Clasicii

Literaturii Universale

Coperta colecţiei: *Vasile Socoliuc*

TOBIAS SMOLLETT
THE ***ADVENTURES OF*** PEREGRINE
PICKLE

Oxford University Press, 1964

Tobias Smollett

AVENTURILE LUI

PEREGRINE PICKLE

în care sînt incluse

MEMORIILE UNEI DOAMNE DIN LUMEA BUNĂ

— voi. I —

Traducere, prefaţă şi note de VIRGIL STANCIU

București, 1987

Editura Univers

TOBIAS SMOLLETT ŞI ROMANUL PICARESC

„...«Smollett *e încîntător, dacă* n-ai ***nimic împotrivă să ţi se sucească*** flitul..."

RICHARD CHURCH[1]

DINTRE CEI PATRU scriitori importanţi care au consolidat, în secolul al XVIII-lea, temeliile romanului englez, se pare* că Tobias George Smollett* a fost cel mai puţin apreciat de public şi s-a bucurat în cea mai mică măsură de atenţia criticii. Scrierile lui au avut un succes modest în timpul vieţii romancierului dar, în ciuda faptului că Dickens îşi declarase deschis admiraţia pentru ele, au fost curînd îngropate în uitare ; abia la începutul acestui secol exegeza descoperă şi alte merite trainice în romanele sale, în afara vervei narative ieşite din comun. Se subliniază acum im- ' portanta contribuţie a lui Smollett la întărirea tradiţiei romanului

- comic englez, arătindu-se că a jucat, în mai multe privinţe, un rol de -pionier, fiind primul romancier important care a turnat o povestire picarescă în tiparele romanului epistolar, primul cu o operă publicată în serial, cel dinţii scriitor notabil inspirat de viaţa de pe navele flotei de război, un literat extrem de prolific şi multilateral — semnînd, în afara romanelor, tragedii, poeme, cărţi de [călătorie, pamflete, traduceri, reconstituiri istorice, articole de ga- zetă — şi, mai ales, exploatatorul cel mai abil al sarcasmului şl grotescului,

1The *Growth* of *the English Novei*, London, Methuen and Co., 1968, p. 70.

trăsătură ce-l apropie, peste veacuri, de proza vltu- perantă a unui Celine. Se pare că proza lui Smollett a fost citită, în timpul vieţii sale, în special pentru calităţile ei pamfletare, jurnalistice şi caricaturale ; lumea se delecta cu ea ca şi cu un fel de bîrfă superioară, meşteşugit adusă din condei, degustînd în special atacurile *ad hominem* **— ascunse de vălul foarte subţire, intenţionat transparent, al personajelor şi intrigii unui** *roman ă cleţ* **— prin care erau ridiculizate, adesea pe nedrept, personaje ale epocii ca actorul David Garrick, pictorul William Hogarth sau confratele şi rivalul lui Smollett într-ale scrisului, romancierul Henry Fielding, dar şi ciudatele inserturi (redactate, poate, de o altă mînă), ca amintirile lady-ei Vane din** *Aventurile lui Peregrine* **Pi-** *ckle* **(vezi capitolul „Memoriile unei doamne din lumea bună”) sau părtinitoarea expunere a faptelor celebrului (în epocă) caz Annes- ley, din aceeaşi carte. Este firesc ca aceste întîmplări să nu mai stîr- nească nici un fel de patimi în mintea cititorului de azi al lui Smollett şi nu încape îndoială că declinul reputaţiei sale de romancier s-a datorat acestei ancorări prea ferme în contingent; respectivele episoade rămîn, totuşi, interesante, nu doar pentru valoarea lor documentară certă ca portrete sau tablouri de epocă, ci şi pentru modul scînteietor în care este demascată corupţia sau ţesătura de intrigi,[1] josnicii şi tertipuri din jurul unor venerabile instituţii ale secolului al XVIll-lea (familia, justiţia, curtea) şi satisfacţia pe care o procură batjocura crîncenă, neiertătoare, a micimii sufleteşti, a goanei după profit, a făţărniciei şi duplicităţii, a asumării pe nedrept a meritelor» păcate împotriva cărora Smollett foloseşte un arsenal de arme adecvate, de la bastonade şi ru-**

plătl poliţele celor ce-i minimalizaseră talentul. înainte de a se dedica scrisului însă, obţine o numire ca medic de vas în marina militară şi participă la tragica expediţie de la Cartagena, în 1741. Locuieşte o vreme în Jamaica, de unde îşi alege soţia, fiica unui bogat plantator. Revenit la Londra, deschide un cabinet în Dow- ning Street, dar nu reuşeşte să atragă o clientelă suficient de numeroasă. Scrie şi publică, mai întîi poeme minore, ocazionale, apel două satire în versuri, *Advice (Povaţa)* **şi** *Reproof (Dojana),* **primite destul de rece. In 1748 apare** *The Adventures of Roderick Randorn,* **roman picaresc de factură autobiografică ce-i impune stilul violent, sarcastic, înclinat spre caricatură şi grotesc, stabilin- du-i reputaţia de scriitor satiric neîndurător ; romanul face şi dovada altor calităţi literare smollettiene : vigurozitatea narării, precizia expunerii, simţul înnăscut al comicului, concreteţea redării, înaripărea retoricii. Gustul pentru farsă, bîrfă şi violenţă îi**

şinări publice pînă la ironia insidioasă sau hiperbolizarea grotescului. Dar, chiar presupunînd că vom considera introducerea unor astfel de texte în

corpul romanelor o greşeală majoră de concepţie, o lectură, cit de grăbită, a celor cinci texte romaneşti produse de Smollett între 1748 şi 1771 ne va convinge de însuşirile sale deosebite de prozator, printre care se cer menţionate puterea de a menţine o naraţiune de dimensiuni foarte mari la un nivel- ridicat al interesului, capacitatea de a identifica şi reda, cu o paletă bogată, aspectele comice satirice sau groteşti ale vieţii, sarcasmul, dispreţul sardonic ce are întotdeauna o ţintă precisă, dar care şi-a cîştigat, cu timpul, o anumită valoare de generalizare. Pe de altă parte este evident că romancierul e pus în dificultate de cerinţele impuse de reţeta romanului de succes, în special de necesitatea de a se ocupa şi de dimensiunea amoroasă a vieţii eroilor-săi şi, implicit, de a concepe personaje feminine credibile ; cînd nu sînt persiflate sau luate în derîdere, cînd nu sînt tratate în registru comic, 9a episodul cu iubirile de la mînăs-tire sau cel al tinerei ţigănci transformate, în manieră shawiană, în doamnă de lume (ambele din *Peregrine Pickle)* **scenele de iubire devin greoaie sub povara convenţionalului, iar eroinele simple încarnări ale virtuţilor admirabile pe care epoca le considera a fi însemnele bunei, creşteri şi ale unui suflet delicat. Semnificativ, îft această privinţă, este faptul că demonul ce răscoleşte imaginaţia romancierului îl îndeamnă mereu să submineze, prin orice procedeu, idilismul dulceag ce ar putea rezulta din astfel de scene, fie transformîndu-le în momente hilare, ca în episodul cununiei comandorului Trunnion, fie folosind o strategie â amînării, ce face ■ ca reconcilierile să nu fie decît parţiale, iar eroii să-şi poată relua**

va da lui Smollettt posibilitatea să înfăţişeze, de acum încolo în romanele sale un mod de viaţă esenţialmente brutal şi egoist, ascuns sub o spoială de civilizaţie, în care interesul personal este afirmat sau apărat cu price mijloace, subtile sau rudimentare, iubirea pentru semeni devine o vorbă aruncată în vînt, trufia şi prostia triumfă asupra politeţii şi bunelor maniere. Exploatînd succesul primului său roman, Smollett îşi publică tragedia *Regicidul***, cu o prefaţă în care se răfuieşte cu toţi cei ce se opuseseră montării ei. Următoarea sa întreprindere literară este traducerea lui** *Gil Blas* **de Lesage, carte ce-i folosise de model pentru** *Roderick Random.* **Traducerea apare în 1749, iar după alţi doi ani vede lumina tiparului** *The Adventures of Peregrine Pickle,* **considerată de unii cri- r tici a fi capodopera lui Smollett, „mai puţin încordată, mai puţin I violentă şi scrisă mai cu artă" (Cazamian)** *Peregrine Pickle***, este de părere şi George Simpson, în** *The Concise Cambridge History of Englisch Literature* **(Third Edition, Cambridge, The Univereity**

aventurile neîmpovăraţi de lanţuri matrimoniale. Mai putem observa că dacă femeile idealizate, supuse „normei** etice ale secolului al optsprezecelea, nu au, cum observă Robert Donald Spector în Tobias Smollett (New York, Twayne Publishers, 1958, p. 51), decît o „funcţie narativă'*, celelalte personaje feminine sînt supuse aceluiaşi tratament caricatural ca şi bărbaţii, Miss Snapper din Roderick *Random* sau Mrs. Grizzle din *Peregrine PicJcle* fiind deosebit de reuşite portrete satirice. Mai puţin dispus pare Smollett sa geometrizeze acţiunea romanelor sale, să producă structuri estetice ce ar putea satisface pretenţiile de credibilitate şi verosimil, îmbinînd, atent, un lanţ cauzal care să împingă firesc povestea spre un final dorit, fără a violenta bunul simţ. Ca şi majoritatea contemporanilor, preferă să dea frîu liber imaginaţiei sale epice, luînd fără ruşine din tot ce-i poate servi drept materie romanescă, fără a se lăsa impresionat de posibila incongruitate a acestor' materiale, fără teamă de redundanţă, fără a se limita la ceea ce are o relevanţă strictă. Aceasta explică prolixitatea romanelor, abundenţa de material faptic, senzaţia caleidoscopică de bogăţie şi culoare pe care cărţile lui Smollett o degajă cu o putere egalată poate numai de Dickens şi Fielding. In ochii multor romancieri de astăzi, formaţi în spiritul unei înalte exigenţe estetice, cu un adevărat cult al formei, Smollett trebuie să pară un primitiv. Să stea însă lucrurile cu adevărat aşa ? Dacă autorul scoţian ar fi fost capabil de o autocenzură mai fermă, romanele lui ar fi fost, desigur, mai puţin diforme, mai puţin repetitive, mai realizate artistic, dar este foarte posibil că ar fi avut de suferit însuşi farmecul caracteristic al manierei narative a lui Smollett, acel mod franc, brutal, dar nu neapărat neplăcut prin care ni se oferă ima-

Press, 1970, pp. 422—423), este romanul cel mai debordant in invenţie comică, cel mai plin de culoare, cu cele mai bane portrete comice, gravate cu acidul ironiei şi sarcasmului. Prima ediţie conţinea atacuri aproape făţişe împotriva unor contemporani, îndepărtate, împreună cu alte pasaje „ofensatoare" din ediţia a doua, din 1758. Al treilea roman al lui SmoUett, *The Adven- tures of Ferdinand, Count Fathom (Aventurile lui Ferdinand, conte de Fathom),* apărut în 1753, povesteşte, într-o manieră asemănătoare cu cea a lui Fielding din *Jonathan Wild the Great,* peripeţiile unui escroc, într-o rapidă succesiune de înşelătorii, seduceri, păcăleli, culminînd cu o incredibilă pocăinţă a înrăitului protagonist.

După o nouă încercare, neizbutită, de a se dedica medicinei, deschizînd un cabinet în foarte populara stațiune Bath, Smollett înființează la Chelsea (pe atunci un orășel-satelit al capitalei), o

ginea anarhică a vieții,. așa cum **trăită în secolul al**

XVIII-lea. Dacă pînă și John Barth, un post-modern extrem de agasat de convențional (imitator parodic al manierei smollettiene în romanul *The Sot-Weed Factor (Negutătorul de* **tutun, 1960) găsește cuvinte de laudă pentru Rodericlc** *Random,* **atunci trebuie** să **acceptăm ideea că proza lui Smollett are o dimensiune modernă** care o face **palatabilă pentru lectorul secolului douăzeci, lată ce** spune Barth **:**

„Marinari, **soldați, gentilomi și doamne alese, tîrfe, homo**sexuali, **'trișori, vînători de avere, negutători de toate cate**goriile, **clerici, filfizoni, cărturari, nebuni, tîlhari de drumul mare, țărani și poeți, de ambele sexe, umplu o scenă ce se întinde de la Glasgow pînă în Guineea, de la Paris pînă în Paraguay și pun la cale între ei încăierări, înșelătorii, destrăbălări, sechestrări, salvări, farse, poeme, naufragii, acte de eroism, asasinate și căsătorii. Se vaită și hohotesc de ris, blestemă și cîntă, fac dragoste și-și murdăresc nădragii, pe scurt** *trăiesc,* **într-un ritm și o** *joie de vivre* **pe care spiritul nostru modem le înțelege greu...“ [1].**

1**„fabrică de literatură “ (Simpson). Printre produsele acestei fabrici se numără o traducere a lui Don Qutjote (1755), o Istorie** *a* **Angliei (1757), un**

Analiştii romanului au arătat în repetate rînduri că „există o relaţie semnificativă între forma romanescă şi modalitatea comică" [1]. Frye încadra, dealtfel, romanul în al patrulea mod narativ, corespunzînd comediei şi prozei realiste. Propensiunea către comic şi burlesc este prin excelenţă caracteristică uneia dintre cele două tradiţii narative principale ale prozei britanice. Ea continuă neîntreruptă, de la Fielding şi 'femollett pînă în zilele noastre. Cum vorbim aici despre opera unuia dintre pionierii romanului, nu e lipsit de interes să întîrziem o clipă asupra acestei probleme de taxonomie. „...dacă realismul, empirismul şi istoriografia individului'[1], scrie Malcolm Bradbury, „constituie o parte familiară a materialului' genetic al romanului, atunci în Anglia am văzut mereu alături de ele şi spiritul comic, în aşa măsură încît un element identificabil al tipului generic îl constituie modalitatea comică şi mai apoi ironia, parodia, stilul eroi-comic, burlescul, toate expresii formale ale acestei modalităţi"[2]. Definind romanul drept o „scriere epică comică în proză", Fielding se referea, desigur, la un tip de discurs antieroic, nepreocupat de a inspira sentimente înălţătoare sau de a oferi modele de perfecţiune etică şi morală, mai degrabă ludic decît sublim, d formulă generoasă,

Compendiu ai călătoriilor (1756), o traducere a operelor lui Voltaire. Intrucît folosea condeieri angajaţi cu ora (după cum aflăm din *Roderick Random* **şi din capitolele din Peregrine Pickle consacrate activităţii colegiului de autori), nu se poate stabili cu precizie contribuţia lui Smollett la toate aceste scrieri.**

Următorul roman scris de Smollett este *The Adventures of Sir Launcelot Greaves* **(1762), o imitaţie nu lipsită de interes, prin stranietatea ei, a capodoperei lui Cervantes. Rod al călătoriilor în străinătate, efectuate mai ales pentru a-şi îngriji sănătatea, este** *Travels Through France and Italy (Călătorii prin Franţa* **şi** *Italia,* **1766), însemnări amuzante dar şi caustice, în nota obişnuită a celorlalte scrieri. In 1769 publică satira** *The Adventures of an* **Atom** *(Aventurile unui atom). The* **Expedition of** *Humphrey Clinker* **(Voiajul lui Humphrey** *Clinker),* **din 1771, este ultimul şi cel mai agreabil dintre romanele lui Smollett — tonul este aici îmblînzit, iar umorul devine jovial.**

Smollett a coeditat, cu Oliver Goldsmith, publicaţia „British Magazine, or Monthly Repository" („Revista britanică, sau arhiva mensuală*), inaugurată în 1760. A petrecut cîteva luni în închisoare, acuzat de calomnie. Moare în septembrie 1771, în urma unei infecţii intestinale acute, lingă Leghom, în Italia. *Odă independenţei* şi **traducerea** *Aventurilor lui* **Telemac de F€nelon apar postum,** '>■ în 1773, respectiv 1776.

Apud Malcolm Bradbury, *The Novei Today,* London, Fontana/Collins, 1977, p. 221.

1 Malcolm Bradbury, Possibilitzes : Essays *on the State of the* Novei, Oxford, The University Press, 1973, p. 31.

2 Ibidem, pp. 32—33.

atotcuprinzătoare, înglobînd reprezentanţi ai tuturor rangurilor şi păturilor sociale, o acţiune bogată şi felurite alte elemente de viaţă, mai numeroase decît în tragedie, comedie sau romanţ. Autorul lui Tom Jones concepea deci romanul ca o formă încăpătoare şi elastică, o structură neîncorsetată de restricţii, încărcată cu experienţă personală, socială, morală şi etică. „Se pare că Fielding a considerat drept structură reprezentativă pentru scrierea sa epică şi comică în proză tocmai reversul tragediei, în care eroul coboară constant spre punctul cel mai de jos al destinului, pentru a începe apoi să urce, izbîndind. Nenorocul şi haosul sînt constituenţi ai formei comice ; concepţia poetică este însă aceea a unui univers deosebit de favorabil, unde operează legi speciale ; de aceea nenorocirile eroului nu vor părea niciodată severe şi ireversibile. De aici nerealitatea, ca şi realitatea, lumii născocite a mitului comic." * Aşa cum îl practicau Fielding şi Smollett, romanul englez tindea spre baroc, dezvoltîndu-se în special în funcţie de elementele externe, constituindu-se ca un agregat de aventuri şi personaje memorabile.

Însufleţiţi de dorinţa de a construi lumi alternative — „ficţiuni mimetice de factură reprezentaţională", cum le-ar numi Scho- les şi Kellog [1] — romancierii comici englezi aveau puţine căi de înaintare deschise în faţă şi un număr redus de modele de urmat, cele mai importante dintre acestea fiind Don *Quijote* şi *Lazarillo de Tormes*. Ei ştiau, totuşi, ce formule erau inacceptabile : proza excesiv moralizatoare, dulceag-sentimentală a lui Richardson, precum şi tradiţia rigidă, aristocratică, a romanului francez de tipul practicat de Mme de Scudery. In prefaţa sa tactică, la *Joseph Andrews*, pornind de la postulate aristotelice, Fielding delimita romanul comic de „romanţul" serios. Ideea sa despre roman a fost Influenţată de buna cunoaştere a naraţiunilor picareşti spaniole şi franceze. Formula picarescă a fost adoptată cu entuziasm, întrucît „permitea investigarea straturilor de jos ale societăţii, refuzul posturilor eroice, o abordare firească a materialului de viaţă şi posibilitatea de a ridiculiza oamenii “[e].

1Robert Scholes and Robert Kellog, *The Nature of Narrative,* London, Oxford University Press, 1968, p. 15 și 234.

Cea mai nepretenţioasă definiţie ce i se poate da romanului picaresc este de cronică de factură (auto)biografică ce prezintă povestea vieţii unui mărunt răufăcător ce se descurcă în viaţă mai mult datorită inteligenţei sale decît hărniciei şl seriozităţii. Prin faptul că aventurile sale îi dau posibilitatea să cunoască diferite secţiuni ale vieţii sociale, să vină în contact cu persoane de condiţie modestă sau cu oameni suspuşi, iar farsele pe care le joacă acestora le dau în vileag adevăratul caracter, ptcaro-ul oferă creatorului său soluţia ideală pentru satirizarea oamenilor, obiceiurilor şi moravurilor. Romantic într-o oarecare măsură — este, totuşi, un roman de aventuri — romanul picaresc se caracterizează prin realismul descrierii lumii exterioare, prin atenţia acordată amănuntului revelator, prin stilul direct, prin preferinţa pentru zonele mizere ale vieţii. Primul care a practicat o naraţiune de acest tip în Anglia a fost Thomas Nash(e) cu al său *Uniortunate Tra- veller (Peripeţiile năpăstuitului călător*, **1594, traducere românească 1984), pentru ca Defoe şi apoi Fielding şi Smollett să-i dea demnitatea unei forme preferate de romancierii britanici. -**

Pentru Smollett — ale cărui mizantropie, irascibilitate şi im-

*** pacienţă faţă de prostia omenească erau bine cunoscute in**

epoci şi care trăise destule experienţe amare —, naraţiunea picarescă a fost o modalitate ce s-a impus de la sine. Ca şi contemporanii săi, se simţea atras de formula romanescă de factură istorico-biografică şi erotică, evitînd intriga, pe care unii din realiştii victorieni aveau s-o folosească cu mult succes. „Pentru

romancierul Smollett, distanţat spiritual şi social de comunitatea în care trăia, perspectiva scriitorului satiric era cea mai tentantă, iar tehnica picarescă cea mai potrivită", constată Spec- tor[1]. Romancierul s-a servit în mod conştient de arma eficace rezultată din combinarea satirei cu naraţiunea picarescă, ba chiar a încercat să-i dea o justificare teoretică. în mult citata „Prefaţă*[4] la *Roderick Random* **Smollett spune : „Dintre toate felurile de satiră, nici una nu este mai amuzantă şi mai universal îndreptătoare decît cea introdusă accidental, chipurile, într-o povestire interesantă, care face ca fiecare incident să devină semnificativ şi, reprezentînd situaţii familiare dintr-un unghi distractiv şi neobişnuit, le investeşte cu toate atributele noutăţii, în timp ce pentru orice detaliu se recurge la natură " [2]. Smollett continuă prin a spune că şi-a modelat povestea peripeţiilor lui Roderick Random pe** *Aventurile lui* **Gil** *Blas* **de Lesage, luîndu-şi totuşi libertatea de a se îndepărta de model, adaptîndu-1 la situaţiile spccifice ţării sale. Apoi îşi justifică recursul la maniera satirică, menită a stirni „acea indignare generoasă ce ar trebui să-l ridice pe cititor împotriva condiţiei sordide, vicioase, în care se află lumea"[3].**

Adaptarea formulei picareşti la realităţile engleze şi rolul principal acordat satirei sînt, prin urmare, cele mai importante caracteristici ale prozei lui Smollett. Dacă „romanul drumului mare" nu constituia, de fapt, o noutate pentru romancierii englezi ai veacului său, Smollett l-a folosit în modul cel mai consistent, re- orientîndu-1 pentru a cuprinde realităţi ale vieţii sociale britanice, altoind pe trupul lui viguros elemente ale altor formule narative, modifieîndu-i forma în aşa fel îneît s-o transforme într-un vehicol potrivit pentru romanul realist de mai tîrziu.

1 Op. cit., p. 19.
2 *The Adventures of Roderick Random*, Leipzig. Bernard Tau- chnitz, 1845, p. XIII.
3« Ibidem, p. XV.

Chiar dacă arborescenţa intrigii şi dispreţuitoarea neglijare a stilului trădează nerăbdarea cu care au fost scrise romanele, Smollett nu s-a mulţumit niciodată să aplice mecanic formula.

Dimpotrivă, fiecare nou roman o îmbogăţeşte şi o transformă, căutînd, în acelaşi timp, să i se conformeze, în limitele rezonabilului. In *Aventurile lui Roderick Random* **s-a apropiat cel mai mult de picarescul tradiţional. Romanul constă dintr-o serie de episoade narate viguros şi colorat ce formează viaţa protagonistului egoist şi cam lipsit de scrupule care este şi naratorul, întocmai cum pretinde formula originală. Romanul este interesant în special pentru tabloul pe care îl prezintă — autentic, fondat pe experienţă trăită, întrucît Rodericfc** *Random* **este în mare măsură autobiografic — al vieţii micii burghezii, a marinarilor din flota de război şi a nobilimii de ţară.** *Aventurile lui Peregrine Pickle* **este mult mai apropiat de romanul de moravuri. Naraţiunea se face de data asta la persoana a treia, iar eroul (sau anti-eroul) nu-şi face intrarea decît după ce s-a consumat o bună parte din poveste ; capitolele pregătitoare conţin o minunată galerie de portrete satirice şi eboşe extrem de sugestive ale vieţii rurale. E adevărat că, odată născut, protagonistul, aşa cum îi stă bine unui** *picaro,* **nu mai părăseşte scena nici măcar pentru o clipă. Devine repede un tînăr arogant, pus pe şotii şi pe pozne, cu care cititorului îi va veni greu să simpatizeze, deşi e înzestrat cu un fizic atrăgător, inteligenţă, curaj şi o bunătate funciară. Şi această carte este o acumulare de episoade, secvenţe ale vieţii aventuroase a eroului. Viaţa lui Peregrine, trăită într-o grabă ce poate părea neverosimilă, conţinînd evenimente suficiente pentru a umple cu romane un raft de bibliotecă, e mai bogată decît a lui Roderick Random, întrucît cuprinde mai mult. Eroul este purtat prin toate cercurile sociale, de la pitoreasca „garnizoană " a lui Trunnion pînă la anturajul miniştrilor şi societatea înaltelor doamne ; este trecut prin şcoli, călătoreşte de cîteva orî pe continent, avînd posibilitatea să compare stilul de viaţă englez cu cel al altor naţiuni, cunoaşte lume de o uluitoare diversitate şi se angajează cu tovarăşii săi într-o nesfîrşită serie de feste şi farse, în dispute despre cele mai variate subiecte, de la economia Franţei pînă la teatrul contemporan, îşi pierde întreaga avere şi, după ce a atins punctul cel mai de jos al vieţii, întemniţarea în închisoarea Fleet, este salvat miraculos şi repus în drepturi, în conformitate cu reţeta standard a romanului comic, discutată anterior. Şi acest roman modifică întrucîtva forma picarescă, anexîndu-şi o semnificaţie morală gravă, schimbare ce pregăteşte transformarea**

romanului picaresc în romanul realist de moravuri al epocii următoare. *Aventurile lui Ferdinand*, *Conte de Fathom* **se apro**

pie cel mai mult de romanţ, peripeţiile protagonistului fiind proiectate pe un fundal mult mai puţin realist, ceea ce dă intrigii aspectul unei fabule moralizatoare. *Aventurile lui Sir Launcelot Greaves* **(serializat în „British Magazine") combină eroul quijo- - tesc cu satira moravurilor contemporane, hibridul obţinut fiind numit „picarescul quijotesc" Chiar şi** *Voiajul lui Humphrey Clinker,* **adesea etichetat drept o schimbare radicală în spiritul şi tehnica scriitorului, continuă experimentul. Aici, inovaţia princi-pală constă în recursul la forma epistolară, dar interesante sint întrebuinţarea unui „personaj colectiv" şi stratificarea personajelor, care permit o mare elasticitate narativă şi o organizare mai bună a intrigii. Folosirea a patru unghiuri de vedere îngăduie o mare mobilitate a privirii şi o concertare a faptelor ce sînt departe de fixitatea obişnuită a romanelor picareşti.**

Formula picarescă are anumite trăsături distinctive, pe care cei ce o practică le acceptă odată cu asumarea formei, dar care permit o anumită libertate. Mai intîi, am văzut că o povestire de acest tip consemnează viaţa — sau o parte din viaţa — unui vagabond. Naraţiunea poate fi la persoana întîi, fiind deci un fel de autobiografie, sau la persoana a treia, devenind biografie ficţio- nalizată. Rezultă că romanul picaresc va fi o combinaţie de scriere biografică sau confesivă cu strategii tipic romaneşti, întrucît unitatea de bază, „viaţa", trebuie să fie prezentată ca fiind fictivă. In ceea ce priveşte vocile narative, Smollett foloseşte atît povestirea *hâterodiegetică,* **cit şi pe cea** *homodiegetică*", **prima fiind rostită de un narator neimplicat in evenimente, a doua de protagonistul lor. Povestirea** *homodiegetică* **este, dealtfel, tipică ro-manului picaresc (Genette o exemplifică prin Gil** *Blas). Roderick Random* **este o astfel de naraţiune** *homodiegetică,* **dar celelalte romane ale lui Smollett nu se mai conformează tipului. Trei dintre ele au o naraţiune „obiectivă", la persoana a treia, în timp ce al patrulea, fiind conceput în formă epistolară,**

se situează la un nivel *intradiegetic,* rămînînd *heterodiegetic* in ceea ce priveşte relaţia naratorului faţă de diegeză.

Protagonistul unui roman picaresc este recrutat din straturile cele mai de jos ale societăţii şi este un om lipsit de scrupule morale. Or, Smollett se îndepărtează foarte mult de formula con- venţionalâ tocmai în alegerea personajelor centrale. Din Roderick Random el face un fel de „jucărie a soartei", victimă a multor adversităţi şi vicisitudini, iar nu un anti-erbu picaresc tipic care să ţină în mină hăţurile propriei sale vieţi. Dar, dacă Random e un personaj mai mult pasiv, Peregrine Pickle este sursa nesecată a celor mai multe întîmplâri amuzante sau pasionante ce formează trama narativă a romanului al cărui protagonist este. El se apropie de picaro-ul original mai mult dfecît Random, cu deosebirea esenţială că nu se âflă aproape niciodată într-o poziţie subordonată, ci este de obicei iniţiatorul şi conducătorul, iar succesele sale sînt mai numeroase decît eşecurile. Nu provine din păturile sărace ale societăţii ci, ca şi Random, dintr-o familie respectabilă ; deşi poate fi considerat un „bastard" arhetipal — protagonistul tipic, după Marthe Robert[1], al romanului timpuriu — a primit o educaţie temeinică şi, prin calităţile sale, se situează cu mult deasupra oamenilor pe care-i păcăleşte sau de tare-şi bate joc. Deşi nu inspiră simpatie, este de fapt un gentleman, dar şi un poznaş expert, care-şi foloseşte inteligenţa pentru a ţintui prostia şi aroganţa găunoasă, dînd uneori impresia — din cauza acestei funcţii precise atribuite de creatorul său — că e mai degrabă o piesă a angrenajului narativ decît o personalitate credibilă. Ferdinand, falsul conte de Fathom, este turnat în forma picaro-ului original, caracterul său avînd însă ceva diabolic. Sir Launcelct Greaves e un *picaro* pe care s-au grefat trăsăturile unui *alozon* quijotesc, în timp ce în Humphrey Clinker există mai mulţi observatori, individualizaţi prin stilul epistolelor redactate de ei, înrudiţi toţi cu picaro-ul prin faptul că-şi dobîndesc cunoştinţele despre oameni cu ajutorul motivului căsătoriei.

1*'• *Romanul începuturilor* şi *începutul romanului*, Bucureşti, Editura „Univers**, 1983, pp. 218—223.

Tipologia romanului picaresc este, dealtfel, rigidă. Protagonistul începe şi sfîrşeşte ca un picaro ; rareori se poate vorbi de o evoluţie internă a personajului. Smollett lucrează cu personaje de tipul celor numite de E. M. Forster „plate uşor de ţinut minte şi cu un rost precis în naraţiune. După cum s-a observat, resursele romancierului erau destul de reduse în această privinţa ; de cele mai multe ori el se limitează la caricatură, insuflînd viaţă grotescului, îngroşînd ciudăţeniile fizice ale excentricelor personaje, surprinzîndu-le ticurile verbale. Dintre oamenii de rînd, sau personajele secundare ale romanelor, memorabili sînt comandorul

Hawser Trunnion şi secundul Jack Hatchway din *Peregrine* **Pic-** *kle,* **Morgan din** *Roderick Random***, Timothy Crabshaw din** *Sir Launcelot Greaves.* **Revenind la protagonişti, ei sînt portretizaţi cu simplitate, dar cu mîna sigură, iar motivaţia faptelor lor este limpede. Se aseamănă între ei, datorită faptului că sînt proiectări ale eului ascuns al autorului. Atît Random, cît şi Pickle îşi ies uşor din fire, au un temperament prăpăstios, dar sînt fundamental cinstiţi şi generoşi. După cum observă Spector, cuvintele cheie în ceea ce-i priveşte sînt „mîndrie" şi „răzbunare". „Atinge-te de primul şi al doilea va urma automat"[15]. Personajele aproape că nu cunosc schimbarea, dar par să devină mai înţelepte, mai reţinute pe măsură ce aventurile lor se apropie de sfîrşit.**

Romanul picaresc are o intrigă rudimentară — de obicei constă într-o serie de episoade necondiţionate unele de altele. După Crane [u], intriga nu poate fi însă concepută într-un sens restrîns, făcînd abstracţie de personaje, incidente, de procesele mentale ale „agenţilor". Ea trebuie văzută ca o sinteză a cel puţin trei elemente : acţiune, personaj şi gîndire şi, în funcţie de preponderenţa unuia sau altuia din aceşti constituenţi, vom găsi romane cu „structuri de acţiune", „structuri de caracterizare" sau „structuri de gîndire Romanul picaresc, precum şi romanul comic englez al secolului al

XVIIl-lea, va avea o intrigă de primul tip, principiul sintetizator constînd în schimbarea situaţiei externe a protagonistului în funcţie de interacţiunea incidentelor şi personajelor. Romanul picaresc este încă foarte apropiat de cea mai veche formă de naraţiune, poemul eroic ; ca şi în vechile antologii de fapte mărețe de arme, unitatea este asigurată de protagonist, care structurează cronologic evenimentele, consumîndu-le în ordine, dar şi tematic, prin trăsăturile permanente de caracter şi situaţiile create de acestea. Diferenţa se găseşte în faptul că naraţiunea picarescă înfăţişează aventurile comice ale unui escroc şi nu actele de bravură, idealizate, ale unor prinţi cu singe albastru. Oricum, protagonistul unic — descris de el însuşi sau de auteru! simpatizant — este cel mai important liant şi elementul structural principal. Este semnificativ că, deşi narat la persoana a treia, ***Peregrine Pickle*** **se concentrează cu încăpăţinare asupra aventurilor eroului, nepierzîndu-l din ochi decît in Inserturile**

menţionate, ce pot fi considerate povestiri *metadiegetice*[1?]. Chiac şi în naraţiunea picarescă episodică intriga este conţinută în conceptul de protagonist, concept ce nu se clarifică însă decît în acţiune.

In unica definiţie a romanului pe care a lăsat-of **Smollett subliniază importanţa personajului. El spune, în prefaţa la** *Ferdinand, conte de Fathom:*

> **„Un roman este un tablou de mari dimensiuni, puţin neclar, înfăţişînd personajele vieţii, dispuse în mai multe grupuri şi surprinse în diferite atitudini, pentru atingerea unui scop unic, căruia îi serveşte fiecare exemplu individual. Acest plan nu poate fi executat cu succes dacă lipseşte un personaj principal, care să concentreze atenţia, sâ unească incidentele, să ne conducă prin labirint şi în ultimă instanţă să tragă cortina, totul în virtutea importanţei sale proprii" [IB].**

Şi această definiţie este tactică, ca şi a lui Fielding ; ea încearcă să-l convingă pe cititor că simplitatea caracterizării şi dez- lînarea acţiunii sînt virtuţi, mai degrabă decît rezultate ale lenei auctoriale. Adevărul este că Smollett îşi lasă materialul să se organizeze singur. In bună tradiţie picarescă, el permite romanelor sale să crească organic, folosindu-se de motivul călătoriei şi de avatarurile protagoniştilor. Mişcările sale sînt simple şi repetate, cu o oarecare variaţie, mereu şi mereu, în aşa fel îneît un roman ar arăta exact ca altul, dacă ji-ar exista diferitele ipostaze narative asumate şi importantele deosebiri de concepţie deja discutate. Smollett lucrează prin acumulări, ignorînd principiul economiei de organizare şi al unităţii structurale. Structura episodică, fundamental picarescă a romanelor sale „face să fuzioneze ambianţa şi experienţa, permiţîndu-i

autorului să demaşte societatea şi să-şi releve personajele în adevărata lor natură" [1].

în sfîrşit, satira este elementul cel mai important al unei naraţiuni picareşti. Călătorind în toată ţara şi în străinătate, intrînd sub pielea oamenilor pe care-i cunoaşte, picaro-ul află multe despre semenii săi şi găseşte nenumărate prilejuri de a rîde de slăbiciunile şi de prostia lor. Satira lui Smollett are de obicei doua

tăişuri,, fiind îndreptată atît înafară, cît şi înăuntru : protagonistului i se permite să smulgă măştile altora, dar nu este cruţat nici el de sarcasmul şi ironia autorului. Viziunea satirică globală este, fără îndoială, marca stilistică inconfundabilă a lui Smollett. Dacă n-ar exista rarele momente de bonomie, pasajele puţine caracterizate printr-un comic jovial şi rezolvările fericite impuse de reţetă, am fi tentaţi să vedem în el un Caline al secolului al XVIII-lea (era şi el medic !), dar unul care-şi transformă mizantropia (mai moderată) în efecte comice, burleşti sau groteşti, nu tragice sau sumbre. Satira lui Smollett este uneori crîncenă şi greoaie, uneori chiar scatologică. In slujba ei sînt puse calităţile de scriitor ale lui Smollett, cu deosebire talentul de caricaturist şi priceperea de a folosi potenţialul comic al limbii. Aşa cum remarcă Spector, „pornind de la cazul individual, satira repetată acumulează un efect ce se va degaja numai din întreg. Fiecare episod înglobează satira precedentă, contribuind, în final, la un comentariu satiric general mai amplu decît secţiunile individuale, care devine, după cum declara Smollett ulterior, o satiră a întregii omrniri“

1 Ibidem, p. 48.

In rezumat, care este relaţia lui Smollett cu romanul picaresc ? Şi-a însuşit fără ezitare formula, văzînd în ea posibilitatea de a supune satirei sale nimicitoare şi părtinitoare orice aspect vrednic de ridiculizare. Avea însă o imaginaţie prea bogată, o inteligenţă prea ascuţită ca să nu simtă nevoia de a modifica şi perfecţiona metodele şi ticurile naraţiunii picareşti, respectînd, totuşi, în linii mari convenţia. A încercat să insufle o nouă viaţă acestei

***formule, recurgînd la felurite experimente tehnice. Dacă scopul său a fost să „deschidă spaţiu larg spiritului şi umorului*, a fost şi didactic, în mod indirect : dorea să-şi înveţe cititorul să se teamă de ridicol. Geniul său pentru caricatură şi invenţie comică, folosirea îndemînatică a retoricii comediei au deschis drumul pentru Dickens şi Thackeray, precum şi pentru mulţi alţi scriitori satirici şi realişti ai secolelor următoare.**

VIRGIL STANC1U

Notă. In ***traducerea*** Aventurilor lui Peregrine Pickle ***am folosit textul complet al primei ediţii a romanului, cea din 1751. Cititorul***

20 Ibidera, p. 58.

va putea gusta limbajul Jrust al versiunii iniţiale (mult imblînzit la revizuirea romanului, în 1758), ***se va putea delecta cu*** portretele satirice ***ulterior omise, precum şi cu*** unele ***episoade (cel al oalei de noapte*** sau cel al iubirilor ***la mînăstire) considerate*** obscene ***sau jignitoare în epocă*** $i ***îndepărtate de Smollett „din*** edi- ***fia a doua***.

CAPITOLUL I

O relatare despre domnul Gămăliei Pickle. Descrierea firii surorii sale. Cedează rugă-minţilor ei şi se retrage la ţară

Intr-un anumit comitat al Angliei, mărginit pe o latură de mare şi aflat la o distanţă de o sută de mile de metropolă, locuia Gămăliei Pickte, Esq., tatăl eroului alo cărui amintiri ne propunem să le povestim. Era fiul unui neguţător londonez înălţat (ca şi cetatea Romei) de la nişte începuturi modeste pînă la cele mai mari onoruri civice; adunase acest negustor o avere considerabilă deşi, spre regretul său fără margini, a murit înainte de a strînge o Prună [4], conjurîndu-şi fiul ca, din respect pentru ultima dorinţă a unuia cu acelaşi sînge, să-i imite hărnicia şi să adere la maximile lui pînă cînd va fi completat el lipsa ;

o sumă considerabil mai mică de cincisprezece mii de lire.

CAPITOLUL I

Patetica rugăminte avu efectul dorit asupra odraslei, care nu şi-a cruţat eforturile pentru a îndeplini voinţa decedatului; dimpotrivă, şi-a pus la contribuţie toate însuşirile naturale într-un mare număr de străduinţe care, cu toate astea', n-au dat nici un rezultat; căci, după cincisprezece ani dedicaţi negoţului, se trezi că posedă cu cinci mii de lire mai puţin decît avusese cînd pusese stăpînire pe averea tatălui; împrejurare ce-1 afectă într-o asemenea măsură, încit nu mai simţi nici un fel de chemare spre afaceri şi-i veni cheful să se retragă din lume într-un locşor unde ar fi putut să-şi deplîngă în linişte nenorocul şi,

trăind frugal, să nu cadă pradă nevoilor şi coşmarurilor întemniţării, de care închipuirea îi era chinuită fără încetare. Era deseori auzit exprimîndu-şi temerile de a nu fi nevoit să ajungă o povară pentru parohie şi mulţumindu-i lui Dumnezeu că, de vreme ce era de atîta timp membru, se putea bucura de această -clauză. Pe scurt, însuşirile sale nu erau de natură să-l îndemne la acţiune, iar caracterul îi suferea de o oarecare nestatornicie fiindcă, în ciuda dorinţei de acumulare a oricărui cetăţean, era împovărat de un fel de indolenţă şi puturoşenie care triumfau asupra speculaţiilor interesate, împiedecîndu-1, clţiar, să profite de acea înţelegere unilaterală a vieţii şi de acea moderaţie a poftelor ce conduc adeseori la dobîndirea unor averi imense, şi cu care domnia sa era înzestrat din belşug. După toate aparenţele, Firea amestecase prea puţine substanţe inflamabile (sau poate chiar deloc) în compoziţia din care fusese clădit; sau se prea poate ca seminţele excesului aruncate în lutul lui să fi fost înăbuşite şi distruse fără urmă de austera educaţie primită.

Nebuniile tinereţii, departe de a fi fost neobişnuite sau de incriminat, nu depăşiseră niciodată limitele veseliei decente pe

CAPITOLUL I

care un individ extraordinar, în împrejurări extraordinare, se poate presupune că o stîrneşte uneori intr-un club al contabililor gravi şi aşezaţi, a căror imaginaţie nu e nici rodnică, nici luxuriantă. Senzaţiile rafinate fiindu-i cunoscute prea puţin, nu era aproape niciodată conturbat de emoţii violente, de nici un fel. Patima iubirii nu i-a întrerupt vreodată tihna ; şi dacă, după cum spune domnul Creechimitîndu-1 pe Horaţiu :

„A nu admira, o ştiu, e arta-ntreagă
De a-i face fericiţi pe oameni şi de-ai ţine aşa“,

atunci nu încape îndoială că domnul Pickle poseda nepre-ţuitul secret; cel puţin nu l-a văzut nimeni vreodată dînd nici cel mai neînsemnat semn de emoţie, cu excepţia unei seri petrecute la club, cînd â observat, demonstrînd o anu

CAPITOLUL I

mită vioiciune a spiritului, că se ospătase cu o delicată spată de viţel.

în ciuda înfăţişării flegmatice, îi era imposibil să nu trăiască dezamăgirile comerţului şi în clipa cînd dădu faliment un anumit birou de asigurări, provocîndu-i o pierdere de cinci sute de lire, îşi declară intenţia de a renunţa la afaceri şi de a se retrage la ţară. Fu sprijinit şi încurajat în a lua această hotărîre de sora sa, domnişoara Grizzle, care, de la moartea părintelui lor, condusese treburile familiei şi se afla acum într-al treizecilea an de feciorie, cu '

o avere personală de cinci mii de lire şi provizii nesecate de devoţiune şi spirit de economie.

Te-ai fi putut gîndi că toate calităţile mai sus amintite puteau deveni mijloace de prescurtare a celibatului femeii, cu atît mai mult cu cît ea nu şi-a exprimat vreodată aversiunea faţă de căsătorie ; se pare, cu toate acestea, că era mult prea pretenţioasă pentru a putea găsi în oraş un partener pe plac, fiindcă nu poţ crede că mîna i-a rămas atît de multă vreme necerută, chiar dacă farmecele personale nu erau fără cusur şi nici purtarea nu-i putea fi socotită deosebit de agreabilă. în afara unui ten foarte palid — ca să nu-i spunem gălbejit —, efect poate al virginităţii şi mortificării trupului, avea în ochi o expresie deloc atrăgătoare şi o gură de asemenea dimensiuni, încît nici un fel de artă sau de afectare nu reuşea s-o reducă la proporţia firească. Mai apoi, pioşenia îi era mai degrabă ţîfnoasă decît resemnată şi nu-i diminua cîtuşi de puţin maiestuozitatea ţinutei şi conversaţiei ce se concentra cu deosebită încîntare asupra importanţei şi onorabilităţii familiei, a cărei obîrşie nu putea fi reconstituită pînă la vechimea a două generaţii, cu tot efortul heraldicii şi al tradiţiei.

Se părea că renunţase la toate ideile însuşite înainte de a fi fost ales tatăl ei în funcţia de şerif, iar criteriul ce-i orînduia toate elementele conversaţiei era perioada cînd papa îndeplinise funcţia de primar. Ba mai mult, atîta preocupare arăta preabuna doamnă pentru sprijinirea şi propagarea renumelui familiei, încrt, înăbuşindu-şi toate motivele egoiste, reuşi să-şi determine fratele să-şi în- frîngă propria înclinaţie, ba chiar să se ridice deasupra ei în aşa măsură încît să declare că făcuse o pasiune pentru persoana cu care avea, mai apoi, să se însoare, după cum vom vedea mai jos. Da, ea fusese, cu adevărat, pintenul care-i dăduse ghes în toate extraordinarele lui acţiuni, şi mă întreb dacă ar fi fost sau nu în stare să se desprindă de felul de viaţă în al cărei curgere se lăsase purtat, mecanic, atît de multă vreme, de n-ar fi fost ţinut treaz şi însufleţit de predicile ei fără sfîrşit. Londra — observase femeia — era leagănul nedreptăţii, unde omul modest şi nebănuitor era zilnic ameninţat de pericolul de a cădea pradă

înşelăciunii, unde puritatea era expusă unor continui tentaţii şi virtutea nu înceta să fie persecutată de rea-voinţă şi calomnie, unde capriciile şi corupţia domneau peste toate cele, iar meritele erau descurajate şi dispreţuite pe faţă. Rostea această ultimă imputare cu atîta emfază şi mîhnire. încît reieşea limpede în ce măsură se considera a fi ea însăşi un exemplu.al afirmaţiilor făcute şi acuzaţia era cu adevărat justificată de răstălmăcirile date retragerii la ţară de către prietenele ei care, depart? de a o pune pe seama lăudabilelor motive ce o îndemnaseră la acest pas, insinuau, prin complimente sarcastice, că avusese perfectă dreptate să se simtă nesatisfăcută într-un loc unde fusese atîta vreme ignorată şi că cel mai înţelept lucru era, într-adevăr, să mai facă un ultim efort la ţară unde, după toate probabilităţile, talentele n-aveau să-i mai fie eclipsate, iar averea sa putea exercita mai multă atracţie.

Oricare ar fi fost situaţia, admonestările ei, deşi destul de puternice pentru a convinge, n-ar fi putut învinge singure lâncezeala şi *vis inertiae* [1] **ale fratelui, dacă nu şi-ar fi întărit argumentele punînd în discuţie solvabilitatea a doi sau trei neguţători cu care avea,el relaţii de afaceri.**

Alarmat de informaţiile acestea vagi, el se puse cu sîrguinţă pe lucru şi după ce-şi retrase banii, învestindu-i în depuneri de bancă şi bonuri de India, se mută la ţară, într-o caăă construită de tatăl său în apropierea mării, pentru a-i servi la afectarea unui anumit comerţ de mărfuri în care

fusese vîrît pînă-n gît.

In acest loc, prin urmare, îşi fixă domnul Pickle reşedinţa permanentă, în al treizeci şi şaselea an al vieţii; deşi

^[1] Puterea inerţiei (lat.) (n. tr.).

durerea pe care o simţi la despărţirea de tovarăşii săi intimi şi la abandonarea tuturor relaţiilor n-a fost chiar atît de ascuţită încît să producă vreo schimbare periculoasă în constituţia sa, fu, totuşi, destul de deconcertat păşind pentru prima oară pe scena unui mod de viaţă complet străin. Nu se poate spune că n-a cunoscut la ţară foarte mulţi oameni care,' din consideraţie pentru averea lui, i-au căutat tovărăşia, degajînd din toată fiinţa lor doar prietenie şi ospitalitate ; totuşi, doar osteneala de a face faţă acestor politeţuri, şi de a răspunde cu aceeaşi monedă, deveni un calvar insuportabil pentru un om cu obiceiurile şi temperamentul lui. De aceea lăsă grija ceremonialului pe umerii surorii sale, care se delectă din plin cu toată frumuseţea etichetei, în timp ce el, făcînd descoperirea că prin apropiere se afla un local public, se ducea acolo seară de seară, degustîndu-şi în tihnă pipa şi halba, foarte satisfăcut de comportarea proprietarului, a cărui fire comunicativă însemna o mare uşurare pentru felul lui taciturn de a fi, căci Pickle evita să rostească vreun cuvînt_ netre- buincios, la fel cum se ferea de orice cheltuială nejustificată.

1 se povesteşte despre comandorul Trun- nion şi partizanii săi, îi întîlneşte din întâmplare şi devine prieten intim al comandorului

Vorbăreţul cîrciumar îi furniză curînd schiţe de portret ale tuturor locuitorilor ţinutului ; printre alţii, descrise şi persoana vecinului său apropiat, comandorul Trun- nion deosebit de bizară şi stranie.

— Comandorul şi înălţimea Voastră (spunea el), vă veţi împrieteni curînd la cataramă ; el posedă puterea banului şi cheltuieşte ca un prinţ — în felul său propriu, se înţelege — fiindcă nu încape îndoială că-i cam plin de toane şi înjură usturător ; deşi mă jur că nu doreşte să facă mai mult rău decît un copil de ţîţă. Dumnezeu mi-e martor ! V-ar unge la inimă, înălţimea Voastră, să-l auziţi spunîndu-şi povestea, despre cum stătea aliniat lîngă franţuji, vergă la vergă, bord la bord, cum aruncau căn- gile de abordaj, bombele cu pucioasă, cum puşcau cu alice, ghiulele şi obuze lunguieţe. Miluieşte-ne, Doamne! Mare războinic a mai fost la vremea lui şi şi-a pierdut un ochi şi un călcîi în slujba Coroanei. Şi apoi nici nu trăieşte ca orice proprietar creştin, ci şi-a făcut din casă garnizoană, de parc-ar fi proptit în mijlocul duşmanilor şi-şi pune servitorii să se scoale în dricul nopţii şi să stea de cart (cum zice el) cît e anul de lung. Locuinţa îi e apărată de un şanţ, peste care este aruncat un pod mobil, iar în curte a plantat p*atereros*[1] încărcate tot timpul cu alice, sub

1Mici piese de artilerie navală (n. tr.).

comanda unui oarecare domn Hatchway căruia un obuz i-a smuls un picior pe cînd era locotenent pe corabia comandorului şi care acum, plătit fiind cu jumătate de leafă, trăieşte în casa comandorului ca însoţitor. Locotenentul e un bărbat foarte curajos, un mare şugubăţ şi — cum se spune în popor — a găsit cheia sufletului comandantului său — deşi acesta mai are în casă un favorit, pe nume Tom Pipes ^ fost cîndva ajutor al boţmanului, care ţine acum rînduiala printre servitori. Tom e cam scump la vorbă, dar priceput în a face să răsune cîntece, în a fluiera şi a juca rişca ; nu găseşti în toată ţara fluieraş ca el. Prin urmare comandorul trăieşte o viaţă plină de mulţumire în ce-1 priveşte, deşi este azvîrlit uneori în periculoase crize de furie şi în mari încurcături de solicitările rudelor sărace, pe care nu le poate suferi, unele dintre ele fiind pricina din care a luat de la bun început calea mării. Pe urmă, îl trec toate năduşelile la vederea unui om al legii, întocmai cum unii oameni nu pot suferi să dea ochii cu o pisică ; se pare că a fost cîndva chemat la tribunal, fiindcă l-a lovit pe unul dintre ofiţeri, şi pus să plătească o amendă zdravănă. Mai mult, este chinuit pînă peste poate de nişte spiriduşi ce nu-1 lasă să se odihnească şi-i fac aşa o tevatură prin casă, încît ai crede (miluieşte-ne, Doamne !) că s-au slobozit asupra lui toţi diavolii din iad. Nu mai departe decît anul trecut pe vremea asta l-au torturat noaptea întreagă două stafii răuvoitoare ce i-au pătruns în dormitor şi au făcut o mie de şotii în jurul hamacului (nu găseşti nici un pat între pereţii casei lui). Ei bine, domnule, a tras de şnurul clopoţelului, şi-a chemat toţi servitorii, au adus lumini şi au scotocit peste tot, dar ţi-ai găsit să se lase prins vreun spiriduş! De-abia s-a retras din nou în dormitor, de abia adormiră din nou ceilalţi din casă, că dracii împieliţaţi şi-au început din nou jocul. Comandorul s-a sculat pe întuneric, a pus mîna pe sabia de abordaj şi i-a atacat pe amîndoi cu atîta bărbăţie încît toate obiec- > tele din odaie au fost făcute zob în cinci minute. Auzind zarva, locotenentul i-a sărit în ajutor, iar Tom Pipes, aflînd de la alţii despre ce e vorba, şi-a aprins chibritul şi, coborînd in curte, a pus foc tuturor patereros-urilor, ca semn de pericol. Şi se înţelege, întreaga parohie a fost cuprinsă de spaimă ; unii au socotit că începuse invazia franceză, alţii şi-au imaginat că tîlharii asediau casa comandorului ; în ceea ce mă priveşte, i-am chemat pe cei doi dragoni încartiruiţi la mine, iar ei au jurat pe sctimpele lor vieţi că era vorba de o luptă angajată de o bandă

de contrabandişti cu un pluton al regimentului lor, cazat în satul vecin ; sărind în şa, ca nişte indivizi setoşi de luptă ce sînt, au galopat cît au putut de departe în cîmpie, pînă le-au obosit caii. Ah ! Domnule ! Grele timpuri trăim, dacă un om harnic nu poate să-şi cîştige pîinea fără să se cutremure de frica spînzurătorii ! Tatăl înălţimii Voastre (Dumnezeu să-i odihnească sufletul) a fost un gentilom desăvîrşit ce se bucura în parohia asta de tot atîta respect ca orice om care umblă pe pingele din piele de bou. Iar dacă înălţimea Voastră doreşte un pacheţel de ceai din cel mai bun, ori cîteva sticle de Nantz adevărat[1], mă prind să vă servesc după pofta inimii. Tevatura, însă, a continuat, cum vă spuneam, pînă în zori, cînd preotul — după care trimiseseră — a izgonit, prin rugăciune, spiritele toc-mai în Marea Roşie şi de atunci domneşte liniştea în casă. Adevărat este că domnul Hatchway se amuză nespus de toată afacerea asta şi i-a spus comandorului, chiar în locul ăsta binecuvîntat, că cele două duhuri nu erau decît o pereche de stăncuţe căzute prin hornul căminului, care au umplut odăile cu bătaia aripilor. Dar comandorul — un bărbat iute la minie, care nu suferă să-şi rîdă cineva de el — a făcut pe loc o criză de turbare, tunînd ca cel mai înspăimîntător uragan şi jurînd că poate deosebi o stăn- cuţă de un strigoi la fel de bine ca orice om din cele trei regate. A recunoscut, ce-i drept, că s-au găsit două păsări, dar n-a vrut să admită nici în ruptul capului că ele ar fi provocat tot tărăboiul cu pricina. In ce mă priveşte, domnule, socot că se pot spune multe în favoarea' ambelor părţi deşi, fără îndoială, diavolul e mereu prin preajmă, după cum se spune pe aici.

Minuţioasa istorisire, deşi cu totul ieşită din comun, nu provocă nici cea mai mică schimbare pe chipul domnului

1 Probabil cîteva sticle de coniac vechi din Nantes (n. ed. engl.).

Pickle care, după ce ascultă pînă la capăt, îşi scoase din gură pipa zicind, cu o expresie de infinită sagacitate şi cumpănire :

— Presupun că-i din familia Trunnion din Cornwall. Nevastă-sa ce fel de femeie e ?

— Nevasta, strigă celălalt. Ce bazaconie ! Nu cred c-ar lua-o de nevastă nici pe regina din Saba. Vai şi aoleu ! Domnule, nici pe propriile lui fete-n-casă nu le suportă în garnizoană, ci le scoate să doarmă într-o coşmelie de-alături în fiecare seară, înainte să-nceapă cartul. Bine- cuvîntat să fiţi, înălţimea Voastră ! Este — cum s-ar zice — un gentleman foarte ciudat. înălţimea Voastră l-ar ' fi cunoscut deja demult fiindcă, dacă e sănătos, vine încoace seară de seară împreună cu bunul meu domn Hat- chway şi beau cîte două stacane de rom fiecare ; dar de două săptămîni nu poate ieşi din casă din pricina unei afurisite de crize de gută, ceea ce, vă asigur, înălţime^ Voastră, înseamnă că punga mea e mai uşoară cu cîţiva gologani buni.

în momentul acela, urechile domnului Pickle fură izbite de un zgomot atît de neobişnuit, încît pînă şi muşchii feţei i se tulburară, ceea ce era o indicaţie sigură că e alarmat. Amestecul de zgomote semăna mai iute cu ţipetele prepeliţelor şi orăcăitul broscoilor, dar, pe măsură ce se apropia, se puteau distinge şi sunete articulate, pronunţate cu multă violenţă, într-o cadenţă la care te puteai aştepta doar de la o fiinţă omenească ce foloseşte, pentru a beşteli pe cineva, vocea naturală a unui măgar. Nu era nici vorbă, nici răget, ci un surprinzător amestec al amîndorura, întrebuinţat pentru a rosti cuvinte ce-i erau absolut de neînţeles uluitului nostru neguţător, a cărui gură tocmai se căscase pentru a da glas curiozităţii cînd patronul, tresărind la auzul cunoscutului zgomot, ţipă :

— Cerule mare ! Vine comandorul cu trupa, limpede ca ziua !

Şi începu să şteargă cu şorţul praful de pe un scaun cu braţe, aşezat lîngă vatra focului, păstrat cu sfinţenie numai pentru confortul şi plăcerea infirmului comandor. Pe cînd se îndeletnicea el cu asta, o voce şi mai barbară decît prima zbieră din toţi rărunchii :

— Hei ! Ahoi, cei din’lăuntru !

La care birtaşul, apăsîndu-şi amîndouă tîmplele cu cîte o palmă, cu degetele mari vîrîte în urechi, răcni ca răspuns, cu acelaşi ton, pe care învăţase să-l imite :

— Hilloah !

Vocea de afara irumpse iarăşi :

— Aveţi vreun om al legii la bord ? Iar cînd birtaşul răspunse „Nu, nu“, omul cu pretenţii atît de neobişnuite trecu pragul cîrciumii, sprijinit de cei doi subalterni ai săi, dezvăluind o înfăţişare ce corespundea în toate privinţele ciudatei sale firi. Era înalt de stat — cel puţin şase picioare — deşi, trăind atîta vreme pe corăbii, devenise cam adus de spate —, pielea-i era tăbăcită iar faţa respingătoare din pricina unei cicatrici mari de-a curmezişul nasului şi a unui petic de stofă neagră ce acoperea orbita unui ochi. De îndată ce se aşeză în scaunul păstrat anume pentru el, birtaşul îl felicită, cu vorbe pompoase, pentru că reuşise să plece, în sfîrşit, de acasă ; apoi, după ce-i şopti numele celuilalt oaspete, nume ce-i era cunoscut

deja comandorului din auzite, se duse să prepare, cu toată graba imaginabilă, prima porţie din băutura favorită a noului venit, în trei stacane diferite (fiecăruia servindu-i- se porţia separat), în vreme ce locotenentul sa aşeză de partea nevăzătoare a comandorului şi Tom Pipes, cunoscîn- du-şi rangul, îşi luă, cu multă modestie, locul în spatele acestuia. După o pauză de cîteva minute, ferocele căpitan începu conversaţia, fixîndu-şi ochiul asupra locotenenta-, lui cu o expresie prea aspră pentru a fi descrisă şi adresîn- du-i-se în următorul chip :

—Blestemata fie-mi lumina ochilor ! Hatchway, în- totdeauna te-am considerat un marinar prea destoinic ca să răstorni trăsura pe un timp atît de senin. Drace ! Nu-ţi spusei că alergăm de-a dreptul spre mal şi nu te-am rugat să ridici velele şi să mergi sub vînt ?

— Ba da (răspunse celălalt, rin jind sarcastic), recunosc că ai dat nişte comenzi de felul ăsta, după ce ne-ai făcut să ţinem cursul greşit şi să intrăm în stîlp, în aşa fel încît trăsura s-a lăsat pe o parte şi n-a mai putut fi dreptată.

— V-am dat eu comanda să intraţi în stîlp ? (ţipă comandorul) fie-mi blestemat sufletul ! Frumoasă creatură eşti, recunoşti, de-mi azvîrli murdăria asta peste bord drept în faţă ! Am avut eu comanda căruţei ? Am stat eu la timonă ?

— Nu, răspunse Hatchway, trebuie să recunosc că nu dumneata ai cîrmit, dar, cu toate astea, ne-ai dirijat tot timpul şi astfel, fiind orb de ochiul de la babord, n-ai putut vedea aşezarea ţărmului şi ne-am trezit iute pe uscat, fără să-ţi dai măcar seama ce se petrece. Pipes, care stătea la pupa, mi-e martor că spun adevărul.

— Usca-mi-s-ar picioarele, răspunse comandorul, un cot de parîmă nu dau pe ce spuneţi dumneata şi Pipes. Sînteţi doi răzvrătiţi... mai mult n-am să zic, dar nu-ţi voi permite să mă iei în bompres. Luate-ar dracu, Jack Hatchway, eu îs ăl de te-anvăţat să matisezi o parîmă, să ridici o perpendiculară....

Locotenentul, perfect cunoscător al toanelor comandorului său, hotărî să nu împingă gîlceava mai departe şi, ridicînd stacana, bău în sănătatea noului venit, care-i întoarse complimentul cu multă curtenie, fără a încerca însă să se amestece în conversaţie, aşa încît aceasta trecu prin- tr-un prelungit impas. în timpul pauzei respective, domnul Hatchway şi-a arătat ascuţimea spiritului, făcînd cîteva glume practice pe seama comandorului de care, ştia el bine, era primejdios să te legi în orice alt fel. Aflat în afara razei privirii sale, el îi fura tutunul, îi sorbea din băutură, se strîmba şi (pentru a folosi o expresie vulgară) făcea cu ochiul, spre marea distracţie a spectatorilor (chiar şi a domnului Pickle însuşi), care dădeau semne evidente că sînt pe deplin satisfăcuţi de îndemînarea acelei panto- mime marinăreşti.

Furia comandorului se stinse — între timp — treptat, şi el avu dorinţa ca Hatchway — căruia i se adresa acum cu prietenescul şi familiarul diminutiv Jack — să-i citească ziarul aflat în faţa lui pe masă. Prin urmare locotenentul cel şchiop se achită de însărcinare citind, printre altele, şi următorul paragraf, cu o voce răsunătoare ce părea a prezice un lucru extraordinar : „Sîntem informaţi că amiralul Bower va fi făcut pair al Angliei, ca răsplată a eminentelor servicii aduse în timpul războiului, mai ales în timpul ultimei înclpştări cu flota franceză". Trunnion păru izbit în moalele capului de această ştire'. Halba îi căzu din mînă şi se sparse în mii de cioburi ; ochiul îi sticli ca al unui şarpe cu clopoţei şi trecură cîteva minute pînă să poată rosti :

— Opriţi ! Mai citeşte articolul ăla o dată !

De-abia fu citit a doua oară că, izbind masa cu pumnul, se ridică şi exclamă cu nespusă furie şi indignare :

— Fie-mi blestemate inima şi ficaţii ! E-o minciună afurisită, pricepeţi voi, şi voi susţine mereu că-i o minciună, de la verga de contrarondă pînă la verga velei ga- bier a artimonului ! Tunete şi fulgere ! Will Bower, pair al regatului ăstuia ! Un ţînc născut abia

ieri, care deosebeşte cu greu un catarg de o iesle, un băieţoi mucos pe care eu însumi l-am pedepsit fiindcă fura ouă din coteţele de păsări ; iar au, Hawser Trunnion, eu, care comandam o corabie înainte de a învăţa el să socotească pe degete, eu sînt dat la o parte, auziţi, şi uitat ! Dacă e-aşa, dacă astfel stau lucrurile, atunci undeva în constituţia noastră există o scîndură putredă care ar trebui trasă afară şi reparată, blestemaţi fie-mi ochii ! Cît mă priveşte, auziţi, eu n-am fost unul dintre cobaii aceia afurisiţi, nu m-am ridicat în lume prin sforării politice sau printr-o căţea de nevastă frumoasă ! N-am fost împins în sus peste burţile celor mai merituoşi ca mine, nici n-am păşit ţanţoş de-a curmezişul dunetei într-un pieptar cu dantele şi cum-naiba-le- zice la încheietori ! Blestemate fie-mi mădularele ! Am muncit din greu şi am urcat toate treptele de pe bordul unui vas, de la ajutor de bucătar la comandant. Uită-te, Tunley, aşa arată o mînă de marinar, cîine !

Spunînd asta, înşfăcă pumnul birtaşului şi-l onoră cu o strîngere atît de puternică, încît acesta fu nevoit să slobodă un urlet disperat, spre infinita satisfacţie a comandorului, a cărui faţă încruntată se destinse puţin la acest tribut plătit puterii sale, încît continuă cu un ton mai puţin revoltat :

— Fac atîta caz despre încleştarea lui cu franţujii, dar vai! n-a fost decît o bătălie de barcazuri, pe lîngă cele văzute de mine. Rook şi Jenning, şi altul al cărui nume să mă trăsnească dacă-l rostesc, ăia da, ştiau ce-i aia o luptă. Cît priveşte rolul meu, vedeţi, eu nu-s din cei ce se bălăcesc în lauda de sine, dar dacă s-ar întîmpla să doresc să-mi trîmbiţez meritele, mulţi dintre mărunţii ăia de-şi

ţin capul aşa de sus ar rămîne cu gura căscată, cum spune zicala, s-ar ruşina să-şi arate culorile stindardului, blestemaţi fie-mi ochii ! Odată am stat patru ore bord în bord cu *Floor-de Loose*...[1]**, corvetă franceză, deşi avea tunuri mai grele şi echipajul mai mare decît al meu cu o sută de oameni. Jack Hatchway, călca-te-ar, de ce rînjeşti ? Poate crezi că spun basme, fiindcă n-ai mai auzit povestea asta ?**

— Păi, să vedeţi, domnule (răspunse locotenentul), mă bucur să constat că, dacă se iveşte ocazia, puteţi trîm- biţa bine în interesul dumneavoastră, deşi n-ar strica să mai schimbaţi melodia, că tot aceeaşi o suflaţi la fiecare cart, de zece luni încoace. Chiar şi Tunley vă poate spune că a auzit-o de cinci sute de ori.

— Ba să vă aibă Dumnezeu în pază, domnule Hatchway (zice, întrerupîndu-1, proprietarul), dar pe cuvîn- tul meu de om cinstit şi gospodar că n-am mai auzit nici o iotă din povestea asta.

Declaraţia cu pricina, deşi nu tocmai adevărată, fu apreciată de domnul Trunnion, care observă triumfal:

— Aha ! Jack, m-am gîndit eu că te voi da de gol cu zeflemelele şi batjocurile dumitale. Dar hai să zicem c-âi mai auzit povestea ; este ăsta un motiv să n-o spun altora? Iată-1 pe gentilomul ăsta străin, probabil că şi el a auzit-o de cinci sute de ori, nu-i aşa, frate ? (se adresă el domnului Pickle). Acesta, cu

un aer ce trăda curiozitatea, zise : „Nu, niciodată" şi atunci comandorul continuă :

— Ei bine, îmi păreţi a fi un om cinstit şi cumpătat, trebuie, prin urmare să aflaţi că — aşa cum spuneam — m-am întilnit pe neaşteptate cu un cuirasat francez, Capul Finisterre aflîndu-se cam la şase leghe de bordul dinspre vînt, iar inamicul la trei leghe sub vînt, venind cu el, la care am ridicat aripile şi, aliniindu-mă cu el, am înălţat pavilionul şi geacul şi-am tras cu toată artileria de pe flanc, înainte să se scuture de trei ori velele artimonului; căci sînt întotdeauna cu ochii-n patru şi-mi place să deschid focul cel dintîi.

— Mă jur că aşa-i (zise Hatchway) ; în ziua cînd am repurtat victoria ai ordonat oamenilor să tragă cînd nu i se vedeau inamicului decît catargele ; din această pricină

1 *Fleur de* **L***ys* **(n. ed. engl.).**

noi, cei aflaţi dedesubt, ne-am aţintit puşcoacele asupra unui stol de pescăruşi şi eu am cîştigat o cană de punci de la tunar, findcă am ucis prima pasăre.

Exasperat de sarcasmul locotenentului, comandorul răspunse foarte aspru :

— Minţi, marinar de apă dulce, fi-ţi-ar ciolanele . blestemate ! La ce ţi-o fi servind să te pui întruna de-a curmezişul cursului urmat de mine ? Tu, Pipes, erai pe punte şi poţi depune mărturie dacă am dat sau. nu comanda prea devreme. Vorbeşte, găgăuţă ce eşti, şi spune, pe cuvintul tău de marinar : ce poziţie avea inamicul faţă de noi, cînd am dat ordin sâ se tragă ?

Pipes — care şezuse pînă atunci fără a rosti vreun cuvînt — văzîndu-se provocat să depună mărturie, îşi căscă gura ca .yn cod scos din apă şi, după diverse gesturi dintre cele mai ciudate, cu o cadenţă asemănătoare cu a vîntului de est ce cîntă prin crăpăturile unui gard, vorbi :

— Juma' de sfert de leghe, cu vîntul la travers.

. — Ba mai aproape, găgăuţă cu mutră de marsuin, strigă comandorul, cu vreo douăsprezece braţe mai aproape ; oricum, îndeajuns ca să dovedim ce neadevăruri îi ies lui Hatchway pe gură. Aşa deci, frate, mă-nţelegi (se întoarse el spre domnul Pickle), stăteam lîngă *Floor de Loose,* vergă lîngă vergă, descărcîndu-ne tunurile cele mari şi celelalte arme şi aruncînd cu grenade fumigene, sticle cu praf de puşcă şi grenade aprinse, pînă cînd ne-am cheltuit toată muniţia, şrapnelele, ghiulele, alicele. Atunci am încărcat tunurile cu bare de fier, cîrlige pentru marlin, cuie ruginite, dar, văzînd eu că franţuzul rezistă bine la ciomăgeală şi că ne făcuse praf cu tunurile toată velatura, omorînd şi rănind forate mulţi oameni de-ai mei mă-n-ţelegi, am hotărît că trec la abordaj, poruncind să se pregătească ghearele de pisică şi căngile ; dar Monsieur., pricepînd cam cum stă treaba, a prins vîntul în velele gabier şi dus a fost, lăsîndu-ne să şedem pe apă ca un buştean, cu sîngele ţîşnind prin găurile de drenaj.

Domnul Pickle şi birtaşul ascultară cu atenţie atît ele încordată relatarea vitejeştii isprăvi, încît Trunnion se simţi încurajat să-i mai delecteze şi cu alte povestiri de acelaşi soi, după care făcu observaţia, menită a fi o preamărire a guvernului, că tot cîştigul cu care se alesese în

timpul serviciului era un picior şchiop şi un ochi lipsă. Locotenentul, nelăsîndu-l inima să piardă vreun prilej de a-şi arăta spiritul pe seama comandorului, dădu încă
o dată frîu liber talentului său satiric, zicînd :

— Am auzit eu cum ţi-ai cîştigat piciorul şchiop, luînd o încărcătură prea mare de băutură pe puntea superioară, aşa încît nu te-ai mai putut ţine bine pe picioare şi te-ai rostogolit, vezi dumneata, de aşa manieră incit, la o mişcare de tangaj, călcîiul dumitale de la tribord s-a-nţepenit într-o gaură de drenaj ; cît despre ochiul lipsă, ăla ţi-a fost scos chiar de oamenii dumitale de pe *Fulgerul,* cînd le-ai plătit solda ; aicea-i şi bietul Pipes, pe care l-au bătut pină a luat toate culorile curcubeului fiindcă ţi-a ţinut partea şi ţi-a dat timp s-o ştergi, deşi nu-mi prea pot da seama in ce fel l-ai răsplătit după merit.

Întrucît nu putea nega adevărul acestor spuse, oricît de nepotrivit ar fi fost ele introduse în discuţie, comandorul se sforţă să pară că le primeşte cu umor, ca pe nişte glume inventate de locotenent, şi răspunse :

— Da, da, Jack, ştie toată lumea că limba ta nu ponegreşte ; cu toate astea am să scot eu untul din tine pentru ce-ai spus, cîine.

Vorbind astfel, ridică în aer una dintre cîrje, dorind s-o aşeze uşor pe căpăţîna domnului Hatchway, dar Jack, cu deosebită sprinteneală, îşi săltă în sus piciorul de lemn, parînd cu el lovitura, în admiraţia totală a domnului Pickle şi spre desăvîrşita mirare a gazdei care, de fapt, îşi exprimase aceeaşi uluire faţă de aceeaşi performanţă, la aceeaşi oră, seară de seară, timp de trei luni. Apoi, îndreptîn- du-şi ochiul către ajutorul de boţman, Trunnion spuse :

— Aşadar, Pipes, umbli de la unu’ la altu’ şi le spui tuturor că nu te-am răsplătit fiindcă m-ai apărat cînd am fost luat la tăbarcă de pungaşii ăia revoltaţi; naiba să te ia, nu te-am trecut de-atunci mereu pe statul de plată ?

Tom, care, într-adevăr, n-avea cuvinte de cheltuit degeaba, trase mai departe din pipă, cu mare indiferenţă, fără să-i treacă măcar prin gînd să dea vreo atenţie acestor întrebări, pe care comandorul le repetă şi le întări cu ne**numărate înjurături, nereuşind, totuşi, să obţină vreun rezultat. Atunci Trunnion îşi scoase punga, zicînd :**

— Poftim, pui de căţea, ia ceva mai solid decît un bilet de voie ; şi o aruncă tăcutului salvator, care-şi primi prada şi o vîrî în buzunar fără să se arate cîtuşi de puţin surprins sau satisfăcut, iar dăruitorul, întorcîndu-se spre domnul Pickle :

— Vezi, frate (spuse), eu dovedesc valabilitatea vechii zicale, precum că noi, marinarii, primim bani ca nişte cai şi-i cheltuim ca măgarii ; hai, Pipes, sloboade un fluier de boţman şi veseleşte-te.

Ascultîndu-i dorinţa, respectivul muzicant duse la gură un instrument de argint ce-i atîrna la butoniera jachetei, prins cu un lanţ din acelaşi metal şi dacă nu reuşi să scoată trilul răpitor al flautului lui Hermes,' produse în schimb un sunet atît de puternic şi de ascuţit încît străinul (instinctiv, se pare) îşi astupă urechile, pentru a-şi apăra organele auzului de periculosul asalt. După ce executase astfel preludiul, Pipes îşi fixă privirile asupra unui ou de struţ ce atîrna din tavan şi, fără a şi le mai desprinde de acolo, intonă cantata întreagă cu o voce ce părea a fi un amestec de cimpoi irlandez şi de corn de porcar ; comandorul, locotenentul şi birtaşul se uniră într-un cor, repetînd eleganta strofă :

Iute, iute, bravi băieţi,
Să cîntăm şi să trudim
Băutura s-o sorbim
Munca-i bucuriei preţ !

De-abia fu pronunţat al ft-eilea vers, că duseră cu toţii stacanele la gură, cu o admirabilă sincronizare, iar cuvîntul următor fu rostit la sfîrşitul sorbiturii, vibrînd la fel de armonios şi expresiv. Pe scurt, cei de faţă începeau să se simtă bine împreună ; domnului Pickle părea să-i fie pe plac distracţia şi între el şi Trunnion se stabili imediat o bună înţelegere, astfel că acesta din urmă îi strînse mîna, bău pentru o şi mai trainică prietenie şi-l invită la popota
garnizoanei, la un porc pe mazăre. Pickle îi răspunse în acelaşi mod ; peste tot domnea acum un spirit camaraderesc şi se scursese deja o bună bucată din noapte, cînd sosi servitorul neguţătorului cu un felinar ca să-i lumineze ştăpînului drumul spre casă ; după care noii prieteni se despărţiră, promiţîndu-şi reciproc să se revadă în acelaşi loc în seara următoare.

CAPITOLUL III

Domnişoara Grizzle face tot posibilul pentru a-i găsi fratelui o partidă potrivită; acesta este deci prezentat tinerei doamne cu, care se căsătoreşte la timpul potrivit

Prezentând cititorilor personajul Trunnion am purces la o descriere îndeajuns de minuţioasă, întrucît îi revine un rol destul de important pe parcursul acestor memorii ; acum a sosit momentul să ne transferăm iarăşi atenţia asupra domnişoarei Grizzle care, de cînd s-a mutat la ţară, a fost muncită de o îndoită grijă, anume aceea de a-i găsi fratelui o partidă pe măsură, dar şi de a afla un partener cumsecade de jug pentru ea însăşi.

Nu era cîtuşi de puţin acest ţel rezultatul vreunui gînd sinistru sau uşuratic, ci doar porunca lăudabilei ambiţii ce-i cerea să întreprindă ceva pentru perpetuarea numelui. Se angajă, de fapt, cu atîta altruism în respectiva treabă, încît, amînîndu-şi interesul imediat, sau încredin- ţînd, cel puţin, propria-i soartă lucrăturii tăcute a farmecelor ei personale, munci cu atîta zel neobosit în interesul fratelui, încît, înainte de a se fi scurs trei luni de la ple-carea din Londra, subiectul general al ^conversaţiei tuturor vecinilor deveni proiectata cununie dintre bogatul domn Pickle şi frumoasa domnişoară Appleby, fiica unui gentilom din parohia învecinată care, deşi nu-şi putea înzestra copiii cu cine ştie ce avere, le turnase în vene (ca să folosim propria lui expresie) sîngele cel mai nobil din comitat.

Această tînără femeie, ale cărei caracter şi fire fuseseră investigate de domnişoara Grizzle şi găsite satisfăcătoare, fu deci sortită să devină soţia domnului Pickle. Prin urmare, tatălui i se făcu o propunere în acest sens ; acesta, nemaipomenit de bucuros că i se cere mîna fetei, îşi dădu consimţămîntul fără şovăire, ba chiar recomandă să se transpună imediat proiectul in faptă, cu atîta nerăbdare
încît se putea presupune fie că nu avea încredere în statornicia domnului Pickle, fie că se temea de toanele propriei sale fiice, socotind-o poate prea pătimaşă pentru a sta liniştită vreme mai

îndelungată. Chestiunea fiind în mare discutată, neguţătorul nostru, la îndemnul domnişoarei Grizzle, plecă să-şi viziteze viitorul socru şi-i fu prezentat fiicei avînd, în aceeaşi după-amiază, prilejul de a rămîne între patru ochi cu ea. N-am reuşit nicicum să aflu ce s-a vorbit în cursul acelei întrevederi deşi, judecind după firea paţitorului, cititorul poate conchide, pe bună dreptate, că fata n-a avut cum să se supere pe îndrăzneala prea mare cu care i se adresa. Dar nu cred să fi fost mai puţin binevenit din cauza asta ; e sigur că ea n-a avut de spus nimic împotriva taciturnităţii domnului Pickle, iar cînd tatăl îi comunică hotărîrea sa, se supusese cu cea mai sfioasă resemnare. însă domnişoara Grizzle, dorind să-i dea logodnicei posibilitatea de a-şi face o idee mai favorabilă despre intelectul fratelui ei decît cea pe care i-o putea sugera conversaţia acestuia, se hotărî să dicteze o scrisoare pe care fratele s-o transcrie şi să i-o trimită iubitei ca pe un produs al propriei lui simţiri. Ea compuse chiar un bileţel foarte tandru în acest scop, dar intenţia îi fu în întregime dejucată de modul greşit în care îi interpretă îndrăgostitul dorinţa ; acesta, din pricina repetatelor bruf- tuluieli ale surorii sale, i-o luă înainte, scriind el însuşi o epistolă dulce şi expediind-o într-o după amiază, cînd domnişoara Grizzle se afla în vizită la preot.

Pas ce nu poate fi pus pe seama vanităţii sau a pripelii ; cum soră-sa îl prevenise adesea că e absolut necesar să-şi declare iubirea în scris, se folosi de prilej pentru a acţiona întocmai cum îl sfătuise, într-un moment cînd imaginaţia nu-i era conturbată de nici o altă idee, ne- bănuind nici pe departe că ea dorea să-l ferească de osteneala de a-şi pune la contribuţie propriu-i geniu. Lăsat, aşadar, — după cum credea el — în voia imaginaţiei personale, se aşeză la masă şi conjpuse următorul *morceau* *, ce-i fu transmis domnişoarei Appleby înainte ca sora şi sfătuitoarea lui să prindă ceva de veste :

„Domnişoarei **SALLY APPLEBY**

Domnişoară,

Înţelegînd că aveţi a dispune de o bucată de suflet — garantat bun — vă informez că sînt gata să mă tocmesc pentru respectiva marfă, dacă termenii sînt rezonabili; bineînţeles, spre avantajul amîndurora. Aştept instrucţiuni unde şi cînd veţi crede de cuviinţă. Toate

cele cuvenite din. partfea

Servitorului Dvs.
GAM. PICKLE "

Laconica epistolă, simplă ^i lipsită de zorzoane, se bucură din partea adresantei de o primire cu nimic mai puţin călduroasă decît dacă ar fi fost aşternută în cele mai delicate vorbe pe care le puteau inventa o pasiune delicată şi un geniu cultivat; ba îmi vine să cred că a fost şi mai bine primită, datorită limpezimii ei negustoreşti; fiindcă, atunci cînd se iveşte la orizont o căsătorie avantajoasă, femeia cu judecată sănătoasă adesea consideră declaraţiile înflorite şi exclamaţiile extaziate a fi doar capcane seducătoare sau, în cel mai bun caz, preambuluri impertinente ce întîrzie doar semnarea pactului pe care se trudesc să-l facă posibil; iar domnul Pickle înlăturase toate ambiguităţile dezagreabile, atacînd direct miezul problemei.

De-abia-i dusese părintelui ei spre lectură acest *billet- doux* [1] — ca o copilă ascultătoare ce era — că acesta, pătruns de responsabilitatea lui de tată, făcu o vizită domnului Pickle cerîndu-i, în prezenţa domnişoarei Grizzle, să dea o explicaţie formală sentimentelor pe care le nutrea pentru fiica lui, Sally. Fără a deveni ceremonios, domnul Gămăliei îl asigură că-i poartă domnişoarei un deosebit respect şi că doreşte, cu binecuvîntarea lui, s-o ia de soţie la bine ca şi la rău ; iar domnul Appleby, după ce dădu glas satisfacţiei că sentimentele acelea nobile îşi găsiseră împlinirea în propria-i familie, îl încurajă pe îndrăgostit, asigurîndu-1 că e pe placul tinerei femei; după care trecură imediat la întocmirea articolelor contractului de căsătorie care, odată discutate şi hotărîte, fură parafate de un avocat chemat în acest scop ; tîrguiră şi hainele de **nuntă şi se fixă şi ziua cînd să fie oficiată cununia, la care fu invitată toată lumea cît de bună din împrejurimi. Nu fură uitaţi nici comandorul Trunnion, nici domnul Hatchway, ei fiind de fapt singurii invitaţi din partea mirelui căruia — între timp — îi deveniseră prieteni destul de apropiaţi, datorită întâlnirilor lor nocturne.**

---

1 Aici în sensul de „piesă" (fr.). (n. tr.).

De fapt, birtaşul îi informase din timp despre ceea ce se punea la cale, înainte de a considera domnul Pickle că-i cazul să le spună ; în consecinţă, subiectul favorit al tiradelor comandorului chior, în timpul întîlnirilor respective, deveni (vreme de cîteva seri) nebunia şi nenorocirea căsătoriei, subiect pe care-1 comenta fără oprire, condimen- tîndu-1 cu vehemente înjurături adresate reprezentantelor sexului slab, declarate a fi diavoli împieliţaţi trimişi din iad cu misiunea de a supune omenirea la chinuri ; tuna şi fulgera mai ales împotriva fetelor bătrîne, părînd să le poarte o pică deosebită ; asta în vreme ce tovarăşul lui, Jack, îi confirma adevărul spuselor, satisfăcîndu-şi, în acelaşi timp, propriile-i porniri maliţioase cu glume fine (ce subliniau morala fiecărei' fraze) despre situaţia matrimonială, bazate pe o aluzie la corăbii sau viaţa de marinar. Femeia, zicea el, e ca un tun mare îndopat cu foc, pucioasă şi zgomot, care, încălzit peste măsură, sare şi zboară şi-l joacă pe dracul, dacă nu te ocupi cu multă atenţie de cu- lasă. Spunea că e ca un uragan ce nu suflă niciodată din- tr-un pătrar fix, ci se învîrte prin toate punctele busolei ; o asemăna cu o galeră spoită, cu greement ciudat şi cu o gaură în cală, pe care. soţul nu putea nicicum s-o astupe. Observă că semăna, ca dispoziţie, cu Golful Biscaya — de ce ? fiindcă oricît ai trage după tine sonda de apă adincă, tot nu-i dai de fund. Că bărbatul care-şi aruncă ancora lîngă o nevastă se poate trezi amarat la un ţărm al dracului de nesigur şi după aceea nu mai reuşeşte pentru nimic în lume să dezlege odgonul ; şi că, în ce-1 priveşte — deşi, ca să se distreze, ar mai face cînd şi cînd o scurtă călătorie — nu s-ar îmbarca Doamne fereşte într-o femeie pentru a parcurge drumul vieţii, de teamă că s-ar duce la fund de cum S3 strică timpul.

După toate probabilităţile, insinuările acestea făcură o oarecare impresie asupra domnului Pickle, ce nu era nici

el dornic să-şi asume nici un fel de risc, dar cicăleala şi cererile stăruitoare ala surorii sale, care-şi pusese tot sufletul în proiectul matrimonial, cîntăriră mai greu decît părerile prietenilor marinari. Văzîndu-1 hotărît să se însoare, în ciuda tuturor îndemnurilor lor de a fi mai cu băgare de seamă, aceştia hotărîră să accepte invitaţia şi-i cinstiră deci cununia cu prezenţa lor.

Purtarea domnişoarei Grizzle la cununie, cu o trecere în revistă a invitaţilor

Trag nădejde să nu fiu socotit cîinos la suflet dacă voi avansa — prin deducţie logică — ideea că domnişoara Grizzle, cu ocazia măreţului eveniment, şi-a dat absolut toată silinţa să descarce asupra gentilomilor neînsuraţi ce fuseseră invitaţi la petrecere focul de artilerie al farmecelor sale. Sînt sigur că și-a pus în valoare, cum se pricepea ea mai bine, toate răpitoarele calităţi cu care fusese blagoslovită ; la cină dădu dovada unei volubilităţi cu totul ieşite din comun, faţă de oaspeţi se purta du multă atenţie şi cu excesivă ospitalitate, vocea îi era învelită în farmecul unei foarte agreabile sîsîieli infantile, tactul ei nu lăsa cu nimic de dorit ; cu toate acestea, conştientă de capacitatea nemaipomenită a gurii sale, nu îndrăzni să rişte vreun hohot de rîs, ci îşi modulă buzele într-un zîmbet afectat, lăsîndu-1 să-i joace pe faţă toată ziulica ; mai mult, profită chiar de pe urma defectului de vedere remarcat deja de noi pentru a contempla, fără riscul de a fi observată, chipurile ce-i căzuseră cu tronc, în vreme ce toţi cei de faţă erau convinşi că privirile îi sînt

aţintite în direcţia opusă. Cu ce îndatoritoare umilinţă primea complimentele celor ce nu se puteau abţine să nu laude eleganţa ospăţului ! Cu cîtă pioşenie se folosi de ocazie pentru a cinsti amintirea părintelui ei, făcînd observaţia că nu trebuia socotit un rfierit al său personal faptul că înţelegea ceva din mersul petrecerilor deoarece, cît timp tatăl ei fusese primar, prezidase la multe nunţi. Iar cînd averea familiei deveni subiectul general al conversaţiei, domnişoara Grizzle, departe de a da fie şi cel mai neînsemnat semn de mîndrie şi împăunare, arboră, dimpotrivă, o înfăţişare severă şi după o lungă cuvîntare moralizatoare privind deşertăciunea bogăţiilor, declară că cei ce o considerau o partidă bogată se înşelau amarnic, întrucît tat-su nu-i lăsase decît cinci mii de lire amărîte. Acestea împreună cu puţinii bani economisiţi din dobînzi de la moartea lui, constituiau singura avere pe care putea conta în viaţă. De fapt, dacă şi-ar fi căutat fericirea în bogăţie, n-ar fi fost atît de grăbită să-şi facă praf propriile speranţe, contribuind cu sfatul şi cii fapta la buna desfăşurare a evenimentului ce-i adunase, în mod fericit, pe toţi ; spera însă că va avea întotdeauna destulă putere pentru a îndepărta de la sine orice gînduri interesate ce-ar fi putut să intre în conflict cu fericirea amicilor ei. Atît de mare îi era modestia şi abnegaţia, încît în cele din urmă îi informă, plină de zel, pe cei interesaţi de problemă, că era mai vîrstnică decît mireasa cu nu mai puţin de trei ani — deşi, dac-ar mai fi pus zece ani la socoteală, calculul i-ar fi ieşit aproape la ţanc.

Pentru a-şi pune absolut toate puterile în slujba satisfacerii invitaţilor, după-amiaza îi regală cu o melodie cîn- tată la harfă, însoţită de propria-i voce care, nefiind cea mai melodioasă din lume, după părerea mea, ar fi contribuit şi ea la mulţumirea acestora de s-ar fi putut întrece în cîntec cu Filomela ; iar ca ultimă dovadă de bunăvoinţă, cînd începu dansul, se lăsă înduplecată de stăruinţele noii ei cumnate să deschidă chiar ea balul.

într-un cuvînt, domnişoara Grizzle fu principala protagonistă a importantei festivităţi, eclipsînd-o aproape pe mireasă care, departe de a da semne că doreşte să-şi dispute supremaţia, o lăsă cu lăudabilă înţelepciune să-şi desfăşoare din plin talentul, mulţumindu-se, în ce o privea, cu soarta pe care i-o destinase deja norocul şi pe care n-o considera de lepădat, dacă avea să reuşească în cele din urmă să-şi alunge cumnata din familie.

Nu cred să fie nevoie să-mi previn cititorii că pe tot parcursul acestui ospăţ comandorul şi secundul nu se simţeau tocmai în apele lor. Mirele însuşi se găsea, de fapt, in aceeaşi situaţie : nefiind obişnuit cîtuşi de puţin cu nici un fel de relaţii politicoase, fu, pe tot

parcursul nunţii, victima unei foarte dezagreabile îngrădiri a libertăţii sale de comportament.

CAPITOLUL IV

Trunnion, care nu stătuse pe vremuri pe uscat decît atît cît să-şi încaseze solda şi nici măcar o dată în viaţa sa nu se aflase în apropierea altor femei decît cele ce ţineau ciatcă pe premontoriul de la Portsmouth, era mai stînjenit decît dac-ar fi fost împresurat de flota franceză in totalitatea ei. De la naştere şi pînă acum nu pronunţase nici măcar o dată cuvîntul *doamnă,* astfel că, departe de a face conversaţie cu reprezentantele sexului frumos, nici nu catadicsi să le întoarcă cît de cît complimentele, ba nici măcar nu 'dădea politicos din cap cînd toastau în sănătatea lui şi sînt pe de-antregul încredinţat că ar fi pre- lerat să moară sufocat, decît să deschidă gura pentru a lăsa să-i scape banala politeţe „Sluga dumneavoastră, doamnă". Tot atît de inflexibil era şi în ceea ce priveşte poziţia corpului: fie din încăpăţînare, fie pentru că se ruşina, se ţinea drept şi nemişcat, în aşa măsură încît stîrni veselia unui hîtru aflat acolo care, adresîndu-i-se secundului, se interesă dacă sînt onoraţi la masă de însuşi comandorul, sau de leul de lemn aflat de strajă la poarta acestuia. Imagine cu care, sîntem siliţi să recunoaştem, persoana domnului Trunnion nu avea nici cea mai mică asemănare.

Domnul Hatchway, mai puţin necioplit decît comandorul şi posesor al unor convingeri ce păreau apropiate de ideile vieţii în societate, fu o prezenţă mai puţin barbară. El, însă, era un om de spirit şi, cu toate că avea un fel de a fi ieşit din comun, împărtăşea în mare măsură acea dispoziţie caracteristică tuturor oamenilor de spirit care nu-s în stare să se simtă bine dacă talentul nu le e tămîiat cu semnele de cinstire şi veneraţie meritate după propria lor părere din plin.

Ţinînd deci seama de toate aceste împrejurări, nu ne va mira defel faptul că triumviratul nostru nu avu nimic de obiectat la propunerea, făcută de cîteva personaje serioase dintre cele aflate acolo, de a se muta în altă odaie, unde să se bucure în tihnă de pipe şi clondire, în vreme ce tineretul îşi vedea de distracţia favorită. Salvaţi astfel, cum se spune, de la anihilarea totală, primul chip în care cei doi flăcăi de la garnizoană se folosiră de re-cîştigata lor existenţă fu să-i toarne mirelui pe gît atîtea pahare umplute ochi, încît după mai puţin de o oră acesta făcu **repetate încercări de a intona un cîntec şi curînd după aceea fu cărat la culcare, lipsit cu desăvîrşire de puterea simţurilor, spre marea dezamăgire a cavalerilor şi domnişoarelor de onoare, împiedicaţi prin acest accident de a mai arunca ciorapul şi de a săvîrşi alte ceremonii practicate la astfel de ocazii. Cît despre mireasă, ea trecu peste**

neplăcutul incident cu umor şi bun simţ, purtîndu-se, de fapt, în toate împrejurările, ca o femeie la locul ei, een- ştientă de natura situaţiei în care se găseşte

CAPITOLUL V

Doamna Pickle ia în mină hăţurile guvernării în familie ; cumnata se angajează într-o acţiune de mare anvergură, fiind, însă, pentru moment, distrasă de la ţelul ei de o foarte interesantă chibzuială

Oricîtă deferenţă, ca să nu spunem supunere, i-ar fi arătat mireasa domnişoarei Grizzle înainte de a se înrudi strîns cu familia ei, de-abia devenită doamna Pickle, consideră de datoria ei să se poarte aşa cum o cerea demnitatea poziţiei sale. Chiar a doua zi după cununie, aşadar, se aventură intr-o dispută cu noua ei cumnată, privitoare la propria ei descendenţă nobilă, pe care o considera din toate punctele de vedere mai vrednică de stimă decît a soţului, ţinînd seama de faptul că dintre fraţii ei mai tineri cîţiva se ridicaseră pînă la rangul de lord primar al Londrei, rang cu mult mai suspus decît cele dobîndite vreodată de strămoşii domnului Pickle.

Cutezanţa acestor afirmaţii avu efectul unei lovituri de

trăsnet asupra domnişoarei Grizzle, care începu să-şi dea seama că nu reuşise chiar atît de bine pe cît îşi închipuise în misiunea de a alege pentru fratele ei o tovarăşă de jug blîndă şi ascultătoare, care să o trateze mereu cu respectul profund cuvenit — socotea ea — înzestrării ei intelectuale superioare, lăsîndu-se condusă, necondiţionat, de sfaturile şi poruncile ei. Continuă, cu toate acestea, să ţină în mîini hăţurile familiei, ocărîndu-i în continuare pe servitori, misiune pe care o îndeplinea cu un talent deosebit, întrucît părea să-i aducă satisfacţii speciale, pînâ în momentul cînd doamna Pickle, sub pretextul că doreşte să-i uşureze viaţa, o anunţă într-o bună zi că va lua povara asta de pe umerii ei, îngrijindu-se, pe viitor, de conducerea destinelor propriei familii. Nimic n-ar fi putut constitui o lovitură mai crudă pentru domnişoara

Grizzle decît această declaraţie. După o lungă tăcere, cu înfăţişarea răvăşită, ea replică :

' * — Niciodată n-am să refuz sau să mă plîng de greutăţi cînd e vorba de bunăstarea fratelui meu.

— Draga mea (răspunse cumnata), îţi sînt profund recunoscătoare că te dedici cu atîta zel binelui domnului Pickle, bine pe care-1 consider a fi şi al meu, dar nu pot suporta să văd că prietenia îţi aduce suferinţă, şi de aceea doresc neapărat să ta cruţ de oboseala ce-ţi .apasă de prea multă vreme umerii.

în van protestă cealaltă că obligaţiile îi fac plăcere ; doamna Pickle îi puse asigurările pe seama excesului de serviabilitate şi-şi exprimă cu atîta zel şi tandreţe preocuparea pentru sănătatea iubitei sale cumnate şi pentru liniştea ei sufletească, încît fata bătrînă, fără tragere de inimă, se văzu obligată să renunţe la şefie, fără a avea în schimb un cît de mic motiv de a se plînge că e dată la o parte.

Căderea în dizgraţie fu urmată de o criză de devotament ţîfnos, cu durată de trei sau patru săptămâni ; în acest interval îi fu dat să mai îndure şi umilinţa de a vedea cum tînăra cumnată reuşeşte să-şi supună necondiţionat cugetul fratelui ei, care se lăsă convins să cumpere o strălucitoare trăsură de gală şi să aducă felurite îmbunătăţiri gospodăriei, mărind cheltuielile pînă la suma de cel puţin o mie de lire pe an. Prefacerile din economia casnică nu-i schimbară însă şi lui dispoziţia sau felul de viaţă ; de îndată ce se termină neplăcuta ceremonie a primirii oaspeţilor sau â întoarcerii vizitelor, regăsea tovărăşia prietenilor marinari, petrecîndu-şi cu ei cea mai mare parte a zilei. Dacă era pe deplin satisfăcut de condiţia sa, nu acelaşi lucru se poate spune despre domnişoara

Grizzle. Vă- zînd cît de mult îi scăzuse importanţa în sînul familiei, cît de neglijate îi sînt farmecele personale de către toţi vecinii aparţinînd sexului bărbătesc, şi ştiind că deasupra capului îi atîrna ameninţarea veştejitoare a timpului, domnişoara Grizzle începu să simtă spaima virginităţii perpetui şi, cuprinsă de un soi de disperare, hotărî să scape cel puţin de situaţia asta neplăcută şi nevrednică. Luînd hotărirea, înfiripă şi un plan a cărui execuţie ar fi părut cu totul irealizabilă oricărui spirit mai întreprinzător şi mai puţin mărginit decît al ei. Planul cu pricina consta, nici mai mult, nici mai puţin, in a pune stăpînire pe inima comandorului pe care — cum îşi va da uşor seama cititorul — nu-1 impresionau cîtuşi de puţin drăgălăşenia şi tandreţea, fiind, dimpotrivă, blindat cu prejudicii şi nepăsare faţă de farmecele întregului ei sex şi plin în special de idei preconcepute privitoare la clasa numită de obicei a fecioarelor bătrîne în rîndurile cărora, din nefericire, se găsea de-aeum şi domnişoara Grizzle. Cu toate acestea, ea ieşi curajoasă la luptă şi, după ce investigase aparent inexpugnabila fortăreaţă, începu să cîştige teren într-o zi cînd Trunnion lua cina acasă la fratele ei, lăsînd să-i scape nişte laude ademenitoare la adresa cinstei şi sincerităţii oamenilor mării, dind tacîmului comandorului o atenţie specială şi afectind un zîmbet aprobator la tot ce spunea, dacă reuşea cumva să priceapă sensul unei glume, sau ştia, cu modestie, că el se adresează şi urechilor ei. încă şi mai mult, cînd el dădu cu totul uitării decenţa (cum i se în- tîmpla deseori s-o facă), cuteză să-l dojenească pentru vorba prea slobodă cu un zîmbet graţios, zicînd :

— Dumneavoastră, gentilomii mării, aveţi maniere atît de deosebite !

Măgulirile ei însă n-âvură nici un efect. Departe de a - bănui adevărata cauză, în aceeaşi seară, la club, comandorul — în prezenţa fratelui, cu care, de-acum, îşi putea permite orice fel de libertate — o blestemă fără milă, numind-o cotoroanţă clevetitoare, cap pătrat şi bucătăreasă cu privire crucişă, închinînd imediat după aceea pentru damnarea tuturor fecioarelor bătrîne, toast căruia domnul Pickle i se alătură fără rezerve, informind-o a doua zi şi pe soră-sa, care suportă ofensa cu surprinzătoare resemnare, dar nu-şi abandonă planul, deşi nu părea să aibă vreo şansă de a fi împlinit, pînă cînd atenţia nu-i fu atrasă şi apoi captivată de o altă grijă care întrerupse, pentru un timp, bunul mers al acestui proiect. Trecuseră doar cîteva luni de la cununia cumnatei şi iată că apăruseră semne destul de,limpezi că femeia era însărcinată, spre

CAPITOLUL V

marea satisfacţie a tuturor celor interesaţi şi spre inexprimabila bucurie a domnişoarei Grizzle, mai preocupată (aşa cum am văzut deja) de perpetuarea numelui'familiei decît de orice alt fel de interese. De aceea, îndată ce-şi văzu speranţele justificate şi confirmate de realitate, amînîndu-şi propriile proiecte, uitind pica şi iritarea insămînţate în sufletul ei de comportarea doamnei Pickle, cînd îi subminase autoritatea, sau neacordîndu-i, poate, celeilalte femei nici o altă importanţă decît pe aceea de a fi mijlocul prin care moştenitorul fratelui ei avea să vadă lumina zilei, domnişoara Grizzle hotărî să facă tot ce-i stă în putere pentru a o îngriji, ocroti şi răsfăţa pe toată perioada importantei ei misiuni. în acest scop îşi tîrgui manualul pentru moaşe scris de Culpepper, studiindu-1 cu neobosită grijă, cu acea hărnicie pătrunzătoare înnobilată de numele lui Aristotel, şi se folosi cu îndemînare de *Gospodina perfectă,* ca şi de farmacopeea lui Quincy pentru a pregăti toate jeleurile de fructe, marmelada şi conservele recomandate de respectivii autori, ca fiind extrem de gustoase şi sănătoase, putîndu-i asigura cumnatei sale hiulţumire şi plăcere pe tot parcursul gestaţiei. O opri să mai mănînce rădăcinoase, verdeţuri de grădină, fructe şi orice fel de zarzavaturi ; într-o zi, cînd doamna Pickle culesese o piersică roşie chiar cu mînuţa ei şi se pregătea să-şi înfigă dinţii în ea, domnişoara Grizzle observă necugetatul gest *fi,* repezindu-se la ea, căzu în genunchi, acolo în grădină, implorînd-o, cu lacrimi în ochi, să nu dea chemare vătămătoarei pofte. De abia dădu însă doamna Pickle curs rugăminţii sale, că domnişoara Grizzle, amintindu-şi că o poftă neîmplinită poate însemna fătul cu cine ştie ce pecete îngrozitoare, sau îi poate provoca o boală groaznică, o rugă la fel de însufleţit să înghită poama imediat si alergă între timp să aducă nişte apă tonică fabricată de ea însăşi, silindu-şi cumnata s-o dea pe gît, ca antidot al otrăvii proaspăt mîncate.

Se înţelege că excesul acesta de zel şi tandreţe nu putu să nu devină stînjenitor pentru doamna Pickle. Cîntărind în minte diverse planuri pentru a-şi recîştiga liniştea, ea hotărî în cele din urmă să-i dea domnişoarei Grizzle o altă însărcinare, de natură a curma continua-i prezenţă în preajmă-i, pe care o găsea neplăcută şi agasantă. Şi nu adăstă prea mult pînă să-şi pună hotărîrea în practică. Chiar a doua zi, un gentilom care cina cu domnul Pickle pomeni, din păcate, despre un ananas din care gustase o bucăţică acum o săptămînă, acasă la o nobilă persoană ce locuia în alt colţ de ţară, la cel puţin o sută de mile depăr

tare. De-abia fusese pronunţat numele fatalului fruct, că domnişoara Grizzle, neslăbindu-şi o clipă cumnata din ochi, intră în alarmă, crezînd că-i deslușește pe faţă semnele curiozităţii şi dorinţei ; aşadar, remarcînd mai întîi că, în ceea ce-o priveşte, nu putuse pune niciodată gura pe ananas, din cauză că era un produs cu totul nenatural, scos prin puterea arderii artificiale din dezgustătorul gunoi de grăjd, întrebă cu vocea tremurătoare dacă doamna Pickle nu-i împărtăşea părerea. Tinăra nevastă, nelipsită de şiretenie şi de spirit pătrunzător, ghici îndată înţelesul întrebării, răspunzînd cu prefăcută nepăsare, că, din partea ei, n-ar fi nici o nenorocire dacă n-ar exista un singur ananas în tot universul, cu condiţia să se poată înfrupta din belşug din fructele ţinuturilor natale.

Răspunsul, bine cîntărit pentru a-1 feri de neplăceri pe oaspete, care ar fi avut desigur, de suferit, din pricina imprudenţei sale, atrăgîndu-şi pica domnişoarei Grizzle, de și-ar fi exprimat cumnata ei fie şi cea mai mică dorinţă pentru fructul în chestiune, răspunsul, deci, avu efectul dorit, restabilind între cei de .faţă armonia înţelegerii, nu puţin primejduită de lipsa de tact a gentilomului cu pricina. A doua zi dimineaţă însă, după micul dejun, femeia însărcinată, urmărindu-şi planul pas cu pas, căscă (ca din întîmplare) chiar în faţa cumnatei ei fecioare ; domnişoara Grizzle, adînc tulburată de această convulsie şi socotind-o un simptom al dorinţei, insistă să afle ce anume poftea, şi atunci doamna Pickle, arborînd un zîmbet afectat, îi mărturisi că mîncase în vis un prea delicios ananas. Declaraţia fu urmată de un ţipăt spontan scos de domnişoara Grizzle care, văzînd cît de surprinsă e cumnata ei de neaşteptata-i exclamaţie, o luă în braţe, asigurînd-o, cu un fel de rîs isteric, ce exprima mai mult groază decît încintare, că nu-şi putuse opri strigătul de bucurie văzînd că-i stă în putere să satisfacă pofta cumnatei sale; o doamnă din apropiere promisese să-i trimită, cadou, două -frumoase ananasuri, în căutarea cărora avea să pornească , de îndată.

In nici un chip nu se învoi doamna Pickle să accepte oferta, pretinzînd că dorea s-o cruţe pe cealaltă de o ne- trebuincioaşă oboseală ; îi dădu toate asigurările că, şi de-ar fi avut vreo poftă să mănînce ananas, era de fapt **atît de vagă, încît nesatisfacerea ei nu putea produce nici o nenorocire. Dădu însă asigurările într-o aşa manieră (pe care se pricepu de minune s-o aleagă), încît, în loc să se descurajeze, domnişoara Grizzle se simţi stimulată să pornească imediat la drum, nu în căutarea femeii cu pricina, a cărei promisiune nu fusese decît o născocire menită să o liniştească pe loc pe cumnată-sa, ci ca să scotocească la întîmplare prin tot**

comitatul după nenorocitul acela de fruct, care se prea putea să abată nenorocul şi necazul asupra casei ei şi a tatălui ei.

Trei zile întregi şi trei nopţi călători, însoţită de un servitor, din loc în loc, fără succes, nepăsătoare faţă de sănătatea trupului şi fără a se sinchisi că reputaţia începea să-i sufere de pe urma întrebărilor puse ; îşi urmărea ţelul cu atîta ardoare şi stăruinţă, încît toţi oamenii cu care stătu de vorbă se văzură siliţi s-o socotească o persoană nefericită, cu minţile serios zdruncinate.

însoţită de ghinion in toate căutările prin judeţ, hotărî în cele din urmă să facă o vizită chiar nobilei persoane în casa căreia băgăreţul străin fusese din nefericire (zicea ea) ospătat! Reuşi chiar să ajungă pînă acolo cu un poştalion, şi-şi prezentă cererea ca pe o afacere de care depindea fericirea unei întregi familii. Dar, vai, sosise prea tîrziu ; nobilul lord îşi deplânse, folosind cuvinte foarte politicoase şi patetice, neputinţa de a-şi dovedi omenia şi de a se bucura de plăcerea de a contribui, printr-un gest ce l-ar fi costat atît de puţin, la fericirea semenilor săi ; dar, spuse el, din nenorocire, trimisese cadou ieri, ultimele două fructe de ananas rodite de grădina sa, unei anumite doamne din apropiere.

Atît de afectată fu domnişoara Grizzle de explicaţia primită, încît leşină pe loc şi fu purtată imediat pe braţe pînă la han, unde-şi lăsase telegarii, şi unde rămase neconsolată de insucces. După toate probabilităţile, dezamăgirea s-ar fi dovedit cu mult mai fatală pentru dînsa decît pentru persoana în slujba căreia se pusese cu atîta pioşenie, dacă seara, prin mijlocirea servitorului ei, n-ar fi primit un mesaj de la grădinarul nobilului, cum că în schimbul a cinci monezi putea căpăta două ananasuri mari şi frumoase, cum nu existaseră vreodată mai bune în Anglia **Condiţiile (mai e oare nevoie s-o spun ?) fură acceptate cu** lăcomie şi, cu fructele în sfîrşit în posesia ei, domnişoara Grizzle porni spre casa fratelui, ajungînd acolo teafără cu prada şi fiind primită cu multă efuziune de cumnată-sa, care-şi făcuse griji din pricina ei. Nici înălţimea Sa lordul nu fU uitat în binecuvîntările rostite de domnişoara Grizzle, cînd află de la valetul ce-o însoţise că văzuse, cu ochii lui, peste o sută de poame de ananas, gata coapte şi bune de cules, în grădina înălţimii Sale, chiar în seara zilei cînd îi dăduse toate asigurările că nu mai avea nici unul măcar.

- *Domnişoara Grizzle nu mai oboseşte satisfăcînd dorinţele cumnatei. Vine pe lume Peregrine, îngrijit altfel decît sună indicaţiile şi poveţele mătuşii sale, care e dezgustată din pricina asta ; ea îşi reia planul la care renunţase ceva mai devreme*

Succesul stratagemei povestite mii sus ar fi încurajat-o pe doamna Pickle să-şi pună cumnata la alte corvoade asemănătoare, de n-ar fi fost împiedicată s-o facă de o febră foarte violentă căreia zeloasa ei aliată îi căzu pradă ca urmare a ostenelii şi greutăţilor întîmpinate pe timpul goanei după ananas. Febra, cîtă vreme dură, o sili pe domnişoara Grizzle să se odihnească, mai abitir decît orice şmecherie ar fi putut inventa doamna Pickle. De-abia îşi refăcu însă sănătatea, că cealaltă, la fal de incomodată ca şi înainte, se văzu obligată, în legitimă apărare, să recurgă la alte invenţii şi îşi puse în practică născocirile de aşa manieră, încît nici pînă astăzi nu e tocmai clar dacă era într-ade- văr atît de capricioasă şi năbădăioasă în poftele sale, pe cît pretindea ; toanele ei nu se limitau la satisfacerea ce- rinţalcr gurii şi stomacului, ci afectau şi celelalte organe ale simţului, invadîndu-i pînă şi imaginaţia, care, în pe-rioada respectivă, părea atinsă de o stranie boală.

Odată i se năzări să-şi ciupească soţul de ureche, şi doar cu mare greutate izbuti domnişoara Grizzle să-l convingă să se supună acestei operaţii. Dar această misiune fu uşoară, în comparaţie cu alta pe care şi-o asumă întru satisfacerea imprsvizibilelor pofte ale doamnei Pickle. Nu alta îi fu sarcina decît să-l convingă pe comandor să-şi pună bărbia la dispoziţia doamnei cu burta mare. care aştepta cu ardoare prilejul de a-i smulge trei fire de păr negru din barbă. Cînd respectiva propunere îi fu comunicată domnului Trunnion pentru prima oară de către soţ, răspunsul acestuia nu fu decît o îngrozitoare cascadă de
înjurături, rostite cu o astfel de voce şi însoţite de o asemenea privire, încît bietul petiţionar fu redus imediat la o tăcere înfricoşată. Prin urmare, domnişoara Grizzle se văzu nevoită să ia pe umerii ei întregul proiect ; deci se duse a doua zi la garnizoană unde reuşi să intre cu ajutorul locotenentului care, în vreme ce comandorul dormea, porunci să fie adusă înăuntru de dragul distracţiei ce avea sâ urmeze. Aşteptă răbdătoare pînă cînd apăru domnul Trunnion şi-l abordă în curte, unde acesta-şi făcea plimbarea de dimineaţă. El încremeni ca izbit de trăsnet, vă- zînd că-i apare in faţă o femeie, într-un loc pe care-1 apă-rase pînă atunci cu străşnicie de tot sexul slab şi începu imediat să-l ocărască pe Tom Pipes, în al cărui cart se întîmplau toate astea ; dar domnişoara Grizzle, căzîndu-i în genunchi, îl conjură prin mii de implorări mişcătoare să-i asculte , păsul şi să i-1 îndeplinească. Abia dădu însă glas rugăminţii, că el slobozi un răcnet atît de violent, încît toată curtea răsună de cuvîntul înjositor *căţea* şi de cuvîntul *afurisenie*, repetate cu surprinzătoare volubilitate, fără nici o legătură sau potriveală ; pe urmă el se retrase în sanctuarul său, lăsînd-o pe derutata femeie devotată în poziţia umilitoare pe care o alesese pentru a-i în-muia inima neîndurătoare, fără nici un succes.

Oricît de jignitor ar fi fost refuzul acesta deosebit de brutal pentru o femeie ce-şi ţinea nasul foarte sus, domnişoara Grizzle nu renunţă lg scopul său, ci-şi dădu toată osteneala să-i atragă sub stindardul nobilei cauze pe toţi sfătuitorii şi acoliţii comandorului. In acest scop, apelă la ajutorul domnului Hatchway, iar respectivul gentilom, nespus de încîntat de această întimplare, ce avea să dea naştere, după toate probabilităţile, unei nesfîrşite distracţii şi veselii, se făcu pe dată părtaş intrigăriilor ei, promi- ţînd să-şi pună în mişcare toată influenţa pentru a o mulţumi ; cît despre ajutorul şefului de echipaj, el fu îmbunat cu un cadou de o guinee, strecurată în palmă. Pe scurt, vreme de zece zile domnişoara Grizzle fu, clipă de clipă, ocupată cu respectivele negocieri şi în tot intervalul acesta comandorul fu sîcîit în a$a măsură

de rugămințile femeii, ca şi de îndemnurile asociaţilor lui, încît se jură pe toţi sfinţii că oamenii săi complotează să-l omoare cu zile.

Devenind toate astea o povară mult prea grea pentru umerii săi, în cele din urmă consimţi, şi fu condus la scena sacrificiului, aşa cum e dusă o victimă spre altar, de către preoţii păgîni triumfători ; sau, mai degrabă, mormăind ca un urs îndărătnic, cînd e în sfîrşit dus la tăiere în mijlocul răcnetelor şi ţipetelor măcelarilor şi dulăilor lor. Dar victoria nu ara chiar atît de ddCisivă cît îşi imaginau învingătorii : după ce pacientul fu aşezat într-o poziţie bună iar executoarei îi fu pusă în mînă o pensetă, se ivi o mică dificultate ; ea nu fu în stare, o vreme, să găsească măcar un fir negru pe toată întinderea feţei domnului Trunnion. în cele din urmă domnişoara Grizzle, grozav de alarmată şi derutată, se repezi asupra unei lupe de pe măsuţa ei de toaletă şi, după o examinare foarte atentă, descoperi un fir de o nuanţă mai întunecată, iar doamna Pickle, apucîndu-1 cu instrumentul, îl smulse din rădăcină, spre marea durere a posesorului care, simţind că-1 ustură mult mai tare decît se aşteptase, sări în sus şi jură câ nu se va mai lăsa jefuit de încă un fir de păr nici dacă-i va înghiţi iadul pe toţi.

Domnul Hatchway îi ţinu o predică despre necesitatea răbdării şi resemnării, domnişoara Grizzle îşi repetă cu desăvîrşită umilinţă, implorările, dar găsindu-1 surd la toate rugămințile şi absolut hotărît să plece din casa aceea, îi îmbrăţişă genunchii şi-i ceru stăruitor, invocînd numele Domnului, să-i fie milă de o familie nenorocită şi să mai îndure puţină durere, de draeul unui bebeluş care, altfel, avea să vină pe lume cu bărbia năpădită de o barbă sură. Departe de a se lăsa înduioşat, domnul Trunnion fu cuprins de exasperare la auzul respectivei cugetări, răspun- zînd cu sfîntă indignare :

— Să te ia dracu’ de căţea cu privirea strîmbă ! O să-l spînzure cu mult înainte de a-i putea creşte barba !

Zicînd astea se smulse din braţele ei, trinti uşa d3 perete şi se repezi spre casă cu o viteză atît de surprinzătoare, că secundul nu reuşi să-l ajungă din urmă decît în dreptul porţii castelului, iar domnişoara Grizzle fu afectată în aşa măsură de fuga lui, încît cumnată-sa, milosti- vindu-se de ea, îi ceru să nu se necăjească prea tare, dîn- du-i toate asigurările că-şi potolise deja poftele smulgînd, de la bun început, trei fire deodată, fiindcă nu avusese încredere în răbdarea comandorului. Truda prea asiduei rubedenii nu încetă, însă, după această mică aventură ; elo- cinţa şi hărnicia îi fură în continuare folosite fără hodină pentru a ducfe la capăt alte treburi încredinţate de iscusita minte a cumnăţelei. Odată, acest aia îi veni o poftă de ne- ,

înfrînat să mănînce tocană din picioare de broască, dar din broaşte născute şi crescute în Franţa, aşa că se ivi necesitatea de a trimite un mesager în acel-regat pentru a face rost de ele. Cum nu se putea baza, însă, pe cinstea nici unui servitor obişnuit, domnişoara Grizzle îşi luă iarăşi însărcinata pe umerii ei şi navigă cu un cuter pînă la Bologne, întorcîndu-se de acolo după patruzeci şi opt de ore cu un poloboc plin de lighioane vii ; dar, după ce fură gătite după toate regulile artei, cumnată-sa nici nu se atinse măcar de ele, spunînd că-i trecuse deja pofta. Cu- rînd însă toanele ei luară o altă întorsătură, rîvnind acum o ustensilă stranie, aparţinînd unei doamne de bine din apropiere, despre care se vorbea ca fiind o mare ciudăţenie: nici mai mult nici mai pu^in decît o oală de noapte de porţelan, făcută cu admirabilă artă după concepţia onorabilei posesoare, care o ţinea pentru folosinţa personală şi o îndrăgea ca pe o unealtă de valoare inestimabilă.

Domnişoara Grizzle se cutremură cînd auzi pentru prima oară despre dorinţa cumnatei sale de a intra în stă- pînirea acelei piese da budoar, ştiind că nu era de vînzare; caracterul posesoarei, deloc plăcut în ceea ce priveşte omenia şi înţelegerea pentru alţii, îi interzicea să spere că ar putea împrumuta obiectul pe termen scurt. De aceea în- cercă să-i stingă doamnei Pickle pofta cu argumente raţionale, prezentînd-o ca pe o extravaganţă a imaginaţiei ce se cerea combătută şi reprimată. După toate aparenţele, doamna Pickle se lăsă convinsă şi satisfăcută de pledoaria cumnatei ; cu toate acestea, nu reuşi să se servească de nici un alt obiect similar, fiind ameninţată de o foarte pa- riculoasă inhibare. îmboldită de primejdia în care-şi imagina că se află cumnată-sa, domnişoara Grizzle zbură acasă la femeia cu pricina şi, obţinînd o convorbire între patru ochi, îi descrise trista situaţia a cumnaţei, implorînd bunăvoinţa doamnei care, contrar tuturor aşteptărilor, o ascultă cu multă graţie şi consimţi să-i satisfacă doamnei Pickle pofta. Totuşi, cum nu avea plăcerea de a cunoaşte familia, spera să nu i se ia în ţiume de rău dacă insistă să i se of are o garanţie pentru obiectul dat cu împrumut, în caz că i s-ar întîmpla vreun accident cîtă vreme se afla în mîinile lor. Bucuroasă foarte de amabilitatea înaltei persoane, domnişoara Grizzle îşi dădu zgomotos încuviinţarea, acceptă termenii împrumutului şi, în consecinţă, depuse o sută de guinee şi aduse acasă ilustrul ţucal, cu la fel d3 multă plăcere şi satisfacţie ca cele simţite de argonauţi cînd au devenit stăpînii linii de aur. Adevărat este că victoria fu urmată de un mic dezastru, imposibil de prevăzut: a doua zi, conform dorinţei

doamnei Pickle, ţucalul fu încredinţat unui servitor de nădejde care, ducîndu-1 înapoi stăpînei de drept, avu ghinionul să fie îmbrîncit de unul dintre valeţii înaltei doamne, care se izbi de el în curte ; superbul obiect de porţelan, căzînd pe pietrele pavajului, se dezintegră într-un milion de cioburi. în zadar încercă bietul mesager să-şi apere nevinovăţia, arătînd cauza adevărată a nefericitei întimplări ; doamna respectivă făcu urechea toacă la toate argumentele şi protestele lui şi, fără multă ceremonie, reţinu zălogul din mîinile ei, nu fără a trezi o vie bănuială că dăduse ajutor sorţii, pe seama căreia . fu trecută catastrofa.

în orice caz, domnul Pickle începuse să-şi cam piardă răbdarea, văzînd la ce cheltuieli îl pun capriciile soţi ai, iar ea la rîndu-i se alarmă după ultimul incident şi pe viitor nu-şi mai lăsă fantezia să depăşească limitele rezonabilului, astfel că, fără a mai fi supusă nici unei alte încercări ieşite din comun, domnişoara Grizzle culese în sfîr- şit roadele rîvnite ale speranţelor celor mai scumpe, cînd cumnatâ-sa aduse pe lume, după cîteva luni, un băieţel frumos şi sănătos.

N-am să mai descriu reacţiile de bucurie, nenumărate, provocate de preafericita împrejurare ; voi observa, doar, că naşe au fost mama şi mătuşa doamnei Pickle, iar comandorul luă parte la ceremonie în calitate de naş al co-
pilului, căruia-i fu dat numele de botez Peregrine [1], spra cinstirea amintirii unui unchi decedat. Mama fiind ţintuită la pat, incapabilă să-

---

1 In *Dicționarul* său (1775), Samuel Johnson definește cuvîntul' *peregrine* ca „străin, neautohton, ne-de-acasă", iar verbul *to peregrine* ca „a călători", „a trăi în țară străină". Unul dintre înțelesurile verbului to *pickle* era „a asezona sau „a îmbiba puternic cu ceva rău". De exemplu, p*ickled rogue* însemna „un vagabond extrem de înrăit" (n. ed. engl.).

şi impună voinţa, domnişoara Grizzle se angajă, în dubla ei calitate, să îngrijească ea copilul, supraveghind, cu o surprinzătoare vigilenţă, tot ce făceau doica şi moaşa pentru a-şi exersa în mod competent atri-buţiile dictate direct de dînsa. De îndată ce fu în stare să reia conduc2rea propriilor sale treburi, doamna Pickle consideră firesc să schimbe cîteva dintre regulile privitoare la bebeluş, stabilite prin poruncile date de cumnata-sa ; printre altele, ea decretă ca pelincile, în care copilaşul fusese strîns înfăşat, ca o mumie egipteană, să fie desfăcute şi date la o parte, p întru a-1 lăsa pe copil neîngrădit, cum îl făcuse firea — şi pentru ca sîngele să poată circula în voie ; mai mult, în fiecare dimineaţă, chiar cu mîinile ei, îl cufunda pe băiat cu capul înainte într-o copaie plină de apă rece [1]. Operaţia îi păru atît de barbară domnişoarei Grizzle, cea cu inima duioasă, încît nu se mărgini doar să se îngrozească, făcînd uz de toată elocinţa şi vărsînd din belşug lacrimi în momentul cînd se săvîrşea barbarul ritual, ci încălecă îndată pe un bidiviu şi galopă pînă la reședința unui eminent doctor de ţară, cerîndu-i sfatul în modul următor :

— Vă rog, domnule doctor, nu-i aşa că-i un semn de cruzime şi totodată foarte riscant să laşi un biet copil de ţîţă să se stingă cu zile, bălăcindu-1 în apă rece ca gheaţa?

— Aşa-i, răspunse doctorul, ba-i chiar crima curată, pe cuvîntul meu.

— Văd că sînteţi o persoană cu multă ştiinţă de carte şi înţelepciune (zise cealaltă) şi trebuie să vă rog să-mi daţi în scris judecata dumneavoastră dreaptă, dacă sîn- teţi bun.

---

1 Pe Smollett îl interesa în mod deosebit întrebuințarea apei în medicină. în 1752 a publicat un *Eseu despre folosirea externă a apei* (48 p.), arătîndu-și vederile independente asupra acestui subiect (n. ed. engl.).

Doctorul îi îndeplini pe loc rugămintea, exprimîndu-şi, pe o bucăţică de hîrtie, gîndurile privitoare la trebuşoara respectivă : '

„Spre folosinţa celor interesaţi, îmi afirm aici credinţa fermă şi părerea de nezdruncinat că oricine are inima să-l lase pe un bebeluş să piară, scăldîndu-1 cu apă rece, chiar dacă ras- pectiva apă nu-i chiar rece ca gheaţa, se face, de fapt, vinovat de uciderea zisului bebeluş, şi întăresc cu semnătura mea

COMFIT COLOCYNTH " '

în mînă cu acest certificat, pentru care-1 răsplătise generos pe medic, domnişoara Grizzle se întoarse acasă triumfătoare, sperînd să înlăture orice opoziţi 2 cu ajutorul unui cuvînt atît de autorizat; a doua zi dimineaţa deci, la ora cînd nepotul urma să fie supus botezului zilnic, ea scoase scrisoarea, considerîndu-se, prin ea îndreptăţită să pună capăt inumanului procedeu. Speranţele ei însă, ori- cît ar fi fost de încrezătoare, primiră o nouă lovitură ; nu că doamna Pickle ar fi încercat să fie de altă părere decît doctorul Colocynth, „pentru al cărui caracter (zicea ea) şi pentru ale cărui sentimente nutresc o veneraţie atît de profundă încît voi da toată atenţia îndemnului la grija din acest certificat prin care, departe de a-mi condamna metoda practică, nu afirmă decît că uciderea e crimă, o observaţie al cărei adevăr sper din toată inima să nu-1 pun la îndoială niciodată[1].

Domnişoara Grizzle — spre a spune adevărul — nu dăduse decît o atenţie superficială clauzei prin care se credea împuternicită, aşa că examină mai îndeaproape certificatul şi rămase înmărmurită de lipsa ei de perspicacitate. Dar, deşi-i fusese dovedită greşeala, nu fu cîtuşi de puţin convinsă că obiecţiile-i împotriva apei reci erau lipsite de temei ; dimpotrivă, după ce-1 blagoslovi pe madic cu nenumărate epitete insultătoare, pentru lipsa lui de pricepere şi de onestitate, protestă în maniera cea mai serioasă şi solemnă împotriva scufundării sugarului în apă rece, gest de cruzime pe care, cu ajutorul lui Dumnezeu, n-avea să permită să-l comită nimenea împotriva celor din neamul ei. Spălîndu-se pe mîini de răspunderea pentru tristele urmări ce aveau, fără îndoială, să apară, se închise în odăiţa ei pentru a-şi gusta din plin tristeţea şi supărarea. Cu toate acestea, previziunile nu i se adeveriră : în loc să-şi piardă treptat sănătatea, băieţelul părea să tragă forţe proaspete din fiecare îmbăiere, de parcă era hotărît să facă de rîs înţelepciunea şi clarviziunea mătuşii, care, foarte probabil, n-avea să-i ierte niciodată

1amar (n. ed. engl.).

această lipsă de respect şi de stimă. Afirmaţia aceasta se bazează pe felul cum se purtă faţă de el în continuare : se ştie că l-a torturat nu o singură dată, ori de cîte ori avea posibilitatea să-i înfigă ace în trup, fără primejdia de a fi descoperită. într-un cuvînt, după scurtă vreme afecţiunea îi fu complet înstrăinată de tînăra speranţă a familiei, abandonîndu-l în întregime grijii mamei, de datoria căreia era, desigur, să se ocupe de creşterea copilului si. Cît despre domnişoara Grizzle, ea reluă ostilităţile împotriva comandorului, hotărîtă de data asta să-l cucerească cu orice preţ şi să şi-l transforme în sclav. Şi trebuie să recunoaştem că nicicînd n-a strălucit cu atîta putere priceperea ei la chestiunile omeneşti, ca în metodele puse în aplicare pentru realizarea importantului său plan.

Prin carapacea dură, neşlefuită, care adăpostea sufletul lui Trunnion, întrezărise cu destulă uşurinţă existenţa unei mari cantităţi din vanitatea şi mulţumirea de sine ce domnesc, în general, chiar şi în pieptul omului celui mai neîm- blînzit; la aceste atribute apelă ea neîncetat. In prezenţa lui, avea mereu cuvinte de ocară împotriva vicleniei oamenilor şi a făţărniciei lor necinstite ; nu uita niciodată să rostească invective tăioase la adresa acelor arte ale şi- canării la care se pricep de minune avocaţii, spre nenorocirea şi totala ruină financiară a semenilor lor, observînd că în viaţa de marinar — pe cît se putuse ea informa şi din cîte îşi dădea seama — nu existau decît prietenie, sinceritate şi un sănătos dispreţ pentru toate cele josnice şi egoiste.

Conversaţia meşteşugit condusă, dimpreună cu anumite politeţuri speciale, făcu, pe nesimţite, o bună impresie asupra comandorului, cu atît mai mult cu cît vechile lui prejudecăţi erau construite pe temelii extrem de nesigure ; antipatia faţă de fecioarele bătrîne, formată prin colecţionarea părerilor auzite în treacăt, începu, cu încetul, să descrească atunci cînd văzu că nu sînt nişte animale chiar atît da infernale cum i se spusese ; şi nu după multă vreme fu auzit făcînd, la club, remarca surprinzătoare că sora domnului Pickle nu avea, de fapt, chiar un suflet de căţea, cum crezuse la început. Prin intermediul fratelui, această laudă negativă ajunse repede la urechile domnişoarei Grizzle care, încurajată, îşi dublă eforturile şi concentrarea, în aşa măsură încît, după mai puţin de trai luni, el
o onoră, în acelaşi loc, cu epitetul de „cotoroanţă afurisit de cu scaun la cap“.

Alarmat la auzul acestei declaraţii, Hatchway, gîndin- du-se că ea prevestea o întorsătură fatală intereselor sale, îi spuse comandorului, cu un rînjet sarcastic, că femeia avea destulă minte ca să-l reducă la supunere oarbă, sub comanda ei ; nu se îndoia, de fapt, că era mult mai bine dacă o ambarcaţiune veche şi prăpădită ca el avea să fie

trasă la remorcă.

— Cu toate astea (adaugă vechiul lui sfătuitor), ar "trebui să ai grijă de suprastructura de punte, fiindcă, odată legat strîns de pupa muierii, văleleu ! are s-o ţină tot într-o viteză şi o să-ţi facă toate traversele din cocă să plesnească de efort.

Cît pe-aci fu ca întregul plan al bunei noastre intrigante să fie zădărnicit de efectul avut asupra lui Trunnion de aluzia asta răuvoitoare : mînia şi bănuiala fiindu-i redeşteptate pe loc, culoarea obrazului i se schimbă din roşiatică într-un galben cadaveric, pentru a trece apoi la un roşu adînc, întunecat, cum observăm uneori pe cer, cînd ahargă pe el fulgerele. După obişnuitul preambul de înjurături ininteligibile, dădu următorul răspuns :

— înhăţa-te-ar diavolii, cîine cu picior de lemn, ţi-ai da tot cargoul din cală să fii zdravăn la trup ca mine ; cît despre remorcare, vezi dumneata, nu-s aşa de neputincios să nu-mi pot stabili singur cursul şi să-mi duc la bun sfîr- şit călătoria fără nici un ajutor şi, pe toţi Dumnezeii! n-o să-l vadă nimeni, niciodată, pe Hawser Trunnion plutind leneş în siajul nici unei cutre de femei din toată creştinătatea !

Domnişoara Grizzle, care-şi trăgea fratele de limbă în fiecare dimineaţă, pentru a afla ce subiecte discutase cu amicii în seara precedentă, primi curînd vestea nedorită a aversiunii comandorului faţă de căsătorie şi, punînd, pe bună dreptate, cea mai mare parte a dezgustului lui pe seama observaţiilor satirice ale domnului Hatchway, hotărî să îndepărteze obstacolul aflat între ea şi succes, găsind pînă la urmă chiar mijlocul de a-1 face pe locotenent părtaş la planurile ei. Din cînd in cînd, într-adevăr, manifesta un talent special pentru arta de a-şi face prozeliţi, nefiindu-i chiar străin marele sistem de persuasiune adoptat de personalităţile cele mai de vază ale epocii, mai încărcat cu maxime şi pilde decît toată arta oratorică a lui Tully[1] sau Demostene[2], chiar cînd îi venea în ajutor şi adevărul. In plus, credinţa aratată de domnul Hatchway noii sale aliate fu întărită şi de faptul că vedea în căsătoria comandorului ocazia de a-şi satisface pînă la infinit propriile porniri cinice. Prin urmare, convertit şi avertizat cum se cuvine, pe viitor îşi înăbuşi ironia virulentă cînd era vorba de starea matrimonială ; şi, întrucît nu-şi putea în nici un chip deschide gura pentru a aduce laude cuiva, avu toată grija să omită numele domnişoarei Grizzle din toate observaţiile răutăcioase cu care blagoslovea, plin de dărnicie, tot restul femeilor.

1 Thomas Tully (1620—1654), polemist englez (n. tr.).

2 Demostene (384—322 î.e.n.), ilustru orator atenian, autorul *Filipicelor* (n. tr.).

— Nu-i o beţivă (zicea el), ca Nan Castick din Dept- ford, nici o găgăuţă ca Peg Simper din Woolwich ; nici un suflet de pucioasă ca Kate Cuddle, din Chatham ; nici o scorpie ca Nell Griffin de la Point Portsmouth (femei cărora le adresaseră amîndoi omagiile, fiecare cu altă ocazie), ci o fată simţitoare, bună la suflet, voinică, care ştie prea bine cum să spună roza vînturilor ; bine dichisită în părţile de sus, bine căptuşită jos, cu marfă bună sub tam- buchi.

La început, comandorul crezu că lauda era făcută în derîdere, dar auzindu-1 cum o repetă mereu şi mereu, fu uimit foarte de neaşteptata schimbare din atitudinea secundului şi, după o îndelungată chibzuire, trase concluzia că Hatchway avea şi al planuri de însurătoare ce o vizau pe domnişoara Grizzle.

Satisfăcut de această ipoteză, îl luă şi el, la rîndu-i, peste picior pe Jack şi într-o seară închină un pahar în sănătatea femeii, ca să-i măgulească patima; a doua zi, aflînd din sursa ei obişnuită despre această întîmplare şi interpretînd-o ca pe un rezjiltat al tandreţei arătate de însuşi comandorul, domnişoara Grizzle se felicită pentru victoria obţinută şi considerînd că nu mai a necesar să-i dea înainte cu purtarea rezervată pe care o afectase pînă atunci cu atîta zel, hotărî ca, începînd din ziua aceea, să îndulcească cu atîta afecţiune tratamentul aplicat comandorului, încît să-l convingă fără greş că aprinsese şi el în inima ei flacăra iubirii reciproce. Ca urmare a respectivei hotărîri, domnul Trunnion fu invitat la cină şi, în timp ce se ospăta, fu tratat cu dovezi de stimă atît de numeroase, încît nu numai ceilalţi meseni, ci şi Trunnion însuşi îşi dădură seama cam încotro bătea ; alarmîndu-se pe dată, el nu-şi putu reţine o exclamaţie :

— Oho ! Acuma văd bine iscatul, şi să mă-nghită iadu' dacă nu dublez bine capu' !

Exprimîndu-şi astfel gîndurile în faţa mîhnitei femei înamorate, se retrase în grabă în garnizoană, unde se baricadă pe timp de zace zile, necomunicînd cu prietenii şi cu servitorii altfel decît prin priviri semnificative şi foarte fioroase.

CAPITOLUL VIII

Sînt inventate şi puse în practică diverse stratageme pentru a învinge încăpăţînarea lui Trunnion ; în cele din urmă acesta este prins şi tîrît cu forţa în laţul căsătoriei

Plecarea lui bruscă şi nemiloasa-i declaraţie o afectară atît de puternic pe domnişoara Grizzle, încît se îmbolnăvi de tristeţe şi de ruşine. După ce petrecu trei zile în pat, îşi chemă fratela, îl anunţă că-şi simţea sfîrşitul aproape şi că doreşte să fie adus un notar, ca să-şi poată scrie testamentul. Surprins de dorinţa ei, domnul Pickle începu să joace rolul de alinător, spunîndu-i că indispoziţia de cafe suferea nu era deloc periculoasă şi că va trimite îndată după un doctor, ca s-o convingă că viaţa nu-i era în nici un fel de primejdie şi că, prin

CAPITOLUL VII

urmare, nu era nici cea mai mică nevoie, deocamdată, să apeleze la serviciile unui notar oficial, pentru a-i da o însărcinare atît de tristă. Prea- iubitorul frate avea, de fapt, părerea că un testament era oricum lipsit de rost, dat fiind că singur el era moştenitorul legal al întregii averi funciare şi personale a soră-sii. Ea insistă, însă, cu atîta încăpăţînare hotărîtă ca el să-i împlinească dorinţa, încît fratele nu mai putu rezista implorărilor. Sosi deci un grefier şi domnişoara Grizzla îi dictă testamentul şi-l validă, lăsîndu-i comandorului Trunnion o mie de lire pentru a-şi cumpăra un inel de doliu pe care spera că-1 va purta în amintirea prieteniei şi afecţiunii arătate de ea. Deşi nu prea încîntat de această manifestare de iubire, fratele îi povesti totul chiar în seara acaea domnului Hatchway, dîndu-i toate asigurările că figurează şi el cu o sumă generoasă în testamentul surorii lui.

Purtînd cu el ştirea aceasta importantă, locotenentul pîndi o ocazie bună şi, de-ndată ce văzu cum asprul chip al comandorului îşi pierde ceva din acea fioroasă încrun-

t

g — Aventurile Iul Peregrine PJckle, voi. I

tare în care se complăcea de atîta vrem 3, îl informă lu- îndu-şi inima în dinţi că sora lui Pickle e pe punctul de a-şi da sufletul şi că-i lăsase, prin testament, o mie de lire. Ştirea îl zăpăci complet pe domnul Trunnion, iar domnul Hatchway, punînd tăcerea pe seama remuşcării, hotărî să folosească din plin prielnicul moment şi-l sfătui pe comandor să-i facă o vizită sărmanei femei cb se stingea din prea multă iubire. Povaţa nu căzu, însă, tocmai bine ; de-abia-1 auzi Trunnion că pomeneşte pricina bolii femeii că, redevenind morocănos, izbucni într-un şir de înjurături violente şi se-ntoarse fără zăbavă în hamac, unde zăcu vreme de douăzeci şi patru de ore, rostind, cu o voce scăzută, ca un mîrîit, fără nici cea mai mică pauză, o serie de sudalma şi ocări: Locotenentul se delectă nespus cu ele şi, dornic să-şi mărească şi mai mult plăcerea şi în acelaşi timp să vadă triumfînd cauza îmbrăţişată de el, inventă o stratagemă a cărei punere în practică avu întrag efectul dorit. îl convinse pe Pipes, omul lui devotat, să se urce pe acoperiş, pînă la hornul camerei comandorului, la miezul nopţii, şi de acolo să lase în jos, cu o funie, o legătură de merlani puturoşi. Cînd Pipes îşi îndeplini misiunea, îşi puse o portavoce la gură şi strigă în gaura coşului, cu o voce de tunet:

— Trunnion ! Trunnion ! Ieşi afară să te căsătoreşti, sau zaci acolo şi fii afurisit !

Abia ajunsese la urechile înmărmuritului comandor

CAPITOLUL VII

înspăimîntătorul răcnet, făcut şi mai îngrozitor de întunericul şi liniştea nopţii, cît şi ecoul răsuflătorii prin care trecuse, că acesta, întorcîndu-şi privirile spre locul de unde părea a fi ţîşnit solemna afurisenie, văzu un obiect lucitor ce dispăru într-o clipită ; apoi, chiar în momentul cînd teama lui superstiţioasă ridica apariţia la rangul unui mesager supranatural înveşmîntat în haine strălucitoare, părerea îi fu confirmată de o explozie bruscă, pe care o luă drept tunet, deşi nu era decît zgomotul unui pistol dsscărcat pe horn în jos de ajutorul şefului de echipaj, conform instrucţiunilor primite. Acesta avu suficient timp să coboare de pe casă înainte de a fi în primejdie să-l descopere comandorul, căruia-i trebui mai bine de o oră ca să-şi revină din uluiala şi groaza ce-i amorţiseră simţurile.

ee

Pînă la urmă se ridică totuşi în picioare şi trase, foarte - agitat, de sfoara clopoţelului. îşi repetă de cîteva ori cha- marea, dar cum nimeni nu dădea nici o atenţie semnalului lui de alarmă, groaza îl cuprinse din nou cu îndoită putere, membrele-i se âcoperiră de sudoare rece, genunchii începură să i se izbească unul de celălalt, i sa făcu părul măciucă şi dinţii ce-i mai avea săriră în ţăndări din pricina tremuratului convulsiv al maxilarelor.

In plină agonie, făcu un efort disperat şi, aruncînd de perete uşa odăii, se repezi în dormitorul lui Hatchway aflat, din întîmplare, la acelaşi cat; acolo-1 găsi pe locotenent cufundat într-un leşin prefăcut. El pretinse că-şi iese din nesimţire cu axclamaţia :

— Doamne-ndură-te de noi !

La întrebările îngrozitului comandor despre ceea ce se întîmplase, îl asigură că auzise şi el aceeaşi voce şi bubuitură de tunet ce-1 răscoliseră pe Trunnion.

Pipes, căruia-i venise rîndul la cart, depuse şi el măr- tiîrie, confirmînd totul, iar comandorul nu sa mulţumi să spună că auzise vocea, ci le descrise viziunea avută, exa- gerînd puţin, aşa cum îi cerea imaginaţia răscolită.

Pe loc se încinse o discuţie, în cursul căreia domnul Hatchway observă, cu multă gravitate, că degetul lui Dumnezeii era uşor de văzut în toate semnalele alea şi că a-i ignora poruncile era în acelaşi timp un păcat grav şi o nabunie, mai ales că partida propusă era mai avantajoasă, din toate punctele de vedere, decît oricare alta la care se putea aştepta comandorul la anii lui, cu infirmităţile sale. • In ceea ce-1 privea — declară el — n-avea să-şi primejduiască sufletul şi

trupul rămăntnd, fie şi numai o singură noapte, sub acelaşi acoperiş cu unul ce nu se sinchisea de voinţa sfîntă a cerurilor. Tom Pipes se alătură pe loc pioasei hotărîri a locotenentului.

CAPITOLUL VII

Perseverenţa lui Trunnion nu putu rezista numeroaselor şi variatelor argumente de care era asaltată. în linişte, răsuci -în minte toate motivele de a sa opune la care se putu gîndi şi după ce. pe cît se pare, se zăpăci complet, rătacindu-se în labirintul propriilor sale gînduri, îşi şterse transpiraţia de pe frunte şi, slobozind un geamăt vrednic de milă. cedă, cu următoarele cuvinte, îndemnurilor lor :

— Dacă aşş e să fie, gîndesc câ trebuie să fac am întocmai. Dar fie-mi afurisiţi ochii ! Cumplit de grea pe- deapsâ pentru un individ de anii mei, să trebuiască, mă-n- ţelegi, să navigheze contra vîntului tot restul vieţii, în- fruntînd curentul propriei sale voinţe 1

După discutarea acestui, important aspect, domnul Hatchway pomi dis-de-dimineaţă spre casa disperatei păstoriţe şi fu bine răsplătit pentru noutăţile îmbucurătoare cu care-i îneîntă urechea. Deşi bolnavă, nu putu să nu ‘ rîdă din inimă auzind prin ce şmecherie fusese smuls con- simţămîntul partenerului şi-i dădu locotenentului zece guinee pentru Tom Pipes, ca mulţumire pentru rolul jucat de el în farsă.

După-amiaza, comandorul se lăsă condus în apartamentele doamnei, ca un criminal purtat spre exacuţie, iar domnişoara Grizzle, îmbrăcată într-un capoţel transparent, îl primi eu gesturi galeşe ; cu ea se găsea şi cumnata, extrem ' de dornică, din motive bine cunoscute, ca planul celeilalte femei să reuşească. Deşi locotenentul îl dăscălise bine cum să se poarta cu prilejul întrevederii, Trunnion făcu o mie de strîmbături înainte de a-i putea adresa logodnicei simplul salut „bună ziua“, iar după ce sfătuitorul său îl îndemnă cu douăzeci-treizeci de şoapte, la care răspunse de fiecare dată cu voce tare : „.Fie-ţi Ochii blestemaţi, nu vreau", se ridică şi, mergînd împiedicat spre canapeaua unde stătea lungită domnişoara Grizzle, într-o stranie expectativă, îi luă mîna şi şi-o apăsă pe buze. Făcu însă acest gest galant cu aşa puţină tragere de inimă, atît de stîngaci şi plin de indignare, încît nimfa avu nevoie de toată puterea de voinţă pentru a suporta complimentul fără a încerca să se ferească : el însuşi fu descumpănit de gestul său şi se retrasa imediat în celălalt colţ al odăii, unde şezu în tăcere, fierbînd de ruşine şi ciudă. Doamna Pickle, ca o matroană cu bun simţ, părăsi camera, sub pretextul că trebuie să vadă de copil, iar domnul Hatchway, prinzînd din zbor aluzia, îşi aminti că-şi uitase punga de tutun în salon şi coborî imediat acolo,

lăsîndu-i singuri pe cei doi îndrăgostiţi să-şi adreseze cuvinte de alint. Niciodată în viaţă nu se aflase comandorul într-o situaţie mai neplăcută. Rămase aşezat, tremurînd de încordare, parcă s-ar

CAPITOLUL VII

fi aşteptat ca Jumea să dispară în orice moment; suspinele implorînde ale viitoarei mirese nu făceau decît să sporească (dacă mai era posibil) chinurile nefericirii sale. în cele din urmă, nemaiputînd suporta stînjenitoarea situaţie, îşi roti privirile prin cameră, în cautarea unei uşurări de orice fel şi izbucni:

— înghiţi-l-ar iadu', cu punga lui cu tot ! îs sigur c-a ieşit în larg şi pe mine m-a lăsat aici, încurcat în straiuri.

Neavînd cum să nu-i observe manifestările de neplăcere, domnişoara Grizfcle îşi deplînse cu voce tare nefericita soartă de a-i fi atît de antipatică domnului Trunnion, încît acesta să nu-i poată suporta tovărăşia nici măcar două- ^trei minute fără a se jelui. Cu vorbe din cele mai tandre, începu să-i reproşeze atitudinea, indiferentă, chiar neomenoasă. El răspunde mustrărilor în felul următor :

— Drăcia dracului ! Ce-o fi vrînd femeia ? Să-şi facă preotul datoria cînd o pofti, io-s aici, gata să mă las legat cu odgoane de catargul căsătoriei, mă-nţelegi, şi naiba să ia toate palavrele !

Spunînd asta, ieşi din cameră, lăsînd în urma sa o logodnică defel supărată pe sinceritatea lui tăioasă. Actul de - căsătorie fu adus pe tapet chiar în acea seară, întărit fiind, ! spre satisfacţia ambelor părţi, de semnăturile domnului | Pickle şi a locotenentului, deci fără participarea notăra- ţ şilor, excluşi în mod expres de domnul Trunnion de la im- [portanta ceremonie, ca o condiţie devenita premiza in- I dispensabila" a înţelegerii stabilite între ei. Văzînd domni- I şoara Grizzle că lucrurile se aranjează conform dorinţei j sale, inima îi crescu de bucurie, sănătatea ei, de fapt nicio- * dată periclitată cu adevărat, se îmbunătăţi ca prin farmec şi, după stabilirea zilei cununiei, se folosi de scurta pe- ' rioadă de celibat ce-i mai rămăsese pentru a-şi găsi podoabe potrivite măreţei ocazii a intrării în rîndurile femeilor măritate.

CAPITOLUL VII

Se fac pregătiri pentru nunta comando- rului, întârziată de un accident ce l-a făcut să se grăbească Dumnezeu ştie unde

Vestea extraordinarelor planuri da căsătorie dădu repede ocol întregului ţinut, iar în ziua fixată pentru cununie biserica fu împresurată de o mulţime cît frunză şi iarbă. Dorind să se arate cît mai galant, comandorul, povăţuit de prietenul Hatchway, hotărî să se înfăţişeze la importanta ceremonie călare pe cal, în fruntea tuturor

bărbaţilor din anturajul său, îmbrăcaţi cu dichis în cămă- şoaiele albe şi beretele negre aparţinătoare, cîndva, echipajului de pe barcazul comandat de el. Pentru sine şi pentru locotenentul său, cumpărase doi armăsari de vînătoare. în fruntea acestui echipaj, porni din garnizoană spre biserică, nu înainte de a fi trimis un mesager să-i dea de ştire miresei că el şi ai săi soseau călarela care ea se urcă pe loc în trăsură, însoţită de fratele şi cumnata ei, şi se duse direct la locul ceremoniei, unde cîteva strane fură făcute ţăndări şi cîteva persoane fură cît pe-aci să-şi dea duhul, strivite de mulţimea ce invada biserica, avidă să participe la înălţătoarea slujbă a cununiei. Ajunse în faţa altarului, unde se afla dsja preotul şi, împreună, îl aşteptară mai bine de o jumătate de oră pe comandor, pînă cînd, începînd să se. îngrijoreze de întîrzierea lui, trimiseră repede un servitor cu misiunea de a-1 grăbi. Valetul călări cale mai lungă de o milă, dar în cele din urmă zări grupul comandorului, dispus într-un şir lung, traversînd drumul în diagonală, în frunte cu mirele şi cu prietenul său, Hatchway ; acesta, băgînd de saamă că gardul viu îl împiedică să mai înainteze în direcţia dorită, îşi descărcă pistolul şi reveni înspre mijloc, formînd un unghi obtuz cu vechea direcţie de mers, iar restul escadronului îi urmă exemplul, ţinîndu-se mereu unul în spatele celuilalt, ca un cîrd de gîşte sălbatice.

Surprins de ciudatul mod de deplasare, trimisul miresei se apropie şî-i spuse comandorului că stăpina şi oamenii ei îl aşteaptă la biserică, unde au pierdut deja destulă vreme şi sînt cam neliniştiţi de întîrzierea sa. Stăpîna îl ruga, deci, să se aştearnă mai cu suflet drumului. Domnul Trunnion răspunse :

— Ascultă-mă, frate, tu nu vezi că venim cît putem de repede ? Du-te-napoi şi zi-le ălora de te-au trimis că de cînd am virat ancora s-a schimbat vîntu' şi că ne vsdem nevoiţi să navigăm pe porţiuni scurte, în zig-zag, din pricina îngustimii canalului și că, avînd vînt de şase carturi înaintea traversului, trebuie să ţinem socoteală de varia-ţiile vîntului şi de derivă.

— Dumnezeule, sir ! răspunse valetul. De ce-i nevoie să vă-mpleticiţi în halul ăsta ? Daţi-le pinteni cailor şi galopaţi drept înainte şi vă garantez eu că în mai puţin de-un sfert de ceas puteţi ajunge la intrarea bisericii!

— Cum ! Drept în ochiu' vîntului ? Ahei, frati-miu, cin' te-a-nvăţat navigaţia ? N-o să-l înveţi tu pe Hawser Trunnion, în momentul ăsta, cum să-şi calculeze cursul, cum să-şi facă socotelile ! Cît despre tine, frate, cunoşti mai bine orientarea velelor de pe fregata dumitale.

Văzînd că are de-a face cu oameni ce nu pot fi convinși ușor să renunțe la ideii 3 proprii, curierul se întoarse la biserică şi povesti cu amănuntul tot ce văzuse şi auzise, spre marea disperare a miresei, care descoperi în relatarea lui destule semne neliniștitoare. Calmîndu-se puțin, cu toate acestea, în urma ştirilor primite, mai aşteptă cu răbdare timp de încă o jumătate de oră, dar pe măsură ce trecea vremea şi nu se vedea sosind nici un mire, se nelinişte tot mai mult,' în aşa fel încît în cele din urmă, cei de faţă îi observară tulburarea ce lua forma unor palpitaţii dese, a bătăilor nebunești de inimă şi a schimbărilor la faţă pe care nu le putea împiedica nici cu ajutorul unor săruri mirositoare, duse fără încetare la nas.

Situaţia îi făcu pe cei din anturajul miresei să tragă I felurite concluzii: unii îşi imaginară că mirele nu înţe- \ lesese bine unde anume trebuia să-şi întîlnească mireasa, avînd în vedere că, de cînd locuia în parohie, nu călcase 1 nici măcar o dată în biserică ; alţii crezură că i se întîm-

CAPITOLUL VII

plase.ceva şi că însoţitorii îl duseseră pe braţe înapoi acasă; a trîia categorie, în care se crede că intra şi mireasa, nu-şi putea alunga bănuiala că bravul comandor se răzgîndise. Deşi foarte ingenioase, toate presupunerile nu se apropiau cîtuşi de puţin de adevărata pricină a întârzierii mirelui, care era următoarea, şi nu alta : tot făcînd viraje şi inaintlnd, comandorul şi echipajul lui trecură pe aproape fi de locuinţa preotului, aflată înspre vînt de biserică, Cînd lătrăturile unei haite de cîini ajunseseră, din nefericire, la urechea bidiviilor vînătoreşti călăriţi de Trunnion şi de secund. De-abia auziră animalele flotei îmbucurătoarea zarvă .-că, nerăbdătoare se gonească vînatul, ţîşniră dintr-o dată ca săgeţile şi, încordindu-şi toţi muşchii pentru a se angaja în urmărire, zburară cu o viteză incredibilă pe faţa cîmpiei, sărind peste şanţuri şi garduri vii şi peste orice le stătaa în cale, fără să le pese cîtuşi de puţin de neferi-ciţii călăreţi. Locotenentul, al cărui armăsar alerga în urma celuilalt, gîndindu-se c-ar fi o mare nebuni^ şi înfumurare din parte-i să încerce să se ţină în şa cu piciorul lui de lemn, se folosi, cu multă înţelepciune, de traversarea unui lan de trifoi des pentru a-şi da drumul la pămînt şi a se cuibări acolo confortabil; văzîndu-1 pe comandor că galopează mai d sparte în viteză îl întîmpină cu salutul:

— Ca faci ? Ho !

Aruncîndu-i o privire piezişă din goana calului, comandorul, suferind cumplit, îi răspunse cu o voce slabă :

— Arză-te-ar focu' ! Stai în siguranţă la ancoră. Ce n-aş da să fiu şi eu bine amarat!

Conştient totuşi de călcîiul lui suferind, nu se aventură să încerce experienţa ce-i reuşise lui Hatchway atît de. bine, ci luă hotărîrea să se ţină cît putea de ţeapăn pe spinarea calului, pînă cînd pronia cerească avea să facă ceva pentru el. Ca urmare îşi aruncă biciuşca la pămînt şi* se prinse zdravăn, cu mina dreaptă, de oblîncu! şeii, con- tractîndu-şi toţi muşchii pentru a nu cădea şi rînjind formidabil, din pricină efortului. în poziţia asta fu purtat cu mare viteză pe o distanţă considerabilă. Cînd, dintr-o iată, in faţă îi apăru o poartă făcută din cinci bîrne puternice, bucurîndu-i ochii, fiindcă nu se îndoia cîtuşi de puţin că

- în locul acela cursa nebunească a calului de vînătoare va trebui să se sfîrşească. Dar vai! îşi făcuse socoteala .fără armăsar ; departe de a se lăsa impresionat de obstacol, animalul îl sări cu uimitoare agilitate, spre totala uimire şi suferinţă a proprietarului, care-şi pierdu în timpul saltului pălăria şi peruca, începînd să

creadă cu tot mai multă Putefe că de fapt călăreşte pe spinarea diavolului. îşi încredinţa sufletul Domnului, nu mai fu în stare să cugeta, Vederea şi celelalte simţuri îl părăsiră, dădu drumul hăţurilor şi, instinctiv, se încleştă de coamă ; în această poziţie ªpăru în mijlocul celor ce se-ndeletniceau cu sportul vînă- torii şi pe care sosirea lui îi dădu gata. Nu trebuie să ne ^ire uluirea lor, dacă ne gîndim puţin la figura ce le răsărise în- cala. Persoana comandorului stîrnise întotdeauna admiraţie ; cu atît mai mult acuma, cînd toate trăsăturile lui excentrice erau scoase şi mai mult în relief de hainele de pe el şi de starea de plîns în care se afla.

In cinstea ceremoniei nupţiale îşi îmbrăcase vestonul cel mai bun, din stofă albastră groasă, tăiat de un croitor din Ramsgate şi ornamentat cu cinci duzin\'de nasturi de alamă, mari şi mici ; purta pantaloni din acelaşi material, strînşi la genunchi cu o panglică lată de pînză ; vesta era . din pluş roşu, cu revere de catifea verde, garnisită cu butoniere de *vellum*[1]; cizmele sale se asemănau îndeaproape, ca formă şi culoare, cu două găleţi de piele ; umă- ʳul îi era împodobit cu o curea lată de piele de bivol, de care atîrna un hanger uriaş, cu mîner ca de spadă ; de ambele părţi ale oblîncului se iţea cîte un pistol ruginit, f ᵛîrît într-un toc acoperit cu blană de urs. Pierderea perucii *i* Şi a pălăriei cu dantele, şi ele curiozităţi în felul lor, nu I contribuise cu nimic la îmbunătăţirea imaginii; dimpo- I trivă, expunerea creştetului chel şi a prelungirii naturale I ª maxilar alor lui sub formă de felinar dădea un plus de extravaganţă şi ciudăţenie înfăţişării generale. Spectacolul ăsta n-ar fi întîrziat să-i amuze grozav pe toţi cei aflaţi

I la vînătoare, dacă armăsarul ar fi găsit de cuviinţă să-şi | aleagă un alt drum; dobitocul era însă un prea mare *p* amator de sport ca să caute un itinerar diferit de al cerbului urmărit şi de aceea, fără a se opri să satisfacă curiozitatea spectatorilor, după numai cîteva minute îi lăsă în

/

1 Pînză aspră (lat.), (n. tr.).

urmă pe toţi vînătorii din cîmpie şi, între al şi cîini aflîn- du-se o scobitură lungă şi adîncă în pămînt, decît s-o ocolească preţ de a opta parte dintr-o milă, pînă la o-potecă ce traversa rîpa, se avîntă peste ea dintr-un singur salt, spre uluiala mută a unui căruţaş aflat din întîmplare dedesubt şi care văzu fenomenul zburînd deasupra carului său. Aceasta nici nu fu măcar unica performanţă a lui Trunnion. Cum cerbul urmărit se aruncă în viitoarea unui rîu ce-i stătea în cale, toate liota se îndreptă spre un pod din apropiere, dar bidiviul mirelui nostru, dispreţuind toate înlesnirile, plonjă fără şovăială în apă, înotînd într-o clipită pînă la malul opus. Scufundarea aceasta bruscă într-un element în care se simţea ca acasă îl ajută, după toate probabilităţile, pe comandor să-şi redobîndească simţurile rătăcite ; debarcînd pe celălalt mal al rîului, călăreţul dădu cîteva semne că a viu, zbierînd cu voce tare după ajutor, p£ care n-avea cum să-l primească, deoarece calul era ho- tărît să menţină avansul cîştigat şi nu permitea nimănui să-l ajungă din urmă.

într-un cuvînt, după o cursă prelungită, cu o durată de cîteva ore şi întinsă pe cel puţin douăsprezece mile, Trunnion fu primul care asistă la moartea cerbului, ală- .turi de bidiviul locotenentului; acest animal, însufleţit de acalaşi spirit, urmase, fără călăreţ pilda tovarăşului său.

Văzîndu-se în sfîrşit salvat sau, cu alte cuvinte, ajuns la capătul călătoriei, mirele nostru se folosi de cea dintîi oprire pentru a le solicita vînătorilor o mînă de ajutor ca să descalece ; prin grija lor, fu aşezat în siguranţă pe iarbă, unde rămase privindu-i ţintă pe membrii partidei de vî- nătoare, pe măsură ce soseau, în ochi cu o uimire atît de rebelă că-ţi venea să crezi că-i o creatură aparţinând unei alte specii, picată din nori în mijlocul lor.

Cu toate acestea îşi reveni înainte ca ei să arunce cîi- nilor bucăţi de vînat şi văzîndu-1 pe unul dintre vînători cum scoate din buzunar o ploscă şi o duce la gură, presupuse că băutura dinăuntru trebuia să fie coniac curat, ceea ce şi era ; exprimîndu-şi dorinţa de a-1 gusta, fu răsplătit imediat cu o porţie modestă, reuşind să-şi revină complet.

Intre timp, persoana sa şi cai doi telegari atrăseseră atenţia întregului grup ; dacă unii admirau constituţia elegantă şi neobişnuita înfocare a animalelor, ceilalţi erau pierduţi în contemplarea stăpînului cu înfăţişare stranie, văzut pînă atunci

CAPITOLUL VII

doar *en passant*[1]. în cele din urmă, unul dintre gentilomi, apropiindu-se foarte curtenitor, își exprimă uimirea de a-l vedea astfel echipat. Și-l întrebă dacă nu cumva pierdusă pe drum vreun tovarăș.

— Păi (răspunse comandorul), fii numa' atent, frate, s-ar putea să mă crezi un individ cam scrîntit, văzîndu-mă în dichiselile astea, mai ales că am pierdut o parte a ve- laturii, dar ia uite cum stau lucrurile, vezi : am ridicat ancora de-acasă azi dimineață la zece, pe timp frumos, cu o" briză prielnică din sud-sud-est, punînd cap de compas spre biserica parohiei, într-o călătorie matrimonială ; n-am străbătut însă nici măcar un sfert de leghe, că vîntul și-a schimbat direcția, suflîndu-ne dir act în dinți, așa că am fost siliți să navigăm mereu în zig-zag, mă-nțelegi dumneata ; și am ajuns foarte aproape de rada portului, cînd dinii ăștia afurisiți de cai, cumpărați de mine abia acum două zile (în ce mă privește, m-am convins că-s dracu' gol), veniră în vînt într-o clipită și, refuzînd să asculte de | .cîrmă, plecară ca din pușcă, cu mine și secundul meu care a aruncat repede ancora într-un loc deosebit de prielnic. Cît d aspre mine, m-au purtat peste bolovani și cîmpuri, nisipuri mișcătoare, pierzîndu-mi pe-acolo o perucă deosebit de bună și o pălărie cu întăritură de fier. în cele din urmă, mulțumită ție, Doamne, am ajuns în ape liniștite și la o navigație plăcută, dar de-mi voi mai aburca vreodată oasele pe vreun afurisit de porc de cal ca ăsta, atunci nu mă cheamă Hawser Trunnion, fie-mi ochii blestemați !

Unul din cei de față, izbit de numele binecunoscut, se J agăță imediat de vorbele lui la sfîrșitul nemaipomenitei istorisiri și observînd cît de nărăvași erau bidiviii, îl întrebă cum intenționează să se întoarcă.

— Cît despre asta (replică domnul Trunnion), sînt hotărît să închiriez o căruță sau o sanie, sau ceva cam ca un măgăruș, că naibș să mă ia Uac-am să mai urc vreodată pe o spinare de cal.

[1] În trecere (fr.) (n. tr.).

— Şi ce-aveţi de gînd să faceţi cu fiinţele ist sa ? (în-, | trebă celălalt, arătînd spre caii de vînătoare). Par să fie destul de focoşi dar, se-nţelege. deocamdată mai sînt încă mînji şi diavolului însuşi îi va fi greu să-i dea pe brazdă. Cred că ăstuia de-raici i-a şi sărit umărul.

— înghiţi-i-ar iadul, izbucni comandorul, mi-ar părea bine să-şi fi frînt amîndoi grumazul, deşi m-au costat patruzeci de bani buni de aur.

— Patruzeci de guinee ! strigă străinul, - boiernaş de ţară şi mare călăreţ, başca proprietarul haitei de cîini de vînătoare. Doamne, cum poate fi dus de nas un om ! Păi vitele .astea-s destul de încete ca să le pui la plug ; priviţi 1 ce greabăn turtit , abservaţi, numai ce ascuţite-i sînt ăstuia oasele grumazului; mai apoi, la chişiţă-i cam aprins.

Pe scurt, bunul cunoscător de cai, descoperind la armăsarii comandorului toate defectele ce se pot ivi la această specie de dobitoace, se oferi să-i cumpere pe amîndoi cu zece guinee, spunînd că va face din ei vite de povară. Proprietarul, foarte dispus (după cele întîmplate) să audă cuvinte de ocară despre bidivii: săi, crezu, implicit, în adevărul afirmaţiilor străinului, slobozi o rafală: de sudalme la adresa escrocului care-1 păcălise şi bătu cît ai zice peşte palma cu boiernaşul, primind de la el imediat banii cuveniţi ; în urma acestei afaceri, străinul cîştigă cupa cea mare a curselor de cai de la Canterbury.

După ce fu încheiată afacerea, spre satisfacţia reciprocă a ambelor părţi şi spre încîntarea generală a 'ntregii trupe, care făcea haz pe ascuns de îndemînarea prietenului lor, Trunnion fu aşezat pe :alul moşierului, purtat de dîrlogi de servitorul acestuia, în mijlocul întregii cavalcade, şi cu toţii se îndreptară spre un sat nvecinat, unde comandaseră cina şi unde mirele nostru reuşi să-şi facă rost de o. nouă pălărie şi perucă. In ceea ce priveşte cununia, îşi suportă dezamăgirea cu demnitatea unui filosof. Cum mişcarea îi stîrnise pofta de mîncare, se aşeză la masă în mijlocul noilor cunoştinţe, ospătîndu-se după pofta
- inimii şi stropind fiecare îmbucătură cu o sorbitură de bere, de o calitate ce-1 satisfăcea pe deplin.

CAPITOLUL VIII

E descoperit de locotenent, dus înapoi acasă; se cunună cu Domnişoara Grizzle care, noaptea, are o mică neplăcere şi-şi impune drepturile a doua zi; ca urmare, ochiul soţului e serios ameninţat

CAPITOLUL IX

Intre timp, secundul Hatchway se duse şchiopătînd pînă la biserică şi le dădu de ştire celor de acolo despre tot ce păţise comandorul, iar mireasa trecu peste nefericita întîmplare cu lăudabilă demnitate : de cum înţelese la ce primejdii fusese expus viitorul ei soţ, leşină în braţele cumnatei, spre uluirea tuturor privitorilor, incapabili să-şi lămurească pricina ameţelii. De-ndată ce-şi reveni, după folosirea sticluţelor cu săruri mirositoare, ea-i rugă din suflet pe Hatchway şi Tom Pipes să ia trăsura fratelui ei şi să plece în căutarea comandorului. Misiune la care lupii de mare se angajară cu dragă inimă, escortaţi fiind de toţi ceilalţi bărbaţi călări ; mireasa şi prietenele ei fură poftite să adaste în casa preotului, ceremonia amînîndu-se pentru altă dată.

Urmînd itinerarul ţinut de comandorul Trunnion atît de strîns pe cît îi permitea drumul de care şi trăsuri, locotenentul se informă la fiecare casă despre calea luată de acesta, ştiind că o asemenea arătare nu putea să nu fie observată imediat. După ce unul dintre călăreţi îi descoperi pe un drumeag lăturalnic peruca şi pălăria, intrară cu toţii, pe la ceasurile patru după-amiaza, în satul unde era găzduit. Înţelegînd că e încartiruit în deplină sănătate la hanul „George“, călăriră în grup strîns pînă în faţa uşii şi-şi exprimară satisfacţia slobozind trei urale cărora, cei dinăuntru le răspunseră la fel, de îndată ce Trunnion, cucerit între timp de veselia noilor amici şi deja bine afumat, îi lămuri ce fel de salut era acela. Locotenentul fu prezentat celor de faţă drept fratele lui de cruce, punîndu-i-S€ ceva în faţă ca să mănînce. Tom Pipes şi restul echipajului fură ospătaţi în altă cameră. Pe la şase seara, după. ce înhămară la trăsură o pereche de cai odihniţi, comandorul cu toţi însoţitorii săi plecară spre garnizoană, nu înainte de a fi strîns mîinile tuturor celor ce rămîneau pe loc.

Fără să i se mai. întîmple vreun accident cît de mic, ajunse la orele nouă în faţa porţii garnizoanei şi fu predat în bună stare îngrijirilor lui Pipes ; acesta-1 culcă imediat în hamac, iar pe locotenent îl duseră cu trăsura la locul unde aşteptau mireasa şi însoţitorii ei, cu inima strînsă de îngrijorare. Grijile se risipiră însă pe loc cînd* el le dădu toate asigurările că Trunnion e teafăr, înlocuite fiind de o explozie de veselie şi glume, cu care întîmpinară povestirea aventurilor comandorului.

Se hotărî o altă zi pentru cununie şi, pentru a scăpa de curiozitatea celor fără treabă, producătoare de multe necazuri, îl convinseră pe preot să o celebreze în garnizoană. In ziua cu pricina, casa fu împodobită cu steaguri şi flamuri, iar noaptea luminată frumos, sub instrucţiunile directe ale lui Hatchway. La comanda

CAPITOLUL IX

acestuia, piesele de artilerie navală traseră focuri de salut de îndată ce fu pecetluit legămîntul cununiei. Nici celelalte aspecte importante ale distracţiei nu fură scăpate din vedere de ingeniosul maestru de ceremonii; îşi dovedi eleganţa şi arta de netăgăduit cu prilejul ospăţului de nuntă, încredinţat capacităţii sale de organizator şi supraveghetor. Marele banchet a fost alcătuit în întregime din feluri de mîncare marinăreşti. Un pilaf uriaş, constînd dintr-un muşchi mare de vacă tăiat felii, două păsări şi o jumătate de baniţă de orez, fumega în mijlocul mesei ; la fiecare capăt apăru cîte o strachină cu peşti bine fierţi, înotînd în ulei, cu marginile împodobite de porţii generoase din savuroasa compoziţie cunoscută sub numele de fiertură de homar, şi un platou de came tocată cu ceapă. Al doilea fel se fălea cu o gîscă monstruos de mare, flancată de două bibilici fripte, un porc prăjit pe cărbuni, o ciosvîrtă de carne de porc sărată aşezată în mijlocul unei budinci de mazăre, un [k] picior de oaie fript cu cartofi, şi un altul fiert cu cartofi dulci. La al treilea fel mesenii fură serviţi cu o spată proaspătă de porc cu sos de mere, un ied fiert înăbuşit cu ceapă, şi o broască ţestoasă coaptă in carapace ; la urmă . fu adusă o enormă plăcintă marinărească însoţită de clătite şi tăieţei. Pentru ca toate să fie pe măsura acestui delicat ospăţ, locotenentul aduse la masă uriaşe cantităţi de bere tare, flip rom şi rachiu ars, cu apă de Barbados din belşug pentru doamne ; el mai angajase pe toţi scrip- carii de pe o rază de şase mile care, acompaniaţi de sunetele scoase de o tobă, un cimpoi şi o harfă galeză, îi delectară pe meseni cu un foarte melodios concert.

Invitaţii, cîtuşi de puţin mofturoşi, părură a fi nemaipomenit de încîntaţi de fiecare amănunt al ospăţului. După ce-şi petrecură seara astfel, în cea med civilizată manieră, mireasa fu condusă de cumnată-sa în camera ei unde, pe neaşteptate, o întîmplare neînsemnată fu cît pe-aci să distrugă armonia ce domnise netulburată pînă în acel moment.

Deja am semnalat faptul că între toţi pereţii casei aceleia nu se găsea nici măcar un singur pat obişnuit; cititorul nu se va minuna, prin urmare, aflînd că doamnei Trunnion i-a pierit tot cheful cînd s-a pomenit silită să împartă cu proaspătul ei soţ un hamac — acesta, deşi considerabil mărit cu o porţiune dublă de pînză tare, şi ţinut întins, dată fiind ocazia specială, cu ajutorul unei cobiliţe, nu constituia, în cel mai bun caz, decît o perspectivă neplăcută, ca să nu spunem o situaţie periculoasă. Prin urmare, ea se plînse cu destulă putere de acest neajuns, punînd<u-l pe seama lipsei de respect a comandorului şi, la început, refuză cu hotărîre să se supună unei astfel de cazne ; doamna Pickle, însă, reuşi destul de repede să o facă

să înţeleagă şi să se resemneze, arătîndu-i că o noapte trece repede şi că, începînd de a doua zi, putea să dispună aranjarea casei aşa cum credea ea de cuviinţă.

CAPITOLUL IX

împăcată deci îşi luă inima în dinţi şi se căţără în hamac, iar soţul i se alătură după mai puţin de o oră ; musafirii se risipiseră între timp pe la casele lor, iar comanda garnizoanei fusese încredinţată secundului şi şefului de echipaj. După toate aparenţele însă, cîrligele ce susţineau legănătorul culcuş nu fuseseră în aşa fel calculate încît să **poată** rezista adaosului de greutate ce le fusese hărăzit **acum,** şi ele cedară pe la mijlocul nopţii, spre marea groază a doamnei Trunnion ; simţind cum cade, e*a sloboii un ţipăt ascuţit, iar Hatchway, auzindu-i exclamaţia, intră în dormitor cu o feştilă **în** mînă. Deşi căzătura nu-i provocase nici cea mai mică zgîrietură, doamna fu extrem de descumpănită şi înfuriată din pricina accidentului, atri- buindu-1 în întregime şi cu multă vehemenţă încăpăţînării comandorului şi ciudatelor apucături ale firii acestuia. Folosi cuvinte atît de insultătoare, încît se vedea **cît** de colo că-şi considera ţelul atins şi credea că nici un accident al proniei nu-i mai putea uzurpa autoritatea. Partenerul ei de culcuş, avea, pare-se, aceeaşi părere, judecind după resemnarea lui tacită ; nu răspunse în nici un fel insinuărilor femeii ci, cu o mutră mai acră decît oţetul, se tîrî afară din cuibul dragostei şi se duse să-şi continue în altă odaie odihna întreruptă, în vreme ce mîrfioasa lui soţie îl concedie pe locotenent şi-şi confecţiona, într-un colţ al podelei, un pat din ruinele hamacului, fiind absolut hotă- rîtă să-şi facă rost de **un culcuş** mai **bun** pentru somnul din noaptea următoare.

Cum somnul refuza **să** vină, doamna Trunnion îşi con- centră gîndurile, tot **restul** nopţii, asupra unui plan de reforme pe care **dorea să-l** aplice de-ndată în sînul familiei ; de-abia **slobozi** prima ciocîrlie **un** tril pentru a saluta zorile, că ea **se** şi ridică din umilul cuib şi, aruneîn- du-şi de-a valma hainele pe ea, ieşi din cameră, căutîn- du-şi drumul prin locurile acelea necunoscute şi, în timpul cercetărilor sale, dădu **peste** un clopoţel mare, pe care îl făcu să sune cu atîta elan încît alarmă toate sufletele dintre pereţii casei.' După numai o clipă fu împresurată de Hatchway, Pipes **şi** toţi ceilalţi servitori, îmbrăcaţi numai pe jumătate ; văzînd că nu apare nici o slujnică, începu să tune şi să fulgere împotriva trîndăviei şi puturoşeniei fetelor din casă care, remarcă ea, s-ar fi cuvenit să muncească deja pe brînci de mai bine de un ceas ; abia după aceea înţelese că între zidurile acelea n-avea voie să doarmă nici **o** femeie.

CAPITOLUL IX

Nu întîrzie să-şi arate dezaprobarea şi faţă de regula cu pricina şi mai apoi, aflînd că bucătăreasa şi camerista locuiau într-o căsuţă lipită de poartă, porunci să fie cobo- rîtă puntea şi năvăli în locuinţa lor, poruncindu-le să se pună imediat pe curăţenie în toate odăile, care nu prea fuseseră ţinute curate pînă atunci, iar doi bărbaţi fură trimişi pe loc să aducă de acasă de la fratele ei' patul pe care era obişnuită să se odihnească. In mai puţin de două ceasuri, întreaga administrare a garnizoanei fu răsturnată cu susul în jos, toate fiind făcute cu atîta zarvă şi atîtea ţipete, încît Trunnion, deranjat şi supărat din pricina te- . vaturii, îşi făcu apariţia numai în cămăşoaia de noapte, ca unul cu minţile rătăcite şi, înarmîndu-se cu un retevei de măr pădureţ, irumpse în camera soţiei unde, văzînd că doi dulgheri se trudesc să îmbine scîndurile unui pat, le porunci, cu înjurături îngrozitoare şi usturătoare batjocuri, să se lase păgubaşi, jurînd că nu va permite nici unei bulmea sau adăpost de furtună să se ridice acolo unde era el stăpîn ; văzînd însă că meseriaşii nu-şi apleacă urechea la spusele lui, fără îndoială fiindcă-1 luau drept un membru al familiei, cu mintea rătăcită, scăpat din odaia în care-1 ţineau închis, se. repezi âsupra amîndurora spumegînd de furie şi indignare, şi fu bruftuluit atît de zdravăn în timpul înfruntării, .încît în scurtă vreme se trezi pe podea cît era de lung, în urma unei lovituri zdravene de ciocan ce-i puse foarte serios în pericol vederea singurului ochi bun.

După ce-1 aduseră astfel într-o stare de totală supunere, dulgherii hotărîră să-l lege cu frînghii şi erau extrem de absorbiţi- de îndeletnicirea aceasta, cînd comandorul fu scăpat de nemaipomenita ruşine de sosirea întîm- lăt«are a nevesti-sii, care-1 scoase din mîinile inamicilor şi, printre vorbe de mîngîiere, puse nenorocirea petrecută pe seama nechibzuitei grosolănii a propriului lui caracter.

Comandorului nu-i stătea gîndul decît la răzbunare şi încercă de cîteva ori să-i mustre foarte aspru pe meseriaşi pentru neobrăzarea lor; aceştia, înţelegînd cu cine au de a face, îşi cerurâ cu multă umilinţă iertare pentru fapta lor, jurîndu-se că nu le trecuse prin minte că ar putea fi stăpînul casei. Departe de a fi satisfăcut de scuzele lor, bîjbîi prin aer căutînd clopoţelul (ochiul inflamat îi ră- pise şi ultima zare de vedere) şi, cum prin grija celor doi

delincvenţi coarda clopoţelului fusese ascunsă acolo unde n-o putea ajunge, începu să tune cu un glas incredibil de puternic, ca un leu ce rage în plasa vînătorilor, slobozind nenumărate insulte şi batjocuri şi chemîndu-i pe nume pe Hatchway şi Pipes ; aceştia doi, aflaţi pe aproape, răspunseră la strigătele lui nemaipomenite şi primiră porunca de a-i pune pe dulgheri în lanţuri, fiindcă îndrăzniseră să-l atace în propria-i casă.

Convingîndu-se de tratamentul îngrozitor ce-i fusese aplicat, mirmidonii săi se declarară îngroziţi de insulta suferită, considerînd-o un afront adus demnităţii întregii garnizoane ; cu atît mai mult cu cît răzvrătiţii păreau a dori să adopte poziţii de apărare şi să le sfideze autoritatea. Prin urmare, traseră din tecile lor jungherele, pe care le purtau necontenit, ca semn al rangului şi, după toate probabilităţile, ar fi izbucnit o încăierare disperată dacă n-ar fi intervenit stăpîna casei şi n-ar fi împiedicat'declanşarea ostilităţilor, asigurîndu-1 pe locotenent că, de fapt, comandorul căutase gîlceavă, iar muncitorii, văzînd că-s atacaţi cu forţă neobişnuită de un necunoscut, fuseseră obligaţi să lupte ca să se apere, aplicîndu-i şi nefericita lovitură ce-i răpise văzul.

De îndată ce află punctul de vedere al doamnei Trunnion, domnul Hatchway, înăbuşindu-şi indignarea, îi declară comandorului, că va fi întotdeauna gata să-i execute ordinele drepte, dar nu-1 lăsa conştiinţa să dea o mînă de ajutor la asuprirea oamenilor sărmani, ce nu se făcuseră vinovaţi de nici o crimă.

Neaşteptata lui declaraţie, dimpreună cu purtarea soţiei, pe care o auzi cu urechile lui poruncind dulghe^lor să se apuCe iar de treabă, umplu sufletul lui Trunnion de mînie şi disperare. îşi scoase de pe cap scufia de lînă, bătu darabana cu pumnii pe ţeasta lucie, izbi podeaua cu ambele picioare, pe rînd, se jură că oamenii lui l-au trădat şi se blestemă, trimiţîndu-se în străfundurile iadului, fiindcă primise o şopîrlă veninoasă în sînul familiei. Zbieretele lui nu avură însă nici un efect; au fost doar ultimele încercări de a rezista voinţei soţiei, a cărei putere asupra partizanilor lui o anulase deja pe a sa. Acum ea îl anunţă, fără drept de apel, că va trebui să lase pe seama ei conducerea întregii gospodării, fiindcă ştia mai bine ce e spre binele şi cinstea lui. Porunci apoi să se pregătească o prişniţă pentru ochiul comandorului şi, după ce i-o aplică, îl încredinţă grijii lui Pipes, care-1 duse de braţ prin casă ca pe un urs orb mormăind după hrană, iar harnica lui tovarăşă de jug putu pune în aplicare toate amănuntele planului conceput, în aşa fel încît Trunnion se pomeni, cînd îşi recăpăta vederea, că nu-i decît un străin în propria-i casă.

CAPITOLUL VII

Comandorul arătindu-se de cîteva ori îndărătnic, doamna sa recurge la artificii pentru a se instala

mai comod pe tron ; ea arată simptome de graviditate, spre nespusa bucurie a lui Trunnion care însă e dezamăgit în speranţele sale

Inovaţiile acestea nu fură traduse în viaţă fără proteste zgomotoase din partea comandorului; între el şi jumătatea lui se desfăşurară diverse discuţii curioase, dar femeia ieşi întotdeauna victorioasă din tpate disputele. în aşa fel îr,- cît el îşi pierdu treptat stăpînirea de sine, începu să-şi a cundă şi pînă la urmă să-şi înghită singur supărarea. J»e chipul lui puteai vedea limpede teroarea inspirată de 0 autoritate superioara şi în mai puţin de trei luni deveni un soţ perfect dresat. Ceea ce iu înseamnă că îndărătnicia deşi biruită, îi fusese cu -totul stinsă : în unde privinţe era la fel de inflexibil şl de catîr cum se arătase întotdeauna, dar nu mai îndrăznea să dea din copite pe faţă, redus fiind la necesitatea de a-şi rumega în tăcere ranchiuna De pildă, doamna Trunnion propuse cumpărarea unei trăsuri cu şase cai, deoarece nu putea face drumurile călare şi o caretă era un mijloc de deplasare scandalos pentru o doamnă de condiţia sa. Comandorul, conştient de propria-i inferioritate cînd se punea problema unei discuţii bine argumentate, nu crezu că e bine să conteste propunerea dar făcu urechea toacă la repetatele ei solicitări, deşi acestea erau întărite de toate argumentele prin care credea ea că l-ar fi putut convinge, linguşindu-1, ruşinîndu-1 îngrozindu-1 sau păcălindu-1. In zadar susţinea că afecţi-1 unea disproporţionată ce o simţea pentru el merita, |n schimb, o dovadă de tandreţe şi înţelegere ; el rămase ne-tulbufat pînă şi la auzul unor voalate ameninţări provenite din îneiudarea ei de femeie jignită, şi rezistă tuturor argumentelor legate de demnitate sau dezonoare, ca un >par- geval de aramă. Nu se lăsă nici provocat s-o contrazică în mod necuviincios sau neprevenitor, nici chiar atunci cînd ea îl dojenea pentru proasta-i dispoziţie, demonstrîndu-i cît noroc avusese căsătorindu-se cu ea şi ce mare onoare-i făcuse. în astfel de momente el părea că se retrage în pro- pria-i carapace, ca o broască ţestoasă cînd se simte în pericol, şi îndura în tăcere potopul de reproşuri, fără să arate că le simte usturimea.

Aceasta fu însă unica nereuşită suferită de doamna Trunnion din ziua cununiei şi, neputînd cu nici un preţ suporta ideea unui eşec, îşi chinui imaginaţia pentru a scorni un plan nou prin care să-şi sporească autoritatea şi influenţa. Ceea ce nu-i putuse oferi propriul ei geniu îi fu dăruit de un accident :-nu trecuseră nici patru luni de cînd se mutase în garnizoană şi, iată, începuseră s-o chinuiască greţuri şi ameţeli din ce în ce mai dese ; sînii i se întăriră şi burta

începu să i se rotunjească. într-un cuvînt, se felicită văzînd semnele fertilităţii ei de femeie, iar comandorul fu copleşit de fericirea de a avea, în curînd, un moştenitor procreat de el însuşi.

Femeia însă ştia că venise momentul potrivit pentru a deveni stăpîna absolută a casei şi, prin urmare, se folosi de toate mijloacele cu care o înzestrase natura. N-a existat nici o piesă de mobilă rară sau de îmbrăcăminte după care să nu tînjească, iar într-o zi, în drum spre biserică, văzînd cum soseşte echipajul doamnei Stately [1] căzu jos şi leşină. Vanitosul şoţ, mai satisfăcut decît oricînd de promisiunea unei recolte crescute din propria-i sămînţă, se alarmă imediat şi cu scopul de a preveni pe viitor asemenea accidente, ce puteau avea urmări fatale speranţelor sale, îi dădu mînă liberă să-angajeze o trăsură, cai şi livrele aşa cum şi le dorea. Primind autorizaţia, doamna Trunnion dădu, îritr-un răstimp foarte scurt, un exemplu atît de grăitor de un gust şi de dorinţă de mărire, încît întreg comitatul avu ce comenta, iar Trunnion îşi simţi inima bă- tîndu-i cu îngrijorare în piept, fiindcă nu întrezărea limitei^ extravaganţei femeii. Aceeaşi extravaganţă o arătă ea din belşug şi în pregătirile făcute pentru naştere.

Mîndria cu care se considerase pînă nu de mult o demnă reprezentantă a familiei tatălui ei păru acum să piardă orice urmă de respect pentru ereditate, insuflîn- du-i, în schimb, dorinţa de a străluci mai puternic decît cealaltă ramură a familiei şi de a o pune în umbră. Faţă de doamna Pickle se purta cu un soi de rezervă politicoasă, implicînd conştiinţa superiorităţii; între surori începu pe dată o întrecere crîncenă intr-ale semeţiei. Sub pretextul că ia aer în caleaşcă, doamna Trunnion îşi comunica zilnic importanţa întregii parohii, străduindu-se să lege cît mai multe cunoştinţe în lumea mondenă. Străduinţă care nici măcar n-a avut de învins greutăţi prea mari, deoarece absolut toate persoanele capabile să menţină anumite aparenţe vor li primite oricînd cu braţele deschise în aşa- zisa „lume bună“, caracterul fiindu-le preţuit în funcţie de propria lor apreciere, fără ca pretenţiile să le fie supuse îndoielii sau unei examinări atente. Se folosi de toate prilejurile oferite de vizite sau petreceri pentru a-şi anunţa condiţia de viitoare mamă, anunţînd că medicul o oprise să guste din cutare murătură sau că felul cutare era otrava curată pentru o femeie însărcinată; mai mult, acolo unde-şi putea permite familiarisme, începea să se strîmbe în fel şi . chip, pretinzînd că tînărul ei ştrengar începe să fie tare neastâmpărat,

1 *Stately* — falnic, mîndru, (engl.) (n. tr.).

răsucindu-se şi contorsionîndu-se în diferite chipuri, ca şi cînd ar fi fost incomodată dureros de prea marea ardoare a viitorului Trunnion. Nici măcar soţul nu dădu dovadă, în comportarea lui, de moderaţia la care te-ai fi aşteptat : la club pomenea adesea de această manifestare a proprei vigori bărbăteşti, socotind-o o performanţă destul de frumoasă pentru un bărbat de cincizeci şi cinci de ani şi întărind cele spuse despre puterea lui prin strînsori de două ori mai tari ale mîinii birtaşului, care obţineau întotdeauna, fără greş, certificate satisfăcătoare ale forţei sale fizice. Iar cînd tovarăşii lui închinau în sănătatea lui *Hans en kelderr,* adică a lui Jack din pivniţa cea mai adîncă[1], nu-şi putea stăpîhi bucuria care-i lumina faţa şi-şi anunţa pe loc intenţia de a-1 trimite pe individ pe mare, de cum va fi în stare să poarte în spate o tolbă, cu speranţa de a-1 vedea ofiţer înainte de moarte.

Nădejdea asta îl mai consola oarecum de extraordinarele cheltuieli la care-1 supunea extravaganţa nevesti-sii, mai ales atunci cînd îşi spunea că nu va trebui să se arate îngăduitor faţă de risipirea banilor decît pînă cînd se vor fi împlinit cele nouă luni, deja în mare parte trecute. In ciuda resemnării lui filosofice, poftele femeii se ridicau uneori pînă la culmi atît de înalte şi intolerabile ale ne- obrăzării şi absurdităţii, încît comandorul îşi pierdea răbdarea, surpfinzîndu-se că doreşte, pe ascuns, ca mîndria femeii să fie pedepsită prin risipirea speranţelor celor mai dragi inimii ei, deşi el însuşi ar fi suferit cel mai mult de pe urma unei atare dezamăgiri. Asemenea gînduri negre însă erau doar expresia unui dezgust temporar şi se stingeau de obicei de cum apăreau, neprovocînd nici cel mai mic rău persoanei ce le inspira, deoarece comandorul avea grijă să nu ajungă nimic la urechile ei.

între timp, ea îşi vedea fericită de socotitul zilelor, cu speranţa ca totul să se termine cu bine; termenul calculat trecu şi la miezul nopţii i se arătară anumite premoniţii ce păreau să vorbească despre apropierea mpmentului critic. Comandorul se sculă în mare grabă şi o chemă pe moaşă, care dormea de cîteva zile acolo. Cumetrele fură chemate pe loc şi se auziră speculaţii dintre cele mai interesante, dar simptomele naşterii dispărură cu încetul şi. după cum observară cu înţelepciune matroanele, totul nu fu decît o alarmă falsă.

După două nop£i intrară cu toţii în alertă din nou şi, deoarece

---

1 Referiri (prima în olandeză) la un copil ce urmează să se nască (n. ed. engl.).'

femeia devenise destul de subţirică în talie, se credea că totul va decurge cum nu se poate mai bine ; totuşi, nici încercarea aceasta nu fu mai reuşită decît prima. Durerile facerii se potoliră, în ciuda străduinţei ei de a le menţine, iar bunele cumetre făcură cale-ntoarsă pe la casele lor, zicîndu-şi că al treilea atac va fi cel reuşit, după cum spunea şi binecunoscuta zicală : numărul trei e întotdeauna norocos. De data asta, însă, apoftegma nu se adeveri : următoarea alertă fu tot atît de inutilă ca şi cea dinainte ; mai mult, o însoţi un fenomen ce tuturor le păru straniu şi, totodată, inexplicabil. Era vorba, nici mai mult nici mai puţin, de o reducere atît de mare a proporţiilor doamnei Trunnion, cum nu era de aşteptat decît în urma naşterii unui sugar normal dezvoltat. Uimiţi de inex

plicabila minune, se strînseră cu toţii la sfat şi hotărind că din toate punctele de vedere cazul era nenatural şi rău- prevestitor, crezură de cuviinţă să trimită fără întîrziere un curier după un bărbat, maestru în ştiinţa moşitului.

Fără să aibă habar de adevărata pricină a perplexităţii celor din jur, comandorul îi ordonă pe ioc lui Pipes să îndeplinească respectiva misiune şi după nici două ceasuri beneficiară de sfaturile unui chirurg din apropiere, care afirmă cu multă cutezanţă că pacienta nu fusese însărcinată niciodată. Declaraţia aceasta răspicată avu efectul unei lovituri de trăznet asupra domnului Trunnion, care. timp de opt zile şi opt nopţi, aşteptase nerăbdător să fie salutat cu apelativul „tată“.

De-ndată ce-şi reveni însă, jură că doctorul nu era decît un ignorant incapabil şi că nici prin gînd nu-i trece să-l creadă pe cuvînt, sprijinit fiind şi aţîţat în neîncrederea sa de insinuările moaşei, care > continua să-i insufle doamnei Trunnion speranţe că va naşte repede şi fără dureri, remarcînd că-i fusese dat să vadâ multe cazuri asemănătoare, cînd venise pe lume cîte un bebeluş de toată frumuseţea, deşi toate semnele gravidiei dispăruseră. Fiecare rămurică de speranţă, oricît ar fi ea de subţire, e înhăţată cu toate puterea de cei aflaţi în primejdie de a cădea pradă disperării. Toate întrebările adresate de moaşă doamnei în suferinţă, începînd cu „Nu aţi...“ sau „Nu simţiţi..." primiră un răspuns afirmativ, fie că se apropiau de adevăr sau nu, persoana întrebată nereuşind să-şi găsească în suflet puterea de a nega vreun simptom încurajator pentru starea în care se complăcuse de atîta vreme.

Experimentata cunoscătoare a artei obstreticii rămase, prin urmare, la căpătiiul pacientei vreme de trei săptâ- mîni, răstimp în care doamna Trunnion simţi de cîteva oii că reîncep durerile facerii, cum îi făcea ei plăcere să creadă ; pînă la urmă însă ea deveni, împreună cu soţul ei, ţinta batjocurii întregii parohii. înnebunită pereche nu se lăsă însă cu nici un preţ convinsă să abandoneze speranţa, nici măcar cînd doamna se dovedi a fi slabă ca un ogar şi cînd li se serviră multe alte dovezi de necontestat că fuseseră înşelaţi. Nu putură rămîne însă o veşnicie sub farmecul dulcei amăgiri; în cele din urmă aceasta se irosi şi dispăru cu totul, urmată fiind de un paroxism al con-
fuziei ce-1 ţinu pe bărbat închis in casă două săptămîni întregi şi pe doamna o ţintui la pat mai multe săptămîni, timp în care suferi chinurile celei mai aprige ruşinări. Chiar şi durerea asta fu însă alinată de îngăduitoarea mînă a timpului.

Femeia se folosi .de primele momente de uşurare a torturii ei

pentru a se achita de aşa-numitele datorii religioase, pe care le îndeplini cu severitatea cea mai ranchiunoasă, instaurînd în familie o neîmblînzită persecuţie ce transformă casa într-un loc insuportabil pentru slujitorii de rînd, tulburînd pînă şi indiferenţa aproape invincibilă a lui Tom Pipes. îl hărţui pe însuşi comandorul, făcîndu-l să-şi iasă din pepeni, şi nu cruţă pe nimeni în afara locotenentului Hatchway, pe care nu dorea nicidecum să şi-l facă duşman.

Doamna Trunnion instituie tirania în garnizoană, în timp ce soţul ei începe să-şi iubească nepoţelul, pe Perry, care dă dovadă, chiar la anii lui fragezi, de un temperament ieşit din comun

După ce petrecuse trei luni cu diverse îndeletniciri pioase, doamna Trunnion reapăru în lume. Nenorocirea trăită lăsase o urmă atît de adîncă în sufletul ei, încît nu mai putea suporta să vadă în jur copii şi o apuca tremuriciul ori de cîte ori se pomenea în conversaţie despre vreun botez. Firea ei — de la natură destul de lipsită de dulceaţă — părea a fi absorbit o dublă porţie de acreală din dezamăgirea suferită. Prin urmare, prezenţa ei nu era cine ştie ce dorită şi găsea tot mai puţini oameni dispuşi s-o trateze cu semnele de consideraţie ce, credea ea, i se cuveneau. Neglijată fiind, se desprinse de cercul unei lumi lipsite de maniere, concentrînd energia tuturor înzestrărilor sale asupra administrării propriei case, care gemu imediat sub împilarea ei arbitrară ; în sticla de rachiu găsi suficientă consolare pentru toate suferinţele abătute asupră-i.

în ce-l priveşte pe comandor, el reuşi în scurtă vreme să scape de ruşine, după ce îndură fără crîcnire glumele cele mai crude ale secundului, făcînd din a petrece cît mai multă vreme departe de casă ţelul cel mai important al vieţii sale. Frecventa acum mult mai des cîrciuma, cultiva şi mai asiduu prietenia cumnatului său, domnul Pickle, şi, ajutat de relaţiile intime stabilite între ei, începu să-l iubească pe nepotul său, Perry, cu o dragoste ce n-avea să se sfîrşească decît în clipa morţii. Trebuie să recunoaştem, într-adevăr, că Trunnion nu era din naştere incapabil de mari pasiuni Sufleteşti ; acestea, deşi ciudat pervertite, deghizate şi înăbuşite de împrejurările agitatei sale vieţi

şi educaţii, se manifestau din cînd în cînd prin tot felul său de a fi.

Cum nu-i mai rămăsese nici o speranţă de a-şi perpetua propriul nume, iar rudele se aflau sub anatema urii lui, nu-i de mirare că, mulţumită familiarităţii şi relaţiilor amicale dintre el şi domnul Gămăliei, începuse să-i cadă cu tronc băieţelul care pe atunci îşi începea al treilea an de viaţă, fiind un copil arătos, zdravăn şi foarte promiţător. Dar ceea ce-1 făcea şi mai drag unchiului era o anumită ciudăţenie de temperament, remarcată încă din leagăn. Se spunea despre el că, înainte să fi împlinit un an, obişnuia foarte des, imediat după ce fusese îinbrăcat, în mijlocul mîngîierilor cu care îl copleşea maică-sa, răsfăţîndu-se în contemplarea propriei ei fericiri, să o bage în toţi.spe- rieţii cu o izbucnire de ţipete şi plînsete a căror violenţă nu contenea pînă nu era dezbrăcat din nou gol-puşcă, din porunca îngrozitei mame, care gîndea că delicatu-i trupşor era poate chinuit de vreun blestemat de ac prins fără îndemînare. Apoi, după ce-i supusese pe' toţi îngrijorării şi trudei lipsite de noimă, se răsturna pe spate, dînd din mîini şi picioare şi rîzîndu-le în nas, de parcă-şi bătea joc de nejustificata lor agitaţie. Ba mai mult, se afirma că într-o zi, cînd o bătrînă îngrijitoare ce vedea de copil duse pe furiş lă gură o sticlă cu băutură, o trase pe doică de mînecă şi, descoperind dintr-o privire furtul, îi făcu cu ochiul cu o mutră foarte şireată, ca şi cum i-ar fi zis rîn- jind : „Ai, ai, uite unde ajungeţi cu toţii !“ Aceste dovezi de gîndire la un ţînc de nouă luni îmi par însă atît de incredibile, încît le consider observaţii *ex post facto* [1] bazate pe amintiri imaginare de la o vîrstă mult mai avansată, cînd particularităţile temperamentului său deveniseră mult mai evidente : la fel ca şi ingenioasele descoperiri ale pătrunzătorilor observatori, care pot distinge ceva absolut caracteristic în trăsăturile oricărui personaj de vază al cărui caracter le-a fost descris mai înainte. Fără a avea pretenţia să specific în ce perioadă a copilăriei sale a apărut pentru prima oară această singulară trăsătură de caracter, pot să afirm, în spiritul adevărului, că era absolut evi-

Probabil post *factum* — după ce s-au consumat lucrurile (lat.) (n. tr.).

dentă în momentul cînd ţi-a atras atenţia şi iubirea unchiului Trunnion.

Ţi-ai fi putut imagina că-1 alesese pe comandor drept calul lui de bătaie, fiindcă aproape toată satira lui copilărească era aţintită asupră-i. N-am să neg că se prea poate să fi fost influenţat, în această privinţă, de ^xemplul per-; şonal şi de instrucţiunile

domnului Hatchway, care s-a delectat îndrumînd primele manifestări ale geniului copilului. Cum guta se cuibărise în degetul mare al piciorului domnului Trunnion, de unde nu mai ieşea deloc, nici măcar pentru o zi, micuţul Perry simţea o mare satisfacţie să calce din întîmplare pe acest mădular bolnav ; iar cînd unchiu-său, străfulgerat de durere, îl blestema, numin- du-1 progenitura iadului, îl potolea întorcîndu-i blestemul cu tot atîta poftă şi întrebînd ce se întîmplase cu bătrînul Hannibal Bătăiosu ; nume pe care secundul îl învăţase să i-1 dea întunecatului comandor.

Aceasta nici nu era măcar unica experienţă prin care punea la încercare răbdarea comandorului Copilul îşi permitea libertăţi necuviincioase cu nasul acestuia, chiar în momentul cînd era răsfăţat pe genunchii lui ; într-o singură lună îl puse să cheltuiască două guinee pe piele de focă, furîndu-i din buzunare mai multe săculeţe de tutun şi încredinţîndu-le pe toate, în secret, flăcărilor. Capriciile sale nu cruţară nici măcar băutura preferată a lui Trunnion : acesta înghiţi de multe ori cîte o duşcă în care fusese golit conţinutul cutiei cu tutun de prizat a cumnatului, înainte să*-şi dea seama ce infuzie spurcată bea. într-o zi, cînd comandorul îl blagoslovi cu o atingere uşoară de baston, Perry căzu cît era de lat pe podea, pierzîndu-şi parcă puterea de a mai simţi ceva sau de a mai mişca, spre uimirea şi groaza celui ce-i. aplicase lovitura. După ce toată casa fu cuprinsă de zăpăceală şi consternare, el deschise ochii şi rîse cu poftă, bucurîndu-se de succesul înşelătoriei sale.

Ar fi o corvoadă fără sfîrşit şi poate nu tocmai plăcută, aceea de a înşiră toate şotiile nefericite puse la cale de Perry împotriva unchiului şi a altora, înainte de a împlini patru ani. La vîrsta aceasta fu trimis, cu însoţitor, la o şcoală din împrejurimi, pentru a fi (cum zicea mamă-sa) scos din calea răului. La şcoală însă nu făcu prea mare brînză, remarcîndu-se doar prin năzbîtii pe care le făcea fără a fi pedepsit, întrucît învăţătoarea nu dorea să-şi asume riscul de a supăra o doamnă sus-pusă, supunîndu-i singurul copil unui tratament prea sever. Doamna Pickle însă nu era atît de oarbă la defectele fiului ei, încît să-i facă plăcere nedorita indulgenţă a învăţătoarei. Perry fu scos din mîinile preacurtenitoarei dăscăliţe şi încredinţat spre instruire unui pedagog, căruia i se porunci să administreze toate pedepsele necesare, după părerea lui, disciplinării băiatului. Pedagogul nu se sfii să-şi folosească autoritatea : discipolul era biciuit cu regularitate de două ori pe zi şi, după ce fusese supus acestui tratament disciplinar timp de optsprezece luni, fu declarat învăţăcelul cel mai încăpăţînat, greu la minte şi nesupus din cîţi se bucuraseră de atenţia lui. în loc să se

dea pe brazdă, se părea că e şi mai călit şi mai doritor să dea frîu liber înclinaţiilor rele ale firii, cu totul nesimţitor faţă de teamă sau ruşine. Ma- mă-sa suferi teribil din pricina acestor dovezi de prostie, considerîndu-le o moştenire a spiritului tatălui şi prin urmare imposibil de corectat prin eforturile şi grija omenească. Comandorul însă era încîntat de firea aspră a nepotului, fiind deosebit de bucuros cînd, interesîndu-se, află că Perry îi cotonogise pe toţi băieţii din şcoală, fapt ce-i dădu prilejul să-i prezică, pentru viitor, numai lucruri bune şi norocoase şi să remarce că nici el, la vîrsta aceea, nu fusese mai prejos. Deoarece băiatul, care împlinise acum şase ani, trăsese prea puţine foloase de pe urma nuielii necruţătorului său mentor, doamna Pickle fu sfătuită să-l trimită nu departe de Londra, la un internat ţinut de o anumită persoană vestită pentru succesele obţinute cu ajutorul unor metode modeme de instrucţiune. Ea se grâbi să dea ascultare acestor sfaturi, mai ales fiindcă era deja de multişor însărcinată cu un alt copil care, nădăjduia, avea s-o consoleze de multele dezamăgiri provocate de atît de puţin promiţătoarele însuşiri ale lui Perry sau, cel puţin, avea să-i împartă între doi copii grijile materne, dîndu-i posibilitatea să îndure mai uşor absenţa oricăruia din ei.

Peregrine e trimis la şcoala-intemat: se remarcă prin inteligenţă şi ambiţie

înţelegîndu-i hotărîrea, faţă de care soţul ei nu îndrăzni să obiecteze în nici un fel, comandorul se interesă atît de mult de soarta favoritului său, încît îl echipă cu toate cele trebuincioase din buzunarul propriu şi-l însoţi în persoană pînă la destinaţie. Aici achită taxa de înscriere şi-l încredinţă grijii deosebite şi inspecţiei asistentului profesorului care, fiindu-i recomandat drept o persoană de mare valoare şi integritate, primi per avans o atenţie frumoasă pentru misiunea la care se angaja.

Nimic n-a fost vreodată mai cu grijă cîntărit decît această dovadă de largheţe. Ajutorul cu pricina era, de fapt, un om instruit, cinstit şi cu mult bun simţ. Deşi fusese obligat de scandaloasa împărţeală a norocului să joace rolul unui profesor subordonat, reuşise, doar prin capacitatea sa deosebită şi prin hărnicie, să ridice

şcoala pe culmile unei reputaţii pe care n-ar fi putut-o dobîndi niciodată numai prin talentele superiorului lui ierarhic. Stabilise o disciplină care, deşi regulat aplicată, nu era deloc severă, promulgînd un corp de legi potrivite cu vîrsta şi capacitatea de înţelegere ale fiecărui individ ; fiecare infractor era judecat cinstit de egalii săi şi pedepsit după cum suna verdictul juriului. Nici unul dintre băieţi nu era penalizat pentru neputinţa de a pricepe ceva, ci, prin laude rostite la momentul potrivit şi prin comparaţii meşteşugite, se încuraja apariţia unui spirit de emulaţie, menţinut prin împărţirea de micuţe premii celor ce se distingeau prin hărnicie, disciplină sau inteligenţă. Educatorul acesta, pe nume Jennings, procedă şi cu "Perry aşa cum îi cerea deviza sa, începînd prin a cerceta terenul, adică
prin a-i studia firea, pentru a vedea încotro i se apleacă natura, ciudat pervertită de disciplina absurdă la care fusese supus. Descoperi că se află într-o stare de indiferenţă ursuză, contractată treptat, pe măsură ce pedepsele îi amorţiseră sufletul. La început nu se lăsă deloc înviorat de laudele ce-i însufleţeau pe colegii săi de clasă, nici nu stătea în puterea reproşului să-i stîrnească ambiţia, îngropată, cum s-ar spune, în mormîntul ruşinii. Prin urmare pedagogul recurse la stratagema unei dispreţuitoare indignări cu care se prefăcea că-1 tratează pe acest spirit încăpăţînat, prevăzînd că dacă mai rămăsese în sufletul lui vreo sămînţă de simţire, climatul acesta avea s-o facă negreşit să încolţească. Judecata îi fu confirmată de fapte: după scurtă vreme, băiatul începu să observe ce se în- tîmplă în jur, remarcă însemnele de distincţie ce răsplăteau virtutea, se ruşină de figura josnică pe care o făcea între tovarăşii săi care, departe de a-i căuta tovărăşia, mai degrabă o evitau ; şi începu să-l doară cu adevărat lipsa lui de importanţă.

Domnul Jennings observă imediat această suferinţă şi se bucură de ea, străduindu-se s-o prelungească, fără a pune în pericol sănătatea băiatului. Copilul îşi pierdu pofta de distracţii, începu să deteste mîncarea, deveni melancolic şi singuratic şi fu descoperit adeseori plîngînd pe ascuns. Semnele aceştea anunţau limpede că-şi recăpătase capacitatea de a simţi, la care mentorul socoti că venise momentul potrivit să apeleze. în acest scop, el îşi modifică încetul cu încetul atitudinea, de la indiferenţă afectată la început, pînă la o purtare caracterizată prin mai multă atenţie şi consideraţie. Ceea ce-1 făcu pe băiat să se schimbe în bine ; ochii îi scăpărară de satisfacţii într-o zi cînd maestrul îşi exprimă surpriza cu următoarele cuvinte :

—Aşa deci, Perry. Văd că nu duci lipsă de inteligenţă, cînd

crezi de cuviinţă s-o foloseşti.

Elogiile de acest tip aprinseră în micuţu-i piept flacăra emulaţiei ; se strădui, cu un zel surprinzător, să dea tot ce putea mai bun, reuşind astfel să scape de acuzaţia că ar fi prost şi să obţină cîţiva bănuţi onorifici de argint, ca răsplată a sîrguinţei dovedite. Colegii îi căutau acum prietenia cu aceeaşi grabă cu care-1 evitaseră înainte şi, la mai puţin de douăsprezece luni de la sosirea acolo, presupusul netot se remarcă prin ascuţimea inteligenţei în timpul petrecut la şcoală învăţă să vorbească perfect englezeşte, făcu progrese mari la scris, se învrednici, să folosească, fără ezitare, limba franţujilor şi dobîndi unele cunoştinţe rudimentare de latină. învăţătorul nu întîrzie să-i transmită comandorului un raport despre rezultatele obţinute ; acesta îl citi transportat de bucurie şi împărtăşi neîntîrziat şi părinţilor veştile cele bune.

Domnul Gămăliei Pickle, cu desăvîrşire străin de orice formă de emoţie violentă, ascultă noutăţile cu un soi de satisfacţie fliegmatică, carg de-abia se făcea simţită în expresia feţei sau în înfăţişarea sa generală; nici mama copilului nu izbucni în strigăte de admiraţie şi nespusă fericire, cum te-ai fi putut aştepta, cînd înţelese în ce măsură calităţile primului ei născut depăşiseră chiar şi speranţele cele mai mari nutrite de imaginaţia ei maternă. Se declară însă plăcut impresionată de renumele lui Perry, deşi făcu observaţia că dascălii exagerează întotdeauna adevărul cînd aduc asemenea laude, cu gîndul la propriul lor interes ; se prefăcu apoi uimită că asistentul nu-şi colorase puţin elogiile cu o oarecare reţinere. Indiferenţa ei şi lipsa de încredere îl supărară pe Trunnion ; acesta, considerind că femeia devine prea subtilă în judecata-i, jură că Jennings spusese adevărul şi numai adevărul; nu profeţise chiar el, de la începutul începuturilor, că băiatul va sfîrşi prin a face cinste familiei din care se trăgea ? între timp însă, doamna Pickle fusese binecuvîntată cu o fiică, sosită pe lume cam cu şase luni înainte de a primi veştile despre Perry şi, atenţia şi afecţiunea fiindu-i solicitate în altă parte, se arătă cu atît mai puţin dispusă să asculte cu lăcomie laudele la adresa băiatului. Devierea iubirii maică-si fu, în cele din urmă, în avantajul educaţiei copilului, care ar fi fost întîrziată, ba poate chiar distrusă, de indulgenţa ei vătămătoare şi de amestecul fără noimă, dacă iubirea s-ar fi concentrat spre el ca asupra unui. unic vlăstar ; cum însă dragostea îi era absorbită acum de o altă fiinţă, care acapara cel puţin jumătate din afecţiunea ei maternă, Perry fu lăsat în întregime în miinile preceptorului şi educat conform planului acestuia, fără nici o întîrziere sau delăsare. De fapt, perspicacitatea

şi prudenţa dascălului abia ajungeau pentru a-1 ţine în frîu pe tânărul gentilom ; acum că reuşise să smulgă de la colegii săi laurii victoriei, în ceea ce priveşte pregătirea şcolară, ambiţia i se umflă peste măsură şi fu cuprins de dorinţa de a subjuga întreaga şcoală prin tăria braţelor.

înainte de a-şi duce la bun sfîrşit planul, se angajă, cu mai mult sau mai puţin succes,"în numeroase încăierări ; în fiecare zi se făceau plîngeri împotrivă-i, prezenţindu-se ca dovadă nasuri însîngerate, iar propriul lui obraz purta adeseori însemnele livide ale încăpăţînaţei lui campanii. In cele din urmă reuşi totuşi să-şi îndeplinească dorinţa : îşi învinse adversarii, bravura îi fu recunoscută : şi obţinu cununa de lauri şi într-ale războiului, ca şi în deşteptă- ciune. După noua victorie, succesul îl îmbătă. Mîndria îi spori pe măsura puterii şi, în ciuda străduinţelor lui Jen- nings, care aplică toate metodele cunoscute pentru a-1 dez- văţa de obiceiurile lui scandaloase, fără să-l deprime din nou, deveni nespus de obraznic, iar valul de întîmplări neplăcute ce surveni imediat după aceea nu fu de natură să-i îmblînzească cerbicia. Cu toate acestea, exista în firea lui un fond de bunătate şi generozitate ; chiar dacă instaurase tirania asupra colegilor lui, domnia lui senină se sprijinea mai mult pe iubirea decît pe teama supuşilor.

In vreme ce-şi degusta puterea, nu violă nici măcar o dată respectuoasa adoraţie pe care mentorul său ştiuse să i-o inspire pe diferite căi ; nu avea însă nici pe departe aceeaşi consideraţie pentru directorul şcolii, un bătrîn şarlatan neamţ fără carte, ce se ocupase cîndva cu tăiatul bătăturilor în lumea bună şi vînduse doamnelor loţiuni cosmetice, prafuri de dinţi, lichide pentru vopsitul părului, elixiruri contra sterilităţii şi tincturi pentru a în-dulci răsuflarea. Remediile acestea, recomandate cu arta linguşirii, în care era neîntrecut, îl făcuseră atît de popular printre oamenii de vază, încît putuse deschide o şcoală cu douăzeci şi cinci de băieţi din cele mai bune familii, cărora le oferea casă şi masă în condiţii dictate de el, anga- jîndu-se să-i instruiască în limbile latină şi franceză, pentru a-i pregăti să meargă la colegiile din Westminster şi Eaton. Proiectul era încă în faşă cînd îl întîlnise pe Jen- nings şi acesta, în schimbul unor amărîte de treizeci de lire pe an, silit de nevoie să le accepte, luase pe umerii

lui toată munca de a-i învăţa pe copii. Inventase, în acest scop, un sistem excelent şi, cu ajutorul

perseverenţei şi cunoştinţelor sale, executase planul în toate amănuntele, spre deplina satisfacţie a tuturor celor interesaţi. Aceştia, de fapt, nu se interesaseră niciodată de pregătirea lui Jennings, ci îi permiseseră celuilalt să se bucure de roadele muncii şi ingeniozităţii sale.

Dincolo de nemăsurata lui avariţie, de ignoranţa şi vanitatea de care dădea dovadă, persoana profesorului superior avea anumite trăsături ridicole, de exemplu o cocoaşă şi membre strîmbe şi diforme. Spiritul satiric al lui Peregrine fu atras de aceste ciudăţenii, cu atît mai mult cu cît, deşi tînăr, băiatul se simţea jignit de lipsa de consideraţie cu care îşi trata profesorul ajutorul, găsind uneori pretexte pentru a-şi impune autoritatea asupră-i, ca nu cumva băieţii să venereze pe cine nu trebuia. Prin urmare domnul Keypstick, aşa cum l-am descris, îşi atrase dispreţul şi antipatia întreprinzătorului său elev care, aflîndu-se deja în al zecelea an de viaţă, avea toată posibilitatea să-i creeze o mulţime de situaţii neplăcute.

îşi *exersează talentul pe seama directorului ; cum caracterul şi firma acestuia intră în declin, cere să fie chemat acasă*

Deoarece neamţul se dădea drept om învăţat şi uneori încerca să se împăuneze cu asta, examinînd cunoştinţele de gramatică elementară ale băieţilor mai tineri, pe care pretindea că le înţelege, Peregrine, la fel de avansat în acest domeniu ca şi Cornelius Nepos [4], obişnuia să-l necăjească şi să-l lase mofluz, rugîndu-1 adesea să-i explice cîte o frază din respectivul autor, cînd mentorul lui avea altă treabă.

în asemenea ocazii, directorul recurgea la mii de stratageme vrednice de milă pentru a-şi ascunde goliciunea din cap : uneori îl admonesta pe băiat că-1 conturbă în timp ce meditează, uneori dădea vina pe vederea lui slabă, care-1 împiedica să distingă pasajul cu pricina ; alteori îl trimitea la dicţionar, ca pedeapsă că fusese neatent la explicaţiile domnului Jennings. în ciuda încercărilor de a scăpa, însă, era persecutat cu atîta perseverenţă de călăul său, încît nu mai putea găsi nici o altă scuză în afara aceleia de a fi extraordinar de grăbit ; prin urmare se vedea silit să şteargă

imediat putina, aşa că ori de cîte ori Perry şi prietenii săi se simţeau incomodaţi de prezenţa directorului, recurgeau la această tactică ce nu dădea niciodată greş şi-l expediau de-acolo cît ai zice peşte.

Nemulţumindu-se însă cu faptul că-1 înjosise în aşa măsură în ochii discipolilor, neobositul mucalit îşi puse imaginaţia la lucru pentru a scorni nenumărate şmecherii cu care să-l bombardeze, să-l tulbure şi să-l demaşte.

Conştient de statura şi proporţiile sale defectuoase, micul pedant se folosea de toate avantajele artei şi polite- ţei pentru a-şi îmbunătăţi propria persoană şi a se ridica pe cît posibil la dimensiunile naturale fireşti : în acest scop purta pantofi cu tocuri de trei incii, păşea ţanţoş ca ion păun şi-şi ţinea capul atît de sus, încordîndu-şi grozav muşchii, încît îi era imposibil să-şi dirijeze privirile mai jos de proeminenţa anormal de pronunţată a pieptului. Profitînd de pe urma acestei scliviseli, Peregrine îi presăra adeseori în cale păstăi de fasole şi ori de cîte ori directorul călca pe ele, călcîiele zburau de sub el, cocoaşa i se izbea de pămînt şi podoaba de pe cap i se desprindea din pricina căzăturii, aşa că zăcea acolo într-o postură foarte caraghioasă, spre hazul teribil al asistenţei. Mai mult, Perry pîndea ocazia de a-i înfige ace mari în stofa pantalonilor, în aşa fel Încît, de îndată ce se aşeza brusc, acestea îi pătrundeau în fese, făcîndu-1 să sară imediat în sus şi să scoată urlete înfiorătoare de durere. In plus, văzînd cît de strins la pungă e într-ale gospodăriei, strica nenumărate oale cu supă excelentă de came, turnînd pe ascuns în ele, pumni de sare sau de funingine, ba chiar vîra ace în capetele orătăniilor pentru ca directorul să tragă concluzia, din moartea lor neaşteptată, că în păsările lui dăduse iama o molimă, şi să scape de ele la jumătate de preţ. Dar nici o şotie pusă la cale de pornirile răuvoitoare ale tînărului Pickle nu-1 lăsă atît de perplex şi uluit ca cea pe care am s-o povestesc mai jos.

Incunoştinţat fiind de unul dintre prieteni săi că o înaltă doamnă îi va face o vizită la şcoală într-o anumită zi, fără a-i da din vreme de ştire că vine, pentru a vedea cu ochii ei condiţiile în care se trăia acolo, înainte de a-şi da pe mîna lui copilul, directorul porunci ca toate odăile, ca şi locatarii lor, să fie curăţate lună cu acest prilej şi el însuşi nu precupeţi nici un efort pentru a se împodobi în fel şi chip — îndeosebi petrecu o oră întreagă potrivin- du-şi o cravată voluminoasă, cu care dorea să se înfăţişeze. Spilcuit astfel, aşteptă plin de calm şi încredere şi, de cum zări în depărtare trăsura apropiindu-se, se repezi la dulap ca să-şi pună peruca, ascunsă într-o cutie ca să nu fie

răvăşită sau încîlcită prin cine ştie ce accident înainte de a apărea cu ea înaintea înaltei doamne. Nu găsi însă acolo nici cutia, nici conţinutul ei. La început crezu că fusese pusă undeva de unul dintre servitori şi-i strigă pe toţi, agitat, folosind un adevărat torent de cuvinte, alergînd el însuşi dintr-o odaie în alta, în căutarea obiectului dorit. Servitorii nu-i putură spune nimic despre perucă. Auzind că se deschid porţile pentru echipajul doamnei, îşi pierdu cu totul răbdarea ; înjură în dialectul olandez de sus ; zgomotul roţilor pe pavajul curţii îi salută urechile ; sentimentul lui de neputinţă se dublă şi, azvîrlindu-şi pe duşumea tichia de noapte, coborî ameţit scările în hol, ca să-şi pună peruca de toate zilele, pe care se Vedea acum obligat s-o poarte. Cum aş putea descrie furia ee-1 cuprinse cînd descoperi că şi aceasta dispăruse ! începu să delireze, făcu spume la gură, ţopăi pe coridor ca unul care se ţicnise complet, blestemînd cînd în englezeşte, cînd în franţuzeşte şi doamna l-ar fi găsit în toiul acelei frenetice activităţi, dacă servitorii nu l-ar fi dus pe sus în camera lui.

Nobila vizitatoare fu primită de Jennings, care-o anunţă că domnul Keypstick e bolnav la pat şi-i explică atît de mulţumitor toată organizarea şcolii, încît ea hotărî să le facă onoarea de a le încredinţa propria-i progenitură. Keypstick se-mbolnăvi de-adevăratelea, iar capacitatea sa intelectuală se părea că primise o lovitură foarte puternică de pe urma violentei crize de furie în care fusese proiectat de potlogăria lui Perry, care ascunsese ambele peruci în pivniţă iar acum, după ce se amuzase din plin de şotia sa, le dusese, neobservat de nimeni, înapoi la locul de unde le luase.

Trebui să treacă o săptămînă întreagă pentru ca patronul să-şi poată recîştiga destul curaj ca să-şi facă din nou apariţia în public ; chiar şi atunci chipul îi fu înnegurat de nori de furtună şi le purta atîta arzătoare pică autorilor ruşinării sale, încît promise o răsplată de cinci guinee băiatului capabil să-l descopere pe adevăratul făptaş, sau pe vreun complice amestecat în îndrăzneţul complot, de- clarînd că nici un fel de circumstanţe atenuante nu-i vor putea feri pe delincvenţi de pedeapsa dreaptă, odată ce li se va fi stabilit vinovăţia.

Pickle nu-şi dusese de unul singur la bun sfîrşit acel *jeu d'esprit*iar printre cei ce cunoşteau secretul se găseau unii băieţi a căror loialitate nu era incoruptibilă ; păstrarea tainei fu însă asigurată de teroarea inspirată de Peregrine. Acesta se bucura de o influenţă şi o autoritate suficient de mari pentru a zădărnici toate eforturile dascălului de a demasca răutăciosul complot.

Extraordinara discreţie de care se izbi, ca şi amintirea altor şotii criminale puse la cale împotrivă-i, îi inspiră meschine bănuieli împotriva domnului Jennings ; se gîn- dea că nu e posibil ca acesta să nu se ascundă în dosul tuturor faptelor şi că se străduia să aprindă în şcoală scîn- teia .revoltei, cu scopul de a deveni independent. Obsedat de himera aceasta, cu totul lipsită de orice temei, neamţul merse pînă acolo cu josnicia încît îi trase de limbă în ascuns pe băieţi, sperînd să scoată de la ei cine ştie ce dovadă, incriminatorie. Speranţele îi fură dezamăgite însă, iar asistentul său, cînd îi ajunse la ureche vestea netrebnicei proceduri, îşi dădu de bună voie demisia din slujbă şi, devenind în scurtă vreme interesat să îmbrace rasa că-lugărească, pleca din regat cu speranţa că îşi va găsi un locşor pe vreo plantaţie englezească din America.

Plecarea domnului Jennings aduse după sine o mare transformare în afacerile lui Keypstick ; din acel moment ele începură să decadă, neamţul neavînd destulă autoritate pentru a se face ascultat, nici destulă prudenţă ca să poată menţine ordinea printre elevi. Anarhia şi haosul puseră cu încetul stăpînire pe şcoală şi el însuşi pierdu mult din încrederea de care se bucurase cîndva în ochii protectorilor, săi. Aceştia îl socoteau acum ramolit şi învechit şi-şi scoaseră copiii de sub tutela lui.

Observînd cum se destramă încet grupul din care făcea parte şi pomenindu-se în fiecare zi că dispare un prieten de lîngă el, Peregrine începu să fie nemulţumit de situaţia sa şi se hotărî să scape, dacă-i stătea în putere, de sub jurisdicţia unei persoane pe care o detesta şi o dispreţuia. Se puse deci pe treabă şi compuse următoarea epistolă adresată comandorului — prima mostră a felului în care ştia să-şi compună scrisorile :

„Iubitul şi onoratul meu unchi,

Cu speranţa că te bucuri de o sănătate zdravănă, prin prezenta te informez că dl. Jennings ne-a părăsit şi dl. Keypstick nu va putea găsi niciodată un dascăl la fel de bun ca el. Şcoala e pe cale să se desfiinţeze şi elevii rămaşi pleacă zilnic acasă ; fac apel la toată iubirea dumitale să mă. scoţi şi pe mine de-aici, căci nu mai pot răbda să trudesc sub porunca unuia care-i un ignorant desăvirşit, de abia ştie Să decline cuvîntul *musa* şi-i mai potrivit pentru

slujba de sperietoare de ciori decît pentru aceea de pedagog ; sperînd că vei trimite curînd după mine, transmite dragostea mea mătuşii, şi cele cuvenite onoraţilor mei părinţi, după ale căror bine- cuvîntări tînjesc, ca şi după ale dumitale. Asta-i totul deocamdată, preaonorat unchi, de la iubitorul şi îndatoratul dumitale nepot şi fin şi preaumil servitor, supus" dumitale pînă la moarte,

PEREGRINE PICKLE

Trunnion îşi ieşi din fire de bucurie la primirea acestei scrisori, considerînd-o una dintre cele mai nobile realizări ale geniului omenesc ; îi comunică şi doamnei sale conţinutul, deranj înd-o în acest scop din rugăciuni, căci trimise un mesager în odaia ei, unde petrecea mult timp de una singură. Femeii nu-i căzu prea bine întreruperea şi din această cauză nu .examină mostra de inteligenţă a nepotului cu aceeaşi plăcere pe care o simţise comandorul ; dimpotrivă, după cîteva eforturi paralitice de a vorbi (limba refuza uneori să-şi facă datoria), observă că băiatul e un neobrăzat desăvirşit şi merita mustrări aspre pentru câ-şi trata superiorii cu atîta lipsă de respect. Soţul ei se ridică în apărarea finului, afirmînd cu multă căldură că-1 ştia el pe Keypstick ca fiind un ticălos bătrîn, om de nimic şi codoş şi că Perry arătase multă înţelepciune şi bun simţ cerînd să fie scos de sub porunca lui. Declară prin urmare că băiatul nu trebuie să mai rămînă ţiici măcar o săptă- rnînă cu un porc de cîine şchiop ca ăla şi-şi întări spusele cu o cascadă de înjurături.

Doamna Trunnion, asumîndu-şi şi o înfăţişare de prefăcută pioşenie bisericească, îl mustră pentru vorbele profane şi-l întrebă cu un ton inchizitorial dacă intenţiona să renunţe vreodată la felul lui brutal de a fi.

Enervat de reproşul ei, îi răspunse plin de indignare că ştia foarte bine eum trebuie să se poarte, mai bine decît orice afurisită de muiere ; îi ceru să-şi vadă de treburile ei şi, cu o nouă erupţie de ocări, îi dădu să înţeleagă că se consideră stăpîn în propria-i casă.

Ultima insinuare avu asupra ei acelaşi efect ca şi frecarea asupra unui glob de sticlă. Faţa i se aprinse de ciudă şi fiecare por emitea parcă limbi de flacără. îi răspunse întrebuinţînd cele mai amare vorbe într-un mod incredibil de fluent. El replică, punind în voce tot atîta mînie, cu aluzii neîncheiate şi imprecaţii incoerente. Ea reveni cu îndoită furie şi în cele din urmă bărbatul fu silit să-şi ia tălpăşiţa din faţa ei, rostind blesteme împotrivă-i şi bombănind ceva în legătură cu sticla de rachiu, cu desîulă grijă însă, ca vorbele să nu ajungă pînă la urechile ei. De acasă se duse direct în vizită la doamna Pickle şi-i

dădu să citească epistola lui Peregrine, aducînd nesfîr- şite laude promiţătoarelor talente ale băiatului. Găsind că elogiile îi sînt primite cu destulă răceală, îi ceru permisiunea să-şi ia finul sub propria ocrotire.

Doamna Pickle, avîndu-şi familia sporită cu încă un fiu care-i solicita deocamdată toată afecţiunea maternă, nu-l mai văzuse de patru ani pe Perry şi, în ceea ce-l privea, era perfect lecuită de slăbiciunea cunoscută sub numele de dragoste de mamă. Prin urmare, cu multă mărinimie, se arătă de acord să îndeplinească dorinţa comandorului şi-i făcu şi un compliment politicos pentru interesul dovedit pentru binele băiatului.

Comandorul îl ia pe Peregrine sub aripa sa. Băiatul soseşte la garnizoană ; propria-i mamă îl primeşte rece ; pune lă cale o qlianţă cu Hatchway şi Pipes şi execută cîteva acţiuni poznaşe îndreptate contra mătuşii sale

Obţinînd permisiunea doamnei Pickle, Trunnion îl trimise chiar în după amiaza aceea pe locotenent, cu poştalionul, la Keypstick acasă, de unde reveni după două zile aducîndu-l pe tînărul nostru erou care, aflat acum în al unsprezecelea an al vieţii, depăşise aşteptările tuturor membrilor familiei, devenind un tînăr remarcabil de frumos şi elegant. Naşul său fu transfigurat de bucurie cînd îl văzu sosind, de parcă ar fi fost un fruct născut chiar din sămînţa lui. Ii strînse cu putere mina, îl puse să se răsucească de cîteva ori pe tocurile pantofilor, admi-rindu-l din creştet pînă-n tălpi, îi ceru lui Hatchway să observe cît de bine făcut era şi-i scutură încă o dată mina, zicînd :

— Lua-te-ar naiba, cîine, gîndesc că nu dai nici uri capăt de funie pe-un porc de cîine bătrîn ca mine. Ai fi uitat cum te legănam pe genunchi cînd erai un ţine nu mai înalt decît David [1] din poveste şi cum făceai o mie de trăznăi pe seama mea, punindu-mi pe foc pungile cu tutun şi otrăvindu-mi băutura ! O, naiba să te ducă, văz că ştii sâ rînjeşti mult prea bine ; pun pariu c-ai învăţat şi altele, pe lîngă scris şi graiul latinesc.

Pînă şi Tom Pipes — lucru neobişnuit — îşi exprimă satisfacţia de a trăi o clipă atît de plină de bucurie. Apro- piindu-se de Perry, îi

---

1 Joc de cuvinte : David — *davit* (gruie de ambarcare) (n. tr.).

întinse laba dreaptă şi-l acostă cu salutul :

— Cum o mai duci, tînărul meu stăpîn ? Mă bucur din străfundul inimii să te văd !

După schimbul de complimente, unchiul se opri în dreptul camerei neveste-si şi se puse să ţipe : «,

— A sosit ruda ta, Perry, se poate să nu ieşi să-i spui bun venit ?

— Doamne, domnule Trunnion, (zise ea) de ce oare nu vrei să conteneşti a mă agasa şi a mă deranja cu atîta impertinenţă ?

— Te chinui, ai *1* (replică Trunnion). Pe toţi dracii! Cred că suprastructura ţi-e dusă naibii. Am venit doar spre a-ţi da de ştire că ţi-a sosit nepotul pe care nu l-ai văzut de patju ani şi să mă-nghită iadul dacă mai e vreunul de vîrstă lui, pe toate domeniile regale, mă-nţelegi, care să-l egaleze la înfăţişare sau destoinicie; face cinste numelui ce-1 poartă, mă-nţelegi, dar blestemaţi să-mi fie ochii! n-am să mai scot nici un cuvinţeL Dacă vrei să ieşi, foarte bine, dacă nu, n-ai decît.

— Ei bine, atuncea-n-am să ies (îi răspunse tovarăşa de jug) fiindcă, deocamdată, am o îndeletnicire mai plăcută.

— Oho ! Nu mai spune ! Cred şi eu (strigă comandorul, strîmbîndu-se în fel şi chip şi imitîhdu-1 pe unul care dă de duşcă păhărel după păhărel). Şi apoi, adresîndu-se lui Hatchway :

— Rogu-te, Jack, du-te şi-ţi încearcă-ndemînarea pe epava aia-ncăpăţînată; dacă-i cineva-n stare s-o facă să iasă, apăi dumneata eşti acela.

Proptindu-se la rîndu-i în faţa uşii, locotenentul încercă s-o convingă cu următoarele cuvinte :

— Cum, nu vreţi să ieşiţi şi să-l salutaţi pe micuţul Perry ? V-ar face bine la inimă să admiraţi un tinerel atît de fercheş ; sînt sigur că-i picătură ruptă din dumneavoastră, vă seamănă de parcă l-aţi fi scuipat din gură, cum spune zicala, arătaţi-i puţin respect rudei dumneavoastră, ce naiba !

Acestei rugăminţi ea-i răspunse cu voce destul de blîndă:

— Dragă domnule Hatchway, te pricepi de minune să tachinezi oamenii ! Sînt' sigură că nimeni nu mă poate acuza de răutate sau că n-aş cunoaşte sentimentele fireşti de iubire.

Spunînd asta, deschise uşa şi păşind în holul unde adăsta nepotul, îi ură bun venit cu multă graţie, observînd că seamănă leit cu tatăl ei.

După-amiaza, comandorul îl escortă pînă acasă la părinţii lui dar, surpriza surprizelor, de-abia îl prezentă mamei sale, că aceasta se schimbă complet la faţă, îl măsură din ochi dînd semne vizibile de suferinţă şi surprindere şi, izbucnind în lacrimi, strigă că fiul ei pierise, iar acesta nu era decît un impostor adus pentru a-i amăgi

durerea. Trunnion înmărmuri văzîndu-i inexplicabila criză, care nu avea drept temei decît capriciile şi toanele muiereşti; Gămăliei însuşi fu .atît de tulburat şi de zdruncinat în credinţa lui, care începu a se şubrezi, încît nu ştiu ce atitudine să ia faţă de băiat; naşul îl duse imediat la Perry înapoi la garnizoană, jurînd tot lungul drumului că băiatul n-are să le mai treacă de bună voie pragul niciodată. Ba se mînie atît de tare din cauza nefireştii şi absurdei renunţări a părinţilor la propriul lor fiu, încît refuză să mai continue schimbul de scrisori cu Pickle, pînă cînd fu îmbunat de rugăminţile şi umilinţa acestuia, care-l recunoscu pe Perry drept fiul şi moştenitorul său. Recunoaşterea se făcu însă fără ştirea soţiei, domnul Pickle fiind de fapt silit să se prefacă mereu că-i împărtăşeşte răutăcioasa aversiune faţă de băiat. Surghiunit fiind deci din casa părinţilor, micul gentilom fu lăsat în întregime în grija comandorului, a cărui iubire pentru el creştea zi de zi, pînă-ntr-atît încît nu reuşi decît cu multă greutate să se lase despărţit de el, chiar şi atunci cînd necesitatea ca băiatul să-şi continue studiile îi impuse fără întîrziere o altă cale de urmat.

După toate probabilităţile, extraordinara lui afecţiune fusese, dacă nu produsă, cel puţin întărită de imaginaţia deosebit de bogată a băiatului, aşa cum am menţionat mai devreme ; cît timp a locuit în castel, Peregrine s-a manifestat prin diferite stratageme puse la cale împotriva unchiului şi mătuşii, sub îndrumarea domnului Hatchway, care-l ajuta să conceapă şi să execute toate şotiile. Nici Pipes nu fu cu totul străin de îndeletnicirile lor fiiind un om de încredere, nelipsit în unele cazuri de o oarecare dexteritate, şi în întregime resemnat să asculte de voinţa lor, găseau în el un instrument util pentru ţelurile urmărite şi îl foloseau în consecinţă.

Primul produs al îndemînării lor fu încercat pe pielea doamnei Trunnion. Peregrine îi şterpeli din cameră o anumită ustensilă şi-i ciurui fundul cu o mulţime de găuri, punind-o apoi la loc într-o cutie ciudată de lîngă pat, unde stătea gata pregătită pentru a fi folosită noaptea. In seara aceea, buna doamnă făcuse mai multe drumuri pînă la bufet, mişcare ce-i provoca, negreşit, un efect diuretic în organism ; astfel că ea şi bărbatul ei de-abia se încălziseră în pat cînd socoti de cuviinţă să întindă mîna şi să apuce receptacolul cu pricina, vîrîndu-l sub cearceafuri. Abia ki momentul acela îşi făcu efectul potlogăria lui Peregrine. Comandorul, abia liniştit în spirit pentru a adormi, simţi dintr-o dată o senzaţie stranie localizată la umărul drept, pe care, în mai multe şuvoaie curgea ceva cald, ; de îndată ce înţelese ce fel de lichid îl scălda acoperindu-l într-o clipită

cu broboane din cap pînă-n picioare, exclamă : „Mii de trăznete ! Sînt inundat !“ şi, sărind în picioare, o întrebă cu multă amărăciune pe nevastă-sa dacă urinase într-o stropitoare. Femeia, nu mai puţin surprinsă şi jignită de indecenta întrebare, se porni să-1 regaleze cu o predică avînd ca subiect tocmai respectul ce-i lipsea cu desăvîrşire, după părerea ei ; văzînd însă şi ea ce-1 nemulţumea pe soţ, amuţi în mijlocul primei fraze şi, după o scurtă pauză de uimire, slobozi un ţipăt de furie.

Cum era necesar să schimbe rufăria de pat, doamna Trunnion se sculă în mare silă, scutură clopoţelul şi cînd apăru slujnica îi vîrî sub nas noul tip de strecurătoare, ameninţînd-o cu vorbe aprinse de mînie, că o va sparge într-o sută de fărîme, trintindu-i-o în creştet. Servitoarei, înmărmurită de fenomen, îi trebui puţintică vreme pînă **Bă-şi** deschidă gura **şi** să se apere ; în cele din urmă, totuşi protestă că e la fel de nevinovată ca un bebeluş încă nenăscut **şi** că ţucalul fusese normal şi neatins cînd îl clătise ea, după-amiază.

Bănuielile doamnei se mutară de îndată asupra lui Perry, la adresa căruia rosti multe ocări ameninţătoare, deşi mai tîrziu îi fu ruşine să-şi arate indignarea. Deocamdată se văzu nevoită să-şi mute culcuşul în altă cameră. Trunnion, după un un lung şir de înjurături lipsite de rău

tate, gmulse de situaţia neplăcută în care se afla, nu se mai putea opri din rîs, înveselit fiind foarte de incident, iar Peregrine şi confederaţii lui se felicitară pe ascuns de a fi abătut asupra celor doi o atît de caraghioasă calamitate.

încurajaţi de faptul că îşi făcuseră de cap fără să fie pedepsiţi în nici un fel, complotiştii puseră la cale o altă poznă, care fu cît pe-aci să aiibâ consecinţe grave. într-o bună zi, cînd doamna Trunnion fu nevoită să plece de acasă spre a răspunde unei solicitări cu neputinţă de ignorat, nepotul, mereu atent la ceea ce se întîmpla în jur, se folosi de prilej pentru a se strecura nevăzut în odăiţa mături, şi, găsindu-i lada deschisă, puse într-una dintre sticle o cantitate bună de pulbere de jalapa[1], anume procurată din vreme de către locotenent. Acesta-l rugase pe poticar, de la care o cumpărase, să-i dea destulă pentru a putea doftorici doi litri de rachiu, cît socotea el că ar conţine fiecare sticlă, fără să viseze măcar că pacienta, chiar lăsată să bea după pofta inimii ar fi putut fi în pericol de a înghiţi o doză prea mare. îl îndrumă deci pe Perry să toarne întreaga cantitate intr-una din sticlele pline aflate la oarecare distanţă de cea folosită de doamna Trunnion acum, astfel ca alcoolul să aibă timpul necesar să extragă viruşii din rădăcina plantei, înainte de a-i veni vremea să fie dat pe gît. Instrucţiunile îi fură respectate întocmai şi, după ce sfredeliră o gaură mică în lambriuri, pentru a-şi putea pîndi victima din altă cameră, îi spionară pe rlnd mişcările, ca să vadă dacă o va alarma sau nu gustul neobişnuit al elixirului pregătit de ei.

După trei-patru zile de veghe, Pipes, aflat în momentul acela la piridă, o văzu bînd primul pocal de amestec ; abia-l Înghiţi, că şi începu să închidă ochii, să plescăie din buze, să scuipe şi să-şi exprime în fel şi chip dezgustul şi neplăcerea ; cu toate acestea, ai fi zis că nu de aroma coniacului se îndoia, ci mai degrabă de propriile simţuri — ştia din experienţă că băutura e curată. Prin urmare mai bău un pahar, parcă pentru a-şi sfida neplăcerea, avînd grijă totuşi să-şi protejeze cerul gurii cu o bucăţică de zahăr, care strecura alcoolul în trecerea sa.

Hatchway se îngrijoră aflînd că femeia luase o doză atît de periculoasă de medicament, mai ales că imediat după aceea se urcase în trăsură ca să plece la biserică, unde — se temea el — putea răci foarte uşor sau putea păţi alte belele, primejduindu-şi integritatea corporală şi stricîndu-şi reputaţia. Iar temerile lui nu fură pe de-a-n-

1Un purgativ foarte puternic (n. ed. engl.).

tregul infirmate. Abia ajunsese slujba divină pe la jumătate, că doamnei Trunnion i se făcu dintr-o dată rău : faţa
i se înroşi puternic, ca să schimbe apoi culoare după culoare, fruntea-i se îmbroboni de o sudoare rece, lipicioasă, iar măruntaiele-i fură cuprinse de o durere atît de intensă, încît fu nevoită să iasă din biserică, sub ochii uimiţi ai enoriaşilor. Ajunse acasă sfîşiată de cele mai groaznice chinuri, care se mai potoliră puţin cînd medicamentul începu să-şi facă efectul, dar îşi goli măruntaiele cu atîta violenţă, încît se simţi cu totul sleită de puteri şi căzu pradă unei serii de leşinuri care o duseră pînă la marginea mormîntului, în ciuda tuturor leacurilor administrate de un doctor chemat de cum începuse criza. Acesta, exami- nînd simptomele, declară că pacienta fusese otrăvită cu arsenic, prescriindu-i siropuri uleioase şi injecţii lubre- fiante, pentru a apăra învelişurile stomacului şi intestinelor de particulele corozive ale periculosului mineral. în acelaşi timp dădu să se înţeleagă, cu o mină infinit de înţeleaptă, că nu-i era prea greu să dezlege întreaga taină. Prefăcîndu-se că deplânge soarta sărmanei femei, ca şi cum ea ar fi fost expusă mai multor atentate asemănătoare, îi aruncă o privire piezişă nevinovatului comandor. Pe el îl 'considera mierosul fiu al lui Esculap a fi autorul crimei, înfăptuită — credea el -— cu scopul de a se descotorosi de o tovarăşă de jug pentru care, se ştia prea bine, nu nutrea cine ştie cîtă iubire. Impertinenta şi maliţioasa insinuare a doctorului avu efect asupra celor de faţă, furnizîndu-le destule ocazii pentru a calomnia caracterul comandorului şi a-1 împroşca cu noroi descriindu-1 în tot ţinutul drept un monstru cu adevărat barbar. Ba însăşi victima, deşi arătase multă decenţă şi prudenţă cît timp suferise, nu putu să nu-i arate soţului o anumită neîncredere ; nu-şi închipuia, desigur, că-i pusese gînd rău, ci doar că făcuse tot ce-i stătuse în putere să-i strice rachiul, cu gîndul de a o sili să renunţe la băutura ei preferată.

Nutrind ea bănuiala aceaBta, hotărî că pe viitor va acţiona cu mai multă prudenţă, dar nu porni nici o anchetă pentru a descoperi adevărul. Comandorul, punînd indispoziţia nevesti-si pe seama cine ştie căror cauze naturale, socoti că primejdia se-ndepărtase şi nu se mai osteni să se gîndească la problema asta, iar autorilor poznei le trecu frica ; teama le administrase totuşi o pedeapsă atît de straşnică, încît nu se mai dedară niciodată la alte şotii de acelaşi fel.

CAPITOLUL XVI

Triumvirii îl supun pe comandor tirului spiritului lor; prin mijlocirea lor, Trunnion se încurcă cu un avocat **şi** e-nspăimîntai de o vedenie

Săgeţile spiritului celor trei se aţintiră de-acum asupra însuşi comandorului, pe care-1 sîcîiră şi speriară pînă cînd se pierdu cu firea aproape de tot. Intr-o zi, la ora mesei, Pipes veni şi-i spuse că-1 aştepta cineva în curte, dorind să-i vorbească urgent despre o problemă extrem de importantă, ce nu admitea amînare; comandorul însă porunci să i se spună străinului că-i ocupat şi mai întîi doreşte să afle cum îl cheamă şi cu ce treabă a venit. Acestei pretenţii i se răspunse cu mesajul că numele persoanei îi era complet necunoscut, iar problema era atît de delicată, încît nu putea fi dezvăluită nimănui, în afara comandorului însuşi, pe care străinul dorea neapărat să-l vadă fără a mai pierde timpul.

Surprins de supărătoarea insistenţă a oaspetelui, Trunnion se ridică cu neplăcere de la masă, în mijlocul prîn- zului, şi coborîrtd în salon unde se afla străinul, îl întrebă posac ce doreşte de la el atît de grabnic încît nu poate adăsta pînă termină de mîncat. Deloc descumpănit de nepoliticoasele cuvinte, celălalt veni şi mai aproape, în vîrful picioarelor şi, cu un aer încrezut şi îngîmfat îi şopti uşor în ureche, lipindu-şi gura de o parte a capului comandorului:

—"Domnule, eu sînt avocatul cu care doreaţi să staţi de vorbă între patru ochi.

— Avocatul ? zbieră Trunnion, cu - ochii holbaţi şi aproape sufocîndu-se de mînie.

— întocmai, domnule, la dispoziţia dumneavoastră (răspunse omul legii) şi, de nu-i cu supărare, cu dt ne terminăm mai repede treaba, cu atît mai bine, doar s-a observat demult dă întârzierea aduce după sine necunoscute primejdii.

— Zău, frate (replică scurt comandorul, nemaiputîn- du-se

înfrîna) îţi mărturisesc fără ocol că gîndesc şi eu ca dumneata, mă-nţelegi ; prin urmare, dispari de-aci într-o clipiţi?. Zicînd asta îşi ridică bastonul — o corcitură între o cârjă şi un toroipan — şi-l abătu cu atîta energie asupra sediului inteligenţei avocatului, încît, dacă s-ar mai fi aflat în craniul lui şi altceva decît oase tari, conţinutul' ar fi împroşcat în toate părţile.

Avocatul, deşi bine blindat de la natură împotriva unor astfel de asalturi, nu putu rezista forţei loviturii, care-1 întinse într-o clipă cît era de lung pe podea unde-şi pierdu cunoştinţa şi nu mai mişcă. Trunnion urcă scările sărind şi se înapoie la masă, adresîndu-şi întruna cuvinte de laudă pentru felul cum se răzbunase asupra secăturii ăleia obraznice de cîrciogar.

Abia trezit din transa în care fusese aruncat pe neaşteptate, omul legii îşi roti privirile în jur în căutarea unor martori, ce i-ar fi dat posibilitatea să dovedească mai uşor prejudiciul suferit. Cum nu-şi făcu apariţia nici un suflet de om, încercă să se ridice în picioare şi, cu sîngele pieu- rîndu-i din nas, îl urmă pe unul dintre servitori pînă în sufragerie, decis să-i ceară agresorului o explicaţie şi să obţină de la el o satisfacţie sub forma unei sume de bani sau, dacă nu, să-l provoace să-şi repete atacul, de data asta sub ochii martorilor. Avînd această intenţie, intră în cameră cu mare zarvă, spre uluirea celor de faţă şi spre groaza doamnei Trunnion, care ţipă cînd dădu cu ochii de o asemenea arătare, şi se adresă comandorului :

— Să ştiţi de lâ mine, domnule, (îi spuse) că dacă există lege în Anglia, voi face să vă usture nesăbuinţa dumneavoastră. Credeţi că v-aţi sustras urmăririi penale, porun- eindu-le servitorilor să dispară de la locul faptei ; daf la proces împrejurarea aceasta va apărea drept dovadă sigură a răutăţii şi premeditării cu care aţi comis crima, mai ales atunci cînd va fi coroborată cu scrisoarea aceasta, aşternută pe hîrtie chiar de mîna dumneavoastră, prin care mă rugaţi să viu la dumneavoastră acasă pentru a tranşa **o** afacere importantă.

Vorbind, scoase la iveală misiva şi-i citi **răspicat con-** ţinutul :

„D-lui ROGER

RAVINE Domnule,

Fiind, într-un fel, prizonier în propria mea casă, vă rog prin prezenta să-mi faceţi o vizită la ora trei fix după-amiaza, şi să insistaţi să vorbiţi cu mine însumi, deoarece am o problemă de cea mai mare importanţă, îndrumările dumneavoastră profesionale fiindu-i absolut necesare umilului Dvs. servitor,

HAWSER TRUNNION[0]

Comandorul chior, satisfăcut pînă atunci de lecţia administrată reclamantului, auzindu-1 că dă citire unei plastografii atît de neruşinate, produs — socotea el — al propriei lui ticăloşii, se ridică de la masă şi, înşfăcînd de pe o tavă un curcan mare fript, fu cît pe-aci să-l aplice, cu sos şi-toată garnitura, pe nasul vătămat al avocatului ca pe o cataplasmă, de nu l-ar fi oprit Hatchway. Locotenentul îi imobiliză' ambele braţe, silindu-1 să se aşeze din nou pe scaun, şi-l sfătui pe avocat să-şi ia tălpăşiţa pînă nu mai încasează nişte scatoalce. Departe de a da ascultare binevoitoarei poveţi, omul legii îşi dublă ameninţările, provo- cîndu-1 făţiş pe Trunnion cu acuzaţia că nu-i un om de curaj, deşi comandase cîndva o navă de război; altfel n-ar fi lovit pe nimeni într-un mod atît de josnic şi de laş. Provocarea şi-ar fi atins din plin ţelul, dacă indignarea adversarului n-ar fi fost domolită de propunerile locotenentului, care-i ceru în şoaptă prietenului său să nu se enerveze, că va avea el grijă să-i dea o lecţie avocatului pentru obrăznicie, aruncîndu-1 în sus cu o pătură ţinută de-colţuri. Propunerea, întîmpinată cu puternice strigăte aprobatoare, îl linişti pe cpmandor ; el îşi şterse sudoarea de pe frunte şi chipul i se destinse, arborînd un zîmbet răutăcios.

Hatchway dispăru, iar Ravine continuă să-şi toarne injuriile cu multă elocinţă, pînă cînd fu întrerupt de sosirea lui Pipes. Fără nici o explicaţie, acesta îl prinse de mînă şi-l tîrî în curte, unde fu vîrît într-un covor şi azvîrlit în aer cît ai clipi din ochi de puterea şi îhdemînarea a cinci flăcăi zdraveni, aleşi pe sprinceană de locotenent dintre argaţi, anume pentru acea trebuşoară neobişnuită.

în zadar îi implora uluitul acrobat fără voie, invocînd

numele Domnului şi pătimirile lui Christos, să aibă milă şi să-i curme salturile involuntare ; călăii erau surzi la toate rugăminţile şi protestele, chiar şi atunci cînd se jură pe tot ce avea mai scump că, de vor înceta să-1 chinuiască, va uita şi va ierta tot ce se-ntîmplase şi se va duce paşnic la el acasă. Continuară să se joace cu el pînă cînd osteniră de atîta muncă grea.

Cînd, în sfîrşit, scăpă de acolo, într-o stare de plîns, Ravine îl dădu pe comandor în judecată pentru acte de violenţă şi-i cită pe toţi servitorii ca martori; cum însă nici unul nu văzuse ce se întîmplase, procesul nu decurse după socoteala sa, deşi el însuşi îi interogă pe toţi martorii, intrebîndu-i printre altele, dacă nu-1 văzuseră venind acasă la Trunnion ca orice om de treabă şi dacă, mai apoi, văzuseră vreodată alt om plecînd de acolo într-un asemenea hal ca cel în care se tîrîse el înspre casă. La ultima întrebare însă servitorii nu fură obligaţi să răspundă, deoarece se referea la a doua corecţie ce-i fusese aplicată, în care ei — şi numai ei — erau implicaţi; şi nimeni nu poate depune mărturie împotriva propriei persoane.

Pe scurt, avocatul — spre satisfacţia tuturor celor ce-1 cunoşteau — trebui să-şi retragă plîngerea, ba mai mult, se văzu silit să aducă dovezi că primise într-adevăr cu poşta scrisoarea comandorului — declarată la proces a fi o plastografie scandaloasă — ca să prevină o acuzaţie din partea comandorului, căruia nici prin cap nu-i trecea că întreaga afacere fusese gîndită şi tradusă în viaţă de Peregrine şi asociaţii săi.

Următoarea acţiune la care se angajă triumviratul fu- un plan de a-1 înspăimînta pe Trunnion cu o vedenie, amjme pregătită şi expusă cu acest scop. La pielea unui bou mare Pipes ataşă o mască de piele cu o înfăţişare înfricoşătoare, întinsă pe maxilarele unui rechin adus de la malul mării şi împodobită, în loc de ochi, cu două bucăţi mari de sticlă. în spatele sticlelor pusese două lumînări cu muc de treâtie şi dintr-un amestec de sulf şi salpetru confecţionase un focos destul de lung, fixat între cele două şiruri de dinţi. De cum isprăvi de fabricat dihania, într-o noapte

întunecoasă anume aleasă, Pipes o îmbrăcă şi, luîn- j du-se după comandor printr-un coridor lung, pe care ace- 1 sta îl străbatea avîndu-l în faţă pe Perry cu o luminare în mînâ, aprinse artificiile cu un chibrit şi se porni să ragă ca un taur. Băiatul, după cum se înţeleseseră, aruncă o privire în spate ş; se porni să ţipe, scăpînd din mînă luminarea, care se stinse în cădere. Trunnion, îngrijorat de panica nepotului, exclamă : „Mii de draci ! Ce se-ntimplă ?“ Răsucindu-se apoi pe călcîie să vadă ce-l îngrozise pe băiat, observă o fantomă hidoasa ce vărsa pe gură valuri-valuri de flacără albastră, ceea ce-i dădea o înfăţişare şi mai teribilă. Pe loc începu să dîrdîie de frică şi-şi pierdu controlul raţiunii ; totuşi, cu un gest oarecum mecanic, ridică spre a se apăra fidelul său baston, şi cum vedenia continua să înainteze, o izbi cu toată puterea strînsă în braţ, atît de straşnic încît dacă nu s-ar fi întîmplat ca lovitura să cadă pe un corn al boului domnul Pipes n-ar fi avut de ce să se felicite pentru invenţia sa. Izbitura, chiar dacă-şi greşise ţinta, îl făcu să se clatine şi, temîndu-se să nu fie urmată de una asemănătoare, se repezi asupra comandorului, îi puse o piedică şi şterse repede putina.

Abia atunci Peregrine, prefăcîndu-se că-şi vine în fire, o rupse la fugă, arătîndu-şi în fel şi chip groaza şi tulburarea, şi chemă slugile să-şi ajute stăpînul, pe care-l găsiră căzut grămadă pe podea, acoperit de transpiraţie rece, cu spaima şi deruta întipărite pe faţă. Hatchway îl ajută să se pună pe picioare şi, după ce-l întrema cu o ceaşcă de Nantz, începu să-l descoase din ce pricină e tulburat, nereuşind însă să scoată nici măcar un cuvînt de la amicul său. Abia după o lungă tăcere, timp în care păru că se înfăşurase în mantia unei adînci' meditaţii, acesta spuse cu voce tare :

— Pe toţi Dumnezeii ! Jack, n-ai decît să zici ce-oi vrea, da’ să mă-nghită iadul dacă n-a fost djiar Davy Jones. L-am recunoscut după ochii ca farfuroaiele, cele trei şiruri de dinţi, coarnele, coada şi fumul albastru scos pe nări. Ce-o fi vrînd de la mine împieliţatul, pruncul iadului ? Ştiu sigur că n-am omorît pe nimeni niciodată,

n-am făcut nici un rău nimănui dfe cînd am ieşit prima oară în larg.

Acest Davy Jones, în credinţa marinarilor, e chiar diavolul care domneşte peste spiritele rele ale adîncurilor mării, văzut deseori sub diferite forme, cocoţat pe vergi înaintea uraganelor, naufragiilor şi a altor catastrofe ce ameninţă viaţa celui ce s-a devotat mării ; *prevenindu-l* pe *bietul ticălos vinovat de iminenţa suferinţei şi a morţii* [1]. Nu e de mirare deci că Trunnion fu zdravăn zdruncinat de presupusa apariţie a acestui demon care, după cîte ştia el, prezicea cine ştie ce dezastru înspâimîn- tător.

Tot prin urzeala complicilor, comandorul se angajează într-o aventură cu încasatorul taxelor, care nu profită deloc de pe urma propriei glume

Oricît de fără noimă şi inexplicabilă ar fi plăcerea ce-i împinge pe unii oameni, altfel generoşi din fire şi capabili de compasiune, să-şi facă semenii să sufere şi să-i scoată din sărite, e sigur că poznaşii noştri o aveau într-o măsură atît de mare, încît, nesatisfăcuţi de trăznăile puse pînă atunci la cale, continuară să-l persecute fără răgaz pe comandor. în timpul îndelungatei sale vieţi — cu ale cărei detalii îi făcea multă plăcere să se fălească — Trunnion povestise adeseori aventura nefericită a braconajului de căprioare (petrecută în tinereţea sa necugetată). Se pare că, departe de a reuşi ceea ce-şi propuseseră, el şi partenerii săi fuseseră prinşi asupra faptului, după o încăierare îndîrjită cu paznicii şi duşi în faţa unui judecător de pace de pe acolo, care-1 umilise nespus pe Trunnion, trimiţîndu-1 la închisoare cu ortacii lui cu tot.

Rudele lui de sînge — mai ales un unchi de bunăvoinţa căruia depindea — se purtaseră cu el, în timpul detenţiunii, foarte aspru, chiar inuman, refuzînd categoric să-şi folosească influenţa în favoarea sa, în afară de cazul că accepta să semneze un act prin care se obliga să plece pe mare la cel mult treizeci de zile de la eliberare ; dacă nu se ţinea de cuvînt, avea să fie judecat pentru tîlhărie. I se dădea deci de ales între a pleca de bună voie în surghiun sau a

1 Sursa **acestei descrieri a lui Davy Jones este necunoscută,** fu există o asemenea legendă, iar numele, **care** personifică **peri-** islele mării, vine poate de la lona (n. ed. **engl.).**

rămîne întemniţat, renegat şi părăsit de toată lumea, pentru a fi supus în cele din urmă unui dezonorant procefc ce se putea termina cu o condamnare la deportare pe viaţă. Prin urmare, se arătă de acord, fără multă şovăială, cu propunerea unchiului şi (cum spunea el) la mai puţin de o lună după punerea în libertate fu aruncat în mijlocul mării, la cheremul vînturilor şi al valurilor.

De la acea întîmplare tristă nu le mai scrisese nici un singur rînd rudeniilor ce-şi uniseră eforturile pentru a se descotorosi de el; nici nu se lăsase cîtuşi de puţin impresionat de modul plin de umilinţe şi rugăminţi în care' unii dintre ei veniseră să se prosterneze în faţă-i, aflînd cît de darnică fusese cu el soarta. Ura cea mai adîncă i-o păstra însă unchiului, aflat încă în viaţă, deşi foarte bă- trîn şi bolnav ; îi pomenea ades numele, cu toată amărăciunea suferinţei nerăzbunate.

Perry, cunoscînd la perfecţiune toate amănuntele acestei istorii, fiindcă-1 auzise de nenumărate ori povestind-o, îi propuse lui Hatchway să caute un om şi să-i dea bani ca să se înfăţişeze comandorului cu o aşa-zisă scrisoare de recomandare din partea detestatului unchi ˉ, înşelătorie care, după toate probabilităţile, avea să le ofere multe prilejuri de a se veseli straşnic.

Locotenentului îi plăcu ideea şi, după ce Pickle re- dactă epistola potrivită, încasatorul taxelor din parohie — un om lipsit de ruşine şi cu oarecare umor, în care Hatchway se putea încrede — se angajă s-o copieze şi s-o prezinte personal comandorului, jucîndu-1 şi pe individul spre binele căruia fusese ea compusă. Conform în- ţelegerii, sosi călare, într-o dimineaţă la garnizoană, cam cu două ceasuri înaintea orei obişnuite de sculare a lui Trunnion, dîndu-i a înţelege lui Pipes, care-i deschisese poarta, că are asupră-i o scrisoare şi că o va preda numai şi numai comandorului în persoană. De cum îi comunicară mesajul, şeful garnizoanei (anume trezit din somn cu acest scop) începu să tune şi să fulgere, plin de indignare, blestemîndu-1 pe mesager fiindcă-i întrerupsese odihna, şi jură că nu se va mişca din pat înainte de vremea anume sorocită sculării. Străinul, încunoştinţat de acest răspuns, îi ceru intermediarului să se întoarcă şi să-i comunice comandorului că e purtătorul unor veşti atît de bune, încît ştie sigur că destinatarul se va considera cu prisosinţă răsplătit pentru osteneală, chiar dac-ar fi fost scos din mormînt ca să le audă.

Nici această asigurare, oricît era ea de măgulitoare, n-ar fi avut puterea de a-1 convinge pe comandor, dacă n-ar fi fost însoţită de îndemnurile soţiei, care-i influenţau întotdeauna, fără greş, acţiunile. Aşadar Trunnion se strecură afară din pat — neîncetînd

»

să-şi mormăie dezgustul — şi, după ce se-nveli în halatul de casă, fu ajutat să coboare scările, frecîndu-se la ochi, căscînd fioros şi bombănind întruna. De cum îşi vîrî capul în salon, presupusul străin schiţă cîteva plecăciuni stîngace şi-l aborda, rînjind, cu următoarele cuvinte :

— Sînt preasupusul dumneavoastră servitor, nobile domnule comandor ! Sper că vă bucuraţi de o sănătate bună ; înfăţişarea vă e mîndră şi viguroasă şi, de n-ar fi nefericirea ochiului pierdut, nimeni nu şi-ar putea dori să vadă un chip mai plăcut într-o dimineaţă de vară L La fel de sigur cum sînt eu că trăiesc, nimeni nu v-ar da mai mult de şaizeci de ani. Doamne-ndură-te de noi! Aş fi ştiut imediat că sînteţi un Trunnion şi de v-aş fi întîlnit în mijlocul cîmpiei Salisbury, cum se spune în popor.

Comandorul, prea prost dispus pentru a gusta asemenea preambuluri deplasate, îl întrerupse în acest punct, spunîndu-i pe un ton arţăgos : -

— Pfui, pfui, frate, nu-i timpul potrivit să scoţi pe gură atîta vorbărie netrebuincioasă. De nu-ţi poţi concentra trăncăneala asupra subiectului propriu-zis, ar fi mai bine să-ţi prinzi limba cu o opritoare şi să te apropii, mă-nţelegi ; mi-au spus că ai ceva să-mi dai.

— Să vă dau (strigă poznaşul impostor), pe sufletul meu ! Am pentru dumneavoastră ceva ce vă va face măruntaiele să joace în trup de bucurie. Iată aici o scrisoare de la un prieten drag şi însemnat. Luaţi-o, citiţi-o şi vâ bucuraţi ! Binecuvîntată fie-i inima bâtrină ! S-ar putea crede că a-ntinerit, ca vulturii.

Trunnion, simţindu-şi curiozitatea stîmită', trimise să i se aducă ochelarii, şi-i potrivi pe nas. luă scrisoarea şi, nerăbdător, descifra întîi semnătura. De cum dădu peste numele unchiului făcu un pas înapoi, buzele-i fură apucate de tremur ^i începură să i se scuture mădularele de surpriză şi furie. Cu toate acestea, dornic să cunoască scopul unei^pistole sosite de la cineva care nu-1 mai deranjase niciodată cu nici un fel de mesaj, se sforţa să-şi vină în fire şi citi conţinutul, care spunea aşa :

„Iubitorul meu nepot,

Nu mă îndoiesc că te vei bucura să primeşti veşti de la mine, ceea ce-i firesc din partea ta, cînd te gîndeşti ce bun unchi ţi-am fost în tinereţe şi cît de puţin meritai bunătatea mea, căci ai fost întotdeauna un tînăr

deşuchiat, cu o purtare destrăbălată şi iubitor de tovarăşi stricaţi, prin care-ai fi ajuns la un sfîrşit plin de ocară de n-aş i avut eu grijă să te sco* din calea relelor Asta nu-i însă pricina din care-ţi scriu. Purtătorul misivei, domnul Timothy Trickle, ţi-e rudă de departe, fiind fiul verişoarei mătuşei tale Margery şi nu e prea bine înzestrat pentru treburile lumeşti. Se gândeşte să meargă la Londra, să-şi găsească o slujbă ca încasator de taxe sau la vamă, dac-ai vrea tu să-l recomanzi vreunui prieten de-al tău cu influenţă şi să-i dai un mic ajutor din care să se întreţină pînă îşi poate cîştiga traiul. Nu mă îndoiesc, nepoate, că-1 vei ajuta cu bucurie, fie şi numai din respectul pe care mi-1 porţi mie, care sînt, iubitorul meu nepot,

unchiul tău drag şi servitorul tău supus,
TOBIAH TRUNNION"

Ar fi o sarcină prea grea chiar şi pentru inimitabilul Hogarth să descrie irea hipul f comandorului în timp ce parcurgea misiva. Peste trăsă- | turile feţei lui nu se întipări doar o expresie de uimire, doar o strîmbătură de mînie sau vreun înfiorător rînjet I răzbunător, ci o combinaţie din toate trei. tn cele din I urmă, scoase din gît, cu o sforţare incredibilă, interjecţia 1 ah ! care-i stătuse o vreme, se pare, în trahee, şi astfel I dădu cale liberă indignării.

— In sfîrşit am dat peste tine, mojic bătrîn şi putu- | ros ! Escrocule ! Covată păduchioasă, mincinosule ! Ai făcut tot ce-ai putut să mă trimiţi la fund cînd eram un mucos ; cît despre faptul că eram depravat, destrăbălat şi iubiter de tovarăşi stricaţi, iarăşi e o minciună sfruntată, hoţomane ; nu exista băietan mai paşnic în tot comitatul şi singura tovărăşie stricată era a dumitale, mă-nţelegi. Deci, Trickle, sau cum te-o fi chemînd, spune-i pungaşului bătrîn' de te-a trimis încoace că-1' scuip în faţă şi-i spun „Calule“, că-i fac scrisoarea bucăţele, uite-aşa, şi că le calc în picioare, cum mi-ar plăcea să-i calc hoitul împuţit, mă-nţelegi !

Cu aceste cuvinte începu să danseze, cuprins de frenezie, pe bucăţelele de hîrtie împrăştiate prin toaţă camera, spre neţărmurita satisfacţie a triumvirilor ce asistau de aproape.

Strecurîndu-se între comandor şi uşă, pe care o lăsase deschisă ca să aibă pe unde fugi, taxatorul se prefăcu extrem de surprins şi uimit de o asemenea comportare şi zise, cu un aer de mare suferinţă :

— Miluieşte-mă Doamne ! Oare aşa vă purtaţi cu rudele dumneavoastră de sînge şi cu recomandarea trknisă de un bun prieten ? Fără îndoială că nu mai există recunoştinţă şi virtute în lumea asta păcătoasă ! Ce-au să spună verii Tim, Dick şi Tom, buna măicuţă Pipkin şi fiicele ei, verişoarele Sue, Prue şi Peg, şi tot restul rubedeniilor noastre, cînd or să audă ce primire neobrăzată mi s-a făcut ! Gîndiţi-vă, domnule, că ingratitudinea e mai rea decît păcatul vrăjitoriei, după cum înţelept observase apostolul; nu mă trimiteţi de-aci cu atîta grabă necreştinească, care v-ar încărca sufletul cu povara unui păcat prea grav.

— Aşadar eşti în căutarea unui post, frate Trickle, nu ? zise Trunnion întrerupîndu-1. îţi găsim noi o slujbă cît ai zice peşte, băiete. Fă-te-ncoace, Pipes, înhaţă-1 pe porcul ăsta obraznic de cîine şi leagă-1 de stîlpul din curte. Te-nvâţ eu să mă trezeşti cu noaptea-n cap cu mesaje din astea !

Pipes, dispus să împingă gluma mai departe decît visase perceptorul, îl înşfăcă într-o clipită şi execută ordinele comandorului, neţinînd cont de clătinăturile din cap, de trasul cu ochiul şi alte gesturi pline de înţeles ale victimei, pe care ajutorul boţmanului nu voia să le priceapă în ruptul capului. încasatorul începu deci să-şi re-

grete rolul jucat în comedia aceea ce părea că se va sfîrşi tragic şi rămase legat fedeleş de stîlp, într-o foarte neplăcută încordare, aruncînd multe priviri îndurerate peste umărul sting (Pipes, între timp, plecase în căutarea gîr- baciului cu nouă şfichiuri), aşteptînd să fie eliberat prin intervenţia locotenentului care totuşi întîrzia să apară. Tom se întoarse în cele din urmă cu unealta de pedeapsă, îl dezbrăcă într-o secundă pe delincvent și, șoptindu-i în ureche cît de rău îi pare că-i pus la o treabă atît de neplăcută, dar că n-ar îndrăzni Doamne fereşte să nu se supună ordinelor comandorului său, învîrti harapnicul pe deasupra capului şi, cu o îndemînare demnă de toată admiraţia, plezni atît de usturător spatele şi umerii condamnatului, . încît perceptorul, zăpăcit de durere, începu să inventeze figuri noi de dans cu picioarele, răcnind înfiorător de tare, spre hazul nespus al spectatorilor. In cele din urmă, cînd victima era aproape jupuită de la şezut pînă la ceafă, apăru în curte şi Hatchway, care lipsise cu bună ştiinţă pînă atunci, şi intervenind pentru el, îl convinse pe Trunnion să-l oprească pe călău şi să poruncească dezlegarea răufăcătorului.

încasatorul, scos din minţi de umilinţa trăită, ameninţă că se va răzbuna pe cei ce-1 angajaseră, spunînd pe şleau tot ce ştia despre complotul lor. Locotenentul însă îi dădu a înţelege că procedînd astfel ar putea fi urmărit pentru fraudă, plastografiere şi substituire de persoană, aşa că se văzu obligat să se resemneze şi s-o şteargă din garnizoană, urmărit de o salvă de blesteme slobozite de comandor, încă extrem de enervat de deranjul şi neplăcerea la care fusese supus.

Comandorul descoperă maşinaţiunile conspiratorilor **şi** angajează un preceptor pentru Peregrine, trimiţîndu-l la şcoala din Winchester

Păţania povestită mai sus n-a fost ultima suferinţă pe care a trebuit s-o îndure Trunnion datorită inventivităţii inepuizabile şi străduinţelor neobosite ale călăilor săi. Aceştia îl hărţuiră cu diferite alte feste răutăcioase, atît de variate, încît începu să creadă că toţi diavolii din iad complotau să-i răpească liniştea ; prin urmare, de acum încolo medită mult mai serios şi mai profund la respectivul subiect.

Pe măsură ce cugeta, rleamintindu-şi împrejurările fiecărei

pățanii și comparîndu-le între ele, nu putu să nu ajungă la bănuiala că, în parte cel puțin, șotiile fuseseră născocite pentru a-l sicii. Cunoscînd prea bine ce fel de om era locotenentul și avînd o idee destul de bună despre însușirile lui Peregrine, se hotărî să-i urmărească în viitor pe amîndoi cu cea mai mare atenție și grijă. Decizia avu efectul dorit, cu atît mai mult cu cît și comportarea nesăbuită a conspiratorilor, îmbătați de succes și deveniți nepăsători și indiscreți, contribui la demascarea lor. în scurtă vreme, comandorul descoperi că Perry urzea un nou complot și, prin mijlocirea unei pedepse ușoare și a unui noian de amenințări, obținu de la el o mărturisire deplină a tuturor mașinațiunilor în care fusese amestecat. Descoperirea avu asupra comandorului efectul unei lovituri. de trăznet ; se supără atît de amarnic pe Hatchway pentru rolul jucat în toate, încît deliberă îndelung dacă n-ar trebui să-i ceară satisfacție cu spada și pistolul, sau să-l alunge din garnizoană, renunțînd pe loc la prietenia lui. Trăise însă atît de multă vreme alături de Jack, încît nu-și putea imagina viața fără el ; cîntărind mai rece lucrurile și văzînd că locotenentului, în tot ce făcuse, îi dăduse ghes mai mult-firea hîtră decît răutatea și că el însuși ar fi rîs cu poftă de șotiile respective, dacă le-ar fi suferit altul, se hotărî să-și înghită supărarea și-l iertă chiar și pe Pipes, pe care în prima izbucnire a mîniei sale îl socotise un mai mare criminal decît un răzvrătit oarecare.. Hotărîrea fu însoțită de o alta, considerată absolut necesară pentru propria-i liniște și pe care o credea folositoare atît pentru sine însuși, cît și pentru interesul nepotului.

Peregrine, ajuns acum la doisprezece ani, făcuse progrese atît de frumoase sub îndrumarea lui Jennings, încît purta uneori cu preotul parohiei dispute privitoare la gramatică (fiind considerat adeseori învingător). Fără să-l enerveze superioritatea recunoscută a adversarului, preo[1]- tul arăta mult respect pentru Inteligența lui, asigurîndu-l pe domnul Trunnion că ea se va sufoca, lipsită de stimulare, dacă nu-l vor trimite îndată pe băiat să-și continue studiile la un bun locaș de învățămînt.

Aceeași idee îi fu inoculată în mod repetat comandorului și de doamna Trunnion care, dincolo de deferențâ arătată întotdeauna părerilor preotului, avea motivele ei să-l vadă pe Peregrine plecat dih casă, fiind din ce în ce mai âtînjenită de obiceiul lui de a-și vîrî nasul peste tot. Influențat de rațiunile acestea, ca și de rugămințile tînă- rului însuși, foarte dornic Bă mai poată vedea ceva din lumea largă, unchiul hotărî să-l trimită cît mai curînd la Winchester, în grija și sub supravegherea unui preceptor, căruia îi stabili, cu acest scop, o leafă foarte frumoasă. Gentilomul cu pricina, pe numele

său domnul Jacob Jolter, fusese coleg de şcoală cu preotul şi recomandat de el doamnei Trunnion drept o persoană de mare valoare şi extrem de învăţată, numai bună pentru a fi preceptorul băiatului. Pastorul mai adăugase, laudativ, că Jolter era un om cu multă frică de Dumnezeu şi-şi dădea toată osteneala să contribuie la cinstirea bisericii al cărei enoriaş era, petrecînd pe deasupra mulţi ani în rasa monahală, chiar dacă nu deţinea nici un rang clerical. Cu adevărat zelul domnului Jolter era atît de impetuos, încît existau ocazii cînd îi întuneca discemămîntul ; fiind un meifibru al acelei părţi a bisericii anglicane care e mai

aproape de catolicism, şi, prin urmare, un clrcotaş, resen-1 timentul său luase forma nemulţumirii faţă de starea prezentă a lucrurilor, ceea ce făcîndu-1 să confunde naţiunea cu clerul, îl împingea adeseori la calcule greşite, dacă nu chiar absurde. Altfel era însă un om foarte moral, priceput la matematici şi la catehismul şcolar, discipline ce nu contribuiseră nici cît negru sub unghie la îndulcirea şi înmuierea acrelii sale naturale şi a înfăţişării lui severe.

După desemnarea respectivului gentilom ca îndrumător al educaţiei lui Perry, se făcură toate pregătirile de plecare ; Tom Pipes, ca răspuns la propria-i cerere, fu] îmbrăcat în livrea şi numit valet al tînărului -nobil înainte de a le da însă semnalul de plecare, comandorul îi făcu domnului Pickle onoarea de a-1 încunoştinţa despre planurile cu privire la băiat; acesta le aprobă, deşi nu îndrăzni să-şi vadă fiul, de frică să nu-1 certe nevasta, a cărei aversiune faţă de primul născut devenea, pe măsură ce se scurgeau zilele, tot mai pătimaşă şi inexplicabilă. Nefirescul ei capriciu părea să-şi aibă rădăcinile într-o situaţie ce ar fi trebuit mai degrabă (după părerea noastră) să-i vindece dezgustul. Fiul ei de-al doilea, Gam, aflat acum în al patrulea an de viaţă, fusese, încă din leagăn, o fiinţă anemică şi cu o înfăţişare pe atît de neatrăgătoare pe cît de chipeş era Perry. Cu cît creştea diformitatea lui Gam, sporea şi afecţiunea maică-sii pentru el, iar virulenţa urii faţă de celălalt fiu părea să se mărească în proporţie directă şi ea.

Departe de a-1 lăsa pe Perry să guste bucuriile fireşti ale copilăriei, nici măcar nu-i îngăduia să se apropie de casa părintească, îşi exprima neplăcerea ori de cîte ori i se pomenea, din întîmplare, numele, se-mbolnăvea dacă-1 lăuda cineva şi se purta, în toate privinţele, ca cea mai ranchiunoasă mamă vitregă. Chiar dacă renunţase la ridicola idee că Perry ar fi fost iţn impostor, continua să-l privească scîrbită, ca şi cum ar fi crezut în adîncul sufletului că într-adevăr aşa stăteau lucrurile ; dacă dorea cineva să afle pricina surprinzătoarei ei aversiuni, pe loc îşi pierdea cumpătul şi răspundea cu arţag că are ea motivele ei şi nu se consideră obligată să le dezvăluie, ba era afectată atît de tare de părtinirea-i plină de răutate, încît rupse orice legătură cu cumnată-sa şi cu bărbatul acesteia, deoarece îi arătau bietului copil multă înţelegere Şi-l protejau.

Răutatea mamei era, aşadar, contracarată de iubirea şi generozitatea lui Trunnion. Comandorul, după ce-1 adoptase pe băiat, tratîndu-1 ca pe propria-i odraslă, îl echipă cu toate cele -trebuincioase şi-l duse — împreună cu preceptorul — chiar cu

trăsura lui pînă la destinaţie, unde fură instalaţi în condiţii foarte bune, pretenţiile fi- indu-le îndeplinite întocmai.

La plecarea nepotului, doamna Trunnion avu o purtare demnă de toată lauda, dăruindu-i, ca semn de iubire şi stimă, un inel cu diamant de valoare nu prea mare şi un medalion de aur, împreună cu multe, sfaturi cucernice şi cu îndemnul de a se purta politicos şi ascultător cu mentorul său. Cît despre' locotenent, el îi însoţi în călătoria cu trăsura ; se ataşase atît de puternic de prietenul său, Perry, încît în clipa cînd comandorul dădu semnalul întoarcerii acasă, întrucît treburile erau terminate, Jack refuză cu tărie să-i dea ascultare, manifestîndu-şi hotă- rîrea de a rămîne acolo unde se afla.

Declaraţia locotenentului îl sperie zdravăn pe Trunnion, căruia Hatchway îi devenise .extrem de necesar, fie şi în cea mai neînsemnată problemă de viaţă, şi-şi dădea bine seama că fără el nu o va putea scoate la capăt. Afectat puternic de acest gînd, îşi fixă privirea îndurerată asupra locotenentului, zicînd cu o voce vrednică de milă :

— Cum ! Vrei să mă părăseşti acum, Jack, după ce-am înfruntat împreună atîtea vijelii năpraznice ? Usca-mi- s-ar mădularele ! Socoteam că ţi-e sufletul mai cinstit. Pe tine te credeam arborele meu trinchet, iar pe Pipes artimonul; acum pe el îl duc valurile deja,-iar dacă vrei şi tu să pleci, cu greementul atît de descompletat, mă-n- telegi, prima rafală mă va prăvăli în apă. Naiba să te ia, de te-am jignit cumva, nu poţi vorbi răspicat ? Ca să repar ce-am stricat ?

J ack, ruşinîndu-se să-şi rostească adevăratele gînduri cu voce tare, răspunse, după o lungă ezitare foarte încurcat Şi aproape incoerent:

—- Nu, fire-aş al dracului! Nu aşa stă problema. Fireşte că te-ai folosit întotdeauna de mine cum îi stă bine unui ofiţer, trebuie să recunosc, ca să-i dau diavolului ce i se cuvine, cum se spune în popor ; cu toate astea, situaţia se prezintă astfel : mă bat gîndurile să mă înscriu şi eu la şcoală şi să învăţ graiul latinesc doar, cum se spune în popor, *mai bine să te-ndrepţi tîrziu decît să. lucrezi' prost toată viaţa.* Mi s-a dat a înţelege că aici pri- meşti, în schimbul banilor, mai multă învăţătură decît aiurea.

în zadar se sforţa Trunnion să-l facă să înţeleagă ce nebunesc era gîndul de a se apuca de şcoală la anii lui, ; spunîndu-i că elevii îl vor lua peste picior, că va fi de j rîsul curcilor şi-i va merge buhul în lumea largă ; se în-j dîrji în hotărîrea de a rămîne şi comandorul

se văzu j obligat să apeleze la ajutorul lui Pipes şi al lui Perry, care 1 se folosiră de puterea lor de înrîurire spre a-1 convinge j pe Jack să se întoarcă la garnizoană, după ce Trunnion îi promisese că-i va permite să-şi viziteze prietenii o dată pe lună. De cum stabiliră convenţia, comandorul şi tovarăşul său îşi luară rămas bun de la elev, preceptor şi lacheu şi porniră dis-de-dimineaţă spre casă, ajungînd cu bine în seara aceleiaşi zile.

Lui Hatchway îi fu atît de greu să se despartă de Peregrine, încît se spune că pentru prima oară în viaţă avusese ochii încețoşaţi de lacrimi în mofnentul cînd îşi luase rămas bun. Nu mă îndoiesc că, în drum spre casă, după
o îndelungată tăcere pe care comandorul n-a îndrăznit s-o spargă, locotenentul va fi exclamat :

— Să-mă-nghită iadul dacă nu mi-a dat cîinele ceva de înghiţit ca să-l iubesc.

Firile celor doi prieteni aveau, într-adevăr. ceva comun, oricît de deosebite le erau educaţia, împrejurările vieţii şi legăturile cu alţi oameni; acest numitor comun n-avea să întîrzie să se facă simţit în evenimentele următoare celor povestite pînă acum.

Peregrine se distinge între colegi, îşi demască preceptorul şi-şi atrage atenţia deosebită a profesorului

Lăsat deci să-şi completeze studiile, Peregrine deveni în scurt timp o persoană celebră nu numai pentru ascuţimea inteligenţei, ci şi pentru răutăcioasa fertilitate a imaginaţiei, exemplificată de noi din belşug pînă acum. Cum însă în noua sferă de activitate existau destule stele de mărime egală, însuşirile nu-i ieşiră prea tare în evidenţă cît timp străluci de unul singur, ci apărură în toată splendoarea abia mai tîrziu, cînd izbutiră să concentreze şi să reflecte razele întregii constelaţii

La început se mulţumi cu distracţii uşurele, încercin- du-şi ţalentul asupra preceptorului. Acesta-i stîrnise interesul, încercînd să-şi mobilizeze mintea extrem de perspicace cu cîteva maxime politice a căror falsitate Perry o decoperise imediat.

Nu trecea nici o zi fără să găsească vreo metodă de a-1 ridiculiza pe domnul Jolter ; prejudecăţile puternice ale acestuia, orgoliul ridicol, solemnitatea lui stîngace şi completa necunoaştere

a treburilor lumeşti ofereau elevului nenumărate prilejuri de tachinare, şicane şi satiră. Perry nu scăpă nici o ocazie de a rîde şi a-i face pe alţii să rîdă pe socoteala lui.

Cîteodată, la petreceri, îl îmbăta pe pedagog, turnîn- du-i rachiu în vin ; în astfel de cazuri, Jolter uita de orice măsură şi cădea pradă glumelor partenerilor de chef. Alteori, cînd conversaţia ajungea la subiecte foarte complicate, Perry începea să practice pe spinarea lui metoda „ socratică a contrazicerii, pretinzînd că doreşte să se informeze şi punîndu-i un şir lung de întrebări meşteşugite, cu ajutorul cărora îl făcea, pe nesimţite, să se contra-

zică. Odată, într-o manieră extrem de ingenioasă, puse pe picioare o legătură amoroasă între preceptor şi camerista ce deretica prin casă, terminată cu nespusă ruşine şi zăpăceală pentru domnul Jolter. Muieruşca avea pe vino-n- coace, Jolter era sensibil la nurii ei şi într-o seară, fiind puţin făcut, o privi cu un ochi pofticios.

Perry, mereu atent la ce se întîmpla în juru-i, îi în- ţelese dorinţa şi reuşi s-o convingă pe fata asupra căreia se concentra pasiunea pedagogului să întreţină flacăra cu mici favoruri, pînă deveni prea puternică pentru a mai putea fi stăpînită ; atunci, cu îndoită ardoare, Jolter îşi înteţi complimentele, făcu zeci de promisiuni şi jurăminte,
o imploră şM oferi bani ; femeia iubită se prefăcu gata să cedeze şi-l ferici, anunţîndu-1 că-şi va lăsa descuiată uşa la miezul nopţii.

Credincios înţelegerii, Jolter se sculă la ora fixată şi, cu pieptul umflat de cea mai dulce speranţă, numai în cămaşă, dibui pe întuneric drumul pînă la locul întâlnirii. Inima-i bătu nebuneşte de bucurie văzînd că nimic nu-1 împiedică să intre ; văzu boneta dulcineei sale, care părea cufundată în somn ; sări în pat şi strînse la piept..., ceruri ! pe nimeni altul decît pe trădătorul Pipes, trimis de tînărul stăpîn pentru a o face pe fecioara. Pipes răspunse la îmbrățișarea pedagogului cu o încordare atît de puternică a muşchilor, încît nefericitul amorez simţi, odată cu dezamăgirea, şi neputinţa de a se desface din braţele celuilalt. Răutăciosul discipol, însoţit de un alt şcolar ce locuia în aceeaşi casă şi de şireata cochetă din pricina căreia se întîmplase totul, intră în dormitor cu un opaiţ în mină, descoperindu-1 pe disperatul preceptor in toată ruşinea nedemnei sale situaţii.

Aventura aceasta spulberă pînă şi bruma de autoritate pe care o mai avea Jolter asupra lui Peregrine, aşa că de atunci începînd n-a mai existat între ei nici un fel de ceremonial, toate învăţăturile domnului Jolter luînd forma unor sfaturi prieteneşti, iar Peregrine le urma sau le ignora, după cum socotea de cuviinţă. Nu-i deci de mirare că Perry putu să dea frîu liber înclinaţiilor sale şmechereşti şi, datorită temperamentului întreprinzător şi talentului ieşit din comun, deveni o figură marcantă în clasa şcolarilor mai tineri ai colegiului.

înainte de a fi împlinit un an la Winchester, se remarcă prin atîtea succese în sfidarea legilor şi regulilor şcolii, încît era privit cu multă admiraţie, fiind chiar ales *Dux,* conducător adică, de un mare număr de băieţi de vîrsta sa. Nu peste mult timp faima îi ajunse la urechile directorului şi acesta-l chemă la el pe domnul Jolter, îi comunică ce informaţii primise, îi ceru să verifice adevărul şi pe viitor să-şi dubleze vigilenţa ; dacă nu, se vedea obligat să-i dea lui Peregrine o pedeapsă exemplară, pentru binele întregei şcoli.

Ştiindu-se lipsit de putere asupra lui Perry, pedagogul fu cam descumpănit de ordinele primite, pe care nu putea să le execute prin nici o metodă de constrîngere. Se duse deci acasă qufundat în gînduri şi, după o matură deliberare, hotărî să discute problema cu Peregrine în . termenii cei mai amicali, silindu-se să-l convingă să ,se lase de glumele ce-i puteau leza atît persoana, cît şi interesul. Prin urmare îi spuse deschis de ce se legase directorul în discursul său, îi arătă că ar putea uşor cădea în dizgraţie dacă ar ignora amortismentul dat şi, cerîndu-i să se pună în locul lui, făcu o aluzie la consecinţele pe - • care le putea avea supărarea comandorului, dac-ar fi fost silit să-şi arate nemulţumirea faţă de comportarea sa. Insinuările pedagogului avură cu atît mafi mult efect cu cît fură însoţite de numeroase cuvinte de prietenie şi îngrijorare. Tînărul gentilom nu mai era atît de necopt încît să nu recunoască temeinicia poveţelor domnului Jolter şi promise să le urmeze întocmai, mîndria fiind şi ea un factor important al hotărîrii sale : vedea în cuminţirea | sa unicul mijloc de a scăpa de o umilinţă pe care nici I măcar în gînd n-o putea suporta.

Observînd că e dispus să asculte, preceptorul profită de [momentele de reculegere ale învăţăcelului, propunîndu-i | — pentru a preveni o recidivă — să înceapă a studia vreun { subiect plăcut care i-ar fi stîrnit imaginaţia într-un mod | cît mai agreabil, îndepărtîndu-l pe nesimţite de prieteniile ţ ce-l tîrîseră în atîtea

aventuri aducătoare de necaz. în acest scop, cu nenumărate laude extaziate, îi recomandă matematicile, care ofereau unei inteligenţe tinere mai
■ multă plăcere, izvorîtă din puterea de judecată şi din K bunul simţ, decît orice alt domeniu al contemplaţiei. In dhiar după^amiaza aceoa începu Să citească cu Perry din Euclid.

Peregrine abordă acest domeniu al ştiinţei cu tot entuziasmul călduros arătat de băieţii de vîrsta lui pentru o materie nouă ; abia trecuse însă de *Pons Asinorum*[1] că înflăcărarea i se stinse. Dovedirea adevărului pe calea demonstraţiei nu-1 făcea să se simtă transportat de bucurie, aşa cum îl lăsase să spere preceptorul său. înainte de a ajunge la al 47-lea postulat, începu să caşte îngrozitor, să se strîmbe în fel şi chip şi se socoti insuficient răsplătit pentru toată strădania cînd împărtăşi cu Pitagora uriaşa descoperire a celui din urmă, înţelegînd că pătratul ipotenuzei este egal cu pătratele celorlalte două laturi ale unui triunghi dreptunghic. Cu toate acestea, gîndul că ar putea să nu reuşească îl umplu de ruşine ; continuă dedt să studieze cu multă aplicaţiune, pînă cînd termină primele patru cărţi, îşi însuşi trigonometria elementară şi metoda algebrică de calcul şi învăţă bine principiile geodeziei. Nimic nu-1 putu însă face să meargă mai în profunzime cu studiul acestei ştiinţe ; dimpotrivă, se întoarse cu o poftă sporită la vechile-i preocupări, aidoma unui pîrîu zăgăzuit ce acumulează şi mai multă forţă şi, ţîşnind pe deasupra pietrelor, se repede la vale cu neîmblînzîtă impetuozitate.

Domnul Jolter văzu torentul, cu uimire şi cu supărare, dar nu i se putu împotrivi. Comportarea lui Perry nu mai consta acum decît dintr-un lung şir de necuviinţe şi afronturi; o trăznaie venea după alta şi insultele se ţineau lanţ, cu o viteză uimitoare. Plîngeri împotrivă-i se auzeau zi de zi; în van îi administra guvernorul în particular pedepse şi admonestări, în van îl ameninţau profesorii în public : Perry le primea pe cele dintîi cu nepăsare, iar pe celelalte le dispreţuia ; nu mai ţinea cont de nici un fel de norme de bună purtare, împingînd îndrăzneala pînă la culmi atît de înalte, încît profesorii ţinură un conclav ca să-l discute, hotărînd că spiritul rebel al băiatului se cerea potolit şi uiriilit printr-o severă,

---

1 **Podul** ***asinilor,*** **a** cincea propoziţie din Euclid, test de inteligenţă pehtru ignoranţi (n. cd. engl.).

rușinoasă biciuire publică, la prima încălcare a disciplinei de care se va

face vinovat ; şi că, pînă atunci, domnul Jolter trebuia să scrie comandorului, în numele directorului, cerîndu-i să-l retragă pe Tom Pipes din serviciul nepotului —■„ numitul Pipes fiind principalul instigator şi actor al tuturor răutăţilor — şi de asemenea să pună capăt vizitelor lunare ale locotenentului olog, care nici măcar o dată nu lăsase să-i scape ocazia de a veni la şcoală, ci sosea punctual chiar în ziua fixată, avînd întotdeauna ideea unei pozne gata pregătită. în tot acest timp, înt'r-adevăr, domnul Hatch- wăy ajunsese la fel de bine cunoscut elevilor şcolii ca şi profesorii care-i instruiau, dar cu mult mai drag, fiind întîmpinat întotdeauna de un mare număr de şcolari» care-l însoţeau pe Peregrine cînd pleca să-şi aştepte prietenul şi-l conduceau pînă la gazada sa, dîndu-i dovezi publice de bucurie şi ovaţionîndu-l întruna.

Cît despre Tom Pipes, el nu era atît servitorul lui Peregrine, cît maestrul de dezmăţ al întregii şcoli. Lua parte la toate petrecerile şi supraveghea distracţiile, hotărînd în favoarea unui băiat sau împotriva altuia, de parcă ar fi acţionat cu împuternicirea marelui sigiliu. Cu fluierul său le indica mişcările, îi învăţa pe elevii mal mici să joace moara, capra şi rişca ; pe cei mai înaintaţi în vîrstă îi iniţia în tainele unor ştiinţe ca jocul de cărţi sau umbla- tul în patru labe, ca şi în metodele de a lua cu asalt un castel, jucînd comedia prinţului Arthur şi alte pantomime, în felul în care sînt de obicei interpretate pe corăbii. Pe cei mai mari, onorîndu-i cu apelativul „draci", îi instruia, cum să lupte cu ciomagul, să danseze dansul Sfîntului Giles[4], să bea *flip* şi să fumeze tutun. însuşirile acestea îl făceau atît de necesar şcolarilor şi de iubit de ei, încît, şi fără supărarea pe care i-ar fi provocat-o lui Perry, demiterea lui ar fi adus după sine, fără îndoială, o periculoasă zdruncinare a întregii comunităţi. De aceea Jolter, cunoscîndu-i importanţa, îşi informă pupilul despre instrucţiunile primite şi, cu un aer nevinovat, îl întrebă cum le-ar putea îndeplini mai bine; nu îndrăznea să-i scrie comandorului fără a-l anunţa mai întîi pe Perry, de teamă că micul gentilom, de-ndată ce va bănui ceva, îi va urma exemplul, aducînd la cunoştinţa unchiului unele întîmplări pe care pedagogul avea tot interesul să le ţină ascunse. Peregrine fu de părere că n-ar trebui să-şi dea osteneala de a comunica absolut nici un mesaj comando-rului, iar de-l va întreba directorul, să-l asigure că-i îndeplinise dorinţa întocmai. în acelaşi timp promise, cu mîna pe inimă, că de-acum încolo va avea atîta grijă să se poarte frumos, încît dascălii nu vor mai simţi deloc nevoia să redeschidă ancheta. Dar vai, hotărîrea cu care purcese la îndeplinirea acestei promisiuni smulse cu sila, fu prea subţire pentru a dura şi, după nici două săptămîni»

eroul- nostru se vîrî pînă peste cap într-o aventură din care nu mai putu scăpa cu obişnuitul său nwoc.

Are o aventură periculoasă cu un anumit grădinar; conduce q insurecţie la şcoală, îşi ia cimpii cu partizanii săi, străbate ţinutul în marş şi-şi stabileşte cartierul general la un han

Intr-o bună zi, Peregrine şi cîţiva tovarăşi' de nebunii pătrunseră într-o grădină din suburbii şi, după ce-şi potoliră pofta, doriră să ştie cît au de plată pentru fructele culese din pomi. Grădinarul le ceru un preţ exorbitant (după părerea lor) iar ei, vociferînd dezaprobativ, refuzară să plătească. Ursuz şi neînduplecat, ţăranul îşi ceru insistent drepturile ; nu se arătă nici el lipsit de elo- cinţă în injuriile sale, nici zgîrcit cu eleţ. Musafirii dădură să se strecoare afară, dar se iscă o încăierare în focul căreia Peregrine îşi pierdu chipiul, iar grădinarul, conside- rîndu-se în inferioritate din pricina numărului inamicului, îi strigă nevesti-sii să-i dea drumul cîinelui. Bestia se repezi imediat în ajutorul stăpînului şi, muşcîndu-1 pe unul de picior şi pe altul de umăr, puse pe fugă întreaga trupă de şcolari. Mîniaţi de sfîrşitul ruşinos al înfruntării, aceştia recrutară întăriri printre prieteni şi, în frunte cu Tom Pipes, se înapoiară în marş pe cîmpul de bătaie. Văzîn- du-i că vin, inamicul îşi chemă în ajutor argatul, aflat la celălalt capăt al grădinii; îl înarmă cu o săpăligă, iar el însuşi înşfăcă un hîrleţ şi începu să-l învîrtească deasupra capului; îşi zăvori poarta pe dinăuntru şi flancat de omul său şi de dulău, aşteptă atacul fără să clipească. Nu petrecuse nici trei minute în postura aceasta defensivă că Pipes, în rolul singurei speranţe a inamicului, înaintă cu multă cutezanţă spre poartă — una nu prea solidă — şi, cu o lovitură zdravănă de picior, aplicată cu forţa şi iuţeala vinei petarde, o făcu să sară într-o mie de ţăndări. Acţiunea lui hotărîtă avu un mare efect asupra ucenicului ; el bătu în retragere în mare grabă şi-şi luă tălpăşiţa prin poarta din dos. Stăpînul însă se proţăpi în spărtură ca un adevărat Hercule, iar cînd Pipes, învîrtindu-şi bita, făcu doi paşi înainte ca să angajeze lupta, îşi repezi arma 'în capul lui cu atîta forţă şi îndemînare, încît, dacă ajutorul de boţman ar fi avut o căpăţînă făcută dintr-un material penetrabil, muchia de fier a hîrleţului i-ar fi despicat ţeasta în două. Craniul fiindu-i însă tare ca un zid de fortăreaţă, instrumentul tăie pielea pînă la os, izbin-

du-1 cu atîta putere de necrezut, încît scîntei adevărate săriră în toate părţile de pe urma loviturii. Iar necredinciosul meu cititor să nu pretindă că se îndoieşte de adevărul fenomenului descris, în orice caz nu înainte de a fi citit cartea ingeniosului Peter Kolben, *Istoria naturală a Capului Bunei Speranţe* [1] unde se arată cum băştinaşii aprind focul ciocnind unul de altul două ţurloaie ale leilor ucişi în partea aia a Africii.

Puţin descumpănit, Pipes, fără să fie cîtuşi de puţin incapacitat de lovitură, îi întoarse complimentul cu bastonul şi, dacă inamicul nu şi-ar fi tras cu mare grabă capul intr-o parte, ar fi rămas întins cît era de lung, fără suflare, de-a curmezişul porţii. Din fericire pentru el, încasă pălitura cu umărul drept, strivit imediat de forţa toroipanului, aşa încît scăpă îndată hîrleţul din mîna amorţită. Văzînd avantajul şi nedorind să-l scape, Tom se avîntă cu capul în pieptul acestui fiu al pămîntului, răsturnîndu-1 în praf, doar pentru a fi el însuşi atacat în aceeaşi clipă de dulău, care-şi înfipse colţii în coapsa marinarului. Incomodat de noul adversar, ce-i atîrna de fund, Tom îi dădu drumul grădinarului întins la pămînt, spre marea dezamăgire a aliaţilor — care se aruncară asupra omului neputincios ca o haită de lupi — şi, răsucindu-se, apucă grumazul fiorosului animal cu ambele mîini, strîngîndu-1 cu atîta încăpăţînare şi cu o putere atît de mare, încît creatura îşi descleştă colţii, îşi lăsă limba să se bâlangăne printre ei; îi ţîşni sîngele din ochi şi trupul i se legănă fără viaţă în mîinile adversarului.

Decesul cîinelui fu spre binele stăpînului ; între timp acesta fusese încolţit de duşmani atît de numeroşi, încît trupul nici nu mai putea oferi destule puncte de contact pentru toţi pumnii care bateau în el darabana ; ca urmare, folosind o expresie vulgară, aproape că dădu ortul popii pînă să găsească Pipes răgazul să intervină în favoarea lui şi să-i convingă pe agresori să înceteze, expli- cîndu-le că nevasta ţăranului fugise să dea alarma în sat şi că vor fi atacaţi, mai mult ca sigur, la întoarcerea acasă. Dădură deci ascultare îndemnurilor şi porniră triumfători spre casă, lăsîndu-1 pe grădinar în îmbrăţişarea strînsă a mamei lui,

---

1 Peter Kolben (1675—1726). Starea *prezentă a Capului Bunei Speranţe,* Nurnberg, 17IU tradusă in engleză de Mr. Medley, 2 voi.. 1731 (n. ed. engl.).

pămîntul, de unde n-avu destulă putere să se urnească în clipa cînd fu găsit de neconsolata lui nevastă și de cîțiva prieteni chemaţi de ea în ajutor. Intre aceştia se afla un fierar-veterinar care, pipăindu-i cu atenţie trupul, declară, după ce examinase fiecare mădular, că nu-i nici un os rupt, şi scoţîndu-şi lanţeta, îi luă o mulţime de sînge, aşa cum stătea întins acolo. Pe urmă l-au dus în i pat, de unde nu s-a mai putut urni o lună întreagă. Fami-
[lia sa se înfățișă la parohie și înaintă directorului școlii o j plîngere oficiali, indicîndu-1 pe Peregrine drept căpete- [nia celor ce săvîrșiseră barbara nelegiuire. Se deschise nu- i maidecît o anchetă și, toate capetele de acuzare fiind do-- I vedite pe deplin, eroul nostru fu condamnat la o pedeapsă I severă ce urma să-i fie administrată în faţa întregii şcoli.

■ O ruşine pe care firea cea mîndră a lui Peregrine nu putea nicidecum s-o îndure, nici măcar în gînd. Se hotărî să evadeze mai bine decît să se supună pedepsei la care fu- I sese osîndit; cînd îşi împărtăşi gândurile aliaţilor săi,
I aceștia, pînă la unul, îi promiseră că nu-1 vor lăsa de iz- I beliște, ci fie îl vor scăpa de pedeapsă, fie îi vor împărtăşi ţ trista soartă.
1 încrezător în asigurările lor frățești, Peregrine dădea I, impresia, în ziua sorocită supliciului, că nimic nu-i tulbură 1 seninătatea, iar cînd fu chemat să-şi înfrunte destinul, înaintă spre locul cu pricina, urmat de cea mai mare parte ' a şcolarilor. Ei îi comunicară directorului hotărârea lor,
' cerînd ca Peregrine să fie iertat. Directorul, vorbind cu i acea ţinută demnă te se potrivea funcţiei sale, le arătă ce pretenţie nebunească şi impertinentă aveau, îi certă pentru îndrăzneala faptei lor şi porunci ca fiecare băiat să treacă la locul lui. Ei însă merseseră prea departe pentru a mai da înapoi şi, în loc să execute ordinul, ieşiră imediat, mărşăluind, din şcoală, făcînd rînduri strînse în jurul căpeteniei şi, oprindu-se pe o colină la mai puţin de o.J milă depărtare de oraş, ţinură sfat pentru a hotărî ce era j de făcut.

Consfătuirea se desfăşură într-un tumult prea mare pentru a se putea lua o decizie unanimă, aşa că domnul] Pickle se puse în capul coloanei şi porniră cu toţii la j drum, aşteptând să se potolească agitaţia şi confuzia ce-i stăpîneau. Tom Pipes, sosit şi el între timp, în mijlocul lor, încheia plutonul cu mult calm şi liniate, neîntrebînd nici măcar o dată din ce pricină se pornise extraordinara migraţie. îşi continuară drumul, fără nici un ţel precis, parcurgînd încă vreo şase mile ; apoi, ajungînd în preajma unui han, se rosti propunerea să se qprească şi să se întremeze, şi fiecare făcu ceea ce dorea după cum permiteau înlesnirile locului.

După un substanţial micjiejun alcătuit din pîine, unt şi brînză, pe care avură grijă să-l ude cu o cantitate corespunzătoare de bere, se propuse ţinerea unei noi consfătuiri, de astă dată fără băieţii mai tineri, ca să evite, pe cît se putea, zarva şi rîsetele cît timp se sfătuiau. Peregrine, investit cu puterea supremă, ţinu un .discurs membrilor adunării, mulţumindu-le pentru generoasa intervenţie în favoarea sa, cît şi pentru înalta cinste ce i-o făceau alegîndu-l conducător. Observă că peste puţin timp vor putea, după cît se părea, culege roadele atitudinii lor hotărîte, fiind rechemaţi să-şi reia studiile părăsite ; cum era însă necesar să mai reziste puţin, ca să înţeleagă dascălii că nu-s doar nişte băieţandri jigniţi de purtarea lor dispreţuitoare, propuse să-i trimită înapoi pe băieţii mai mici, incapabili de a îndura prea multă osteneală şi să-şi depună toţi banii în mîinile unei singure persoane, anume aleasă pentru această funcţie de încredere, chibzuindu-şi cu grijă cheltuielile pe drum, în timp ce vor aştepta răbdători să afle condiţiile de, amnistie ce le vor fi, fără îndoială, înaintate. Propunerea a fost unanim aprobată, iar banif — în total zece guinee — scoşi din buzunare şi daţi pe mîna lui Pipes, ales casier şi administrator al întregii cete. Băieţii prea tineri fură îndemnaţi să facă cale-ntoarsă, iar cei rămaşi, douăzeci şi
cinci la număr, porniră la drum, călăuziţi de Peregrine, care-i mai purtă încă zece mile pînă într-un sat unde aflară găzduire la un han şi putură comanda mîncare caldă pentru cină. După masă, cerură punci şi bere tare şi băură cu atîta nechibzuinţă, încît nu peste multă vreme, zbie- rînd şi învălmăşindu-se, porniră în căutarea unor dame darnice, pentru a-şi încununa dezmăţul, şi mai făcură multe alte excese, pe care prudenţa şi autoritatea lui Peregrine nu le-au putut înfrîna.

Dimineaţa, hangiul le cruţă oboseala de a cere nota de plată, prezentîndu-le-o el însuşi şi constatară, înmărmuriţi, că extravaganţele de peste noapte îi costau jumătate din întreg bugetul. Achitară socoteala şi,, cum puţini dintre ei (sau nici unul) aveau poftă să mănînce ceva, se puseră în mişcare şi mai făcură încă opt mile înainte de a se opri. Halta avu loc la marginea unei păşuni comunale, unde observară şi firma unui birt din cele cunoscute sub numele de „George<!, spre marea uşurare şi satisfacţie a unora ce aveau limbile lipite de cerul gurii, din pricina nebuniilor de peste noapte. Făcură deci popas şi, de cum îşi umeziră gitlejurile cu şuvoaie abundente de bere, începură să aprecieze situaţia şi să-i ceară ospătarului să le aducă bucate pentru prînz. Ai casei s-ar fi lipsit bucuroşi de aşa o clientelă,

neîncrezîndu-se prea mult nici în finanţele, nici în principiile muşteriilor, ce păreau prea tineri pentru a avea destui bani sau destulă cumpătare. Cum însă hanul se afla într-un loc singuratic şi nu aveau la în- demînă mijlo'ace de apărare împotriva mojiciei cu care dezordonata gloată şi-ar fi putut manifesta neplăcerea, nu îndrăzniră să le arate băieţilor neîncredere, ci se lamentară că n-aveau în casă nimic bun de dat la masă. Tom Pipes însă văzuse pe pajişte un drd de gîşte, iar în curte un măre număr de găini ; fără să ţină seama de declaraţia birtaşului, ieşi afară şi după nici cinci minute se întoarse cu provizii suficiente pentru a sătura un grup de două ori mai numeros. Femeia nu îndrăzni să dea vreun semn că-i dezaprobă fapta. îl asigură însă că orătăniile nu erau ale ei; apoi, în chip foarte paşnic, îşi puse în- i treaga familie să gătească păsările, adăugind fripturilor ! slănină şi verdeţuri; băieţii se împărţiră în cîteva gru- I puri şi se aşezară pe iarbă, ospătîndu-se cu multă plăcere
pe săturate, fără a-şi pune problema că încă o masă ca asta le-ar fi epuizat cu totul fondurile comune. Dulcea nepăsare n-a durat însă prea mult; cam pe la ora patru' doriră să plătească şi rămaseră muţi de uimire constatînd că li se cerea nu mai puţin de două lire, unsprezece şilingi şi şase pence pentru alimentele consumate. Socotind preţul exorbitant, contestară socoteala punct cu punct, dar! proprietăreasa îi încunoştinţă solemn că suma abia de-o despăgubea, punînd o mare parte din cost pe seama numărului exagerat de mare de gîşte şi găini ucise fără con- siniţămîntul ei şi fără să fi fost cu adevărat nevoie de ele.

Pipes, care în anumite probleme avea o gîndire cam simpluţă, le propuse s-o pedepsească pe hangiţă pentru absurdele-i pretenţii, plednd fără a lăsa nici un sfanţ ; Peregrine însă îi respinse dispreţuitor sfatul, considerînd că un asemenea procedeu nu cadrează cu demnitatea corpului de elită pe care avea cinstea să-l comande ; dădu deci, po- «runcă să se achite numaidedt nota de plată. Afacerea fiind reglată spre satisfacţia ambelor părţi interesate, îşi reluară marşul şi seara ajunseră la un tîrg unde hotărîră să-şi stabilească sediul pînă vor primi veşti de la şcoala de unde fugiseră. Ca reşedinţă îşi aleseră hanul cel mai bun din localitate, hotărînd să-şi administreze cu foarte multă grijă ce le mai rămăsese din suma strînsă. Avînd însă în vedere că printre elevi erau cîţiva care începuseră să-şi piardă entuziasmul, din cauza oboselii călătoriei şi a faptului că se gîndiseră mai bine şi-şi dădeau acum seama de nebunia aventurii lor şi de situaţiile neplăcute ce se vor ivi peste cîteva ore, cînd vor fi dat de fundul pungii ; ideea de economie prudentă fu abandonată, prepararără un

bol mare de punci şi Pipes primi ordin să distreze adunarea cu un cîntec. In scurt timp îşi uitară toate necazurile şi partea cea mai mare a nopţii trecu în voioşie şi bună dispoziţie, deşi dimineaţa, la trezire, fură cuprinşi de groază şi căzură pradă celei mai crunte deprimări, aflînd că abia mai existau destui bani în vistierie pentru a achita nota de plată, primită imediat după micul dejun şi pe care nu putură să n-o plătească.

Fiind aşadar la ananghie, se văzură siliţi să ţină încă o consfătuire şi hotărîră ca fiecare să-şi doneze medalioanele şi cataramele de argint pentru a face faţă cheltuieli

lor imecliate, iar pentru viitor să-şi încunoştinţeze rudele prin scrisori, avînd grijă să pună lipsa de bani pfe seama abuzurilor suferite la şcoală. Cu această ocazie, Peregrine scoase la iveală inelul şi medalionul primitele la doamna Trunnion, iar Pipes nu numai că-şi donă propria-i pungă
— foarte bine garnisită — dar îşi sacrifică pînă şi fluierul de argint şi lanţul de care atîrnase mulţi ani la gîtul său. Ii aduseră mulţumiri pentru ataşamentul dezinteresat, dar toate insistenţele lui nu reuşiră să-i înduplece pe conducătorii grupului să profite de acest exemplu de devotament amical ; socotiră că ar fi fost nedrept şi dezonorant să se folosească, într-o asemenea împrejurare, de ajutorul oferit de Pipes.

Pedagogii intervin în treburile şcolarilor. Peregrine, abandonat, e convins să se înr toarcă şi să se supună pedepsei; îi vin idei mai înalte; începe aventurile galante şi face cunoştinţa domnişoarei Emily Gawntlet

Intre timp, directorul, surprins şi deconcertat de secesiunea elevilor, fără precedent în analele şcolii, îi convocă pe guvemorii celor implicaţi în periculoasa acţiune, pentru a cădea cu' ei de acord asupra celor mai indicate măsuri de a-i readuce la şcoală. După o matură deliberare, părerea tuturor fiind că un număr atît de mare de băieţi nepregătiţi pentru viaţă şi cu minţile înfierbîntate, fără bani, fără o conducere pricepută, fără un plan şi fără experienţă, nu puteau rămîne uniţi prea multă vreme, ho- tărîră să-i lase să-şi vadă de capriciile lor, neavînd nici o îndoială că, pe măsură ce va slăbi avîntul iniţial, vor renunţa unul cîte unul şi, astfel, confederaţia lor se va dizolva. Întoarcerea băieţilor mai tineri dovedi justeţea pre-supunerii, dar dascălii se îngrijorară straşnic aflînd că ceilalţi îşi aleseseră un general, se supuneau unui regulament şi adoptaseră un plan bine ticluit. Hotărîră totuşi să-i mai lase un timp de capul lor şi aşteptară douăzeci şi patru de ore ca să vadă ce efect va avea îngăduinţa arătată. Neprimind nici o veste despre dezertori, începură să creadă că revolta era totuşi o treabă serioasă şi dînd urmare sfaturilor şi indicaţiilor dascălilor, pedagogii porniră în căutarea rătăciţilor.

Nu le-a fost greu să descopere pe ce drum apucaseră, Eiindcă o caravană atît de neobişnuită n-avea cum trece neobservată; ; din loc în loc primiră indicaţii despre înaintarea băieţilor, iar seaia ajunseră

la un han ridicat la marginea şoselei, la numai două mile de orăşelul unde îşi stabiliseră aventurierii tabăra. De aici, merseră in cor- pore acasă la un judecător de pace care, după ce le ascultă
doleanţele, eliberă un mandat pentru arestarea şi aducerea numitului Tom Pipes, acuzat de vagabondaj şi de corupere de minori. Cu acest document porniră în zorii zilei următoare spre orăşelul învecinat, găsind găzduire la un alt han, unde rămaseră *incognito* pînă vorbiră cu ofiţerul de poliţie şi cu un număr mare de ajutoare. Atunci trimiseră pe cineva să-l anunţe pe domnul Pipes că este aşteptat la „Cerbul Alb“.

Mesagerul îl găsi pe Tom îndată după încercarea, pomenită de noi, de a-şi oferi contribuţia la fondul comun. El îi comunică stăpînului despre ce era vorba, iar Perry, socotind, pe bună dreptate, că problema îi privea pe toţi, îi porunci să se ducă. Aş,adar Tom plecă odată cu trimisul dar, de cum îşi vîrî nasul în camera ce-i fu indicată, poliţistul şi potera săriră pe el, înainte să-şi poată da seama ce se întîmplă, sau să poată schiţa un cît de mic gest de apărare.

După ce-1 biruiră, îi dezvăluiră şi pricina arestării care, după cît se pare, nu-1 tulbură cine ştie ce, şi fu închis de unul singur într-o celulă în temniţă, să mediteze pe îndelete.

După succesul acestui prim pas, fiecare guvemor se retrase într-o odaie separată şi, trimiţînd după învăţăcelul său, îşi construi fiecare în felul său atacul, apelînd la argumentele pe care le socotea cele mai nimerite pentru a-1 convinge pe şcolar să renunţe la imprudenta aventură împinsă, şi aşa, cam prea departe. N-avură nevoie de prea multă elocinţă, pentru a-şi atinge ţelul, fiindcă elevii înşişi, tot chibzuind, ajunseseră cam la aceeaşi concluzie ; prin urmare, majoritatea se lăsară înduplecaţi de cuvintele pline de bun simţ ale pedagogilor şi consimţiră să se întoarcă la şcoală, cu condiţia să fie iertaţi cu toţii de fapta lor. Guvemorii aveau mandatul să promită tuturor iertarea, cu excepţia lui Peregrine ; pe acesta, directorul
- dorea să-l pedepsească exemplar, ca instigator al răzmeriţei şi conducător al revoltaţilor. Ştiind asta. Perry rămase neînduplecat la toate stăruinţele domnului Jolter, care-1 imploră în van să accepte o mică pedeapsă, decît să înfrunte riscul unei ruşinoase eliminări şi să piardă dragostea unchiului, de bunăvoinţa căruia ştia prea bine că depinde. în cele din urmă, văzînd că aliaţii lui se lasă convinşi să-şi'trădeze legământul şi pomenindu-se lipsit de oameni şi de mijloâce de subzistenţă, cu mare îndoială în suflet se resemnă să se dea pe mina soartei. Obţinu eliberarea lui Pipes şi fu condus înapoi

CAPITOLUL XXIII

la colegiu, iar aici, în ciuda intervenţiei tutorelui său, care se rugă fierbinte să i se îndulcească pedeapsa, eroul nostru nefericit fu bi-ciuit în public, *in terrorem*[1] tuturor celor vizaţi

Cum Peregrine împlinise deja paisprezece ani şi în- cepuse să aibă sensibilitatea şi mîndria unui bărbat adevărat, ruşinea îndurată i se întipări adînc în suflet. Sim- ţindu-se dezonorat şi stigmatizat, se ruşina să mai apară în lume ; era supărat pe camarazi pentru trădarea şi lipsa lor de curaj ; se adînci, aşadar, într-o reverie profundă, vreme de cîteva săptămîni, răstimp în care se debarasă de toate preocupările băieţeşti, oprindu-şi atenţia asupra unor lucruri mult mai vrednice de interes.

La orele de gimnastică, unde era un adevărat expert, cunoscu mai de aproape dţiva tineri cu mult mai în vîrstă decît el. Plăcîndu-le îndemînarea şi inteligenţa lui, aceştia îl duseră la petreceri unde aveau loc aventuri galante, lucru ce-i captivă în mare măsură imaginaţia. Natura îl înzestrase foarte generos pe Peregrine pentru a reuşi în asemenea aventuri; nu numai că era tipul de om ce devine tot mai atrăgător pe măsură ce trec anii, dar mai poseda 0 siguranţă plină de demnitate, o cruzime plăcută ce-i mărea capacitatea de a o cuceri pe frumoasa ce avusese norocul să-i înrobească inima, o generozitate fără. limite şi un simţ al umorului apreciat de toată lumea. Nu ducea lipsă nici de realizările mai trainice ale tinereţii 5 profitase peste aşteptări de studiile urmate şi, alături de puterea de discernământ, aflată la baza bunului simţ, prin care reuşea să înţeleagă şi să guste frumuseţile clasicilor, dăduse deja cîteva dovezi ale unui foarte promiţător talent liric.

Cu înfăţişarea şi calităţile lui, nu-i de mirare că eroul nostru se bucura de atenţia şi afecţiunea tinerelor Dalile din oraş, ale căror inimi începuseră să bată cam repejor, fără ca ele să înţeleagă de ce. Se făcură cercetări privitoare la situaţia lui financiară şi, de cum aflară ce-i re- 2erva viitorul, toţi părinţii fetelor se întrecută în a-1 invita Şi răsfăţa, iar domnişoarele excelau în amabilităţi. Oriunde apărea, deştepta iubirea şi dorinţa de a plăcea ; aproape imediat, fireşte, urmau invidia şi ciuda geloasă ; ajunse, prin urmare, să fie socotit o persoană dorită, dar foarte periculoasă. Cumpăl&rea nu-i fu pe măsura succesului : vanitatea înşfăcă frîul pasiunilor, risipindu-i atenţia, împiedicînd-o să se concentreze asupra unei singure fete ; era stăpînit de fapt, de furia de a spori cît mai mult numărul cuceririlor. Motiv pentru care putea fi văzut oriunde ieşea lumea la plimbare, la concerte sau la adunări ; se îmbrăca în haine

1 Spre groaza (lat.) (n. tr.).

bogate, în ton cu moda, dădea sindrofii pentru domnişoare şi era grav ameninţat să devină un filfizon ce sfidează limitele bunului simţ.

CAPITOLUL XXIII

Peregrine se bucura deci de o reputaţie foarte proastă printre anumiţi cunoscuţi, dar şi de stima altora, osci- lînd intre ridicol şi. perfecţiune ; cînd, dintr-o dată, se tntîmplă un accident cafe-i infirma concepţia privitoare la un anumit obiect, abătîndu-i gîndul de la deşartele preocupări ce l-ar fi făcut să se prăbuşească, după o vreme, în prăpastia dispreţului şi a nesăbuinţei. Intr-o seară, af lîndu-se la un bal organizat în fiecare an în cinstea doamnelor, cu prilejul curselor de cai, maestrul de ceremonii al acelei petreceri, ştiind cît de mult aprecia domnul Pickle orice ocazie de a străluci, veni spre el şi-i spuse că. la capătul celălalt al sălii se află o tînără frumoasă, extrem de dornică să danseze un menuet dac-ar putea g&si un partener, întrucît gentilomul ce-o însoţea, încălţat <u cizme, nu-i era de nici un folos.

Peregrine, cu vanitatea gîdilată de sugestia primită, traversă sala în căutarea domnişoarei cu pricina şi rămase I nrut de admiraţie văzînd cît era de frumoasă. Părea cam **I** de vîrsta lui, înaltă şi, deşi subţirică, desăvîrşită la trup, **I** ci* părul castaniu, atît de bogat, încît severa-i coafură nu-1 I putea împiedică să-i umbrească ambele părţi ale frunţii
I înalte şi fine ca porţelanul. Avea faţa ovală, iar nasul o | idee curbat înspre forma denumită acvilină, ceea ce-i oon- B fer*ea înfăţişării o şi mai mare prestanţă şi forţă de atrac-
■ ţie ; gura-i era mică, buzele pline, umede şi delicioase,
■ dinţii uniformi şi albi ca zăpada spulberată de vînt, tenul
■ de o incredibilă delicateţe, strălucind de sănătate, iar ochii ei, de un. albastru adînc, scăpărau de poftă de viaţă şi de iubire. Ţinuta domnişoarei era în acelaşi timp trufaşă şi înnebunitoare, vorba extrem de bine educată şi toată înfăţişarea ei te captiva în aşa măsură, încît de la prima privire tînărul nostru Adonis fu îngenuncheat.

Revenindu-şi cu multă greutate din uluire, Peregrine păşi spre fată cu un aer graţios şi respectuos, solicitîndu-i onoarea de a face dînsa cu el un menuet. Fetei păru că-i face multă plăcere invitaţia lui şi-i satisfăcu dorinţa cu inima deschisă. Formau o pereche prea frumoasă pentru a nu fi remarcaţi de cei de faţă : domnul Pickle era bine cunoscut aproape tuturor persoanelor din sală, dar partenera lui era un chip cu totul nou, aşa că atrase asupra ei critica tuturor femeilor de la bal. Una şopti :

— Are tenul frumos, dar nu credeţi că stă puţin încovoiată ?

A doua o compătimi pentru nasul ei bărbătesc, a treia observă

că era cam neîndemînatică, desigur pentru că nu fusese scoasă în lume, a patra distinse o îndrăzneală prea pronunţată în ţinuta ei ; pe scurt, n-a existat lucru frumos în alcătuirea fetei pe care lornionul invidiei să nu-1 denatureze, transformîndu-1 în defect.

Cu alţi ochi o priviră însă bărbaţii; apariţia fetei le smulse tuturor un murmur admirativ, se strînseră în cerc în jurul locului unde dansa, încîntaţi de mişcările-i graţioase. Dar, lansîndu-se în complimente la adresa domnişoarei, îşi exprimară şi neplăcerea faţă de norocul ce dăduse peste partenerul ei, numindu-1 marţafoi afurisit, mult prea adîncit în admiraţia propriei persoane pentru a înţelege sau merita aşa un hatîr al sorţii. Neauzindu-le, Peregrine nu putu răspunde neobrăzaţilor dar, în vreme ce toţi bărbaţii îşi închipuiau că se umflă în pene, o pasiune mult mai generoasă pusese stăpînire pe inima sa.

In locul veseliei isterice prin care devenise cunoscut peste tot unde mergea, dădea acum semne vizibile de emoţie şi nesiguranţă de sine ; dansa cu teamă de a nu greşi, ceea ce-i făcea mişcările greoaie şi roşea la fiecare pas greşit. Dacă gentilomii n-aveau ochiul îndeajuns de bine exersat ca să-i observe agitaţia neobişnuită, ea nu scăpa neremarcată de doamne; ele o înregistrară în egală măsură cu surpriză şi enervare, iar cînd Peregrine o coq-duse pe frumoasa necunoscută la locul ei, dădură glas ciudei printr-o chicoteală afectată, ieşită în aceeaşi clipă din toate gurile, de parcă aceeaşi stare de spirit le stăpînea pe toate.

Peregrine se simţi jignit de lipsa de maniere cu care-şi exprimau dezaprobairea şi, pentru a le îndurera şi mai şi, încercă să înfiripe o conversaţie cu frumoasa lor rivală. Răţfitoarea domnişoară, la rîndu-i nelipsirjdu-i nici agerimea şi nici înţelegerea că izbutise multe prin dansul acela, era indignată de comportarea semenelor, deşi exulta în secret, cunoscîndu-le motivul, şi-l încurajă pe Peregrine întocmai cum şi-o dorea el. Maică-sa aflată şi ea acolo. îi mulţumi pentru gestul curtenitor de a-şi fi oprit privirea asupra unei necunoscute şi mai primi un compliment asemănător din partea tînărului gentilom cu cizme, care era fratele fetei.

Dacă frumuseţea fetei îl fermecase, conversaţia ei — inteligentă, animată, veselă — îl entuziasmă. Umorul ei direct şi gesturile însufleţite îi stimulară pofta de glume şi încrederea în sine ; îi descrise, în propoziţii mustind de satiră comică, firile femeilor care-i onoraseră cu comentarii atît de pline de rîcă, iar fata păru că-1 ascultă r cu atenţie deosebită, fixîndu-le pe rînd pe nimfele ridiculizate cu o privire semnificativă ce avu

CAPITOLUL XXIII

darul să le adîn- cească ciuda şi umilinţa. Pe scurt, s-ar zice că fiecare fu ; încîntat de discuţia avută cu celălalt şi în tot acest timp tînărul nostru Damon[1] făcu faţă, cu deosebită îndemî- nare, tuturor obligaţiilor sale galante : se folosi de toate ocaziile întîlnite pentru a-i arăta domnişoarei cît de mult îi admiră farmecele, recurse la elocinţa mută a privirilor tandre, scoase cîteva suspine grăitoare şi nu se mai des- r părţi de ea pînă la sfîrşitul balului.

Cînd se sparse petrecerea, o conduse pînă acasă şi-şi ţ luă rămas-bun cu o strîngere uşoară de mînă. după ce ea-i ,1 îngăduLs-o revadă chiar a doua zi dimineaţă, la ea acasă, iar mama ei îl informă că fata se numeşte domnişoara Emilia Gauntlet[2].

In noaptea aceea, Peregrine nu reuşi să închidă ochii, ci'se desfăta gîndind la feluritele plăceri la care-1 trimitea imaginaţia în urma cunoştinţei proaspăt făcute. Se sculă odată cu ciocîrlia, îşi potrivi părul în aşa fel îndt să dea impresia unor bucle frumoase dar neglijente şi, îmbră- cînd o elegantă jiletcă gri, garnisită cu şnururi argintii, aşteptă nerăbdător să se facă ora zece. De cum bătu ceasul, se grăbi spre locul întîlnirii, unde întrebă de domni-şoara Gauntlet şi fu poftit într-un salon. După nici zece minute de aşteptare, intră în,cameră şi Emilia, într-o superbă rochie de casă, strălucind prin toate farmecele cu care o înzestrase natura şi cît ai clipi din ochi îl înrobi pe [1] Peregrine pe vecie, legîndu-1 cu lanţuri atît de tari, căi nici o întîmplare n-avea să le mai poată desface vreodată.

Mama ei zăbovea încă în pat, iar fratele plecase să comande trăsura, pentru a se întoarce cu ea acasă chiar în ziua aceea, aşa că Peregrine avu bucuria de a rămîne *tete* a *tete* cu domnişoara Emilia o oră întreagă, răstimp în care îi jură iubire cu cele mai fierbinţi cuvinte, implo- rînd-o să-l lase şi pe el să intre în rîndul admiratorilor ce aveau îngăduinţa de a o vizita şi adora.

Ea se prefăcu a socoti toate juruinţele şi angajamentele lui Perry drept simple gesturi de curtoazie şi-l asigură, foarte prietenoasă, că dac-ar locui în apropiere, i-ar face plăcere să-l vadă cît mai des ; dar casa familiei ei se afla la o depărtare considerabilă

---

1 Damon era, în mitologia greacă, exemplul clasic al devotamentului în prietenie: şi-a pus zălog viaţa pentru ca prietenul lui, Pythias, condamnat la moarte de tiranul Syracuzei, să poată pleca acasă pe dteva zile, pentru a-şi rezolva problemele fami-liale (n. tr.).

2 *Gauntlet* — mănuşă de armură (engl.) (n. tr.).

şi nu-i putea pretinde să facă atîta drum pentru un lucru atît de neînsemnat, nici să-şi dea osteneala să-i ceară mamei sale voie să o viziteze.

La această aluzie încurajatoare, Peregrine răspunse cu toată înflăcărarea pasiunii lui fierbinţi, cum că nu rostise altceva decît adevărurile pe care i le dictase inima şi că n-avea dorinţă mai mare decît să i se dea ocazia să-şi dovedească sinceritatea. Mai spuse că şi de-ar locui la marginea regatului, tot ar găsi calea să i se arunce la picioare, dacă o va putea vizita cu consimţămîntul mamei, pe care — o asigură el — îl va solidta fără întîrziere.

Atunci ea îi spuse că reşedinţa familiei se găseşte cam la şaisprezece mile depărtare de Winchester, într-un sat cu numele cutare, unde (deduse el cu uşurinţă din spusele fetei) n-ar fi un oaspete nedorit.

în mijlocul acestui schimb de cuvinte sosi şi doamna Gauntlet şi-i vorbi lui Peregrine cu multă prietenie, mul- ţumindu-i din nou pentru purtarea cavalerească faţă de Emy la bal. Luîndu-i-o înainte, îi mai spuse că i-ar face multă plăcere să-l reîntîlnească la ele acasă, dacă va avea vreodată prilejul să treacă pe acolo.

CAPITOLUL XXIII

Se interesează de situaţia tinerei femei de care s-a amorezat; fuge de la şcoală ; **e.** găsit de locotenent, dus înapoi la Winchester ; îi trimite iubitei o scrisoare în cîteva versuri

Invitaţia îl făcu pe eroul nostru să se^simtă în al nouălea cer, şi el le dădu bunelor doamne toate asigurările că va profita de ea ; mai făcu apoi, cum cerea eticheta, puţină conversaţie pe subiecte generale şi în cele din urmă îşi luă rămas bun de la Emilia şi de la prudenta ei mamă, care observase cele dintîi semne emoţionante ale pasiunii domnului Pickle pentru fiică-sa şi nu-şi cruţă osteneala de a afla cîte ceva despre familia şi averea lui.

Peregrine nu fu mai puţin curios să cunoască starea socială şi stirpea iubitei, aflînd despre ea că este unica fiică a unui ofiţer şi că tatăl murise înainte de a fi avut posibilitatea să strîngă prea multă avere pentru copii ; mai află că văduva ducea o viaţă modestă, dar decentă, trăind din pensie şi din mărinimia rudelor, iar fiul se afla sub arme, voluntar, chiar în compania comandată cîndva de taică-său. Emilia îşi făcuse educaţia la Londra, ţinută fiind la şcoală de

CAPITOLUL XXIII

un unchi bogat pe care, la vîrsta de cinci-^ zeci şi cinci de ani, îl apucase dorinţa de însurătoare ; prin urmare, nepoata fusese trimisă înapoi la mama ei, fără să aibă vreun mijloc vizibil de subzistenţă, în afară de purtarea ei frumoasă şi însuşirile personale.

Amănuntele acestea, dacă nu reuşiră să potolească iubirea lui Peregrine, îi alarmară 'totuşi mîndria ; în imaginaţia lui înfierbîntată îşi exagerase propriile perspective, iar acum începea să se teamă că dragostea pentru Emilia s-ar putea să vătămeze demnitatea poziţiei lui în societate. Lupta dintre iubire şi interes avu ca rezultat o dilemă ale cărei efecte se distingeau limpede în comportarea lui : deveni meditativ, solitar şi ursuz, ocoli toate distracţiile publice, iar îmbrăcămintea şi-o neglija în aşa hal, încît pînă şi cunoscuţii îl recunoşteau greu. înfruntarea gîn- durilor dură mai multe săptămîni, iar la sfîrşitul perioadei farmecele Emiliei triumfară asupra oricăror alte consideraţii; primind o sumă de bani de la comandor — mereu foarte generos în ceea ce-1 privea — îi porunci lui Pipes să pregătească nişte albituri şi alte cîteva obiecte strict trebuincioase şi să le pună într-un sac pe care-1 putea duce uşor în spate ; echipat astfel, porni la drum într-o dimineaţă devreme, pe jos, înspre satul iubitei şi ajunse înainte de ora două după-amiaza ; alesese această metodă de călătorie ca să nu-i poată fi descoperită uşor destinaţia, cum s-ar fi întîmplat, fără îndoială, dacă ar fi închiriat cai sau ar fi ocupat un loc în diligenţă.

.Sosind în sat, se îngriji mai întîi de o odaie bună la han, unde şi prinzi ; pe urmă se schimbă şi, urmînd indicaţiile primite, plecă spre casa doamnei Gauntlet cu inima plină de bucuria speranţei. Agitaţia-i creştea pe măsură ce se apropia ; ciocăni în poartă cu nerăbdare şi îngrijorare, ba chiar apucă să întrebe dacă doamna Gauntlet era acasă înainte să-şi dea seama că îi deschisese chiar scumpa lui Emilia. Nici ea nu rămase rece cînd îşi văzu, pe neaşteptat^ iubitul. Peregrine, recunoscînd-o imediat pe fermecătoarea fată, se supuse poruncii neiertătoare a dragostei şi o strînse pe loc în braţe. Ea nu păru supărată de comportarea lui îndrăzneaţă, care-ar fi displăcut poate unei fete cu o fire mai puţin deschisă, sau mai puţin obişnuită cu libertăţile educaţiei bazate pe bunul simţ. Francheţea' firii ei fusese însă încurajată şi amplificată de relaţiile fireşti, familiale, dintre oamenii între care crescuse ; deci, în loc să-l pună la punct cu o privire severă, rîse cu bunătate de siguranţa de sine a băiatului, datorată fără îndoială, spunea ea, faptului că-şi cunoştea meritele ; pe urmă-1 conduse într-un salon unde se afla maică-sa, iar doamna. Gauntlet îşi exprimă, foarte politicos, satisfacţia de a-1 avea ca oaspete.

CAPITOLUL XXIII

După ceai, domnişoara Emy îi propuse să facă împreună o plimbare la căderea serii şi paşii îi purtară prin- "tr-o mulţime de pîlcuri de copaci şi poieniţe, udate de un romantic pîrîiaş, ceea ce-i încîntă nespus de mult imaginaţia lui^ Peregrine.t

Cînd s-au întors din agreSbila excursie era deja tîr- 2iu, dar în momentul cînd el le ură doamnelor noapte bună, doamna Gauntlet insistă să rămînă la cină şi-i făcu o mare demonstraţie a stimei şi afecţiunii pe care le avea faţă de el. Rosturile casei nefiind împovărate de un număr prea mare de servitori, prezenţa doamnei era solicitată deseori în diferite locuri, astfel că tînărul gentilom avu destule ocaziivde a-şi curta în continuare iubita, cu ajutorul tuturor jurămintelor şi aluziilor tandre inspirate (ie obicei.de dragoste. Declară că gîndul la ea îi pusese stăpînire pe inimă în aşa măsură, încît, văzînd că nu-i mai poate suporta absenţa nici măcar o zi, îşi părăsise studiile, scăpase prin vicleşug de sub observaţia pedagogului, în aşa fel, încît s-o viziteze pe fata lui adorată şi să se desfete în intimitatea ei vreme de cîteva zile fără întrerupere.

Ea îi ascultă vorbele cu atîta bunăvoinţă şi interes, încît era limpede că le aprobă şi e încîntată ; pe urmă îl dojeni blînd că e un chiulangiu nechibzuit, evitînd însă cu grijă să se arate mistuită de aceeaşi flacără fiindcă, sub toată tandreţea lui, distinsese *o* anumită mîndrie uşuratică şi ştia că nu e cuminte să facă o asemenea mărturisire. Mama ei poate o îndemnase şi ea la precauţie menţinînd ^u multă înţelepciune o anumită distanţă ceremonioasă in politeţurlle cu care-l trata, atitudine pe care o socotea necesară nu doar -pentru onoarea şi bunăstarea familiei, ci şi pentru a se putea disculpa, dacă avea să fie acuzată Vreodată că-l încurajase sau instigase în nebuniile tinereţii. In ciuda rezervei lor impuse, ambele doamne îl ţratară pe Peregrine cu atîta consideraţie aleasă, încît era nemaipomenit de fericit de situaţia sa şi, pe măsură ce treceau zilele, devenea tot mai înamorat.

In timp ce el se abandona preadukei lui iubiri, la Winchester absenţa sa produse o destul de mare tevatură. Domnul Jolter fu ■extrem de afectat de plecarea lui neaşteptată, îngrijorarea fiindu-i justificată în special de împrejurarea că Peregrine dispăruse după o foarte lungă criză de melancolie, care nu trecuse neobservată de preceptor. Jolter îi împărtăşi directorului temerile sale şi primi sfatul de a-l înştiinţa numaidecât pe comandor de fuga nepotului şi de a se interesa în acelaşi timp la toate hanurile oraşului dacă închiriase cai sau trăsură pentru călătorie, sau dacă-l văzuse cineva pe drum şi putea spune în ce direcţie o apucase.

Investigaţia, deşi făcută cu multă atenţie şi conştiinciozitate, nu

avu nici un rezultat: nu aflară absolut nimic despre fugar. Domnul Trunnion se înnegri de supărare aflînd de fuga nepotului ; tună şi fulgeră împotriva obrăzniciei lui Peregrine, numindu-1, în primele accese de mî- nie oarbă, un dezertor ingrat; apoi îi blestemă pe Hatchway şi Pipes, jurînd că ei îl stricaseră pe băiat, prin poveţele lor vătămătoare ; în cele din urmă îşi dirijă injuriile asupra lui Jolter, pentru a nu fi fost destul de vigilent. încheie prin a apostrofa afurisenia aceea de gută, din pricina căreia nu putea pomi chiar el în căutarea fugarului. Totuşi, spre a nu lăsa nefolosite toate metodele ce-i stăteau în putere, trimise imediat mesaje urgente tuturor porturilor de pe coasta apropiată, cu gîndul de a-1 împiedica pe Peregrine să părăsească regatul; iar locotenentul, conform dorinţei chiar de el exprimate, fu trimis să cutreiere ţinutul în căutarea celui dispărut.

Patru zile la rînd Hatchway cercetă neobosit, nereuşind să dea de urma lui Peregrine. In cele din urmă, se hotărî să se întoarcă acasă prin Winchester, de unde spera să poată culege cîteva informaţii, oricît de vagi, ce-1 puteau ajuta în căutările lui viitoare. Se abătu de la drumul mare, voind să profite de o scurtătură şi, prins de înserare în apropierea unui sat, ceru găzduire la primul han spre care îl purtă calul. Comandă ceva de mîncare şi apoi se retrase în odaia sa, omorîndu-şi timpul cu pipa, cînd, deodată, îi ajunse la ureche zarva cAnfuză şi veselă a unei petreceri rustice. Aceasta se întrerupse tot atît de brusc şi după o scurtă pauză auzi vocea lui Pipes, care, la rugămintea tovarăşilor de chef, începu să-i distreze cu un cîntec.

Hatchway identifică imediat binecunoscutul glas ; dealtfel nici n-ar fi avut cum să se înşele, fiindcă nimic în lume nu semăna cîtuşi de puţin cu el. îşi azvîrli pipa în şemineu şi punînd mîna pe pistol, alergă repede înspre odăile de unde răsuna vocea. De cum intră, văzîndu-şi camaradul de echipaj înconjurat de ţărani şi ţărăncuţe, se aruncă asupră-i, îi înfipse pistolul în piept şi strigă :

— înghiţi-te-ar iadul, Pipes, eşti mort dacă nu-1 aduci imediat pe stăpînu-tău !

Porunca rostită ameninţător, avu mai mult efect asupra sătenilor decît asupra lui Tom care, privindu-1 foarte calm pe locotenent, răspunse :

— Păi, nu mi-e greu s-o fac, dom’le Hatchway.

— Cum ? întreg şi nevătămat ? strigă celălalt

— Sănătos tun, răspunse Tom, spre marea satisfacţie'

CAPITOLUL XXIII

i prietenului său Jack; acesta-i strînse mina şi-i ceru să-i dea înainte cu cîntecul. După ce-l sfîrşi şi plătiră hangiului, prietenii se retraseră în cealaltă odaie, unde locotenentul află cum fugise tînărul gentilom de la colegiu, precum şi despre alte aspecte ale situaţiei lui de acum — in măsura în care Pipes le putuse înţelege.

Pe cînd stăteau ei aşa de vorbă, Peregrine — care-i urase noapte bună iubitei sale — se întoarse acasă şi nu mică-i fu surprinderea cînd Hatchway, intrînd în cameră :u înfăţişarea lui marinărească, îi întinse mîna în semn de salut. Vechiul lui discipol îi făcu o primire caldă, ca de obicei, dar îşi exprimă uimirea de a-l reîntîlni chiar în locul acela. Înţelegînd însă cauza şi scopul sosirii locotenentului, tresări îngrijorat şi apoi, cu obrajii .arzînd de indignare, îi spuse că se crede destul de matur pentru a-şi chibzui singur faptele şi că, în clipa cînd va socoti el de cuviinţă, are să se întoarcă de bună voie la .şcoală ; cei ce credeau că o să-l poată sili să-şi facă datoria, vor afla că se înşală amarnic.

Locotenentul îi dădu toate asigurările că, în ce-l priveşte, n-are de gînd să întrebuinţeze forţa. îi arătă însă cît de primejdios era să-l mînie pe comandor, care mai că-şi ieşise deja din minţi din pricina dispariţiei lui. Pe scurt, îşi înşiră argumentele — toate foarte adevărate şi uşor de înţeles — cu vorbe atît de prietenoase şi respectuoase, încît Peregrine cedă rugăminţilor sale şi promise să plece cu el la Winchester a doua zi.

Nespus de bucuros de succesul tratativelor, Hatchway se dusa imediat la hangiu şi angajă un'poştalion pentru domnul Pickle şi omul lui; goli apoi o porţie dublă de rom cu ei şi, cînd noaptea era deja foarte înaintată, îl lăsară pe îndrăgostit să se odihnească, sau mai degrabă să se zvîreolească în ţepii gîndurilor ; de fapt nici nu închise ochii, chinuit fiind fără încetare de perspectiva despărţirii de divina Emilia, stăpîna absolută a sufletului său. La un moment dat îşi propuse să plece dis-de-dimineaţă, fără să mai dea ochii cu fermecătoarea fată, ştiind că nu poate avea încredere în propria-i tărie de caracter dacă se afla în prezenţa ei vrăjită. Apoi însă gîndul de a o părăsi într-un chip atît de abrupt şi nerespectuos fu alungat în numele iubirii şi onoarei. Războiul sentimentelor îl ţinu treaz toată noaptea şi abia. cînd veni ora sculării hotărî să-şi viziteze adorata şi să-i arate sincer motivele ce-l făceau să plece de lîngă ea.

Se îndreptă deci cu inima grea spre casa mamei fetei, însoţit pînă la poartă de Hatchway, căruia-i venea greu să-l lase singur ; intrînd, o găsi pe Emilia abia sculată şi parcă mai frumoasă ca orlcînd. •*

îngrijorată de o vizită atît de matinală şi de faţa posomorită a

CAPITOLUL XXIII.

iubitului, ea aşteptă fără o vorbă să audă veştile triste, iar el nu reuşi decît după o tăcere destul de lungă • să găsească în sine puterea necesară pentru a-i spune că venise să-şi ia rămas bun. Fata se strădui să-şi ascundă întristarea, dar natura nu se lăsă învinsă ; într-o clipită toate liniile frumosului ei chip se întăriră şi doar cu preţul unui efort deosebit reuşi să împiedice lacrimile să-i împăienjenească minunaţii ochi. El înţelese ce gînduri o făceau să sufere şi, pentru a o alina, îi dădu asigurări ca va găsi el o cale de a o revedea peste o săptămînă — două. Apoi îi arătă ce pricini îi cereau să plece, iar Emilia recunoscu temeiul lor. După ce-şi spuseră unul altuia cuvinte de consolare, durerea li se mai uşură şi cînd sosi vremea să coboare doamna Gauntlet din camera ei, purtarsa le era deja foarte cuviincioasă, dar resemnată.

Buna doamnă, aflîndu-i hotărîrea, îşi exprimă părerea de rău, dar şi speranţa că va mai avea dorinţa, şi ocazia de a le bucura, cît de curînd, cu o nouă vizită.

Neliniştit de prelungita întîrziere a lui Peregrine, locotenentul bătu la uşă şi, prezentat fiind de prietenul său, avu onoarea de a lua micul dejun cu doamnele ; cu ocazia aceasta, inima-i fu rănită atît de adînc de farmecele Emiliei încît, mai tîrziu, avea să-i atragă prietenului său atenţia asupra merituoasei sale comportări: aceea de a se fi stăpînit în aşa măsură, încît să se împiedice de a deveni rivalul prietenului său.

In din urmă trebuiră să-şi ia rămas bun de la prea- amabilele gazde şi, pornind de la han după mai puţin de o oră, ajunseră cam pe la ceasurile două lji Winchester, unde domnului Jolter îi pieri glasul de bucurie văzîndu-i că apar. *

Intrucît nimeni — în afara oamenilor de încreders ,■—■ nu cunoştea adevărata natură a aventurii lui Pickle, toţi cei ce se interesară despre motivul îndelungatei absenţe a lui Peregrine primiră răspunsul că-şi petrecuse cîteva zile la o rudă la ţară, iar directorul, cu mult tact, se făcu a nu observa minciuna. Văzînd deci Hatchway că lucrurile se aranjează în mod satisfăcător pentru tînărul lui prieten, se întoarse la garnizoană ca să-i tiea comandorului un raport detailat despre expediţie.

Bătrînul fu adînc tulburat aflînd că lă mijloc e o femeie şi remarcă plin de emfază că-i mult mai bine pentru un bărbat să se rătăcească în golful Florida decît să fie supt de vîrtejul din sufletul unei muiari ; în primul caz mai există speranţa de a-şi îndrepta corabia — cu un pilotaj priceput — spre apele sigure dintre insulele Bahamas şi ţărmul Indiilor ; în celălalt însă nu mai aveai

scăpare şi te luptai degeaba încercînd să-nfrunţi curentul, aşa că, desigur, Peregrine trebuia să se pună la adăpost şi să stea la ancoră lîngă un ţărm ferit de vînt. Hotărî deci să-i prezinte situaţia de-a fir a păr domnului Gămăliei Pickle şi, împreună, să ia măsurile adecvate pentru a-1 îndepărta pe fiul acestuia de preocupările deşarte ale iubirii, care aveau să pună beţe în roate, fără îndoială, planurilor de a i se asigura o bună educaţie.

Intre timp însă, gîndurile lui Perry erau cu totul absorbite de adorabila-i iubită, mereu vie în imaginaţia lui, fie că dormea sau se plimba; compuse deci următoarele versuri întru lauda fetei:

întregu-mi suflet zboară de la tine Fără să
plîngă, fără să suspine,
Dar bucuria-n inimă e moartă De Celia cînd
vor să mă despartă.

III

O, tu, cea mai frumoasă decît zorii Cînd roua-n
cîmp pune cunună florii,
Ca razele cereşti neprihănită Ce încălzesc,
în mai, briza stîrnită.

IV

Frum'seţea ta, divin strălucitoare Dă anului mai
din belşug splendoare ;
Dă faţă nouă zilei care trece,
Cu bucurii tiveşte, noaptea reca".

Juvenila compoziţie fu pusă într-un plic, împreună cu un bilet foarte dulce, şi încredinţată lui Pipes, cu porunca de a se îndrepta imediat spre locuinţa doamnei Gauntlet ca să le transmită doamnelor complimente şi un cadou constînd din vînat; Perry îi mai ceru lui Tom să găsească pi'ilejul cel bun de a-i da domnişoarei epistola fără ca mama ei să afle.

CAPITOLUL XXIII

Mesagerul are o neplăcere din care scapă printr-un'tertip neobişnuit, ceea ce duce la consecinţe ciudate

! J

CAPITOLUL XXIII

O diligenţă trecea la numai două mile de satul unde locuia fata, aşa că Tom se înţelese cu surugiul să-i dea un loc pe capră şi porni să-şi îndeplinească misiunea, deşi nu avea aptitudini deosebite pentru asemenea comisioane. Întrucît primise dispoziţii speciale privind scrisoarea, se hotărî să se îngrijească întîi şi-ntîi de ea şi, dînd dovadă de mare inteligenţă, o ascunse între ciorap şi talpa piciorului, unde, socotea el, avea să fie bine adăpostită de orice pericol sau accident Misiva rămase acolo pînă ajunse la hanul unde trăseseră mai'înainte şi, după ce se răcori cu o halbă de bere, Tom îşi scoase ciorapul, numai pentru a găsi biata scrisoare mînjită de praf şi cu totul ferfeniţită de mişcarea făcută de piciorul său cînd străbătuse pe / jos ultimele două mile ale călătoriei.

Rămas ca trăsnit la vederea acestui fenomen, dădu drumul unui lung şi puternic *mâăăi,* urmat de exclamaţia : „Dracu să-mi ia încălţările ! Pe Dumnezeul meu...“, după eare-şi propti coatele pe masă, îşi puse fruntea pe pumnii strînşi şi în poziţia aceasta se sfătui cu sine însuşi despre felul cum putea îndrepta greşeala.

' Nefiind asaltat de un număr prea mare de idei, în cu- rînd ajunse la concluzia că lucrul cel mai bun era să se folosească de priceperea diacului parohiei, un om, din cîte Ştia, foarte învăţat, şi să-l roage să scrie o altă epistolă, după indicaţiile pe care avea să i le dea ; nici visînd, măcar, că originalul rupt i-ar putea fi cîtuşi de puţin de folos, îl încredinţă, plin de înţelepciune, flăcărilor, ca să nu poată fi folosit vreodată drept probă incriminatorie împotriva sa.

Luînd el această înţeleaptă măsură de prevedere, pomi imediat în căutarea scribului şi-i spuse acestuia ce voia, promiţîndu-i, ca răsplată o carafă plină ochi. Diacul — care era şi învăţător — mîndru că i se oferea un prilej de a da dovada talentului său, consimţi repede să facă trebu- şoara şi, plecînd înapoi la han cu cel ce-1 angajase, întocmi în mai puţin de un sfert de oră o mostră de elocinţă ce-1 satisfăcu în aşa.măsură pe Pipes, încît acesta îi strînse mîna ca semn de apreciere şi dublă porţia de bere promisă. După ce deşertară halbele, curierul nostru se duse acasă la doamna Gauntlet cu ciosvîrta de vînat şi cu surogatul de scrisoare. îi transmise mamei complimentele şi cadoul, iar ea le primi cu mult respect, punînd nenumărate întrebări despre sănătatea şi prosperitatea stăpînului şi

CAPITOLUL XXIII

încercînd să-l răsplătească pe mesager cu o coroană, refuzată cu îndîrjire de Pipes, ca urmare a repetatelor avertismente primite de la domnul Pickle. Cînd bătrîna doamnă se întoarse către o servitoare spre a-i spune cum să procedeze cu darul primit, Pipes socoti că se ivise momentul prielnic pentru a-şi încheia socotelile şi cu Emilia, aşa că, închizînd un ochi, cu o smucitură a degetului mare înspre umărul stîng şi o foarte elocventă strîmbătură, o chemă pe frumoasa domnişoară în camera alăturată, dînd a se înţelege că purta un mesaj important pe care dorea să-l comunice. Ea înţelese aluzia, oricît de ciudat fusese făcută, şi păşind in camera vecină, îi oferi ocazia de a-i strecura misiva în mină, pe care Pipes nu pierdu prilejul de a o strînge uşor, ca semn de respect ; apoi, arundnd o • privire piezişă maică-sii, încă întoarsă cu spatele, Tom îşi puse un deget la baza nasului, recomandînd prin asta discreţie şi tăcere.

Ascunzînd scrisoarea la sîn, Emilia nu putu să nu su- ridâ, văzînd politeţea şi îndemînarea lui Tom. Ca să nu-1 surprindă maică-sa în timp ce-şi executa pantomima, întrerupse totuşi schimbul de semne,- întrebîndu-1 cu voce tare cînd se .gîndeşte să pornească înapoi spre Winchester. Cînd el răspunse „mîine dimineaţă[11], doamna Gauntlet îl recomandă ospitalităţii valetului ei personal, cerîndu-i acistuia să aibă multă grijă de domn vil Pipes jos, în odăile servitorilor, unde fu invitat la masă şi întreţinut foarte cordial. Tînăra noastră eroină, nerăbdătoare să citească

scrisoriea iubitului, care fâcea să-i palpite inimioâra de o dulce anticipare, se retrase, de-ndatâ ce putu, în odaia ei cu scopul de a lua cunoştinţă de conţinut, care era următorul :

„Divină împărătească a sufletului meu !

Dacă flăcările sclipitoare ale frumuseţii tale n-ar fi făcut să se evapore particulele creierului meu transportat de fericire şi nu mi-ar fi perpelit intelectul, făcînd din el un tăciune al indiferenţei, poate că splendoarea pasiunii mele ar străluci, ilustră, prin perdeaua de nisip a cernelii mele, şi ar transcende,j?rin sublimul ei, galaxia însăşi, deşi e purtată pe aripile unei simple pene cenuşii de gîscă. Dar ah ! celestă vrăjitoare ! Necromanţia farmecelor tale tiranice mi-a încătuşat facultăţile cu lanţuri tari ca diamantul şi, de nu vor fi topite de compasiune, voi fi silit să rămîn pentru eternitate în golful infernal a\ celei mai jalnice disperări. Milostiveşte-te deci, o tu, cel mai strălucitor luminător al sferei cereşti, să dai căldură, odată cu strălucirea ta, şi lasă- razele blînde ale bunăvoinţei tale să topească emanaţiile cu suflu de gheaţă ale dispreţului, care au transformat în gheaţă spiritul admiratorului tău extraordinar — o, angelică eminenţă ! şi sclavului tău superlativ,

PEREGRINE PICKLE"

Nu se* poate imagina o uluire mai paralizantă derft a Emiliei la citirea ciudatei compuneri de mai sus ; o silabisi, cuvînt cu cuvînt, de trei ori, înainte de a-şi da crezare simţurilor. Apoi încolţi în sufletul ei teama neprefăcută că iubirea deranjase foarte rău minţile iubitului. După sute de încercări de a explica stilul extraordinar de bombastic al misivei, conchise că era pur şi simplu rezultatul nestatorniciei, calculat anume pentru a-şi bate joc de pasiunea pe care i-o jurase Pickle cîndva. Enervată de presupunere, hotărî să nu-i dea motiv de a exulta şi să sg prefacă indiferentă. străduindu-se în ăst răstimp să-î alunge din locşorul ocupat în inima ei. Ar fi putut, într-a- devăr, obţine, fără prea mare greutate, victoria asupra propriilor dorinţe, căci se bucura de un temperament blînd, ce se acomoda uşor cu vicisitudinile sorţii, iar Însufleţirea ei, amuzlndu-i imaginaţia, o apăra de săgeţile ascuţite ale tristeţii. Luînd deci această hotărire, şi aflîndu-se in dispoziţia arătată mai înainte, nu trimise prin Pipes nici un fel de răspuns, nici cel mai mic semn de aducere aminte, ci-1 lăsă să pornească la drum doar cu urările de bine ale mamei. Tom Pipes ajunse la Winchester chiar a doua zi.

Lui Peregrine îi străluciră ochii văzîndu-1 pe mesager că soseşte şi

întinse imediat mîna, pe deplin convins că va primi un semn grăitor al afecţiunii Ameliei sale — şi cît a fost de dezorientat văzîndu-şi speranţele atît de crunt spulberate ! Toată voia bună îi pieri într-o clipită. Rămase o vreme tăcut şi ruşinat, pe urmă repetă de trei ori în-trebarea :

— Cum ? Nici un cu vînt de la Emilia ?

Neîncrezător în puterea de judecată a curierului, puse tot felul de întrebări pentru a afla în amănunt cum fusese primit. îl întrebă dacă o văzuse pe fată şi dacă ea se bucura de sănătate, apoi dacă găsise prilejul potrivit să-i strecoare scrisoarea, şi cum arătase ea cînd i-o vîrîse în palmă ? Pipes răspunse că n-o văzuse niciodată pe Emilia mai sănătoasă la trup şi mai bine dispusă ; că aranjase în aşa fel lucrurile, încît să-i poată preda scrisoarea fără nici un martor, ba chiar să o poată întreba, între patru ochi, înainte de plecare, ce porqnbi are să-i dea, iar ea-i spusese că nu era nevoie de nici o misivă de răspuns. Peregrine socoti că ultima remarcă era o manifestare clară de mojicie, şi-şi muşcă buzele de ciudă. Gîndindu-se însă mai bine, presupuse că fata nu voise să-şi încredinţeze gîndurile in- - time unui intermediar, şi că-i va scrie cu poşta. Ideea aceasta ii aduse, pentru moment, consolarea şi aşteptă nerăbdător să se bucure de roadele speranţei sale, dar, vă- ând că trecuseră opt zile fără să fi putut trăi satisfacţia pe care singur şi-o promisese, îşi ieşi din pepeni, începu să tune şi să fulgere împotriva sexului frumos şi făcu, apoi, o criză bruscă de melancolie. în scurt timp însă îi veni in ajutor orgoliul, salvîndu-1 de la chinurile cu care îl perpelea demonul melancoliei. Se hotărî să-şi pedep-

sească iubita nerecunoscătoare întorctndu-i nepăsarea, şi astfel îşi recîştigă buna dispoziţie pierdută ; cu toate că era de-acum aproape vindecat de îngîmfarea prostească de pe vremuri, îşi făcu din nou apariţia la distracţiile publice QU un aer de veselie şi nepăsare, sperînd că Emilia să audă, din întâmplare, în ce măsură îl lăsa rece dispreţul ei.

Niciodată nu lipsesc persoanele înfigăreţe care colportează cu multă plăcere ştirile de felul acesta. Vestea despre comportarea lui nesăbuită ajunse repede la urechile domnişoarei Gauntlet, confirmîndu-i impresia lăsată de lectura scrisorii, astfel că ea se zăvorî înăuntrul sentimentelor mai vechi, suportînd cu resemnare filosofică indiferenţa iubitului. Iată deci cum un schimb de scrisori, pornit din sinceritatea tandră a iubirii, cu şansa de a dura foarte mult, fu întrerupt în faşă de neînţelegerea provocată de mintea puţină a lui Pipes, care nu se mai gîndi nici măcar o dată la tristele rezultate ale

fraudei comise.

Dar, chiar dacă pasiunea reciprocă le-a fost, pentru moment, înăbuşită prin aceste procedee, ea nu se stinse cu totul, ci continua să ardă mocnit, cu toate că nici ei nu-şi dădeau seama — pînă cînd se ivi, mai tîrziu, o împrejurare ce aţîţă flacăra adormită, dînd prilejul iubirii să pună din nou stăpînire pe inimile lor.

In timp ce tinerii se mişcau — cum s-ar spune — în afere de atracţie diferite, comandorul, de teamă că Perry şi-ar putea vătăma interesele printr-o logodnă nesăbuita, hotărî, sfătuit şi de domnul Jolter şi de prietenul său, preotul paroh, să-l recheme de la şcoala unde-şi făcuse atîtea cunoştinţe imprudente şi să-l trimită la universitate, ca sS-şi completeze educaţia şi să-i piară pofta de distracţii copilăreşti.

Planul îi fu înfăţişat tatălui — acesta, cum s-a observat deja, avea întotdeauna o atitudine neutră cînd se discutau lucruri privitoare la fiul său. Cît despre doamna Pickle, de la plecarea lui Peregrine de acasă, nu-i auzise nici măcar o dată numele fără să dea semne de enervare sau indiferenţă, în afara datei cînd fusese informată de soţul ei că Peregrine avea toate şansele să fie distrus de un amor imprudent. Atunci se felicitase pentru intuiţia ce-o ajutase să distingă în viciosul ei băiat semnele des-
trăbălării de mai tîrziu, lansîndu-se în comparaţii între Peregrine şi Gammy care — spunea — era un copil cu însuşiri deosebite şi demn de încredere şi avea să fie, cu ajutorul Domnului, o adevărată mîngîiere pentru părinţi
şi o mîndrie a familiei.

De-aş îndrăzni cumva să sugerez că fiul ei preferat şi atît de lăudat era, în toate privinţele, altfel decît îl descria maică-sa ; că era un băiat-foarte răutăcios şi că, deşi avea un corp neobişnuit de diform, caracterul îi era încă şi mai strîmb ; sau că ea îşi convinsese soţul să adopte aceeaşi atitudine, deşi bunul simţ, ca şi observaţia directă, îi arătau contrariul, mă tem că bunul cititor m-ar socoti un monstru cum n-a mai creat altul natura, şi s-ar simţi înclinat să critice invenţiile mele ; cu toate acestea, nimic riu-i mai adevărat decît faptele descrise de mine pînă aici- şi aş dori să nu se creadă că tabloul, neobişnuit cum este, ar putea avea mai multe modele în realitate.

Peregrine e chemat să-şi ajute unchiul, e urit din ce în ce mai tare de mama lui; se adresează tatălui, a cărui îngăduinţă e învinsă de autoritatea soţiei

Lăsînd, însă, aceste reflecţii la o parte, să ne întoarcem la

Peregrine, care primise poruncă să se prezinte în faţa unchiului său şi sosi, după cîteva zile, la garnizoană, cu domnul Jolter şi cu Pipes, aâurînd cu el bucurie şi mulţumire.. Schimbarea petrecută cu propria-i persoană cît timp fusese plecat pria din plin înfăţişării sale : dintr-un băiat drăgălaş devenise un tînăr extrem de atrăgător. Era deja mai înalt decît bărbaţii de talie mijlocie, trupul prinsese contururi ferme, ligamentele erau solide, la chip arăta mult mai bine, şi toată silueta îi era atît de elegantă şi graţioasă, încît credeai că fusese turnată în aceeaşi formă ca şi a lui Apollo din Belvedere.

Cu o astfel de înfăţişare, nu-i era greu să-şi cîştige prietenia semenilor. Deşi-i fusese dat să asculte destule relatări laudative în ceea ce-1 privea, comandorul văzu că Peregrine în came şi oase îi întrecea mult aşteptările şi-şi exprimă satisfacţia prin cele mai virtuoase cuvinte. Pe doamna Trunnion o impresionă blîndeţea vorbei lui şi-l primi cu neobişnuite dovezi de afecţiune şi plăcere; toţi vecinii îl răsfăţară şi, admirîndu-i împlinirea, nu puteau să n-o deplîngă pe sucita mamă, lipsită de nespusa încîntare de care s-ar fi bucurat orice părinte normal la vederea unui fiu atît de admirabil dotat.

Fură depuse multe eforturi de către oameni de bună credinţă spre a învinge, dacă era posibil, monstruoasa ei prejudecată. Stăruinţele lor însă, în loc de a curma enervarea femeii, o aţîţară şi mai tare, şi nu putu fi convinsă nicicum să-i dea băiatului măcar un semn cît de mic de afecţiune maternă. Dimpotrivă, dezgustul iniţial se transformă într-o ură atît de inveterată, încît nu precupeţi nici o osteneală pentru a îndepărta de primul ei născut afecţiunea comandorului, recurgînd chiar la cele mai josnice calomnii pentru a-şi atinge ţelul. In fiecare zi bombarda urechile bărbatului cu cîte un exemplu inventat al nerecunoştinţei lui Peregrine faţă de unchiul său, ştiind prea bine că seara vorbele ei vor fi auzite de însuşi domnul Trunnion.

Intr-adevăr, domnul Pickle îl informă la club că favoritul său îl ridiculizase de faţă cu anumiţi oameni, sau că-i ponegrise, cu altă ocazie, soaţa, răspîndind astfel calomnia scandaloasă inventată de nevastă-sa. Din fericire pentru Peregrine, comandorul nu punea prea mare temei pe onestitatea informatorului, ştiind din ce sursă proveneau ştirile. **In** plus, în persoana domnului Hatchway tînărul avea prietenul cel mai devotat, întotdeauna gata să-l apere cînd era acuzat pe nedrept şi priceput să găsească de fiecare dată argumente suficient de tari pentru a infirma afirmaţiile adversarilor. Chiar dacă Trunnion se mai îndoia uneori de scrupulele tînărului gentilom şi făcea urechea surdă la protestele locotenentului, Perry avea la dispoziţie un bastion îndeajuns de puternic pentru a-1 apăra de orice asediu. Acesta era însăşi mătuşă-sa, a cărei bunăvoinţă faţă de el creştea pe măsură ce scădea a maică-si ; într-a- devăr, **sporirea** uneia **se** datora, după toate probabilitățile, diminuării celeilalte, întrucît cele două femei, în modul cel mai civilizat cu putință, își îndeplineau toate îndatoririle de bune **vecine** şi **se** urau una pe cealaltă din inimă cu

multă pioşenie.

Ofensată fiind de splendoarea noului atelaj al surorii ei, doamna Pickle se tot străduise de atunci, în vizitele făcute, să înveselească lumea cu glume crude referitoare la infirmităţile celeilalte\ femei, iar doamna Trunnion se folosise de prima ocazie pentru a porni la represalii, rostind cuvinte de ocară despre comportarea nefirească a cumnatei faţă de propriu-i copil. Ca rezultat al acestei dispute, Peregrine era pe atît de iubit de una pe cît nu-1 putea suferi cealaltă şi eu socotesc că cea mai sigură metodă de a-i distruge reputaţia în garnizoană ar fi fost afirmaţia că e privit cu ochi buni în casa tatălui său. Dar, fie că vom considera o asemenea experienţă rezonabilă sau himerică, sigur este că ea n-a fost niciodată pusă în practică, deci

Peregrine n-a fost în primejdie de a-şi pierde susţinătorii. Comandorul, asumîndu-şi pe bună dreptate tot meritul pentru educaţia băiatului, era atît de mîndru de modul cum creştea, de parcă ar fi fost' propria lui progenitură ; ba uneori dragostea lui se înălţa pînă la asemenea culmi ale entuziasmului, încît îl socotea cu adevărat un produs al trupului său. In ciuda bunăvoinţei arătate de mătuşă-sa şi de bărbatul ei, eroul nostru nu putea să nu sufere de nedreptatea pe care i-o făceau capriciile mamei. Deşi temperamentul voios îl împiedica să se chinuiască prea mult cu gînduri amare, înţelese curînd că, dacă un accident neprevăzut l-ar lua pe comandor de lîngă el, s-ar pomeni, după toate probabilităţile, într-o situaţie foarte neplăcută. -Mînat de aceste gînduri, într-o seară îşi însoţi unchiul la club, unde fu prezentat tatălui său, înainte ca stimabilul gentilom să-şi fi dat seama de prezenţa lui.

Niciodată n-a fost mai descumpănit domnul Gămăliei decît la această reîntîlnire neaşteptată. Firea lui nu-i permitea să facă lucruri prin care se putea crea cea mai mică tulburare, sau să-şi întrerupă distracţia de seară. De asemenea, avea o teamă atît de straşnică de nevastă-sa, încît nu îndrăznea să se lase în voia temperamentului său paşnic — fiind, după cum am observat, înclinat mai mult spre neutralitate. Zăpăcit deci de atîtea consideraţii ce se bateau cap în cap, cînd îi fu prezentat Perry rămase tăcut şi îngîndurat, ca şi cînd n-ar fi observat sau n-ar fi vrut să observe prezenţa lui. Iar cînd tînărul, implorîndu-1 să-i arate prin ce-şi atrăsese dezaprobarea lui, îl îndemnă să-şi spună păsul, răspunse cu un ton arţăgos :

— Păi bine, copile, ce-ai vrea să fac ? Mamă-ta nu te poate suferi.

— Dacă mama e atît de fără suflet, n-am să spun că-i nefiresc (zise Peregrine, din ochii căruia ţîşneau lacrimi de indignare) să mă alunge din preajma ei şi din inima ei, fără să aibă un motiv cît de mic ; dar sper că dumneata n-ai să fii atît de nedrept, încît să-ţi însuşeşti antipatia ei neomenească.

Pînă să aibă domnul Pickle timp să răspundă acestei dojeni, care-1 luase pe nepregătite, interveni comandorul şi dădu o mai mare greutate reproşului protejatului său, spunîndu-i domnului Gămăliei că i-e ruşine să vadă un bărbat (oricine ar fi el) navigînd 'atît de mizerabil sub fustele nevesti-si.

— In ce mă priveşte — zise, ridicînd tonul şi luîndu-şi o înfăţişare importantă şi poruncitoare — înainte de a mă lăsa cîrmuit pe orice vreme de vreo femeie creştină, mă-n- ţelegi, aş

stîrni un uragan atît de mare pe la urechile ei că...

Aici fu întrerupt de domnul Hatchway care, înclinîn- du-şi capul spre uşă, ca unul care ascultă cu atenţie, strigă :

— Ahei ! Vine soaţa dumitale să ne facă o vizită !

Intr-o clipită, faţa lui Trunnion îşi schimbă înfăţişarea, stăpînită fiind acum de teamă şi derută. Vocea îi coborî de la vociferare la şoaptă.

— Fără-ndoială că te-nşeli, Jack, zise şi, foarte încurcat, îşi şterse fruntea de sudoarea ţîşnită la auzul falsei alarme.

Locotenentul, satisfăcut că-1 pedepsise pentru fanfaronada sa, îi răspunse cu un rin jet dispreţuitor că-1 păcălise zgomotul unei uşi de afară, scîrţîind în balamale, pe care-1 confundase cu vocea doamnei Trunnion ; apoi îl îndemnă pe comandor să-şi continue admonestările adresate domnului Pickle. Nu s-ar putea spune că aroganţa arătată se potrivea, de fapt, cu felul de a fi al comandorului, subjugat in egală măsură voinţei soaţei sale pe cît era persoana a cărei supunere încercase s-o batjocorească, cu o deosebire însă provenind din diferenţa de caracter : supuşenia lui Trunnion semăna cu a unui urs, presărată fiind cu izbucniri de furie sau tăceri ursuze, în vreme ce Pickle purta jugul ca un plăvan, fără să crîcnească. Nu-i ded de mirare că indolenta lui, apatia, firea mai degrabă leneşă îl privau pe Gămăliei de puterea de a rezista argumentelor şi stăruinţelor amidlor şi că în cele din urmă se lăsă convins, recunoscu îndreptăţirea observaţiilor celorlalţi şi, luînd mina fiului său, îi promise că se va putea bucura, în viitor, de iubirea şi protecţia lui părintească.

Lăudabilă hotărîre dar, din păcate, de scurtă durată. Doamna Pickle, nesigură încă de constanţa sentimentelor bărbatului, geloasă pe amidţia dintre el şi comandor, nu uita să-l iscodească seară de seară despre discuţiile purtate la dub şi îşi potrivea poveţele în funcţie de noutăţile aflate. Aşa se face că, de cum se vîrî liniştit în pat (academia aceea unde toate nevestele demne de acest nume îşi ţin prelegerile), ea şi începu catehismul şi nu-i trebui dedt o singură clipă ca să distingă o notă de rezervă şi echivoc în răspunsurile soţului. Stîrnită de descoperirea făcută, se folosi cu atîta succes de influenţa şi îndemînarea ei, încît domnul Pickle îi dezvălui, cu belşug de amănunte, tot ce se-ntîmplase. După ce îndură cearta cea mai zdravănă pentru prostia şi imprudenţa de care se făcuse vinovat, se umili în asemenea măsură, încît făgădui că va anula chiar a doua zi promisiunea făcută şi va renunţa pentru totdeauna la nevrednicul obiect al dezgustului doamnei. Angajament de care se achită imediat, trimiţîndu-i comandorului o scrisoare, dictată chia'` de

nevastă-sa în termenii de mai jos :

„Domnule,

Ţinînd seama de faptul că aseară, abuzîndu-se de sufletul meu bun, am fost făcut să-l încurajez şi să-i promit nu mai ştiu ce stricatului tînăr al cărui părinte, din nefericire, sînt, doresc să vă aduc acum la cunoştinţă că revoc toată încurajarea, precum şi promisiunile, şi că niciodată nu-1 voi considera drept prieten pe acela care-mi va mai solicita bunăvoinţa în problema menţionată.

Al Dvs., domnule, etc.,

GAM. PICKLE"

Purtarea lui Pickle îl mînie pe Trunnion. Peregrine suferă că e nedreptăţit de mama lui, căreia-i explică sentimentele sale într-o scrisoare. Este înscris la Universitatea Oxford, unde se remarcă drept un tînăr înzestrat cu geniu întreprinzător

Imposibil de pus în cuvinte sînt crizele de mînie cărora li se lăsă pradă Trunnion din cauza absurdei retractări a cumnatului : rupse scrisoarea bucăţi cu gingiile' (dinţi n-avea nici unul) şi le scuipă cu strîmbături fioroase, ca semne ale dispreţului său suveran faţă de autor, pe care nu se mulţumi să-l blesteme, făcîndu-1 găgăuţă păduchios, rîios, abject, chiulangiu, mătăhălos şi răutăcios, ci se hotărî să-l provoace la duel cu arme de foc şi arme albe. Fu calmat şi convins să renunţe la ultima măsură de intervenţia domnului Jolter şi a locotenentului; aceştia-i interpretară scrisoarea drept un rezultat al infirmităţii bietului om, infirmitate pentru care se cuvenea să fie compătimit, iar nu urît ei reuşiră să abată torentul indignării lui Trunnion înspre nevastă, pe care acesta o sudui cum se cuvine. Nici Peregrine nu îndură răbdător injurioasa declaraţie a tatălui ci, de cum înţelese de la Hatchway despre ce era vorba, surprins şi exasperat, se închise în cameră unde, cu inima clocotind de proaspătă indignare, compuse epistola de mai jos, expediată numaidecît mamei sale :

„Doamnă,

De m-ar fi plăsmuit firea înfricoşător la vedere,

dîndu-mi un suflet la fel de vicios ca şi detestabilul meu trup, m-aş fi putut bucura, poate, de multe dovezi deosebite ale afecţiunii şi aprobării Domniei Voastre ; spun aceasta observînd că m-aţi persecutat cu o nefirească aversiune atîta vreme, fără alt temei decît acela că sînt atît de deosebit, ca formă şi ca spirit, de plodul
diform ce se bucură de tandreţea şi îngrijirile Domniei Voastre. Dacă acestea şi numai acestea sînt condiţiile în care m-aş putea bucura de atenţia Dumneavoastră, mă rog lui Dumnezeu să nu' încetaţi a mă urî.

Sînt, Doamnă, al Domniei Voastre fiu foarte :
jignit,f
Peregrine Pickle" "

Se poate uşor imagina ce efect a avut asupra mamei scrisoarea de mai sus, pe care doar lipsa de experienţă şi indignarea autorului" ar fi putut-o scuza. Mînia ei faţă de expeditor urcă pînă la punctul de fierbere, deşi credea, în acelaşi timp, că întreaga afacere fusese pusă la cale de doamna Trunnion, din pură pică ; soţului ei îi spuse că epistola era o insultă şi că simţul onoarei îi cerea să se considere ultragiat şi să rupă orice relaţii cu Trunnion şi familia sa. O pilulă cam prea amară pentru Gămăliei; el se obişnuise atît de mult cu prietenia comandorului, în anii mulţi petrecuţi împreună, încît mai uşor s-ar fi lipsit de un braţ, decît să renunţe pe loc la vizitele făcute la club. Prin urmare îşi luă inima-n dinţi şi-i arătă soaţei că nu-i poate urma sfatul, rugînd-o să-i îngăduie, cel puţin, să renunţe treptat la prietenia lui Trunnion şi asigurînd-o că-şi va da toată silinţa să-i satisfacă dorinţele punct cu punct Peregrine, în acest răstimp, se pregătea de zor pentru plecarea la universitate şi, după încă două-trei săptămîni, în al şaptesprezecelea an al vieţii, o porni la drum, însoţit tot de persoanele care locuiseră cu el la Winchester, dar numai după ce unchiul său îi dăduse poruncă straşnică să ocolească femeile uşoare, să-şi vadă de învăţătură, să-i trimită veşti despre sine cît de des găsea un minut liber pentru scris, şi după ce îi stabilise o bursă de cinci sute pe an, inclusiv salariul preceptorului, căruia i se cuvenea o cincime din sumă. Inima tînărului nostru gentilom crescu nemăsurat cînd se gîndi ce figură bună va putea face cu o alocaţie -atît de generoasă, pe care o putea gospodări după bunul plac ; pe tot parcursul călătoriei de două zile pînă la Oxford; se distră populîndu-şi imaginaţia cu cele mai plă-
cute reverii. Ajuns aici, fu prezentat decanului colegiului, cu cele

mai bune recomandări; i se dădură odăi confortabile de locuit,- fu trecut în registre ca student fără titlu de nobleţe şi i se repartiză un magistru înţelept. în loc să se reîntoarcă însă la studiul latinei şi al greacăi, considerînd că e deja suficient de instruit în aceste domenii, preferă să-şi reînnoiască prietenia cu vechii colegi de şcoală aflaţi acolo în aceeaşi calitate ca şi el, iar aceştia il iniţiară în toate distracţiile la modă pe atunci la universitate.

Nu trecu deci prea multă vreme pînă să se remarce prin spirit şi umor, calităţi atît de apreciate de fanţii universităţii, încît fu, pe loc, făcut membru al corporaţiei lor şi, cît ai clipi din ochi, deveni cel mai cunoscut personaj din întreaga fraternitate ; nu că s-ar fi mîndrit că e în stare să fumeze pipele cele mai multe, sau să dea pe gît cea mai mare cantitate de bere, asemenea însușiri erau mult prea grosolane pentru a-i putea deştepta rafinata ambiţie. Se lăuda, în schimb, cu talentul pentru zeflemea, cu spiritul şi gustul său, cu împlinirile personale şi cu succesele de intrigant; iar excursiile sale nu se limitau la sătuleţele din vecinătate, unde toţi studenţii făceau vizite săptămînale pentru a-şi satisface poftele trupului. El avea propriul său atelaj, cutreiera toată ţara, din petrecere în petrecere, mergea la toate cursele de cai, pe o rază de cincizeci de mile de la Oxford, se repezea adeseori la Londra şi petrecea acolo, incognito, cea mai mare parte a cîte unui semestru.

Regulamentul universitar era mult prea sever pentru a fi respectat de un băiat tânăr, debordînd de energie — de aceea deveni, cu timpul, un client obişnuit al proctorului *. Toate pedepsele şi opreliştele se dovediră însă insuficiente pentru a-i putea opri avîntul: vizită cafenelele şi tavernele, făcînd fel de fel de nebunii pe stradă, îi insultă pe toţi colegii sobri şi liniştiţi din fire, nu se dădu în lături să-i ridiculizeze chiar pe tutori, rîse de magistrat şi nu ţinu seama de nici o cerinţă a disciplinei studenţeşti.

In zadar încercară să-i mai înfrîneze ieşirile cu usturătoare amenzi ; era deschis la pungă şi plătea totul fără părere de rău. De trei ori fugi pe fereastră din casa unui neguţător cu a cărui fiică avea o aventură galantă, căutîn- du-şi scăparea într-o săritură precipitată, iar într-o noapte ar fi căzut, fără îndoială, pradă ambuscadei puse la cale de tată, dacă vajnicul scutier Pipes nu i-ar fi sărit în ajutor, scoţîndu-1 cu bărbăţie dintre bîtele duşmanilor.

în timp ce el se distra astfel, domnul Jolter, văzînd că poveţele nu-i sînt luate în seamă şi că reputaţia îi este distrusă cu desăvîrşire, încercă să-şi înţarce învăţăcelul de la extravagantele lui excese, canalizîndu-i atenţia spre preocupări ceva mai lăudabile. Cu acest scop îl duse la un club de politicieni, care-1 primiră cu o mare

demonstraţie de respect, se acomodară, mai bine decît s-ar fi putut aştepta el, cu spiritul lui jovial şi, în vreme ce puneau la cale planuri pentru a reforma statul, băură atît de zdravăn pentru traducerea lor în faptă, încît, înainte de despărţire, toate preocupările lor patriotice fură înecate în alcool.

Deşi nu se putea declara de acord cu doctrina lor, Peregrine hotărî să rămînă, o vreme, ataşat grupului, obser- vînd că entuziaştii aceia porniţi pe căi greşite îi puteau pune la dispoziţie ocazii ample de a-şi bate joc de ei. Printre obiceiurile de la care nu se abăteau era să înghită, în timpul consistoriilor nocturne, cantităţi generoase de inspiraţie, astfel că tainicile întîlniri sfîrşeau mai totdeauna ca adevărate orgii bahice, fiind rareori capabili să-şi păstreze demnitatea şi comportarea solemnă la care-i obliga natura profesiei. Cum înclinaţia lui Peregrine spre satiră nu putea găsi satisfacţie mai mare decît pe aceea de a surprinde personaje grave în atitudini ridicole, el le pregăti noilor aliaţi o capcană răutăcioasă, pusă în aplicare în felul următor : în timpul uneia din dezbaterile de noapte, avu grijă să instaureze un spirit de camaraderie atît de trainic — prin nenumărate vorbe plăcute de spirit, îndreptate anume contra adversarilor politici —, încît pe la ceasurile zece erau cu toţii gata să îmbrăţişeze cea mai extravagantă propunere pe care le-ar fi făcut-o. Deja — la sugestia lui — îşi făcuseră ţăndări pocalele şi băuseră în sănătatea tuturor din ghetele sau şepdle lor, din scobiturile sfeşnicelor de pe masă, stînd uneori cu un picior pe scaun şi cu celălalt îndoit din genunchi pe marginea mesei şi, cînd nu mai puteau rămîne în această poziţie, aşezîn- du-se cu fundul pe podeaua rece. Strigară *„ura !“,* suflară

în sticle, dansară şi cîntară ; pe scurt, ajunseră la o asemenea culme a cherchelelii, încît cînd Peregrine propuse să-şi* dea cu toţii foc perucilor, ideea fu aplaudată imediat şi, toţi ca unul, executară mişcarea. Ca urmare a unei instigări asemănătoare, ghetele şi şepcile tuturor avură aceeaşi soartă şi, cu ţinuta astfel descompletată, Peregrine îi conduse în stradă, unde se apucară să-i

silească pe toţi trecătorii întâmplători să subscrie la crezul lor politic şi să pronunţe deviza partidului lor. In ducerea la bun sfîrşit a acestei misiuni, întîmpinară mai multă rezistenţă decît ar fi crezut; fură contrazişi cu argumente cărora nu le prea putură da replică ; în scurtă vreme nasurile unora şi ochii altora prezentară semne vizibile ale încăpăţînatei dispute, iar conducătorul lor, după ce angaja, în cele din urmă, toată trupa într-o încăierare cu un alt escadron, aflat, mai mult sau mai puţin, în aceeaşi stare, şterse, foarte înţelept, putina, şi se retrase acasă, prevăzînd că tovarăşii săi vor fi curînd onoraţi de atenţia superiorilor. Pronostic ce nu fu infirmat: făcîndu-şi rondul, proctorul dădu, din întîmplare, peste tumultuoasa păruială şi, intervenind cu autoritatea funcţiei sale, găsi mijloace de a potoli dezordinea ; după ce le notă numele, li trimise pe turbulenţi acasă, foarte scandalizat de purtarea unora dintre ei, a căror datorie şi preocupare profesională era să dea cu totul altfel de pilde tinerimii aflate în grija şi îndrumarea lor.

Pe **la** miezul nopţii, Pipes — avînd poruncă să privească de **la** distanţă şi să nu-l scape din ochi pe Jolter — îl cără acasă în spate pe nefericit (Peregrine reuşise să pătrundă în incinta colegiului ceva mai devreme). Se descoperi că Jolter — printre alte vînătăi — avea pe faţă şi cîteva contuzii, care dimineaţa luară forma unor cercuri negre în jurul ochilor. împrejurarea era de nesuportat pentru un bărbat cu firea şi conduita lui Jolter, mai ales că proctorul îi comunicase că doreşte să-l vadă numaidecît. Plin de umilinţă şi căinţă, ceru sfatul învăţăcelului, iar acesta, obişnuit să-şi petreacă vremea cu pictura, îl asigură că **va** acoperi toate însemnele ruşinii cu un strat subţire de culoare proaspătă, în aşa fel încît va fi aproape imposibil să deosebeşti pielea naturală de vopsea. îndurerat, preceptorul se supuse operaţiei, ca să nu trebuiască să ofere observaţiei şi

oprobriului magistratului asemenea dovezi incriminatorii, şi, cu toate că sfătuitorul îşi suprapreciase îndemînarea, se lăsă convins să aibă încredere în deghizarea sa şi se prezentă în faţa proctorului cu un spor atît de vizibil al palorii mortale a feţei, încît chipul îi semăna de minune cu unele dintre capetele acelea înfiorătoare spînzurate deasupra intrărilor în taverne sau berării, sub denumirea de »,cap de sarazin".

O atît de remarcabilă schimbare a fizionomiei nu-i putea scăpa neobservată nici celui mai neatent privitor; cu atît mai puţin ochiului pătrunzător al severului judecător, deja stimulat de cele văzut-e de cu noapte. Fu, prin urmare, certat pentru ridicola şi străvezia lui înşelăciune şi, împreună cu tovarăşii săi de destrăbălare, primi o mustrare atît de usturătoare pentru scandaloasa comportare, încît rămaseră cu toţii fierţi de ruşine, neîndrăznind, vreme de mai multe săptămîni, să-şi mai facă datoria în public.

Prea mîndru de fineţea minţii sale pentru a ascunde rolul jucat în respectiva comedie, Peregrine îşi distră prietenii cu amănuntele escapadei, atrăgîndu-şi prin aceasta ura şi antipatia comunităţii politice ale cărei maxime şi procedee le dăduse în vileag : fu considerat un spion pătruns în societatea lor pentru a o trăda sau, în cel mai bun caz, un apostat şi un renegat al credinţei şi principiilor la care, cîndva, subscrisese.

E insultat de profesor, pe care îl satirizează ; progresează considerabil în literatura galantă ; într-o excursie la Windsor o întîlneşte, din întîmplare, pe Emilia şi e primit

cu multă răceală

CAPITOLUC XXV

Printre cei ce au avut de suferit din pricina iscusinţei şi neloialităţii lui Peregrine se număra şi propriul său profesor, domnul Jumble, care nu reuşi nicidecum să înghită mortalul afront suferit, fiind hotărît să se răzbune pe autorul insultei. Din această cauză, urmări cu cea mai renchiu- noasă vigilenţă comportarea domnului Pickle, nelăsînd să-i scape nici o ocazie de a-i arăta o dispreţuitoare lipsă de respect — ştia el că pupilul său, datorită firii, putea îndura mai greu aşa ceva decît orice altă pedeapsă severă aflată la îndemîna lui.

Cîteva dimineţi în şir, Peregrine nu venise la serviciul religios de la capelă şi cum domnul Jumble nu uita să-l chestioneze de fiecare dată, într-un stil peremptoriu, despre motivul absenţei, inventase mereu justificări plauzibile ; în cele din urmă însă imaginaţia îi secă, încasă o veninoasă mustrare pentru conduita lui nelegiuită şi, ca să-l usture şi mai tare, i se porunci, ca exerciţiu intelectual, să compună o parafrază în versuri englezeşti după următorul distih din Vergiliu:

„Vane ligur, frustraque animis elate superbis,
_ Necquicquam, patrias, tentasti lubricus a'rtes“ *.

CAPITOLUC XXV

Impunerea nesuferitei teme avu asupra lui Peregrine tot efectul dorit, pentru că o consideră nu doar un necioplit abuz, menit să-l pedepsească pentru comportarea flușturatică, ci și o insultă adusă, retrospectiv, amintirii bunicului, care (după cum fusese informat el) în timpul vieții fusese cunoscut mai mult pentru șmecheria sa, decît pentru sinceritate în afaceri.

Scos din minți de exemplul acesta al îndrăznelii pedantului pedagog, în prima clipă de mînie Peregrine vru să se răzbune pe loc, luîndu-l la bătaie ; prevăzînd însă repercusiunile neplăcute ce ar fi urmat după o încălcare atît de flagrantă a disciplinei universitare, își înfrînă indignarea și-hotărî să răzbune insulta într-un chip mult mai calculat și disprețuitor. Luînd această decizie, porni o anchetă cu scopul de a afla amănunte despre familia și educația lui Jumble și află că tatăl insolentului profesor era zidar, iar mama plăcintăreasă și că fiul, în diferite perioade ale vieții, se îndeletnicise cu ambele profesiuni, înainte de a-și converti interesul spre învățătură. Plin de plăcere malițioasă la aflarea acestor amănunte, compuse balada următoare, cu rime șchioape, prezentînd-o a doua zi ca o glosă pe marginea citatului ales de magistru :

I

„Studenți, m-ascultați, de-orice foaită veți fi :

Cînt despre-un savant şi un dascăl *perdie,*

CAPITOLUC XXV

Profund om de stat, dar şi critic de bază,

Pe scurt, o-ncîlceală de ştiinţă şi-emfază.

Dar, oridt cu talentu-i ar fi de-ngîmfat,

Pîn'la arta părinţilor nu s-a înălţat.

n

Tăticul, sperînd că-1 va căpătui Desluşit i-ar fi taina măiestrei mistrii,

CAPITOLUC XXV

Dar mortarul profesiei nu stătea pus,

De-un zid gros apăsat fiindu-i creierul, sus.

Deci, oricît s-a trudit şi oricîte-a-ndurat,
Pîn' la arta părinţilor nu s-a înălţat.

III

Iar mama, femeie de casă, cuminte,

Vestită pentru gustoşii-i pesmeţi şi plăcinte,

CAPITOLUC XXV

Ca să-i fie pe plac, studiul i-a cîrmit Dinspre zidărie spre-aluatul dospit.

Dar nici şcoala ei nu l-a prea ajutat ;
Misterul plăcintelor nu l-a aflat.

IV

Fidel însă spiţei, în munca-i apar Elemente
din ambele arte, e clar,

Obligat să lucreze la propria-i vatră,

Face ziduri de cocă, plăcinte de piatră.

Aşadar, dom'le Dascăl, nu fi prea-ngîmfat:
Pin' la arta părinţilor nu te-ai înălţat

Obraznica lui compunere fu, într-adevăr, modul cel mai eficace în care s-ar fi putut răzbuna pe profesor, întrucît acesta poseda toată aroganţa înfumurată şi mîndria ridicolă a pedagogilor ridicaţi din clasele de jos. In loc să treacă satira insultătoare cu vederea, arătînd cumpănire și dispreţul decent ce stau bine unei persoane de importanţa şi poziţia sa, profesorului, de cum își aruncase ochii pe opuscul, îi şi năvăli sîngele în obraz, apoi faţa îi deveni albă ca de mort. Cu buze tremurînde, îl informă pe tînăr că e un ţafandache impertinent şi că va avea el grijă să fie exmatriculat din universitate fiindcă îndrăznise să scrie şi să-i prezinte o asemenea calomnie licenţioasl şi plină de mojicii. Fără să clipească, Peregrine răspunse că nu se îndoia cîtuşi de puţin că, de îndată ce va deveni publică provocarea primită, va fi achitat de opinia oamenilor imparţiali ; se arătă gata să supună totul judecăţii decanului.

Propuse arbitrajul acesta ştiind foarte bine că decanul şi Jumble se aflau la cuţite ; din care pricină profesorul nu îndrăzni să dea pricinei o asemenea dezlegare. Mai mult, cînd se făcu referinţa la decan, Jumble — fire geloasă şi invidioasă — bănuise că Peragrine obţinuse promisiunea că va fi sprijinit, înainte de a trece la înfăptuirea unei insulte atît de neobrăzate. Ideea avu un efect atît de puternic asupră-i, încît hotărî să înghită umilinţa şi să aştepte un

prilej ceva mai prielnic pentru a-şi stinge ura. Studenţilor li se distribuiră, între timp, copii ale baladei, şi ei o cîntară chiar sub nasul domnului Jumble, pa melodia *Cîrpaciul şi moartea,* desăvîrşind triumful eroului nostru. El nu-şi dedică însă în întregime timpul năstruşnicelor extravaganţe ale tinereţii. Au existat destule intervale de luciditate, în timpul cărora reuşi să cunoască mai îndeaproape autorii clasici, se dedică studiilor de istorie, îşi cultivă gustul în domeniile muzicii şi picturii, făcînd unele progrese ; şi, mai ales, aprofunda studiul filosofiei naturale. In general, după o perioadă de atenţie încordată acordată ştiinţelor şi artelor, spiritul se descătuşa prin izbucnirile acelea neobişnuite, prin sălbaticele vituperări ale imaginaţiei ce-i aduseseră celebritatea. Era poate singurul tînăr din Oxford Care întreţinea, în acelaşi timp, relaţii strînse şi amicale cu cei mai necugetaţi studenţi ai universităţii, dar şi cu cei mai serioşi.

Să nu cumva să presupuneţi că un tînăr cu vanitatea lui Peregrine, lipsit de experienţă şi risipitor, reuşea să-şi restrîngă cheltuielile la banii primiţi de la comandor. Nu făcea parte dintre fericiţii economi din născara şi nu cunoştea arta de a înnoda baierele pungii cînd îşi vedea prietenii la strîmtoare ; generos şi deschis la suflet din fire, îşi risipea repede paralele şi-şi făcea o glorioasă apariţie cînd primea alocaţia trimestrială ; dar, pînă să nu se fi scurs a treia lună, îşi cheltuise toate fondurile şi, neputîndu-se demite să solicite un supliment, prea'mîndru pentru £ împrumuta şi prea cu nasul pe sus pentru a se îndatora tîrgoveţilor, dedica studiului aceste perioade de sărăcie, strălucind din nou din plin cînd venea primă zi a noului pătrar.

In cursul uneia dintre escapade se duse la Windsor, însoţit de cîţiva prieteni, pentru a vizita.apartamentele regale din castel, unde sosiră după-amiaza şi, pe cînd Peregrine stătea contemplativ în faţa tabloului ce-1 înfăţişează pe Hercule cu Omphalos *, unul dintre colegi îi şopti la ureche :

— La naiba, Pickle, uite două fete faine !

El se răsuci numaidecît pe călcîie şi într-una dintre ti- nsre o recunoscu pe aproape uitata Emilia; apariţia ei avu asupra imaginaţiei sale efectul unei scîntei aprinse ce cade pe un morman de praf de puşcă ; pasiunea adormită în el timp de doi ani de zile se aprinse într-o clipită şi fu cuprins de o tremurătură generală. Ea-i văzu emoţia şi i-o împărtăşi, căci sufletele lor, la unison, vibrau din acelaşi impuls iniţial. Fata însă îşi chemă în ajutor mîndria şi supărarea, găsind în sine destulă putere pentru a se îndepărta de locul periculos.

Alarmat de retragerea ei, Peregrine îşi recîştigă iute stăpînirea de sine şi, împins de o iubire căreia nu i se putea împotrivi, o urmă în camera alăturată unde, în maniera cea mai surprinzătoare, o acostă, spunîndu-i:

— Sînt preaplecatul vostru slujitor, domnişoară Gauntlet.

Ea îi răspunse la salut, afectînd o indiferenţă ce nu reuşea totuşi să-i ascundă prea bine emoţia :

— Servitoarea dumneavoastră, domnule.

Şi numaidecît, întinând un deget înspre portretul lui Duns Scotus[1] fixat deasupra unei uşi îşi întrebă însoţi- toarea, cu un glas ciudat, întrerupt de chicoteli, dâcă nu era de părere că seamănă cu un mag. Peregrine, cu spiritul stîrnit de aşa o primire, răspunse în locul doamnei că „nu era mare scofală să fii mag pe atunci cînd simplitatea epocii te ajuta să faci preziceri; dar de s-ar scula acum din' morţi Scotus, ba chiar Merlin, n-ar fi capabili să cîştige o pîine cu profesiunea lor, într-atit domnesc în zilele noastre înşelăciunea şi disimularea".

— O, donftiule (răspunse ea, întorcîndu-se cu totul spre Peregrine), nu mă-ndoiesc că ar adopta nişte devize noi; în vremurile noastre luminate nu-i un lucru de ruşine să-ţi schimbi părerile.

— Bineînţeles că nu, domnişoară (răspunse, cam repezit, tînărul), cu condiţia însă să fie o schimbare în bme.

— De s-ar întîmpla altfel (răspunse zîna, făcîndu-şi vînt cu evantaiul), inconstanţa n-ar fi un lucru absent din practica omenirii.

— Adevărat spuneţi domnişoară (conchise eroul nostru, ţintuind-o cu privirea), exemple ale uşurinţei se în- tîlnesc pretutindeni din belşug.

1 In mitologia greacă, piatră divină ce marchează centrul universului (n. tr.).

— Dumnezeu mi-e martor, domnule (strigă Emilia, scuturîndu-şi părul), că nu veţi găsi nici un filfizon care s& nu fie uşuratic !

Intre timp, tovarăşul lui Peregrine, văzîndu-1 ocupat cu una dintre doamne, intră în vorbă cu cealaltă şi, pentru a-şi ajuta prietenul în străduinţele lui galante, o conduse în încăperea vecină, sub pretextul că doreşte să-i arate o pictură cu totul remarcabilă.

Profitînd imadiat de faptul că rămăsese singur cu aleasa inimii, Peregrine îşi luă o înfăţişare tandră şi seducătoare şi, scoţînd un suspin profund, o întrebă dacă-1 alungase definitiv din amintire. Îmbujorîndu-se la auzul întrebării, care-i reaminti de felul cum — credea ea — o batjocorise, fata-i răspunse, nespus de încurcată :

— Cred, domnule, că am avut odată plăcerea să vă văd la un bal la Winchester.

— Domnişoară Emilia (rosti el, grav şi apăsat), n-aţi vrea să fiţi sinceră şi să-mi spuneţi pentru ce greşeală binevoiţi să mă pedepsiţi, alungind din memorie totul, în afara acelei unice împrejurări ?

— Domnule Pickle (îi răspunse ea cu acelaşi ton), n-am nici competenţa, nici dorinţa de a vă judeca purtarea, deci vă adresaţi cui nu trebuie atunci cînd îmi cereţi astfel de explicaţii.

— Cel puţin (insistă îndrăgostitul nostru), daţi-mi trista satisfacţie de a afla pentru car2 jignire adusă de mine aţi refuzat cu desăvîrşire să luaţi în seamă scrisoarea trimisă de la Winchester şi scrisă cu permisiunea dumneavoastră expresă ?

— Scrisoarea dumneavoastră (spuse cu însufleţire domnişoara) nici nu cerea şi nici nu merita, după părerea mea, un răspuns ; ca să fiu sinceră, domnule Pickle, n-a fost decît un artificiu străveziu, întrebuinţat psntru a vă descotorosi de o corespondenţă pe care aţi catadixit s-o solicitaţi.

înmărmurit de neaşteptata replică, Peregrine îi răspunse că, oricît de grav ar fi greşit în ceea ce priveşte discreţia sau ^leganţa stilului, era sigur că îşi jxprimase în mod satisfăcător respectul şi devotamentul pentru acele însuşiri ale Emiliei pe care era mîndru să le adore.

— Cît priveşte versurile (mai zise), recunosc, nu erau pe măsura subiectului ce le-a inspirat, dar mă amăgeam cu gîndul că ar merita să le acceptaţi, chiar dacă nu le veţi considera oportune, şi că le veţi privi nu ca pe o dovadă a talantului poetic, ci ca o expresie neprefăcută a iubirii mele.

— Versuri ? (strigă Emilia, cu o mină uluită) — ce fel de versuri ? Zău că nu pot să vă-nţeleg.

Tînărul nostru gentilom rămase ca lovit de trăznet auzindu-i exclamaţia şi, după o lungă pauză, răspunse :

— început să bănuiesc — şi din toată inima doresc să fie aşa — că de la bun început a existat între noi o neînţelegere. Spuneţi-mi, rogu-vă, domnişoară Gauntlet, n-aţi găsit şi o poezie în plicul ce cuprindea nefericita scrisoare ?

— Să vă spun drept, domnule (zise Emilia), nu sînt o cunoscătoare îndeajuns de pricepută ca să-mi pot da seama . dacă glumeaţa compunere pe care o numiţi, cu atîta veselie, o scrisoare nefericită era alcătuită în versuri sau în proză ; cred însă că-i prea veche festa pentru a o pune din nou pe^tapet.

Zicînd acestea, se îndreptă cu paşi mărunţi spre tovarăşa ei, lăsîndu-şi iubitul să clocotească în deplină nesiguranţă. înţelegea acum că ea nu răspunsese chemărilor lui, pe cînd se afla la Winchester, dintr-o pricină misterioasă care, deocamdată, îi scăpa ; cît despre fată, începea să bănuiască — şi să spere — că scrisoarea primită era contrafăcută, cu toate că nu izbutea să priceapă cum se putuse întîmpla una ca asta, din moment ce îi fusase adusă, cu mîna lui, chiar de servitorul lui Peregrine.

Hotărî totuşi să-l lase pe el să caute explicaţia misterului, ştiind că nu-şi va cruţa ostenelile pentru* a găsi un răspuns care să-i satisfacă pe amîndoi. Părere ce se dovedi întemeiată ; cînd ajunse la scări, Peregrine se apropie din nou da ea şi insistă să le conducă pe doamne pînă acasă, deoarece nu le însoţea nici un bărbat. Emilia pricepu îndată ce urmărea — nimic altceva decît să afle unde anume locuia — şi cu toate că-i aprecia comportarea politicoasă, crezu de cuviinţă, pentru a-şi păstra neştirbită demnitatea, să refuze oferta lui galantă. Prin urmare îi mulţumi că se oferise, spunînd însă că nu poate consimţi cu nici un preţ să-l lase să se ostenească, cu atît mai mult cu cît drumul pînă acasă era foarte scurt. El însă nu 6e împacă cu refuzul, înţelegîndu-i perfect cauza, iar ei nu-i păru rău că perseverează. Prin urmare, Peregrine le însoţi pe doamne la întoarcerea acasă, făcînd mai multe încercări de. a vorbi cu Emilia între patru ochi ; ea însă avea în temperamsntul ei un sîtnbure de cochetărie şi, hotărîtă să-i aţiţe nerăbdarea, îi zădărnici toate eforturile, cu multă artă,, necontenind nici măcar o clipă să poarte cu prietena ei o conversaţie al cărei subiect era acum venerabila înfăţişare şi ma- iestuozitatea imperială a Windsorului. Torturat în felul acesta, ajunse cu ele la poarta casei în care locuiau, cînd iubita lui, citind pe obrazul însoţitoarei sale că-i gata-gata să-l poftească înăuntru, o opri, printr-o încruntare a sprîn- cenelor, să dea glas intenţiei, apoi,

întorcîndu-se spre domnul Pickla, făcu o reverenţă protocolară, o luă de braţ pe cealaltă domnişoară şi, zicînd : „Hai, verişoarâ Sophy“, dispăru cit ai clipi din ochi.

După multe încercări fără succes, găseşte mijloace de a da explicaţii adoratei sale; urmează împăcarea.

Deconcertat de dispariţia bruscă a fetei, Peregrine rămase cîteva minute în stradă, cu gura căscată, şi numai după aceea îi putu veni de hac uimirii. în sinea lui, deli- beră dacă să-i ceară iubitei să-l primească imediat, sau să aleagă o altă metodă de a ajunge în preajmă-i. Enervat de comportarea ei lipsită de menajamente, dar încîntat de firea bravă a Emiliei, îşi puse în mişcare imaginaţia pentru a găsi o modalitate de a o vedea ; adîncit în gînduri, sosi la han, unde-şi regăsi tovarăşii părăsiţi la poarta Castelului. Deja ei se informaseră despre cele două fete şi Peregrine reuşi să afle că domnişoara Sophy era fiica unui gentilom din partea locului, înrudit cu aleasa inimii lui, că cele două tinere doamne erau prietene intime şi că Emilia stătea de vreo lună la verişoara ei şi-şi făcuse apariţia triumfală la ultimul bal, fiind admirată de toată suflarea. Mai află că mulţi tineri gentilomi de familie bună
o sîcîiau, trimiţîndu-i mereu complimente.

Ambiţia eroului nostru fu flatată, iar patima din sufletul său aţîţată şi mai tare la aflarea acestor ştiri ; îşi jură în barbă că nu se va clinti din loc pînă cînd nu va fi repurtat o victorie deplină asupra tuturor rivalilor.

Chiar în seara aceea compuse o epistolă plină de elo- cinţă, prin care o conjura, pe un ton serios, să-i acorde favoarea de a-şi putea justifica comportarea ; ea însă nu-i primi bileţelul, nici măcar nu voi să-l vadă pe mesager. Neajungînd nicăieri cu această încercare, puse misiva într-un alt plic, cu adresa scrisă de mîna altcuiva şi-i porunci lui Pipes să plece a doua zi la Londra, călare, pentru a o preda la biroul poştal; primind-o pe această
cale — socotea el — Emilia nu va bănui cine e autorul şi o va deschide înainte de a-şi fi dat seama că a fost păcălită.

Aşteptă cu multă răbdare timp de trei zile, să vadă ce rezultat

va da stratagema lui, iar în după-amiaza Zilei a patra îndrăzni să se aventureze într-o vizită simandicoasă, dîndu-se drept o bună şi veche cunoştinţă. Şi de data asta dădu însă greş ; domnişoara nu se simţea bine şi nu primea pe nimeni. Toate piedicile nu făcuseră, decît să-i sporească nerăbdarea; nu renunţă la hotărîrea luată la început, iar camarazii săi, înţelegîndu-i încăpăţînarea, plecară a doua zi, lăsîndu-1 să născocească ce-o vrea. Rămas singur cu ideile sale, Peregrine îşi dublă eforturile, punînd în practică toate metodele ce-i treceau prin cap pentru a asigura reuşita planului.

Pipes fu postat de strajă de dimineaţa pînă seara într-un loc de unde putea observa uşa fetei, pentru a-i raporta stăpînului toate mişcările ei. Ea însă nu ieşea decît ca să facă scurte vizite prin apropiere, şi se închidea din nou în casă înainte să afle Peregrine de apariţia ei. Se duse la biserică, pentru a-i atrage atenţia asupră-i şi se purtă cu multă umilinţă sub ochii ei, dar Emilia, răutăcioasă, se arătă atît de cucernică, încît nu-şi ridică deloc ochii din cartea de rugăciuni şi nu-1 blagoslovi deci nici măcar cu o privire. Începu să frecventeze cafeneaua şi se strădui să fie prezentat tatălui domnişoarei Sophy, spe- rînd că acesta îl va pofti să-l viziteze acasă ; şi aici însă aşteptările i-au fost înşelate. Prudentul gentilom îl luă drept unul dintre îndrăzneţii vînători de zestre care cutreieră ţara în căutarea unei averi de risipit; prin urmare, îi descurajă toate avansurile. întristat de atîtea încercări neizbutite, începu să-şi piardă nădejdea că-şi va mai atinge vreodată ţelul şi — făcînd ultima încercare la care îl mai ducea -mintea — plăti odaia de la han, se urcă pe cal la amiază şi o porni — după toate aparenţele — spre locul de unde venise. Nu călări însă decît două-trei mile şi se întoarse, nevăzut, în crugul înserării, trase la un alt han, li porunci lui Pipes să nu se-arate pe-afară şi, rămînînd şi el incognito, se folosi de serviciile unei alte persoane ca s-o pîndească pe Emilia.

De data asta ingeniozitatea sa nu intîrzie să culeagă roade. A doua zi după-amiază iscoada îl încunoştinţă că cele două domnişoare au ieşit la plimbare in parc şi Peregrine se duse şi el într-acolo numaidecît, plin de ho- tărîrea de a avea o explicaţie cu adorata sa, fie şi în prezenţa prietenei, care, la urma urmei, s-ar fi putut lăsa convinsă să pledeze în favoarea lui.

In clipa cînd socoti să ajunseseră destul de departe pentru a nu se putea întoarce în oraş înainte de a avea el prilejul să-şi transforme hotărîrea în faptă, îşi domoli mersul şi izbuti să le răsară în cale atît de brusc, încît Emilia nu-şi putu reţine un ţipăt

de uimire. îndrăgostitul nostru, arborînd o înfățișare umilă și întristată, o imploră să-i spună dacă supărarea ei era fără leac, întrebînd-o de ce refuza cu atîta cruzime să-i acorde măcar circumstanţele atenuante de care se putea bucura orice criminal.

— Dragă domnişoară Sophy (zise, adresîndu-se însoţitoarei Emiliei), daţi-mi voie să vă implor să interveniţi pe lîngă verişoara dumneavoastră; nu mă îndoiesc că sînteţi îndeajuns de omenoasă ca să-mi îmbrăţişaţi cauza, cînd veţi afla cît este de dreaptă, şi mă mîngîi la gîndul că, prin binevoitoarea dumneavoastră mijlocire, voi reuși să îndrept fatala neînţelegere ce mi-a ruinat viaţa.

— Domnule (răspunse Sophy), îmi păreţi un gentilom adevărat şi n-am nici cea mai mică îndoială că întotdeauna comportarea v-a fost pe măsura înfățișării; trebuie să înţelegeţi însă că nu pot să primesc nici un fel de însărcinare de la o persoană pe care n-am avut onoarea s-o cunosc.

— Doamnă (zise Peregrine), sper că domnişoara Emy va depune mărturie despre caracterul pe care pretind că-1 am, în ciuda misterioasei ei supărări faţă de mine, căreia jur pe onoarea mea că nu-i găsesc explicaţia.

— O, Doamne, domnule Pickle (spuse Emilia, revenin- du-şi intre timp), nici măcar o dată nu v-am pus la îndoială curtoazia şi bunul gust, dar sînt ferm hotărîtă să nu vă»mai dau ocazia de a vă exercita talentele-pe spinarea mea ; prin urmare, mă sîcîiţi degeaba și tot degeaba vă frămîntaţi ; vino, Sophy, ne întoarcem înapoi acasă.

— Dumnezeule mare, doamnă ! (strigă, profund emoţionat, îndrăgostitul nostru), de ce vreţi să mă scoateţi din minţi cu preacruda voastră indiferenţă ? Rămîi, scumpa mea Emilia ! In genunchi îţi cad şi te rog să nu pleci şi s& mă asculţi — pe toate cele sfinte ! N-am fost eti de vină; probabil că te-a tras pe sfoară vreun ticălos, invidios pe norocul meu, care s-a folosit de vreo păcăleală josnică pentru a-mi pune iubirea în pericol !

Domnişoara Sophy, înzestrată cu foarte multă bunăvoință şi cunoscînd de la Emilia cauza reținerii ei, văzînd cît de afectat e tînărul gentilom de dispreţul prefăcut al prietenei sale, puse mîna pe braţul Emiliei, şi zise, cu un zîmbet:

— Ia-o mai încet, Emilia, încep să-mi dau seama că e vorba de o fceartă între îndrăgostiţi şi dacă-i aşa, mai există speranţe de împăcare; ambele părţi, cred eu, sînt dornice să se lase convinse.

— Din partea mea (strigă, plin de înflăcărare, Peregrine), mă supun hotărîrii domnişoarei Sophy. Dar de ce spun „mă supun ?“

Fiindcă, deşi ştiu prea bine că n-am făcut nimic rău, sînt gata să îndur orice pedeapsă, oricît de aspră, pe care o va hotărî frumoasa mea stăpînă, cu condiţia să-mi aducă, în sfîrşit, favorul şi iertarea sa.

Emily, aproape învinsă de declaraţia lui, ii spune că, deoarece nu-1 acuza de nici o vină, nu dorea nici un fel de ispăşire şi-şi îndemnă din nou tovarăşa de plimbare să se întoarcă acasă. Sophy însă — simpatizînd prea mult cu adevărata dorinţă a prietenei sale pentru a-i da ascultare — observă că tînărul gentilom era gata să facă multe concesii rezonabile, că începe să creadă că verişoara ei greşeşte şi, din această pricină, e dispusă să facă pe judecătorul între cei doi.

Domnul Pickle, nespus de bucuros la auzul acestei oferte, îi mulţumi cu cele mai mişcătoare cuvinte şi, transportat de fericire, sărută mîna blîndei mediatoare ; gestul avu un efect remarcabil asupra dispoziţiei Emiliei, căreia nu-i fu pe plac călduroasa acceptare a lui Peregrine.

După nenumărate implorări venite dintr-o parte şi îndemnuri stăruitoare din cealaltă, Emilia cedă în sfîrşit şi, întorcîndu-se spre îndrăgostit, îi spuse, cu faţa îmbujorată pînă la rădăcina părului :

— Ei bine, domnule, presupunînd că rezolvarea acestei probleme ar schimba lucrurile, ce explicaţii îmi poţi da privind ridicola scrisoare trimisă din Winchester ?

întrebarea duse la discutarea amănunţită a întregii afaceri, în cursul căreia fură trecute în revistă toate aspectele ; Emilia continuă să susţină cu înflăcărare că scrisoarea fusese anume concepută ca s-o jignească, întnicît nu-şi putea imagina ca autorul să fi fost atît de slab la minte, încît să vrea s-o folosească în alt scop.

Peregrine — avînd încă proaspăt în memorie conţinutul nefericiteLepistole, precum şi versurile trimise odată cu ea, — nu reuşi să-şi amintească de nici o înfloritură de condei care să fi putut provoca o cît de mică supărare ; zbătîndu-se deci în agonia nedumeririi, ceru ca toată povestea să fie supusă judecăţii domnişoarei Sophy şi promise să nu pună la îndoială botărîrea ei.

Ca să n-o mai lungim, propunerea fu acceptată şi de Emilia, cu o oarecare şovăială şi-şi dădură cu toţii întîl- nire pentru a doua zi, în acelaşi loc, unde cei doi împricinaţi urmau să vină înarmaţi cu toate dovezile, în funcţie de care se putea pronunţa o sentinţă definitivă.

Văzînd ce întorsătură favorabilă luaseră lucrurile, înamoratul

nostru erou o copleşi pe Sophy cu mulţumiri şi laude pentru generoasa-i mediere şi pe tot parcursul plimbării — căreia Emilia nu se mai grăbea defel să-i pună capăt — şopti nenumărate cuvinte tandre în urechea iu- biţei; fata însă continuă să se arate rezervată, aşteptînd ca îndoielile să-i fie spulberate pe deplin.

Domnul Pickle izbuti să născocească felurite modalităţi de a le distra pe fete, în cîmp deschis, pînă la asfinţit cînd se văzu obligat să le dorească noapte bună, nu înainte de a le ruga să-şi reînnoiască solemn făgăduinţa de a veni la întîlnire a doua zi, la locul convenit. Pe urmă se duse şi el acasă şi petrecu noaptea întreagă întordnd pe faţă şi pe dos enigma scrisorii, nodul gordian pe care nu izbutea să-l desfacă în nici un chip.

Socoti un timp că cine ştie ce hîtru îşi bătuse joc de mesagerul său şi ca urmare Emilia primise o scrisoare substituită ; reflectînd însă mai serios, nu-şi putu da seama ce-ar fi putut urmări o asemenea înşelăciune. începu, apoi, să pună la îndoială sinceritatea iubitei; oare nu cumva se folosise de această împrejurare pentru a se descotorosi de el, la cererea vreunui rival care-i căzuse cu tronc 7 Propria lui integritate însă îi interzise să pună prea mult temei pe această presupunere, şi, prin urmare, rătăci mai departe prin labirinturile nerezolvabilei probleme. A doua zi aşteptă, chinuit de nerăbdare, să se facă ceasurile cinci după-amiază ; abia bătu ora că-i şi porunci lui Pipes să vină cu el — în caz că se ivea nevoia să depună mărturie — şi se repezi la locul întîlnirii, unde nu avu de aşteptat mai mult de cinci minute sosirea preafrumoaselor. Schimbară, politicos, saluturi şi complimente, însoţitorului i se ordonă să rămînă la o distanţă potrivită şi apoi Peregrine le convinse pe doamne să se aşeze pe iarbă, în umbra unui stejar rămuros, ca să se simtă mai în largul lor ; el se întinse la picioarele lor, cerînd să fie examinată hîrtia de care îi depindea soarta. Scrisoarea îi fu numaidecît înaintată frumoasei judecătoare şi citită de ea cu glas limpede şi tare. De abia rostise însă primele două cuvinte că Peregrine tresări, sub imperiul unei mari emoţii, se ridică într-un genunchi şi o mînă şi, în poziţia aceasta, ascultă pînă se termină fraza ; atunci sări în picioare, uluit de ceea ce auzise şi, înnecîndu-se totodată de mînie, strigă :

— Pe toţi dracii din iad ! Ce-i asta ! E limpede că sînt luat peste picior, doamnă !

— fiţi vă rog amabil, domnule (zise Sophy), şi mă ascultaţi

cîteva minute ; după aceea puteţi spune ceea ce socotiţi că se cuvine în apărarea dumneavoastră.

Punîndu-1 astfel la punct, continuă să citească, dar, înainte de a-şi fi sfîrşit măcar, pe jumătate treaba, seriozitatea i se spulberă şi o apucă o criză violentă de rîs, iar cei doi îndrăgostiţi, neputînd rezista nici ei, i se alăturară, cu toate că amîndurora le era plin pieptul, în clipa aceea, de furie. Foarte repede însă judecătoarea îşi recăpătă aerul solemn şi dădu citire celei de a doua părţi a ciudatei epistole. Cînd sfîrşi, se uitară toţi trei unul la altul, pe rînd, vreo jumătate de minut şi în aceeaşi clipă iz

bucniră cu toţii din nou în hohote de rîs cu lacrimi. Ai fi crezut, văzîndu-i cum se apleacă toţi trei de rîs, că ambelor părţi le căzuse foarte bine gluma, ceea ce însă nu era cituşi de puţin cazul.

Emilia îşi închipui că, în ciuda surprinderii arătate, amorezatul ei, poate fără să vrea, se distrase din nou pe socoteala ei şi totodată se felicitase pentru necioplita lui ştiinţă de a ridiculiza lumea. Presupunerea îi reînvie, desigur, indignarea, sporind-o, iar Peregrine se simţea foarte jignit de lipsa de consideraţie cu care îl tratau fetele, în- cercînd să-l tragă pe sfoară cu un artificiu atît de grosolan şi absurd. Aceasta fiind adevărata natură a gîndu- rilor fiecăruia, se înţelege că veseliei îi urmă o înnourare a feţelor iar judecătoarea, adresîndu-se domnului Pickle, îl întrebă dacă vede vreun motiv care să împiedice pronunţarea sentinţei.

— Doamnă (răspunse învinuitul), îmi pare rău să aflu că verişoara dumneavoastră are despre mine o părere atît de proastă, încît mă crede uşor de păcălit cu o asemenea născocire.

— Ba să-mi fie cu iertare, domnule (interveni Emilia), născocirea-i a dumitale şi nu mă pot reţine să admir neru- şinarca cu care o pui pe seama mea.

— Pe onoarea mea, domnişoară Emily (reluă eroul nostru), îmi nedreptăţeşti cugetul, precum şi iubirea, acu- zîndu-mă că aş fi scris un lucru atît de idiot şi impertinent ; chiar prin felul cum arată şi cum e scrisă pe ea adresa, plăsmuirea asta este atît de neasemănătoare cu misiva pe care am avut cinstea s-o compun, încît sînt sigur că pînă şi omul meu, după atîta vreme, va observa deosebirea.

Zicînd acestea, ridică vocea şi-l chemă pe Pipes, care se înfăţişă numaidecît. Iubita lui voi să obiecteze împotriva depoziţiei acestuia, spunînd că domnul Pipes, fără îndoială, fusese învăţat ce să spună. Peregrine însă, ru- gînd-o să-l cruţe de ruşinea de a-l privi într-o lumină atît de nefavorabilă, îi ceru valetului să cerceteze scrisoarea pe dinafară şi să-şi amintească dacă era una şi aceeaşi cu cea dusă de el domnişoarei Gauntlet acum vreo doi ani. Uitîndu-se scurt la epistolă, Tom se trase de bretele şi zise :

— Poate c-o fi. da' noi arrt călătorit atîta, am fost prin atîtea pîraie şi cotloane de atunci, că nu pot spune că-s sigur : io nu ţin nici jurnal, nici caiet de bord cu tot ce facem.

Emilia îi lăudă sinceritatea, aruncîndu-i, în acelaşi timp, stăpînului o privire sarcastică, parcă voind să spună că în zadar încercase să influenţeze integritatea servitorului. Peregrine se porni să strige şi să-şi blesteme soarta pentru a fi bănuit de o asemenea josnicie, chemînd cerurile şi infernul, cît se poate de serios, să

depună mărturie că el, departe de a fi compus şi expediat scornirea aceea cretină, nici măcar n-o văzuse pînă atunci, nici nu fusese părtaş fie şi la cel mai mic detaliu al respectivei urzeli.

Pentru întîia oară îşi dădu seama Pipes de buclucul în care-şi vîrîse stăpînul şi, adînc mişcat de suferinţele lui — îi era, doar, profund ataşat lui Peregrine — declară fără ocol că-i gata să jure cum că domnul Pickle n-avu- sese nici o contribuţie la scrisoarea predată de el, Pipes. Ceilalţi trei rămaseră cu gura căscată la auzul mărturisirii, neputîndu-i înţelege sensul. După o pauză, Peregrine se repezi la Pipes, îl înhăţă de beregată şi strigă, spumegînd de furie :

— Ticălosule ! Spune-mi imediat ce s-a ales de scrisoarea ce ţi-am dat-o pe mînă !

Docilul valet, strangulat pe jumătate, scuipă pe un colţ al gurii cîteva picături de zeamă de tutun şi răspunse cu multă grijă :

— Păi am ars-o, doar n-aţi fi vrut să-i predau doamnei ceva plin de zdrenţe ce fluturau în vînt ?

Fetele săriră în apărarea necăjitului scutier, reuşind să scoată de la el, cu ajutorul unor întrebări de care nu avea nici priceperea, nici dorinţa să se ferească, o explicaţie a misterioasei întîmplări.

în felul cum îşi înjghebase Pipes ieşirea din încurcătură întrezăriră atîta naivitate şi o intenţie atît de nevinovată, încît nici măcar amintirea neplăcerilor provocate de el nu reuşi să le stîrnească mînia şi să-i împiedice să izbucnească pentru a treia oară în hohote de rîs.

Pipes fu lăsat să plece, cu multe sfaturi ameninţătoare de a se feri, pe viitor, să mai facă una ca asta. Pe chipul Emiliei se putea citi un amestec de bucurie şi tandreţe ;
ochii lui Peregrine scînteiau de adoraţie şi cînd domnişoara Sophy prqnunţă sentinţa de împăcare, făcu doi paşi înspre iubita sa, zicînd :

— Mare«e adevărul şi întotdeauna va triumfa.

Apoi, îmbrăţişînd-o, îi răpi cu neruşinare un sărut, pe care ea nu avu puterea să i-1 refuze. Dar bucuria lui era atît de neţărmurită, încît îşi permise să procedeze la fel cu buzele Sophiei, numind-o buna lui judecătorească şi îngerul lui păzitor. Transportat de fericite, se purtă în- tr-atît de extravagant, încît ardoarea şi sinceritatea iubirii sale nu mai puteau fi puse la îndoială.

N-am să încerc să redau toate cuvintele tandre rostite de el sau să descriu înrobitoarele priviri aprobatoare cu care au fost primite de ea ; ajunge să spun că intimitatea’ drăgăstoasă a legăturii lor de pe vremuri fu restabilită pe loc şi că Sophy, felicitîndu-i pentru sfîrşitul fericit al neînţelegerii, se bucură de încrederea amîndorura.

Ca urmare a împăcării mult dorite, se gîndiră cum să facă să se întîlnească mai des; deoarece nu era posibil ca el s-o viziteze acasă la rubedenia ei, fără a fi fost prezentat în prealabil, hotărîră să se vadă în parc, în fiecare după-a- miază, pînă la balul următor, cînd el avea s-o ceară de parteneră, iar ea se va îngriji să fie liberă şi să-i aştepte invitaţia. După stabilirea acestei legături, Peregrine va fi îndreptăţit să-i facă o vizită a doua zi, şi astfel putea să înceapă între ei o legătură recunoscută public. Planul fu pus, întocmai, în practică, şi se ivi o împrejurare care ar fi dus la consecinţe neplăcute, dacă norocul lui Peregrine n-ar fi fost superior înţelepciunii sale.

Trăieşte o aventură la bal şi se **ceasta cu** ‘preceptorul

Nu mai puţin de trei gentilomi de rang îi făceau îndrăgostitului nostru concurenţă în a cîştiga bunăvoinţa Emiliei şi-i solicitaseră în repetate rînduri cinstea de a o dansa la bal. Fiecăruia ea-i ceruse scuze, preţinzînd o uşoară indispoziţie, care se prea putea s-o împiedice sâr meargă la dans, şi cerîndu-i să-şi găsească o altă parteneră. Obligaţi să-i accepte refuzul, ei îi urmară imediat sfatul şi, după ce se angajaseră în aşa fel încît nu mai aveau cum să dea înapoi, avură neplăcuta surpriză de a
o vedea la bal fără partener.

Unul cîte unul veniră la ea şi-şi exprimară surpriza şi îngrijorarea de a o vedea acolo neînsoţită, după ce refuzase invitaţiile lor. Ea le răspunse că de cînd avusese plăcerea să-i vadă şi pînă acum răceala îi trecuse şi că se baza* pe pronia cerească să-i facă rost de un partener. Tocmai cînd adresa aceste cuvinte celui de-al treilea tînăr, Peregrine îşi făcu drum spre ea, preţinzînd că-i este cu desăvîrşire necunoscut, se înclină respectuos, o întrebă dacă e adevărat ceea ce aflase, că nu are însoţitor, şi declară că s-ar simţi foarte onorat dacă l-ar accepta pe el ca partener în seara aceea; avu norocul să i se îndeplinească dorinţa.

Fiind ei de departe perechea cea mai frumoasă şi mai potrivită din toată sala, nu întîrziară să atragă atenţia şi admiraţia tuturor celor prezenţi, stîrnind astfel invidia celor trei rivali. Aceştia puseră imediat la cale o conspiraţie împotriva neobrăzatului străin, hotărînd să-i aducă

— în calitatea lui de concurent — un afront public. Urmînd pas cu pas planul stabilit în acest scop, de cum se sfîrşi primul dans ţărănesc, unul dintre ei cu fata sa luă locul lui Peregrine şi al iubitei sale, încâlcind regula balului. Punînd aceasta pe seama neatenţiei, îndrăgostitul nostru îl informă pe tînărul gentilom că făcuse o greşeală, cerîndu-i, politicos, să şi-o îndrepte. Celălalt însă îi spuse, pe un ton arogant, că n-are nevoie de sfaturi şi ar face mai bine să-şi vadă. de treabă. Răspunsul lui Peregrine fu ceva mai înfocat cînd insistă să obţină ceea ce i se cuvenea ; se rostiră cuvinte grele, începu o gîlceavă, în cursul căreia impetuosul nostru tînăr, auzindu-se insultat cu denumirea de „canalie”, îi smulse adversarului peruca şi i-o aruncă în obraz. Doamnele se porniră pe loc să ţipe, domnii încercară să înăbuşe cearta, pe Emilia o apucă tremuriciul şi fu escortată pînă la locul ei de tînărul admirator, care-o imploră să-l ierte fiindcă o tulburase, justi-ficîndu-şi purtarea prin faptul că nu putuse să nu răspundă provocării celuilalt.

Deşi trebui sa recunoască îndreptăţirea pledoariei lui Peregrine, fata nu fu mai puţin îngrijorată de situaţia periculoasă în care singur se băgase şi, cu cea mai mare consternare şi nelinişte, insistă să plece numaidecît acasă. El nu rămase nepăsător la rugăminţile Emiliei şi — cum verişoara dorea s-o însoţească — le conduse pe amîndouă pînă acasă, dorindu-le noapte bună, după ce le asigurase, pentru a le stinge temerile că, dacă adversarul se considera satisfăcut, el n-avea de gînd să mai facă nimic pentru a împinge cearta şi mai departe. Dar, între timp, sala de dans devenise scena unei nespuse zarve şi gălăgii ; persoana care se considera ultragiată, văzîndu-1 pe Peregrine că pleacă, se luptă cu tovarăşii săi, care voiau să-l împiedice, pentru a-1 putea urmări pe eroul nostru ca să-i ceară satisfacţie, aruncîndu-i un potop de injurii şi pro- vocîndu-1 la luptă dreaptă.

Directorul balului se consultă cu toţi cotizanţii prezenţi şi luară hotărîrea, cu majoritate de voturi, ca celor doi gentilomi ce provocaseră dezordinea să li se ceară să se retragă. Cînd rezoluţia fu adusă la cunoştinţa impri- cinatului prezent, acesta vru, la început, să se opună, dar fu convins de cei doi aliaţi să se supună ; ei îl însoţiră pînâ la ieşirea în stradă, unde dădu nas în nas cu Pe-regrine, care revenea la dans.

De cum îşi văzu adversarul, irascibilul gentilom — un mic nobil de ţară — adoptă o atitudine ameninţătoare şi începu să-şi vînture bastonul ; tînărul nostru aventurier, făcînd un pas înapoi, puse mîna pe mînerul săbiei, sco- ţînd-o pe jumătate din teacă. Curajul lui, ca şi vederea lamei ce scînteia sub ochii lui în lumina lunii, înfrînă oarecum pornireâ belicoasă a agresorului, care-i ceru să lase frigăruia în pace şi să se măsoare cu el cu arme egale. Peregrine, expert în minuirea ciomagului, acceptă provocarea şi, făcînd schimb de arme cu Pipes, care rămase în spatele lui, adoptă o poziţie de apărare, primind atacul adversarului; acesta lovea la întîmplare, fără iscusinţă şi fără să-şi cruţe eforturile. Pickle i-ar fi putut zbura din mînă bastonul de la prima lovitură dar, fiindcă în acest caz onoarea l-ar fi obligat să înceteze imediat lupta, hotărî să domolească elanul adversarului fără a încerca să-l scoată din luptă înainte de a se răzbuna pe el după pofta inimii. Cu scopul acesta întoarse salutul, iscînd asemenea zgomote în jurul scăfîrliei adversarului, încît de le-ar fi auzit cineva fără să vadă loviturile, ar fi luat zdrangăni- tul drept cel al unei cutii cu sare aflată în mîna unui în- demînatic Andrei cel Vesel dintr-una din tarabele de la bîlciul **Sfîntului** Bartolomeu. Iar salva lui de lovituri **nu** se mulţumi să ţintească doar capul : umerii, braţele, coapsele, gleznele şi coastele fură toate atinse cu o uimitoare iuţeală, în timp ce Tom Pipes dădea semnalele atacului, fluierînd în pumn. Sătul de acest exerciţiu, cu care-şi lăsase partenerul aproape în nesimţire, Peregrine dădu, în sfîrşit, lovitura de graţie, făcînd să-i zboare boiernaşului arma din mînă ; acesta se declară numaidecît învins. Satisfăcut de faptul că inamicul îi recunoscuse victoria, în-vingătorul urcă repede scările, cu spiritul atît de înfier- bîntat şi cu o mutră atît de insolentă, încît nimeni nu îndrăzni să-i aducă la cunoştinţă botărirea luată în absenta , lui. După ce se mai amuză o vreme, privind de la distanţă dansurile cîmpeneşti, **Peregrine** se retrase în odăile sale, unde-şi petrecu noaptea gîndindu-se la victoria sa.

A doua zi înainte de prînz, se duse în vizită la partenera lui, iar gentilomul în a cărui casă locuia fata, informat acum despre familia lui şi rangul lui social, îl primi cu multă curtoazie, ca pe o bună cunoştinţă a domnişoarei Gauntlet şi-l invită chiar în aceeaşi zi la masă.

Emilia se bucură nespus aflînd în ce mod se încheiase aventura lui Peregrine, despre care începuse deja să vorbească tîrgul, cu toate că se vedea acum lipsită de un peţitor bogat ; boiernaşul, după ce consultase un avocat şi-i povestise toată

tărăşenia, cu speranţa că-l va putea da în judecată pe Peregrine pentru atac la persoană, nefiind deloc încurajat să apeleze la litera legii, hotărîse să înghită insulta şi să uite de lovituri, dar şi să rupă toate legăturile cu femeia din pricina căreia se întîmplase totul.

Aflînd de la iubită că-şi propune să mai rămînă la Windsor două săptămîni, îndrăgostitul nostru se hotărî pe loc să nu se dezlipească de ea tot acest timp, iar la sfîrşit s-o însoţească, cu mare alai, acasă la maică-sa, dornic s-o revadă şi pe ea. Prin urmare, în fiecare zi născoci alte chipuri plăcute de a le distra pe doamne, lîngă care putea ajunge acum cu multă uşurinţă ; se prinsese atît de zdravăn în mrejele iubirii, încît părea cu totul fermecat de nurii Emiliei, ce-i drepţ aproape irezistibili. Pe cînd hoinărea el astfel, lipsit de griji, pe înfloritele poteci ale plăcerii, la Oxford, preceptorul îngrijorat de absenţa lui neobişnuit de îndelungată, se duse la tinerii gentilomi care-l însoţiseră pe Peregrine în escapada sa şi-i rugă cu multă stăruinţă să-i spună tot ce ştiau despre el. Ei îi povestiră imediat despre întîlnirea de la castel dintre Peregrine şi domnişoara Emily, furnizînd suficiente amănunte pentru a-l convinge pe pedagog că discipolul său apucase pe căi periculoase.

Departe de a avea vreo autoritate asupra lui Peregrine, domnul Jolter nu îndrăznea să-i încalce vreodată dorinţa ; prin urmare, în loc să-i scrie imediat comandorului, se sui numaidecît pe cal şi în aceeaşi seară ajunse la Windsor, unde-i făcu o mar^ surpriză mielului nostru rătăcit cu apariţia lui neaşteptată.

Preceptorul se declară dornic să poarte o discuţie foarte serioasă cu el; se încuiară amîndoi într-o încăpere, unde Jolter, cu un glas solemn, îl informă despre motivul călătoriei sale, care nu era altul decît preocuparea pentru binele discipolului. Şi mai grav, se oferi să dovedească, cu ajutorul unei demonstraţii matematice, că aventura

respectivă, împinsă mai departe, ar duce la ruinarea şi dezonorarea tînărului nostru gentilom. Ciudata afirmaţie ii stîrni lui Peregrine curiozitatea ; el promise că-1 va asculta cu nesmintită atenţie şi-l ruga să-i dea drumul fără alte preambuluri.

Încurajat de francheţea îndemnului, pedagogul îşi exprimă satisfacţia de a-1 găsi atît de dispus să se lase convins, şi-l anunţa că va proceda în conformitate cu principiile geometrice. Pe urmă, dregîndu-şi glasul de trei ori, . remarcă mai întîi că nici un fel de investigaţie matematică nu se poate lipsi de anumite date, sau recunoaşteri 1 de adevăruri evidente prin sine ; de aceea se vedea nevoit ' să-i ceară confirmarea cîtorva axiome pe care, desigur, domnul Pickle n-avea motive să le conteste.

— Vei recunoaşte, sper, în primul rînd (spuse el) că tinereţea şi cumpătarea sînt una faţă de cealaltă ca două linii paralele care, deşi prelungite spre infinit, rămîn mereu echidistante şi nu se vor suprapune niciodată. în al doilea rînd, vei concede că pasiunea acţionează asupra cugetului într-o proporţie ce rezultă din ascuţimea simţurilor şi înflăcărarea naturală ; în al treilea, n-ai să negi că unghiul remuşcării este egal cu al pripelii. Admiţînd aceste postulate (adaugă el, luînd hîrtie, toc şi cerneală şi desenînd un paralelogram), fie tinereţea reprezentată prin linia dreaptă *a, b,* iar cumpătarea printr-o altă linie dreaptă, c, d, paralelă cu prima. Să completăm paralelogramul a, *b, c, d,* şi să spunem că punctul de intersecţie *b,* reprezintă pierzania. Să zicem că pasiunea, reprezentată prin litera *e,* se mişcă în direcţia c, *a.* în acelaşi timp să-i fie adăugată încă o deplasare, în direcţia c, *d;* va înainta deci pe diagonala c, *b,* descriind-o în acelaşi timp în care ar descrie latura *c, a,* prin prima mişcare, sau latura c, d, prin mişcarea a doua. Pentru a pricepe demonstrarea acestui corolar, e nevoie să plecăm de la premiza evidentă că atunci cînd asupra unui corp acţionează o mişcare sau o forţă paralelă cu o linie dreaptă dată, mişcarea sau forţa respectivă nu poate face corpul să se apropie sau să se îndepărteze de dreapta dată, ci doar să se deplaseze strict paralel cu linia dreaptă ; după cum rezultă din legea a doua a mişcării : prin urmare, c, *a,* fiind paralelă cu *d, b,...*

învăţăcelul, care-1 ascultase pînă la acest punct cu sfinţenie, nu se mai putu reţine şi întrerupse demonstraţia cu un hohot de rîs, zicînd că toate *postulatele* acelea îi » amintesc de un domn foarte învăţat şi nemaipomenit de deştept, care s-a apucat să demonstreze inexistenţa răului în natură, dorind să-şi bazeze demonstraţia, nici mai mult nici mai puţin, decît pe recunoaşterea axiomei că toate cele ce sînt, sînt bune '.

— Prin urmare (adaugă el, cu un ton peremptoriu), îţi poţi cruţa osteneala de a-ţi mai chinui creierul ; la urma urmei sînt destul de

sigur că mi-ar mai trebui ceva deşteptăciune ca să pot înţelege demonstrarea *lemelor* dumitale şi, prin urmare, s-ar putea să fiu obligat să resping deducţiile ce ar rezulta.

Domnul Jolter fu descumpănit de această declaraţie şi atît de jignit de lipsa de respect arătată de Peregrine, încît nu se putu opri să nu dea glas neplăcerii, spunîndu-i pe şleau că e prea violent şi tare de cap pentru a asculta de raţiune şi de mijloacele blînde de convingere şi că el, preceptorul, e obligat atît de conştiinţă, cît şi de datoria lui profesională, să-l informeze pe comandor despre neobrăzarea nepotului ; că, dacă legile ţării ar face măcar doi bani, s-ar ocupa ele de ţiganca aia care-1 rătăcise de pe calea cea bună ; mai observă, prin comparaţie, că dacă una ca asta s-ar fi întîmplat în Franţa, femeia ar fi fost închisă într-o mînăstire încă de acum doi ani.

Ochii eroului nostru se aprinseră de indignare la auzul ireverenţei cu care-i era tratată iubita. Abia se putu reţine să nu-1 atace pe blasfemator cu pumnii ; în furia lui, îi strigă în faţă că nu-i decît un dascăl înfumurat, lipsit de bun simţ şi delicateţe, şi-l preveni că, de va mai folosi în viitor cuvinte atît de slobode pentru a se referi la treburile lui, va avea de suportat manifestări mult mai violente ale supărării sale.

Domnul Jolter, care avea o părere foarte înaltă despre veneraţia ce i se cuvenea — credea el — prin caracter şi prin educaţie, nu suportase pînă atunci fără să bombăne lipsa de influenţă şi autoritate asupra elevului său, că- ruia-i purta o pică deosebită de cînd cu povestea ochiului încondeiat ; iar de data asta reţinerea lui plină de tact fu învinsă de motivele acumulate de dezgust. Ar fi renunţat, plin de dispreţ, la însărcinarea lui, dacă n-ar fi fost încu- rajat să persevereze de speranţa unui trai bun, pe care-i stătea lui Trunnion în putere să-l ofere, sau dac-ar fi ştiut în momentul acela ce altceva mai bun ar fi putut găsi de făcut.

Primeşte o scrisoare de la mătuşă-sa, o rupe cu comandorul şi e nepoliticos cu locotenentul, care-i apără, totuşi, cauza

Foc de supărat, domnul Jolter îl părăsi pe tînărul învăţăcel şi în aceeaşi seară trimise un răvaş doamnei-Trunnion, dictat de furie şi, se-nţelege, plin de severe observaţii critice privitoare la reaua purtare a discipolului.

Nu trecu mult şi Peregrine primi — ca urmare a plîn- gerii preceptorului — o scrisoare de la mătuşa sa, în care ti reamintea toate împrejurările cînd bărbatul ei îi arătase bunătate şi înţelegere — pe vremea cînd era singur şi neajutorat, părăsit şi abandonat de propriii lui părinţi —, îl mustra pentru reaua purtare şi pentru că nu se supusese, voinţei pedagogului şi insista să rupă imediat orice fel de legătură cu fata aceea care-i sedusese tinereţea, dacă preţuia cît de cît afecţiunea ei şi stima soţului şi dorea să se bucure de ele în continuare.

Cum ideile îndrăgostitului nostru privitoare la generozitate erau nemaipomenit de rafinate, fu neplăcut impresionat de insinuările lipsite de tact ale doamnei Trunnion şi trecu prin toate chinurile hărăzite unei minţi deosebit de agere ce se zbate sub povara obligaţiilor faţă de o persoană vrednică de dispreţ. Departe de a da ascultare poveţelor, sau de a se umili, răspunzînd cu supuşenie re-proşurilor mătuşii, se ridică, cuprins de o sfîntă indignare, deasupra oricăror calcule egoiste şi hotărî să se lege — dacă aşa ceva era posibil — şi mai strîns de Emilia. Deşi se simţea tentat să-l pedepsească pe Jolter pentru excesul de zel, dezvăluindu-i unchiului cîte ceva despre viaţa şi felul de a vorbi al acestuia, cu multă generozitate îşi înăbuşi pornirea izvorîtă din ciudă, ştiind prea bine că preceptorul nu avea nici un alt sprijin pe lume decît în-crederea arătată de comandor. Cu toate acestea, îi era î| imposibil ₛă mistuie în tăcere asprele admonestări alei mătuşii, aşa că răspunse prin următoarea scrisoare, desti- f nată consortului ei ;

„Domnule,

Deşi prin temperament nu m-aş putea înjosi niciodată să ofer — şi cred că nici firea Dvs. nu v-ar permite să primiţi — linguşirea grosolană solicitată numai de tirani şi adusă ca tribut doar de cei cu josnicie în cuget, senti-mentele mele n-au fost niciodată mai prejos de generozitatea Dvs... iar intenţiile mele au urmat întotdeauna, cu multă scrupulozitate, sim- - ţul datoriei. Conştient de caracterul meu integru, nu poate să nu mă doară modul lipsit de tact (n-am să-i spun lipsit de generozitate) în care soţia Dvs. mi-a reamintit favorurile ce vă datorez. Cum nu mă îndoiesc că ştiaţi de scrisoarea aceasta şi o aprobaţi, vă cer îngăduinţa de a vă asigura că, departe de a mă lăsa influenţat de ameninţări şi reproşuri, sînt hotărît să îndur fie şi cea mai netrebnică întorsătură a • sorţii, decît să mă supun unei constrîngeri atît de dezonorante. Cînd voi fi tratat de o manieră mai respectuoasă şi delicată, voi şti, sper, să mă comport aşa

cum se cuvine.

Domnule, sînt al Dvs. obligat,
PEREGRINE PICKLE"

Comandorul, neputînd înţelege preafinele consideraţii ale nepotului şi temîndu-se de consecinţele iubirii lui, împotriva căreia avu o ciudată pornire, fu exasperat de insolenţa şi încăpăţînarea fiului său adoptiv ; epistolei acestuia îi răspunse prin următoarea misivă, adusă de Hatchway cu mîna lui ; locotenentului îi revenea şi misiunea de a-1 aduce cu el pe delincvent la garnizoană :

„Ascultă-mă bine, copile,

Nu-i nevoie să mă bombardezi cu vorbele tale frumoase. îţi cheltuieşti muniţiile fără hici un rost. Mătuşă-ta ţi-a spus numai lucruri adevărate ; e-ntotdeauna drept şi cinstit să joci cu cărţile pe faţă, mă-nţelegi. Sînt informat că eşti angajat în urmărirea unei galere pictate, ce te va momi pe stîncile distrugerii, dacă nu ţii un cart mai bun şi o mai bună socoteală a navigaţiei decît pînă acum. L-am trimis pe Jack Hatchway să sondeze apele şi să te prevină de pericol; de vei vrea să-ntorci nava şi să te laşi condus de el în port, te vei bucura de o primire prietenească şi de o dană bine adăpostită ; de vei refuza însă să schimbi cursul, nu mai poţi aştepta nici un ajutor de la al dumitale, aşa cum te vei purta,

HAWSER TRUNNION “

Şi la primirea acestei scrisori — cu totul diferită de cum se aşteptase să sune — Peregrine se simţi jignit şi luat prin surprindere şi-i declară pe un ton hotărît locotenentului că se poate întoarce acasă cînd o vrea, el fiind hotărît să dea curs imboldului sufletului său şi să mai rămînă o vreme unde se afla acum.

Hatchway se căzni să-l convingă, prin toate argumentele oferite de înţelepciunea sa şi de prietenia pentru Peregrine, să arate ceva mai mult respect pentru, dorinţa unui om bătrîn, ajuns acum intr-o stare de permanentă agitaţie şi arţăgos din pricina gutei, care-1 împiedica să se mai bucure de viaţă. Trunnion putea prea bine, în indignarea lui, să ia o hotărîre foarte defavorabilă tînărului pe care-1 considerase, pînă nu demult, propriul său fiu. Printre altele, Jack observă că poate Peregrine umblase la cala Emiliei şi acum nu mai voia să-i dea drumul, singură, în larg ; dacă aşa stăteau lucrurile, putea să ia el comanda vasului şi să se îngrijească de livrarea mărfii, fiindcă o respecta mult pe tînăra cu pricina, iar busola îi era aţintită spre căsătorie ; cum, din cît se vedea, ea nu avusese încă prea mult de suferit din pricina iubirii, era gata să

navigheze cu ea prin viață cu pînzele întinse.

Eroul nostru nu se lăsă înduplecat de nici o stăruință şi, mulțumindu-i pentru ultima dovadă de bunăvoință, își repetă hotărîrea de a rămîne fidel primei sale intenţii. Vâ-« zînd că nu putuse dştiga teren cu poveţele blînde, Hatch- a way îşi luă o înfăţişare mai impunătoare şi-i declară înfl faţă că nu se poate întoarce acasă fără el; deci ar facel mai bine să se pregătească imediat de drum.

Peregrine nu-i mai răspunse decît cu un zîmbet dis-1 preţuitor şi se ridică de pe scaun pentru a pune capătl convorbirii, dar locotenentul sări în picioare şi, blocînd 1 uşa, îl anunţă cu gesturi ameninţătoare că nu-i va permite Jj nici să-şi ia tălpăşiţa. Celălalt, iritat de pretenţia lui de',, a-1 reţine cu forţa, îi puse o piedică la piciorul de lemn,a făcindu-1 să cadă imediat pe spate ; pe urmă Se duse fărăl grabă spre parc, pentru a-şi pune ordine în minte, undei mişunau acum gînduri neplăcute. Nu făcuse însă nicil două sute de paşi, cînd auzi pe cineva tropăind şi suflînd l greu în urmă ; privind înapoi, văzu că locotenentul se iuasel după el, iar pe chipul acestuia se citeau furia şi indigna-1 rea. Marinarul, exasperat, scos din fire de afrontul suferiţi şi uitînd de toate clipele plăcute petrecute cîndva 1 împreună, înaintă ameninţător spre vechiul lui prieten, zicîndu-i :

— Ascultă, frăţioare, eşti o obrăznicătură şi de-am fij pe mare ţi-aş da fundul pradă lui David [1] pentru nesupu-l nere. Fiind însă pe uscat, tu şi cu mine trebuie să des-‘ cărcăm pistoalele unul în celălalt, uite aici o pereche, alege-1 pe care îţi place.

Gîndindu-se mai bine, lui Peregrine îi păru rău că îm—! pins de mînie îl supărase pe cinstitul Jack şi, cu inima deschisă, îi ceru iertare pentru ceea ce făcuse. încercarea de împăcare însă fu altfel interpretată de celălalt, care refuză orice altă satisfacţie decît cea corespunzătoare demnităţii unui ofiţer ; aşadar, în cuvinte insultătoare, îl întrebă pe Peregrine dacă-şi taine pielea. Tînărul, enervat de nedreapta insinuare, aruncă o privire feroce provocatorului, îi spuse că ţinuse prea mult cont de infirmităţile lui şi-l pofti să-şi continue drumul spre parc, unde se va convinge curînd că greşise crezînd că face concesii din pricina fricii.

Cam în momentul ăsta fură ajunşi din urmă de Pipes. Auzind prăbuşirea locotenentului şi mai apoi văzîndu-1 că bagă în buzunar pistoalele, acesta intrase la bănuială că ar putea fi vorba de o ceartă şi se luase după el, pentru â-şi apăra stăpînul. Văzîndu-1 că vine şi ghicind ce-1 aduce, Peregrine îşi luă o înfăţişare senină şi, pretextînd că-şi uitase batista la han, porunci omului său să se ducă şi să i-o aducă în parc. Trebui să repete porunca de două ori înainte ca Tom să

1 Cîrlig de fier folosit la mînuirea mărfii, dar şi pentru pedepse corporale (n. ed. engl-)-

dea vreun semn că i-a înţeles sensul, în afara clătinatului din cap. Fiind însă îndemnat, cu un potop de sudalme şi ameninţări, să dea ascultare, le arătă amîndurora că ştia el prea bine ce vor să facă şi de aceea nu intenţiona să-i lase de capul lor.

— Dumneavoastră, domnule locotenent Hatchway, v-am fost coleg de echipaj şi-mi ajunge să ştiu că aveţi suflet de marinar ; cît despre stăpînul meu, îl cunosc drept unul dintre cei mai drepţi bărbaţi ce şi-au întins vreodată hamacul între pupa şi prora ; prin urmare, dacă aveţi ceva să-i reproşaţi, sînt omul dumneavoastră, cum zice proverbul. Mă mulţumesc cu bîta asta şi nu dau un capăt de funie putredă pe pocnitorile voastre.

Cuvîntarea — cea mai lungă, din cîte rostise vreodată Pipes — fu încheiată cu o rspede învîrtire a ciomagului şi întărită cu refuzuri atît de hotărîte de a pleca de lîngă ei, încît considerară că nici o putere omenească n-ar putea, pentru moment, să schimbe situaţia şi-şi văzură de drum, prin parc, într-o tăcere mormîntală. în timpul plimbării furia lui Hatchway se mai domoli şi dintr-o dată el îi întinse mîna lui Peregrine, ca semn de împăcare; flăcăul i-o strînse cu multă căldură şi buna înţelegere universală fu restabilită. Discutară apoi mijloacele de a-1 scoate pe Peregrine din încurcătură. Dac-ar fi avut caracterul majorităţii tinerilor de vîrsta lui, greutăţile ce-i stăteau în faţă n-ar fi fost prea greu de învins, dar trufia îi era atît de neînduplecată, încît se considera obligat de demnitatea lui de bărbat .să ia scrisorile primite drept o insultă. în loc să-i facă pe plac comandorului, aştepta să recunoască el că greşise, altfel nici nu voia să audă de vreo conciliere.

— Dac-aş fi cu adevărat fiul lui (spuse), aş fi primit dojana şi l-aş fi rugat de iertare ; ştiind însă că situaţia mea e aceea a unui orfan ce depinde întru totul de bunăvoinţa lui, mă supără orice poate fi luat drept lipsă de respect şi insist să fiu tratat cu cea mai strictă politeţe. Acum mă voi adresa tatălui meu ; el e obligat, prin legătura de sînge şi prin legile ţării, să aibă grijă de mine. Iar de va refuza să-mi facă dreptate, îmi voi putea găsi oricînd un loc în lume, cîtă vreme se caută bărbaţi care s-o servească pe Majestatea Sa.

Speriat de aluzia aceasta, locotenentul îl rugă să nu facă nici un pas pînă nu va primi veşti de la el şi chiar în seara aceea porni spre garnizoană ; ajuns acolo, îl informă pe Trunnion despre felul cum eşuaseră tratativele, îi spuse cît de tare îl ofensase scrisoarea lui pe nepot, îi comunică sentimentele şi hotărîrea tînărului gentilom, şi-i dădu, la sfîrşit, toate asigurările că dacă nu crede potrivit să-şi ceară scuze pentru jignirile aduse, s-ar prea putea să nu mai dea niciodată cu ochii de finul său.

Bătrînul comandor rămase cu desăvîrşire buimac la primirea

acestei veşti. Se aşteptase din partea tînărului la o preaumilă ascultare şi pocăinţă ; în loc de asta, era întîmpinat cu o împotrivire indignată, ba chiar se pomenea în situaţia unuia care aruncase cuvinte jignitoare şi trebuia acum să-şi răscumpere greşeala, sau să renunţe la orice legătură cu protejatul său. Neobrăzarea băiatului îl proiectă, mai întîi, pe culmile cele mai înalte ale mîniei şi slobozi unu şuvoi de sudalme cu atîta iuţeală, încît nu-i mai rămînea timp să răsufle şi fu cît pe-aci să se-nece cu propria-i furie. Tună şi fulgeră amarnic împotriva ingratitudinii lui Peregrine, pomenind-o odată cu numeroase cuvinte de ocară şi jură c-ar fi cazul să fie tras pe sub chilă, drept pedeapsă pentru obrăznicie. Dar, de îndată ce se putu gîndi mai puţin pătimaş la cerbicia tînărului gentilom, cunoscută lui din multe alte împrejurări, şi ascultă sugestiile lui Hatchway — pe care-1 considerase întotdeauna un fel de oracol —, furia i se mai potoli şi se hotărî să-i acorde din nou bunăvoinţa sa lui Perry ; la îmblînzirea lui contribui din plin şi povestea lui Jack despre purtarea bravă a eroului nostru la bal şi în timpul înfruntării cu el însuşi din parc. Blestemata de poveste de dragoste însă continuă să-i roadă, ca un vierme, mulţumirea ; deviza

infailibilă a comandorului era că femeia este, pentru bărbat, un permanent prilej de nefericire. Maxima aceasta o repeta rareori, ce-i drept, de cînd se căsătorise, şi numai în auzul cîtorva amici intimi, în a căror discreţie şi rezervă se putea încrede. Văzînd că Jack nu-i e de folos în problema Emiliei, se consultă cu doamna Trunnion, care nu fu mai puţin jignită şi surprinsă cînd înţelese că epistola ei nu avusese efectul dorit. După ce puse încăpăţînarea tînărului pe seama prea marii indulgenţe a unchiului, ceru şi sfatul preotului care, încercînd mereu să tragă spuza pe turta prietenului său, îi sfătui să-l trimită pe tînărul Pickle într-o lungă călătorie, răstimp în care, mai mult ca sigur, avea să dea uitării nebuniile anilor necopţi. Propunerea era judicioasă şi fu însușită numaidecît. Incuindu-se în odaie, Trunnion izbuti, după mai multe încercări, să producă următorul răvaş, dus de Hatchway la Windsor în seara aceleiaşi zile :

„Bunul meu băiat,

De te-am jignit cu ultima scrisoare îmi pare rău, mănţelegi. Credeam că-i felul cel mai ni-' merit de a te aduce la ordine dar, în zilele ce vin, n-o să mai legăm odgonul aşa sTrîns. M-aş bucura să poţi veni pe cîteva zile să o vezi pe mătușă-ta şi pe cel ce e

Naşul tău iubitor şi devotatul tău servitor **HAWSER TRUNNION**

P.S. Dacă ai nevoie de bani, împrumută în numele meu şi voi plăti imediat".

Devine melancolic şi abătut; unchiul îi face favoarea de a-i trimite o scrisoare încurajatoare ; se împacă şi cu preceptorul porneşte, cu Emilia şi prietena ei, spre casa doamnei Gauntlet

Chiar dacă mîndria şi indignarea îi întăreau şi mai mult dîrzenia, Peregrine înţelese foarte repede ce perspective neplăcute de viitor i se deschideau de acum încolo. După un lung trai îmbelşugat, cînd fusese propriul lui stăpîn, nu prea reuşea să se împace cu gîndul că va trebui să îndure toate asprimle umilitoare ale vieţii. Visurile despre plăceri nemăsurate şi trai elegant, plăsmuite de imagina- ţia-i luxuriantă, începură să pălească ; gîndurile îi fură înrobite de un val de tristeţe, iar posibilitatea de a o pierde pe Emilia îl făcea să sufere cel mai mult.

Se'străduia din toate puterile să înăbuşe amărăciunea ce-i devasta inima, dar îi fu imposibil să^şi ascundă tulburarea din suflet de ochiul pătrunzător al adorabilei fete ; în adîncul inimii, ea tînjea să-i ofere alinare, dar nu-şi permitea libertatea de a-1 întreba din ce pricină e mîhnit. De fapt, oricît de înflăcărate erau vorbele adresate Emiliei, Peregrine nu izbutise încă s-o facă să declare că şi sufletul ei era mistuit de aceeaşi pară, şi asta pentru că. deşi o tratase întotdeauna cu cel mai curtenitor respect, el nu făcuse nici măcar o singură aluzie la intenţiile de viitor ce ar fi decurs din iubirea-i pătimaşă. Oricît de onorabile credea ea că-i sînt planurile, avea destulă minte ca să prevadă că vanitatea sau interesul, lucrînd mînă în mînă cu frivolitatea tinereţii, ar putea să-i răpească, într-o bună zi, iubitul, şi era mult prea mîndră pentru a-i da vreun prilej de a jubila pe socoteala ei. Prin urmare, deşi îl primea, ori de cîte ori venea în vizită, în modul cel mai distins şi politicos, ba chiar cum l-ar fi primit un prieten intim, numeroasele lui
declaraţii nu izbutiră s-o facă a recunoaşte că şi ea îl iu- b»a. Dimpotrivă, fiind o fire veselă, Emilia cocheta adeseori cu alţi admiratori, pentru a se asigura că devpţiunea itii, astfel provocată, nu va slăbi nici o clipă, dar şi ca el ■si vadă că mai existau, şi alte partide posibile, dacă iu- ibirea lui avea să-şi dea, cumva, în petec.

Acesta fiind prudentul plan în funcţie de care acţiona Emilia, nu putem presupune că ar fi îndrăznit să se intereseze despre ceea ce-1 durea, deşi-1 vedea din cale-afară de supărat. Trecu însă sarcina pe umerii verişoarei şi confidentei Emiliei şi într-o zi, pe cînd se plimbau prin parc, Sophy observă că e cam prost dispus. Observaţiile de această natură — cînd sînt adevărate — nu fac de obicei, decît să arunce paie pe foc, ceea ce se întîmplă şi de data aceasta. Peregrine răspunse, cam iritat:

— Te asigur, domnişoară, că niciodată nu te-ai înşelat mai rău decît acum.

— Şi eu sînt de aceeaşi părere (interveni Emilia). Rareori l-am văzut pe domnul Pickle în toane mai bune.

Ironicul compliment desăvîrşi haosul din inima lui. încercă să zîmbească, dar izbuti doar un surîs îndurerat şi în adîncul inimii blestemă voioşia celor două fete. Oricît se străduia, în ruptul capului nu izbutea să se aduiie şi să rostească o propoziţie legată, iar bănuiala că partenerele de plimbare observau fiecare amănunt al comportării Iul îi îngheţa, ca un duş rece, minţile, astfel că era pierit de ruşine şi înciudare. Dar Sophy, aruncîndu-şi ochii înspre poartă, exclamă deodată :

— Priviţi-vă servitorul, domnule Pickle, cu un alt bărbat ce-mi pare că are un picior de lemn.

Peregrine tresări auzind aceasta şi imediat începu să facă feţe-feţe, știind că soarta lui depindea, în mare măsură, de veştile aduse de prietenul său, locotenentul.

Inaintînd spre micul grup, Hatchway făcu două plecăciuni marinăreşti în faţa doamnelor ; apoi îl luă deoparte pe tînăr și-i puse în mînă misiva comandorului, care-1 tulbură în așa măsură, încît abia mai putu pronunţa :

— Sînteţi drăguţe să mă scuzaţi, doamnelor ?

Iar atunci cînd, primind permisiunea, încercă să desfacă scrisoarea, degetele i se încurcară atît de fără speranţă

încît iubitei lui, căreia nu-i scăpa nici un gest, îi veni ideea că mesajul trebuia să conţină lucruri foarte interesante. Vizibila îngrijorare a tînărului o mişca atît de mult, încît întoarse repede capul ca să nu fie văzută şi-şi şterse lacrimile din frumoşii ei ochL

De-abia termină Peregrine de citit prima propoziţie că obrazul, umbrit pînă atunci de o adîncă întristare, începu să i se lumineze ; trăsăturile feţei i se destinseră încetul cu încetul şi-şi recîştigă întreaga seninătate. După ce isprăvi de citit scrisoarea, îl strînse straşnic la piept pe locotenent şi-l prezentă doamnelor ca pe un prieten dintre cei mai buni. Jack fu primit cu foarte multă graţie, şi-i strînse Emiliei mîna, adresîndu-i-se cu familiarul termen *veche cunoştinţă* şi afirmînd că nu i-ar strica deloc să fie cît mai curînd proprietarul unei fregate la fel de fin construite ca şi ea.

Toată lumea se bucură de schimbarea în bine petrecută în cugetul îndrăgostitului nostru, care-i însufleţi conversaţia, transformînd-o într-un şuvoi de vioiciune şi umor, atît de neobişnuit, încît reuşi să producă o schimbare chiar şi pe chipul aspru al lui Pipes, care zîmbi chiar, satisfăcut, mergînd în urma lor.

Noaptea era acum aproape, aşa că-şi îndreptară paşii spre oraş ; în timp ce valetul îl conducea pe Hatchway la han, Peregrine le însoţi pe doamne spre casă şi acolo recunoscu adevărul observaţiei făcute de Sophy, cînd spusese că-i în toane rele, explicînd că fusese extrem de întristat din pricina unei deosebiri de vederi dintre el şi unchiul său, cu care tocmai se împăcase, din fericire (după cum aflase din scrisoarea primită de faţă cu ele).

Primind felicitările domnişoarelor, Peregrine regretă că nu putea rămîne cu ele la cină, dar ardea de dorinţa de a sta de vorbă cu prietenul Jack. Îşi luă deci rămas bun şi

* se reîntoarse la han, unde Hatchway îl puse la curent cu tot ce se întîmplase la garnizoană, descriind lucrurile aşa cum le văzuse el. Departe de a fi dezamăgit, lui Peregrine îi surise perspectiva unei călătorii peste hotare : ea îi satisfăcea ambiţia şi amorul propriu, putea să-i astîmpere setea de cunoaştere şi oferea teren bun de manifestare a simţului observaţiei, prin care se remarcase încă de la cea mai fragedă vîrstă. Nici nu se gîndea că o scurtă absenţă i-ar pune dragostea în pericol ; socotea, dimpotrivă, că va face să-i devină sufletul şi mai de preţ, fiindcă avea să revină acasă cu el mult îmbogăţit, fiind prin urmare o ofrandă mai ispititoare pentru iubita sa. înaripat de sentimentele acestea, cu inima bătîndu-i nebuneşte de bucurie şi cu zăgazurile generozităţii lui fireşti larg deschise de

norocoasa întorsătură a lucrurilor, îi trimise complimente domnului Jolter, căruia o săptămînă încheiată nu-i adresase nici măcar un cuvînt și-l rugă să le facă, lui și domnului Hatchway, onoarea de a lua cina cu ei.

Perceptorul nu era atît de fudul încît să refuze invitaţia şi se înfățișă numaidecît, bucurîndu-se de o primire cordială din partea discipolului pocăit. Peregrine își exprimă regretul pentru neînţelegerea dintre ei, asigurîn- du-l că pe viitor se va feri să-i mai dea vreo pricină de supărare. Jolter, şi el o fire destul de afectuoasă, îşi simţi sufletul înmuiat de neaşteptata mărturisire şi afirmă cu multă tărie că preocuparea lui cea mai importantă fusese

— şi va fi întotdeauna — grija pentru interesul şi fericirea domnului Pickle.

Petrecură partea cea mai lungă a nopţii trecîndu-şi unul altuia paharele pline, cu multă veselie, apoi se îm- prăştiară pe la odăile lor şi a doua zi Peregrine plecă să-şi pună iubita la curent cu dorinţa unchiului de a-l trimite peste hotarele regatului, intenţionînd totodată să nu cruţe cuvintele pentru a o asigura de dragostea lui. O găsi luîn- du-şi micul dejun cu Sophy şi, arzînd de nerăbdare să atace subiectul vizitei de cum se aşeză pe scaun, îl şi puse pe tapet, întrebînd, cu un zîmbet, doamnele dacă-şi doresc ceva de la Paris. La întrebarea aceasta, privirile Emiliei rămassră aţintite în gol, iar verişoara dori să afle cine mergea într-acolo. De-ndată ce le dădu a înțelege că el însuși intenţiona să viziteze, nu peste mult timp, capitala respectivă, iubita sa îi dori foarte repezit drum bun și începu să vorbească, prefăcîndu-se indiferentă, despre plăcerile ce-l aşteptau în Franţa. Cînd însă Peregrine îi dădu Sophiei — care dorea să afle dacă vorbeşte serios — toate asigurările că nu glumeşte, spunînd că unchiul său insista cu adevărat să facă o scurtă călătorie, sărmanei

Emilia îi ţîşniră lacrimi în ochi şi doar cu mare trudă izbuti să-şi ascundă îngrijorarea, zicînd că-i lăcrimau ochii din pricina ceaiului prea fierbinte. Pretext prea subţire ca să fie crezut de iubitul ei, sau ca s-o păcălească măcar pe Sophy. Verişoara se folosi de primul prilej ivit după micul dejun pentru a ieşi din cameră.

Rămas singur cu Emilia, Peregrine îi împărtăşi tot ce ştia despre intenţiile comandorului, fără să sufle vreun cuvînt despre faptul că pe unchiul său îl supărase legătura lor de iubire. își însoţi cuvintele de pătimașe jurăminte amoroasa şi de credinţă eternă, precum şi de promisiuni solemne că se va întoarce cît mai curînd, astfel că inima Emiliei copleşită la început de bănuiala că voiajul era doar un tertip prin care se manifestă inconstanţa iubitului, începu să bată mai

liniştit şi pînă la urmă nu putu să nu-şi manifeste aprobarea deplițiă pentru planurile lui Peregrine.

După ce ajunseră la acest compromis favorabil tuturor, el o întrebă cînd doreşte să pornească la drum înspre casa părintească. Inţelegînd că plecarea fusese stabihtă pentru ziua de poimîine şi că Sophy se gîndea să meargă cu ea în careta tatălui ei, Peregrine îşi repetă dorinţa de a le însoţi. Pînă atunci îi trimise pe preceptor şi pe locotenent înapoi la garnizoană, cu complimente pentru mătuşă şi pentru comandor şi cu făgăduiala că va sosi şi el, neapărat, în cel mult şase zile.

Terminînd el pregătirile, se porni la drum împreună cu doamnele — avîndu-1 alături pe Pipes. Primele douăsprezece mile veni cu ei şi tatăl Sophiei, iar cînd se despărţi de grup le încredinţă pe fete, cu stăruinţă, grijii lui Peregrine, cu care, acum, se găsea în foarte bune relaţii amir cale.

Pe drum se dă o îngrozitoare alarmă ; sosesc cu bine la destinaţie. Peregrine face cunoştinţă cu fratele Emiliei; între cei doi tineri gentilomi se produce o neînţelegere.
Pickle pleacă spre garnizoană

Parcurseră, călătorind fără grabă, ceva mai mult de jumătate din drum, cînd îi apucă noaptea în apropierea unui han, unde hotărîră să tragă. Odăile de locuit erau foarte bune ; cinară în grup, cu multă veselie şi voie bună Și abia cînd doamnele începură să caşte Peregrine îşi luă seama şi le conduse la camerele lor, le dori noapte bună şi se retrase şi el într-a lui să se odihnească.

Casa era plină de oameni de la ţară ce se întorceau de la un tîrg ţinut pe-aproape ; ei se cinsteau acum, în curte, cu bere şi tutun, iar puţina consideraţie pentru alţii, și aşa minusculă, se înecă în cele din urmă cu totul în băutură, astfel că se duseră, împleticindu-se, spre culcuşuri, lăsînd
o lumînare aprinsă lipită pe unul din stîlpii de lemn pe care se sprijinea balconul. în scurtă vreme flacăra cuprinse lemnul, uscat ca iasca, şi întreg catul de sus luă foc. Peregrine se deşteptă brusc, aproape sufocat. Sări imediat în picioare, îşi trase pantalonii şi, dînd uşa camerei de perete, văzu în faţa intrării o perdea de flăcări.

Ceruri, cît de răvăşit de emoţie îi fu sufletul, văzînd cum munţii

de flăcări şi fum se rostogolesc înspre odaia scumpei lui Emilia ! Nepăsător că-şi pune viaţa în pericol, se aruncă în locul unde era pîcla mai deasă, bătu tare la uşă şi le strigă pe cele două fete pe nume, rugîndu-le cu îngrijorare în glas să-l lase să intre. Însăşi Emilia, în cămaşă de noapte, îi deschise, întrebîndu-1 înfiorată, ce se în timpi ase. în loc de răspuns, o ridică în braţe ca un nou Exiea, o purtă prin flăcări pînă la un loc sigur şi, înainte să-şi poată ea reveni, sau să mai poată pronunţa vreo altă vorbă decît : „Vai, verişoara Sophy !“, se repezi înapoi s-o salveze şi pe cealaltă fată ; ea însă sosea deja, adusă pe braţe de Pipes. Valetul, alarmat şi el de mirosul de fum, se sculase, se năpustise imediat spre odaia unde ştia. că i se odihnesc tovarăşii de drum şi (Emilia fiind deja salvată de iubitul ei) o scoase din primejdie pe domnişoara Sophy, cu preţul părului de pe cap, pîrlit în întregime în timpul retragerii.

între timp se deşteptase întregul han şi fiecare muşteriu, precum şi servitorii, îşi dădea toată silinţa să oprească înaintarea focului : cum în curte se găsea o adăpătoare pentru cai, cu multă apă, incendiul fu stins de tot după nici un ceas, fără să fi făcut altă pagubă decît distrugerea a circa doi iarzi din balconul de cherestea.

între timp tînărul nostru gentilom le dădu toate îngrijirile necesare frumoaselor fete de care răspundea, fiindcă amîndouă leşinaseră de teamă. Cum însă aveau o constituţie robustă şi un spirit nu prea uşor de înfrînt, de cum văzură că nu le pîndeşte nici o primejdie, nici pe ele şi nici pe însoţitorii lor, şi că flăcările sînt, din fericire, stinse, se îmbrăcară la iuţeală, îşi recîştigară buna dispoziţie şi porniră să se tachineze privitor la ţinuta în care fuseseră salvate. Sophy observă că acum domnul Pickle avea drepturi indiscutabile asupra iubirii verişoarei Emilia şi prin urmare, ea ar trebui să renunţe la nesincera-i purtare rezervată şi să declare deschis ce-i spunea inima. Emilia îi întoarse vorba, făcînd-o să priceapă că, dacă aşa stăteau lucrurile, domnul Pipes avea dreptul să audă din gura ei aceeaşi declaraţie. Prietena ei recunoscu îndreptăţirea concluziei, dar numai în cazul că nu putea găsi un alt mijloc să-şi răsplătească salvatorul. Întorcîndu-se spre valet, care se mai afla lîngă ea, îl întrebă dacă nu cumva îşi amanetase inima în altă parte. Nepricepînd încotro bătea întrebarea, Tom rămase mut, cum îi era obiceiul, iar cînd fata o repetă, răspunse cu un rînjet :

— Inima-mi e-ntreagă ca un pesmet, vă garantez eu, domnişoară.

— Cum, zise Emilia, n-ai fost îndrăgostit niciodată, Thomas ?

— Ba da, cum de nu (răspunse valetul fără şovăire), am fost, într-o dimineaţă.

Peregrine nu-şi putu reţine rîsul, iar iubita lui păru cam descumpănită de replică, dar Sophy, strecurîndu-i o pungă în mînă, îi spuse că-nlăuntru va găsi ceva ca să-şi cumpere o perucă. Întîlnind ochii stăpînului, Tom refuză cadoul spunînd :

— Nu pot primi, dar vă mulţumesc oricum.

Deşi fata insistă şi încercă să i-o vira în buzunar, ca pe un mic semn de recunoştinţă, nu izbuti nicicum să-l facă să beneficieze de generozitatea ei ; venind după ea' pînă în celălalt capăt al odăii, Tom îi puse fără prea multe fasoane punga în rrfînecă strigînd :

— Iadu' să mă-nghită, dacă-i iau !

Mustrîndu-1 pentru comportarea necioplită, Peregrine îl trimise afară din cameră şi o imploră pe domnişoara Sophy să nu mai încerce să-i strice servitorul, fiindcă acesta, chiar nedus la biserică şi grosolan fiind, avea destul bun simţ ca să-şi dea seama că nu se cuvenea să ia bani pentru o faptă firească. Ea însă îi răspunse, foarte vehement, că niciodată nu va izbuti să-l răsplătească pe Pipes aşa cum merita pentru binele ce i-1 făcuse, Şi că, în sinea ei, nu se va simţi împăcată pînă nu va găsi ocazia de a se arăta că-şi cunoaşte bine obligaţia.

— N-am pretenţia (zise) să-l răsplătesc pe domnul Pipes, dar voi fi groaznic de nefericită dacă nu mi se permite să-i dau un semn al consideraţiei mele.

Convins de pledoaria ei onestă, Peregrine îşi manifestă dorinţa ca ea — deoarece dorea neapărat să-şi manifeste generozitatea — să nu încerce să-i dea o gratificaţie pecuniară, ci să-i dăruiască, în semn de apreciere, un obiect fără valoare, fiindcă el însuşi îl preţuia pe Tom mult prea mult, datorită fidelităţii şi credinţei lui, pentru a-1 putea vedea tratat ca pe un servitor oarecare, avid de bani.

Nu exista juvaer stăpînit de recunoscătoarea domnişoară pe care nu l-ar fi oferit bucuroasă salvatorului ca recompensă sau semn al recunoştinţei. Peregrine însă alese un inel fără prea mare valoare ce atîrna de lanţul ceasului ei şi, chemîndu-1 pe Pipes, îi dădu încuviinţarea să primească din partea Sophiei acel simbol al gratitudinii. Tom îl luă, cu multe plecăciuni, îl sărută cu adîncă devoţiune şi-l puse pe degetul mic ; pe urmă plecă ţanţoş, extrem de mîndru de* prada sa.

Emilia, împrăştiind în jur drăgălăşenie, îi mulţumi iubitului c-o învăţase cum să răsplătească un salvator ; sco- ţîndu-şi de pe deget un inel cu diamant, îl rugă să-l poarte de acum de dragul ei. El primi

gajul cum se cuvenea şi-i dădu un altul în schimb, pe care fata îl refuză la început, sub motivul că ar anula semnul recunoştinţei ei. Peregrine însă o asigură că acceptase bijuteria nu ca simbol al gratitudinii, ci ca dovadă de iubire, iar dacă ea refuza o mărturie similară venind de la el, o să se considere de acum înainte obiectul dispreţului ei. Ochii fetei se aprinseră, iar obrajii i se-mbujofară de ciudă, la auzul acestei aluzii deloc mascate, pe care o considera o insultă insuportabilă. Tînărul, văzîndu-i emoţia, se simţi pedepsit pentru îndrăzneală şi-şi ceru scuze pentru prea marea libertate a vorbelor rostite, sperînd că ea va pune totul pe seama principiului recunoscut întotdeauna de el cu multă mîndrie.

Văzîndu-1 cît e de încurcat, Sophy îi sări în ajutor, mustrîndu-şi verişoara pentru afectarea-i lipsită de sens, la care Emilia, înduioşată pînă la punctul de a deveni ascultătoare, întinse un deget, ca semn că se învoieşte. Peregrine strecură cu mult avînt inelul pe deget, îi mîngîie extaziat mîna moale şi albă, dar nu-şi restrînse îmbrăţişarea doar la mîna fetei, ci o strinse de talie şi fură un sărut delicios de pe buzele întredeschise de dragoste. Nevoind însă s-o lase pradă înţepăturilor Sophiei, comise şi asupra gurii ei un asalt de aceeaşi natură, iar cele două fete, în- curajîndu-se reciproc, îl puseră la punct cu reproşuri atît de blînde, încît se simţi tentat să-şi reînnoiască agresiunea.

Cum se luminase deja de ziuă şi slujitorii de la han erau în picioare, el comandă ciocolată fierbinte pentru micul dejun şi, la dorinţa doamnelor, il trimise pe Pipes să vadă de hrana cailor şi să pregătească trăsura, iar el se duse la tejghea să plătească hangiului.

După ce isprăviră toate treburile de mai sus, se porniră la drum pe la orele cinci, iar în crugul fierbinte al zilei se opriră să se odihnească — şi să hrănească animalele — la un alt han de pe drum. După-amiază plecară mai departe şi, fără a mai avea vreun accident, ajunseră cu bine la destinaţie. Doamna Gauntlet îşi manifestă bucuria de a-şi re

vedea vechiul prieten, reproşîndu-i totuşi domnului Pic- kle că nu dăduse atîta vreme nici un semn de viaţă. Fărji să explice ce anume îl făcuse să tacă, el protestă că dragostea şi stima lui pentru ea nu încetaseră nici o clipă, iar pe viitor promise să nu scape nici o ocazie de a-i demonstra cît de aproape de inimă îi e prietenia ei. Pe urmă, doamna Gauntlet ,i-l prezentă pe fiul ei, care petrecea cîteva zile acasă, învoit fiind să lipsească de la îndatoririle sale.

Tînărul acesta, pe nume Godfrey, avea cam douăzeci de ani ; era de statură mijlocie, viguros, foarte bine făcut, iar ciupiturile de vărsat de vînt, destul de numeroase pe faţa lui, dădeau întregii sale înfăţişări un aer foarte bărbătesc. Avsa mintea destul de ascuţită şi o fire deschisă şi prietenească ; fusese însă soldat din fragedă copilărie şi cîtă educaţie primise, era toată de factură militară. Dispreţuia gustul subţire şi arta scrisului ca nefiind altceva decît pedanterii goale, nedemne de atenţia unui gentilom, şi orice îndeletnicire civilă era pentru el mediocră, mult mai prejos decît profesiunea armelor. Făcuse progrese mari în artele gimnasticii, ca dansul, călăria şi scrima, ştia să cînte la perfecţie la flautul nemţesc şi se mîndrea mai presus de toate cu scrupuloasa atenţie pe care 0 acorda tuturor chestiunilor de onoare.

Dacă Peregrine şi acest domnişor s-ar fi considerat egali, ar fi început imediat între ei, fără îndoială, o prietenie intimă şi trainică, dar încrezutul soldat îl privea pe admiratorul surorii sale ca pe un studenţaş necopt de la universitate, cu desăvîrşire ignorant în treburile lumeşti, în vreme ce onorabilul Pickle îl vedea pe Godfrey ca pe un voluntar împins de nevoi, mult inferior sieşi în ceea ce priveşte averea şi în toate celelalte privinţe. Neîncrederea reciprocă nu putu să nu dea naştere unor ciocniri. Chiar a doua zi după sosirea lui Peregrine schimbară nişte cu- vinte înţepătoare, de faţă cu doamnele, fiecare străduin- du-se să-şi afirme superioritatea în ochii preafrumoaselor. Ori de cîte ori se înfruntară, eroul nostru obţinu, cu destulă uşurinţă, victoria, avînd spiritul mult mai ager şi talentele mult mai bine cultivate decît potrivnicul său, care, simţindu-se ofensat de succesul celuilalt, începu să-l trateze pe faţă cu dispreţ şi lipsă de respect.

Sora lui observă totul şi, fiindu-i teamă de temperamentul violent al fratelui, îl certă între patru ochi pentru comportarea-i nepoliticoasă, dar îşi rugă şi iubitul să-i scuze fratele pentru mojicia de care dădea dovadă. Peregrine o asigură, vorbindu-i cu blîndeţe, că oricît de greu i-ar fi fost să-şi ţină în frîu propria fire

vulcanică, de dragul ei avea să îndure toate umilinţele la care l-ar putea expune aroganţa militarului. Mai rămase la ea încă două zile, bucurîndu-se de multe prilejuri de a vorbi între patru ochi cu fata şi de a juca rolul unui îndrăgostii pătimaş ; apoi, într-o seară, îşi luă rămas bun de la doamna Gauntlet şi le anunţă pe fete că le va trezi dis-de-dimi- neaţă pentru a le spune la revedere. Datorie pe care nu neglija să şi-o îndeplinească ; le găsi pe domnişoare în picioare şi micul dejun gata pregătit în salonaş. Deoarece gîndul despărţirii îi mîhnea pe toţi trei, o vreme domni în cameră tăcerea cea mai patetică, pînă cînd Peregrine îi puse capăt, plîngîndu-şi soarta ce-l obliga să stea departe, atît de multă vreme, de persoana scumpă dorită cu atîta ardoare. îi ceru, cu cele mai fierbinţi cuvinte de implorare, ca măcar acum, pentru a îndulci lunga despărţire la care era condamnat, să-i dea alinarea pînă acum refuzată, adică să-i spună că avea şi el un loc în inima ei. Confidenta îi sprijini cererea, arătînd că nu era momentul potrivit pentru deghizarea sentimentelor adevărate, tocmai acum cînd iubitul Emiliei trebuia să părăsească regatul şi cînd îl putea paşte primejdia de a se încurca cu vreo altă fată, dacă nu i se încuraja fidelitatea, dîndu-i-se să înţeleagă că se putea baza pe dragostea Emiliei. Pe scurt, fu asaltată de rugăminţi atît de irezistibile, încît răspunse zăpăcită de tot :

— Deşi am evitat să i-o spun pe şleau, mă gîndesc că felul în care m-am purtat l-a convins pe domnul Pickle că nu-l consider doar o simplă cunoştinţă.

— Încîntătoarea mea Emily ! (strigă nerăbdătorul nostru îndrăgostit, aruncîndu-se la picioarele ei) de ce-mi acorzi fericirea în porţii atît de zgîrcit drămuite ? De ce fărîmi în bucăţele declaraţia ce m-ar face să înnebunesc de plăcere şi m-ar înveseli în singurătatea ce mă aşteaptă, cînd voi suspina sub povara despărţirii de tine ?

Frumoasa lui iubită, îmblînzită de viziunea zugrăvită de el, răspunse, cu lacrimi ţîşnindu-i din ochi:

— Mă tem că şi eu voi simţi povara despărţirii, mai dureros decît ai putea-o crede.

Peregrine, simţindu-se în al nouălea cer la auzul acestei măgulitoare confesiuni, o strînse tare la piept şi-şi contopi lacrimile cu ale ei, atingîndu-i faţa cu obrazul. Ii şopti cele mai tandre jurăminte de credinţă eternă. Inima bună a Sophiei nu putu rămîne rece la vederea acestei scene ; plînse şi ea, din simpatie, şi-i îndemnă pe cei doi amorezi să se lase pe mîna sorţii şi să-şi găsească mîngî-

iere în credinţa că se vor revedea sub auspicii mai fericite, In cele din urmă, după nesfîrşite promisiuni, rugăminţi şi vorbe dulci din ambele părţi, Peregrine îşi luă rămas bun, cu inima atît de plină de pasiune încît abia putu pronunţa cuvîntul „Adio !“ încălecînd bidiviul adus în faţa uşii, porni împreună cu Pipes înspre garnizoană.

Peregrine e ajuns din urmă de domnul Gauntlet, cu care se bate în duel şi se împrieteneşte la toartă. Soseşte la garnizoană şi află că mama sa e la fel de neînduplecată. E insultat de fratele Gam şi-l disciplinează pe preceptorul acestuia cu biciuşca de călărie

Pentru a alunga imaginile triste ce-i asaltau gîndurile după despărţirea de iubită, Peregrine se concentra asupra ideii mai apetisante a plăcerilor de care se va bucura în Franţa şi, înainte să fi călărit zece mile, reuşi să se bine- dispună din nou.

Şi cum îşi vedea el aşa de drum, anticipînd o altă călătorie şi îmbătîndu-se cu speranţele cele mai nebuneşti, la o cotitură a drumului fu ajuns deodată din urmă de fratele Emiliei, călare, care-i spuse că merge şi el în aceeaşi direcţie şi s-ar bucura să nu fie singur.

Tînărul cu pricina, fie pentru că avea pică pe eroul nostru, fie îmboldit de zelul de a apăra onoarea familiei, îl urmărise pe Peregrine, cu gîndul de a-l sili să spună ce fel de legătură exista între el şi soră-sa. Peregrine îi întoarse salutul cu o politeţe atit de rece, încît Godfrey bănui numaidecît că-i cunoştea adevărata intenţie. De aceea, fără prea multe fasoane, îşi anunţă scopul cu următoarele cuvinte :

— Domnule Pickle, de multă vreme întreţii legături cu soră-mea şi aş dori să aflu care e adevărata lor natură.

îndrăgostitul nostru răspunse :

— Domnule, aş vrea să ştiu ce drept ai să ceri asemenea explicaţie ?

— Domnule (răspunse celălalt), o cer în calitatea mea de frate, care-şi păzeşte onoarea proprie, precum şi. reputaţia surorii. Dacă ai gînduri cinstite, nu mă vei refuza.

— Domnule (zise Peregrine), deocamdată n-am chef să-ţi cer părerea în ceea ce priveşte corectitudinea intenţiilor mele şi cred chiar că-ţi dai cam prea multă importanţă preţinzînd că ai dreptul

să-mi judeci purtarea.

— Domnule (replică soldatul), am pretenţia de a judeca purtarea oricărei persoane ce se amestecă în treburile mele, ba chiar să-i administrez o lecţie, dacă socotesc eu că procedează incorect.

— Să-i dai o lecţie ! (strigă tînărul, cu ochii scăpă- rînd), fără-ndoială că nu-ndrăzneşti să te referi în felul ăsta la mine ?

— Ba te înşeli (zise Godfrey), îndrăznesc să fac orice lucru potrivit cu caracterul meu de gentleman.

— Gentleman, pe naiba (i-o-ntoarse celălalt, uitîn- du-se dispreţuitor la echipamentul militarului, nu dintre cele mai arătoase), halal gentleman, zău aşa !

Mînia soldatului ajunse la culme la auzul acestei ironice repetări, al cărei dispreţ îl simţea cu atît mai usturător, cu cît era eLinsuşi conştient de sărăcia sa. îl făcu pe adversar băieţandru înfumurat, parvenit obraznic şi-i adresă multe alte epitete insultătoare, la care Perry răspunse cu un ton amar. După schimbul regulamentar de provocări, descălecată la cel dintîi hau şi merseră pe jos în cîmp deschis, pentru a lăsa spadele Să pună capăt gîl- cevei. Hotărîndu-se asupra locului, se ajutară unul pe celălalt să-şi scoată cizmele şi-şi dezbrăcară vestoanele şi jiletcile, punîndu-le deoparte. Domnul Gauntlet îşi informă adversarul că, în armată, e considerat un spadasin redutabil; prin urmare, dacă domnul Pickle nu învăţase anume arta scrimei, ar fi fost mai corect să folosească amîndoi pistoale. Peregrine era prea mîniat ca să-i mulţumească pentru cinstea arătată şi prea încrezător în braţul său ca să primească propunerea — prin urmare o respinse şi, scoţîndu-şi sabia, observă că dac-ar fi să-l trateze pe domnul Gauntlet aşa cum merită, ar trebui să-şi pună slujitorul să-l pedepsească pentru îndrăzneala lui cu biciul de cai. înfuriat de cuvintele astea — pe care le socoti o jignire de neiertat — Godfrey nu răspunse, ci îşi atacă adversarul cu violenţă şi îndemînare. Tînărul pară întîia şi a doua şarjă, dar la a treia fu lovit de-a lungul braţului ce ţinea sabia. Deşi rana era superficială, orbi de furie la vederea propriului său sînge şi, la rîndu-i, atacă atît de furios şi neglijent, încît Gauntlet, nedorind să profite de înfierbîntarea lui prostească, se mărgini să se apere, iar la a doua fandare vîrful spadei lui Peregrine pătrunse într-un fel de plasă ce forma garda săbiei lui Godfrey şi arma i se rupse în două, lăsîndu-1 la cheremul soldatului. Acesta, departe de a se bucura obraznic de victorie, îşi virî în teacă sabia de Toledo, cu multă atenţie, ca unul obişnuit cu

asemenea înfruntări. Apoi observă că nimeni n-ar trebui să-şi riște viaţa in vîrful unei săbii ca a lui Peregrine şi, sfătuindu-1 pe proprietar ca pe viitor să arate mai mult respect unui gentilom împins din spate de nevoi, îşi trase cizmele şi, cu demnitate posacă în mers,
o porni înapoi spre han.

Deşi extrem de ruşinat de faptul că dăduse greş în aventura aceasta, Pickle fu impresionat profund de purtarea adversarului, şi-l mişcă şi mai mult, cu cît înţelegea că acea *fierte* [1] arătată de Godfrey izvora din amorul propriu extrem de sensibil al unui gentilom ce-o apucase în jos, înspre valea nenorocului. Valoarea şi reţinerea dovedite de Gauntlet îl îndemnară să privească într-o lu- mină favorabilă toate amănuntele din comportarea tînărului soldat care-1 dezgustaseră mai înainte ; deşi în orice altă împrejurare s-ar fi ferit cu multă grijă să dea^ impresia că se recunoaşte învins, de data asta îl urmă pe învingător la han, ca să-i mulţumească pentru mărinimoasa-i indulgenţă şi să-i ofere prietenia şi respectul său.

Godfrey tocmai îşi vîrîse piciorul în scăriţă, ca să încalece, cînd Peregrine se apropie şi-l rugă să-şi amîne plecarea cu un sfert de ceas şi să-i facă onoarea de a sta de vorbă cu el între patru ochi. Neînţelegînd ce urmărea prin asta, soldatul îşi lăsă imediat calul şi intră, pe urmele lui Pickle, într-o odaie, aşteptîndu-se să găsească două pistoale încărcate pe masă. Fu însă foarte plăcut surprins cînd eroul nostru, cu cele mai respectuoase cuvinte, îi lăudă nobila purtare din timpul duelului, iar apoi recunoscu că se înşelase asupra caracterului său şi-l imploră să-i facă cinstea de a-i deveni prieten bun.

Gauntlet, care observase suficiente manifestări ale curajului lui Peregrine şi, din această pricină, îl stima acum mult mai mult, era îndeajuns de înţelept ca să-şi dea seama că în spatele propunerii studentului nu exista nici pic de răutate, nici un temei greu de acceptat; aşadar primi oferta, dînd semne grăitoare de satisfacţie, iar cînd înţelese în ce fel de termeni se afla domnul Pickle cu sora sa, îşi oferi, la rîndu-i, serviciile, ca agent intermediar sau confident. Mai mult, pentru a-i da noului prieten o dovadă convingătoare de sinceritate, îi mărturisi că de o bucată de vreme era îndrăgostit lulea de verişoara lui, domnişoara Sophy, dar că nu îndrăznise să-i spună unchiului fetei ce intenţii avea, ca nu cumva să-l supere cu ingîmfarea sa şi să-l determine să renunţe la a-i mai

---

1 Mîndrie, semeţ ie (fr.) (n. tr.).

proteja familia.

Inima generoasă a lui Peregrine se frînse de compătimire cînd înţelese că tînărul gentilom din faţa lui, unicul fiu al unui- ofiţer respectat, se afla sub arme de cinci ani încheiaţi, dar nu reuşise încă să obţină o numire de subofiţer, deşi fusese întotdeauna de o punctualitate şi un zel exemplare, cîştigîndu-şi stima şi prietenia tuturor ofiţerilor sub care servise.

In clipa aceea, Peregrine şi-ar fi împărţit bucuros cu d toţi banii ; nedorind însă să-şi asume riscul de a jigni onoarea sensibilă a tînărului soldat printr-o prea timpurie manifestare a firii sale darnice, se hotărî să nu-şi ia asemenea libertăţi, pînă nu va fi reuşit să se împrietenească mai strîns. Cu gîndul acesta, insistă ca domnul Gauntlet să-l însoţească la garnizoană, neîndoindu-se că se mai bucura acolo de suficient prestigiu ca noului prieten să i se facă o bună primire. Cu multă politeţe, Godfrey îi mulţumi pentru invitaţie, scuzîndu-se că nu-i poate ca curs imediat ; promise totuşi că, dacă Peregrine avea si-i trimită o scrisoare, stabilind data cînd urma să plece în Franţa, se va sili să-l viziteze acasă la comandor şi apoi sk-1 însoţească pe drum pînă la Dover. Căzură de acord asupra respectivei întîlniri, după care rana aventurierului rastru fu pansată cu un tampon de bumbac şi o bucăţică de plasture. El se despărţi apoi de fratele scumpei sale îmilia, trimiţîndu-le (ei şi prietenei Sophy) cple mai fier

binţi complimente. Mai stătu o noapte la un han, pe drum, : şi în după amiaza următoare ajunse la garnizoană, găsin- du-şi toţi prietenii de acolo sănătoşi şi foarte bucuroşi de reîntoarcerea sa.

Comandorul, ajuns între timp la șaptezeci de ani şi j aproape paralizat de gută, nu mai ieşea decît rareori din < casă şi, nepricepîndu-se să întreţină o conversaţie amu-] zantă, nu prea găsea oameni dornici să-i ţină de urît între ■ zidurile odăii, aşa că ascuţimea minţii i s-ar fi tocit de tot, dacă n-ar fi fost păstrată vie de convorbirile cu Hatchway şi dacă, din cînd în cînd, n-ar fi trebuit să asculte ,:j cîte o filipică zdravănă de la nevastă-sa care, cu ajutorul j trufiei, religiei şi coniacului, instaurase în casă o tiranie 1 îngrozitoare. Slujitorii îşi luau cîmpii atît de des, alţii noi 1 fiind angaja, încît fiecare livrea fusese purtată de oa- 1 meni de toate staturile posibile. Trunnion însuşi se resem- | nase de multă vreme să se supună fără crîcnire torentului I voinţei ei capricioase, dar nu fără unele eforturi încapă- 1 ţînate de a-şi salva independenţa, iar acum, infirm din | pricina bolii, cînd îşi auzea stăpîna intonînd, jos printre ! servitori, puternicul cîntec bahic, îi strecura adeseori, în , şoaptă, locotenentului aluzii la ce-ar fi făcut el dacă nu s-ar fi aflat în imposibilitatea de a-şi folosi preţioasele mădulare. Hatchway era unica persoană scutită de furiile doamnei Trunnion, întrucît femeia fie că se temea de limba lui ascuţită, fie că nutrea o anumită afecţiune pentru persoana lui. Aşa stînd lucrurile în garnizoană, nu e de mirare că bătrînul gentilom se bucură peste măsură de prezenţa lui Peregrine, care găsi mijloacele necesare pentru a cîştiga şi simpatia mătuşii; cît timp rămase el acasă, femeia păru că-şi schimbă temperamentul, din al unei tigroaice într-al unei blînde ieduţe. Pe maică-sa însă o găsi tot atît de neîndurătoare, iar pe taică-său, la fel de ţinut sub papuc ca întotdeauna.

Gămăliei, care se mai bucura mult prea rar de compania vechiului său prieten, comandorul, îşi făcuse, de o vreme, un grup de amici, format din bărbier, spiţer, avocat şi preceptorul parohiei; cu aceştia îşi petrecea serile la Tunley, ascultîndu-le disputele de filosofie şi politică, în suflet cu multă mulţumire şi înălţare,' în vreme ce doamna lui suverană trona, ca de obicei, acasă, făcea vizite pline de pompă în împrejurimi şi îşi dădea foarte multă osteneală pentru educarea fiului ei, Gam, ajuns în al cincisprezecelea an de viaţă. Băiatul avea o fire atît de răutăcioasă, încît, în ciuda influenţei şi autorităţii mamei, era nu doar urît, ci chiar dispreţuit, acasă ca şi aiurea. Ea îl

dăduse în grija diaconului, care locuia în casă şi avea datoria să-l însoţească în toate plimbările şi la toate exerciţiile. Acesta era un individ prost-crescut, fără experienţă sau iscusinţă, dar cu mari rezerve de adulaţie şi supuşenie servilă, prin care-şi cîştigase bunăvoinţa doamnei Pickle, şi-i putea înrîuri hotărîrile, la fel cum proceda superiorul lui ierarhic cu doamna Trunnion.

într-o zi ieşi călare, să ia aer, cu învăţăcelul său, urît ■— după cum am spus — de oamenii sărmani fiindcă le omora cîinii şi le dărîma gardurile și poreclit — din pricina cocoașei — cu titlul de „milord“, cînd, pe o uliţă îngustă, îl întîlniră din întîmplare pe Peregrine aflat şi el pe cal.

De cum îl zări pe frate-su mai mare — căruia fusese instruit să-i poarte cea mai neiertătoare pică — domnişorul se hotărî să-l insulte *en passant* şi se repezi asupra lui în galop. Ghicindu-i intenţia, eroul nostru se înţepeni în scăriţe şi, mînuind cu multă îndemînare căpăstrul, evită ciocnirea de aşa manieră, încît îşi izbiră numai picioarele — din care cauză „milord“ fu aruncat din şa şi în clipa următoare zăcea cît era de lung în praf. Diaconul, mînios că-i fusese umilit învăţăcelul, înaintă, furios şi insolent, şi-l plezni pe Peregrine cu biciuşca. Nimic n-ar fi putut fi mai pe placul tînărului nostru gentilom decît necugetatul lui atac, prilej ideal de a pedepsi un nemernic slugarnic, pe care dorea de mult să-l pună la punct pentru răutatea şi obrăznicia lui. îndemnîndu-şi calul cu pintenii, înspre noul adversar, Peregrine îl proiectă în mijlocul unui tufiş şi, fără a-i da timp să-şi revină din zăpăceala, căderii, sări din şa imediat şi-l lovi pe diacon cu atîta iuţeală peste faţă şi peste urechi cu biciuşca, încît acesta fu silit să se pună în genunchi înaintea înfierbîntatului învingător şi să se roage de iertare, cu cele mai umilitoare cuvinte. Pe cînd Peregrine era astfel ocupat, frate-său Gam, izbutise să se adune de pe jos şi încercă să-l atace pe la spate ; astfel că, de cum îl potoli pe preceptor, învingătorul făcu stînga-mprejur, smulse arma din mîna lui Gam, o rupse bucăţele, încăleca şi plecă în goană, fără a-şi mai da osteneala de a le arunca vreo privire.

Starea de plîns în care ajunseră acasă stîrni o zgomotoasă vociferare împotriva învingătorului, pe care-1 de- scriseră ca pe un tîlhar ce stătuse la pîndă pentru a-şi nimici fratele ; pedagogul afirmă că primise dureroasele lovituri de cravaşă în timp ce încerca să-l apere pe Gam, iar faţa lui vărgată îl împiedică, vreme de trei săptămîni încheiate, să-şi vadă de îndatoririle de la biserică.

I se plînseră comandorului ; acesta însă interesîndu-se ce se

întîmplase cu adevărat, aprobă atitudinea nepotului, adăugind printre sudalme că s-ar fi bucurat dacă Spate- strîmb şi-ar fi rupt gîtul în cădere, cu condiţia să nu fie Peregrine tras la răspundere.

Izvodeşte un plan de răzbunare, pus în aplicare împotriva diaconului

Exasperat de ticăloşenia diaconului, vădită din perfida interpretare a întîlnirii din sat, eroul nostru hotărî să se răzbune pe el într-o manieră care să fie foarte eficace şi, în acelaşi timp, să nu aibă nici o consecinţă nefastă, asu- pră-i. Se duse, prin urmare, însoţit de Hatchway (dăruîa-i împărtășise planul) la berărie şi ceru o cameră goală, ştiind prea bine că nu exista alta decît cea aleasă de el ca scenă a acţiunii. Odaia era un fel de salon, aflat faţă-n faţă cu bucătăria, cu un geam înspre curte ; după ce petrecuseră acolo o vreme, locotenentul reuşi să-l atragă pe birtaş într-o discuţie amuzantă, în vreme ce Peregrine, ieşind în curte, cu talentul său surprinzător de mare de a imita, contrafăcu o conversaţie între diacon şi nevasta lui Tunley. De cum ajunse la urechile birtaşului — pentru care; şi fusese, de fapt, pregătit —, dialogul îi stîrni într-un asemenea hal gelozia, încît nu-şi putu ascunde enervarea, ci făcu sute de încercări de a ieşi din încăpere, în vreme ce locotenentul, fumîndu-şi foarte demn pipa, ca şi cum nici nu auzise nimic, nici nu observa agitaţia berarului, îl ţinea pe loc cu un şir de întrebări cărora nu putea refuza să le dea răspuns, deşi-1 treceau năduşelile de furie tot timpul şi stătea în picioare, cu gîtul întins înspre fereastra de unde se auzeau vocile, scărpi- nîndu-se în cap şi dînd felurite alte semne de agitaţie şi nerăbdare. în cele din urmă, presupusul dialog atinse o culme atît de înaltă a drăgălăşeniilor amoroase, încît soţul, spumegînd din pricina afrontului ce credea că i se aduce, se repezi pe uşă afară, strîgînd : „îţi arăt eu, domnule !“ Fiind însă obligat să înconjure o jumătate de casă,

Peregrine avu tot timpul să intre în odaie pe fereastră; j înainte şă ajungă Tunley în curte. -j

Dînd urmare falselor indicaţii auzite, patronul fugi | drept în şură, aşteptîndu-se să facă o descoperire extra- 1 ordinară, şi, după ce-şi pierdu cîteva minute răscolind I fînul fără nici un rezultat, se întoarse, scos din minţi, in 1 bucătărie, tocmai cînd s-a întîmplat să intre şi nevastă-sa. 1 Felul cum arăta îi confirmă temerile că păcatul fusese în- 1 făptuit dar, fiindcă supuşenia bărbaţilor faţă de soţiile lor I devenise epidemică în parohie, nu îndrăzni să-i arate îe- j meii nici prin cel mai mic semn cît era de tulburat, ci jură să se răzbune pe libidinosul cleric care (socotea) atentase la castitatea soaţei sale.

Pentru a fi siguri că planul le izbutise şi ca să aţîţe şi mai tare flacăra aprinsă, cei doi făptaşi îl chemară pe * Tunley şi nu le fu greu să citească pe chipul lui cît era de dezorientat. Peregrine, rugîndu-1 să se aşeze şi să bea cu ei un pahar,. începu să-l descoase despre familia sa, dorind să afle, printre altele, de cît timp era căsătorit cu preafrumoasa-i nevastă. întrebarea, pusă cu o privire foarte grăitoare, îl alarmă pe proprietar, care începu să se teamă că Pickle auzise şi el dezonorantul dialog ; locotenentul nu-1 ajută cîtuşi de puţin să-şi alunge bănuiala cînd îl întrebă cu o căutătură şireată :

— Tunley, nu te-a cununat diaconul ?

— Ba da, (răspunse birtaşul, cu repeziciune şi ruşi- nare în voce, de parcă ar fi crezut că locotenentul ştie, de *povestea **ce se ascundea** aici* [1]*)*, iar Hatchway ii întări bănuiala, zicînd:

— De fapt, însă, s-ar prea putea ca şi diaconul să fie un om de treabă-n felul lui.

Trecerea de la nevastă la cleric îl convinse pe birtaş că muşteriii ştiau totul despre ruşinea lui şi, în înflăcărarea indignării sale, rosti apăsat următoarele cuvinte :

— Om de treabă ! Halal să-mi fie ! Ba eu zic că-s toţi lupi în piele de oaie ! îl rog pe Dumnezeu să mă ţină să văd ziua, domnişorule, cînd n-or mai fi în regatul ăsta popi, perceptori şi vameşi. Cît despre individul ăla, dacă-1 prind., nu vreau să zic, ştiind că.. Dar, pe Dumnezeul meu ! Domnilor, la dispoziţia dumneavoastră !

Convinşi din abruptele lui insinuări că planul le reuşise de minune, cei doi asociaţi aşteptară două sau trei zile să audă că Tunley găsise o metodă de a se răzbuna pentru imaginara jignire ; văzînd, însă că avea fie o imaginaţie prea săracă, fie o fire prea lăsătoare ca să le îndeplinească de bună voie dorinţa, hotărîră să

1 *ImbUnzirea* scorpiei, act. IV, sc. 1, 59—60 (n. ed. engl.).

împingă povestea pînă la punctul ei culminant, astfel încît Tunley să nu poată scăpa ocazia de a se vedea răzbunat. Intr-o seară, îl plătiră pe un băiat să dea fuga pînă acasă la domnul Pickle şi să-i spună diaconului că doamna Tunley "s-a îmbolnăvit pe neaşteptate şi că soţul ei îl imploră să vină şi să se roage la căpătîiul ei. între timp, închiriară iarăşi
0 cameră la berărie şi Hatchway porni o discuţie cu bir-
* taşul, iar Peregrine, întorcîndu-se din curte, observă într-o doară că popa intrase în bucătărie, pentru a o cate- hiza, bănuia el, pe nevasta lui Tunley.

Birtaşul tresări la auzul acestei veşti şi, pretextînd că are de servit un alt grup, într-o odaie alăturată, se repezi în şură şi, înarmîndu-se cu un îmblăciu, se postă pe uliţa
I p< unde trebuia clericul să treacă în drum spre casă. Stătu ascuns acolo nutrind gînduri crunte, iar cînd sosi presu- | pusul autor al dezonoarei sale, îl întîmpină, în întuneric, cu un salut atît de straşnic, încît îl făcu să dea cel puţin | trei paşi înapoi, clătinîndu-se. Dacă şi a doua lovitură şi-ar li atins ţinta, locul acela ar fi fost, fără îndoială, hotarul unde s-ar fi terminat peregrinările preotului prin lumea
I asta ; din fericire, însă adversarul său nu se prea pricepea să-şi mînuie arma care, datorită unei răsuciri a cureluşei
I ce lega bucăţile de lemn, în loc să-l pocnească în moalele capului pe buimăcitul cleric, căzu oblic pe propria-i ieastă, cu o forţă atît de mare încît craniul răsună ca un raojar de spiţerie şi vreo sută de mii de luminiţe îi dansară în faţa ochilor. Revenindu-şi în fire în răgazul ob-
* **ţinut datorită** acestui accident, preotul îşi spuse că agre- | **sorul trebuie** să fie vreun hoţ ce se aţinea pe acolo în ‘ **căutare** de pradă şi hotărî să scape cu fuga, pînă va ajunge
destul de aproape ca să-i audă cineva strigătele. Cu acest
1 gind, ridică bastonul ca să-şi apere capul şi, luînd-o la picior, se porni să răcnească după ajutor din plămîni de
stentor. Aruncînd cît colo" îmblăciul, în care nu se mai putea încrede pentru a-şi duce răzbunarea pînă la capăt, Tunley se luă după el cu toată viteza de care era în stare şi celălalf, fie că-i erau picioarele înmuiate de frifcă, fie | că se împiedicase de o piatră, fu ajuns din urmă înainte 1 să fi făcut o sută de paşi. De cum simţi pumnul birtaşu- 1 lui vîjîindu-i pe lîngă ureche, se prăbuşi la pămînt cît | era de lung, iar bastonul îi zbură din mîna descleştată,' j iar Tunley, sărindu-i în spate ca un tigru, făcu să curgă. } pe trupul lui o ploaie de pi^mni atît de deasă, încît clericul crezu că-1 bătucesc cel puţin

zece oameni. închipuitul încornorat însă, nemulţumit cu cîtă suferinţă îi produsese, îl apucă cu dinţii de o ureche şi muşcă atît de .zdravăn, încît clericul fu găsit, aproape leşinat de durere, de doi muncitori la apropierea cărora agresorul se retrase, nevăzut.

Locotenentul se proţăpise la geam, pentru a-1 Vedea pe proprietar de cum se întoarce şi, de-ndată ce-1 zări că intră în curte, îl strigă să vină în odaia lor, nerăbdător să afle dacă stratagema îşi făcuse efectul. Tunley îi dădu ascultare şi apăru în faţa muşteriilor înnebunit de mînie, oboseală şi tulburare; nările-i erau o dată şi jumătate mai mari decît era firesc să fie, ochii-i se roteau în orbite, dinţii îi clănţăneau, respira şuierat de parcă-1 poseda un coşmar şi de pe ambele tîmple i se scurgeau în jos şiroaie de transpiraţie.

Prefăcîndu-se speriat la vederea unei figuri atît de răvăşite, Peregrine îl întrebă dacă se luase la trîntă cu vreun spirit, iar el răspunse cu vehemenţă :

— Spirit ? Nu, nu, domnişorule, cu carnea vie m-am dat de-a rostogolul. Cu un cîine ! îl învăţ eu să mai dea ţîrcoale, în călduri, pe la uşa mea !

Înţelegînd din răspuns că ţelul fusese atins şi curios să afle amănunte despre înfruntare, tînărul zise :

— Păi, atunci, sper că ai reuşit şă baţi bine carnea, Tunley.

— Da, da, (răspunse birtaşul), i-am răcorit eu ardoarea, cum se zice ; i-am .cîntat o melodie la ureche, încît mă prind pe orice că nu-i va mai trebui muzică o lună încheiată. Ticălos cu faţă de berbece ! Păi, pe viaţa mea, e numai bun să fie taurul parohiei!

Observînd că, după toate aparenţele, bătaia fusese aprigă, Hatchway îl- pofti să şadă şi să-şi tragă sufletul şi, după ce dădu pe gît două stacane pline ochi, amorul propriu îi dădu ghes şă-şi povestească faptele de aşa manieră, încît cei doi intriganţi, fără a da vreun semn că ştiu cine fusese adversarul, aflară toate amănuntele despre încăierare.

De-abia izbutise Tunley să-şi mai potolească agitaţia, cînd nevasta-sa, intrînd în cameră, le aduse vestea că un băieţandru pus pe şotii îl trimisese pe domnul Sackbut, preotul, să se roage cu ea. Mînia soţului izbucni din nou la auzul numelui — uitînd de orice curtenie faţă de soţie, răspunse cu un rînjet ranchiunos :

— Dumnezeu să-l puşte ! Nu mă-ndoiesc că ai găsit o alinare de moarte în poveţele lui.

Proprietăreasa, aruncînd robului ei o privire suverană, zise :

— Ce năbădăi vei fi avînd în capul ăla prost, mă-ntreb. Nu ştiu ce ţi-ai găsit să şezi aici ca un domn, cu braţele -încrucişate, cînd a sosit un nou grup de muşterii ce trebuie serviţi.

Preasupusul soţ înţelese imediat aluzia şi, fără a mai protesta, se furişă afară din cameră.

A doua zi se auzi că domnul Sackbut fusese atacat şi aproape omorît de tîlhari, iar pe uşa bisericii fu lipită o înştiinţare, oferindu-se o bună recompensă oricui îl descoperea pe criminal; el însă nu avu nici o satisfacţie de pe urma anunţului, ci -trebui să zacă în pat aproape două săptămîni, ca urmarea vînătăilor primite.

Domnul Sackbut şi elevul său complotează împotriva lui Peregrine care, prevenit de sora sa, ia măsuri pentru a le contracara urzeala. Din greşeală, domnul Gauntlet devine victima complotului. Tînărului soldat *i* se face o primire cordială de către comandor, care-i întinde, generos, o capcană, în propriul său interes

Gîndindu-se mai bine la împrejurările şi amănuntele ambuscadei, domnul Sackbut nu reuşi să se împace cu gîndul că fusese atacat de un tîlhar de rînd, fiindcă nu era de crezut că un hoţ s-ar fi distrat cărîndu-i pumni cu nemiluita, în loc să-l jecmănească iute şi s-o şteargă; prin urmare, puse nefericita întîmplare pe seama duşmăniei ascunse a cuiva ce plănuia să-i pună capăt zilelor. După o chibzuială şi mai serioasă, îşi îndreptă bănuielile asupra lui Peregrine, singurul

CAPITOLUL XXXIII

om de pe planetă, socotea el, ce se putea considera îndreptăţit să-i aplice un asemenea tratament. îi împărtăşi gîndurile sale şi învăţă-celului, iar Gam se arătă pe loc de aceeaşi părere, sfă- tuindu-1 cu însufleţire să-şi răzbune jignirea **printr-o** maşinaţie asemănătoare, fără să mai încerce a face o investigaţie strînsă, ca să nu-şi pună în gardă inamicul.

Propunerea fu primită cu bucurie şi împreună se hotărîră asupra mijloacelor de a plăti cu vîrf şi îndesat ruşinea suferită, născocind un plan atît de ticălos de a-1 ataca, pe întuneric, pe eroul nostru, încît, de-ar fi fost **pus** în aplicare aşa cum le erau intenţiile, praful şi pulberea s-ar fi ales din planurile de călătorie ale tînărului gen tilom. Din întîmplare însă, domnişoara Pickle — acum în vîrstă de şaptesprezece ani — îi auzi complotînd. în ciuda urji ce-i fusese inoculată, fata nutrea în taină o iubire sinceră pentru fratele ei Perry, cu toate că niciodată nu-i adresase cuvîntul şi fusese mereu împiedicată de
vigilenţa mamei şi de ppruncile şi ameninţările acesteia să încerce să se întîlnească între patru ochi cu el. Nu rămăsese însă nepăsătoare la cuvintele de laudă pe care le auzea rostite la adresa lui în tot ţinutul şi se ducea la biserică şi în toate locurile unde socotea că ar exista o şansă să-l vadă pe bunul ei frate. Ţinînd seama de sentimentele ei frumoase, nu se poate spune că n-o străbă-tură toţi fiorii cînd află despre urzeala celor doi. O îngrozi răutatea mişelească a lui Gam şi se cutremură la gîndul primejdiei în care se afla Peregrine din pricina ticăloşiei lor. Nu îndrăzni s-o încunoştinteze pe maică-sa despre complot, fiindu-i teamă că, din inexplicabila ei aversiune faţă de primul născut, o va împiedica să 'intervină în favoarea lui Peregrine, silind-o, prin urmare, într-un fel, să devină complice al uneltirilor asasinilor. Se hotărî deci să-l prevină chiar pe Peregrine despre complot, descriin- du-i totul pe larg într-o scrisoare plină de afecţiune, trimisă printr-un tînăr din localitate care-i făcea pe atunci curte şi care, la cererea ei, îşi oferi imediat serviciile eroului nostru, pentru a dejuca împreună planurile inamicilorr

—

Peregrine se îngrozi aflînd din scrisoare detaliile urzelii. Complotiştii urmăreau, nici mai mult nici mai puţin, să sară pe el într-un moment cînd îl vor găsi cu totul nebănuitor şi nepregătit, să-i taie urechile şi să-l mutileze în fel şi chip, ca să nu mai aibă, de-acum încolo, de %ce să se mîndrească cu înfăţişarea lui.

Mîniat la culme de brutalitatea nemiloasă a fiului tatălui său,

Peregrine fu, în acelaşi timj>, foarte mişcat de integritatea şi blîndeţea surioarei, a cărei âtitudine prietenească faţă de el îi fusese pînă atunci necunoscută. Îi mulţumi tînărului pentru corectitudine, exprimîndu-şi dorinţa de a-i putea cunoaşte mai bine calităţile ; îi spuse că nutrea toată speranţa că nu va mai fi nevoie să-l deranjeze, dat fiind că fusese prevenit, şi-i trimise prin el sorei sale o scrisoare de mulţumire, asigurînd-o de dragostea şi stima lui ădîncă şi rugînd-o să-i acorde o întrevedere înaintea plecării, ca să-i poată arăta iubirea fraternă şi să fie binecuvîntat cu prezenţa şi chipul unei persoane aparţinînd adevăratei lui familii.

CAPITOLUL XXXIII

Peregrine îi dădu de veste şi prietenului Hatchway [1] despre cele aflate şi amîndoi hotărîră să contracar-eze planul duşmanilor. Nedorind să se expună comentariilor de- făimătoâre, care ar fi înflorit pe socoteala lor dacă, fie şi în legitimă apărare, ar fi recurs la represalii dure, inventară şi o metodă sigură pentru a-şi lăsa adversarii cu botul pe labe şi a-i face de ruşinea lumii şi-l puseră imediat la treabă pe Pipes, să facă toate pregătirile trebuincioase.

Cum domnişoara Pickle descrisese locul ales de asasini drept scenă a răzbunării lor, triumvirii noştri hotărîră să aşeze o sentinelă în lanul de grîu, care să vină să-i vestească de îndată ce fusese instalată capcana. De cum primeau ştirea, aveau să se furişeze pînă acolo pe nesim- - ţite, însoţiţi de trei-patru argaţi, şi să arunce un năvod mare asupra intriganţilor. încurcaţi în ochiurile plasei, aceştia urmau să fie dezarmaţi, puşi în cătuşe, biciuiţi zdravăn şi atîrnaţi în aceeaşi împletitură între doi copaci, ca să-i vadă toţi călătorii-ce aveau drum pe acolo.

Aşadar planul fu discutat în amănunt şi comandorul “fu pus la curent cu întreaga afacere. Trimiseră iscoada să-şi ia postul în primire şi toată suflarea din garnizoană se pregăti să se avînte la atac la primul semn. Petrecură o seară întreagă în aşteptare, plini de. nerăbdare, iar în seara următoare iscoada se strecură înapoi în garnizoană, asigurîndu-i că observase trei bărbaţi pitiţi în spatele gardului viu, pe drumul ce ducea la birtul de unde aveau. obiceiul Peregrine şi locotenentul să se întoarcă acasă în fiecare zi, cam' pe la ora asta. De cum primiră vestea, aliaţii se puseră numaidecît în mişcare, cu toate armele- necesare şi, apropiindurse de locul cu pricina fără să facă. nici un pic de zgomot, auziră bufnituri de pumni şi, în ciuda întunericului nopţii, văzură o încăierare zdravănă', chiar în punctul ocupat de intriganţi. Surprins de întîmplare, al cărei tîlc îi scăpa, Peregrine ordonă mirmi- • donilor săi să stea pe loc şi să cerceteze : urechile îi fură imediat mîngîiate de strigătul: „N-ai să

scapi, tică- • losule !“ Cum vocea îi era bine cunoscută, ghici numai- • decît pricina încurcăturii pe care o observaseră şi, gră- • bindu-se să-i sară în ajutor celui ce strigase, dădu peste ;

CAPITOLUL XXXIII

un individ în genunchi, implorîndu-l pe domnul Gauntlet, aplecat asupră-i cu un hanger în mînă, să-i cruţe viaţa.

Pickle ieşi din întuneric ca să fie recunoscut de prietenul său, care-i povesti cum, după ce-şi lăsase calul la hanul lui Tunley, pornise spre garnizoană pe jos şi fusese încolţit de trei nemernici. Unul dintre aceştia

— chiar individul ce-i cerşea acum iertarea — se iţise pe la spate ca să-l lovească în cap cu o măciucă, dar lovitura îşi greşise ţinta, unealta izbindu-l în umărul stîng. Cînd îşi scosese hangerul şi începuse să-l învîrtească în întuneric, ceilalţi doi îşi luaseră tălpăşiţa, lăsîndu-şi tovarăşul dezarmat la mila Domnului.

Peregrine îl felicită că scăpase întreg şi, poruncindu-i lui Pipes să-l lege fedeleş pe prizonier, îl conduse pe domnul Gauntlet la garnizoană, unde comandorul ii făfcu o primire foarte inimoasă cînd îi fu prezentat drept prie- ' tenul bun al nepotului dumisale ; fără îndoială că ospitalitatea nu i-ar fi rămas la fel de generoasă dacă ar fi. aflat că e fratele iubitei lui Perry, dar bătrînului domn nu-i venise niciodată ideea de a întreba cum se numeşte lata cînd se interesase despre amănuntele aventurii amoroase a finului său.

Captivul fu interogat în prezenţa lui Trunnion şi a tuturor acoliţilor săi şi, venind vorba despre pîndă, recunoscu numaidecît că, fiind el în slujba lui Gămăliei Pickle, se lăsase convins de acesta şi de diacon să-i însoţească în expediţia lor şi să-şi asume rolul jucat faţă de necunoscut, pe care atît el cît şi stăplnii săi il confundaseră cu Peregrine. Ţinînd seama de sinceritatea mărturisirii, ca şi de rana dureroasă de la braţul lui drept, hotă- rîră să nu-i mai dea răufăcătorului nici o altă pedeapsă, ci să-l ţină doar peste noapte la garnizoană, iar a doua zi să-l ducă în faţa unui judecător de pace. Acestuia el îi repetă tot ce spusese de cu seară şi-şi semnă depoziţia cu propria-i mînă ; după ea se făcură copii, înmînate tuturor locuitorilor, spre marea ruşine şi dezonoare a prelatului şi a promiţătorului învăţăcel*

în tot acest timp, Trunnion îl trata pe tînărul soldat cu neobişnuite semne de respect, predispus fiind în favoarea sa de curajul arătat în timpul încăierării, şi de numeroasele laude aduse de Peregrine generozităţii şi purtării lui vitejeşti. Comandorului îi plăcea chipul tînă- rului, aspru şi cutezător, îi admira trupul de Hercule şi se delecta punîndu-i întrebări cu privire la timpul petrecut în armată.

CAPITOLUL XXXIII

A doua zi după sosirea lui, cînd conversaţia ajunse la subiectul acesta din urmă, comandorul îşi scoase pipa din gură şi :

— Să-ţi spun cu ceva, frate-miu (zise), acu' patruzeci şi cinci de ani, pe cînd eram al treilea locotenent pe nava de linie ,,Warwick“, aveam la bord un tînăr foarte zdravăn, un subofiţer de trupe, cu numele nu prea deosebit de-al dumitale, mă-nţelegi, adică Guntlet, cu G. Mi-aduc aminte cum la-nceput nu ne puteam înghiţi unul pe celălalt fiindcă, mă-nţelegi, eu eram marinar, iar el cîrtiţă de uscat, pînă ce-am dat peste o corabie franţuzească pe care am angajat-o în luptă şi la urmă am abordat-o şi am cucerit-o. Eu m-am repezit primul pe puntea duşmanului, şi-aş fi fost aruncat jos de-acolo, spre ruşinea mea, mă-nţelegi, de nu mi-ar fi sărit Guntlet ăsta în ajutor. Da' repede am curăţat puntea şi am intrat la luptă corp la corp, aşa că au fost obligaţi să se predea, şi din ziua» aceea Guntlet şi cu mine am fost fraţi de cruce, cît timp a mai rămas la bord. L-au transferat la un regiment de pifani şi Dumnezeu mai ştie ce s-a ales de el, dar fie că-i mort sau viu, am să spun sus şi tare că nu s-a temut niciodată de vreun om ce poartă un cap pe umeri şi pe deasupra era şi un mare mîncău la popotă.

Pieptul străinului se umfla auzind laudele şi abia termină Trunnion că-1 şi întrebă, nerăbdător, dacă nava franceză se numea cumva ,,Diligence“. Comandorul răspunse, uitîndu-se fix la el :

— Chiar asta era, băiete.

— Atunci (strigă Gauntlet) persoana despre care binevoiţi să vorbiţi atît de frumos era chiar tata !

— La dracu' atunci ! exclamă Trunnion, scuturîndu-i mîna, mă bucur să-l am la mine acasă pe fiul lui Ned Gauntlet.

Descoperirea făcută deschise calea unui potop de întrebări, prin care bătrînul gentilom află despre situaţia familiei vechiului său prieten şi proferă nenumărate ocări
la. adresa ministerului incapabil să se îngrijească de fiul unui atît de brav soldat. Iar prietenia lui nu se limită la cuvinte goale ; în aceeaşi seară îi dădu lui Peregrine de înţelşs că se gîndeşte să facă ceva pentru amicul său, iar dorinţa îi fu lăudată, încurajată şi sprijinită în aşa măsură de finul său şi de bunul sfetnic Hatchway, încît eroul nostru fu împuternicit să-i dăruiască o sumă de bani suficient de mare pentru a putea cumpăra un grad în armată.

Deşi nimic nu-i era mai pe plac lui Pickle decît mandatul încredinţat, se temea că Godfrey, plin de scrupule cum îl ştia, va refuza să le devină obligat acceptînd banii. De aceea propuse să fie momit, spre binele lui, cu ajutorul unei poveşti inventate, care să-l

convingă să primească suma respectivă, înfăţisînd-o drept o datorie veche făcută de comandor pe mare faţă de tatăl lui Gauntlet. Trunnion se strîmbă în fel şi chip la auzul acestui şiretlic, neputîndu-i pricepe în ruptul capului rostul fără să pună la îndoială bunul simţ al soldatului, fiindcă el era absolut sigur că asemenea oferte nu trebuie refuzate sub nici un motiv. Mai mult, se putea împăca greu cu o şmecherie ce-1 silea . să recunoască faptul că lăsase să treacă atîţia ani fără să manifeste nici cea mai mică dorinţă de a se achita faţă de creditorul său. Zelul şi vorba meşteşugită a lui Peregrine înlăturară însă toate obiecţiile, arătînd că altfel era imposibil să-i cîştigi tînă- rului încrederea, că tăcerea comandorului de pînă atunci putea fi atribuită lipsei de informaţii privitoare la locul unde se. afla prietenul său şi la starea lui materială şi ci era imposibil să facă un serviciu mai bun cinstei şi integrităţii sale, decît să-şi amintească de datoria făcută şi să insiste s-o plătească, după atîta timp, cînd toată afacerea fusese desigur uitată.

Convins, comandorul se folosi de un moment cînd rămăsese singur cu Gauntlet pentru a aborda problema, spu- nîndu-i tînărului Că pe vremea cînd navigău împreună, tatăl său îi împrumutase o sumă frumuşică pentru a putea face faţă cheltuielilor de la popotă şi ca să astupe gura unui scandalagiu de creditor din Portsmouth ; cu dobîn- zile de rigoare, suma se ridica la vreo patru sute de lire, pe care dorea acum să i le restituie, cu multe mulţumiri.

Declaraţia comandorului îl uimi pe Godfrey ; după o lungă pauză el spuse că nu-şi auzise niciodată părinţii discutînd despre vreo datorie, că printre hîrtiile tatălui său nu se găsise nici o chitanţă sau notă de mînă referitoare la aşa ceva. şi că, după toate probabilităţile, datoria • fusese achitată demult, dar comandorul, presat cum era de treburi, uitase poate între timp că o plătise. Prin urmare, se ruga să fie înţeles şi iertat că nu poate primi un lucru despre care conştiinţa îi spunea că nu i se cuvine şi adresă bătrînului domn cuvinte alese de laudă pentru scrupulozitatea şi cinstea lui.

Refuzul soldatului, primit de Trunnion cu uimire, îi spori şi mai mult dorinţa de a-1 ajuta. Pretextînd că trebuie să-şi liniştească propria-i conştiinţă, el îl îndemnă pe Gauntlet cu atîta încăpăţînare să accepte generoasa ofertă, încît pînă la urmă, de teamă că l-ar putea supăra, solda- ' tul fu silit să primească un mandat în valoarea anunţată, în schimbul căruia semnă o hîrtie că primise datoria ; expedie imediat mandatul mamei lui, cu o scrisoare în care o informa despre felul cum cîştigase, pe neaşteptate, mica

CAPITOLUL XXXIII

avere.

Ştirea aceasta îi căzu, desigur, foarte bine doamnei Gauntlet ; cu prima poştă ea îi trimise comandorului o scrisoare de mulţumire, scriindu-i totodată şi fiului ca să-l anunţe că deja trimisese mandatul unui prieten, la Londra, cu instrucţiuni să-l depună în mîinile unui bancher ştiut de ea, ca acesta să cumpere primul grad de sublocotenent scos la vînzare. îşi luă libertatea de a-i trimite o a treia epistolă lui Peregrine, formulată în termeni foarte afectuoşi şi avînd şi un post-scriptum cald, semnat de Sophy şi de iubita lui Emily.

Fiind deci afacerea asta încheiată, spre profitul tuturor celor interesaţi, începură pregătirile pentru plecarea eroului nostru, căruia unchiul său îi dădu o alocaţie de opt sute de lire, adică ceva mai puţin de jumătate din tot venitul lui anual. Bătrînul îşi putea permite acum fără probleme să înstrăineze o parte atît de mare a averii, fiindcă nu-l mai vizitau decît puţini oameni, sau chiar nici unul, păstrase numai cîţiva slujitori şi-şi gospodărea casa cu simplitate şi cumpănire. 'Doamna Trunnion, trecută de cîţiva ani de cumpăna vîrstei de o jumătate de veac, suferea tot mai mult de pe urma infirmităţilor ei şi chiar dacă mîndria nu-i fusese cu nimic ştirbită, zgîr- cenia îi ţinea bine în frîu vanitatea.

Un *valet de chambre* elveţian, care făcuse deja înconjurul Europei, fu angajat să se ocupe de persoana lui Peregrine. Cum Pipes habar n-avea de limba franceză, fiind şi în toatje celelalte privinţe nepotrivit pentru rolul de însoţitor monden, hotărîră să rămînă la garnizoană, locul lui fiind ocupat pe loc de un lacheu parizian, angajat în acest -scop la Londra. Lui Pipes nu-i căzu bine felul cum se aranjaseră lucrurile şi, deşi nu protestă în cuvinte, îi aruncă succesorului său, la sosire o privire foarte acră. Posomoreala i se risipi însă încetul cu încetul şi cu mult înainte de plecarea stăpînului îşi recăpătă calmul natural şi nepăsarea obişnuită.

CAPITOLUL XXXIII

Cei dpi tineri gentilomi fac dovada însuşirilor lor galante, fiind, prin asta, siliţi să treacă printr-o împrejurare ridicolă **şi** tristă, dar după aceea se răzbună pe autorul neplăcutei situaţii

în vremea asta, eroul nostru şi prietenul său cel nou, dimpreună cu preacinstitul Jack Hatchway, făceau zilnic cîte o excursie prin ţinut, îi vizitau acasă pe gentilomii din împrejurimi şi foarte adesea îi însoţeau la vînătoare ; lumea se întrecea în complimente la adresa celor trei, pricinuite de talentele lor deosebite, ce se ştiau acomoda cu multă uşurinţă cu toanele şi capriciile gazdelor. în felul său, locotenentul era un bun comic, Peregrine avea rezerve nesecate de voie bună şi însufleţire, iar Godfrey, în afara însuşirilor deja pomenite, se pricepea de minune să cînte, astfel că toată lumea solicita compania celor trei, bărbaţi şi femei deopotrivă. Dacă inimile tinerilor noştri gentilomi n-ar fi fost deja zălogite, ar fi găsit destule ocazii de a-şi dovedi îndemînarea în arta de a face curte — nu s-au ferit, desigur, să rostească vorbe galante, fără a-şi angaja cu adevărat sentimentele, şi să se amuze cu felurite aventuri romantice care, în concepţia unui om de lume, nu afectează cu nimic fidelitatea faţă de stăpîna recunoscută â sufletului unui bărbat.

De s-ar fi folosit cu adevărat de avantajele pe care, datorita priceperii lor la astfel de intrigi şi perfecţiunii talentelor lor, le aveau asupra minţilor înfierbîntate şi fără experienţă ale fetelor cu care cochetau, aproape toate familiile din ţinut ar fi avut de ce să regrete că-i cunoscuseră ; aventurierii noştri însă, cu toată libertatea şi «utezanţa comportării, îşi desfăşurau acţiunile în confornaitate cu anumite principii, avînd multă grijă să nu le încalce — prin urmare, aventurile lor n-au dat naștere nici unei tragedii domestice.

Faţă de persoanele din clasele de jos nu arătau aceeaşi virtuoasă moderaţie, ,ci o asaltau pe orice mamzelă durdulie de la ţară ce le ieşea în cale, imaginîndu-şi că nu se întîmpla nimic rău dacă se amuzau cu o asemenea Dulcinee şi că le stătea în putere să le răsplătească pe amoreze, pentru orice fel de pagubă.

Aruncîndu-se în aventurile lui galante, Gauntlet îşi dădu seama, foarte repede, că are o preferinţă evidentă pentru femeile măritate, iar cînd fu luat la întrebări de către amicul său, îşi apără gustul

CAPITOLUL XXXIII

neobişnuit, spunînd că legături ca ale lui, foarte discret conduse, nu pot .nicidecum duce la consecinţele neplăcute ce vin, de obicei, după încurcăturile amoroase cu persoane necăsătorite, pentru că destinul unei dame măritate e deja pecetluit şi soţul îi apără reputaţia ca un zid de cetate.

Chiar dacă Peregrine nu reuşea să fie de acord cu maxima asta, adoptată de Godfrey în timpul unei educaţii ostăşeşti, nu izbuti să evite a fi amestecat, în calitate de însoţitor şi om de încredere al prietenului său, într-o aventură trăită de Gauntlet cu soţia unui fermier de prin locurile acelea. Godfrey făcuse uz de toate talentele, încercînd să vină de hac castităţii respectivei femei, o ţărăncuţă rumenă şi sănătoasă, abia măritată, şi în cele din urmă reuşi atît de bine, încît ea îi promise să-i dea drumul în odaia ei într-o seară cînd soţul va fi plecat cu treburi ; acesta trebuia să se ducă o dată la două săptămîni la tîr- guşopul din apropiere.

Godfrey îi spuse lui Perry ce noroc dăduse peste el, ce- rîndu-i să-l însoţească şi să fie alături de el în caz că s-ar **ÎTVtîmpla** ceva, iar tînărul nostru gentilom îşi asumă sarcina de a sta de strajă, în timp ce prietenul său avea să se înfrup.te din plăcerile cucerite. Porniră aşadar la ora fixată şi,(ajuns în faţa uşii, galantonul dădu semnalul convenit, fiind lăsat să intre după ce-şi asigurase confidentul că se va întoarce în cel mult două ore.

Avînd răgaz să mediteze în tihnă, eroul nostru începu a patrula, omorîndu-şi timpul ca fanteziile cele mai amuzante ale imaginaţiei lui înfierbîntate şi trăind cu anticipaţie toate plăcerile ce vin odată cu tinereţea şi buna stare cînd, dintr-o dată, reveria îi fu întreruptă de o aversă sănătoasă de ploaie ce-1 sili să se adăpostească într-un fel de magazie, a cărei uşă o văzu deschisă. Se duse deci # intr-acolo şi, bîjbîind aşa prin întuneric, îşi înfipse mîna, spre marea sa surpriză şi consternare, într-o barbă stufoasă. înainte de a putea închega în minte o explicaţie privind straniul obiect atins, încasă o lovitură neaşteptată în frunte şi se prăvăli imediat la pămînt; zărind acolo, fu călcat în' picioare de o fiinţă uriaşă, care se năpusti pe deasupra lui înspre cîmpie. Rămase întins cît era de lung cîteva minute şi abia după aceea îşi recăpătă simţirea pierdută ; văzu că-i curge sîngele pe tîmple, în două şiroaie subţiri. Pricina acestei nenorociri era încă învăluită în taină pentru Perry. Izbuti să se pună pe picioare, bleste- mîndu-şî soarta, fiindcă-i hărăzise semne atît de vizibile ale ruşinii pe cînd se îndeletnicea cu o treabă ridicolă, cînd, cum păşea la întîmplare cu o batistă apăsată pe rană, văzu, din spatele unui copac, o pereche de ochi mari, ar- zînd în întuneric ca doi tăciuni aprinşi.

CAPITOLUL XXXIII

încredinţat că dăduse peste cel vinovat de accidentul său, îşi trase numai- decît hangerul din teacă şi, năpustindu-se spre adversar, ii repezi o lovitură furioasă care, însă, nimeri în trunchiul copacului, unde arma i se împlîntă atît de adînc, încît nu putu s-o scoată decît cu multă caznă. Ţinta mîniei sale făcu un salt brusc şi, scoţînd un zbierăt, îi dădu de înţeles că agresorul nu^fusese decît un ţap bătrîn.

Oricît era de scos din minţi de ruşine şi indignare, Peregrine nu-şi putu ţine rîsul de hazoasa întîmplare şi-şi pusese tocmai imaginaţia în mişcare, pentru a găsi în ce fel să explice, convingător, altora bandajele pe care ştia că va trebui să le poarte pe faţă, cînd, deodată, un geam de la primul cat «bură în lături şi văzu o formă albă co- borînd de-acolo cu viteză uimitoare ; alergînd într-acolo, îl găsi pe prietenul Godfrey, gol pînă la brîu. Neînţelegînd de ce e -în starea asta, începu să-l întrebe din ce motiv se grăbeşte, dar nu obţinu nici un răspuns înainte de a-1 fi însoţit pe fugar pînă-ntr-un loc de unde nu puteâu fi auziţi. Acolo pricepu că soldatul fusese ademenit într-o capcană, cu ştirea bărbatului, la a cărui poruncă (fără îndoială) fusese lăsat să intre nu numai în casă, ci şi chiar în patul nevestei, unde seducătoarea îl lăsase dezbrăcat, pretinzînd că vrea să zăvorască uşa, dar, în realitate, dîndu-i un semnal fermiertflui care, înarmat cu o furcă şi urmat de argat, pătrunsese în odaie înainte de a-şi da el seama ce se întîmplă, îi sechestrase hainele şi spada şi-l obligase să se refugieze în cămară, de la fereastra căreia se aruncase jos pentru a scăpa de mînia mocofanului, de ruşinea şi cheltuiala ce rezultau din a fi prins asupra faptului.

Peregrine avea poftă să rîdă de caraghiosul deznodă- mînt al aventurii, dar se stăpîni din consideraţie pentru supărarea şi înfăţişarea jalnică a amicului său, nici una-* dintre ele nefiind, în acel moment, pricini fireşti ale veseliei. Scoţîndu-'şi vestonul, îl puse pe umerii goi ai lui Godfrey ; apoi, după o deliberare îndelungată, hotărîră să abandoneze prada în mîinile inamicului, prevăzînd că ar fi cu totul imposibil s-o recupereze şi că ar fi fost primejdios, pentru persoanele şi reputaţiile lor, să facă vreo încercare de a recîştiga lucrurile pierdute. Prin urmare cei doi prieteni se retraseră la garnizoană în ţinuta în care se aflau, iar fermierul rămase în posesia hainelor soldatului, a spadei şi banilor lui peşin, în total zece lire. Acesta nu fu însă sfîrşitul dezastrului. Răutăciosul ţăranoi umplu satul cu povestea şi pe uşa bisericii, unde putea fi văzut de toată parohia, lipi un anunţ în care erau descrise obiectele, se arăta provenienţa lor şi se spunea că vor fi

înapoiate numaidecît persoanei ce va putea dovedi că este posesorul lor îndrituit. Pentru Gauntlet, această glumă fu nemaipomenit de ruşinoasă ; el se jenă o săptămînă întreagă să apară în public, iar Peregrine nu fu nici el cruţat de partea lui de umilinţă, provocată de însemnele de pe frunte, care-1 ţinură şi pe el închis între patru pereţi şi-l făcură obiectul batjocurii comandorului. Auzind povestea, Trunnion puse cele două aventuri cap la cap, ob- servînd că Gauntlet avusese noroc nepierzîndu-şi şi catargul odată cu velatura şi întrebînd dacă tîmplele lui Peregrine fuseseră crestate de coarnele soţului înşelat. Doamnă Trunnion — fiind, din întîmplare, de faţă — stăvili cu multă răceală batjocura soţului ei, cu o predică severă, îi dojeni pe cei doi tineri pentru apucăturile lor dezmăţate care, de nu renunţau la timp la ele, aveau să le pricinuiască multe vătămări trupeşti în. viaţa aceasta

CAPITOLUL XXXIII

şi să le ducă sufletele la pierzanie in cea de apoi. Cît timp tovarăşii de suferinţă fură obligaţi să rămînă în casă, se consultară frecvent cu locotenentul privitor la o modalitate de răzbunare, soldatul nevoind să renunţe la asta nici în ruptul capului, fiindcă nu avea intenţia să ierte perfidia amantei ; femeia — gîndea el — ar fi putut să-i respingă avansurile, fără să-l ispitească într-o cilrsă atît de ruşinoasă. Pînă la urmă, după îndelungi dezbateri, se hotărîră să aştepte cu răbdare, pîndind momentul cînd soţul va pleca de acasă ; atunci, cu o stratagemă gîndită dinainte, se vor trudi să intre în casă şi să o pedepsească pe femeie pentru înşelătoria ei, aranjînd-o ca pe un monument, cu posteriorul scos pe fereastră, ca să i-1 vadă imediat soţul cînd se va întoarce în zori.

De cum adoptară planul, Peregrine găsi o cale de a cunoaşte vocea şi felul de a vorbi ale fermierului, ascul- tîndu-1 într-o noapte la Tunley ; îşi procură, de asemenea, informaţii despre ziua cînd acesta pleca fără greş la- un anumit tîrg, unde-şi vindea griul, atît de departe, încît rareori i se întîmpla să se întoarcă înainte de orele dimineţii. Acţionînd în conformitate' cu informaţiile obţinute, într-o noapte complotiştii, însoţiţi de Pipes, porniră înspre casa delincventului; acolo, locotenentul şi Pipes fură postaţi pe două căi de acces deosebite, pentru a riu lăsa pe nimeni să se amestece, iar cei doi tineri'se apropiară de uşa încuiată şi Peregrine, cu vocea rurală a fermierului, ceru să fie lăsat să intre. Nevasta, neîndoindu-se că i se întorsese bărbatul fiindcă reuşise să vîndă grîul mai repede ca altădată, îşi trimise slujnica să deschidă şi de cum fu crăpată uşa, poznaşii noştri se şi repeziră înăuntru. Stăpîna casei încremeni de groază, luîndu-i drept tîlhari, fiindcă purtau măşti pe ochi şi alte deghizări, iar slujni- cuţa, scoasă din fire de aceeaşi spaimă, le căzu în genunchi, rugîndu-i să-i cruţe viaţa şi să-i ia toate lucru- şoarele. Gauntlet, apucînd mîna tremurîndă a stăpînei, o conduse chiar în odaia ce fusese martora dezonoarei lui ; scoţîndu-şi apoi mas'ca, o certă pentru ticăloşenia cu care-1 lucrase şi-i anunţă scopul vizitei de acum. Doamna îşi ceru scuze, cu atîta supuşenie, pentru tot ce făcuse şi îl rugă atît de stăruitor să nu fie mînios pe ea, încît inima soldatului se îmbună şi propuse condiţiile împăcării, pe care ea le acceptă după o mică şovăială, astfel că Gauntlet se bucură, imediat, de o răzbunare mult mai plăcută decît aceea concepută la mînie.

între timp, Peregrine, ghicind ce noroc dăduse peste prietenul său, şi atras de nurii slujnicei, fată curată, cu obrăjori îmbujoraţi, îşi folosi cu atîta îndemînare talentele de curtezan, încît ea cedă

asaltului lui şi fu şi el pe deplin fericit de cucerirea făcută.

Obţinînd în felul acesta deplină satisfacţie şi stabilind o legătură pe care n-aveau s-o neglijeze deloc în viitor, soldatul şi tovarăşul lui se retraseră pe tăcute, felicitîn- du-se pentru succes. Le găsiră pe cele două sentinele la posturi şi le potoliră curiozitatea cu o poveste ipventată, cum că lacrimile şi implorările" criminalei i-ar fi impresionat într-atît, încît au renunţat la ideea de a o face de rîs, aplicîndu-i doar pedepsa biciuirii pe care — ziceau ei — ea ar.fi acceptat-o fără crîcnire.

Pipes nu fu prea încîntat, ba rămase chiar dezamăgit, în speranţa de a o putea admira pe femeie în poziţia ho- tărîtă în timpul deliberărilor. Cît despre Hatchway, deşi se prefăcu satisfăcut de raportul lor, fără îndoială că mirosi minciuna şi puse lunga lor întîrziere pe seama adevăratului motiv.

Peregrine are o întrevedere cu sora sa, Iulia. E întrerupt **şi** bătut, de maică-sa, apoi salvat de prietenul Gauntlet. Iulia se stabileşte la garnizoană şi Trunnion e înfruntat de vechiul său amic Gămăliei Pickle

La două ■zile după încheierea fericită a aventurii descrise mai sus, eroul nostru primi veste de la sora lui că s-ar bucura nespus de mult să-l poată-vedea a doua zi, la cinci după-amiaza, acasă la doica ei ce locuia într-o căsuţă foarte apropiată de locuinţa tatălui lor — neavînd posibilitatea de a se întîlni cu el în nici un alt loc, din pricina severităţii mamei, care-o bănuia că-1 simpatizează.

Peregrine îi urmă întocmai instrucţiunile şi se înfăţişă, de cum sosi ora stabilită, la locul *rendez-v* ous-ului, găsind-o acolo pe înflăcărata domnişoară care, de-ndată ce intră în cameră, îi alergă în întîmpinare cu toată însufleţirea dată de iubire, îşi aruncă, braţele în jurul gîtului lui şi-i vărsă şiroaie de lacrimi la piept, înainte de a pu- tea pronunţa alte vorbe decît: „Dragul, dragul meu frate", acestea repetate de cîteva ori. Peregrine o îmbră- ţişă cu toată pietatea' iubirii fraterne, plînse, la rîndu-i, pe umărul ei, o asigură că trăia una dintre cele mai fericite clipe ale vieţii şi-i mulţumi din inimă că se împotrivise pildei date de maică-sa şi nu ascultase sfaturile iz- vorîte din nefireasca antipatie a acesteia.

îi făcu multă plăcere să vadă, din conversaţia fetei, cît de sensibilă şi ce chibzuită îi era judecata. Ea deplînse, cu cel mai sincer regret de copil, orbirea părinţilor şi-şi exprimă; faţă de ticăloasele apucături ale frăţiorului mai mic, toată sila şi

îngrijorarea la care te poţi aştepta de la o soră cu sufletul bun. El îi povesti de-a fir-a-păr viaţa lui şi, bănuind că acasă soră-sa îşi petrecea timpul într-un mod destul de. neplăcut, printre persoane care-o jigneau şi o bruftuluiau întruna, îşi arătă dorinţa de a o
duce într-altă parte, unde să poată cunoaşte ceva mai multă linişte, mai multă satisfacţie. Fata se opuse acestei propuneri, considerînd-o o mişcare caire, fără greş, i-ar fi atras ura implacabilă a mamei, de afecţiunea şi favoarea căreia nu se bucura acum decît într-o măsură neglijabilă. Tocmai examinau diferite modalităţi de a menţine legătura în viitor, cînd, dintr-o dată, auziră Ja uşă vocea doamnei Pickle.

Domnişoara Iulia (aşa se numea fata), văzîndu-se trădată, fu cuprinsă de agitaţia unei frici violente şi Peregrine nici măcar nu apucă s-o încurajeze, spunindu-i că o va proteja, că uşa fu aruncată de perete şi neîmblînzita mamă dădu buzna înăuntru. Cu o înfăţişare fioroasă, se repezi de-a dreptul la tremurînda fiică, dar fiindcă Peregrine păşi în calea ei, abătu asupra lui prima descărcare de furie.

Ochii femeii ardeau de furibundă indignare, care-i înăbuşea glasul şi-i trimitea convulsii prin tot trupul. îşi răsuci bine mîna stingă în părul lui, iar cu cealaltă îl plesni peste faţă, pînă-1 podidi sîngele pe nas şi pe gură ; toate acestea în timp ce el îşi apăra sora de viciosul atac al lui Gam care, văzindu-şi fratele la ananghie, se repezise asupra ei din altă parte. încăierarea, foarte violentă, dură vreo cinci minute, pînă cînd Peregrine, văzîndu-se în primejdie de a fi învins dacă se mulţumea în continuare să se apere doar, îşi trînti fratele pe spate şi pînă a nu se ridica el, îşi smulse pletele din încleştarea mamei şi, împingînd-o uşurel afară din cameră, zăvorî uşa pe dinăuntru. Intorcîndu-se apoi spre Gam, îl azvîrli afară pe fereastră, într-o turmă de purcei care rîmau sub ea. Iulia era aproape scoasă din minţi de frică : ştia că nu putea avea nici o speranţă de a-i fi iertată jignirea şi se considera din momentul acela, surghiunită departe de casa părintească. în zadar încercă fratele să o consoleze cu noi declaraţii de dragoste şi promisiuni că o va apăra : ea se socotea nespus de nefericită, fiind silită de-acum să-n- dure pica veşnică a unui părinte împreună cu care locuia. Se mai temea şi de judecata oamenilor, fiind sigură că aceştia, luîndu-se după minciunile mamei, o vor condamna fără să-i asculte păsul. Cu toate acestea, ca să se folosească de toate mijloacele ce-i stăteau în putere pentru a preveni furtuna, decise să îmbuneze, de se va putea, mînia mamei printr-o purtare umilă şi chiar să apeleze la influenţa «tatălui — deşi foarte mică — înainte de a se lăsa pradă disperării

că nu va mai fi iertată în veci. Prea- buna doamnă însă îi cruţă osteneala unei jalbe fără şanse de izbîndă, spunîndu-i prin gaura cheii să nu se mai aştepte să pună piciorul în casa tatălui ei, deoarece din clipa aceea renunţfe la ea,-ca la o fiică nedemnă de dragostea şi respectul ei. Plîngînd amarnic, Iulia se strădui să îndulcească asprimea sentinţei, dînd glas căinţei celei mai supuse şi mai sincere ; cum însă, în dezvinovăţirile ei, îmbrăţişa, neputînd proceda altfel, cauza fratelui mai vîrstnic, stăruinţele, în loc s-o îmbuneze, nu făcură decît s-o exaspereze pe maică-sa, împingîndu-i indignarea la o asemenea culme, încît se descărcă, împroşcîndu-1 pe Peregrine cu invective şi insultindu-1 cu epitetele de nemernic părăsit de toată lumea şi om de nimic.

La auzul nemeritatelor jigniri, tînărul nostru tremură de furie din toate mădularele şi-i dădu celei ce-1 ocăra toate asigurările că o consideră o persoană vrednică de milă „fiindcă nU încape îndoială (zicea) că diabolica du- mitale ură e pedepsită sever de ghimpii conştiinţei dumi- tale, care-n clipa asta chiar te încarcă cu vinovăţie pentru răutatea şi neadevărul celor spuse. Cît despre soră-mea, fie Domnul lăudat că n-ai izbutit s-o molipseşti de ranchiuna dumitale nefirească ; fiindcă e prea dreaptă, prea virtuoasă, prea de omenie ca să-ţi absoarbă ura, o respingi ca pe un om de alt sînge, şi o arunci victimă fără apărare, într-o lume barbară. Chiar şi acolo însă uneltirile dumitale vicioase vor fi înfrînte : aceeaşi pronie ce m-a apărat pe mine de cruzimea urii dumitale o va lua şi pe ea sub aripa-i proteguitoare, pînă voi socoti eu că a venit momentul să-mi impun prin lege drepturile pe care, pare-se, natura ni le-a dat în van : de a fi întreţinut de familia mea. Pînă atunci poţi să te bucuri de satisfacţia de a-ţi concentra toată atenţia asupra iubitului dumitale fiu, ale cărui însuşiri bKnde.ţi-au captivat şi înrobit de multă vreme dragostea şi stima".

Libertatea cu oare vorbea transformă furia mamei în- tr-o adevărată frenezie; îl blestemă cu imprecaţiile cele mai tăioase şi spumegă în spatele uşii ca-ntr-o criză de nebunie, încercînd s-o deschidă cu forţa. Fu ajutată in sforţările ei de fiul favorit; jurind. răzbunare împotriva lui Peregrine, el se aruncă plin de furie în uşă, care rezistă însă eroic tuturor asalturilor, pînă cînd eroul nostru, văzîhdu-i pe Gauntlet şi pe Pipes cum trec peste un pîr- leaz aflat la doua- sute de iarzi de acolo, îi cheamă în ajutor şi, explicîndu-le în ce chip era asediat, îi rugă să o ţină departe pe maică-sa, ca să-i fie mai uşor să asigure retragerea domnişoarei Iulia. Prin urmare

tînărul militar intră în casă şi, aşezîndu-se între doamna Pickle şi uşă, îi dădu prietenului său un semnal. Peregrine, luîndu-şi sora în braţe, o transportă în siguranţă, departe de ghearele zgripţuroaicei, în timp ce Pipes îl ţinea la respect cu ditamai bîta, pe domnişorul Gam.

Văzîndu-se deposedată de pradă, mama se repezi asupra lui Gauntlet, ca o leoaică de sub nasul căreia au fost şterpeliţi puii, şi amarnic l-ar mai fi durut toată carnea de pe el, dacă nu i-ar fi zădărnicit urîcioasa intenţie, apu- dnd-o de încheieturile miinilor şi ţinînd-o la distanţă. Încercînd să se desfacă din strînsoarea lui, femeia se zbătu cu atîta putere — sufocîndu-se în acelaşi timp de mînie —, încît cu adevărat făcu o criză foarte gravă şi trebui să fie pusă în pat, iar confederaţii noştri bătură în retragere fără a mai fi molestaţi.

In vreme ce se petreceau toate astea, Peregrine îşi muncea mintea, încercînd să hotărască ce era de făcut cu sora proaspăt, salvată. Nu putea suporta gîndul de a mai împovăra umerii comandorului cu încă o cheltuială şi în acelaşi timp se temea să se-ngrijească el însuşi de Iulia, fără sfaturile şi îndrumările binefăcătorului său. Pentru moment, o duse acasă la un gentilom din vecini, a cărui soţie era naşa fetei; fu primită de ei cu deosebită căl-dură şi cu vorbe de compătimire. Peregrine îşi propuse să se intereseze de o casă de încredere, unde-ar fi putut găsi bună găzduire cît timp avea să lipsească el din ţară, ho- tărînd că o va întreţine cu banii economisiţi din stipendiul său, care — gîndea el — era destul de generos pentru a-i permite o astfel de cheltuială. Bunele intenţii îi fură zădărnicite a doua zi, cînd zvonul despre cele petre-

cute se răspîndi peste tot, ajungînd foarte repede şi Ia urechile lui Trunnion. Acesta îşi dojeni finul fiindcă-i tăi- nuise aventura şi, avînd încuviinţarea soţiei, îi porunci s-o aducă imediat pe Iulia la garnizoană. Cu lacrimi de gratitudine în ochi, tînărul nostru gentilom îşi dezvălui planurile de a o întreţine pe spezele lui şi se rugă stăruitor să nu fie lipsit de satisfacţia asta. Unchiul însă făcu pe surdul la toate rugăminţile, insistînd ca fata să locuiască în garnizoană, dacă nu din alt motiv, măcar pentru a-i ţine tovărăşie mătuşii, care — observă el — ducea mare lipsă de conversaţie.

Prin urmare au adus-o pe Iulia acasă şi au pus-o sub îngrijirea doamnei Trunnion care, oricum s-ar fi străduit să înfăţişeze lucrurile, s-ar fi putut lipsi foarte bine de prezenţa nepoatei; deşi nutrea, fără îndoială, speranţa că-şi va putea hrăni antipatia faţă de doamna Pickle, ob- ţinînd de la fiica ei informaţii privitoare la gospodăria şi comportarea casnică ale respectivei doamne. însăşi mama se arătă conştientă de avantajul pe care-1 avea acum cum- nată-sa, vestea că Iulia fusese primită la garnizoană în- durerînd-o atît de mult, încît ai fi crezut că aflase despre moartea bunului ei soţ. îşi chinui imaginaţia pentru a inventa şi răspîndi calomnii pe seama propriei fiice, bîr- find-o oriunde mergea ; striga pretutindeni că Trunnion era un şarlatan bătrîn ce-i instigase copiii să se revolte, .iar ospitalitatea nevestei comandorului, care-i încuraja,
o punea pe seama duşmăniei nestinse a femeii faţă de ea, , mama copiilor neascultători.

Acum insistă în termenii cei mai categorici ca bărbatul ei să rupă orice legătură cu bătrînul poznaş de la castel şi cu simpatizanţii lui. întrucît îşi făcuse între timp alte prietenii, domnul Gămăliei se supuse pe dată voinţei femeii, refuzînd chiar să-i vorbească într-o noapte comandorului, cînd întîmplarea îi puse faţă în faţă la circiumă.

Comandorul îi trimite lui Gămăliei o provocare şi cade victimă unei drăceşti scorneli a locotenentului, a lui Peregrine şi Gauntlet

Trunnion nu putu înghiţi în nici un chip un astfel de afront. Discută problema cu locotenentul şi rezultatul .consfătuirii fu o provocare trimisă lui Pickle de bătrînul comandor, cerîndu-i să se întîlnească într-un anumit loc cu el, călare, cu o pereche de pistoale,

şi să-i dea satisfacţie pentru umilinţa pe care-l făcuse s-o îndure.

Nimic nu i-ar fi făcut lui Jack mai multă plăcere decît acceptarea acestei provocări, pe care o comunică verbal domnului Gămăliei, anume rugat să iasă puţin afară, în acest scop, din clubul lui Tunley. Natura mesajului avu un efect instantaneu asupra conştiinţei paşnicului Pickle, ale cărui măruntaie fură cuprinse de teamă şi porniră imediat să se agite atît de violent, încît ai fi crezut că acţionau în urma vreunei glume proaste a poticarului, care-l făcuse să înghită un purgativ odată cu berea.

Nemaisperînd să primească un răspuns satisfăcător, mesagerul îl părăsi în condiţia asta jalnică şi, nedorind să scape vreo ocazie de a rîde de comandor, se duse întins să-i încunoştiinţeze pe cei doi domnişori despre toată treaba, rugîndu-i, pentru numele lui Dumnezeu, să născocească vreo modalitate de a-l scoate pe bătrînul Han- nibal pe cîmpul de luptă. Propunerea le fu pe plac tinerilor şi, după niţică gîndire, hotărîră ca Hatchway să-l informeze pe Trunnion că Gămăliei acceptase provocarea şi că va veni la locul convenit pentru înfruntare, însoţit de un secund, mîine în amurg — atunci, dacă unul dintre ei va cădea răpus, celălalt va avea mai multe şanse să scape neprins în întuneric. Mai stabiliră ca Godfrey să joace rolul prietenului bătrîn al lui Pickle, Peregrine să-l facă pe propriu-i tată, iar locotenentul, încărcînd pistoalele, să aibă grijă să nu vîre pe ţeavă şi alicea, ca nimeni să nu fie rănit în înfruntare.

Puseră deci totul la cale în felul acesta, după care locotenentul se întoarse la superiorul lui, cu un răspuns tunător din partea adversarului, a cărui purtare curajoasă, deşi nu-l intimidă defel pe comandor, îl uimi totuşi nespus ; el o puse însă pe seama spiritului neîmblînzit al soţiei, care-l însufleţise. Pe loc Trunnion îşi rugă sfetnicul să-i pregătească o cartuşieră şi porunci ca cel mai blînd cal din grajd să fie ţinut cu şaua pe el, gata la nevoie ; ochii i se iluminau parcă de vioiciune şi plăcere la gîndul că va mai mirosi o dată praful de puşcă înainte de a muri, iar cînd Jack îl sfătui să-şi scrie testamentul, căci cine ştie ce-avea să se întîmple, îi respinse dispreţuitor sfatul, zicînd :

— Ce ? Crezi tu că Hawser Trunnion, care a rămas neclintit sub focul atîtor baterii de pe navele de luptă, are să se teamă de pocnitoarea păduchioasă a unui şobolan de uscat ? Vei vedea dumneata, vei vedea cum am să-l fac să-şi coboare vela gabier !

A doua zi, Peregrine şi soldatul îşi făcură rost de cai tie la berărie şi de aici, la ora hotărîtă, călăriră pînă pe cîmpul de luptă, înfăşurat fiecare într-un palton uriaş care, dimpreună cu lumina scăzută, îi

CAPITOLUL XXXVI

făcea de nerecunoscut comandorului chior. Acesta din urmă, plecat de acasă călare, sub cuvînt că vrea să inspire niţel aer proaspăt, îşi făcu numaidecît apariţia, cu Hatchway în urma lui. De-ndată ce se putură vedea unii cu ceilalţi, secunzii înaintară pentru a împărţi terenul şi a stabili condiţiile duelului; se hotărî, prin consimţămînt unanim, ca fiecare parte să descarce două pistoale şi, dacă împuşcăturile nu se vor dovedi hotărîtoare, victoria să fie stabilită prin duel cu şabiâ lată. După discutarea amănuntelor acestora, adversarii înaintară, pe cai, pînă la poziţiile stabilite şi Peregrine, armînd pistolul şi salutînd cu el, imită* vocea lui taică-său şi-l sfătui pe Trunnion să-şi păzească unicul ochi. Comandorul, nedorind să se lipsească pentru totdeauna de lumina zilei, îi ascultă sfatul şi, cu înceată de

liberare, întoarse partea bandajată a obrazului Înspre gura ţevii de pistol a adversarului, cerîndu-i să-şi facă datoria fără a mai tărăgăna. Aşadar tînărul trase şi, distanţa fiind mică, dopul de cîlţi din pistol ateriză, cu o pleznitură usturătoare, pe fruntea lui Trunnion care, crezînd că-i un glonte ce-i pătrunsese acum în creier, dădu, plin de disperare, pinteni calului, îndreptîndu-se spre rivalul său, şi, ţinînd pistolul la numai doi iarzi de trupul acestuia, trase, nemaiţinînd seama de legile duelului. Surprins şi înfuriat că nu se întîmplase nimic, urlă cu o voce înfiorătoare :

— Blestemat să fii, văd că ţi-ai umplut cu paie împletitura !

Şi, înaintînd şi mai mult, descărcă al doilea pistol, atît de aproape de capul finului, încît, dacă nu l-ar fi apărat mantaua uriaşă, pulberea aprinsă i-ar fi pîrlit faţa. Epui- zîndu-şi toată puterea de foc, comandorul rămase la mila lui Peregrine care, punîndu-i la tîmplă ţeava pistolului de rezervă, îi porunci să cerşească îndurare şi să-şi ceară iertare pentru obrăznicia sa. Comandorul nu zise nimic la această aspră cerere, ci, aruncînd pistolul şi scoţînd din teacă, cu o smucitură, sabia cu lamă lată, se năpusti asupra eroului nostru cu o sprinteneală de necrezut, încît, dacă nu ar fi parat repede lovitura cu pistolul, se prea poate ca aventura să se fi sfîrşit ca o glumă tragică. Spu- nîndu-şi că n-avea rost să încerce să tragă şi el spada şi mulţumindu-se să se apere de furibundul său adversar, Peregrine dădu în cele din urmă, foarte înţelept, pinteni bidividului, încercînd să scape cu fuga. Trunnion se luă după el cu nedomolită îndîrjire şi, avînd un cal mai bun, fu cît pe-aci să-l ajungă din urmă, riscîndu-şi propria piele, de n-ar fi fost întîmpinat, din nefericire, de ramurile unui copac aflat pe partea lui nevăzătoare şi dezechilibrat în aşa măsură, încît fu nevoit să lase din mînă spada şi să se-ncleşteze de coama calului, ca să se menţină în şa. Văzînd catastrofa, Perry îşi întoarse calul înapoi şi, avînd acum tot timpul să scoată spada, se îndreptă spre adversarul dezarmat şi, făcînd să vîjîie oţelul de Ferrara, îl ameninţă că-l va scurta cu un cap, dacă nu renunţă imediat şi nu se predă. Nimic mai străin de dorinţa bă-

trînului domn decît o asemenea supunere : el refuză sec, spunînd că-şi obligase deja inamicul să pună toată vela- tura în vînt şi că inferioritatea lui de acum se datora unui accident, ca atunci cînd era atacată o corabie după ce trebuise să-şi arunce tunurile peste bord, din pricina furtunii.

Pînă să găsească Peregrine un răspuns potrivit cu acest protest, interveni locotenentul şi, aflînd cum stătea situaţia, dedară

ostilităţile încheiate, pînă cînd va discuta cu celălalt secund şi vor hotărî asupra rezultatului înfruntării. Cei doi se retraseră cîţiva paşi şi, după ce deliberară cîteva minute, se întoarseră şi-l declarară pe comandor învins, potrivit legilor războiului. •

Imposibil să fi existat vreodată mînie mai violentă decît aceea care-l luă în stăpînire pe bătrînul Hannibal la auzul sentinţei ; trecu multă vreme pînă să mai poată rosti şi altcfeva decît cuvîntul de reproş „Minciuni !“, pe care-l repetă de vreo douăzeci de ori, într-un fel de delirantă stare de şoc. Cînd îşi recăpătă darul vorbirii, îi blagoslovi pe cei doi arbitri cu invective atît de amare, res- pingînd decizia şi cerînd o nouă judecată, încît cei aflaţi în culpă începură să regrete că împinseseră gluma atît de departe, iar Peregrine, pentru a-i potoli mînia, se recunoscu învins.

Recunoaşterea aceasta mai domoli întrucîtva tumultuoasa mînie a lui Trunnion, deşi aveau să treacă multe zile pînă să-l ierte pe locotenent. Cei doi tineri călăriră înapoi la hanul lui Tunley, iar Hatchway, apucînd căpăstrul calului, îl conduse pe comandor la conac ; tot drumul, acesta nu încetă să mormăie sudalme la adresa lui Jack şi a hotărîrii lui nedrepte şi neprieteneşti, deşi nu putu . să nu observe că se ţinuse de cuvînt, făcîndu-şi adversarul să fugă cu pînzele întinse.

— Şi totuşi (zise), ce Dumnezeu ! Capul individului cred câ-i făcut dintr-un sul de lînă, fiindcă glonţul meu a sărit de pe faţa lui ca un cocoloş de sfilată de pe o copas- tie de vas. De n-ar fi intrat puiul ăla de căţea de copac în t raversul cufsului ţinut de mine. mă-nţelegi, blestemat să fiu dacă nu i-aş fi rupt verga mare şi funiile ei şi poate cu un drum l-aş fi făcut să lepede şi apa din fundul calei.

Părea grozav de mîndru de aventura sa, care-i hrănea imaginaţia şi-i era scumpă ca o progenitură zămislită la vîrsta lui înaintată ; deşi nu putu s-o povestească la cină soţiei şi celor doi băieţi, de teamă să nu încalce legile decenţei, făcu tot felul de aluzii subtile la bărbăţia cu care se putea mîndri chiar şi la anii lui şi-l luă pe Hatchway ca martor al tăiriei sale, în vreme ce triumvirii, amuzaţi de lăudăroşenia lui, se bucurau pe ascuns de reuşita farsei.

Peregrine îşi ia rămas bun de la mătuşa şi sora sa, pleacă de la garnizoană, se desparte pe drum de unchiul său şi de Hatchway şi ajunge cu bine la Dover, împreună cu preceptorul

Aceasta fu însă ultima născocire tradusă în fapt împotriva comandorului. Pregătite fiind toate pentru plecarea finului, tînărul în chestiune, plin de speranţe pentru viitor, îşi petrecu două zile luîndu-şi rămas bun de la toţi prietenii din orăşel şi stătu închis două ceasuri întregi cu mătuşă-sa, care-i îmbogăţi sufletul cu multe sfaturi cucernice, îi enumera toate binefacerile de care — datorită ei — se putuse bucura încă din fragedă copilărie, îi spuse să se ferească de mrejele femeilor desfrânate, care-i transformă pe mulţi bărbaţi în simpli aducători de pîine, să trăiască cu frica de Dumnezeu, în adevărata credinţă protestantă, să evite gîlcevile şi litigiile, să-i arate domnului Jolter multă stimă şi politeţe şi, mai presus de orice, să nu cadă în păcatul animalic al beţiei, care-1 transformă pe om în obiectul dispreţului şi derîderii semenilor şi, răpindu-i uzul raţiunii şi puterea de a gîndi, îl face numai bun pentru tot felul de vicii şi destrăbălări. îi recomandă să fie cumpătat şi să-şi îngrijească sănătatea, îi ceru să ţină mereu seama de onoarea familiei şi-l asigură că în toate împrejurările vieţii se va putea baza pe amiciţia şi generozitatea comandorului. în cele din urmă, dă- ruindu-i portretul ei, înrămat în aur, şi o sută de guinee din banii ei personali, îl îmbrăţişă cu multă dragoste, urîndu-i numai fericire şi belşug. *

După ce doamna Trunnion, cu atîta bunătate, îL lăsă să plece, Peregrine se închise în odaie cu soră-sa Iulia şi-i ceru acesteia să o înconjoare pe mătuşa sa cu atenţia cea mai respectuoasă şi ascultătoare, fără a se umili pînă la a accepta o supunere pe care ar considera-o nedemnă.

Declară că, de acum încolo, preocuparea lui de căpetenie va fi să o despăgubească pentru privilegiile la care renunţase de dragul lui ; o rugă să nu se logodească fără ştiinţa şi aprobarea lui şi-i puse în palmă punga primită de la mătuşă-sa, ca să aibă bani de cheltuială cît timp va lipsi: Se despărţi, nu fără lacrimi, de surioară, după ce ea se ţinu strîns de gîtul lui cîteva minute, sărutîndu-1 şi plîn- gînd înduioşător, fără a rosti vreun cuvînt.

îndatoririle" acestea afectuoase faţă de familia sa şi le-a îndeplinit seara. Se duse apoi la culcare şi fu trezit, aşa cum ceruse, dimineaţa la patru, cînd găsi poştalionul — trăsură şi cai de călărit — pregătit la poartă, pe prietenii Gauntlet şi Hatchway în picioare, pe însuşi comandorul aproape îmbrăcat şi pe toţi servitorii garnizoanei adunaţi în curte să-i ureze călătorie plăcută. Eroul-nostru dădu mîna cu toţi aceşti prieteni umili, lăsîndu-le în palmă cîte un semn al generozităţii sale şi fu' extrem de surprins, neputînd să-l vadă printre ei pe vechiul său însoţitor Pipes. Cînd îşi exprimă uimirea faţă de neres- pectuoasa absenţă a lui Tom, cîţiva dintre cei

prezenţi dădură fuga în camera marinarului să-l trezească, dar atît hamacul, cît şi odaia erau goale şi se întoarseră imediat, povestind că Tom ştersese putina. Peregrine fu adînc mişcat auzind una ca asta ; omul, socotea el, făcuse un gest disperat, din pricină că fusese concediat din serviciu; începu să regrete că nu ascultase imboldul inimii şi nu-l păstrase pe Tom lîngă sine pe mai departe. Cum însă nu mai era nimic de făcut, îl recomandă cu toată căldura grijii şi favoarei deosebite ale unchiului şi ale lui Hatchway, în cazul cînd avea să-şi facă apariţia din nou. Cînd ieşi pe poartă, toţi servitorii familiei îl salutară slobozind trei urale. Comandorul, Gauntlet, locotenentul, Peregrine şi Jolter se urcară cu toţii în diligenţă, spre a se bucura cît mai multă vreme de posibilitatea de a schimba o vorbă, hotărînd să ia micul dejun la un han aflat în drum, unde Trunnion şi Hatchway intenţionau să-i ureze vînt bun călătorului nostru. Valetul *de chambre* se urcă în poştalion, lacheul francez călărea pe un cal şi-l ducea pe altul de dîrlogi, unul dintre valeţii de la garnizoană se urcă la spatele trăsurii şi, astfel alcătuită, cavalcada o porni înspre Dover. Deoarece comandorul nu putea suporta osteneala zdruncinăturilor, prima parte a călătoriei se făcu la pas, astfel că bătrînul domn avu tot timpul să-i comunice finului poveţele cu privire la modul de comportare peste hotare. Il sfătui, acum că pleca în ţări străine, să-şi ţină garda sus împotriva timpului mereu însorit al politeţii franceze, în care nu puteai avea mai multă încredere decît într-o învîrtejire de ape din largul mării. Observă că destui tineri se duseseră la Paris cu încărcături zdravene de bun simţ şi se întorseseră cu toate pîn- zele sus şi fără pic de balast, din care pricină busola li s-a dereglat pentru toate zilele vieţii şi uneori îşi scoteau chiar chila deasupra apei. îi ceru domnului Jolter să-şi ferească învăţăcelul de colţii acelor preoţi asemănători cu rechinii, care-i pîndesc pe toţi junii străini pentru a-i converti şi în mod deosebit îl sfătui pe tînăr să nu aibă legături carnale cu damele pariziene care, ştia el, nu erau cu nimic mai vrednice decît înzorzonatele corăbii incendiatoare, pline ochi cu moarte şi distrugere.

Peregrine îl ascultă respectuos, mulţumindu-i pentru sfaturile binevoitoare şi promiţînd să le respecte negreşit. Se opriră să ia micul dejun la sfîrşitul primei etape, unde Jolter îşi făcu rost de un cal, iar comandorul stabili modul în care avea să ţină legătura cu nepotul. Cînd sosi clipa despărţirii, comandorul îi strînse mîna finului spunînd :

— îţi doresc un voiaj frumos şi multă veselie, flă- căule, cheresteaua mea-i oleacă şubredă, mă-nţelegi, şi cine ştie dacă voi

mai putea pluti pînă soseşte clipa să ne revedem ; oricum însă, orice s-ar întîmpla, o să vezi că ai toate condiţiile să ţii pasul cu cei mai buni dintre cei de vîrsta ta.

îi aminti apoi lui Gauntlet de promisiunea de a trece pe la garnizoană la întoarcerea de la Dover şi-i comunică ceva în șoaptă- preceptorului, în timp ce Jack Hatchway, neputînd vorbi, își trase pălăria peste ochi şi, strîngînd mîna lui Peregrine, îi dădu un-pistol de fier cu o lucrătură ciudată, ca amintire a amiciţiei lor. Tînărul nostru, pe care ocazia nu-1 lăsa nesimţitor, primi cadoul şi-i dărui în schimb o cutiuţă din argint pentru tutun, anume cum-

parată în acest scop. Cei doi bărbaţi de la castel, suin- du-se în trăsură, făcură cale întoarsă spre casă, cufundaţi într-o tăcere posomorită.

Godfrey şi Peregrine se aşezară în poştalion. Jolter, valetul *de chambre* şi lacheul **îşi** încălecară dobitoacele, şi aşa porniră înspre destinaţie, unde sosiră cu **bine** chiar în seara aceea şi aranjară să primească locuri pe pachebotul ce urma să ridice ancora a doua zi.

Stabileşte metoda de a ţine legătura cu Gauntlet; din întîmplare întîlneşte un sca-r mator italian şi pe un anumit farmacist, ce se dovedeşte a fi o persoană cunoscută

La han, cei doi prieteni se înţeleseră în ce chip aveau să comunice unul cu celălalt în viitor. Peregrine aşternu o scrisoare dulce pentru iubita lui, reînnoindu-şi vechile jurăminte de credinţă eternă, şi i-o încredinţă fratelui fetei, în timp ce domnul Jolter, la dorinţa băiatului, comandă o cină elegantă şi cu excelent vin de Burgundia, ca să petreacă în mai mare veselie ^ceasurile din ajunul despărţirii.

Totul fusese deci aranjat cum nu se poate mai bine şi o cameristă le pregătea, tocmai, aşternuturile, cînd urechile le fură brusc asaltate de o ciudată gălăgie venind din odaia vecină, unde cineva răsturna mese, scaune şi pahare şi'se auzeau exclamaţii stranii, neinteligibile, într-o franceză de baltă, ca şi un şir de sudalme în dialectul galilor. Eroul nostru năvăli în încăperile de unde părea să se audă toată zarva şi dădu peste un omuleţ negricios şi slab, paralizat de teamă şi horcăind în mîinile unui individ scund, solid, cu chipul aspru, care-1 strîngea de gît, scos din pepeni de furie, strigînd :

— Şi dacă ai fi un magician puternic ca Owen Glen- dower sau ca vrăjitoarea din Entor, m-auzi, sau ca Paul Beor[1] însuşi, mi-aş da toată osteneala, cu aşutorul lui Tumnezeu şi-n naamele Maiestăţii Zale, ză te prind şi ză te-nchid, ză te ţin bine şi ză mă lupt cu tine pînă fei putea zuferi şi îndura şi zimţi chinurile şi pedepsele legii pentru lucrăturile tale tiabolice. Gentlemeni (adăugă el, întorcîndu-se spre aventurierii noştri), fă iau drept martori că declar şi jur şi afirm că intividu' ăsta-i un porc de necromanţ cum n-aţi mai întîlnit şi fă conjur, fă rog, şi fă imblor ză fie tus în faţa ălor de-s mai puni ca el, ză fie silit ză dea socoteală de pactul şi legăturile dintre el şi odraslele întunericului, m-auziţi ; fiindcă, aşa cum sînt eu bun suflet de greştin şi cred în înfierea cea preafericită, l-am făzut chiar în seara asta pinecuvîntat făcînd lucruri ce nu pot fi săfîrşite fără ajutorul şi întrumarea şi ştiinţa Tiavolului însuşi.

Gauntlet păru că împărtăşeşte sentimentele zelosului reformator

---

1 Owen Glendower a fost conducătorul unei rebeliuni galeze împotriva regelui englez Henric IV (n. tr.). Paul Beor este, probabil, o pronunţare deformată a numelui calului magic dăruit de Carol cel Mare lui Renaud, Poli Bayard (n. ed. engl.).

galez şi puse chiar o mînă pe umărul acuzatului, zicînd :

— Ticălos blestemat! Pariez pe orice că-i un iezuit, căci nici unul din ordinul lui nu călătoreşte fără un ortac.

Peregrine însă, văzînd toată întâmplarea într-o altfel de lumină, interveni în favoarea străinului, eliberîndu-1 din mîmile agresorilor şi remarcînd că nu-i de nici un folos să se poarte aspru cu el. ll întrebă apoi pe franţu- j zeşte ce făcuse pentru a stîmi mînia galului. Mai mult mort decît viu, bietul venetic răspunse câ era un scamator italian şi că izbutise să-şi cîştige o oarecare reputaţie făcîndu-şi meseria la, Padova, pînă cînd avusese ghinionul de a atrage atenţia Inchiziţiei, tot demonstrînd- ce minunate lucruri reuşea să facă datorită îndemînării lui şi cunoştinţelor sale despre natură ; tribunalul bisericesc, însă, socotise că minunile sînt rezultatul vrăjitoriei şi nu mai încetase cu persecuţiile. Prin urmare, fusese silit să se retragă precipitat' în Franţa şi, neputînd să-şi folosească acolo talentele din plin, venise acum în Anglia, intenţionînd să-şi practice meseria la Londra. Din pricina unei demonstraţii a artei sale făcute unui grup de călători de jos, domnul ăsta furios îl urmărise pînă aici, în i apartamentul său, unde-1 atacase într-un chip atît de ne-
■ omenos. El se rugă fierbinte de eroul nostru să-l ia sub I protecţia sa ; dacă avea cumva şi el cea mai mică bănu-
I ială că, în exersarea meseriei, se folosea de mijloace su-
i pranaturale, era gata să-i încredinţeze toate secretele pe
I care le poseda. _

Tînănll îi risipi temerile, asigurîndu-1 că in Anglia nu-1 pîndea nici o primejdie din pricina artei sale. Aici, în caz că era luat la întrebări de unii inşi superstiţioşi şi prea zeloşi, nu trebuia decît să i se adreseze primului judecător de pace, care avea să-l declare nevinovat pe loc şi să-i pedepsească pe reclamanţi pentru impertinenţă şi amestec in treburile altuia.

Apoi se întoarse spre Gauntlet şi spre gal şi le spuse că străinul putea să-i dea în judecată pentru atac la persoană, prin litera unui act al Parlamentului ce decretează drept infracţiune penală acuzaţia de vrăjitorie sau magie adusă de o persoană împotriva alteia, noţiunile astea goale de sens fiind acum pe bună dreptate respinse de toţi cei cu scaun la cap. Domnul Jolter, sosit şi el acolo, nu putu să nu-şi arate dezacordul faţă de opinia învăţăcelului şi se strădui din răsputeri s-o combată, invocind autoritatea Sfintei Scripturi, citînd din părinţii bisericii şi din confesiunile multor nenorociţi daţi morţii din pricina legăturilor cu spiritele răului, şi aducînd dovezi ţjin *Regatul Invizibil al Satanei* şi din *Istoria vrăjitoriei* a lui Moreton *.

In sprijinul acestor afirmaţii, soldatul povesti nişte fapte ce-i erau bine cunoscute, insistînd mai ales asupra cazului unei bătrîne din parohia unde se născuse, care avea obiceiul de a-şi lua

înfăţişarea diferitelor animale sălbatice, pînă ce, in cele din urmă, a fost omorîtă cu alice, cînd se prefăcuse în iepure. Văzîndu-se sprijinit, velşmanul se arătă surprins că legiuitorii dovediseră atîta clemenţă pentru nişte criminali cu sufletul negru ca smoala. Se oferi să dovedească, prin exemple ce nu puteau fi puse la îndoială, că nu există munte în Ţara Galilor despre care să nu ştie că fusese scena unor mari vrăjitorii şi necromanţii.

— Te aceea (zise) sînt, să ştiţi, mai mult ca oricînd mirat şi încurcat şi îngrijorat că parlamentarii Marii Pritanii. în marea lor înţelepciune şi prutenţă şi inteligenţă, încurajează şi împărpătează, m-auziţi, lucrătura infernului şi imperiul lui Pelzepup; pe lîngă cele spuse
de Sfînta Scriptură şi de scriitorii citaţi de gentlemanul ăsta învăţat şi cunoscător, sîntem informaţi de istoria profană despre cufintele otrăvite şi poznele străvechiului şarpe prin brevestirile şi oracolele antichităţii, tupă cum feţi găsi în acel excelent istoric Bolypius [1] şi în Titus Li- fius[2] şi, da, mai ales în comentariile lui Iuliu Cezar în-suşi care — cum ştie toată lumea — a fost o căbetenie foarte faimoasă şi foarte curaşoasă şi foarte brudentă şi foarte norocoasă şi un recunoscut orator — da, şi un scriitor elegant pînă-n vîrful unghiilor !

Peregrine socoti că nu era momentul să înceapă o discuţie cu trei adversari atît de înverşunaţi şi se mulţumi să remarce că, din cîte vedea el, n-ar fi prea greu să respingă argumentele avansate de ei, dar că nu era defel dispus să-şi ia o asemenea sarcină pe umeri, pentru că ar tulbura, fără-ndoială, petrecerea voioasă a timpului din seara aceea. Aşadar îl invită pe italian la cină şi-şi exprimă speranţa că persecutorul lui îi va face şi el onoarea de a-1 însoţi ; în comportarea acestuia din urmă şi în atitudinea lui era parcă ceva ciudat şi caracteristic şi Peregrine îşi puse în minte să vadă cu ochii lui cîteva dintre surprinzătoarele isprăvi ce stîmiseră mînia britonului. Preascrupulosul domn mulţumi eroului nostru pentru curtenitoarea invitaţie, dar refuză să aibă de-a face cu veneticul, pînă cînd nu se lămurea pe deplin ce fel de om era. După o scurtă convorbire cu şarlatanul, Peregrine îi dădu toate asigurările că se pune el însuşi chezaş pentru nevinovăţia artei acestuia şi atunci izbuti să-l convingă pe galez să le facă onoarea de a-i însoţi la masă.

Din discuţie, Peregrine înţelese că velşmanul era doctor la

---

1 Prima carte a apărut în Anglia, în ediţii populare, pînă în secolul al XIX-lea. A doua e atribuită de obicei lui Andrew Moreton, unul dintre pseudonimele lui Daniel Defoe (n. ed. engl.).

2 Titus L*ivius* (59 î.e.n. — 19 e.n.), autorul unei istorii romane remarcabile mai ales prin stil (n. tr.).

Canterbury şi fusese de urgenţă chemat la Dover pentru un consult. Înţelegînd că se numea Morgan, îşi luă libertatea să-l întrebe dacă nu era cumva chiar persoana menţionată atît de respectuos în *Aventurile lui Roderick Random.* Auzind întrebarea, domnul Morgan îşi luă numaidecît o înfăţişare gravă şi importantă şi, făcînd o strîmbătură, răspunse :

— Tomnul Rantum, tragă tomnule, cred din toată inima şi mă jur pe viaţa de apoi, e prietenul meu pun şi pinefoitor ; el şi cu mine am fost tovarăşi şi comeseni şi ortaci de suferinţă, m-auziţi ; tar, cu toate acestea, în- tîmplarea face că nu s-a purtat cu toată curtenia şi afa- pilitatea şi respectul pe care le aşteptam te la el, bentru că a relevat şi tivulgat şi buplicat afacerile noastre barti- culare, fără ştiinţa, consimţămîntul şi încufiinţarea mea; tar, aşa cum Tumnezeu mi-e salfatorul, socot că n-ascuri- dea subt curea nici o intenţie rea, şi, cu toate că egzistă persoane, m-auziţi, care mi se spune că îndrăznesc să rîdă de moţul cum m-a sugrăvit acolo, afirm şi susţin şi insist din toată inima, sîngele şi sufletul meu că acele persoane nu-s altceva tecit măgari ignoranţi şi că nu ştiu să teosebească, tistingă şi tefinească atevăratul ridicoi, sau, cum îi spune Aristot, TO yeXotov, în orice caz nu mai bine tecît o turmă-ntreagă de capre de la munte ; fiindcă foi îndrăzni să opserv şi sper că cei de faţă for fi te aceeaşi bărere, că în opera aceea nu se spune nimic tespre mine care ză nu fie temn te un creştin şi te un gentleman.

Tînărul nostru gentilom şi prietenii lui recunoscură pe dată îndreptăţirea acelei observaţii şi Peregrine îi dădu toate asigurările că, la citirea cărţii, personajul său îi inspirase cea mai mare stimă şi admiraţie şi că se simţea extrem de norocos de a avea acum prilejul de a se delecta cu conversaţia lui. Foarte mîndru să audă astfel de complimente din gura unei persoane cu înfăţişarea lui Peregrine, Morgan îi întoarse laudele cu risipă de politeţuri şi, în înflăcărarea acestor declaraţii, îşi exprimă dorinţa de a-1 primi, pe el şi pe tovarăşii lui, acasă la Canterbury.

— N-am să pretind sau să-mi închipui, tragă tomnule (zise el), că fă foi putea .trata aşa cum cer meritele şi calităţile tumneafoastră, tar feţi fi la fel de pinefeniţi în co- lipa mea, pine primiţi de nefastă şi familie, ca însuşi prinţul de Wales, şi-am să mă supăr rău dacă, într-un fel sau altul nu foi găsi căi şi mijloace de a fă face să recunoaşteţi că într-un fechi Priton mai există sentimente pune te prietenie ; teşi nu-s nimic mai mult decît un simplu apoticar, în finele mele circulă sînge la fel de bun ca al oricui din ţara asta şi-mi pot tescrie şi telimita şi tefini arporele genealogic spre satisfacţia lumii întreji'; mai » mult, cu ajutorul şi punul plac al Tomnului îmi dă mîna să-mi ospătez prietenii cu o ciozvîrtă zdravănă de berbec şi un clontir de fin excelent şi nici un neguţător

n-o să-mi ceară plată.

îl felicitară pentru starea prosperă în care se afla şi primi toate asigurările că, la întoarcerea din Franţa, tînărul nostru erou îi va face o vizită, dacă paşii îl vor purta pe la Canterbury. Cum Peregrine se arătă dornic de a cunoaşte mai îndeaproape viaţa galezului, acesta îi satis- făcu imediat curiozitatea, foarte îndatoritor, informîndu-1 că nevastă-sa se oprise din făcut copii, după ce-1 blagoslovise cu doi băieţi şi o fată ce trăiau şi erau sănătoşi ; că se bucura de respectul vecinilor şi că reuşise, datorită profesiunii sale, căutată şi mai asiduu după publicarea lui *Roderick Random,* să pună deoparte cîteva mii de lire, astfel că acum îi încolţise în minte gîndul să se retragă la rubedeniile din Glamorganshire, unde ochise deja un locşor numai potrivit pentru o casă, deşi nevastă-sa • în- tîmpinase cu cîrteli propunerea şi se împotrivise cu atîta încăpăţînare punerii ei în practică, încît numai cu infinite chinuri reuşise să-şi impună voinţa şi s-o convingă prin puterea raţiunii şi a exemplului că el era suveran şi preot în familia lui şi ea datora supunere oarbă voinţei lui bărbăteşti. Mai aduse la cunoştinţa noilor săi prieteni că, de curînd, se întîlnise cu amicul Roderick, venit anume de la Londra ca să-l viziteze, după ce cîştigase procesul împotriva domnului Topehall, care fusese obligat să predea averea Narcissei[1]; că, după ţoate aparenţele, domnul Random se bucura'de o viaţă fericită, trăită împreună cu tatăl său şi tovarăşa lui de pat, care-i dăruise un fiu şi o fiică, şi că el, Morgan, primise de la el în dar o bucată de pînză foarte fină, ţesută chiar de nevastă-sa, cîteva puti- nîci de somon, mai multe poloboace de saramură de porc, cea mai fragedă din cîte îi fusese dat să guste, precum şi un butoiaş de .excelente scrumbii pentru *salmagundy* despre care ştia că e felul lui favorit de mîncare.

De cum terminară de discutat subiectul ăsta, îi cerură italianului să le facă o demonstraţie a meşteşugului său. Peste cîteva minute, acesta-i conduse în încăperea învecinată unde, spre nespusa lor uimire şi groază, văzură o mie de şerpi încolăciţi pe tavan. îngrozit de aşa un fenomen, cum nu mai văzuse niciodată, Morgan începu să rostească, plin de devoţiune, rugăciuni pentru alungarea Necurâtului; domnul Jolter fugi, înspăimîntat, afară, Gauntlet trase sabia şi Peregrine însuşi rămase descumpănit. Văzîndu-le deruta, scamatorul îi rugă să iasă puţin şi după cîteva clipe, cînd îi chemă înapoi, nu mai exista nici o viperă în cameră. Le mai cîştigă admiraţia şi cu felurite alte scamatorii, iar galezul începu să renunţe la' vechea lui părere proastă şi la antipatia faţă de italian cînd acesta, din respect pentru politeţea cu care fusese tratat, le destăinui

1 Vezi paragraful final din *Roderick Random* (n. ed. engl.).

toate procedeele prin care izbutise să facă asemenea minuni. Metodele acestea se foloseau doar de efectele cauzelor naturale, combinîndu-le într-un chip curios. Morgan fu pe dată convertit, ceru iertare pentru neîncrederea arătată şi-l invită pe străin să petreacă două-trei zile la el acasă, la Canterbury. Suspiciunile lui Godfrey şi Jolter fură înlăturate tot atunci şi Peregrine îşi manifestă satisfacţia, răsplătindu-1 pe italian cu o sumă frumoasă de bani.

După ce-şi petrecură seara în chipul acesta atît de plăcut, fiecare se retrase în odaia sa şi a doua zi luară micul dejun împreună. Morgan declară că nu va pleca pînă nu-1 va vedea pe eroul nostru urcat pe corabie ; în felul acesta îşi putea asigura plăcerea de a-1 avea ca tovarăş de drum, pînă la locuinţa sa, pe domnul Gauntlet. Intre timp, la sfatul căpitanului, servitorilor li se dădu poruncă să ducă pe vas provizii bune de vin şi de mîn-care, necesare în caz de accident. Deoarece pachebotul nu putea ridica ancora înainte de ora unu, grupul nostru urcă pe jos dealul ca să viziteze castelul, unde văzură sabia lui Iuliu Cezar şi pistolul de buzunar al reginei Eli-

zabeta, recitară descrierea lui Shakespear[1] admirînd stîn- cile de cretă îngrămădite de ambele părţi şi aruncînd priviri înspre oraşul Calais, ascuns acum de un nor gros, nu tocmai pe placul privitorilor, deoarece părea să vestească vreme proastă.

Vizitară toate lucrurile demne de văzut din castel şi se întoarseră la chei unde, după cuvinte de despărţire şi o caldă îmbrăţişare a celor doi tineri prieteni, Peregrine şi domnul Jolter păşiră pe vas, pînzele fură ridicate şi începură să navigheze cu vînt bun din pupa ; Godfrey, Morgan şi magicianul se întoarseră la han, pornind înspre Canterbury înainte de ora cinei.

Se îmbarcă pentru a pleca în Franţa; e surprins de o furtună ; e uluit de apariţia lui Pipes ; debarcă la Calais şi are o aventură cu funcţionarii de la vamă

Vasul nu parcursese nici două leghe în călătoria lui, cînd vîntul, schimbîndu-se, începu să le sufle direct din faţă, aşa că fură siliţi să intre sub vînt şi să-şi modifice cursul. Cum marea era destul de zbuciumată eroul nostru, aflat în cabina de jos, nu se simţi prea grozav şi; urmînd- sfaturile căpitanului, urcă pe punte ca să-şi liniştească stomacul agitat. Domnul Jolter, avînd ceva mai multă experienţă a călătoriilor pe apă, se strecură în pat şi se simţi acolo în largul lui, citind un tratat despre cicloide, efectuând demonstraţii algebrice, din cele care-i stimulau, fără greş, imaginaţia într-un mod extrem de agreabil.

Intensitatea vîntului crescu între timp ajungînd foarte puternică, tangajul corăbiei deveni violent, valurile începură să spele puntea, căpitanul se alarmă, echipajul nu mai "ştia ce să facă, iar călătorii fură copleşiţi de rău de mare şi de teamă — din toate acestea se născu o zăpăceală generală. în mijlocul tevaturii, Peregrine, care se ţinea strîns de parapetul pupei şi privea înaintea lui cu jale, avu surpriza de a-1 vedea pe Pipes înfăţişîndu-se privirilor lui uluite, de parc-ar fi'răsărit chiar din cala feribotului. Mai întîi crezu că-i o umbră plăsmuită de min- tea-i zgîlţîită de frică, dar nu persistă prea mult în greşeala aceasta, ci îşi dădu imediat seama că era într-a-

1 Fel de mîncare asemănător tocanei, constînd din bucăţi de carne sau peşte, ouă, ceapă, ulei (n. tr.).

devăr vorba de Thomas în came şi oase. Acesta, sărind pe semidunetă, puse mîna pe timonă şi împărţi porunci marinarilor, atît de autoritar încît puteai crede că el e comandantul navei. Căpitanul îl socoti un arhanghel izbăvitor, iar matrozii, văzînd că-i un adevărat lup de mare, în ciuda livrelei de valet, se supuseră ordinelor fără a crîcni, aşa că în scurt timp confuzia se mai risipi şi fură luate toate măsurile necesare pentru a înfrunta furtuna.

Eroul nostru pricepu numaidecît semnificaţia apariţiei lui Tom la bord şi, de cum se mai potoli puţin zarva, se duse la el şi-l îndemnă să facă tot ce ştie pentru salvarea corăbiei, promiţînd că-1 va lua din nou în slujba sa, de unde nu va mai trebui să plece niciodată, afară doar dacă ar dori el s-o facă. Asigurările lui Peregrine avură asupra lui Pipes un efect neaşteptat; deşi nu răspunse în nici un fel, îi dădu timona comandantului, zidndu-i :

— Hai, şalupă bătrînă ce eşti, pune laba pe cîrrnă şi ţine-o aşa, băiete, tot aşa !

Iar el îşi făcu de lucru pe toată corabia, ridicînd vele, trăgînd parîme cu atîta sprinteneală şi îndemînare. că toţi cei de pe punte se minunară de dexteritatea lui.

Domnul Jolter nu rămăsese nici el netulburat de zdruncinăturile neobişnuit de puternice ale vasului, de cîntecul îngînat de vînt şi de zarva pe care o auzea deasupra. Privea uşa cabinei cu mult interes, sperînd să vadă pe cineva care să-l pună la curent cu starea vremii şi cu cele ce se petreceau pe punte, dar nu se ivea suflet de om, iar el cunoştea prea bine predispoziţia propriilor lui măruntaie pentru a încerca să-şi schimbe, fie şi numai cu o idee, poziţia. Stătea de multă vreme astfel, suspendat în agonia aşteptării, cînd, dintr-o dată, boy-ul fu proiectat cu capul înainte în compartimentul lui, făcînd un zgomot atît de asurzitor, încît crezu că, fără îndoială, se prăbuşise catargul peste' bord. Ridicîndu-se drept în pat, întrebă, înnebunit de groază, care era cauza dezastrului. Pe jumătate amorţit de cădere, boy-ul răspunse cu vocea îndurerată :

— Am venit pentru moartea-luminilor [1].

Auzind de moartea-luminilor — termen ce-i era necunoscut —, bietul pedagog simţi că-i îngheaţă sîngele în vine. De disperare îl apucă tremuriciul şi, cum memoria îl părăsise şi ea, căzu în genunchi în pat şi, aţintindu-şi ochii asupra cărţii din mîna sa, începu să declame tare, cu multă însufleţire :

CAPITOLUL XXXIX

— Durata unei oscilaţii complete în cicloidă este, faţă de timpul în care un corp ar cădea pe axa cicloidei D. V., aceeaşi cu relaţia circumferinţei cercului faţă de diametru...

Şi, mai mult ca sigur, i-ar fi dat înainte cu demonstra- rea .teoremei, dacă nu l-ar fi apucat dintr-o dată un rău de stomac atît de afurisit, încît a trebuit să lasă cartea şi să facă ceva ca să-şi potolească organismul răscolit. Se întinse cît era de lung şi, invocînd în fel şi chip cerurile, se dedică pregătirilor pentru apropiatul său sfîrşit cînd, pe neaşteptate, tevatura de deasupra capului încetă, iar el, neputîndu-şi explica pricina asurzitoarei linişti, îşi închipui una din două : fie că talazurile măturaseră toată suflarea omenească de pe punte, fie că matelоţii, nemai- sperînd să se vadă vreodată în siguranţă, renunţaseră să se mai bată cu furtuna. Tocmai cînd era sfîşiat de tristele-i îndoieli — luminate totuşi de raze răzleţe de speranţă — intră în cabină căpitanul şi îl întrebă pe acesta, cu vocea aproape sugrumată de teamă, cum mai stăteau treburile pe punte. Comandantul, cu gura umplută de gîtul unei sticle pîntecoase de coniac, răspunse cu glasul găunos :

— Gata, dom'le, s-a terminat.

La care domnul Jolter, socotindu-se pierdut cu desăvârşire, exclamă, cu cea mai pură groază în voce :

— Doamne-ndură-te de noi! Isuse Christoase, îndu- ră-te de noi!

Şi repetă, mecanic, fierbinţile rugăminţi, pînă cînd căpitanul îi arătă că-1 înţelese greşit şi-i explică ce voise să spună, asigurîndu-1 că vremea re» se dusese pe pustii.

Trecerea bruscă de la temă la bucurie provocă o agitaţie violentă a trupului şi minţii domnului Jolter. Ii trebui un bun pătrar de ceas pentru a recâştiga controlul asupra mădularelor sale. între timp, cerul se luminase, vîntul începuse să sufle din nou din direcţie bună şi la o depărtare de cinci leghe apărură turlele oraşului Calais, astfel că tuturor celor aflaţi pe corabie li se aprinseră ochii de o bucuroasă nerăbdare, iar Peregrine, aventurîndu-se să coboare în cabină, îşi înveseli preceptorul, arătîndu-i ce întorsătură fericită luaseră treburile.

însufleţit de gîndul că poate pune repede piciorul pe

- uecat, Jolter se porni pe perorat, lăudînd ţara înspre care se-
ndreptau. Remarcă mai întîi că Franţa era pămîntul
ospitalităţii şi al frumuseţii, calităţi ce-ţi săreau in ochi din comportarea oamenilor de toate rangurile şi de toate felurile, de la nobil la ţăran ; că orice nobil gentilom venit din altă ţară, departe

de a fi insultat şi înşelat de oamenii inferiori lui pe scara socială, cum se întîmpla în Anglia, era aici tratat cu desăvârşită curtenie, cu respect şi sinceritate ; că toate timpurile erau mănoase, clima curată şi sănătoasă, fermierii harnici şi chivernisiţi şi toţi supuşii, în general, puteau fi socotiţi oamenii cei mai fericiţi din lume. Ar fi continuat să brodeze multă vreme pe subiectul lui favorit dacă Peregrine n-ar fi fost obligat să dea fuga înapoi pe punte, răspunzînd unor semnale de alarmă lansate de stomac.

Văzîndu-i starea, comandantul îi aminti, foarte onest, de şunca rece, friptura de pasăre şi coşul ,de sticle cu vin aduse la bord la porunca lui şi-l întrebă dacă să se aştearnă masa în cabină. Nici n-ar fi putut alege un moment mai potrivit pentru a-şi arăta dezinteresul. Peregrine făcu feţe- feţe cînd auzi de mîncare, rugîndu-1 pentru numele lui Christos, să nu mai rostească o vorbuliţă despre acel subiect. Căpitanul coborî atunci în cabină şi-i puse aceeaşi întrebare domnului Jolter, ştiind prea bine că acesta se va arăta la fel de îngrozit de propunerea sa; refuzat fiind şi de Jolter, se duse între punţi şi-i făcu aceeaşi ofertă curtenitoare lacheului, care se zvîrcolea în chinurile eliminării pe două căi a conţinutului măruntaielor şi-i respinse politicoasa intenţie cu îngrozită ură. Văzîndu-şi zădărnicite binevoitoarele intenţii, căpitanul porunci boy- ului să încuie merindele în dulăpiorul său personal, p«- trivit obiceiului marinăresc şi s-ar fi bucurat de o pradă destul de bogată de n-ar fi intervenit Pipes, care împărţi proviziile marinarilor, socotind că ei merită în mai mare măsură respectiva favoare. Căpitanul, prin urmare, văzu plin de furie neputinciosă, cum îi dă greş planul, din pricina grabei cu care acţionase ; dacă şi-ar fi ţinut gura, nimeni n-ar fi visat măcar să-i ceară mîncarea, şi şi-ar fi putut însuşi premiul fără nici o greutate.

Cum ajunseră lîngă coasta franceză în plin reflux, corabia nu putu intra în port, fiind obligaţi să cheme o barcă şi să-i adaste sosirea; după mai puţin de o jumătate de oră aceasta, venind de la ţărm, se lipi de copastie. Domnul Jolter îşi făcu apariţia pe punte şi, inspirînd aerul francez cu semne de infinită satisfacţie, îi întrebă pe vîslaşi, numindu-i foarte prietenos *mes enfants* cît cer ca să-i transporte, cu bagaj cu tot, pînă la chei. Cît de deconcertat a fost dnd politicoşii, neprefăcuţii, modeştii barcagii îi cerură un *Louis d'or* [2] pentru serviciul respectiv ! Cu un mîrîit sarcastic, Peregrine spuse că începea deja să-şi dea seama cîtă dreptate avusese Jolter sâ-i înalţe în slăvi pe franţuji, iar dezamăgitul preceptor nu putu îngăima în apărarda sa nimic altceva, decît că luntraşii fuseseră corupţi de contactele prea numeroase cu

locuitorii din Dover. Elevul lui însă se supărase atît de tare pe încercarea acestora de a-l trage pe sfoară, încît refuză cu încăpăţînare să-i angajeze, chiar şi atunci cînd reduseră suma pretinsă la jumătate, şi jură că preferă să rămînă pe vas pînă va putea să intre cu el în port decît să încurajeze
o asemenea neobrăzare.

Comandantul — avînd, mai mult ca sigur, un sentiment de solidaritate de breaslă faţă de barcagii — încercă degeaba să susţină că nu poate să-şi conducă vasul fără a risca pe lîngă un ţărm aflat sub vînt, nici să ancoreze acolo ; eroul nostru se sfătui cu Pipes şi-i răspunse că închinase vasul pentru a ajunge la Calais şi că are să-l silească să-şi îndeplinească obligaţiile asumate.

Căpitanul, profund jignit şi umilit de acest răspuns categoric, nu tocmai pe placul domnului Jolter, concedie barca, neţinînd seama de rugăminţile şi protestele luntraşilor, gata acum să se lase la cheremul generozităţii clientului ; apropiindu-se ceva mai mult de ţărm, aruncă ancora şi aşteptă pînă crescură suficient de mult apele ca să poată pluti peste bancul de nisip. Se aflau acum în port şi tînărul nostru gentilom, împreună cu bagajele, debarcă pe chei cu ajutorul marinarilor, răsplătindu-i cu multă mărinimie pentru osteneală.

Fu încolţit imediat de o hoardă de hamali, ca o haită de lupi flămînzi, care-i apucară bagajele şi începură să le care, bucată cu bucată, fără să-i aştepte porunca, sau

să ştie încotro să se îndrepte. Enervat de neobrăzarea lor servilă, le porunci să stea pe loc, împroşcînd o ploaie de înjurături şi .termeni de ocară — inspiraţi de mînie ; văzînd că unul dintre ei nu dă nici cea mai mică atenţie spuselor sale, smulse un baston din mîna lacheului şi, ajun- gîndu-1 din urmă pe individ cît ai clipi din ochi, îl doborî la pămînt dintr-o lovitură. Numaidecît se trezi împresurat de întreaga trupă de *canaille* [1], mîniaţi de păţania frăţî- nelui lor ; aceştia s-ar fi. răzbunat pe loc, fără fasoane, pe agresor, dacă Pipes, văzîndu-şi stăpînul la ananghie, n-ar fi chemat în ajutor întreg echipajul corăbiei şi nu's-ar fi aruncat în mijlocul lor afît de bărbăteşte, încît duşmanii se văzură obligaţi să bată în retragere, arătînd prin fel şi fel de semne, că fuseseră înfrînţi şi ameninţînd că vor raporta comandantului despre gîlceavă. Cunoscînd puterea guvernatorului francez, şi temîndu-se de ea, Jolter începu să tremure de spaimă la auzul repetatei ameninţări, însă gloata nu cuteză să i se adreseze magistratului care, aflînd versiunea adevărată a faptelor, i-ar fi pedepsit pe toţi foarte sever pentru purtarea rapace şi obraznică. Aşadar Peregrine, fără a mai fi molestat în nici un fel, se lăsă ajutat de tovarăşii săi de drum, care-i luară bagajele pe umăr şi îl urmară pînă la poarta oraşului, unde fură opriţi de gărzi, ca să li se treacă numele în catastif.

Domnul Jolter, care mai fusese şi altădată supus acestei examinări, se hotărî să profite de experienţă şi, cu şiretenie, îşi prezentă învăţăcelul ca fiind un tînăr lord din Anglia. Abia i se comunicase ofiţerului afirmaţia lui — întărită, dealtfel, de strălucirea echipajului lui Peregrine — că acesta concedie garda, comandă soldaţilor pe loc re- paos, iar înălţimea Sa lordul plecă, cu mare pompă, la *Lion d'Argent*[1], unde trase peste noapte, hotărând să plece la Paris, cu poştalionul, a doua zi dimineaţa.

Pedagogul nu contenea să se umfle în pene din pricina dovezii de respect şi complezenţă cu care fuseseră onoraţi şi reveni la subiectul său preferat, lăudînd metodele şi legile guvernului francez, mai cu grijă calculate pentru a menţine ordinea şi a-i apăra pe cetăţeni decît oricare altă
constituţie din lume. Cît despre atenţia lor curtenitoare faţă de străini, ce dovadă mai bună se putea cere (spunea), decît omagiile cu care fuseseră întîmpinaţi şi toleranţa dovedită de guvernator cînd îl lăsase pe Peregrine să-şi pună propriii servitori să-i care bagajele, încălcînd astfel privilegiile acordate băştinaşilor.

în timp ce dezvolta ideile acestea, cu un grad destul de mare de

1 Sârăcime, calicime (Ir.) (n. tr.). [s] Leul de argint (Ir.) (n. tr.);

infatuare, intră în cameră valetul *de chambre* şi-i întrerupse cuvîntarea, anunţîndu-1 pe stăpîn că toate cuferele şi valizele trebuiau duse înapoi la vamă pentru a fi percheziţionate şi pecetluite cu plumb, urmînd să nu mai fie atinse pînă la Paris.

Peregrine nu ridică nici o obiecţie împotriva acestei practici, dealtfel destul de rezonabilă, dar cînd înţelese că poarta hanului era asediată de o altă mulţime de hamali ce insistau să le fie respectat dreptul de a căra bagajele şi de a fixa preţul după bunul lor plac, refuză cu hotărîre să dea curs pretenţiei lor şi, trăgindu-le picioare în fund celor mai vorbăreţi dintre ei, le spuse că dacă funcţionarii vamali doreau să-i examineze lucrurile, n-aveau decît să poftească la han şi să-şi facă acolo datoria. Valetul de *chambre* se fîstîci din cauza comportării stăpînului, despre care lacheul, ridicînd din umeri, observă că este *bien ă VAnglaise*[1], iar domnul Jolter o socoti o insultă adusă naţiunii franceze şi se strădui să-şi lămurească elevul să se supună rînduielilor locului. Aroganța înnăscută a lui Peregrine nu-i permise însă să dea ascultare sfaturilor sănătoase ale lui Jolter şi, după mai puţin de o jumătate de oră, văzură uii şir de muşchetari mărşăluind spre han. Zărindu-i pe soldaţi, preceptorul fu apucat de tremurici, valetul păli, iar lacheul îşi făcu semnul crucii. Eroul nostru însă fără să manifeste altceva decît indignare, le ieşi în întîmpinare în prag şi cu un aer fioros, îi întrebă ce vînt îi aducea. Comandantul detaşamentului — un caporal — răspunse cu multă grijă că avea poruncă să ducă bagajele la vamă şi, văzînd cuferele ce se aflau chiar la intrare, îşi postă oamenii între ele şi proprietar, iar hamalii ce veneau din urmă **înhăţară** bagajele şi porniră spre *douane* * fără să întâmpine vreo rezistenţă.

Pickle nu era suficient de nebun ca să dispute autoritatea mesajului primit dar, pentru a-şi bate joc de purtătorii lui şi a le arăta dispreţul, îşi strigă valetul şi-i porunci, pe franţuzeşte, să meargă şi el cu lucrurile şi să se încredinţeze că nici o cămaşă sau alte efecte nu sînt şterpelite de vameşi. Jignit mortal de insinuarea lui satirică, caporalul îi aruncă o privire grea lui Peregrine, parcă voind să-i spună că nu-i este indiferentă reputaţia naţiunii sale şi declară că-şi dădea seama că Peregrine era nou venit în Franţa, altfel şi-ar fi cruţat osteneala de a lua o asemenea precauţie inutilă. într-adevăr, de-abia îi ieşiră tînărului nostru gentilom cuvintele de pe buze, că se şi ruşină de propria-i arţăgoşenie, fiindcă nimic nu era mai străin de principiile sale decît încurajarea — fie ea cît de mică — a suspiciunilor meschine.

Face o încercare neizbutită să fie galant; pleacă spre

1 Tipic englezească (fr.) (n. tr.).

Boulogne, unde-şi petrece seara în tovărăşia unor exilaţi englezi

Supunîndu-se astfel puterii autorităţii, Peregrine se interesă dacă hanul mai adăpostea vreun alt grup de englezi şi, înţelegînd că în apartamentul alăturat locuiau un domn şi o doamnă ce arvuniseră deja un poştalion pentru Paris, îi porunci lui Pipes să se împrietenească cu feciorul lor şi, dacă e posibil, să le afle numele şi rangul, în vreme ce el şi Jolter, însoţiţi de lacheu, vor face un tur al meterezelor şi vor admira particularităţile fortăreţei.

Tom avu succes în iscodirile sale, iar la întoarcerea . stăpînului îi putu face o prezentare satisfăcătoare a vecinilor de la han, mulţumită faptului că-1 tratase pe celălalt valet'cu o sticlă de vin. Respectivii erau un gentilom şi soţia sa, proaspăt sosiţi din Anglia, în drum spre Paris. Soţul era o persoană avută, care în tinereţe fusese un craidon şi un adversar declarat al căsătoriei. Nu-i lipsea . nici deşteptăciunea, nici experienţa şi se mîndrea mai ales cu îndemînarea de a evita capcanele întinse de sexul slab, preţinzînd că are o bună cunoaştere a femeilor. Cu toată precauţia şi abilitatea însă, căzuse de curînd pradă farmecelor unei vînzătoare de stridii, care ştiuse să găsească mijloace de a-1 ademeni şi fereca în cătuşe matrimoniale ; acum, căutînd să scape de felicitările şi complimentele prietenilor şi cunoştinţelor, plecase în călătorie la Paris, din dorinţa de a-şi iniţia soaţa în viaţa din *beau monde* ajungînd pînă aici; între tjmp însă, hotărîse să ducă o viaţă retrasă, deoarece însuşirile naturale ale femeii nu fuseseră încă decît prea puţin cultivate şi nu avea cine ştie ce încredere în virtutea şi discreţia ei care, pare-se, fuseseră gata să cedeze curţii asidui făcute la Canterbury de un ofiţer ce încercase să-i eîştige prietenia şi favorurile.

Întrucît informaţiile acestea îi stîmiseră curiozitatea, Peregrine îşi făcu de lucru prin curte, sperînd să dea cu ochii de Dulcineea ce-1 înrobise pe bătrînul burlac. în cele din urmă, văzînd-o la fereastră, îşi luă libertatea de a se înclina adînc în faţa ei. Femeia îi întoarse complimentul făcînd o reverenţă ; îmbrăcămintea şi purtarea ei erau atît de decente, încît, dacă n-ar fi fost informat dinainte despre viaţa ei anterioară şi felul ei de a vorbi, nici n-ar fi visat măcar că primise o altfel de educaţie decît toate domniţele mondene, atît e de uşor să-ţi.însuşeşti spoiala exterioară cu care se împăunează oamenii de

bună condiţie. Domnul Pickle putu, cu toate acestea, să distingă o anumită îndrăzneală vulgară în înfăţişarea ei, care ar li putut trece, la o doamnă bogată, de familie bună, drept ᴅ agreabilă vioiciune ce-i înviorează aspectul, făcîndu-i mai picante trăsăturile ; cum însă ea poseda o pereche de ochi frumoşi şi un ten curat, iradiind acea strălucire a sănătăţii care o recomandă fără greş pe proprietară, nu se putu opri s-o admire cu dorinţă şi să ţească planuri de a-i cuceri inima. Cu acest scop în minte, îi trimise complimente soţului — pe nume Hornbeck — dîndu-i să înţeleagă că-şi propune să pornească a doua zi spre Paris şi, deoarece i se spusese că şi el se hotărîse la aceeaşi călătorie, ar ii nespus de incîntat să-l aibă tovarăş de drum, dacă nu avea un aranjament mai bun. Hornbeck, nedorind se pare să-i ofere soţiei un cavaler cu înfăţişarea plăcută a eroului nostru, răspunse politicos mesajului lui Peregrine, arătîn- du-şi infinita părere de rău de a nu putea profita de ama- bila-i ofertă, din pricina indispoziţiei soţiei care, se temea el, nu va putea suporta, încă două-trei zile, oboseala călătoriei. Refuzul, pus de Peregrine pe seama gelozid bărbatului, îi înăbuşi proiectul în faşă, aşa că-i dădu in-strucţiuni servitorului francez să-şi găsească un loc în diligenţă, unde îi fu îngrămădit şi bagajul, în afara unui cufăr mic cu lenjerie şi alte obiecte de primă necesitate, încărcat într-un poştalion închiriat de la hangiu. Dis-de- dimineaţă plecă spre Calais împreună cu domnul Jolter, însoţit de valet şi de Pipes, amîndoi călare. Ajunseră fără nici un accident la Boulogne, unde luară micul dejun şi-l vizitară pe bătrînul părinte Graham, un gentilom scoţian cunoscut guvernatorului, care, călugăr capucin fiind, trăise în locurile acelea mai bine de treizeci de ani, conformîn- du-se pe toată perioada cu cea mai riguroasă disciplină codului auster al ordinului. Bătrînul era mai puţin remarcabil pentru conversaţia lui sinceră, firea blîndă şi manierele simple. Din Boulogne porniră mai departe cam pe la amiază şi Peregrine, gîndindu-se să petreacă noaptea la Abbe Viile dădu surugiului porunca să mîne cu o viteză neobişnuită şi poate c-a fost bine pentru dobitoace că s-a rupt osia şi că trăsura, fireşte, s-a răsturnat înainte să fi parcurs o treime din drum.

Accidentul îi sili să se-ntoarcă la punctul de plecare şi, neputînd să-şi procure un alt vehicol, se văzură nevoiţi să rămînă acolo pînă se va repara caleaşca. Înţelegînd că operaţia cu pricina îi va întîrzia o zi întreagă, tînărul nostru domn se înarmă cu răbdare şi se interesă ce bucate puteau primi la cină. Cel întrebat — un *gargon,* adică chelner — dispăru ca prin farmec şi după nici un minut îură luaţi prin surprindere de apariţia unei figuri năstruşnice pe care, judecind după hainele extravagante şi gesticulaţia curioasă, Peregrine o luă

drept un lunatic din cei produşi în Franţa din abundenţă. Fantoma- (de fapt, nimeni altul decît bucătarul) era un individ lung, cu picioroange nesfîrşite, slab, negricios şi tare adus din spate ; pomeţii obrajilor îi ieşeau mult în afară, nasul îi era încovoiat, de mărimea şi forma unui corn pentru praf de puşcă, iar orbitele ochilor erau atît de roşii pe margini, încît ţi se părea că fuseseră jupuite de piele. Pe cap purta

o basma, pe vremuri albă, ce servea acum pentru a-i acoperi partea de sus a unei negre peruci : de aceasta era prins un capişon, lung de cel puţin un picior, cu un solitar şi un trandafir aplicate în dreptul urechilor, în aşa fel încît arăta ca un criminal pus la stîlpul infamiei. Spatele îi era acoperit de o vestă de pînză, mîinile împodobite cu lungi încreţituri din acelaşi material, peste mijloc era încins cu un şorţ, suflecat acum ca să nu ascundă ciorapii albi de mătase, răsuciţi. Intră răsucind în faţa lui o armă înfiorătoare, lungă de mai bine de trei picioare. Văzîndu-1 că vine, în atitudinea asta ameninţătoare, Peregrine se

puse numaidecât în gardă; aducîndu-i-se însă la cunoştinţă cine era omul, cercetă lista lui de bucate, comandă două sau trei feluri de mîncare şi apoi ieşi cu domnul Jolter să viziteze ambele oraşe, întrucît nu avuseseră răgafc să le vadă cu amănuntul mai-înainte. La întoarcerea din port, le ieşiră în cale vreo patru cinci gentilomi, toţi cu un aer foarte abătut şi, înţelegînd din vesmintele eroului nostru şi ale domnului Jolter că sînt englezi, îi salutară, în trecere, cu deosebit respect. Pickle, fire milostivă, fu mişcat de nefericirea lor şi, indentificîndu-1 pe unul, după haine, a fi-un servitor al celorlalţi, i se adresă pe englezeşte, întrebîndu-1 cine erau domnii. Lacheul îi dădu de înţeles că erau compatrioţi de-ai lui, exilaţi departe de casele lor din pricina ataşamentului faţă de o cauză nefericită şi pierdută[1] şi că se întorceau de la malul mării, unde se duceau zi de zi pentru a-şi bucura ochii cu priveliştea stîncilor albe ale Albionului, cu desăvîrşire oprite lor de- acum înainte.

Cu toate că vederile politice ale tînărului nostru domn se deosebeau mult de ale lor, nu făcea parte dintre zeloşii aceia care, privind orice schismă din punctul de vedere al articolelor de credinţă unanim acceptate, o consideră blestemată şi-i exclud pe necredincioşi de la toate binefacerile omeniei şi iertăciunii creştineşti. El putea înţelege uşor cum i se poate întâmpla unui om de mare curăţenie morală să se pomenească amestecat — datorită prejudecăţilor însuşite prin educaţie, sau unor legături indispensabile în acţiuni condamnabile sau dăunătoare tuturor şi socotea că avuseseră deja destul de suferit pentru faptele lor necugetate. Fu impresionat aflînd despre pelerinajul zilnic la malul mării, considerîndu-1 o patetică dovadă a suferinţei, şi-l însărcină pe domnul Jolter cu plăcuta misiune de a se duce la ei ca să-i salute în numele său şi să le ceară să-i acorde cinstea de a bea cu el, seara, un pahar. Oamenii acceptară invitaţia cu multă satisfacţie şi cu respectuoase mulţumiri, iar după-amiaza îl căutară pe amabilul compatriot, care-i trată cu cafea şi dori să-i reţină la masă ; ei însă îl rugară atît de stăruitor Să le facă onoarea de a-i însoţi la hanul pe care-î frecventau de obicei, încît Peregrine cedă insistenţelor şi se lăsă condus — împreună cu domnul Jolter — pînă în acel loc, unde-1 ospătară pe cinste şi-l desfătară cu vin alb din cel mai bun care se putea găsi în Franţa.

Le fu uşor să-şi dea seama că oaspetele lor de vază n-avea o părere bună despre maximele lor politice şi de aceea evitară cu grijă orice subiect de conversaţie ce l-ar fi putut ofensa cît de cît ; ceea ce nu înseamnă că nu s-au plîns de situaţia lor personală, de faptul că erau

1 Rebeliunea tacobinâ din 1745 (n. tr.).

despărţiţi de toţi cei dragi şi osîndiţi la surghiun veşnic, departe de familie şi prieteni. Nici prin cea mai ocolită aluzie nu încercară însă să pună sub semnul întrebării justeţea pedepsei la. care fuseseră condamnaţi, deşi unul dintre ei, părînd să aibă cam la treizeci de ani, îşi jelui amarnic nefericirea de a fi trebuit să părăsească în voia sorţii o soţie adorată şi ttei copilaşi şi, în disperarea durerii sale, îşi blestemă destinul cu imprecaţii violente. Ca să-i mai aline durerea — şi în acelaşi timp^să-şi dovedească ospitalitatea —, tovarăşii lui îndreptară conversaţia pe alt făgaş şi trecură sticlele din mînă în mînă cu multă energie, încît, curînd, grijile fură toate înecate şi uitate, intonară cîteva cîntece franţuzeşti de petrecere, iar veselia şi buna amiciţie ieşiră triumfătoare.

în plină înflăcărare bahică — ce descătuşează de multe ori chiar şi cel mai tăinuit sentiment şi risipeşte cumpătarea şi prudenţa — unul dintre meseni, mai ameţit decît ceilalţi, propuse un toast, de la care Peregrine se abţinu, destul de enervat, considerîndu-1 o insultă necioplită. Celălalt îşi menţinu- propunerea, cu nepoliticoasă stăruinţă şi, fiindcă gîlceava lor începea să devină cît se poate de serioasă, intervenira cei de faţă şi-şi judecară aspru prietenul, dojenindu-1 straşnic şi făcîndu-i reproş după reproş pentru lipsa lui de politeţe ; cel mai sever îi vorbi gentilomul cu sufletul sensibil despre care am pomenit, făcîn- du-şi tovarăşul să se indigneze nemăsurat de tare, să ameninţe că va renunţa la prietenia lor şi să-i înfiereze cu denumirea de apostaţi ai cauzei comune. Stînjeniţi foarte de comportarea camaradului lor, ceilalţi nu mai conteniră cu scuzele faţă de oaspeţi, rugîndu-i să ierte respectiva izbucnire şi dîndu-le toate, asigurările că însuşi prietenul lor rătăcit acum la minte, de cum îşi va veni în fire, se va înfăţişa persoanei să-şi ceară scuze pentru insultele aduse. Satisfăcut de sincera lor căinţă, Pickle îşi recapătă buna dispoziţie dar, ora fiind foarte înaintată, rezistă tuturor îndemnurilor de a mai trece încă o sticlă' din mînă în mînă şi fu condus la locuinţa lui, doar pe jumătate treaz. Dimineaţa, pe la opt, îl deşteptă valetul spu- nîndu-i că sosiră doi dintre domnii cu care petrecuse de cu seară şi-i solicitau onoarea de a-i primi la el în odaie. Peregrine nu izbuti să înţeleagă" ce semnificaţie putea avea vizita aceasta neobişnuită şi, poruncind servitorului să-i poftească în apartament, văzu că intră chiar omul ce-1 înfruntase, însoţit de gentilomul care-1 mustrase pentru grosolănia lui.

După ce se scuză pentru ora nepotrivită, cel ce se făcuse vinovat de impoliteţe îi spuse domnului Pickle că amicul său, aici prezent, îl căutase dis-de-dimineaţă şi-l pusese să aleagă între a se bate

numaidecît cu el în duel sau a se duce să-şi ceară iertare pentru purtarea nemanierată de aseară şi că, deşi nu-i lipsea curajul de a se duela cu oricine, în numele unei cauze drepte, nu era atît de primitiv încît să nu dea ascultare poruncilor conştiinţei şi simţului datoriei şi din această pricină — iar nu de teama ameninţărilor celuilalt, pe care le dispreţuia — îşi luase acum libertatea de a-i tulbura tihna, pentru a repara cît mai repede ofensa adusă — datorată, spunea el, numai şi numai beţiei — şi a-1 ruga, aşa cum se cuvine,, să-i ierte. Eroul nostru îi primi scuzele cu multă graţie, mulţumi celuilalt gentilom pentru.rolul galant pe care-1 jucase în favoarea sa dar, văzînd că tovarăşul său dă semne de iritare faţă de intervenţia acestuia, reuşi să-i împace, spu- nînd că ceea ce făcuse fusese spre binele şi onoarea grupului. Pe urmă îi reţinu la masă, îşi exprimă speranţa că situaţia lor se va îmbunătăţi cît mai curînd şi — trăsura fiind acum dreasă — îşi luă rămas bun de la gazdele ieşite să-l conducă şi plecă a doua cară din Boulogne, împreună cu însoţitorii săi.

Se îndreaptă spre capitală. Se încartiru- ieşte la Bemay, unde-l ajunge din urmă domnul Hombeck, al cărui cap jinduieşte să-l pocnească.

Pe timpul călătoriei — cu durata de o zi —, domnul Jolter se folosi de ocazie pentru a-i împărtăşi discipolului observaţiile sale privitoare la hărnicia francezilor, cerîn- du-i, pentru a-i da o dovadă de netăgăduit, să-şi rotească privirile în jur şi să observe cu cîtă grijă era cultivat fiecare petec de pămînt. De asemenea, pornind de la rodnicia acelei provincii — socotită cea mai săracă din Franţa —, trase concluzii generale despre bogăţia şi belşugul poporului respectiv. Uimit, dar şi dezgustat de patima cu care-i vorbea, Peregrine răspunse că ceea ce punea Jolter pe seama diligenţei nu era decît efectul împilării, nefericiţii de ţărani fiind obligaţi să are orice colţişor de teren pentru a-i satisface pe lacomii moşieri, în vreme ce ei şi animalele lor păreau nişte imagini triste ale foametei. Puteai vedea bine în ce jalnică sărăcie trăiau din felul cum arăta ţara, pe faţa căreia nu zăreai nici o împrejmuire, nici vreun alt obiect, ci numai lanuri şi lanuri sărăcăcioase de ovăz şi orz, neîndestulătoare pentru a răsplăti truda gospodarului ; locuinţele oamenilor nu erau cu nimic

mai bune decît coteţele pentru orătănii; pe un drum de douăzeci de mile nu văzură încă nici o casă de gentilom ; nimic mai abject şi mai disperat decît îmbrăcămintea sătenilor de aici şi, în sfîrşit, echipajele serviciului lor de poştalioane erau cu mult inferioare căruţelor de transportat bălegarul din Anglia, iar surugiul ce mîna acum caii n-avea nici ciorapi în picioare, nici cămaşă pe spate.

Văzînd cît de neînduplecat este discipolul, preceptorul se hotărî să-l lase în plata domnului, cu ignoranţa şi prejudecăţile sale, şi să-şi păstreze observaţiile pentru cei ce vor dovedi mai mult respect faţă de părerile domniei sale. De fapt mai luase el de multe ori asemenea hotărîri şi tot atît de des uitase de ele, deoarece înflăcărarea pedagogiei îi dădea frecvent ghes să renunţe la planurile concepute în momentele mai lucide. Se opriră la Montreuil pentru o gustare, şi după aceea ajunseră într-un sat numit Bemay unde, aşteptînd să fie schimbaţi caii, aflară de la hangiu că porţile oraşului Abbe Viile se închideau cu punctualitate la orele nouă fix, aşa că le va fi imposibil să intre în burg, şi că pe tot drumul pînă acolo nu mai exista alt han unde să-şi poată petrece noaptea ; din această pricină hangiul, cu toată prietenia, îi sfătuia să rămînă la el, unde condiţiile de înnoptat erau dintre cele mai bune, şi să-şi continue călătoria dimineaţa.

Deşi domnul Jolter mai străbătuse pe vremuri drumul acela, nu reuşea să-şi amintească dacă lucrurile stăteau întocmai cum le prezentase hangiul; spusele lui părînd însă plauzibile, eroul nostru se decise să-i asculte povaţa şi, fiind condus într-un apartament, întrebă ce bucate aveau la cină. Hangiul înşirui toate lucrurile bune de mîncat din casă şi, toate fiind puse la dispoziţia sa şi a însoţitorilor, pînă se pregăti masa, Peregrine se amuză făcînd conversaţie cu fiica patronului, o demoazelă sprinţară de vreo şaptesprezece ani, şi plimbîndu-se pe lîngă casă, aşezată în- tr-un peisaj foarte rustic. Cît timp hoinărea el aşa, omo- rînd o foarte mare plictiseală, la han sosi o altă trăsură şi, interesîndu-se despre ea, află că noii veniţi erau domnul Hornbeck şi soţia lui. Ştiind că nu va putea hrăni încă un grup mare de muşterii, hangiul veni şi-l rugă pe domnul Pickle, plin de umilinţă, să renunţe la o parte din merindele comandate, dar acesta refuză să se lipsească fie şi măcar de o aripioară de potîmiche ; în acelaşi timp însă, le trimise străinilor complimente, dîndu-le să înţeleagă cît de nepregătit era hangiul pentru a-i primi cum se cuvine şi invitîndu-i să împartă cina cu el. Domnul Hornbeck, nelipsit de maniere alese, şi oricînd dispus să se înfrupte din bucatele

bune ca acelea la care avea tot dreptul să se aştepte, judecind după aburii aromaţi ce ieşeau din bucătărie- nu putu rezista reînnoitului exemplu de bună creştere a eroului nostru, ci răspunse trimiţînd un mesaj prin care spunea că el şi soţia sa vor profita cu multă plăcere de preageneroasa invitaţie. Obrajii lui Peregrine se îmbujorară cînd înţelese că, foarte curînd, va putea face cunoştinţă cu doamna Hornbeck, fiindcă în închipuirea lui îi şi cucerise inima ; aşa că-şi puse numaidecît imaginaţia la lucru, pentru a inventa o modalitate de a înşela vigilenţa soţului.

De cum fu gata cina, se duse chiar el să-şi anunţe musafirii şi, conducînd-o pe doamnă în apartamentul său, o aşeză într-un scaun cu braţe, în capul mesei, strîngîndu-i uşor mîna şi aruncîndu-i în acelaşi timp o privire grea de înţelesuri. Recursese la comportarea asta fără menajamente, făcînd presupunerea că o femeie de teapa ei nu putea fi curtată în felul plicticos şi protocolar ce se cuvine respectat atunci cînd faci avansuri unei persoane de familie bună şi cu educaţie aleasă ; calculele sale erau, după toate probabilităţile, corecte, căci doamna Hornbeck nu dădu nici un semn că ar fi deranjat-o un asemenea tratament ; dimpotrivă, părea a-1 socoti o bună dovadă a respectului ce i-1 purta tînărul nostru gentilom. Deşi nu se aventură să deschidă gura de mai mult de trei ori pe parcursul cinei, se arătă — prin felurite ocheade şirete şi semnificative, aruncate cînd privirile soţului erau îndreptate în altă parte, — deosebit de satisfăcută de cavalerul ei şi, prin hohote puternice de rîs, îşi exprima aprobarea faţă de vorbele de spirit aruncate de Peregrine în timpul mesei. Soţul începu să se simtă stînjenit de atitudinea deloc ruşinoasă a tovarăşei sale de jug, a cărei voioşie încerca s-o tempereze, luîndu-şi o înfăţişare încruntată ; dar, fie că ea prefera să se lase în voia predispoziţiei ei, fără îndoială veselă şi fără reţineri, fie că dorea să-l pedepsească pe domnul Hornbeck pentru firea lui geloasă, cert este că veselia îi spori în asemenea măsură, încît soţul se alarmă foarte şi se înfurie din pricina purtării ei şi hotărî să-i atragă atenţia asupra nemulţumirii sale, călcînd-o pe vîrfurile picioarelor. Preasfînta indignare îl zăpăci însă în aşa măsură, încît greşi ţinta şi apăsă tocul ascuţit al pantofului pe marginea piciorului domnului Jolter, prinzîndu-i şi degetul mic, împodobit cu o bătătură straşnică, pe care o strivi cu o mişcare bruscă şi puternică, în aşa fel că preceptorul, incapabil să îndure chinul în tăcere, sări în sus şi, dansînd prin cameră, izbucni în răgete repetate, spre nespusa încîntare a lui Peregrine şi a doamnei, care

rîseră cu multă poftă, mai-mai să-i apuce convulsiile, pe seama acestei glume bune. Uluit de greşeala făcută, Hornbeck îi ceru iertare domnului Jolter cu multă căinţă, explicînd că puternica lovitură administrată fusese, de fapt, destinată unei afurisite de cotarle, fiindcă avusese impresia că se afla una sub masă. Spre norocul lui, în cameră se găsea, într-adevăr, o javră, ceea ce-i justifica scuzele ; Jolter le acceptă, cu şiroaie de lacrimi curgîndu-i pe obraji, şi cina putu fi reluată în linişte.

însă, de cum sosi momentul cînd străinii se puteau retrage fără a jigni pe nimeni, bănuitorul soţ îşi luă rămas bun de la Peregrine, sub pretext că e obosit mort din pricina călătoriei ; propuse însă, ca un fel de compliment, să purceadă împreună la drum a doua zi, iar Peregrine o conduse pe doamnă la odaia de culcare, urîndu-i somn uşor cu o altă strîngere caldă de mînă, pe care femeia i-o întoarse. Acest semn de favoare îi făcu inima să tresalte de bucurie, aşa că pîndi ocazia de a-i face o declaraţie şi, văzîndu-1 pe soţ că se duce în curte, cu. o luminare în mînă, alunecă încet în apartament, găsind-o pe soţie pe jumătate dezbrăcată. Mînat de impetuozitatea patimii sale și înflăcărat încă și mai tare de înfățișarea apetisantă a femeii din acel moment, încurajat totodată de interesul dovedit de femeie, alergă înfocat spre ea, strigînd :

— Să mă ia naiba, doamnă, farmecele dumneavoastră sînt irezistibile !

Ar fi strîns-o imediat în braţe, fără prea multă ceremonie, dacă ea nu l-ar fi implorat, în numele lui Dumnezeu. să plece imediat, fiindcă dacă s-ar fi întors domnul Hornbeck şi ar fi dat peste el acolo, s-ar ti zis cu ea ! Patima nu-1 orbea într-atîta de tare încît să nu înţeleagă că temerile femeii erau întemeiate şi, văzînd că nu-şi poate satisface dorinţele de data aceasta, se mulţumi să se dedare îndrăgostit de ea, o asigură că îşi va pune la bătaie toată isteţimea pentru a găsi o ocazie bună cînd să i se arunce la picioare, culegînd, între timp, felurite mici plăceri de la doamna Hornbeck, care, în agitaţia ei provocată de teamă, nu izbuti să se ferească de asalturile lui insolente. încheind așadar cu bine etapa pregătitoare, Peregrine dispăru în odaia lui şi-şi petrecu ceasurile nopţii născocind diferite stratageme pentru a abate atenţia geloasa a tovarăşului său de drum.

Pornesc la drum în grup, iau micul dejun la Abbe Viile, cina la Amiens şi cam pe la ora unsprezece ajung la Chantilly, unde Peregrine aplică împotriva lui Hornbeck un plan dinainte

conceput

Aşa cum se înţeleseseră, se sculară şi plecară cu toţii înainte să se crape de ziuă, iar micul dejun îl luară la Abbe Viile, unde aflară despre viclenia hangiului din Bernay, care-i păcălise, afirmînd că n-ar fi fost lăsaţi să intre în oraş după închiderea poeţilor. Pe urmă călătoriră mai departe pînă la Amiens, unde stătură la masă, agasaţi de călugări cerşetori şi, drumurile fiind desfundate, nu ajunseră decît seara la ceasurile unsprezece la Chantilly, găsind cina gata pregătită, ca urmare a faptului că-1 trimiseseră pe valet înainte, călare, să le vestească sosirea.

Hornbeck, avînd constituţia foarte slăbită din pricina vieţii lui neregulate, era obosit în aşa hal de călătoria din ziua aceea — mai bine de o sută de mile —, încît cînd se puse la masă abia de se putu ţine drept şi după nici trei minute începu să moţăie în scaun. întrucît prevăzuse ce se va întîmpla şi se hotărîse să profite de ocazie, Peregrine îl sfătui să-şi vină în fire cu un pahar de vin şi, văzînd că Hornbeck era gata să-i urmeze sfatul, îi făcu valetului un semn cu ochiul; pe dată acesta, potrivit instrucţiunilor primite, boteză licoarea de Burgundia cu treizeci de picături de laudanum, înghiţite dintr-o sorbitură de nefericitul soţ. Doza aceasta respectabilă făcîndu-şi efectul dimpreună cu oboseala călătoriei, îl făcură să adoarmă buştean, instantaneu am putea spune, în aşa fel încît a fost nevoie să-l ducă pe sus în odaia sa, unde servitorul îl dezbrăcă şi-l vîrî în pat. Nici Jolter (şi el cam leneş de la natură) nu-şi putu învinge dorinţa de a se lăsa pradă somnului fără a-i trage mai întîi cîteva căscături înfiorătoare,

care-1 încurajară pe discipolul său să-i administrase şi lui doza ce-şi dovedise eficacitatea asupra celuilalt Argus. Asupra robustelor organe ale lui Jolter cordialul nu avu însă acelaşi efect ca asupra nervilor mai sensibili ai lui Hornbeck, ci-şi semnală prezenţa prin anumite tresăriri invohJfttare şi mişcări convulsive ale muşchilor feţei, iar cînd, în cele din urmă, organismul pedagogului fu biruit de puterea doftoriei, acesta sună stingerea atît de sonor prin trompeta nasului, încît aventurierului nostru îi fu teamă că sforăitul îl va deştepta pe celălalt pacient, în- piedicîndu-1 deci să-şi pună planul în aplicare. Prin urmare, domnul Jolter îi fu dat în grijă lui Pipes, care-1 tîrî pînă în odaia alăturată, şi despuindu-1 de haine, îi dădu - brînci în

cuibuşorul său, iar cei doi îndrăgostiţi putură să se dedice, nestingheriţi de nimeni, patimii ce-i stăpînea pe amîndoi.

în nerăbdarea lui pofticioasă, Peregrine i-ar fi pecetluit numaidecît soarta lui Hornbeck, dar femela nu fu de acord, arătîndu-i că, dacă vor rămîne împreună vreme prea îndelungată, servitorul ei — ţinut anume pentru a-i spiona orice pas — îşi va da seama că se petrece ceva ; recurseră deci la o altă schemă, executată după cum urmează : Peregrine o conduse în camera ei, în prezenţa valetului, care le lumină calea, şi, dorindu-i odihnă plăcută, se întoarse în odaia lui de dormit, aşteptînd acolo să se facă linişte deplină în casă. Atunci, păşind în vîrful picioarelor pînă la uşa ei, anume lăsată deschisă ca el să se poată strecura înăuntru pe întuneric, îl găsi pe soţ în îmbrăţişarea încă zdravănă a somnului şi pe doamnă într-un *negUje* larg, gata să-l facă fericit. Nu lăsă ocazia să-i scape ci, purtînd-o în braţe pînă în încăperea de unde venise, îi dădu ocazia să se răzbune pe încornorat pentru viaţa amară pe care o silise s-o trăiască, iar eroul nostru se bucură de fructele savuroase ale cuceririi făcute.

Extazul lor vinovat nu fu scutit însă de emoţii. Opiul pe care i-1 dăduse lui Jolter, lucrînd mînă în mînă cu vinul băut, îi tulbură preceptorului minţile în aşa măsură, încît se chinui, pradă unor coşmaruri îngrozitoare ; printre alte situaţii teribile, îşi închipui că e în pericol să piară în flăcări, deoarece odaia unde dormea luase foc. Nălucirea asta îl impresionă, fără să-şi dea seaina, atît de straşnic, încît alertă casa întreagă cu zbierete de „Foc, foc !“, zbughind-o chiar afară din pat, deşi nu încetă să doarmă buştean. Amanţii fură deranjaţi — într-un chip cît se poate de neplăcut — de exclamaţiile sale, iar doamna Hornbeck, alergînd în marea ei zăpăceală la uşă, înlemni văzînd că valetul, cu o luminare în mînă, intră în odaia bărbatului ei pentru a-1 preveni despre incendiu. Ştia că lipsa i se va observa îndată şi-i era uşor' să ghicească ce-avea să urmeze, dacă nu-şi punea imediat imaginaţia la lucru, pentru a născoci o explicaţie plauzibilă a absenţei ei.

Femeile sînt, de obicei, înzestrate cu o uşurinţă naturală de a se descurca în astfel de situaţii critice, aşa că doamnei Hornbeck nu-i trebuiră decît cîteva secunde de reflectare, fugind de-a dreptul la odaia preceptorului, care continua să se tînguie pe acelaşi ton, ţipă cît putu ea de tare :

— Apără-ne Doamne ! Unde ? Unde ?

Slujitorii se strînseseră între timp, în hainele lor ciudate de noapte. Peregrine îşi trase pe el pantalonii, dădu buzna în camera Iui Jolter şi, văzîndu-1 cum păşeşte ţeapăn, în cămaşă de noapte şi cu ochii închişi, îi trase o lovitură zdravănă peste fese, alungîndu-i coşmarul într-o clipită şi ajutîndu-1 să-şi recapete simţurile. Uluit şi ruşinat de a fi fost surprins într-o postură indecentă, pedagogul se refugie între cearceafuri, ceru iertare tuturor celor de faţă pentru necazurile mari pricinuite, cerşind, mai ales, cu multă umilinţă, clemenţă din partea doamnei care, ca prin minune, izbutea să mimeze o agitaţie nemaipomenită, provocată de groază şi surpriză. între timp, Hornbeck, deşteptat de eforturile repetate ale omului său, înţelese că-i lipseşte de lîngă el nevasta şi de îndată toate harpiile geloziei puseră stăpînire pe creierii săi. Sări în picioare ca turbat şi, înhăţîndu-şi sabia, se năpusti aţă în camera lui Peregrine unde, chiar dacă nu găsi ceea ce Căuta, observă, din nefericire, pe pat, un furou uitat de femeie în graba cu care fugise de acolo. Descoperirea aruncă paie peste flacăra furiei lui înhaţă fatala dovadă
a dezonoarei sale şi, întîlnindu-şi soaţa la întoarcerea în dormitor, i-o flutură sub nas, zicîndu-i cu un chip ce spunea multe :

— Doamnă, ţi-ai lăsat combinezonul în odaia de alături.

Doamna Hornbeck, dăruită de natură cu o admirabilă prezenţă de spirit, examină. obiectul cu multă atenţie şi, cu o seninătate incredibilă pe faţă afirmă că lucruşorul respectiv aparţine mai mult ca sigur hanului, întrucît ea nu poseda aşa ceva. Auzindu-i spusele, Peregrine — care se aţinea în spatele ei — interveni imediat şi, trăgîndu-1 de mînecă pe Hornbeck la el în cameră :

— Pe toţi dracii (spuse), ce faci cu combinezonul ăla ! Nu-i poţi îngădui unui biet tînăr să se drăgălească puţin cu fiica hangiului, fără a-i expune slăbiciunile batjocurii soţiei dumitale ? Pfui! Eşti răutăcios, fiindcă dumneata te-ai lăsat de mult de astfel de aventuri şi vrei să le strici şi altora cheful.

Atît de tare îl uluiră pe bietul'soţ insolenţa nevestei şi cavalereasca tiradă a tînărului, încît siguranţa începu să
i se clatine ; nu mai avu încredere în propriul lui temperament, ştiindu-se bănuitor şi, pentru a nu-şi trăda firea, nu puse la îndoială adevărul spuselor lui Peregrine ci, cerînd iertare pentru eroarea comisă, se retrase încruntat, nesatisfăcut de comportarea ingenioasei lui jumătăţi, ba dimpotrivă, hotărî să cerceteze mai cu amănunţime împrejurările în care decursese aventura. Cele aflate îl liniştiră atît de puţin, încît îi porunci servitorului să pregătească totul pentru a pleca, de cum mijeau zorile, iar dimineaţa, cînd se trezi aventurierul nostru, află cu mirare câ tovarăşii lui de drum porniseră de vreo trei

ceasuri, în ciuda înţelegerii de a-şi petrece dimineaţa în oraş, ca să viziteze castelul prinţului de Conde, şi de a lua împreună drumul Parisului după-amiaza.

Peregrine se întristă niţel, aflînd că-i fusese brusc răpită o bucăţică aproape neatinsă, iar lui Jolter îi fu cu neputinţă să înţeleagă sensul dispariţiei bruşte şi necuviincioase a celor doi ; după îndelungată şi profundă gîndire, găsi totuşi o explicaţie, presupunînd că Hornbeck era de fapt un coţcar ce răpise o moştenitoare bogată şi se silea acum să o ascundă de prietenii ei porniţi s-o găsească.

învăţăcelul — pe deplin conştient de motivul adevărat — îşi lăsă preceptorul să se bucure liniştit de victoria cîştigată cu agerimea minţii, consolîndu-se cu nădejdea că-şi va reîntâlni Dulcineea în vreun restaurant din Paris — intenţiona să frecventeze mai multe. Mîngîiat de acest gînd, făcu turul magnificelor grajduri şi al palatului de la Chantilly şi, imediat după prînz, porni spre Paris. Ajunseră acolo seara şi închiriară odăi într-un hotel din Fau- bourg St. Germâin, nu departe de teatru.

La Paris e amestecat într-o aventură şi ' arestat de garda civilă. Face cunoştinţă cu un nobil francez, care-l introduce în Beau Monde

De cum se instalaseră în noua locuinţă, eroul nostru îi scrise unchiului, anunţîndu-1 că sosise cu bine şi trimise o altă scrisoare prietenului Gauntlet, introducînd în ea şi un bileţel foarte tandru pentru draga lui Emilia, căreia îi repetă toate juruinţele mai vechi de iubire şi credinţă.

Se îngriji apoi să comande cîteva costume de haine în ton cu moda franceză şi, cît timp îi erau cusute, nu se arătă deloc în lume, afară doar de cafeneaua engleză, unde făcu în curînd cunoştinţă cu nişte compatrioţi, aflaţi în Paris cu aceleaşi treburi ca şi el. In a treia seară de la sosire se afla, cu un grup de tineri craidoni recrutaţi dintre respectivii englezi, în casa unui cunoscut *traiteur* ‘, a cărui nevastă era deosebit de nurlie şi în alte feluri bine înzestrată pentru a atrage cît mai mulţi clienţi la restaurantul lor. Tînărul nostru gentilom îi fu prezentat doamnei respective ca un străin proaspăt sosit din Anglia, fiind cucerit pe loc de însuşirile femeii, ca şi de conversaţia ei îndrăzneaţă şi veselă. După ce petrecuse cu ei vreun ceas şi ceva, patroana se ridică să plece ; fiind însă stăruitor rugată să le facă cinstea de a lua cu ei cina, le promise să le îndeplinească dorinţa, zicînd, fără prea multe fasoane sau cuvinte ocolite, că se va duce doar în camera vecină să facă pipi şi va reveni într-o clipă. Vorbele astea, spuse pe şleau, îi sunară atît de ciudat lui Peregrine, încît trase numaidecît concluzia că-şi poate permite, fără teama de a o supăra, să-şi ia orice libertate faţă de o femeie ce putea ignora întratîta decenţa şi buna purtare. Pornind de la presupunerea aceasta, o urmări ca un bun curtezan pînă la odaia ei, unde i se adresă în termeni atît de direcţi, pe cît socotea că-i era permis să folosească, dat fiind caracterul femeii. Surprinsă de siguranţa lui, femeia o luă drept un exemplu al francheţei englezeşti. Chiar în faţa lui, în mod foarte deliberat, execută acţiunea pentru care se retrăsese, iar el, şi mai încurajat de comportarea-i impudică, îi făcu atît de impetuos curte, încît frumoasa burgheză se văzu nevoită să scoată un ţipăt ca să-şi apere virtutea. Soţul îi sări în ajutor, şi, găsind-o într-o postură riscantă, se năpusti, înfuriat, asupra siluitorului, obligîndu-1 să-şi a- bandoneze prada şi să-l înfrunte pe exasperatul t*raiteur,* pe care-1 pedepsi fără milă pentru nedoritu-i amestec. Văzînd cu ce puţin respect îi este tratat partenerul de jug, doamna trecu numaidecît de partea acestuia şi, înfigîn- du-şi unghiile în obrazul inamicului comun, îi jupui par-

tea dreaptă a nasului. Zarva încăierării îi chemă pe toţi slujitorii casei să-şi salveze stăpînul şi se încinse o păruială pe cinste, întrucît şi prietenii lui Peregrine sosiră în acelaşi moment. Franţujii fură bătuţi măr, nevasta ocărită, iar soţtil trimis pe scări în jos cu lovituri de picior în fund.

Văzînd roşu din pricina ruşinii abătute asupra lui şi a familiei sale, hangiul ieşi în stradă şi cerşi protecţia *guet*- ei, sau gărzii civile ; ascultîndu-i plîngerea, soldaţii îşi puseră baionetele la arme şi, vreo doisprezece-paisprezece la număr, împresurară odaia. Tinerii, îmbujoraţi de succes, socotindu-i pe soldaţi cu nimic mai grozavi decît paznicii londonezi, pe care nu o dată îi puseseră pe fugă, traseră săbiile şi, cu Peregrine în frunte, ieşiră la atac. Gărzile, fie că-i respectau ca străini ce erau, fie că-şi dădură seama că au de-a face cu tineri cu caşul la gură, ameţiţi de băutură, le făcură loc să treacă, dîndu-se la dreapta şi la stînga, fără să li se opună. Bunăvoinţa lor — izvorîtă din compasiune — fu interpretată greşit de căpetenia englezilor care, din pură răutate, încercă să-i pună piedică soldatului celui mai apropiat, dar nu izbuti şi primi în furca pieptului o lovitură de pat de puşcă ce-1 făcu să dea cîţiva paşi înapoi, clătinîndu-se. înfuriaţi de lovitura aceasta îndrăzneaţă, toţi tinerii din grup se năpustiră cu spada în mînă asupra ostaşilor şi după o ciomăgeală îndîrjită, în timpul căreia se făcură şi se încasară multe răni, fură arestaţi absolut toţi şi duşi la camera de gardă, unde co

mandantul, după ce i s-au adus la cunoştinţă amănuntele despre bătălie, îi puse pe toţi în libertate — din consideraţie pentru tinereţea lor şi pentru ferocitatea naţiei, de care francezii ţin întotdeauna seama —, mustrîndu-i mai întîi pentru comportarea lor indisciplinată şi insolentă. Eroul nostru nu s-a ales, prin urmare, din toată bravura şi curtenia lui, decît cu nişte însemne ruşinoase pe obraz, care-1 ţinură închis între patru pereţi o săptămînă întreagă. I-a fost imposibil să-şi ascundă înfrîngerea de domnul Jolter ; acesta, aflînd toate amănuntele, nu pierdu prilejul să-l certe pentru nesăbuinţa faptelor sale, care
— observă el — i-ar fi fost, fără îndoială, fatale, daci adversarii n-ar fi fost francezi, fiindcă francezii, dintre toate naţiile de sub soare, respectă cu cea mai mare stricteţe legile ospitalităţii.

Cum domnul Jolter avea cunoştinţe mai ales printre clericii irlandezi şi englezi şi o serie de persoane de condiţie modestă ce-şi cîştigă traiul punîndu-se la dispoziţia străinilor (fie ca să-i înveţe franceza, fie executînd micile comisioane încredinţate), nu era persoana cea mai indicată pentru a modela gustul unui tînăr gentilom ce călătorea ca să-şi sporească educaţia, dorind să devină, cîndva, un om de vază în propria-i ţară. Conştient de incapacitatea sa, se mulţumea cu rolul de administrator, ţinînd socoteala dreaptă[1] a tuturor cheltuielilor făcute în grup ; ceea ce nu înseamnă că nu cunoştea locurile vizitate de străini când sosesc la Paris pentru prima oară sau că nu ştia pînă la un *liard*[1] cît se cuvine să-i dai elveţianului de la fiecare hotel, deşi în ceea ce priveşte curioasele picturi şl statui peste care dai pretutindeni în metropola aceea era mai ignorant decît un slujitor plătit cu o liră pe zi pentru serviciile sale.

Pe scurt, domnul Jolter putea descrie foarte bine etapele călătoriei, economisind banii ce s-ar fi cheltuit, de altfel, pentru cartea lui Antonim despre curiozităţile Parisului [2] ; era un cunoscător al meniurilor fixe, de la douăsprezece la treizeci şi cinci de lire franceze, cunoştea preţurile pentru o *jiacre* [1] şi o *remise* [2], putea sfi se tocmească cu un *tailleur* [3] sau cu un *traiteur* în legătură cu notele lor de plată şi să-i certe pe servitori într-o franceză tolerabilă. Legile, obiceiul şi spiritul poporului, caracterul diferiţilor inşi, scenele din viaţa protipendadei erau însă lucruri pe care nu avusese nici ocazia să le observe, nici aplecarea să le studieze, nici discernămîntul pentru a le înţelege. Maximele lui, toate, proveneau din pedanterie şi prejudecată ; aşa că percepţia era îngreunată, judecata părtinitoare, maniera stîngace, iar conversaţia absurdă şi neinteresantă ; dar întocmai aşa cum l-am zugrăvit pe pedagogul acesta sînt cea mai

1 Croitor (fr.) (n. tr.).

mare parte a dobitocilor ce îndrumă băieţii necopţi prin lume, sub denumirea de preceptor călător. Aşadar, Peregrine, cunoscînd la perfecţie înzestrările domnului Jolter, nici măcar nu visa să-i ceară sfaturi de bună purtare, ci îşi împărţea timpul după cum îi dicta judecata şi după informaţiile şi poveţele prietenilor care trăiseră mai multă vreme în Franţa, cunoscînd deci mult mai bine ce plăceri puteau oferi acele locuri.

De-ndată ce fu în măsură să-şi facă apariţia *ă la jrangaise*[4], închirie cu luna o trăsură mondenă, vizită galeria Luxembourg, Palais Royal, toate hotelurile distinse, bisericile şi alte locuri celebre din Paris. Văzu St. Cloud, Marii, Versailles, Trianon, St. Germain şi Fontainebleau ; se distră la operă, la baluri mascate, la comedia franceză şi italiană şi rareori pierdea prilejul de **a** se înfăţişa în locurile de promenadă, unde spera s-o întâlnească pe doamna Hornbeck sau să găsească o altă aventură potrivită cu firea lui romantică. N-avea nici o îndoială că persoana sa va atrage atenţia vreunei fete îndrăgostite şi era destul de fudul ca să-şi închipuie că puţine inimi feminine puteau rezista asaltului farmecelor sale, dacă i se dădea ocazia să le prezinte în mod avantajos. Cu toate acestea, asistă, săptâmîni în şir, la foarte multe *spectacles,* fără a culege roadele dorite şi începuse să-şi schimbe părerea despre discernămîntul francez, care-1 ignora de atîta vreme, cînd într-o bună zi, în drum spre operă, careta îi fu oprită de un *embarras* [1] din stradă, provocat de doi ţărani ce intraseră cu căruţele unul în celălalt, schimbară vorbe cu arţag şi numaidecît trecuseră la păruială. înfruntările astea sînt atît de neobişnuite în Franţa, că oamenii îşi închid prăvăliile şi aruncă, de la fereastră, apă rece în capul combatanţilor, ca să pună capăt încăierării. Cea de acum continuă cu multă îndîrjire şi foarte puţină îndemînare, pînă cînd unul dintre bătăuşi se împiedică şi căzu, iar celălalt profită de ghinionul lui şi, încălecîndu-1 aşa cum zăcea întins, începu să-l izbească cu capul de pavaj. Cum echipajul eroului nostru, împiedicat să înainteze, se oprise chiar lîngă scena bătăii respective, Pipes, nemaiputînd îndura să vadă cît de scandalos erau ignorate regulile boxului, sări de pe locul lui, îl descleştă cu sila pe învingător de adversarul lui, îl ridică de jos pe acesta din urmă şi, pe englezeşte, îl încu- rajâ să mai încerce o dată, instruindu-1 în acelaşi timp cum să procedeze, făcîndu-şi mîna pumn aşa cum cerea regulamentul şi adoptînd poziţia potrivită. Văzîndu-se sprijinit, furiosul căruţaş se năpusti asupra duşmanului şi, după toate aparenţele, s-ar fi răzbunat cu vîrf şi îndesat pe loviturile încasate, de n-ar fi fost împiedicat de intervenţia lacheului unui nobil, a cărui trăsură fusese obligată să oprească şi să aştepte sfîrşitul bătăliei. Servitorul, înarmat cu un baston, se dădu jos de pe locul lui şi, fără nici un fel de vorbă sau

[4] **In manieră franţuzească (fr.) (n. tr.).**

ceremonie, se pomi să-şi întrebuinţeze arma pe ţeasta şi umerii ţăranului patronat de Pipes ; la care Thomas, supărat pe purtarea lui lipsită de generozitate, îl cadorisi pe nepoftitul băgăreţ cu un pumn zdravăn în stomac, făcîndu-i măruntaiele apă şi obligîndu-1 să dea drumul interjecţiei „Ah !“, odată cu multe semne de suferinţă şi mirare. Ceilalţi doi feciori de la spatele trăsurii, văzînd cu cîtă neobrăzare le e bătut colegul, zburară în ajutorul lui şi sloboziră o ploaie de pumni în capul agresorului, care nu putea nicicum să se apere sau s-o ia la picior. Deşi nu prea încîntat de purtarea lui Tom, Peregrine nu putu îndura să-l vadă tratat cu atîta asprime, cu atît mai mult cu cît îşi socotea propria onoare

[4] In manieră franţuzească (fr.) (n. tr.).

implicată în gîlceavă; părăsind deci trăsura, se avîntă să-şi salveze însoţitorul, şarjîndu-i pe cei trei inamici cu sabia în mînă. De cum văzură că sosesc întăriri, doi dintre aceştia îşi luară tălpăşiţa, iar Pipes, smulgînd bastonul din mîna celuilalt, îl zvîntă în bătaie atît de nemilos, încît eroul nostru socoti potrivit să intervină în favoarea ad-
1 versarului. Oamenii de rînd rămaseră cu gura căscată
I văzînd nemaipomenita îndrăzneală a lui Pickle, iar acesta,
* aflînd că persoana'pe ai cărei servitori îi pusese la punct | era general şi prinţ de viţă veche, păşi pînă la caleaşca respectivului şi-şi ceru iertare pentru faptele sale, punîn- du-şi comportarea necuviincioasă pe seama necunoaşterii rangului celuilalt. Cu multă politeţe, bătrînul nobil acceptă scuzele, mulţumindu-i că-şi dăduse osteneala de a-i învăţa servitorii cum să se poarte. Ghicind după înfăţişarea tînărului că e un străin de condiţie bună, îl invită cu multă curtoazie să ia loc lîngă el în caleaşcă, presupu- nînd că amîndoi mergeau la operă. Pickle se folosi cu multă bucurie de prilejul de a face cunoştinţă cu o persoană de rang înalt şi, poruncind propriei lui trăsuri să-i urmeze, îl însoţi pe conte în loja sa, conversînd cu el tot timpul spectacolului.

Contele își dădu seama numaidecît că Peregrine nu era lipsit nici de spirit, nici de bun simţ, părînd totodată extrem de satisfăcut de comportarea lui plăcută şi degajată, calităţi pentru care naţia englezească nu este deloc vestită în Franţa, fiind deci cu atît mai surprinzătoare şi mai atrăgătoare în firea eroului nostru. In aceeaşi seară, nobilul îl invită pe Peregrine la el acasă. Prezentîndu-1 doamnei şi mai multor persoane sus-puse ce supau la el, Peregrine fu vrăjit de purtarea lor îndatoritoare şi de conversaţia lor animată şi, după ce fu onorat cu multe dovezi de aleasă consideraţie, îşi luă rămas bun, ferm hotărît să cultive pe mai departe o cunoştinţă atît de valoroasă..

Orgoliul îi şopti că venise vremea să profite-de efectul însuşirilor sale asupra sexului frumos şi se hotărî să cucerească doamnele, folosindu-se de cea mai mare artă şi în- demînare de care se simţea capabil. In acest seop, frecventă cu asiduitate toate saloanele unde avea acces, prin
■ intermediul nobilului său prieten, ce nu lăsa să-i scape nici un prilej de a-i hrăni ambiţia. O vreme, Peregrine se amuză cot la cot cu el, fiind bine primit de cele mai înalte familii din Franţa, dar nu se bucură prea mult timp de avîntata speranţă ce-i măgulise închipuirea. înţelese repede că i-ar fi cu neputinţă să păstreze onorabilele cunoştinţe legate, fără a se angaja zi de zi la

quadrille [1], adică fără să-şi piardă bănuţii, fiindcă orice persoană de rang mare, bărbat sau femeie, era un jucător profesionist şi cunoştea şi practica arta cărţilor — ignorată de el complet — cu toată strălucirea şi fineţea. Mai mult, începea să înţeleagă că în galanteria franţuzească nu era decît un biet novice ; curtoazia aceasta cerea a uimitoare volubilitate, o atenţie incredibilă şi slugarnică acordată fleacurilor, o surprinzătoare capacitate de a izbucni în rîs din pură complezenţă şi o conversaţie de o nulitate pe care nu putea spera s-o atingă vreodată. Pe scurt, eroul nostru — care ar fi trecut, printre concetăţenii săi, drept un individ deosebit de amuzant — era considerat, în briantele cercuri franceze, un tînăr extrem de flegmatic din fire. Să nu ne mirăm aşadar că mîndria îi fu rău jignită văzînd că nu i se dă importanţa cuvenită, lucru pus fără şovăire pe seama judecăţii defectuoase şi a gustului pervertit al francezilor, începu să se simtă dezgustat de comportarea venală şi de minţile scurte ale doamnelor şi, după ce risipise cîteva luni bune şi o sumă frumuşică de bani, făcînd, fără rezultat, curte şi complimente, renunţă la această îndeletnicire, re- semnîndu-se să asculte conversaţia unei vesele *fille de joye* [2], ale cărei farmece le obţinu contra sumei de douăzeci de *louis* pe lună. Ga să poată suporta mai uşor cheltuiala cu pricina, concedie în acelaşi timp caleaşca şi pe la-cheul francez.

Pe urmă se înscrise ca să-şi desăvîrşească studiile într-o vestită academie, şi legă cunoştinţă cu mai mulţi oameni cu scaun la cap, întîlniţi la cafeneaua şi restaurantul pe care le frecventa ; aceştia contribuiră din plin la şlefuirea cunoştinţelor şi gustului său; căci, lăsînd toate prejudecăţile la o parte, trebuie să recunoaştem că în Franţa prisosesc oameni de o cinste desăvîrşită, înţelepciune profundă **fi o** educaţie dintre cele **mai** generoase. Din discuţiile avute cu astfel de oameni, Peregrine îşi făcu o idee cît se poate de limpede despre guvernarea ţării şi constituţia ei ; dar, deşi nu putu să nu admire ordinea şi organizarea excelentă a administraţiei, rezultatul investigaţiilor sale fu **că** se felicită pentru faptul de a se putea bucura de privilegiul unui supus al coroanei britanice. Intr-adevăr, dreptul cîşti- gat prin naştere se dovedea a fi neprjeţuit: atîtea întîm- plări scandaloase îi săreau în ochi în fiecare zi, încît doar prejudecata cea mai crasă ar fi putut susţine inexistenţa unui asemenea drept.

1 Joc de cărţi In patru, foarte răspindit ta sec. al XVIII-lea <p.tr.).

CAPITOLUL XLIV

îşi face o idee clară despre guvernarea Franţei; se ceartă cu un muşchetar, apoi se bate cu el şi îl învinge, după ce-l pedepseşte pentru a se fi amestecat în distracţiile lui amoroase

Dintre multe alte exemple de aceeaşi natură, mă gîn- desc că nu-i nepotrivit să ofer cîteva mostre ale modului în care se împarte la ei dreptatea — întîmplări petrecute în timpul şederii lui Peregrine la Paris — pentru ca aceia ce nu au prilejul să facă singuri asemenea observaţii, sau sînt în pericol de a se lăsa influenţaţi de false reprezentări, să-şi poată compara condiţia proprie cu a vecinilor şi să privească în adevărata ei lumină constituţia sub care trăiesc.

Cînd unei preadistinse doamne i-a făcut caricatura un condeier obscur, cu neputinţă de descoperit, ministrul, dînd curs plîngerii ei, ordonă să fie arestaţi şi trimişi la Bastilia nu mai puţin de douăzeci şi cinci de abaţi, potrivit maximei lui Irod, care a poruncit măcelărirea inocenţilor, sperind că ţinta principală a cruzimii sale nu va putea scăpa vie din măcel ; iar prietenii nefericiţilor deţinuţi n-au îndrăznit nici măcar să se plîngă de persecuţia nedreaptă, ci au ridicat doar din umeri, deplîngînd în tăcere nenorocirea, neştiind dacă le va mai fi dat să-i vadă vreodată.

Tot pe atunci, un gentilom de familie bună, persecutat multă vreme de un duce atotputernic ce locuia în apropiere, reuşi să-i fie prezentat regelui, iar acesta, primin- du-i plîngerea cu multă graţie, îl întrebă în ce regiment slujeşte. Cînd petiţionarul îi răspunse că nu are cinstea de a servi în armată, suveranul îi înapoie jalba nedeschisăj refuzînd să asculte fie şi cel mai mic amănunt al plîngerii, astfel că, departe de a i se repara nedreptatea, rămase mai mult decît oridnd la cheremul asupritorilor. De fapt, cu atîta sîrg sînt descurajaţi toţi cei ce-şi închipuie că pot trăi independent de favorurile curţii şi de cunoştinţe, încît unul dintre gentilomi, cărora Peregrine le cultiva prietenia,

recunoscu fără ocol că poseda un locşor romantic într-una dintre provincii şi că e foarte îndrăgostit de viaţa de la ţară, dar că nu îndrăznea să locuiască la moşie ca nu cumva, înconjurîndu-i cu mai puţine atenţii pe cei mari, care-1 onorau cu protecţia lor, să devină victima vreunui arendaş prea lacom.

Cît despre oamenii simpli, aceştia sînt deprinşi în aşa măsură cu obrăznicia şi oprimarea pe care o suferă din partea^ celor puternici, încît orice prăpădit de subaltern, orice odraslă scăpătată de nobil, orice slugă umilă de la curte îi poate înjura şi insulta fără să fie tras la răspundere. Un anumit *ecuyer,* sau neguţător de cai, aflat în slujba regelui, dîndu-se într-o zi pe mîinile unui bărbier care tăie, din greşeală, capul unui coş de pe obrazul lui, sări în picioare şi, scoţînd spada, îl răni grav la umăr. Deşi rănit, bietul meseriaş făcu o încercare de a fugi, dar fu urmărit de barbarul asasin care, nesocotindu-se pe deplin răzbunat, îi străpunse încă o dată trupul cu spada, omorîndu-1 pe loc. După ce comise inumana faptă, se îmbrăcă foarte dichisit şi, mergînd la Versailles, obţinu numaidecît iertarea pentru cele făcute, bucurîndu-se cu atîta neobrăzare de triumful brutalităţii sale, încît de cum avu ocazia să fie bărbierit din nou, se aşeză pe scaun cu sabia trasă, gata să ucidă încă o dată, dacă bărbierul avea să comită aceeaşi greşeală. Atît de obişnuiţi erau însă oamenii aceştia cu supunerea, încît atunci cînd Peregrine îi povesti, în cuvinte pline de revoltă şi groază, propriului său frizer despre asasinat, nenorocitul, scos din minţi, răspunse că da, era, fără îndoială, o mare nenorocire, dar pricinuită de mînia unui gentilom şi observă, ca o laudă adusă administraţiei, că izbucnirile acestea de mînie nu sînt niciodată pedepsite în Franţa.

La cîteva zile de la, comiterea respectivei barbarii, eroul nostru — inamic declarat al oricărei nedreptăţi — aflîn- du-se într-o lojă din faţă la teatru, fu martorul ocular al unei întîmplări care-1 indignă peste măsură. Un ins înalt şi feroce din stal, fără a fi provocat, ci îmboldit numai de * vanitatea deşartă, puse mîna pe pălăria unui tînăr foarte cuviincios, ce se întîmpla să stea în faţa lui şi i-o răsuci pe cap.

Bărbatul, ofensat, se întoarse spre agresor şi întrebă, politicos, cărei cauze îi datorează un astfel de tratament, dar nu primi nici un răspuns, iar cînd se uită în altă direcţie, insulta se repetă. Atunci îşi exprimă iritarea, cum şade bine unui om curajos, şi-i ceru neobrăzatului să iasă cu el afară. De-abia apucă să-şi facă intenţia cunoscută, că adversarul, fierbînd de mînie, îşi trase fioros pălăria peste ochi şi, proptindu-şi mîinile în şold, declară cu vocea poruncitoare :

— Ascultă-mă, dom'le Perucă Rotundă, poate nu ştii că ai de-a face cu un muşchetar.

De cum îi ieşi de pe buze înspăimîntătorul cuvînt, tot sîngele dispăru din buzele nefericitului tînăr care, cu supunerea cea mai abjectă, îşi ceru iertare pentru îndrăzneală şi o obţinu cu greu, doar cu condiţia de a părăsi numaidecît teatrul. După ce-şi exercitase autoritatea, muşchetarul se întoarse spre unul dintre tovarăşii săi şi, cu un aer de ridiculizare dispreţuitoare, îi spuse că fusese cît pe-aci să aibă de-a face cu un burghez, adăugind, spre a face ironia şi mai muşcătoare :

— Pe cinstea mea ! Cred că-i un doctor !

Neruşinata purtare a muşchetarului îl irită şi enervă pe eroul nostru în aşa măsură, încît nu-şi putu înfrîna mînia şi şi-o manifestă, spunîndu-i acestui Hector :

— Domnule, şi un doctor poate fi un om de onoare !

Acestei observaţii, făcută cu o mutră foarte grăitoare, muşchetarul nu-i răspunse decît cu un hohot tare de rîs, la care se alăturară şi tovarăşii săi ; Peregrine, clocotind de indignare, îl numi *fanfaron* şi se retrase, aşteptîndu-se să vină după el în stradă. Celălalt înţelese aluzia şi fără îndoială că s-ar fi încăierat, dacă un ofiţer de gardă, auzind ce se petrece, nu i-ar fi împiedicat să se întîlnească, ares- tîndu-1 pe loc pe muşchetar. Tînărul nostru gentilom aşteptă la intrarea parterului pînă cînd află despre intervenţia gărzii ; atunci o luă spre casă, foarte necăjit şi dezamăgit, pentru că in asemenea ocazii teama şi sfiala îi erau cu totul străine şi dorise din toată inima să-i dea o lecţie usturătoare bătăuşului ce-1 tratase atît de nerespectuos.

Respectiva aventură nu se petrecuse în secret şi ajunse, prin

mijlocirea unor cetăţeni englezi, aflaţi la faţa locului, pînă la urechile domnului Jolter ; preceptorul, care-şi făcuse despre muşchetari o părere absolut îngrozitoare, speriat de gîlceavă şi de consecinţele acesteia, ce-i puteau fi fatale băiatului' se adresă ambasadorului britanic, implo- rindu-1 să-l ia pe Peregrine sub protecţia sa. Excelenţa sa, de cum se informă despre împrejurările în care avusese loc disputa, trimise un om de-al său să-l invite la masă pe Peregrine şi, după ce-i dădu toate asigurările că se putea baza pe sprijinul şi respectul său, îi zugrăvi atît de convingător pripeala şi nechibzuinţa comportării sale, încît tînărul promise să-şi cîntărească pe viitor cu mai multă atenţie acţiunile şi să nu se mai gîndească, pentru moment, la muşchetar.

La cîteva zile după luarea acestei lăudabile hotărîri, Pipes, care dusese un bileţel amantei stăpînului, îl informă că văzuse în apartamentul femeii, pusă pe o placă de marmoră, o pălărie cu dantelă şi că doamna avusese o înfăţişare destul de răvăşită cînd apăruse din dormitor ca să ia scrisorica.

Din aceste informaţii răzleţe, gentilomul nostru îşi formă bănuiala — sau mai degrabă convingerea fermă — că femeia îi e necredincioasă ; fiind de-acum mult prea sătul de ea, nu se supără că-i dădea prilejul de a renunţa să o mai vadă. De aceea, ca s-o poată surprinde chiar în clipa cînd îşi călca jurămîntul, şi în acelaşi timp să-l pedepsească pe galantonul neobrăzat ce-i încălcase domeniul, născoci de unul singur un plan, pus în practică după cum urmează *

In timpul următoarei întrevederi cu Dulcineea sa, departe de a-şi trăda prin vreun semn nemulţumirea şi gelozia, se prefăcu îndrăgostit lulea şi, după ce petrecu toată după-amiaza cu ea, arătîndu-se pe deplin încîntat şi satisfăcut, îi spuse că e aşteptat la Fontainebleau şi câ trebuie să plece de la Paris chiar în seara aceea, aşa că nu va avea plăcerea de a o mai vedea în următoarele zile.

Doamna, foarte pricepută la şiretlicurile profesiunii sale, se prefăcu nespus de îndurerată la primirea acestei veşti, implorîndu-1, cu nenumărate dovezi de adevărată iubire, să se întoarcă în braţele-i iubitoare cît mai repede posibil, în aşa fel

încît Peregrine plecă de acolo aproape convins de sinceritatea femeii. Hotărît totuşi să-şi ducă

planul pînă la capăt, plecă într-adevăr din Paris, împreună cu doi sau trei gentilomi cunoscuţi, care închiriaseră o *remise* pentru o excursie de plăcere pînă la Versailles ; şi, după ce-i însoţi pînă la satul Passe, se întoarse, la asfinţit, în oraş, pe jos.

Aşteptă nerăbdător să bată miezul nopţii şi, înarmat cu două pistoale de buzunar, însoţit de omlil său de încredere, Tom, ce strîngea în mînă un ciomag, reapăru în preajma locuinţei suspectei îndrăgostite. Dîndu-i instrucţiuni lui Pipes, bătu uşor la uşă şi, de cum îi deschise lacheul, se repezi înăuntru, nelăsîndu-i omului timp să-şi revină din uluiala provocată de neaşteptata lui sosire. Punîndu-l pe Tom de strajă la uşă, îi porunci valetului apucat de tremurici să-i lumineze scările pînă la budoarul stăpînei. Cînd pătrunse în anticameră, primul obiect înfăţişat privirii sale fu o sabie aflată pe masă ; o înhăţă imediat, zbie- rînd cu o voce tunătoare şi ameninţătoare că iubita îl în- şală şi se lăfăieşte în pat cu un curtezan pe care are de gînd să-l ucidă pe loc. Ameninţarea aceasta, subliniată de nenumărate sudalme, fusese anume pregătită pentru urechile rivalului. Văzînd cît de setos era de sînge, acesta se ridică din pat, cuprins de panică şi, gol puşcă, sări din balcon în uliţă, în timp ce Peregrine izbea uşa cu pumnii, cerind să i se dea drumul şi, ghicindu-i intenţia, îl lăsă să se retragă în grabă. Pipes, santinelă la intrare, de cum îl văzu pe fugar coborînd, îl atacă cu ciomagul, fugărin- du-l de la un capăt la celălalt al uliţei, şi încredinţîndu-l în cele din urmă paznicului de noapte, care-l duse ofiţerului de serviciu într-o stare de plîns şi dezonorat.

între timp, deschizînd cu forţa uşa iatacului, Peregrine o află acolo pe doamnă cuprinsă de panică şi consternare, cu lucruşoarele favoritului risipite peste tot prin odaie ; indignarea lui fu îndoit răzbunată cînd află, prin întrebări aspru puse, că individul atît de dezagreabil întrerupt din eforturile lui amoroase nu fusese altul decît muşchetarul cu care se certase la comedie. O făcu pe nimfă cu ou şi cu oţet pentru ingratitudinea şi perfidia ei şi, spunîndu-i să nu se mai aştepte s-o stimeze în continuare, sau să mai profite de dărnicia de care se bucurase pînă atunci din parte-i, se întoarse la el acasă, bucuros foarte de rezultatul aventurii.

Soldatul, înnebunit de dezonoarea ce-i căzuse pe cap şi de insulta strigătoare la cer de a fi fost ciomăgit de valetul englez, anume instruit — socotea el — de către stă- pînul său în acest scop, de cum scăpă de situaţia înjositoare în care se pomenise, arzînd de dorul de a se răzbuna pe autorul afrontului, veni la Peregrine acasă să-i ceară satisfacţie, pe zidurile de apărare, a doua zi, înainte de răsăritul soarelui. Eroul nostru îi dădu toate asigurările că va veni, fără greş,

să-i arate tot respectul său la ora şi locul convenit. Prevăzând că preceptorul, cu grija lui stânjenitoare, l-ar putea împiedica să-şi onoreze cuvîntul, în- trucît îl văzuse sosind pe muşchetar, îi comunică domnului Jolter că franţuzul îl vizitase fiindcă primise ordin de la superiorii săi să-şi ceară scuze pentru bădărăniile de la teatru şi că se despărţiseră în termenii cei mai prietenoşi. Asigurările acestea, dimpreună cu purtarea calmă şi nepă- sătoare afişată de Pickle pe tot parcursul zilei, potoliră temerile ce începuseră să pună stăpînire pe imaginaţia pedagogului, aşa că tînărului nu-i fu greu să şteargă putina noaptea, ducîndu-se la locuinţa unui prieten, pe care-l luă cu el ca secund, plecînd apoi imediat pe cîmp, pentru a nu fi găsit de Jolter, dacă-ar fi pornit să-l caute, obser- vîndu-i lipsa.

Precauţia fusese necesară : întrucît nu apăru la cină, iar Pipes, de obicei nedezlipit de el oriunde s-ar fi dus, *t* n-avea habar pe unde se află, preceptorul fu teribil de alarmat de dispariţia lui şi-i porunci slugii lui Peregrine să dea fuga'şi să-şi caute stăpînul în toate locurile unde mergea de obicei ; el însuşi se duse la comisar şi. comunicîndu-i bănuielile, primi un detaşament de poliţişti călare care să patruleze *Ies environs* [1] şi să împiedice duelul. Pipes i-ar fi putut da informaţii despre numele şi adresa muşchetarului, iar acesta prins, duelul n-ar mai fi avut loc ; dar el preferă să liu-şi asume riscul de a nu-şi asculta stăpînul şi de a se amesteca unde nu-i fierbe oala — mai . mult, avea dorinţa vie ca franţuzul să fie umilit, neîndo- indu-se că Peregrine le putea veni de hac chiar şi la doi francezi deodată, oricine-ar fi fost ei. Mînat deci de încredere, îşi căută cu mare zel stăpînul, nu ca să-l împiedice să-şi realizeze intenţiile, că pentru a-1 însoţi în bătălie, a fi alături de el şi a vedea că se face dreptate.

In timp ce se desfăşurau cercetările acestea, eroul nostru şi camaradul său stăteau pitiţi în nişte ierburi mari ce creşteau pe marginea parapetului, la numai cîţiva iarzi de locul unde se înţeleseseră să se întîlnească cu muşchetarul. Abia începuse lumina dimineţii să deseneze contururile lucrurilor, că-şi şi zăriră adversarii înaintînd inimos spre locul stabilit. Văzîndu-i că vin, Peregrine se repezi îndată spre terenul de luptă, ca să-i aparţină gloria de a fi sosit primul; săbiile fură trase şi cei patru angajară lupta cît ai clipi din ochi. înflăcărarea lui Pickle fu cît pe-aci să-l coste viaţa, fiindcă, neatent cum păşeşte, se aruncă numai- decît asupra adversarului şi, împiedicîndu-se de o piatră, primi o rană într-o parte a capului înainte de a-şi redştiga echilibrul. Departe de a-1 demoraliza, uşorul insucces nu făcu decît să-l întărite şi mai tare ; înzestrat fiind cu o agerime neobişnuită, îşi recăpătă într-o clipă echilibrul şi, parind a doua

[1] **împrejurimile (fr.) (n. tr.).**

lovitură, fandă atît de rapid, încît soldatul nu avu timp să ridice garda, ci fu imediat străpuns chiar în îndoitura braţului drept şi scăpă spada din mînă, victoria lui Peregrine fiind deci completă.

Terminind trebuşoara asta şi primind confirmarea victoriei din partea adversarului care, cu o înfăţişare foarte tristă, observă că în ziua aceea avusese ghinion, Peregrine alergă să-i despartă pe secunzi, tocmai cînd spada zbura din mîna prietenului său ; se angajă în luptă în locul lui şi, după toate probabilităţile, ar fi urmat o încăierare pe cinste, dacă n-ar fi fost întrerupţi de gărzi, la vederea cărora cei doi francezi o luară la sănătoasa, în timp ce eroul nostru şi prietenul său se lăsară făcuţi prizonieri de detaşamentul anume trimis în acest scop şi duşi în faţa magistratului ; acesta, mustrîndu-i aspru pentru îndrăzneala de a fi înfăptuit lucruri oprite prin lege, îi puse în libertate fiindcă erau străini, atrăgîndu-le atenţia să se ferească pe viitor de astfel de situaţii.

La întoarcerea lui Peregrine acasă, Pipes, văzînd cum picură sîngele peste legătoarea de gît şi peste inelul de

diamant, dădu semne evidente de surpriză şi îngrijorare, nu din pricina rănii, căci n-o credea periculoasă, ci pentru reputaţia bătrînei Anglii, care, se temea el, ieşise şifonată din duel. Nu se putu stăpîni să nu spună, în timp ce-şi urma stăpînul în odaie, cu un aer trist:

— Presupun că i-ai dat neîndemânaticului de franţuz măcar atâta cît ai încasat

[1] împrejurimile (fr.) (n. tr.).

r

Domnul Jolter ameninţă să-l părăsească, din pricina purtării sale scandaloase, pe care promite s-o corijeze ; hotărirea lui este însă învinsă de impetuozitatea pasiunii.

Din întîmplar6 se întîlneşte cu doamna Hornbeck, care fuge de la soţul ei cu Peregrine, dar e recuperată prin intervenţia ambasadorului britanic

Deşi extrem de încîntat să-l vadă pe Peregrine nevătămat, domnul Jolter nu-1 putu ierta pentru teama şi îngrijorarea îndurate din pricina lui şi-i spuse în faţă că, în duda simpatiei şi ataşamentului pe care le avea pentru el, va pleca numaidecît înapoi în Anglia, de va mai auzi vreodată că s-a lăsat tîrît într-o nouă aventură asemănătoare, căci nimeni nu-i putea pretinde să-şi sacrifice propria linişte sufletească de dragul consideraţiei nerăsplătite faţă de un om ce părea hotărît să-i dea mereu prilejuri de nelinişte şi teamă.

Răspunzîndu-i, Pickle spuse că domnul Jolter ar trebui să fie convins deja că satisfacţia şi confortul său stau mereu în atenţia lui ; ştia doar prea bine că întotdeauna îl considerase mai mult un prieten decît un sfătuitor sau preceptor şi că-i dorea tovărăşia în Franţa pentru a-i promova interesul, iar nu pentru cîştigurile la care se putea aştepta de pe urma învăţăturii sale. Aceasta fiind situaţia, avea toată libertatea să-şi urmeze propriile înclinaţii şi să hotărască singur dacă va mai rămîne sau va pleca, deşi nu putea să nu se recunoască îndatorat grijii exprimate de preceptor pentru siguranţa sa şi — pentru binele său propriu — avea să se străduiască a nu-i mai da nici un prilej de tulburare în următoarele zile.

Nimeni nu se pricepea mai bine decît Peregrine să tragă concluzii morale pe marginea propriei sale rele purtări ; reflecţiile lui erau juste şi pline de perspicacitate, singurul lor dezavantaj fiind că le formula prea tîrziu. Imagina o mie de moduri de conduită exemplară dar, ca toţi născocitorii, n-avea niciodată suficient interes să-şi ţină pasiunile in friu pentru a transpune vreunul in faptă. In toiul aventurilor galante, primise o scrisoare de la prietenul Gauntlet, cu un post-scriptum al încîntătoarei Emilia, dar epistola sosise într-un moment îoarte nepotrivit, cînd imaginaţia îi era înfierbîntată de cuceriri ce-i linguşeau mult mai plăcut ambiţia, aşa că nu reuşise să găsească timp sau chef, din ziua aceea, pentru a răspunde cum se cuvine scrisorii chiar de el solicitate ; între timp, în vanitatea lui ajunsese să dezaprobe logodna contractată în tinereţea crudă şi lipsită de experienţă ; orgoliul îi şoptea că se născuse pentru face o carieră atît de importantă în viaţă, încît

[1] **împrejurimile (fr.) (n. tr.)**

gîndurile trebuiau să i se ridice deasupra oricăror legături mediocre, iar atenţia să i se fixeze asupra obiectelor ce exercită cea mai sublimă atracţie. Poruncile mîndriei lui ridicole aproape că-i şterseseră din amintire chipul blîndei sale logodnice, sau cel puţin îi denaturaseră în asemenea măsură integritatea şi simţul moral, încît începuse să nutrească, în legătură cu fata, intenţii cu totul nedemne de caracterul lui şi de meritele Emiliei.

Intre timp, neavînd nici o jucărie cu care să-şi umple ceasurile de zăbavă, se folosi de cîţiva spioni şi făcu în persoană turul cîrciumilor în fiecare zi, ca să dea de urma domnului Hornbeck, fiindcă ardea de pofta de a mai avea o întrevedere cu soţia lui. Petrecuse două săptămîni întregi cu căutările astea cînd, aflîndu-se din întîmplare la un spital pentru invalizi, cu un gentilom sosit din Anglia de curînd, de cum intră în biserică, o zări pe doamna cu pricina, însoţită de bărbatul ei, care, văzîndu-1 pe eroul nostru, se schimbă imediat la faţă şi privi în altă parte, dorind să descurajeze orice încercare de a intra în vorbă. Peregrine însă, nelăsîndu-se intimidat atît de uşor, înainta, sigur de sine, spre tovarăşul său de drum şi, stringîndu-i mîna, îşi exprimă satisfacţia de a-1 fi reîntîlnit pe neaşteptate, dojenindu-1 cu blîndeţe pentru plecarea precipitată de la Chantilly. înainte de a putea deschide Hornbeck gura, se întoarse spre soţia lui şi-i adresă complimente de aceeaşi natură, asigurînd-o cu priviri grăitoare că fusese foarte supărat cînd îi retezase orice posibilitate de a-i Închina omagiile sale după sosirea la Paris. Intorcîndu-se din nou spre soţ, care socotea că e bine să se ţină cît mai

[1] **împrejurimile (fr.) (n. tr.).**

aproape de el pe timpul convorbirii, dori să afle unde putea avea privilegiul de a-1 vizita, remarcînd în acelaşi timp că el locuieşte la I'*Academie de Palfrenier* [4].

Fără să se scuze pentru că-1 părăsise în drum, domnul Hornbeck îi mulţumi domnului Pickle pentru amabilitate într-un chip foarte rece şi neîndatoritor, spunînd că, de vreme ce intenţionează să se mute peste o zi, două, nu se va putea bucura de plăcerea de a-1 revedea decît după ce se va fi instalat; atunci îl va căuta la Academie şi-l va conduce la noua sa reşedinţă.

Cunoscînd destul de bine sentimentele acestui gentilom, Pickle nu dădu prea multă crezare promisiunii şi făcu, prin urmare, diverse încercări de a sta de vorbă între patru ochi cu doamna, izbindu-se însă de fiecare dată, de vigilenţa neobosită a soţului ; singura plăcere imediată cu care se alese de pe urma întîmplâtoarei întîlniri fu o strîngere dulce de mînă, primită pe cînd o ajuta să urce în trăsură. Cu toate acestea, întrucît fusese martor direct al capaci tăţii doamnei de a inventa situaţii neprevăzute şi pentru că ştia inima femeii predispusă în favoarea sa, avu unele vagi speranţe de a putea profita de pe urma înţelegerii ei şi aşteptările nu-i fură dezamăgite. Chiar a doua să dimineaţa, un *savoyard* [2] îl căută la Academie şi-i puse în mînă următorul bilet :

„Draghe Domle,

Avînd plăcerea de a vă întîlni la hospitalul anvalizilor îm iau libertatea să vă las să ştiţi că locuiesc la *Hottail de May Cang dangle Rouy*

»0
t

Doghouseten, cu doao stîlpe la poartă, niciuna preantreagă, unde voi sta la jam în kazcă veţi fi amabil să treci pacolo la ora şease sară cînd domnu Hornbeck merge la *Calfkay de Contea.* Vă rog pre numele lui Hriistos nu cumva să afle soţu că îmi va face iad viaţa pe pămînt. Din partea, draghe domle,

Preaumilei voastre servitoare
DEBORAH HORNBECK*

Tînărul gentilom fu nemaipomenit de încîntat la primirea elegantei epistole, adresată *A Monsr Mons^T Pickhell, a la Gaddamme de Paul Freny* şi nu întîrzie să dea ascultare chemării, la ora indicată, cînd doamna, credincioasă cuvîntului dat, îi făcu semn să urce şi avu norocul să intre, nevăzut, în odaia ei.

După primele manifestări de bucurie reciprocă, prilejuite de revederea lor, femeia îi spuse că soţul ei era foarte supărat şi morocănos de cînd cu aventura de la Chantilly, pe care încă n-o

mistuise ; că-i dăduse instrucţiuni foarte stricte să evite orice întîlnire cu Pickle, ameninţînd-o chiar că o va închide pe viaţă într-o mănăstire, de-şi va descoperi vreodată fie şi cea mai mică dorinţă de a reînnoi legătura cu el ; că de cînd sosise la Paris stătuse singură cuc în odaie, fără să aibă voie să viziteze oraşul, fără nici un suflet în preajmă, afară doar de proprietăreasă, a cărei limbă n-o pricepea ; aşa că, voinţa fiindu-i frîntă şi sănătatea periclitată, bărbatul se lăsase convins acum cîteva zile s-o scoată de cîteva ori la aer, şi atunci văzuse grădinile Luxembourg, Tuileries şi Palais Royal, deşi numai la ceasurile cînd nu era ţipenie pe alei ; în timpul uneia dintre excursii avusese fericirea de a se întîlni cu el. La sfîrşit, îi dădu de înţeles că, decît să continue' să trăiască închisă toată ziulica în casă, cu un bărbat pe care nu-l iubeşte, prefera să fugă de acolo şi să se pună sub protecţia iubitului ei.

Oricît de negîndită şi pripită ar fi fost declaraţia femeii, Peregrine era un gentilom mult prea galant ca să dezamăgească speranţele doamnei, prea stăpînit de patimă pentru a prevedea consecinţele unui pas atît de periculos. Fără ezitare deci, îmbrăţişă propunerea şi, drumul fiind liber, ieşiră în stradă, unde Peregrine chemă un *fiacre* şi-i porunci vizitiului să-i ducă la o tavernă. Dîndu-şi seama însă că n-o va putea ascunde de iscodirea locotenentului de poliţie de va rămîne între zidurile Parisului, închine o *remise* şi chiar în seara aceea o transportă la Villejuif, cam la patru leghe depărtare, unde rămase cu ea toată noaptea. A doua zi se întoarse acasă, după ce o instalase într-o pensiune onorabilă şi stabilise regimul vizitelor sale viitoare.

In vreme ce îşi savura în felul ăsta victoria, soţul se perpelea în chinurile iadului. Intorcîndu-se de la cafenea şi înţelegînd că nevasta îşi luase călcîiele la spinare, fără a fi fost văzută de vreun membru al familiei, începu să urle, făcînd spume la gură de furie şi gelozie şi, înnebunit de mînie, o acuză pe proprietăreasă că fusese complice la fugă, ameninţînd s-o pîrască numaidecît comisarului. Femeia nu-şi putea imagina cum doamna Hornbeck — despre care ştia că nu cunoaşte nici boabă de franceză şi nu se întovărăşeşte cu nimenea — izbutise să înşele vigilenţa soţului şi să găsească adăpost într-un loc unde nu avea cunoştinţe ; i se deşteptă deci bănuiala că emoţia chiriaşului nu era decît o suferinţă prefăcută, menită să ascundă tratamentul brutal aplicat nevestei, care, probabil, devenise victima geloziei lui. Prin urmare, îl cruţă de osteneala de a-şi pune în practică ameninţarea şi fără a sta prea mult pe gînduri, se înfăţişă ea însăşi magistratului, spu- nînd tot ce ştia în legătură cu misterioasa afacere, nu fără a strecura unele insinuări privitoare la firea lui Hornbeck, pe care o prezentă ca fiind arţăgoasă şi capricioasă în ultimul hal.

In vreme ce dădea informaţiile acestea, luîndu-i-o înainte pîritorului, fu întreruptă de însuşi Hornbeck, care-şi formulă plîngerea cu o tulburare, mînie şi nerăbdare atît de evidente, încît comisarului nu-i fu greu să-şi dea seama că nu avea nici un amestec în dispariţia soţiei sale. Il trimise la locotenentul de poliţie, de competenţa căruia ţineau asemenea întâmplări. Respectivul gentilom — în jurisdicţia căruia intra întregul Paris — ascultă amănuntele privitoare la necazul lui Hornbeck şi-l întrebă dacă bănuieşte cam cine ar putea fi seducătorul tovarăşei sale de jug ; cînd Hornbeck îl desemnă pe Peregrine drept obiect al suspiciunilor sale, ofiţerul îi dădu un mandat şi un detaşament de soldaţi, ca s-o caute şi s-o captureze pe fugară.

Soţul îi conduse numaidecît la academia unde era găzduit eroul nostru şi după ce scotociră peste tot — spre uluirea 'domnului Jolter — fără a o găsi nici pe femeie, nici pe presupusul răpitor, merse cu ei la toate hanurile ţi drciumile din *faubourg.* Cercetate fiind şi acestea, fără succes, se întoarse la magistrat, cuprins de disperare şi

obţinu promisiunea că se va face o căutare atît de intensă, încît în cel mult trei zile va afla ceva despre ea, cu condiţia să mai fie în viaţă şi să se afle între zidurile Parisului.

Aventurierul nostru prevăzuse că se va stîmi multă agitaţie şi n-a fost deci luat prin surprindere cînd preceptorul îi povesti ce se întîmplase. Cînd fu rugat — cu multe implorări patetice ce făceau aluzii la păcatul odios al adulterului, la supărarea nefericitului soţ şi la primejdia de a-şi atrage antipatia unei ocîrmuiri despotice,. care, solicitată fiind, n-ar întîrzia să îmbrăţişeze cauza celui nedreptăţit — să predea femeia proprietarului ei legitim, Peregrine negă, plin de insolenţă, că ar avea vreun amestec în toată tărăşenia, se prefăcu supărat pe purtarea lui Hornbeck, îl ameninţă cu bătaia pentru defăimătoarele-i bănuieli şi-şi exprimă neplăcerea faţă de credulitatea lui Jolter, care părea că pune la îndoială adevărul spuselor sale.

în ciuda siguranţei de sine arătate de Peregrine, Jolter nu reuşea să-şi înfringă bănuiala că învăţăcelul e nesincer. Făcîndu-i o vizită neconsolatului soţ, îl imploră, în numele onoarei ţării sale şi de dragul propriei luj reputaţii, să nu se mai adreseze locotenentului de poliţie, ci ambasadorului britanic care, cu îndemnuri prieteneşti, îl va convinge în cele din urmă pe domnul Pickle să facă tot posibilul pentru a îndrepta lucrurile, dacă era cu adevărat autorul nedreptăţii ce i se făcuse. Preceptorul îşi însoţi povaţa cu multe dovezi de simpatie şi bunăvoinţă, promiţînd să-şi pună toată influenţa în slujba lui Hornbeck, aşa că în cele din urmă soţul încornorat îi acceptă propunerea, şi-i comunică magistratului hotărîrea sa. Acesta îi lăudă ideea, spunînd că e soluţia cea mai decentă şi cea mai de dorit; pe urmă, Hornbeck ceru adienţă la Excelenţa Sa, care, dînd imediat curs dorinţei lui, trimise chiar în seara aceea după tînărul nostru gentilom şi-i făcu, între patru ochi, o morală atît de zdravănă, încît îi smulse o mărturisire completă ; avînd destul discemămînt ca să-şi dea seama că spiritul lui Peregrine nu putea fi îngenuncheat prin asemenea atacuri, nu-1 bombardă cu maxime acre şi dispreţuitoare, nici cu mustrări aspre ci, întîi de toate, luă peste picior geniul lui de intrigant şi apoi, cu mult umor, îi descrise disperarea bietului soţ încornorat, pe drept pe-

depsit — recunoscu el — pentru absurditatea comportării sale ; tn cele din urmă, făcîndr presupunerea că pentru Peregrine renunţarea la o cucerire atît de uşoară n-ar însemna prea mare lucru, mâi ales că o avea deja de multă vreme în stăpînire, îi demonstră necesitatea şi avantajele de a o înapoia celui îndrituit, nu doar de dragul propriei sale reputaţii şi a întregii sale naţii, dar şi pentru a-şi face mai uşoară viaţa care — altfel — avea să fie, în scurt timp, hărţuită amarnic din pricina poverii acesteia, ce-1 va tîrî într-o mie de greutăţi şi neplăceri. Pe lîngă aceasta, îl asigura că era deja înconjurat, din ordinul locotenentului de poliţie, de nenumăraţi spioni, care îi vor observa toate mişcările şi vor descoperi imediat ascunzătoarea unde depusese preţiosul trofeu. Argumentele astea, felul deschis, prietenos în care fură enumerate, dar mai ales ultima remarcă îl făcură pe tînărul gentilom să-i dezvăluie ambasadorului tot ce înfăptuise şi să promită că se va supune hotărîrilor Excelenţei Sale, cu condiţia ca doamna să nu aibă de suferit de pe urma pasului făcut şi să fie primită de soţul ei cu tot respectul şi veneraţia ce i se cuveneau. Condiţiile îi fură acceptate şi se angajă s-o aducă în patruzeci şi opt de ore. Luînd imediat trăsura, merse în satul unde era găzduită femeia şi petrecu o zi şi o noapte străduindu-se s-o convingă că în astfel de împrejurări nu se puteau bucura unul de celălalt. Reîntors la Paris, o depuse în mîi- nile ambasadorului iar acesta, după ce-i dădu toate asigurările că se poate bizui pe prietenia şi protecţia lui, în caz eă va avea de suferit de pe urma firii geloase a domnului Hornbeck, o predă stăpînului legitim, sfătuindu-1 s-o cruţe pe viitor de restricţiile ce fuseseră, după toate probabilităţile, adevărata cauză a fugii ei, şi să încerce să-i redştige iubirea printr-o comportare tandră şi respectuoasă.

Soţul se arătă foarte spăsit şi ascultător şi făgădui să se dedice de acum încolo în special găsirii unor căi de a satisface dorinţele şi plăcerile doamnei sale. De cum intră însă în stăpînirea oii rătăcite, o încuie şi mai straşnic decît înainte şi, după ce frămîntă în gînd diferite planuri pentru a o reforma, hotărî să o trimită la o mănăstire, unde să fie vigilent păzită de o maică stareţă, care să-i supravegheze moravurile şi s-o călăuzească pe cărările virtuţii,

date de ea uitării. In acest soop, se consultă cu un preot englez cunoscut, iar acesta îl povăţui s-o ducă la mănăstirea de la Lisle, ca să fie cît mai departe de maşinaţiunile amantului. Ii dădu şi o scrisoare de recomandare către maica superioară a unui schit din acel loc, spre care domnul Hornbeck porni după câteva zile, cu năbădăioasa lui povară.

Peregrine hotărăşte să se întoarcă în Anglia, **se** distrează pe seama firilor ciudate ale celor doi compatrioţi cu care face cunoştinţă în apartamnetele de la Palais Rdyal

Intre timp, eroul nostru primi de la mătuşă-sa o epistolă ce-1 anunţa că sănătatea comandorului se deteriora mereu şi că acesta ar fi dorit foarte mult să-l revadă la garnizoană ; totodată sosiră veşti şi de la sora sa, care-1 informa că un tînăr gentilom, îndrăgostit de ea mai demult, îi făcea curte cu insistenţă sporită, astfel că ar fi vrut să ştie în ce fel să răspundă repetatelor lui asalturi. Cele două probleme îl determinară pe tînărul gentilom să s€ întoarcă în ţara lui de baştină ; hotărîrea nu-i fu deloc neplăcută lui Jolter; preceptorul ştia bine că Trunnion, de care depindea bunăstarea lui, era foarte bătrîn, că zilele îi erau numărate, şi că era în interesul lui să fie prezent la decesul binefăcătorului.

Peregrine se afla acum în Franţa de vreo cincisprezece luni şi socotea că devenise suficient de educat pentru a-şi eclipsa marea majoritate a compatrioţilor ; se pregăti deci de plecare cu foarte mare grabă, arzînd de dorinţa mistuitoare de a-şi revedea prietenii şi de a-şi reînnoi legăturile, în special cu Emilia, a cărei inimă credea că o va putea face acum să bată pentru el.

Întrucît îşi propunea să dea o raită prin Flandra şi Olanda, in drum spre Anglia, decise să mai stea o săptă- mînă sau două la Paris, după ce-şi isprăvi toate treburile, cu speranţa de a găsi o persoană plăcută, amatoare de aceeaşi călătorie. Pentru a-şi reîmprospăta memoria, vizită din nou toate locşoarele capitalei franceze unde putea vedea produse artistice dintre cele mai curioase. în timpul acestui rond făcut a doua oară, se nimeri să intre în Palais Royal tocmai cînd doi gentilomi coborau **la poartă** dintr-un *fiacre ;* curo fură lăsaţi să intre toţi în acelaşi timp, tşi dădu seama îndată că străinii veneau din propria-i ţară. Unul era un tînăr în ale

cărui aere şi fizionomie se vedeau toată gravitatea greoaie şi înfumurarea unui doctor abia ieşit de pe băncile universităţii, în timp ce al doilea,"numit de tovarăşul său domnul Pallet[1], oferea privirii, de la bun început, o combinaţie stranie de frivolitate şi siguranţă de sine. Firile, îmbrăcămintea şi comportarea lor contrastau, de fapt, foarte puternic. Doctorul purta un costum negru şi o perucă uriaşă, ambele nepotrivite cu vîrsta sau cu moda din ţara unde se aflau acum ; celălalt, deşi părea trecut de cincizeci de ani, călca ţanţoş într-o haină veselă de mă, de croială pariziană, cu părul încărunţit ascuns sub un săculeţ şi cu o pană roşie la pălăria ţinută la subţioara. Întrucît figurile astea păreau a promite o distracţie grozavă, Pielele intră numaidecît în vorbă cu cei doi şi află repede că gentilomul mai vîrstnic era un pictor din Londra care-şi abandonase pe vreo două săptămîni îndeletnicirile, pentru a admira picturile remarcabile ale Flandrei şi Franţei ; şi că doctorul se folosise de prilej pentru a-1 însoţi. Fiind foarte bun de gură, acesta din urmă reuşi nu numai să-i comunice eroului nostru toate amănuntele de mai sus în numai cîteva minute, dar îi şi şopti la ureche că tovarăşul lui de drum era un om cu o cultură vastă şi, fără îndoială, cel mai de seamă poet al vremii. In ceea ce-1 pri vea, doctorul n-a trebuit să-şi elogieze propria persoană, fiindcă dădu, curînd, atîtea dovezi de bun gust şi deosebite înzestrări, încît Pickle nu se mai îndoi cîtuşi de puţin de' nriarsa lui capacitate.

In vreme ce admirau ei tablourile dintr-una din primele încăperi — nici pe departe compoziţiile cele mai strălucite— *helvetul,* dîndu-se drept cunoscător, uitîndu-se la o anumită operă, pronunţă cuvîntul *magnijique !*[2] cu un ton admirativ ; la care domnul Pallet, deloc obişnuit cu limba franţuzească, răspunse cu multă prezenţă de spirit :

- Vrei să zici : *manufac* şi este, într-adevăr, o mânute actură dt se poate de banală ; vă rog, domnilor, să ob-

[1] Comentatorii lui Smollett consideră că acest personaj e in- de persoana pictorului Hogarth, de unde şi sugestivul nume .Cai. siengl.).

• Magnific (fr.) (n. tr.).

iervaţi că nu există nici un pic de ţinută în capetele acelea proiectate pe fundal şi că figura principală nu iese cîtuşi de puţin în evidenţă ; mai apoi, veţi observa că umbrele sînt înfiorător de aspre şi — apropiaţi-vă puţin de mine — au percepeţi monstruozitatea cu care a fost scurtat braţul acesta ? — vai, Doamne ! — un mădular rupt, fără îndoială — doctore, dumneata,

care te pricepi la anatonfie, n-ai apune că muşchiul acela nu-i la locul lui ? Ascultă-mă. dom'le cum-te-cheamă (întorcîndu-se spre însoţitor), cum *e numeşte zugravul de-a zmîngălit opera asta mizerabilă?

Imaginîndu-şi că oaspetele îşi exprimase tot timpul satisfacţia, helvetul sancţionă presupusele laude cu exclamaţia : *Sans* prii[1] J

— Aşa e, strigă Pallet, nicicum nu-mi venea în minte numele, deşi maniera îmi este bine cunoscută. In Anglia avem şi noi vreo cîteva piese făcute de Sangpree ăsta, dar nu prea sînt preţuite ; avem mai mult gust decît să ne dăm în vînt după producţiile unui veleitar nenorocit. Nu-i aşa, doctore, că-i un măscărici ignorant ?

Ruşinat de gafa tovarăşului său, medicul socoti necesar, pentru a-şi salva propria onoare, să-i arate străinului că
o observase şi răspunse la întrebare cu un vers din Hora- ţiu :

„Mutato nomine, de te fabula narratur“

Pictorul, şi mai neştiutor într-ale latinei decît în franceză, nu se îndoi că citatul prietenului său exprima o aprobare a părerii exprimate de eL

— Adevărat, zise, foarte dreaptă observaţie! Mu- tat-o-ai, vai de mine (cum e ?) Zeitate, fabulă neonorată ! într-adevăr, o operă mută, ca vai de ea, şi fabula arată că pictorul n-a prea fost onorat de zeitate[2].

Peregrine rămase cu gura căscată auzind surprinzătoarea transformare a cuvintelor latineşti, sigur fiind la început că e vorba de o glumă făcută cu bună ştiinţă ; gîn- dindu-se, însă, mai bine, nu mai găsi nici un motiv pentru a se îndoi că era manifestarea spontană a neobrăzării şi
ignoranţei, ceea-ce-1 făcu să izbucneascfi într-un hohot de rU. Pallet, crezînd că vaselia gentilomului se datora iscusit formulatei dezaprobări a operei lui Sangpree, se porni şi el pe hohotit, cu mult mai gălăgios decît Pickle şi se strădui să împingă şi mai departe ironia, prin alte observaţii de Acelaşi fel, în timp ce doctorul, înnebunit de obrăznicia pictorului şi de craaa-i ignoranţă, îl puse la punct cu vorbele lui Homer :

£IY«, (XTJ tiţ JlXXoţ 'Axaiwv touţov dbtouaTj (lîiâov.[3]

1 Nepreţuit (fr.) (n. tr.).

2 Joc de cuvinte bazat pe efectele sonore induse de înţelegerea greşită a citatului latin (n. tr.).

3 „Taci, ca să nu audă cuvîntul acesta un alt aheu“ *(Iliada,* 3CIV, 90) (n. ed. engl.).

Cititorul își va da seama imediat că admonestarea nu fusese calculată pentru a se potrivi cu inteligența amicului, ci rostită cu scopul de a face caracterul doctorului şi mai stimabil în ochii domnului Pickle, care răspunse acestei parade de erudiţie citind trei versuri din același autor, parte a tiradei adresate de Polydamas lui Hector, în care se spune că un singur om nu poate fi perfect în toate. Doctorul cel plin de sine, neașteptîndu-se la o asemenea replică din partea unui tinerel ca Peregrine, consideră răspunsul o provocare vădită şi recită numaidecît, într-o răsuflare, vreo patruzeci-cindzeci de versuri din *Iliada.* Observînd că străinul nu face nici un efort să-i egaleze recordul, îi interpretă tăcerea drept capitulare. Apoi, pentru a-şi consolida victoria, îl insultă cu variate fragmente din autori pe care presupusul lui adversar nici măcar nu-1 cunoştea numele, în timp ce domnul Pallet făcea ochii mari «ie admiraţie pentru profundele cunoştinţe ale tovarăşului său. Departe de a suferi din pridna superiorităţii celuilalt, tînărul nostru gentilom rîse în sinea sa de ambiţia ridicolă Et pedantului doctor, care se dăduse probabil de ceasul morţii pentru a memoriza fragmentele acelea disparate, ca să le poată dedama apoi, bucăţică cu bucăţică, în faţa altora, impunîndu-şi cunoştinţele şi geniul. în sinea lui, îl etichetă drept un simplu tocilar, care ţine de coadă ţiparul ştiinţei, și înțelese că solemnitatea și înfumurarea lui îi vor putea furniza în viitor nenumărate distracţii, dacă va ^•ti să le obţină cum se cuvine, folosindu-se de orgoliul şi siguranţa de sine ale partenerului de călătorie. îmboldit de aceste consideraţii, se hotărî să cultive amiciţia celor doi, și, dacă era posibil; să se amuze pe seama lor în timpul călătoriei prin Flandra, fiindcă, din cîte înţelesese, îşi propuseseră să urmeze același itinerar. De aceea îi trată cu o atenţie deosebită, dînd impresia că ascultă cu luare aminte remarcile pictorului care, extrem de intreprid, pronunţa verdicte privind toate tablourile de acolo sau, altfel spus, își expunea propria-i goliciune cu fiecare propoziţie ce-i ieşea pe gură.

Cînd ajunseră în faţa picturii lui Le Brun despre uciderea pruncilor, helvetul observă că era *un beau morceau* [1], iar domnul Pallet replică :

— Da, da, se vede cu ochii închiși, că nu poate fi opera altcuiva, căci stilul lui Bomorso, atît în colorit cît şi în pictarea costumelor, e absolut caracteristic ; mai apoi, desenul e cuminte, iar expresia antică şi nenaturală. Doctore, cred că ai văzut tabloul meu cu judecata lui Solomon — aş putea susţine fără îngîmfare... dar prefer să nu fac eu comparaţii ; las altora sarcina asta ingrată,

fiindcă operele mele pot vorbi singure. Franţa, fireşte, e bogată în artă. dar care-i explicaţia ? Regele-i încurajează, prin onoruri ' şi remuneraţii, pe oamenii talentaţi, în timp ce în Anglia sîntem nevoiţi să ne ţinem singuri pe picioare şi să luptăm cu răutatea şi invidia frăţînilor noştri. Pe legea mea ! Mă bate gîndul să vin şi să mă stabilesc la Paris ; mi-ar plăcea să am un apartament chiar la Louvre, cu o pensie frumuşică de cîteva mii de lire...

Astfel îşi învîrtea Pallet, întruna, limba, bălăcindu-se în tot felul de greşeli, pînă cînd le veni rîndul la examinare tablourilor lui Poussin despre cele şapte taine. Din nou helvetul, din prea mult zel, îşi exprimă admiraţia, spu- nînd că lucrările acelea erau *impayable,* iar pictorul întor- cîndu-se spre el, zise cu un aer triumfător :

— Nu te supăra, amice, dar de data asta n-ai brodit-o. Nu sînt de Impayable, ci sînt făcute de Nicholas Pousseen. Am văzut reproduceri după ele în Anglia, deci nu încerca să mă păcăleşti ca pe călătorii de rînd, domnule Helvet sau Elvet sau cum te-ai fi numind.

1 Triumful — închipuit — al puterii de pătrundere a minţii sale îi dădu parcă aripi, însufleţindu-i dorinţa de a persevera în observaţiile stranii la adresa tuturor celorlalte tablouri din preavestita colecţie ; văzînd însă că doctorul nu dă nici un semn de plăcere sau satisfacţie, ci, dimpotrivă, tl măsoară cu un aer dispreţuitor, fără a scoate o vorbă, nu putu suporta indiferenţa acestuia şi-l întrebă, cu un (nîriit caraghios, dacă mai văzuse vreodată o grămadă atît de mare de capodopere. Aruncîndu-i o ocheadă în care se amesteca dispreţul şi compasiunea, medicul observă că nici una dintre picturile de acolo nu merita atenţia unei persoane ce studiase ideile dasicilor, şi că autorul celei tnai bune lucrări ce se putea contempla în încăperea aceea nu era vrednic nici să cureţe penelurile unuia dintre marii maeştri preamăriţi de scriitorii greci şi romani.

— O, Doa'ne ! O, Doa'ne ! (exclamă, rîzînd, pictorul), te-ai vîrît cu capul înainte într-o încurcătură, dragă doctore, fiindcă e bine ştiut că artiştii dumitale clasici greci şi romani habar n-aveau de nimic, în comparaţie cu maeştrii moderni ; dacă nu din altă pricină, cel-puţin fiindcă nu dispuneau decît de trei sau patru culori şi nu ştiau întrebuinţa vopseaua de ulei ; mai apoi, pe care dintre grecii dumitale mucegăiţi l-ai pune pe acelaşi plan cu divinul Rafael, cu prea excelentul' Michael Angelo Buona Roti \ cu graţiosul Guido, cu vrăjitorul Tiţian şi, mai presus de toţi, cu sublimul Rubens, cu...

Ar fi dat-o înainte cu lungul pomelnic de nume învăţate pe de

rost, anume pentru acest scop, fără să aibă nici măcar o vagă idee despre variatele calităţi ale artiştilor, de nu l-ar fi întrerupt prietenul său, nespus de indignat de lipsa de respect cu care vorbise despre.greci. Doctorul î] făcu blasfemator, got, beoţian, întrebîndu-1 la rîndu-i cine se putea măsura, dintre debilii de moderni, cu Panaenus din Atena şi fratele său Fidias, cu Polacletus din Sicyon, polignotus trasianul, Parrhasius din Efes, supranumit *-A(Jpo8laiToţ[2], sau cu Apelles, prinţul pictorilor ? Il provocă să-i arate orice portret făcut în zilele noastre care să poată rivaliza cu *Elena* lui Zeuxis heracleanul, sau vreo compoziţie egală în merit cu *Sacrificiul Ifigeniei* de Timanthes, sicyonianul; pentru a nu-i mai pomeni pe cei doisprezece zei ai lui Asclepiadorus, atenianul, plătiţi de Mnason, tira-

[1] Corect: Michelangelo Buonarroti (n. tr.).

[3] Frumosul (n. ed. engl.).

nul din Elatea, cu trei sute de lire bucata, sau de *Infernul lui Homer* de Nicias, cel care refuzase şaizeci de talanţi, mai mult de unsprezece mii de lire, şi dăruise, cu generozitate, tabloul ţării sale. Ii ceru să denumească o colecţie de valoare egală cu cea din templul din Delfi, pomenită de Euripide în Icovi, unde Hercule şi tovarăşul său Io- laus sînt arătaţi în timp ce omoară hidra din Lerna, cu seceri de aur, Xpv *dau;* fiproxu;, unde Belerophon[1] apare pe bidiviul său înaripat, învingînd Himera ce scoate flăcări pe nări, t<xv mfpiwv£ouv<rav şi este zugrăvit războiul giganţilor. Aici stă Jupiter, mînuind fulgerele încinse pînă la roşu, Kepacuvov <£(iq>[TOjpov, acolo Pallas, Inspăimîntînd ochiul, roPYti)7t6v, loveşte cu lancea în uriaşul Encela- dus [2], iar Bachus, cu nuiele subţiri de iederă îl învinge şi-l răpune pe Y&; tixvov, sau puternicul fiu al pămîntului. Pictorul fu

[1] Erou mitic grec, fiu al lui Poseidon. Călărind calul înaripat Pegas, a ucis monstrul Himera (n. tr.).

uimit şi zăpăcit de rapsodia aceasta de nume şi situaţii, spusă cu surprinzătoare plăcere şi rapiditate, bănuind la început că toate erau zămisliri ale minţii doctorului, dar cînd Pickle, urmărind să linguşească amorul propriu al medicului, luă partea acestuia din urmă con- firmînd adevărul fiecărui exemplu dat, domnul Pallet îşi schimbă părerile şi, printr-o grăitoare tăcere, îşi arătă admiraţia pentru imensitatea înţelepciunii prietenului său. Pe scurt, Peregrine îşi dădu uşor seama că entuziasmul celor doi era prefăcut şi că nu puteau emite nici cea mai mică pretenţie la bun gust sau la sensibilitate. Se prefăceau extaziaţi în faţa unor lucruri necunoscute lor, cre- zînd, unul, că-i de datoria sa să-şi exprime mcîntarea de a vedea operele celor ce se distinseră cu osebire în profesiunea şi de el practicată, fie că admiraţia îi era stârnită cu adevărat sau nu, iar celălalt, cărturar fiind, considerîndu-se obligat să-i înalţe pe antici deasupra oricărei comparaţii, cu simulată pasiune, cîtuşi de puţin inspirată de adevărata cunoaştere a valorii acestora. Tînărul nostru gentilom reuşi să-i cînte atît de bine în strună fiecăruia, incit mult înainte de a-şi fi terminat vizita, deveni favoritul amîndurora.

De la Palais Royai îi însoţi la schiturile carthusienilor unde discutară *Istoria Sfîntului Bruno* de Le Sueur. Numele acestuia fiind,u-i ţnne cunoscut, pictorul pronunţă **o** sentinţă referitoare la întreaga lucrare, copsiderînd-o jalnică şi neînsemnată, deşi, după părerea celor mai competenţi judecători, aceasta este o compoziţie măiestrit lucrată.

După ce-şi astîmpărară şi aici setea de cunoaştere, Peregrine le solicită onoarea de a-i invita la masă, dar, fie din prudenţă, deşteptată de insinuările **a căror natură** n-o puteau pricepe, fie din pricina vreunei **întîlniri** aranjate dinainte, ei refuzară, preţinzînd că sînt **aşteptaţi la** un **res**taurant cu meniu fix. îşi exprimară însă **dorinţa de a-1** cunoaşte mai bine, iar domnul Pallet îşi permise chiar să-l întrebe cum se numeşte. Peregrine le spuse, ba mai mult — intrucit cei doi erau pentru prima oară la Paris —, promise să-i aşteptş a doua zi, înaintea prînzului, şi să-j, con-, ducă la *hotel* de *Toulouse* şi prin casele unor oameni de vază, vestite pentru tablourile lor, sau pentru mobila de un stil aparte. Se arăţară încintaţi de propunere şî recur noscători; în cursul aceleiaşi zile se interesară, întrebînr du-i pe alţi gentilomi englezi din Paris, de reputaţia tină-: rului nostru erou- Cşle auzite îi saţişfăcură în aşa măsură, încît la a doua întâlnire îl linguşiră fără rezerve, pentru a-i cîştiga prietenia.

2 Cel mai puternic dintre giganţii răzvrătiţi Împotriva zeilor olimpieni (n. tr.).

Cum ^ş,seră că intenţipna să plece, îi cerură insistent şă ie facă on,oarea de a-i lăsa să-l întovărăşească prin Ţările de Jos. Peregrine le dădu toate asigurările că nimic nu i-ar plăcea mai mulţ dşclt perspectiva de a avea tovarăşi d$ drum atît de încîntătpriîmpreună, stabiliră numaidecât ziua cînd îşi vor începe călătoria.

4 Ordin rnpriahal fondat de €f. Bruno în **1084,** di ţi **dorinţa de** a **tiucp o** viaţă ascetică, într-un toc singuratic. ~**N**urnele provine **de** oräşelul Cnartreuse, în apropiere de Grenobîe, **unde şi-au con**struit prima mănăstire (n. tr.).

îşi prezintă rioii prieteni domnului Jolter, cu care doctorul are o discuţie privitoare la guvemămînt, cit pe-aci să se termine cu o păruială

în aşteptarea plecării, Peregrine nu se mulţumi să le indice toate lucrurile demne de văzut din oraş, ci îi însoţi în excursiile făcute la toate casele domneşti aflate la depărtare de o zi de Paris. Intre excursii, îi invită la un dineu elegant, în propriile lui apartamente, unde între doctor şi domnul Jolter se încinse o discuţie ce fu cît pe-aci să se sfîrşească într-o duşmănie de neîmpăcat. Respectivii gentilomi — la fel de plini de orgoliu, pedanţi şi taciturni din fire — aveau, datorită deosebirilor de educaţie şi de întovărăşire cu semenii lor, vederi politice diametral opuse, unul fiind, după cum am mai observat, un susţinător bigot al anglicanismului, iar celălalt un republican devotat. Credinţa fermă a guvernului era că naţiunea nu poate fi fericită, nici pămîntul rodi din belşug, dacă se restrîngea clerul şi se limitau puterile administraţiei, pe cînd, după părerea

doctorului, adevărul etern era că nu exista constituţie mai perfectă decît a democraţiei şi nici o ţară nu putea înflori cu adevărat decît sub administraţia gloatei.

Nu este deci de mirare că, pornind de la asemenea pre- raize, ajunseră în curînd la cuţite în timpul unei discuţii libere, spunînd tuturor lucrurilor pe nume, mai ales că Peregrine făcu tot posibilul să-i întărîţe şi să arunce paie pe focul disputei. Prima sursă a polemicii fu o remarcă neinspirată a pictorului — acesta observă că potîrnichea din care tocmai se înfrupta avea un gust mai bun decît altele gustate de el vreodată. Amicul său recunoscu imediat că păsările erau cele mai bune din soiul lor din cîte văzuse el în Franţa, afirmînd însă că nu aveau un gust la fel de bun, nici nu erau la fel de dolofane ca potîrnichUe

prinse în Anglia. Socotind că observaţia doctorului provine din prejudecată şi lipsă de experienţă, domnul Jolter zise, cu un zîmbet caustic :

— Socotesc, stimate domn, că sînteţi predispus să consideraţi orice lucru de aici inferior celor produse în ţara dumneavoastră.

— Aşa şi este, domnule (răspunse medicul, cu o înfăţişare oarecum solemnă), şi nu fără deplină îndreptăţire, sper.

— Şi, rogu-vă (reluă preceptorul), de ce n-ar fi potîr- nichile Franţei la fel de bune ca ale Angliei ?

— Dintr-un motiv foarte simplu (zise celălalt) : pentru că nu sînt bine hrănite. Mîna de fier a oprimării ţine în strînsoarea sa şi toate animalele de pe pămînturile franceze, chiar şi fiarele din cîmpie şi păsările cerului. *Kunes- sin ownoisi te pasi*

— Pe toţi dracii ! (strigă pictorul), iată un adevăr de necontestat. în ce mă priveşte, s-ar crede că nu-s o bucăţică prea gustoasă, şi totuşi tenul englezesc are o prospeţime, o *ginseekoye*[1], parcă se spune, atît de îmbietoare pentru franţuzul flămînd, încît i-am surprins pe mulţi dintre ei chiar în clipa cînd îmi aruncau priviri nemaipomenit de pofticioase, văzîndu-mă că trec. Cît despre.potăile lor — mai degrabă lupii lor (blestemat să fiu dacă nu seamănă mai mult cu ăştia din urmă), oricând dau cu ochii de una... A.ha ! preaplecatul dumneavoastră servitor, dom’le pui de căţea, numaidecît mă pun în gardă. Doctor.ul poate depune mărturie că pînă şi caii lor, adică mortăciunile alea vii de le trag trăsura, îşi întindeau înapoi gîturile lungi, să ne miroase, ca pe două îmbucături delicioase.

După toate probabilităţile, spirituala digresiune a domnului Pallett, primită cu hohote unanime de aprobare, ar fi strangulat în

---

1 Probabil „Je ne sais quoi" (n. ed. engl.).

embrion cearta, dacă domnul Jolter, cu un zîmbet afectat de superioritate, nu i-ar fi felicitat, ironic, pe cei doi pentru faptul că vorbeau ca doi englezi pur- sîxige. Jignit de insinuare, doctorul îi spuse, cu destulă căl- dvjră, că face presupuneri greşite, deoarece ideile şi simpatiile sale nu sînt legate de o ţară anume, ei se consideră un cetăţean al lumii. Recunoscu totuşi că se simte mai ata-
ţftt de Anglia decît de orice alt regat., dar preferinţa astă era rodul unor meditaţii profunde, nicidecum al prejudecăţilor, deoarece constituţia Angliei se apropia cel mai mult de acea*fbrmâ perfectă de guvernămînt ce fusese democraţia ateniană, pe care spera s-o vadă reînviind într-o bună zi. Pomeni de uciderea lui Carol I şi de expulzarea prinţului cu o foarte mare plăcere, rosti vorbe aspre de ocară la adresa numelui regesc şi, spre a da şi mai multă greutate părerilor sale, recită vreo patruzeci-cincizeci de versuri din *Filipicele* lui Demostene. Auzindu-1 cît de ireverenţios vorbeşte despre înaltele puteri, Jolter se impur- ţ)ură de indignare. Afirmă că teoriile doctorului erau Vrednice de dispreţ şi vătămătoare pentru societate, pentru toate drepturile oamenilor, pentru lege şi ordine. Monarhia era, după el, o instituţie divină, deci inviolabilă faţă de puterile omeneşti şi, prin urmare, evenimentele din isteria Angliei la care se referise cu gura atît de slobodă nu erau altceva decît exemple flagrante de perfidie, sacrilegiu şi trădare. Mai spuse că democraţia Atenei era o constituţie absurdă, creatoare de anarhie şi comploturi, cum se îrttîm- plă întotdeauna, fără greş, cînd guvernarea unei naţiuni depinde de capriciul omului vulgar, cu creier de iepure ; că îngăduia celui mai infam membru al societăţii, cu condiţia să aibă suficientă elocinţă, să-i ducă la sapă de lemn pe cei merituoşi, impunîndu-şi cU disperare vederile populaţiei de rînd, care nu o dată s-a lăsat înduplecată să ia cele măi nerecunoscătoare şi periculoase măsuri împotriva Celor irtai mari patrioţi produşi d£ ţara respectivă ; în sfîrşit, afirmă că ştiinţele şi artele liberale nu putuseră înflori niciodată pe deplin într-o republică, aşa cum se întîmpla cu ele sub protecţia şi încurajarea puterii absolute ; vezi epoca augustană şi domnia lui Lewis al paisprezecelea ; nu te puteai aştepta ca geniul şi meritele să fie răsplătite la fel de generos de indivizi particulari, sau de consiliile comunale neglijente, ca de generozitatea şi magnificenţa unei singure persoane, ce dispune de întregul tezaur naţional.

Peregrine, căruia-i făcea plăcere să vadă cum se încinge dispută, observă că cele spuse de domnul Jolter nu erau deloc lipsite de adevăr. Pictorul, începînd să şovăie în părerile sale, îi ceru din ochi ajutor prietenului care, impri- mîndu-şi trăsăturilor

feţei un aer de dispreţ zdrobitor, îşi întrebă adversarul dacă nu credea cumva că însăşi puterea de a răsplăti meritul îi dădea unui cîrmuitor atotputernic posibilitatea de a trata în modul cel mai arbitrar şi nesocotit vieţile şi averile supuşilor. înainte de a apuca preceptorul să răspundă la întrebare, Pallet exclamă :

— Pe toţi Dumnezeii ! Aşa şi este, fire-aş al dracului ! Drept la ţintă, doctore !

Domnul Jolter, aneantizîndu-1 pe înfigăreţ cu o privire dispreţuitoare, afirmă că, deşi puterea supremă îi dădea bunului stâpînitor mijloacele de a-şi exercita virtuţile, n-ar fi suportat un tiran ce ar fi încercat să domnească prin cruzime şi oprimare, deoarece la toate popoarele guvernatorii trebuie să consulte voinţa poporului şi să-l împovăreze cu greutăţi proporţionale cu puterea umerilor sorociţi să le susţină.

— Altfel, ce s-ar întîmpla ? întrebă doctorul.

— Consecinţele (replica guvernatorul) sînt uşor de văzut : revoltă, răzmeriţă, distrugerea despotului. E de necrezut că supuşii vreunei naţii ar putea fi atît de abjecţi şi de laşi, încît să nu se folosească de mijloacele dăruite lor de Dumnezeu pentru a-şi apăra fiinţa.

— La naiba! Aţi rostit adevărul, domnule (strigă Pallet), nu putem să nu recunoaştem ; doctore, mi-e teamă că noi ne aflăm pe o poziţie greşită !

Fiul lui Paen [1] însă, departe de a împărtăşi părerea amicului, observă, cu un aer triumfător, că poate să demonstreze, cu fapte şi argumente, caracterul sofistic al ultimei afirmaţii făcute de domnul Jolter, ba mai mult, îl poate contrazice cu propriile-i cuvinte. Cu ochii scăpărîn- du-i la auzul prezumţioasei declaraţii, Jolter îşi asigură antagonistul — în vreme ce buzele-i tremurau de ciudă — că dacă n-avea argumente mai bune decît proasta creştere de care dădea dovadă, era sigur că nu va face prea mulţi prozeliţi. Doctorul îl sfătui, cu insolenţa tipică învingătorului, să nu se mai angajeze, pe viitor, la astfel de discuţii, înainte de a fi sigur că stăpîneşte bine subiectul.

Peregrine dorea şi spera să-i vadă pe cei doi adversari trecînd la argumente mai grele şi mai convingătoare, iar

1 Paiăon — divinitate greacă, personificînd vindecarea. La Ho- t mer este medicul zeilor olimpieni (n. tr.).

pictorul, temîndu-se de aceeaşi posibilitate, interveni cu banala exclamaţie :

— Pentru Dumnezeu, gentlemeni !

Pedagogul se sculă de la masă şi părăsi odaia, bombănind nişte

înjurături din care nu putu fi auzit limpede decît cuvîntul „fanfaron". Doctorul, rămas singur în picioare pe cîmpul de bătălie, primi felicitările lui Peregrine pentru victorie şi succesul i se sui la cap în aşa măsură, încît o oră întreagă bătu din gură despre absurditatea punctului de vedere susţinut de Jolter şi despre frumuseţea unui guvemămînt democratic. El rezumă ideile Republicii lui Platon, cu multe citate din acest autor ideal, ajungînd la ^aMv[1] şi de aici făcînd trecerea la „simţul moral“ al lui Shaftesbury[2], încheindu-şi tirada cu un citat ce cuprindea cea mai mare parte a rapsodiei uşuraticului autor mai sus pomenit, pe care o declamă cu voce răsunătoare şi mult entuziasm, spre nespusa satisfacţie a gazdei şi admiraţia neţărmurită a lui Pallet, care-1 considera ceva supranatural şi divin. Atît de tare se îmbată înfumuratul tînăr cu laudele ironice ale lui Pallet, încît renunţi numaidecît la orice prudenţă şi, declarîndu-şi iubirea pentru eroul nostru, ale cărui educaţie şi bun simţ nu mai contenea să le ridice în slăvi, anunţă pe şleau că el era unica persoană, cu doza aceea de divinitate, sau TI 0eîov®, ce i-a făcut nemuritori pe barzii Greciei. Mai spuse că, aşa cum Pitagora afirma că spiritul lui Eupho- chus transmigrase în corpul său, el, doctorul, era obsedat, în chip straniu, de ideea că sufletul lui Pindar sălăşluia în el şi-l inspira, pentru că, deşi scrise în limbi cu totul deosebite, între propriile lui lucrări şi operele vestitului teban existau afinităţi surprinzătoare. Spre a confirma adevărul afirmaţiilor sale, scoase numaidecît la iveală cîte o mostră din fiecare, iar Peregrine nu-şi făcu prea multe scrupule, ci le declară absolut congenere, deşi deosebirea

1 „Frumosul" (gr.) (n. ed. engl.).

2 Anthony Ashley Cooper, al treilea conte de Shaftesbury (1671—1713), filosof, susţintnd, în opoziţie cu Hobbes, existenţa unul simţ moraL Operele sale complete au fost publicate în 1711, sub titlul *Caracteristici ale oamenilor, moravurilor, opiniilor şi vremurilor* (n. tr.).

era mare, ca aceea dintre *Odele* lui Horaţiu şi operele poetului nostru laureat de acum [1]. Făcu această afirmaţie în diuda violentei mustrări de conştiinţă şi a efortului de a trebui să-şi Infrîngă mîndria, destul de sensibilă pentru a fi tulburată de ridicola îngîmfare a doctorului şi de obrăznicia lui. Acesta din urmă, nemulţumindu-se să-şi sublinieze propria importanţă în sfera bunului gust şi a literaturii rafinate, îşi manifestă iarăşi orgoliul, arogîndu-şi anumite descoperiri materiale în domeniul fizicii, care nu puteau să nu-1 înalţe pînă la cele mai înalte culmi ale ştiinţei respective, ţinînd seama de faptul că celelalte talente, ca şi averea frumoasă moştenită de la tatăl său, îl recomandau cu prisosinţă.

Doctorul pregăteşte un ospăţ în manieră antică, ce dă naştere unor situaţii ridicole

într -un cuvînt, prin comportarea sa insinuantă, tînărul nostru gentilom cîştigă încrederea deplină a doctorului, fiind invitat la un ospăţ pe cpre acesta intenţiona să-l pregătească după obiceiul anticilor. Pickle, atras de proiect, acceptă numaidecît invitaţia, necontenind a ridica în slavă ideea, ca pe un plan demn, din toate punctele de vedere, de geniul şi agerimea minţii doctorului. Stabiliră o zi, nu prea apropiată, ca gazda să aibă timp să procure unele murături şi zaharicale de negăsit printre preparatele culinare ale acestor vremi degenerate.

Cu scopul de a da şi mai mult la iveală gustul doctorului şi de a se distra mai straşnic pe socoteala lui, Peregrine sugeră să fie invitate la banchet şi nişte persoane de alt neam ; sarcina aceasta fiind lăsată pe seama discernămîn- tului său, el îi pofti la masă pe un marchiz francez, un conte italian şi un baron neamţ, ştiind că sînt toţi nişte filfizoni vestiţi şi că-1 vOr face să se amuze şi mai

1 Colley-Cibber, poet laureat în 17-10. Odele lui oticiale erau obiectul batjocurii universale (n. ed. engl.).

straşnic în timpul petrecerii.

CAPITOLUL XLVIII

Sosind aşadar ora, fură conduşi la hotelul unde locuia doctorul, stîrnindu-le mai întii pofta cu descrierea unei mese elegante, în autentic stil vechi roman. Fură întîmpi- naţi de domnul Pallet, care făcea onorurile casei, în timp ee prietenul său îl supraveghea pe rotiserul de jos. Din gura comunicativului pictor, oaspeţii aflară că doctorul în- tîmpinase numeroase greutăţi în încercarea de a-şi pune planul în aplicare; că nu mai puţin de cinci bucătari fuseseră concediaţi, deoarece nu izbutiseră să-şi calce pe conştiinţă şi să-i respecte instrucţiunile atunci cînd se bateau cap în cap cu principiile contemporane ale artei lor; şi căs deşi pînă la urmă angai.-'C o prr--nană carc sc învoise, în schimbul unei răsplăţi fenomenale, să se supună ordinelor, individul fusese atît de uluit, revoltat şi enervat de comenzile primite, încît i se făcuse părul măciucă şi se rugase în genunchi să-i fie permis să renunţe la contract; văzînd că patronul insistă să-şi îndeplinească îndatoririle stipulate în el, ba chiar îl ameninţă să-l ducă în faţa comisarului de poliţie, dacă nu respectă termenii înţelegerii, se pusese pe treabă şi pe parcurs bocise, cîntase, înjurase şi făcuse felurite giumbuşlucuri, timp de două ore întregi, fără odihnă. Se părea aşadar că mintea-i fusese puternic zdruncinată şi că fără îndoială n-avea să mâi fie niciodată întreg.

în timp ce ascultau ciudatele informaţii, care le inspirau gînduri bizare despre ospăţ, urechile oaspeţilor fură asaltate de un glas rugător ce exclama în franceză :

— Pentru numele lui Dumnezeu ; dragă domnule ! De dragul patimilor lui Christos, cruţaţi-mă de ruşinea uleiului şi a mierii!

Patetica implorare nu avu însă nici un efect asupra medicului care, din cît se părea, turnă chiar cu mîna lui sosul ce-1 îngrozise pe bucătar. Se auzi aceeaşi voce, slobozind un fel de răget, urmat de un şir de^sudalme pe limba franţuzească ; acestea se stinseră treptat, ca şi cum autorul ocărilor ar fi fost tîrît cu forţa înspre o încăpere mai îndepărtată. Strigătele le mai vibrau încă în urechi cînd intră doctorul şi Peregrine îl prezentă străinilor. Inecîndu-se de mînie, doctorul nu se putu stăpîni să nu se plîngă musafirilor de lipsa de supunere a parizienilor de rînd, care fusese cît pe-aci să-i ruineze planul. Marchizul, socotind că o asemenea declaraţie atenta la onoarea poporului său, îşi exprimă părerile de rău pentru cele întîmplate, lucruri ce intrau în contradicţie cu caracterul recunoscut al francezilor, angajîndu-se să se îngrijească el de pedepsirea exemplară a delincvenţilor, cu condiţia să primească numele lor şi adresele la care locuiau. Nici nu terminaseră bine de

CAPITOLUL XLVIII

schimbat complimentele reciproce cuvenite într-o asemenea ocazie, că un servitor intră în cameră, anunţînd câ dineul era gata. Amfitrionul îi conduse într-o altă încăpere, unde găsiră o masă lungă — de fapt două bucăţi de scîndură puse cap la cap — plină cu multe feluri de mîncare ai căror aburi avură un efect atît de vizibil asupra invitaţilor, încît marchizul se strîmbă îngrozitor, prefăcîndu-se că prizează tabac, ochii italianului se umplură de lacrimi, iar obrajii neamţului îşi schimbară de cîteva ori înfăţişarea şi culoarea. Eroul nostru găsi mijlocul de a-şi apăra mirosul de puternica duhoare, respirînd numai pe gură, iar nefericitul pictor, dînd fuga într-o odaie vecină, îşi astupă nările cu tutun. Cît despre doctor — singura persoană de acolo ale căror organe nu fuseseră răscolite —, el arătă cu degetul canapelele aşezate pe fiecare parte a mesei şi-şi informă oaspeţii cît regreta că nu putuse face rost de nişte autentice *triclinia* antice, oarecum diferite de aceste mobile, îndemnîndu-i să aibă bunătatea de a se tolăni fără prea mare ceremonie, fiecare în cuşeta lui în vreme ce el şi prietenul său, domnul Pallet, vor şedea în capul oaselor la capetele mesei, pentru a putea avea plăcerea de a-i servi pe cei întinşi. Dispoziţia aceasta, cîtuşi . de puţin anticipată de musafiri, îi zăpăci şi-i lăsă cu gura ridicol căscată. Marchizul şi baronul rămaseră în picioare şi-şi făceau plecăciuni, pretinzînd că-şi oferă reciproc canapeaua dinspre capătul de jos al mesei, dorind însă, fiecare, să beneficieze de exemplul celuilalt, întrucît nici ■unul nu înţelegea în ce manieră trebuia să se întindă. Peregrine, bucuros de încurcătura lor, îl conduse pe conte de cealaltă parte, unde, cu politeţea cea mai răutăcioasă insistă să ia în primire locul de sus.

Continuară să joace pantomima gesturilor, prelungind dezagreabilul şi grotescul suspans, pînă cînd doctorul îi rugă încă o dată, stăruitor, să renunţe la ceremonii şi formalităţi, fiindcă, altfel, bucatele aveau să-şi piardă calităţile, înainte de a termina ei cu complimentele. Peregrine ocupă canapeaua de jos, pe partea stîngă, întinzîndu-se cu grijă pe ea, cu faţa spre masă. Imitîndu-i mişcările, marchizul (deşi ar fi preferat trei zile de post, decît să rişte să-şi răvăşească costumul luînd o asemenea poziţie) se lungi pe locul opus, lăsîndu-se pe un cot, într-o poziţie nespus de incomodă şi nefirească şi ridicînd capul peste marginea canapelei, ca să nu-i fie deranjată frizura de atingerea trupului prea întins. Italianul — o fiinţă subţire, mlădioasă — se plantă lîngă Pickle, fără a suferi vreun inconvenient, decît că i se rupse ciorapul, prins într-un cui din mobilă, cînd îşi ridică picioarele la

CAPITOLUL XLVIII

nivelul restului corpului. Baronul însă, neavînd nici supleţea, nici încheieturile elastice ale tovarăşilor săi, se răsturnă pe canapea cu atîta grabă, încît picioarele lui, bruac proiectate în sus, se ciocniră violent cu capul marchizului, desfiinţînd, cît ai clipi din ochi, toate buclele din frizura acestuia ; în acelaşi moment, scăfîrlia i se lovi atît de puternic de braţul canapelei, încît peruca îi zbură din cap şi toată odaia se umplu de *pulvilio*[1].

Micul dezastru caraghios învinse definitiv gravitatea prefăcută a tînărului nostru gentilom, obligîndu-1 să-şi vîre o batistă în gură ca să nu izbucnească în hohote de rîs; căci neamţul chel ceru iertare cu un aer atît de ridicol şi încurcat, iar marchizul îi primi scuzele cu o complezenţă atît de mîhnită, încît ar fi fost îndeajuns pentru a stîmi rîsul unui chietist[2], dacă sensibilitatea nu i-var fi fost complet tocită.

După ce urmările neplăcutei întîmplări fură îndepărtate, in măsura în care o îngăduiau împrejurările, şi se instalară cu toţii potrivit aranjamentului deja pomenit, doctorul îşi luă, cu multă graţie, pe umerii săi sarcina de a descrie felurile de mîncare unul cîte unul, ca să ştie musafirii ce să aleagă. Începu deci cu un aer de infinită satisfacţie:

— Asta de-aici, domnilor, e o gîscă fiartă, servită cu un sos compus din piper, leuştean, coriandru, mentă, rută, anşoa şi ulei; de dragul dumneavoastră, gentlemeni, aş dori să fie o gîscă din Ferrara, dintre cele mai cîntate de antici pentru mărimea ficatului lor ; un asemenea ficat se spune că ar fi cîntărit peste doi pfunzi... Cu astfel de hrană, delicioasă cum e, îşi hrănea clinii tiranul Helioga- balus[3]. Dar vă cer iertare, aproape că uitasem de supă, un fel de mîncare absolut necesară, din cîte înţeleg, în Franţa, la orice masă. La ambele capete găsiţi castroane cu *salacacabia* romană; una e făcută din pătrunjel, pure- oariţă, brînză, muguri de pin, miere, oţet, saramură, ouă,

1Pudră parfumată (n. ed. engl.).
2Adept ol contemplației mistice și inactivității (n. tr.).
3Împărat roman (218—222), ucis în timpul unei revolte a gărzii
o retorici'.'.' c;:. ed. i-ngl·)·

castraveţi, ceapă şi ficaţi de găină ; cealaltă seamănă foarte mult cu *soup-maigre* [1] din ţara în care ne aflăm. Mai avem file de viţel fiert cu secărea şi seminţe de chimen, cu un sos compus din marinată, ulei, miere şi făină şi un haşeu curios din plămîni, ficat şi sînge de iepure, precum şi un platou de porumbei fripţi. *Monsieur le baron,* să vă servesc o farfurie din supa asta ?

Neamţul, care nu dezaproba cîtuşi de puţin ingredientele, consimţi şi dădu semne că-i place compoziţia, iar marchizul, întrebat fiind de pictor ce fel de *silly kidkabys* preferă, fu servit conform dorinţei, cu o porţie de soup *maigre.* Contele, nefiind prea mare amator de mîncare înghiţită cu lingura, preferă să se servească cu un porumbel, imitînd şi prin asta alegerea tînărului nostru gentilom al cărui exemplu se hotărîse să-l urmeze pe tot parcursul ospăţului.

De cum sorbi prima lingură, franţuzul făcu o pauză lungă, gîtul i se umflă de parcă i s-ar fi oprit un ou în esofag, îşi dădu ochii peste cap, iar gura începu să i se contracte şi să i se dilate involuntar. Pallet, care nu-l slăbea din ochi pe acest gurmand, dorind să se dumirească dacă-i place mîncarea, înainte de a se aventura şi el să ia din supă, se arăta consternat de aceste trăiri remarcînd, oarecum emoţionat, că bietul gentilom avea să facă o criză. Peregrine îl asigură că era doar o manifestare a extazului şi, pentru a-şi întări spusele, îl întrebă pe marchiz cum găsea supa. Cu infinită greutate, politeţea acestuia reuşi să înfrîngă dezgustul, şi avu puterea să rostească:

— Excelentă, excelentă, pe onoarea mea.

Asigurat de laudele marchizului, pictorul duse fără şovăială lingura la gură, dar nici pe departe nu găsi justificate elogiile degustătorului său ; dimpotrivă, cînd preţioasa compoziţie i se răspîndi în gură, păru dintr-o dată pus în imposibilitatea de a se mai mişca şi rămase ca statuia de plumb a cine ştie cărui zeu fluvial, cu lichidul eurgîndu-i pe ambele colţuri ale gurii.

Alarmat de indecenta comportare a pictorului, doctorul se interesă numaidecît de cauzele ei, iar cînd Pallet îşi recăpătă simţurile şi jură că preferă să înghită un terci făcut din pucioasă aprinsă, decît infernalul amestec pe care-l gustase, doctorul, ca să se apere, îşi -asigură musafirii că, în afara ingredientelor obişnuite, nu amestecase nimic altceva în supă, decît nişte săruri de amoniac, în loc de silitră veche, imposibil de găsit, şi-l întrebă pe marchiz dacă succedaneul nu aducea îmbunătăţiri întregului. Nefericitul *petit mcutre*[1], ajuns la limita bunăvoinţei,

1 Fante (Ir.) (n. trad.)

Corect: *Soupe-maigre,* **supă fără carne (fr.) (n. tr.).**

încuviinţă, spunînd că era, într-adevăr, un rafinament de maestru ; socotindu-se obligat, pentru a nu-şi păta onoarea, să-şi întărească spusele cu fapte, se sforţă să mai înghită cîteva linguri din neplăcutul lichid, pînă cînd stomacul i se revoltă în aşa hal, încît fu nevoit să sară brusc în picioare şi, în graba-i, îşi răsturnă farfuria pe pieptul baronului. Urgenţa care-1 imboldea nu-i îngăduia să-şi ceară scuze pentru gesturile bruşte, aşa că zbură în odaia vecină, unde Pickle îl află vomind şi făcîndu-şi, cu multă pioşenie, cruci mari. La cererea sa, i se aduse un scaun lîngă uşă şi alunecă în el mai mult mort decît viu, conjurîndu-1 pe prietenul Pickle să-i împace el pe musafiri, şi, mai ales, să-i ceară scuze baronului în numele său, pentru violentele greţuri care-1 apucaseră. Nu fără socoteală recursese la un intermediar; la întoarcerea eroului nostru în sufragerie, neamţul se sculase în picioare şi se dăduse pe mîna lacheului, care-i ştergea grăsimea de pe vesta frumos brodată, în timp ce el, scos din fire de ghinionul ce-1 lovise, izbea podeaua cu piciorul, blestemînd pe nemţeşte nefericitul banchet şi pe impertinentul amfitrion care, tot acest timp, cu multă grijă, încerca să-l consoleze de nenorocirea suferită, dîndu-i asigurări că stricăciunile puteau fi reparate cu niţel ulei de terebentină şi un fier încins. Peregrine, abia ţinîndu-se să nu-i rîdă în faţă, îi mai potoli indignarea, spunîndu-i cît de mult regretă cu toţii — dar mai ales marchizul — cele întîmplate. Nefericitele *salacacabia* fură scoase din cameră, iar pe locurile lor apărură două plăcinte, una de hîrciog, înmuiată în sos de maci albi, cu care înlocuise doctorul seminţele prăjite de mac, mîncate, în antichitate, cu miere, la desert; cealaltă constînd din- "tr-un picior de porc prăjit în miere.

Pallet, auzind descrierea primului fel de mîncare, îşi ridică ochii şi braţele spre ceruri şi exclamă, plin de uimire şi scirbă :

— Plăcintă de hîrciog şi sirop de maci ! Christoase Dumnezeule 1 Ce fiinţe respingătoare mai erau şi romanii ăştia!

Prietenul său îi răsplăti nepoliticoasa intervenţie cu o privire dojenitoare şi recomandă viţelul, din care gustă chiar el, cu atîta poftă şi lăudîndu-1 atît de mult celorlalţi, încît baronul se hotărî să-i urmeze exemplul, golind mai întâi un pocal de vin de Burgundia, despre care doctorul afirmă că ar fi dorit să fie, de dragul oaspetuhii, licoarea adevărată din Falernum. Nemaizărind pe masă nici un alt fel de mîncare de care ar fi îndrăznit să se atingă, pictorul. transformă nevoia în merit şi se servi şi el cu viţel, dar nu se putu abţine să spună că n-ar da nici o feliuţă din rosbiful bătrînei Anglii pentru toate delicatesele de pe masa unui împărat roman. Dar toate îmbierile şi asigurările doctorului nu-i putură face pe oaspeţi să se atingă de gîscă sau de haşe, astfel că acestui fel îi

urmă un altul, în care gazda le spuse că se aflau diverse bunătăţi botezate de către antici cu apelativul *politeles,* adică magnifice.

— Chestia aia care fumegă în mijloc — le explică el — e un stomac de scroafă cu umplutură de carne tocată de porc, creier de vier, ouă, piper, cuişoare, usturoi, anason, rută, ghimber, ulei, vin şi saramură. Pe mîna dreaptă sînt ţîţele şi burta unei scroafe care tocmai a fătat, fripte în vin dulce, cu ulei, făină, leuştean şi piper. Pe stînga, tocană de melci hrăniţi — sau mai bine zis, purgaţi — cu lapte. In capătul ăla, de lîngă domnul Pallet, sînt clătite de dovleac, leuştean, maghiran şi ulei, şi iată şi doi puişori, prăjiţi şi umpluţi după reţeta lui Apicius

Pictorul îşi arătă prin variate strîmbături oroarea faţă de burticică de scroafă, comparînd-o cu un cimpoi şi faţă de melcii trataţi cu purgaMv ; dar de cum îl auzi pomenind de puii fripţi, ceru, plin de poftă, o aripă de orătanie ; doctorul îi spuse că va trebui să-şi dea osteneala de a şi-o tăia singur şi trimise puii spre el, în câre vreme domnul Pallet îşi îndesă faţa de masă sub bărbie şi începu să agite cuţitul şi furculiţa cu mare îndemînare. Dar abia îi fuseseră puşi puii în faţă, că începură să-i curgă lacrimile pe obraji şi strigă din adîncul bojocilor, vizibil derutat:

— Drace, dar asta-i zeama dintr-un strat întreg de usturoi!

Şi totuşi, pentru a nu-1 dezamăgi sau face de ruşine pe amfitrion, înţepă cu tacâmurile una dintre păsări, dar cînd o deschise, provocă o asemenea erupţie de mirosuri insuportabile, încît, fără să-şi desfacă mai întîi faţa de masă din jurul gîtului, sări în picioare zbierînd : „Iisuse Dumnezeule !“ şi trase toată masa după el, provocînd confuzie şi haos.

Pînă să poată sări într-o parte, Pickle fu asezonat cu sosul plăcintei de hîrciog, care se făcu fărîme în dezastrul general; contele italian fu izbit de stomacul de scroafă care, plesnind în cădere, îşi descărcă umplutura pe coapsa şi piciorul său, opărindu-1 atît de rău, încît urlă de durere, dezvelindu-şi dinţii într-un rictus înfiorător şi chinuit.

Baronul, aflat la loc sigur în afara învîrtejitului tumult, se bucură nespus văzîndu-şi comesenii loviţi de aceeaşi calamitate de care el suferise deja ; doctorul însă era doborît de ruşine şi supărare. După ce prescrise o compresă cu ulei pentru piciorul contelui, îşi exprimă părerea de rău pentru cele întîmplate, punînd toată vina, deschis, pe lipsa de gust şi pe imprudenţa pictorului, care nici măcar nu-şi făcea datoria de a reveni şi a-şi cere scuze; susţinu că orătăniile nu conţineau nimic ce ar fi putut ofensa un nas sensibil, ! ntrucît umplutura consta dintr-un amestec de piper, leuştean, şi *ossa foetida* *, iar sosul era din vin şi saramură de heringi, folosit în

locul celebrului *garum,* roman ; nemaipomenita saramură fusese pregătită pe vremuri din scrumbii, un pește asemănător tonului, altădată din silurus, sau alosa *soppiclissima,* ba chiar știa de existența unei a treia variante, numită *garum haemation* [2], din măruntaie, bronhii și sînge de thynnus.

Socotind că n-ar fi fost posibil să restabilească rîndu- iala banchetului, prezentînd încă o dată platourile răvășite, doctorul ordonă să se strîngă totul, să se pună o față de masă curată și să se aducă d: sortul.

Pînă una-alta, își exprimă regretul de a nu-i putea trata cu o mostră de *alieus,* adică mîncarea de pește a anticilor, ca de exemplu *jus diobaton,* țiparul de mare, greu de digerat, după opinia lui Galen [1] ; *cornuta,* sau rîndunica de mare, descrisă de Pliniu îh *Istoria naturală,* unde se spune că multe au coarnele mai lungi de un picior și jumătate ; chef aiul și houă-ochiul, ținute în cea mai mare stimă de cei vechi ; din ultimul, Iuliu Cezar cumpărase șase mii de bucăți pentru un ospăț al victoriei. Observă că modalitatea de a-i prepara e descrisă de Horațiu în pasajul ce se ocupă de masa dată lui Mecena de către epicureul Nasiedenus : „Affertur squillas inter Murena natantes“ etc. [2] Și le spuse că de obicei se mîncau cu *rhus synacum,* un fel de sămînță astringentă și calmantă ce anihila efectul purgativ ial peștelui. In cele din urmă, învățatul doctor le dădu a înțelege că, deși felul acesta de mîncare era considerat luxos chiar și de cei mai pretențioși romani, nici nu se putea compara, în ce privește scUmpetea, cu vinele pre- țiarate la inodă în zilele absurd de voluptuosului Helioga- balus, care Ordonase să i se facă o paștetă din creierii a șase sute de struți.

în cele din urmă sosi desertul, și nu mică fu bucuriâ musafirilor să vadă măsline obișnuite, îh saramură; dar amfitrionul,le

1Galen (130—200), medic grec care a trăit la **Rama** și a lăsat lucrări de medicină, anatomie și fiziologie, socotit a fi cea mai mare autoritate medicală a lumii antice, după Hippocrat (n. tr.).

2„Pe urmă se aduc riouă-ochi, între creveți înotînd" (Satire, I, 1, 69) (n. ed. engl.).

prezentă cu mândrie un soi de jeleu, afir- mînd că e mai bun decît *hypotrimona* lui Hesychius [1], fiind un amestec de oţet, saramură şi miere, fiert pînă la consistenţa cuvenită, şi ossa *foetida* zaharisită, despre care afirmă, în contradicţie vădită cu ttumelbergius şi Lister [2], că hu era altceva decît *laser syriacum,* atît de preţios încît se vindea, printre antici, contra unui bănuţ de argint. Gen-

1 **Sos de sînge** (n. ed. engl.).

2Gâbriel Humelbergius, medic din sec. al XVl-lea. Martin Lister (1638—1712), naturalist și medic englez. Ambii l-au editat pe Apicius (n. ed. engl.).

tilomii îl crezură pe cuvînt în ceea ce priveşte gustul excepţional al piftiei, dar se mulţumiră cu măslinele, care dădeau vinului un gust atît de agreabil, că păreau cu totul dispuşi să-şi găsească în el consolarea pentru neplăcerile îndurate. Pickle, nedorind-să lase neexploatată nici cea mai mică ocazie de a se amuza pe socoteala lor, se duse să-l caute pe pictor, rămas şa facă penitenţe îîi altă încăpere. Nu reuşi să-l convingă să se reîntoarcă în sala banchetului, decît angajîndu-se să obţină iertarea celor pe care-i năpăstuise. Dîndu-i toate asigurările că va fi tratat cu indulgenţă, tînărul nostru gentilom îl conduse în camera ospăţului ca pe un criminal. Făcînd o plecăciune în faţa tuturor, cu umilinţă şi căinţă, dar adresîndu-se mai ales contelui, pictorul fee jurui pe englezeşte că, aşa cum avea să-l mîntuiască Dumnezeu, nu intenţionase să supere vreun bărbat, femeie sau copil, dar fusese silit- să facă ce putea, pentru â nu-i jigni pe onorabilii comeseni, dînd curs necesităţilor naturale chiar sub nasul acestora.

Cînd Pickle îi traduse italianului scuza lui Pallet, pictorul fu iertat în termeni foarte polîticoşi, ba chiar, după intervenţia eroului nostru, îşi recîştigă şi prietenia vechiului său amic, doctorul. Aşadar toată lumea uită de supărare şi aduseră cu toţii respectuoase complimente sticlei, astfel că, în scurtă vreme, şampania influenţă, într-un chip ce-ţi sărea în ochi, comportarea tuturor celor prezenţi acolo.

Marchizul italian şi baronul neamţ slnt făcuţi de ocară ; Pictorul se lasă convins să-l întovărăşească pe Peregrine la un bal mascat, îmbrăcat în femeie, are o neplăcută aventură şi e dus la Bastilia, împreună cu tovarăşul său

La cererea lui Pickle, care cocea o poznă legată de simţul muzical al contelui, pictorul distră lumea cu cîntecul *Bumper Squire Jones,* care-1 incintă peste măsură pe baron, dar ofensă în aşa hal urechile delicate ale italianului, încît pe faţă i se putea citi uimirea şi enervarea şi, judecind după desele lui ieşiri pe uşă, se vedea clar că era într-o situaţie asemănătoare cu cei care — cum ne spune Shake- speare — cînd le sună cimpoiul în nas, nu-şi pot reţine urinatul de emoţie[1].

---

1 *Neguţătorul din Veneţia,* act. IV, sc. 1, 49—50 (n. ed. engl.).

CAPITOLUL XLIX

Pentru a salva muzica din mîinile oamenilor cu un gust atît de barbar, de cum îşi sfîrşi domnul Pallet numărul, contele îşi onoră prietenii cu vreo cîteva arii favorite din ţara sa, cîntate cu infinită graţie şi foarte expresiv, deşi nu erau îndeajuns de energice pentru a captiva atenţia neamţului; acesta adormi buştean pe canapea, sforăind atît de tare, încît întrerupse, ba chiar zădărnici cu totul fermecătorul concert. Se văzură deci siliţi să se adreseze încă o dată sticlei; ea produse modificări atît de importante in creierul doctorului, încît îl îmboldi să cînte diferite ode ale lui Anacreon pe o melodie compusă ad-hoc şi să ţină un discurs foarte erudit despre muzica şi arta declamativă ale antichităţii. Intre timp Pallet, găsind cum să-l încu- aoştinţeze pe italian despre natura profesiei sale, dădea din gură despre pictură, extrem de volubil, într-o limbă (spre norocul lui) absolut neînţeleasă de străin.

In cele din urmă, doctorul fu cuprins de o mare sfîr- şeală şi-l rugă pe Peregrine să-l însoţească în camera sa,

iar contele, obosit de nesfîrșita sporovăială despre pictură a lui Pallet, se îndreptă, clătinindu-se spre baronul adormit, şi-l privi în extaz, recitind din *Il Pastor Fido* de Guarini [A].

„Come assetato infermo Che bramo
lungamente
II vietato licor
— Tal'Io ! gran tiempo inferno,
E d'amorosa sete arso, e consunto" [1].

Apoi îi răpi, îndrăzneţ, un sărut şi începu să-l gîdile la coaste, cu o înfăţişare tandră ce-l scandaliză pe virtuosul pictor ; acesta, conştient de propriii săi nuri, îngrijorat de ce i s-ar putea întimpla, merse împleticindu-se, în foarte mare grabă şi răscolit la faţă, în camera vecină, unde se puse sub protecţia eroului nostru, împărtăşindu-i bănuielile sale privitoare la imoralitatea contelui şi descriindu-i purtarea lui indecentă.

Peregrine, care detesta, pe bună dreptate, asemenea obiceiuri abominabile, se aprinse de mînie la auzul celor spuse de Pallet, şi, păşind pe pragul sufrageriei în care cei doi străini rămăseseră singuri, văzu destule, cu propriii lui ochi, pentru a se convinge că plîngerea lui Pallet era îndreptăţită şi că baronului nu-i displăceau avansurile contelui. Indignarea îi dădea ghes tînărului nostru erou să se năpustească înăuntru şi să-i pedepsească imediat pe culpabili, dar, gîndindu-se la ce consecinţe ar putea fi supus de pe urma unui pas atît de pripit, rezistă impulsurilor mîniei și-și propuse să inventeze o metodă de a-i face de rușine, proporţional cu grosolana lor comportare. Examina în minte diferite planuri punitive, ba se consultă chiar cu domnul Pipes, care, prezent fiind şi el la scena ruşinoasă, se angajă să-i coasă în saci, cu o cantitate bună de balast în fiecare, şi să-i arunce în rîu de pe Pont Neuf, dar imaglnaţia nu-i putu furniza nici o idee care să-i placă şi nu prea ştia cum să procedeze, cînd stăpîna casei, cunoscută lui drept o femeie remarcabil de vioaie, întîmplîndu-se să treacă pe acolo, îi dădu o sugestie. Peregrine trecu numaidecît la punerea ei în aplicare, rugind-o să-i facă favoarea de a intra în camera alăturată şi de a le spune domnilor de acolo că va reveni de îndată ce va reuşi să-l culce pe doctor.

1 „Ca un infirm însetat,
Ce-ndelung a rîvnit Interzisa
licoare,
-Aţa şi eu : mult timp infirm am fost **Şi ars** de setea Amoroasă şi distrus-, f:t.» :n. trad.).

Cu multă graţie, doamna se declară gata să-i îndeplinească rugămintea, dar cînd intră în apartament, mîngîie- rile drăgăstoase schimbate de cei doi iubiţi o mîniară şi scandalizară atît de tare, încît, în loc de a rosti mesajul încredinţat, duse la gură trîmbiţa ocărilor şi, înhăţînd bastonul baronului, aflat pe o masa lîngă perete, îi stîlci pe amîndoi în bătaie, lovind cu o furie atît de energică, încît cei doi se văzură obligaţi să se retragă ruşinos, fiind chiar azvîrliţi pe scări la vale, în chipul cel mai jalnic, de exasperata muiere, care-i bombardă tot drumul cu insulte bine meritate, f ăcîndu-le cunoscută ruşinea nu numai membrilor familiei sale, ci întregii populaţii, care se îngrămădi în dreptul uşii şi, după toate probabilităţile, ar fi dat o mînă de ajutor la răzbunarea ei, dacă lacheii femeii, tot timpul gata să intervină, nu i-ar fi vîrît pe delincvenţi în *remise* şi nu i-ar fi dus de acolo în mare grabă.

încîntat de pedeapsa ce li se aplicase, Peregrine o luă în braţe de bucurie pe proprietăreasa hanului, răsplătind-o pentru neînfricarea cu care acţionase. Prea multul vin băut îi dădea ghes la ştrengării, aşa că-i propuse lui Pallet să-l însoţească la un bal mascat, amintindu-şi că urma să se ţină unul chiar în seara aceea. Pictorul dorea să-l acompanieze, arătîndu-se destul de curios, dar îşi exprimă teama de a se pierde de el în timpul balului, ceea ce ar fi fost neplăcut foarte, el necunoscînd deloc oraşul şi limba băştinaşilor. Pentru a-i înlătura temerile, patroana, prezentă la sfatul lor, îl sfătui să se îmbrace în haine muiereşti, ceea ce avea să-l oblige pe însoţitorul său să-i dea mai multă atenţie, deoarece nu se va putea despărţi de doamna pe care o va escorta ; în al doilea rînd, presupunerea că exista între ei o legătură amoroasă avea Să le împiedice pe damele de noaptţ să acosteze şi să seducă un bărbat deja angajat.

PrevăzîncJ cît de copios se va amuza dacă proiectul va fi pus în aplicare, tînărul nostru gentilom sprijini cu atîta ardoare şi pricepere propunerea, încît pictorul se lăsă îmbrăcat într-o rochie a proprietăresei, care-i mai făcu rost şi de o mască şi un domino, iar Pickle îşi puse un costum spaniol. în deghizarea aceasta, în care se înveşmîntarâ cam pe la ceasurile unsprezece, porniră într-un fiacru, însoţiţi de Pipes, înspre sala de bal, iar Pickle intră în ea, la braţ cu presupusa femeie, spre uluirea întregii adunări, care nu mai văzuse niciodată o femeie cu o înfăţişare atît de grosolană.

De cum trecură în revistă toate măştile deosebit de interesante şi pictorului i se dădu să bea un pahar de lichior, poznaşul însoţitor îl lăsă singur, dispăru cit ai zice peşte şi se întoarse purtînd şi el mască şi un

domino peste îmbrăcăminte, ca să se poată distra pe seama perplexităţii lui Pallet şi să fie totuşi, aproape, ca să-l poată apăra de insulte.

Rămas fără călăuză, bietul pictor se pierdu cu firea de îngrijorare şi porni să străbată sala în căutarea lui Pickle, cu paşi mari şi gesturi ciudate, urmat de o groază de lume ce se zgiia la el ca la un fenomen supranatural. Publicul din jur îi spori atît de mult neliniştea, încît nu se putu reţine să nu monologheze cu voce tare, blestemîndu-şi soarta ce-l făcuse să depindă de promisiunile unui smintit şi jurînd că, de se va vadea scăpat de bucluc, nu se va mai lăsa altădată atras într-o astfel de capcană, nici dacă i se va oferi în schimb întreg regatul Franţei.

Nişte filfizoni, dîndu-şi seama că sub mască şe ascundea un străin, după toate probabilităţile neştiutor al limbii franceze, se apropiară de el pe rînd, pentru a-şi pune în evidenţă spiritul şi isteţimea, şicanîndu-l cu întrebări şirete, la care pictorul nu a putut da alt' răspuns decît:

— *No parly Francy.* Dracu să vă ia trăncăneala. De ce n-oţi fi putînd să vă vedeţi de treaba voastră ?

Cel mai mult contribui însă la chinurile şi încurcătura lui Pallet o urgentă chemare a firii, provocată de şampania băută în cantitate atît de generoasă pe parcursul după-amiezii. întrucît juca rolul unei femei, nu ştia nici unde să se retragă, nici n-ar fi îndrăznit — dac-ar fi ştiut — să se lase surprins într-o poziţie atît de ruşinoasă de reprezentantele sexului slab ; dac-ar fi folosit, cu înfăţişarea sa de acum, facilităţile puse la îndemîna bărbaţilor, ştia că s-ar fi făcut de rîs în ochii întregului bal. Fu deci obligat să îndure durerile cele mai ascuţite ale reţinerii şi nu încetă să ţopăie, dînd roată încăperii şi arun- cînd priviri îndurerate măştilor, în căutarea lui Pickle, blagoslovindu-l în acelaşi timp cu înflorite sudalme. Pînă la urmă totuşi, fu nevoit să se supună nemiloasei porunci a necesităţii şi, luîndu-se după alţi gentlemeni pînă la o mică anexă anume destinată acestui scop, se descărca de motivul suferinţei în prezenţa acestora, strigîndu-şi tare scuzele :

— Cu permisiunea domniilor voastre ! Vai mie ! Necesitatea nu ascultă de legi !

Atît de neobişnuită şi ridicolă fu operaţia pe care o înfăptui, încît cîţiva dintre cei ce-i fuseseră martori ridicară braţele spre cer de mirare, iar alţii dădură fuga în sala de bal şi-şi chemară amicii să vadă nemaipomenita minune.

Printre măştile sosite la chemarea acestora ca să se distreze văzînd ce face pictorul se afla şi o persoană de rang, care, cunoscînd într-o oarecare măsură limba engleză, aşteptă să se întoarcă Pallet cu faţa şi-i spuse :

— Doamnă, mă bucur de fericit dumneavoastră pis- ser. Me pare că aţi făcut apă sans grand dolore.

— Da, slavă Domnului, Monsieur (răspunse pictorul). Niciodată n-am avut probleme cu asta.

— Oho ! (reluă masca), asta este foarte bien. Vă place să faceţi treaba sans problem, daca nu me înşel ?

— Al naibii să fiu, dragă dom'le, aţi brodit-o de minune ! Chiar aşa stă situaţia, vă spun sincer, cum sper în mîntuire, strigă Pallet, izbucnind într-un puternic hohot de rîs. Văzînd cum se comportă, franţuzul renunţă la orice reţinere sau politeţe, îşi permise să fie obraznic cu presupusa doamnă şi încercă să-şi vîre mîna în corsajul ei ; pictorul însă era prea timid ca să suporte un tratament atît de indecent, iar cînd galantonul îşi repetă încercarea, într-o manieră şi mai nedelicată, îi trase un pumn în ureche, făcînd să-i joace luminiţe în faţa ochilor şi punîn- c'u-şi sexul la îndoială de aşa manieră, încît nobilul jură că

e fie bărbat, fie hermafrodit şi, de dragul onoarei sale, ceru să i se facă numaidecît un examen, cu atîta insistenţă şi supărare, încît prefăcuta nimfă era ameninţată nu doar cu darea în vileag, ci şi cu administrarea unei pedepse severe, fiindcă tratase cu atîta dispreţ o ureche princiară. Peregrine, care văzuse şi ascultase totul, socoti că sosise timpul să intervină ; prin urmare, ridică pretenţii asupra femeii insultate, care se bucură nespus vă- zîndu-se protejată.

Galantonul jignit nu se lăsă cu una cu două, ci insistă să i se spună cine e doamna, iar eroul nostru refuză, la fel de încăpăţînat, să-i dea satisfacţie, aşa că ajunseră la cuvinte grele. Cînd prinţul îl ameninţă că-i va pedepsi neobrăzarea, eroul nostru — neştiind cu cine are de-a face — arătă locul unde atîrna de obicei propria-i spadă şi, pocnind din degete sub nasul franţuzului, îl luă de braţ pe pictor şi-l duse în altă parte a sălii, lăsîndu-şi adversarul să rumege planuri de răzbunare.

Pallet îşi certă zdravăn însoţitorul pentru barbara-i comportare, îl puse la curent cu necazul avut şi-i spuse pe şleau că n-are- de gînd să-l mai lase să dispară de lîngă el, aşa că pînă la sfîrşitul balului se ţinu strîns de braţul lui Peregrine, spre marea bucurie a petrecăreţilor, cu totul şi cu totul absorbiţi de contemplarea acelei apariţii greoaie, stîngace şi cu mersul ţeapăn. In cele din urmă, Pickle, obosind să mai dea reprezentaţii cu nemaipomenita s-a parteneră, cedă rugăminţilor repetate ale falsei doamne şi o conduse la trăsură ; de abia se urcă şi el, cînd fură împresuraţi de un şir de muşchetari, comandaţi de un ofiţer de gardă, care, ordonînd să se deschidă uşile caretei, se aşeză solemn ţnăuntru în timp ce unul din oamenii săi se urcă pe capră, să dea indicaţii birjarului.

Peregrine pricepu numaidecît de ce fusese arestat ; spre norocul lui, n-avea nici o armă cu care să se împotrivească luptînd. Firea îi era atît de impetuoasă şi de nechibzuită, încît, dac-ar fi fost înarmat, ar fi

înfruntat orice pericol, mult mai bucuros decît să se lase în voia sorţii, oricare ar fi fost aceasta. Pallet, închipuindu-şi că ofiţerul era un gentilom care le confundase trăsura cu a sa, îi ceru amicului Pickle să-i arate eroarea, iar cînd îi fu adusă la cunoştinţă adevărata stare de lucruri, ge-

hunchii se porniră să-i bîţîie, dinţii să-i clănţăne şi dădu glas unor tînguieli jalnice, exprimîndu-şi teama că va fi azvîrlit în cine ştie ce temniţă din pîntecele Bastiliei, unde-şi va petrece restul zilelor în mizerie şi suferinţă şi nu va mai vedea în veci lumina divinului soare, nici faţa vreunui prieten, ci se va stinge în ţara asta străină, departe de familie şi cunoscuţi. Pickle îl ocărî pentru laşitatea lui, iar ofiţerul, auzind cît de jalnic se văicăreşte doamna, îşi exprimă neplăcerea de a fi instrumentul care-i provocase durerea şi încercă să le aducă alinare, vorbin- du-le despre îngăduinţa magistraţilor francezi şi despre generozitatea ieşită din comun a prinţului din a cărui poruncă fuseseră arestaţi.

Peregrine, părăsit pare-se de orice bun simţ în astfel de ocazii, scoase exclamaţii pline de amărăciune împotriva legilor arbitare ale Franţei şi atacă, în cuvinte pline de dispreţ, caracterul prinţului ofensat, al cărui resentiment (spunea), departe de a fi nobil, era de-a dreptul jalnic, lipsit de generozitate şi nedrept. Militarul nu răspunse învinuirilor, ci ridică doar din umeri, manifestîndu-şi uimirea tăcută faţă de marea *hardiesse*[1] a prizonierului, iar fiacrul era tocmai pe cale să se pună în mişcare cînd, din spate, se auzi zgomotul unei lupte şi vocea lui Tom Pipes zicînd : „Să mă ia naiba dacă am s-o fac !“ Unul dintre soldaţi îi ceruse devotatului însoţitor să se dea jos de pe locul său din spatele trăsurii, dar Tom, hotărît să împărtăşească soarta stăpînului, refuzase, pînă cînd invitaţiile fură însoţite de forţă ; încercă să respingă atacurile soldaţilor cu călcîiul, repezindu-1 cu atîta putere în falca primului soldat venit în contact cu el, încît se auzi un zgomot sec, ca acela al unei nuci uscate sparte între măselele unui student în drept, în stalul teatrului. înfuriat de neobrăzarea lui, celălalt salută posteriorul lui Tom cu vîrful baionetei, stînjenindu-1 atît de mult, încît nu-şi putu menţine poziţia ci, sărind la pămînt, îl pocni pe adversar sub bărbie, prăvălindu-1 pe spate, iar apoi, sărind peste el cu deosebită agilitate, se ascunse printre trăsuri, pînă cînd văzu Cîte un ostaş urcîndu-se în faţa şi în spa- tele fiacrului stăpînului. De cum porni trăsura, se luă pe urmele ei, ţinindu-se aproape, pentru a afla in ce loc va fi închis Peregrine. »

După o călătorie înceată, pe un drum plin de cotituri şi de şerpuituri, trăsura ajunse într-un cartier al Parisului total necunoscut lui Pipes şi se opri în faţa unei porţi impunătoare, cu vizor la mijloc ; aceasta se deschise la sosirea fiacrului, prizonierii intrară, iar gardienii făcură cale-ntoarsă cu trăsura. Tom luă hotâxîrea să stea de veghe acolo toată noaptea, pentru a putea, dimineaţa, să

[1] **Cutezanţă, curaj (fr.) (n. tr.).**

supravegheze casa, cu scopul dc a-şi elibera stăpînul.

Datorită fidelităţii lui Pipes, Jolter află despre soarta lui Peregrine. Se sfătuieşte cu doctorul. Cere audienţă ambasadorului, care, cu mare greutate, obţine eliberarea condiţionată a prizonierilor

îşi puse planul în aplicare, nedind nici o atenţie durerii provocate de rana din fund şi în ciuda întrebărilor repetate ale gărzilor pedestre şi călări, cărora nu le putea da alt răspuns decît *,^.nglois, Anglols“.* De cum miji de ziuă, examină cu multă atenţie castelul (fiindcă asta părea să fie) în care fuseseră închişi Peregrine şi Pallet, îi fixă locul faţă de rîu, se întoarse acasă şi, deşteptîndu-1 pe domnul Jolter, îi povesti toată tărăşenia de-a fir a păr. Pedagogul, auzind veştile rele, îşi frînso mîinile de durere şi consternare. Nu se îndoia că discipolul său fusese întemniţat pe viaţă la Bastilia şi, torturat de groază, blestemă ziua cînd îşi luase pe cap grija de a îndruma paşii unui tinerel atît de nesăbuit care, prin nenumărate insulte, stîrnişe mînia unei administraţii atît de indulgente cum era cea franceză. Cu toate astea, pentru a nu neglija nici un mijloc ce-i stătea în putere de a-1 salva din situaţia neplăcută în care se afla, îl trimise pe Pipes la doctor, să-i spună ce se întîmplase cu amicul său şi să-i ceară să facă front comun cu el, în interesul captivi- lor. Aflînd ce se petrecuse, medicul se îmbrăcă numaidecît şi veni la Jolter, adresîndu-i-se cu următoarele cuvinte :

—Acum v-aţi convins, sper, domnule, că greşeaţi afir- mînd că oprimarea nu poate fi niciodată efectul puterii arbitrare. Ar fi fost cu neputinţă ca o calamitate ca asta să se întimple în sînul democraţiei ateniene ; nicv măcar tiranul Pisistratecînd a pus stăpînire pe respectivul stat, n-a îndrăznit să conducă treburile ţării în mod atît de autoritar şi nedrept. Veţi vedea cum domnul Pickle şi prietenul meu, domnul Pallet, vor fi sacrificaţi tiranicei voinţe a unei puteri nelegiuite. După părerea mea, vom deveni complici ai distrugerii acestui sărman popor, dacă ridicăm vreun deget pentru a cere, sau pentru a cerşi, eliberarea nefericiţilor noştri compatrioţi, fiindcă, prin asta, am împiedica să se comită o crimă strigătoare la cer, care ar abate pe capetele făptaşilor pedeapsa divină şi ar putea fi însăşi calea

prin care unei naţiuni întregi i s-ar reda nepreţuitul dar al libertăţii. în ce mă priveşte, m-aş bucura să văd vărsîndu-se, pentru o cauză atît de nobilă, chiar sîngele tatălui meu, dacă o victimă nevinovată mi-ar da posibilitatea să sfărîm lanţurile sclaviei şi să instaurez libertatea, dreptul natural al omului. Numele meu ar fi, atunci, imortalizat printre acelea ale eroilor — patrioţi ai antichităţii, memoria mi-ar fi cinstită ca ale lui Har- modius şi Aristogiton[1], prin statui ridicate pe cheltuiala statului.

Tirada aceasta, rostită cu multă afectare şi agitaţie, îl supără foarte pe Jolter ; fără a rosti vreun cuvînt, dascălul se retrase, fierbînd de mînie, în odaia lui, iar republicanul se întoarse acasă, sperînd din tot sufletul ca prezicerea să-i fie confirmată de distrugerea şi moartea lui Peregrine şi a pictorului, ce-ar fi dat naştere unei răsunătoare revoluţii, în care el ar fi jucat rolul principal. Jolter — avînd o imaginaţie mai puţin fierbinte şi nu chiar atît de bogată — se duse, însă, direct la ambasador şi-l informă despre păţania învăţăcelului său, cerîndu-i să intervină pe lîngă ministrul francez ca Peregrine şi celălalt supus britanic să fie puşi în libertate.

Excelenţa Sa se interesă dacă Jolter cunoştea cauza arestării, dorind să fie mai bine pregătit pentru a justi-
fică purtarea lui Peregrine, sau a solicita înțelege/e pentru ea ; nici Jolter, nici Pipes, nu-i putură da însă nici cea mai mică informație despre acest subiect, deși preceptorul primise chiar din gura lui Tom un raport amănunțit despre modul în care-i fusese arestat stăpînul, despre propria lui comportare și despre rana căpătată cu acel prilej. Excelența Sa n-avea nici o îndoială că Pickle își atrăsese pe cap nenorocirea prin cine știe ce farsă nefericită, pusă la cale în timpul balului, convingere ce i se întări cînd auzi că tînărul gentilom trăsese la măsea toată după-amiaza și fusese atît de lipsit de minte, înclt să plece la bal cu un bărbat îmbrăcat în straie de femeie. în aceeași zi, i se adresă ministrului francez, încredințat că va obține ușor eliberarea celor doi, dar întîmpină mai multe greutăți decît se așteptase, înirucît curtea Franței e deosebit de meticuloasă cînd e vorba de un prinț de viță regală. Ambasadorul fu nevoit să întrebuințeze cuvinte foarte ferme, dar nici așa — cu toate că politica francezilor de la ora aceea nu le permitea să ajungă în conflict pentru un fleac cu guvernul britanic — nu reuși să obțină decît făgăduiala că Pickle va fi pus în libertate, cu condiția să-și ceară iertare de la prințul jignit. Socotindu-1 vinovat pe Peregrine,

1 Atenieni din sec. VI î.e.n. care au complotat uciderea tiranului Hippias. Deşi au dat greş, au fost botezaţi „eliberatorii" (n. ed. engl.).

Excelenţa Sa se gîndi că obţinuse o concesie rezonabilă şi îl primi pe Jolter, pentru a i-o comunica şi a întări sfatul dat : să cadă de acord cu termenii propuşi. Intrînd, cu multă teamă şi tremurînd din tot corpul în întunecata fortăreaţă, pedagogul îşi găsi discipolul într-o încăpere mizerabilă, fără nici o piesă de mobilier, în afara unui taburet şi a unei laviţe ; în chiar momentul cînd intră, auzi fluieratul nepăsător al tînărului, şi-l văzu lu- crînd cu creionul pe peretele gol, unde desenase o figură grotescă, botezată cu numele nobilului ce-i fusese adversar, precum şi un dog mare englez, cu laba din spate ri- dioată, care făcea pipi în pantoful omului. Pînă acolo mersese în impertinenţa lui, încît însoţise desenul cu felurite explicaţii pe franţuzeşte, făcîndu-i părul măciucă lui Jolter cînd le văzu. însuşi temnicerul fu surprins şi mirat de îndrăzneala lui Peregrine, neârătată pînă atunci de nici un alt deţinut, şi-şi alătură glasul celui al lui Jolter, încercînd să-l Convingă să îndeplinească cererea, uşor de satisfăcut, a ministrului. Eroul nostru însă, departe de a se arăta dispus să urfrteze sfatul apărătorului, îl împinse solemn spre uşă şi-l concedie cu un picior în fund, nedînd alt răspuns implorărilor, chiar lacrimilor lui Jolter, decît că,nu se va înjosi acceptind un compromis, fiindcă nu în- făptuise nici o crimă, ci-şi va lăsa cazul în grija jurisdicţiei şi eforturilor unui tribunal britanic, a cărui datorie era să vegheze să li se facă dreptate supuşilor coroanei engleze. Dori totuşi să i se dea posibilitatea lui Pallet, întemniţat în alt loc, să procedeze cum îl îndemna conştiinţa lui, destul de maleabilă. Cînd însă domnul Jolter îşi exprimă dorinţa de a-1 vedea pe celălalt prizonier, temnicerul răspunse că nu primise nici un ordin cu privire la femeie, neputîndu-1 deci conduce la celula ei, dar fu destul de înţelegător pentru a-i spune că păruse total distrusă de întemniţare şi uneori se purta ca şi cum n-ar fi fost chiar-chiar în toate minţile. Văzîndu-şi zădărnicite toate eforturile, Jolter părăsi Bastilia cu inima grea şi-l informă pe ambasador despre insuccesul negocierilor. Acesta din urmă nu-şi putu reţine nişte comentarii caustice la adresa încăpăţînării şi obrăzniciei tînărului nostru erou, care, spunea el, merita din plin să sufere pentru tembelismul său. Cu toate acestea, nu-şi curmă insistenţele pe lîngă ministrul francez, găsindu-1 însă atît de neînduplecat, încît fu obligat să ameninţe pe faţă că va face din cazul respectiv o problemă naţională şi nu numai că va cere în scris instrucţiuni de la Curte, dar chiar va da sfaturi juriştilor englezi să treacă la represalii şi să închidă %i Turn cîţiva gentilomi francezi aflaţi la Londra.

Ameninţarea îşi făcu efectul asupra autorităţilor de la Versailles. Decît să rişte să înfurie nişte oâmehi pe care n-aveau

nici dorinţa, nici interesul să-i supere* con- simţiră să le dea drumul vinovaţilor, cu condiţia să părăsească Parisul la trei zile după eliberare. Peregrine acceptă imediat — era acum mult mai înţelegător, fiindcă se săturase pînă în gît să stea închis într-o odaie lipsită de confort vreme de trei zile, fără a putea comunica cu oamenii săi şi fără nici o altă distracţie decît cele scor- tiite de imaginaţia sa.

Peregrine se veseleşte pe socoteala pictorului, care-şi blestemă proprietăreasa **şi rupe** *prietenia cu doctorul*

Nefiindu-i prea greu să-şi imagineze cam cum se simţea prietenul său în asprele condiţii din închisoare, Peregrine nu voi s-o părăsească înainte de a se amuza puţin de suferinţa lui. în acest scop, se înfiinţă în celula nefericitului pictor, unde putea intra acum cînd dorea. De cum trecu pragul, primul lucru de care dădu cu ochii fu atît de neobişnuit de ridicol, încît abia reuşi să-şi păstreze chipul încruntat, absolut necesar pentru reuşita farsei plănuite. Disperatul Pallet şedea în pat în capul oaselor, într-un *deshabillâ* cu totul şi cu totul ieşit din comun. Pusese la o parte monstruoasa-i crinolină, dimpreună cu corsetul, rochia şi combinezonul, îşi înfăşurase volăna- şele în jurul capului, ca pe o scufie de noapte şi purta dominoul ca pe o lejeră rochie de dimineaţă ; buclele-i cărunte atîrnau în jurul ochilor spălăciţi şi pe gîtul tăbăcit, în cea mai mare dezordine şi neglijenţă ; barba colilie îi crescuse cam de o jumătate de inci prin resturile machiajului cu care-i fusese zugrăvit obrazul şi toate trăsăturile feţei erau alungite de suferinţă şi descurajare, dîndu-i o înfăţişare ridicolă. Văzîndu-1 pe Peregrine, se sculă, cutrtaiurîndu-se de bucurie şi alergă spre el cu braţele deschise ; de cum observă însă înfăţişarea tristă asumată de eroul nostru cu bună ştiinţă, încremeni la jumătatea drumului, iar speranţa ce începuse să-i încolţească în suflet fu risipită într-o clipă de presimţirile cele mai întunecate, aşa că rămase în picioare, întrupare caraghioasă a descurajării, ca un răufăcător aşteptînd la
Old Baily [1] să se pronunţe sentinţa. Luîndu-i mîna, Pickle suspină din

---

1 închisoare londoneză, dar şi curte de judecată, ale cărui sesiuni se ţineau de opt ori pe an. Şi-a luat numele de la cel al străzii pe care se afla (n. tr.).

adîncul pieptului şi, dîndu-i pictorului toate asigurările că-1 întristează enorm misiunea ce-i fusese încredinţată, de a fi purtătorul unor veşti proaste, îi comunică, prefăcîndu-se nespus de îngrijorat şi cuprins de jale, că tribunalul francez, aflînd care era sexul adevărat . al lui Pallet, decisese, ţinînd seama de revoltătorul ultra- giu adus în public unui prinţ din spiţa regală, să-l întemniţeze pe viaţă la Bastilia ; sentinţa (îi mai spuse) fusese îndulcită ca urmare a jalbelor înaintate de ambasadorul britanic, pedeapsa stabilită iniţial de lege nefiind alta de-cît zdrobirea vinovatului pe roată. Veştile astea sporiră în aşa măsură groaza din sufletul pictorului, încît începu să urle din toţi bojocii şi să ţopăie prin celulă, în culmea disperării, luîndu-i ca martori pe Dumnezeu şi pe toţi muritorii că preferă moartea imediată, decît să petreacă fie şi un singur an închis într-un loc atît de hidos, şi blestemînd ceasul cînd se născuse, dimpreună cu momentul plecării din ţara sa de baştină.

— în ceea ce mă priveşte (îi comunică torţionarul său, cu ipocrizie în glas), am fost silit să înghit pilula amară de a cere iertăciune prinţului; deoarece nu intenţionasem cu adevărat să-l lovesc, acesta mi-a primit scuzele şi, prin urmare, îmi vor da drumul chiar astăzi. Ba chiar există o posibilitate să-ţi recapeţi şi dumneata libertatea, îmi dau bine seama că-i un remediu neplăcut, dar mai bine să înduri niţică ruşine, decît să fi pierdut pe veşnicie. Pe lîngă asta, gîndindu-mă ceva mai bine, îmi imaginez că nu te vei lăsa pradă, pentru un asemenea fleac, nesfîrşitelor orori ale încarcerării severe, mai ales cînd ştiu că, de vei consimţi, vei obţine, după toate probabilităţile, avantaje de care altcumva nu te-ai putea bucura.

Intrerupîndu-1, plin de nerăbdare, Pallet îl rugă, în numele Domnului, să nu-1 mai chinuiască atît, ci să spună odată despre ce compromis era vorba, el fiind dispus să înghită orice, cît de respingător la gust ar fi fost.

După ce cîntase atîta vreme pe corzile groazei şi speranţei celuilalt, Peregrine îi spuse că, întrucît crima fu-
sese comisă pe cînd avea înfăţişarea unei femei — deghizare nedemnă de sexul bărbătesc — voinţa curţii francezc era ca delincventul să renunţe pe vecie la prerogativele şi trăsăturile caracteristice ale unui bărbat, de care se dezisese într-un chip atît de ruşinos ; cu alte cuvinte, să i se răpească virilitatea. Exista aşadar o alternativă, depin- 2ind doar de hotărîrea pictorului, prin care-i stătea în putere să-şi redobîndească libertatea pe loc.

— Cum ! (zbieră, disperat, pictorul). Să renunţ la bărbăţia mea şi să devin un eunuc ? Pe naiba, pe dracu' şi aşa mai departe, prefer să rămîn în continuare aici şi să mă las devorat de şobolani. (Apoi,

întinzînd gîtul }: Iată-mi beregata (zise), fii bun, amice, şi cresteaz-o de două, trei ori; de nu vrei s-o faci, ai s>â mă găseşti zilele astea atîr-nînd de jartiere. Ce ticălos nenorocit mai sînt şi eu ! Ge cap sec, vită încălţată şi cretin afurisit am fost, cînd m-am dat pe mîna rasei ăşteia barbare de escroci ! Să te ierte Dumnezeu, domnule Pickle, pentru că ai fost cauza imediată a nenorocirii mele ; dac-ai fi rămas de la bun început alături de mine, aşa cum mi-ai promis şi m-ai fi condus pînă la locul cuvenit, unde să-mi pot face nevoile fără să fiu văzut, n-aş fi fost sîcîit de măscăriciul ăla care a abătut necazul pe capul meu. Şi de ce naiba oi fi îmbrăcat afurisita asta de rochie cu ghinion ? S-o bată dumnezeu pe meliţa aia de proprietăreasă, curată Jezebel, care mi-a sugerat un costum atît de idiot! O deghizare ce nu mi-a adus numai nefericire, ci m-a făcut şi să-mi fie scîrbă de mine şi să-i înspăimînt pe alţii. Azi-dimineaţă, cînd i-am spus temnicerului că aş dori să-mă bărbieresc, cl s-a uitat cu gura căscată la barba mea, şi-a făcut cruci şi a bolborosit un Tatăl nostru, socotind (bănuiesc) că-s o vrăjitoare, sau ceva şi mai rău. înghiţi-i-ar iadul şi porcăria aia de banchet al anticilor, ce m-a îndemnat să beau prea mult, ca să-mi spăl din gură gustul afurisitei de *silikikabie.*

Tînărul nostru gentilom îi ascultă jelania pînă la capăt şi apoi îşi ceru scuze pentru comportarea sa, arătind că nu putuse prevedea neplăcutele-i consecinţe ; pe urmă îl sfătui stăruitor pe pictor să accepte condiţiile graţierii. Observă că Pallet ajunsese la vîrsta aceea onorabilă cînd patimile cărnii se stinseră, probabil, cu desăvîrşire în trupul

lui şi cînd ar fi trebuit să-l preocupe cel mai mult curăţenia sufletească, ce prin nimic nu putea fi obţinută mai lesne, decît prin amputarea ce i se propunea; că trupul, ca şi mintea sa, vor profita de pe urma schimbării ; fiindcă nu va mai trebui să-şi satisfacă nici un fel de pofte primejdioase, şi nici un gînd porcos nu-1 va mai distrage de la îndatoririle profesionale ; că vocea lui, dulce de la na-tură, va deveni atît de frumoasă, încît va încînta urechile tuturor oamenilor de bun gust din lumea mondenă, şi în scurtă vreme va deveni celebru sub numele de Se- nesino al Angliei [1],

Pictorul fu impresionat de argumentele lui Pickle dar, înainte de a se lăsa convins, formulă trei obiecţii: anume, dezonoarea implicată în pedeapsă, durerea ce va însoţi operaţia şi groaza de ce va spune nevastă-sa. Pickle se angajă să înlăture el aceste dificultăţi. îl asigură că sentinţa se va executa în mare secret, şi nimeni nu va şti nimic ; că excizia (după cum ştia de la Motecelli [2]) nu era mai dureroasă decît extracţia unei măsele ; şi că nevas- tă-sa nu putea fi atît de lipsită de suflet, după îndelungata convieţuire cu el, încît să-i ia în nume de rău un expedient prin care putea nu doar să se bucure în continuare de conversaţia soţului, ci şi să culeagă roadele talentelor lui, remarcabil rafinate de bisturiu.

Auzind ultima explicaţie, Pallet clătină din cap, vrînd parcă să spună că nevastărsa nu se va lăsa convinsă atît de uşor; era însă gata să se învoiască, dacă Peregrine putea obţine consimţămîntul soţiei. Chiar în clipa cînd se declara de acord, intră temnicerul şi, adresîndu-se presupusei doamne, îşi exprimă satisfacţia de a avea onoarea să-i comunice că este liberă să plece. Pictorul nu pricepu nici o boabă din franceza lui, iar Peregrine se transformă în interpret, făcîndu-şi prietenul să creadă că gardianul le vestea că ministrul trimisese un felcer să execute operaţia propusă şi că, în odaia alăturată, tocmai se pregăteau instrumentele şi bandajele. Alarmat şi îngrozit de scurtimea timpului rămas pînă la operaţie, pictorul zbură

în celălalt capăt al celulei şi, înhăţînd o oală de noapte din lut ars — singura armă de atac aflată prin preajmă — luă poziţia de apărare, anunţînd, printre sudalme, că va pune la încercare rezistenţa ţestei bărbierului, de se va încumeta să-şi vîre nasul în odaie.

Neaşteptîndu-se la o asemenea primire, temnicerul trase concluzia că biata femeie îşi pierduse cu adevărat minţile şi plecă grăbit, lăsînd în urma sa uşa deschisă. La' care Pickle, strîngînd cu

1 Neidentiiicat. Poate Giuseppe Monticelli din Veneţia, medic scriitor, sau sopranul Angelo Maria Monticelli, care cînta la Londra în 1740 (n. ed. engl.).

multă grabă veşmintele femeieşti de pe pat, i le puse lui Pallet în braţe şi, remarcînd că aveau acum drum liber, îl îndemnă să-l urmeze pînă la poartă, unde îi aştepta o birjă. Timp de ezitare nu era, aşa că pictorul îi urmă sfatul şi, fără a lăsa din mînă ţucalul, pe care, în graba-i, uitase să-l pună jos, ieşi, în spatele eroului nostru, înnebunit de frică şi nerăbdare, cum e şi firesc să fie, presupun, un bărbat ce fuge de castrare sau de închisoarea pe viaţă. Intr-atîta se agita de tare, încît, pentru moment, capacitatea de a gîndi liber îi dispăru cu desăvîrşire şi nu mai vedea nimic altceva decît pe călăuza sa, urmîndu-1 dintr-un fel de impuls instinctiv, fără să-i zărească, în dreapta şi stînga, pe paznici şi gardieni care, privindu-1 cum trece, cu hainele femeieşti sub braţ şi agi- tînd oala de noapte deasupra capului, încremeniseră de uluirea de a da ochii cu o asemenea arătare.

După ieşirea din închisoare nu conteni să strige cît îl ţineau puterile : „Mînă, birjar, mînă, pentrti numele Domnului !" Birja străbătuse deja o stradă întreagă şi el tot nu dădea încă semne că şi-ar fi recăpătat uzul raţiunii, ci se holba, aidoma capului Gorgonei, cu gura larg căscată şi fiecare fir de păr în parta răsucindu-se şi îmbîrligîn- du-se ca un şarpe viu. în cele din urmă, totuşi, începu să-şi vină, cu încetul, în fire şi-l întrebă pe Peregrine dacă, după părerea lui, scăpase de primejdia de a fi recapturat. Neobositul coţcar, încă nesatisfăcut de chinurile cărora îl supusese, răspunse, cu îndoială şi îngrijorare pe chip, că spera să nu fie ajunşi din urmă şi se rugă lui Dumnezeu să nu fie ţinuţi în loc de vreun *embarras.* Pallet se rugă şi el, cu fervoare, pentru acelaşi lucru şi mai înaintară cîţiva iarzi, cînd urechile le fură umplute de zgomotul făcut de o trăsură ce venea după ei în plină viteză. Pickle privi afară pe fereastră, apoi îşi trase capul înăuntru, părîncl îngrijorat foarte, şi strigă :

— Să ne ţină Dumnezeu ! Sper să nu fie ostaşi trimişi să ne prindă ! Parc-aş fi văzut o ţeavă de puşcă ieşind din trăsură !

Auzind una ca asta, pictorul ieşi numaidecît pe jumătate afară pe fereastră, ţinînd încă în mînă originalul coif, şi urlă către birjar, cît putu el de tare :

— Mînă, lua-te-ar naiba ! Pînă la porţile ierihonului şi la capătul pămîntului ! Mînă, mă coate-goale, mă mişe- lule, mînă, drac împieliţat ce eşti ! Du-ne pînă-n străfundurile infernului, mai bine decît să fim prinşi şi să ne pierdem comoara virilităţii !

Nu se putea să treacă pe străzi o asemenea arătare fără să atragă curiozitatea oamenilor, care dădeau fuga în porţi şi la ferestre pentru a vedea fenomenul ce stîrnise uimirea. Din aceeaşi pricină .trăsura ce, zice-se, îi urmărea, se opri tocmai fereastră-n fereastră cu a pictorului, iar Pallet, uitîndu-se în spate şi văzînd pe platformă trei bărbaţi înarmaţi cu bastoane, pe care în groaza lui le

luă drept muschete, nu se mai îndoi de justeţea presupunerilor amicului său, ci, scuturînd ţucalul la adresa închipuiţilor soldaţi din gardă, jură că preferă să moară decît să renunţe la preţioasa-i bărbăţie. Stăpînul trăsurii, un nobil din cea mai bună spiţă, îl luă drept o femeie nenorocită, cu minţile rătăcite şi, poruncindu-i vizitiului să-şi vadă de drum, îl convinse, în sfîrşit, pe fugar că totul fusese o falsă alarmă. Nu scăpă, cu toate acestea, de nelinişte şi spaimă; tînărul nostru erou însă, de teamă că zdruncinatul lui creier n-ar mai putea suporta o repetare a glumei, îl lăsă să ajungă acasă fără să-l mai necăjească.

Întîlnindu-l pe scară, hangiţa la care trăsese se sperie atît de tare de înfăţişarea-i stranie, încît scoase un ţipăt ascuţit şi-şi luă călcîiele la spinare. Pictorul, ocărînd-o plin de amărăciune, se repezi în camera doctorului; acesta, în loc să-l întîmpine cu îmbrăţişări prieteneşti şi să-l felicite că scăpase din temniţă, dădu semne vizibile de nemulţumire şi dezamăgire, ba chiar îi spuse pe şleau cum sperase că atît el, cît şi domnul Pickle vor împărtăşi soarta lui Cato ceea ce-ar fi dat naştere unei lupte glorioase, ce nu putea să nu se termine cu fericire şi libertate pentru toată lumea; adăugă că se apucase chiar să compună o odă pentru a-i imortaliza şi a aprinde flacăra libertăţii în orice piept cinstit.

— Aş fi demonstrat in ea (zise) că adevăratul geniu şi măreţul sentiment al libertăţii se condiţionează şi se ajută reciproc, ilustrîndu-mi afirmaţiile cu note şi citate din scriitorii greci, care le-ar fi deschis ochii pînă şi celor mai orbi şi necugetaţi dintre semeni, şi ar fi mişcat chiar şi inimile cele mai împietrite şi reci. ***Nebunule ! Cînd te gin- deşti la om, a*** cărui ***minte vastă trebuie să cuprindă tot ce stelele văd...***[2]. Spune-mi, rogu-te, domnule Pallet, cum vezi dumneata imaginea asta, a minţii ce înţelege universul întreg ? Fiindcă eu nu mă pot abţine să cred că e cea mai fericită concepţiune ce mi-a intrat vreodată în cap.

Pictorul, nefiind un apărător atît de înflăcărat al cauzei libertăţii, nu putea împărtăşi entuziasmatele idei ale doctorului, socotind chiar că prea miros a indiferenţă şi a incapacitate de a arăta o prietenie adevărată. De aceea se folosi de prilejul oferit de a-i pune la punct orgoliul, remarcînd că, fără îndoială, imaginea era grandioasă şi magnifică, dar că doctorul împrumutase ideea din ***Repetiţia*** domnului Bayes, care se mîndreşte cu o figură de stil identică, formulată în cuvintele : Dar toţi ***aceşti nouri, cîntăriţi de ochiul raţiunii*** etc. etc. In orice altă împrejurare, o descoperire atît de iscusită l-ar fi urcat pe pictor în al nouălea cer, dar raţiunea îi era acum atît de zăpăcită şi de frămîntată, de teamă să nu fie iarăşi prins, înctt, fără a mai schimba cu cineva vreo vorbă, se retrase în odaia sa, pentru a-şi pune hainele obişnuite, sperînd că acestea îi

vor transforma atît de mult înfăţişarea, încît vor zădărnici orice căutare şi confruntare cu poliţia. Doctorul stătea să moară de ruşine şi de ciudă fiindcă se pomenise acuzat de plagiat de o persoană cu talente atît de subţirele. 11 jignise făcîndu-i dovada ţinerii sale de minte, şi-l

înfuriase nespus prin faptul că avusese obrazul să se folosească de memoria sa ; nu reuşi să-i ierte niciodată lipsa de respect, ci se legă, de atunci începînd, de orice prilej pentru a da îft vileag prostia şi ignoranţa pictorului. Legăturile de prietenie, de la om la om, erau, s-ar zice, prea slabe pentru a ţine în hăţul lor inima zelosului republican, a cărui preocupare pentru bunul mers al comunităţii îi nimicise cu desăvîrşire interesul pentru indivizi. Considera prietenia pentru un singur om nedemnă de sufletu-i prea încăpător şi era un discipol recunoscut al lui L. Manlius *, Junius Brutus[1] şi al altor patrioţi de acelaşi soi, care n-au lăsat să ajungă pînă la urechile lor chemările naturii, ci au opus o îndîrjită rezistenţă împotriva tuturor imperativelor gratitudinii şi umanismului.

Pallet începe să-şi dispreţuiască din suflet tovarăşul de drum şi se ataşează de Pickle, care, **cu** toate acestea, îl persecută cu talentul său pentru rele tot timpul călătoriei în Flandra

Intre timp, tovarăşul de călătorie al doctorului întrebuinţa cîteva găleţi de apă ca să spele de pe el murdăria închisorii, îşi dădu obrazul pe mîna bărbierului, îşi vopsi sprîncenele în culoarea nisipului şi, îmbrăcat cu haine- le-i obişnuite, se aventură să-i facă o vizită lui Pickle. Tînărul, care primea încă îngrijirile valetului, îi dădu de ştire că evadarea sa fusese regizată şi că li se dăruise amîndurora libertatea, cu condiţia să părăsească Parisul în termen de trei zile.

Auzind că nu-1 mai paşte primejdia de a fi dus înapoi la închisoare, pictorul sări în sus de bucurie; departe de a se plinge de preţul statornicit pentru eliberarea sa, ar fi fost gata să pornească înapoi spre Anglia chiar în după amiaza aceea; Bastilia îi zdruncinase nervii în aşa hal, încît tresărea ori de cîte ori trecea vreo caleaşcă şi-i fugea sîngele din obraz dacă vedea un soldat francez. Se plîn- gea din adîncul inimii de nepăsarea doctorului, povestind ce se întîmplase la revederea lor fără să-şi ascundă re-sentimentul şi scîrba ; mînia nu i se potoli deloc cînd Jolter îi povesti cum se purtase doctorul cînd îl chemase ca să se sfătuiască prin ce mijloc le-ar putea scurta întemniţarea. Ba şi Pickle se supără, aflînd de lipsa lui de curaj şi, înţelegînd cît de mult scăzuse

1 aruncat în spadă, pronunţînd celebrele vorbe : „O, virtute, nu eşti decit un cuvînt!“ (n. tr.).

CAPITOLUL LII

doctorul în ochii tovarăşului său de drum, hotărî să încurajeze dezgustul pictorului şi să împingă, din cînd în cînd, supărarea dintre cei doi pînă la ceartă, prevăzînd că, astfel, s-ar mai putea distra pe socoteala lor şi ar reuşi, poate, să pună în adevărata lui lumină caracterul poetului, pedepsindu-1 straşnic pentru aroganţa şi nepăsarea sa. Cu acest scop, făcu nenumărate glume înţepătoare pe seama pedanteriei şi lipsei de gust ale doctorului, atît de vizibile în citatele din autorii antici, învăţate pe dinafară, în dispreţul lui afectat pentru picturile cele mai bune din lume, la care n-ar fi putut privi atît de nepăsător, dac-ar fi fost dăruit fie şi cu o picătură de discernămînt, precum şi în ridicolul său ospăţ, pe care nimănui, decît unui bufon excentric, nu i-ar fi venit ideea să-l pregătească, sau să-l ofere unor oameni cu scaun la cap. Intr-un cuvînt, tînărul nostru gentilom îl supuse pe doctor unui bombardament atît de reuşit al spiritului său muşcător, încît pictorul păru că se trezeşte dintr-un coşmar şi se întoarse acasă, în suflet cu dispreţul cel mai nimicitor pentru fiinţa pînă nu demult admirată.

în loc să se folosească de dreptul cîştigat ca prieten şi să intre fără prea multă ceremonie în apartamentul doctorului, preferă să-şi trimită servitorul cu un mesaj, anunţîndu-1 că intenţionează să părăsească Parisul chiar a doua zi, întovărăşit de domnul Pickle, şi întrebîndu-1 dacă era şi el pregătit — sau se putea pregăti repede — pentru călătorie. Surprins de maniera comunicării, precum şi de conţinutul ei, doctorul se înfiinţă numaidecît în camera lui Pallet, preţinzînd să i se explice cauza hotărîrii atît de brusc luate, fără ştirea sau consimţămîntul său; înţelegînd necesitatea plecării imediate, ca să nu trebuiască să călătorească de unul singur, porunci să i se facă bagajele şi anunţă că e gata să se supună şi el urgenţei, deşi nu-i căzu deloc bine purtarea trufaşă a lui Pallet, căruia-i făcu nişte aluzii meşteşugite la propria-i importanţă şi la imensa bunătate de care dădea el dovadă, cata- dixind să-i acorde atenţia şi amiciţia sa. Asemenea insinuări însă nu mai aveau absolut nici un efect asupra pictorului ; el îi spuse medicului, cu un zîmbet şiret, că nici-odată nu pusese la îndoială învăţătura şi calităţile sale, în special priceperea de a găti, pe care nu va putea s-o uite cît timp va mai funcţiona în el simţul gustativ ; îl sfătuia totuşi, de dragul degustătorilor degeneraţi din zilele noastre, să mai cruţe sarea de amoniac cînd va pregăti următoarea *silikikabie* şi să micşoreze cantitatea de rahat de drac cu care umpluse din belşug puii prăjiţi, dacă nu cumva intenţiona să-şi transforme musafirii In pacienţi, cu scopul de a-şi acoperi toate cheltuielile ospăţului.

Jignit de sarcasmele pictorului, doetorul ii aruncfi o privire dispreţuitoare şi indignată şi, nedorind să spună în cuvinte englezeşti ce avea pe suflet, ca nu cumva Pallet să se supere în aşa măsură, în timpul discuţiei, incit să-l lase acolo şi să plece fără el,

răbufni pe grecește, rostind plin de ciudă :

’AxpiriauDe, X'.y&; Ttep ècov àyopYj'^tj ’la^eo, IfieX’ oîoţ ept££[t.evai paoiXeoiiv[1]

CAPITOLUL LII

Deşi presupunea, după sunet, că citatul era grecesc, pictorul îşi felicită prietenul pentru cunoştinţele lui de limbă velşă şi găsi mijloace prin care să-l facă să-i sară ţandăra, aşa că se retrase în odăile lui, fierbînd de mînie şi ruşine, lăsîndu-şi adversarul să se bucure nestingherit de victoria obţinută.

In timp ce originalii lui prieteni se îndeletniceau cu amabilităţi de felul acesta, Peregrină se duse în audienţă la ambasador şi-i mulţumi pentru intervenţia providenţială, recunoscînd neruşinarea comportării sale cu atîta convingere şi cu nenumărate promisiuni de îndreptare, încît Excelenţa Sa, mărinimos, îl iertă pentru necazul pricinuit, îl încurajă, dîndu-i multe sfaturi bune, şi, asigu-rindu-1 că va continua să-i fie prieten şi protector, îi |n- mînă, la plecare, scrisori de recomandare adresate unor persoane de vază de la curtea engleză.

Prea onorat de atenţia ambasadorului, tînărul nostru erou îşi luă rămas bun de la toţi francezii cunoscuţi şi petrecu seara cu cîţiva dintre cei cărora le arătase mai multă prietenie şi încredere, în timp ce Jolter se îngriji de treburile casei şi — cu bucurie nestăpînită — arvuni o caretă cu cai pentru a pleca din locul acela afurisit, unde trăise într-o continuă teamă că va avea de suferit de pe urma toanelor nesăbuite ale elevului său. Intrucît totul decursese conform planului, a doua zi Peregrine şi tovarăşii săi de călătorie prînziră împreună şi, pe la patru după-amiaza, se aşternură la drum, în două cupeuri, escortaţi, călare, de valetul *de chambre,* Pipes şi lacheul doctorului, înarmaţi toţi pînă în dinţi, în caz că aveau să fie staeaţi de briganzi.

Ajunseră, cam la ora unsprezece noaptea, la Senlis, popasul dinainte stabilit, şi fură obligaţi să scoale din somn oamenii hanului ca să le pregătească de mîncare. Toate proviziile din casă abia ajunseră pentru o cină frugală ; pictorul totuşi găsi in calitatea bucatelor o bună eonsolare pentru insuficienţa lor cantitativă : unul dintre preparate era o tocană de iepure, fel de mîncare mult mai

1„De vorbirea nesăbuită, deşi eşti orator cu vocea limpede, fereşte-te şi nu încerca să lupţi singur contra regilor" *{lliada,* II, 246—7) (n. ed. engl.).

preţuit de el decît toate delicatesele ce au fumegat vreodată pe masa somptuosului Heliogabalus.

CAPITOLUL LII

Abia apucă să-şi arate satisfacţia, cînd eroul nostru, ce nu înceta o clipă să întindă capcane pentru a se distra pe socoteala partenerilor, se agăţă de laudele lui şi, amin- tindo-şi povestea lui Scipio şi a catîrgiului din *Gil* Blas [1], hotărî sS facă o glumă pe seama stomacului lui Pallet, extrem de dispus să înghită o cină consistentă. Trecu imediat la înfăptuirea planului; de cum se aşezară cu toţii la masă, se prefăcu a se uita lung la pictor, care-şi pusese în farfurie o porţie respectabilă de tocană şi începea tocmai s-o înghită cu poftă nemăsurată. în ciuda îndemnurilor stomacului ce-i solicitau toată atenţia, Pallet se simţi privit stăruitor şi, oprindu-şi pentru scurtă vreme măselele dîn mestecat:

— Eşti surprins (zise) să mă vezi înfulecînd cu atîta tragere de inimă, dar mi-era foarte foame şi asta-i una dintre tocănile cele mai bune pe care mi-a fost dat să le gust; franţujii sînt experţi la felul ăsta de mîncare, trebuie să recunosc. Pe cuvînt că n-am pretenţia să mănînc vreodată un iepure mai delicios decît ăsta din farfuria mea.

Peregrine nu dădu nici un răspuns laudelor pictorului, ci repetă doar cuvîntul „iepure" cu un ton admirativ şi clătinînd din cap cu atîta înţeles, încît celălalt se alarmă

1Unde catîrgiul se referă la obiceiul hangiilor de a găti motani, in loc de iepuri, tăindu-i pofta lui Scipio (n. ed. engl.),

numaidecît, își opri imediat maxilarele din rumegat și, cu o bucată numai pe jumătate mestecată în gură, privi în jur cu o teamă buimacă, mai ușor de închipuit decît de descris, pînă cînd ochii i se opriră pe fața lui Thomas Pipes care, anume instruit și așezat la masă în fața lui Pallet, zîmbi strîmb, derutîndu-1 și mai mult. Neîndrăznind să înghită dumicatul și fiindu-i rușine ^ă scape în alt chip de el, pictorul rămase o vreme în starea aceea neplăcută de neliniște, iar cînd domnul Jolter îl întrebă ce suferință are, își supuse mușchii esofagului unui efort violent și aceștia, cu multă greutate, își făcură datoria ; apoi, îngrijorat și necăjit peste măsură, îl întrebă pe Pickle dacă are vreo bănuială privitoare la identitatea iepurelui. Tînărul domn, arborînd un aer misterios, pretinse că este, în problema aceasta, cu desăvîrșire ignorant : observă totuși că, din principiu, nu avea încredere în mîncărurile de felul ăsta, deoarece i se povestise despre șmecheriile comise adeseori la hanurile din Franța, Italia și Spania, și povesti întîmplarea din *Gil Blas* la care ne-am referit și noi mai sus, zicînd că nu se pretinde mare cunoscător într-ale vînatului, dar pulpele creaturii din tocană nu prea semănau cu picioarele de iepuri văzute de el pînă atunci. Observația își făcu efectul asupra chipului pictorului, care se întunecă, iar el exclamă, uimit și scîrbit : „Iisus Dumnezeule !“ și i se adresă lui Pipes, ca să afle adevărul, întrebîndu-1 dacă și el cunoaște problema. Tom răspunse, grav, că după părerea sa hrana era destul de întremătoare, deoarece văzuse blana și labele unui cotoi zdravăn, proaspăt jupuit, atîrnînd în ușa unei cămări mici de lîngă bucătărie.

Nici nu-și terminase bine fraza, că Pallet avu senzația că stomacul i se lipește de șira spinării, culoarea obrazului i se schimbă în așa fel, încît nu i se mai văzu decît albul ochilor, îi căzu falca și, cu mîinile înfipte în șolduri, fu apucat de convulsii atît de puternice, încît toți comesenii rămaseră muți de mirare și îngrijorare. Suferința îi crescu și mai mult prin faptul că stomacul refuza să cedeze ceea ce înghițise, în ciuda energicelor sforțări care-i acoperită trupul de sudoare rece, făcîndu-1 să leșine.

îngrijorat de starea pictorului, Pickle îi dădu toate asigurările că în farfuria sa se găsea un iepure adevărat, recunoscînd că el îl învățase pe Pipes să spună contrariul, de dragul de a glumi. Pallet interpretă însă mărturisirea drept o scornire prietenească, pornită din compasiune, și de aceea nu avu nici un efect asupra organismului său. Cu ajutorul unui pahar mare de brandy își mai veni totuși în fire, recăpătîndu-și chiar și spiritul, în așa măsură încît putu' declara, strîmbîndu-se în fel și chip, că mîncarea avea un gust foarte neplăcut, punîndu-1, în parte, pe seama speciilor franceze de iepuri, iar în parte pe compoziția sosurilor folosite ; apoi tună și fulgeră

împotriva procedeelor hangiilor francezi, spunînd că potlogăriile astea trebuiau puse pe seama guvernului lor împilator, care-i ţinea pe băştinaşi într-o mizerie atît de cumplită, încît erau nevoiţi să-i trişeze în fel şi chip pe clienţii nebănuitori.

Jolter, nelăsîndu-1 inima să scape vreo ocazie de a-i vorbi de bine pe francezi, îi spuse că, din cîte se vedea, nu cunoştea nimic despre metodele acestora de guvernare, altfel ar fi ştiut că dacă un magistrat ar constata că vreun călător, fie el francez sau străin, a fost înşelat sau rău tratat de un hangiu, vinovatul ar fi obligat să-şi închidă numaidecît hanul, iar dacă purtarea lui ar fi necuviincioasă, ar fi trimis, fără şovăire, la galere.

— Cît priveşte mîncarea ce v-a provocat neplăceri (spuse), afirm, pe răspunderea mea, că a fost pregătită dintr-un iepure adevărat, jupuit cînd eram de faţă; ca să dau mai multă tărie celor spuse, deşi tocănile astea nu sînt tocmai pe gustul meu, voi mînca, fără grijă, o porţie zdravănă.

Zicînd asta, mestecă şi înghiţi cîteva bucăţi din hulitul iepure, iar lui Pallet parcă-parcă i-ar fi revenit pofta pentru tocană, ba chiar puse mîna pe cuţit şi furculiţă, dar tocmai cînd să le folosească, din nou îl cuprinse neliniştea şi strigă, consternat:

— La urma urmei, domnule Jolter, dac-o fi totuşi un cotoi ? Dumnezeu să mă miluiască, uite o gheară !

îşi însoţi cuvintele arătînd unul dintre cele cinci-şase vîrfuri de labă de raţă rupte de Pipes de la o orătanie friptă şi aruncate anume în tocană; preceptorul nu putu privi dovada asta fără a se simţi neliniştit şi a avea remuş-* câri, astfel că şezu tăcut şi ruşinat, împreună cu pictorul,

schimbînd grimase, in timp ce doctorul, din ură faţă de amîndoi, se bucura de supărarea lor, îndemnîndu-1 să se înveselească şi să continue masa, fiindcă el era gata să le demonstreze că o pisică era la fel de hrănitoare şi gustoasă ca şi carnea de viţel sau de oaie, cu condiţia să se dovedească mai întîi că numita Pisică nu e de neam porcesc şi se hrănise mai ales cu legume, sau îşi limitase poftele carnivore la şobolani şi şoareci, bunătăţi (îi asigură el) cu gust şi aromă deosebite. Mai spuse că era o greşeală vulgară să crezi că toate fiinţele carnivore nu sînt bune de mîncare : vezi consumul de porci şi raţe, animale cărora le place carnea, precum şi cel de peşte, şi doar peştii se înghit unii pe alţii, şi mănîncă momeală şi mortăciuni; sau ursul, aflat la mare preţuire, întrucît dă ştmcile cele mai bune din lume. Pe urmă observă că negrii de pe coasta Guineei, oameni sănătoşi şi viguroşi, preferă cîinii şi pisicile oricăror alte bucate şi menţionă cîteva asedii, cunoscute din istorie, cînd locuitorii oraşelor

împresurate se ţinuseră în viaţă cu animalele astea, ba începuseră chiar să mănînce carne de om, care, din cîte aflase el, era preferabilă, din toate punctele de vedere, celei de porc. In timpul studiilor, domnul doctor mîncase, experimental, o fleică decupată din fesa unei persoane spînzurate.

Dizertaţia aceasta, departe de a linişti stomacurile neliniştite ale pictorului şi preceptorului, nu făcu decît Bă le tulbure şi mai rău. Auzind ultimul exemplu, se întoarseră amîndoi înspre doctor, în aceeaşi clipă, privindu-1 cu oroare şi dezgust ; pronunţînd unul cuvîntul „canibal" iar celălalt mormăind „grozăvenie", se sculară în grabă mare de la masă şi, dînd fuga spre altă încăpere, se izbiră atît de puternic unul de celălalt în coridor, încît căzură amîndoi pe jos din pricina şocului, ceea ce avu darul să le sporească greaţa şi să-i facă să se murdărească reciproc, aşa cum şedeau acolo.

Nici doctorul nu e cruţat de batjocura **lui** Peregrine. Ajung la Arras, unde aventurierul nostru se aprinde să joace cărţi cu **doi ofiţeri francezi care,** dimineaţa — **dau** hangiului o dovadă interesantă **a importanţei** lor

Deşi distrat de nenorocirea celqr doi, Peregrine se hotărî să-i joace o festă şi doctorului, ca sâ nu-1 lase să-şi savureze nepedepsit, răzbunarea. Cînd Pallet reuşi să-şi înfrîngâ imaginara boală, îi împărtăşi un plan de represalii, care-i căzu foarte bine pictorului, în ranchiuna ce i-o purta doctorului, şi fu pus în aplicare după cum urmează : cum pictorul şi doctorul dormeau în aceeaşi cameră, în paturi separate, cel dintîi aşteptă să-l audă pe celălalt sforăind, semn că dormea dus, şi atunci se duse, în vîrful picioarelor, la uşă, unde se găsea Pipes, pregătit cu toate cele trebuincioase ; de la el luă un ceainic plin cu apă caldă şi, vîrîn- dy-i cu grijă ciocul sub cearceafurile doctorului, vărsă foarte încet cam o jumătate de galon din lichid, culcîndu-se şi el apoi.

Peregrine se angajase să-şi trezească ortacii de călătorie a doua zi dimineaţă:, aşa că intră în zorii zilei în dormitorul doctorului şi-i deşteptă pe amîndoi cu acelaşi îndemn. Pictorul sări numaidecît afară din pat, dar doctorul, trezin- du-se ud din cap pînă-n picioare, fu pe cît de mirat, pe atît de ruşinat, neavînd nici cea mai mică îndoială că, din nefericire, se scăpase pe el în timpul nopţii. O asemenea faptă, socotea şl, nu se potrivea cîtuşi de puţin cu demnitatea firii sale ; de aceea nu îndrăzni să-şi facă public necazul, mai ales fiindcă ştia prea bine că ceilalţi n-ar lăsa să le scape ocazia de a-1 batjocori. Nefiind posibil să le ascundă ce se întîmplase, dacă se ridica din pat In pre-

zenţa lor, rămase acolo nemişcat, grozay de încurcat **şl** nenorocit, în vreme ce amicii, ghicindu-i gîndurile şi bucu- rîndu-se de deruta lui, se aşezară pe marginea patului,

îndemnîndu-1 să se ridice. Doctorul răspunse că, întrucit asudase abundent toată noaptea, nu se putea da jos din pat, pentru a nu-şi periclita sănătatea, decît după ce se va schimba şi i se vor fi închis toţi porii pielii ; pînă atunci, îi rugă să se îngrijească ei de înhămatul cailor la trăsură şi de încheierea socotelilor, asigurîndu-i că va fi gata să li se alăture înainte de a fi isprăvit ei treburile astea. Tînărul nostru gentilom îi dădu de înţeles că domnul Jolter se angajase să achite el nota de plată şi că slugile forfoteau deja în jurul trăsurilor, aşa că nu mai era nici un mon^ent de pierdut ; prin urmare sună din clopoţel, chemînd lacheul, şi-i ceru acestuia să aducă, cît de repejor, o cămaşă curată pentru stăpînul său.

Pînă să se întoarcă valetul, se făcu ziuă de-a binelea şi preceptorul le trimise veste că deja caii erau înhămaţi, încurcătura doctorului crescu ; îl încolţeau privirile iscoditoare ale prietenilor săi şi-l zădăreau insistenţele lor ; mai mult, suferea de pe urma neplăcutei situaţii de a fi — cum îşi închipuia — scăldat în propria-i saramură. în cele din urmă, Pickle, pierzîndu-şi răbdarea, îşi folosi drepturile de camarad şi, acuzîndu-1 pe republican de trîndăvie, trase de pe el păturile dintr-o smucitură, dezgolindu-1 din cap pînă-n picioare, în înjositoarea sa condiţie.

Văzîndu-1 gol, pictorul îşi repezi braţele spre ceruri şi strigă, cu prefăcută mirare :

— Dumnezeu să ne aibă în pază, doctoru-i un om mort ; sînt sigur că i s-a scurs toată seva vieţii din trup, sau poate ai răsturnat în pat o farfurie plină de *silikikabi?* căci miroase afurisit de tare a sare de amoniac.

Peregrine, dorind să-l răpună cu totul pe doctor, se apucă de nas cu degetele, întrebînd cu glasul înăbuşit dacă suferea de boala sugarilor.

De nepus în cuvinte fură ruşinarea şi furia neputincioasă ale acestui Pîndar modern în urma păţaniei respective ; era, în acelaşi timp, sfîşiat de toate chinurile vanităţii rănite şi agitat de o ciudă nimicitoare pe cei care-1 găsiseră în situaţia aceea jenantă şi, insultîndu-1 în nefericirea lui, ieşiseră din cameră hohotind de rîs, lăsîndu-1 pradă ghimpilor arporului propriu distrus. Pictorul — printre calităţile căruia nu se număra moderaţia — nu se putu abţine să nu facă observaţii răutăcioase despre necazul amicului său şi, datorită acestora, află şi domnul Jolter ce se intîmplase — tocmai omul pe care doctorul ar fi dorit să-l ţină în neştiinţă. Rămase,

aşadar, posomorit şi supărat pe tot timpul călătoriei, nu fără a încerca însă să-şi recapete importanţa, vorbind — cînd domnul Jolter le ceru tuturor să observe cît de bine era pavat drumul ce ducea de la Paris în Flandra — despre calităţile şoselelor romane. Pallet, considerînd că-şi cîştigase o superioritate absolută asupra doctorului, se trudi în fel şi chip să-şi menţină avantajul, formulînd nenumărate înţepături sarcastice la adresa înfumurării acestuia şi a pretenţiei lui de a fi foarte cultivat, ba chiar făcu jocuri de cuvinte şi spirite pe seama tuturor ideilor emise de republican. Cînd vorbi despre drumul flaminian, pictorul întrebă dacă era mai bun decît drumul Flandrei, pe care călătoreau acum. Doctorul observă că şoseaua aceasta fusese construită pentru a uşura deplasarea artileriei franceze în Flandra, unde aveau loc multe războaie, iar cel cu care se întrecea în spirite replică în mare grabă:

— Pe şoseaua asta, doctore, se trag tunuri şi mai grele decît cele cunoscute regelui Franţei.

Încurajat de succesul eforturilor sale, care-1 făceau să rîdă pe Jolter şi erau primite (credea el) cu zîmbete aprobatoare de către eroul nostru, pictorul continuă cu alte observaţii în doi peri, de aceeaşi natură, iar la masă îi comunică doctorului că semăna leit cu rădăcina limbii, atît de josnică îi era vorba.

Ostilitatea dintre cei doi foşti prieteni ajunse, pînă la urmă, atît de învrăjbită, încît nu-şi mai vorbeau unul altuia decît cu scopul de a se face reciproc de rîs sau de a arunca unul asupra celuilalt dispreţul tovarăşilor de călătorie. Doctorul îşi dădu toată osteneala să-i arate lui Peregrine, între patru ochi, cît de tîmpit şi ignorant era Pallet, iar pictorul îl conjură, în acelaşi chip, să fie atent la lipsa de maniere şi de gust a medicului. Pickle se prefăcu- a recunoaşte îndreptăţirea ambelor critici aspre — într- adevăr nelipsite de temei — şi, cu insinuări maliţioase, le încurajă vrajba, sperînd să se transforme într-o ceartă pe cinste. Amîndoi însă păreau să urască acţiunile cu repercusiuni ireversibile, aşa că, multă vreme, parşivele lui îndemnuri nu avură nici un efect, neizbutind să-i înfurie suficient de tare pentru a depăşi limita replicilor grosolane.

Porţile oraşului Arras se închiseseră înainte de sosirea lor ; prin urmare, se văzură obligaţi să ceară găzduire în- tr-o casă nu prea grozavă din suburbii, unde întîlniră doi ofiţeri francezi, sosiţi şi ei de la Paris, cu poştalionul, şi aliaţi în drum spre Lisle. Cei doi domni aveau în jur de treizeci de ani şi purtarea li se caracteriza printr-o insolenţă atît de săritoare în ochi, încît Peregrine fu dezgustat; cu toate acestea, eroul nostru li se prezentă, în curte, şi le propuse să ia

masa împreună. Ofiţerii îi mulţumiră pentru onoarea pe care le-o făcea invitîndu-i, dar refuzară, pre- textînd că deja comandaseră cina : promiseră însă să-i facă o vizită lui Peregrine şi tovarăşilor săi imediat după ce vor fi mîncat.

Se ţinură de cuvînt şi, după ce goliră cîteva pahare de vin de Burgundia, unul dintre ei întrebă dacă tînărul domn n-ar vrea să joace, ca să-şi treacă vremea mai uşor, o partidă de *quadrille.* Peregrine pricepu imediat unde bătea invitaţia, care nu fusese făcută decît cu intenţia de a-i ju- pui pe el şi pe camarazii săi; ştia el prea bine la ce tertipuri trebuie să recurgă un subaltern din armata franceză pentru a se putea da în continuare drept un gentleman, şi avea toate motivele să creadă că cei mai mulţi dintre ei erau învăţaţi din fragedă tinereţe cu escrocheriile ; avînd însă toată încrederea în propria-i pricepere şi ascuţime a minţii, îi făcu pe plac străinului. Se formă numaidecît un grup, constând din pictor, doctor, francezul ce făcuse propunerea şi Peregrine ; celălalt ofiţer declară că habar nu are de regulile jocului dar, în cursul partidei, se postă în spatele scaunului lui Pickle, faţă-n faţă cu amicul său, zicînd că seva amuza uitîndu-se cum își joacă eroul nostru cartea. Tînărul nu era atît de nepriceput, încît să nu priceapă dedesubturile acestei declaraţii săritoare în ochi; se prefăcu însă pentru moment, a nu băga de seamă nimic, pentru a-i lăsa, la început, să spere cît mai mult şi a-i pedepsi, la sfîrşit, şi mai zdravăn, dezamăgindu-1 total.

De cum începu partida, Peregrine văzu, într-o oglindă, că ofiţerul din spate îi face semne tovarăşului său care, cu ajutorul gesturilor prestabilite, era perfect informat de cărţile din mîna adversarului şi, fireşte, cîştiga mereu.

Fură lăsaţi să culeagă roadele dexterităţii lor pînă cînd suma se ridică la cîţiva ludovici ; atunci tînărul nostru gentilom, socotind că venise timpul să-şi facă şi Iui dreptate, îi comunică domnului aflat în picioare în spatele său că niciodată nu putea juca atent şi degajat cînd îi privea un chibiţ peste umăr şi-l rugă să aibă bunătatea de a lua undeva loc.

Rugămintea fiind făcută în termeni atît de politicoși, încît nici un om cu o spoială cît de mică de bună creşterc nu-i putea rezista, ofiţerul își ceru scuze şi se duse în dreptul scaunului doctorului, care-i declară pe şleau că în ţara sa nu era obiceiul să-l laşi pe vreun spectator să-ţi vadă cartea. Cînd, după această punere la punct, dori să se acivieze lîngă pictor, fu refuzat cu o mişcare a mîinii şi o clătinare a capului, însoţite de exclamaţia P*ardonnez moi!,* repetată cu atîta stăruinţă, încît invinse insolenţa francezului, obligîndu-1 să se aşeze, ruşinat, pe un scaun.

Lichidate fiind sursele succesului neîntrerupt al ofiţerului, norocul intră pe făgaşul lui obişnuit şi, deşi franţuzul, rămas fără complice, încercă să recurgă la diverse şmecherii, partenerii săi îl urmăreau cu atîta atenţie şi vigilenţă, încît îi zădărniciră toate eforturile şi în scurtă vreme pierdu tot ce cîştigase ; dar, deoareee intrase în joc cu intenţia de a profita de toate avantajele, cinstite sau necinstite, pe care, prin priceperea sa superioară, le avea asupra englezilor, nu renunţă la parale fără îndelungate certuri, prin care încerca să-şi intimideze adversarul, folosind cuvinte ameninţătoare, întoarse însă de eroul nostru cu atîta promptitudine, încît se convinse că-şi greşise omul şi se hotărî să bată, paşnic, în retragere. Nu fără adevărată pricină erau nemulţumiţi cei doi ofiţeri de nereuşita planului lor, fiindcă, după toate probabilităţile, pentru moment n-aveau alt mijloc de întreţinere decît rîvna cu care jucaseră şi nu ştiau cum să-şi acopere cheltuielile călătoriei altfel decît prin asemenea cîştiguri.

A doua zi dimineaţa se sculară odată cu soarele, hotă- rînd s-o ia înaintea celorlalţi clienţi şi închiriară cai de poştă de îndată ce se putea intra în oraş ; cînd apărură Peregrine şi camarazii săi, dobitoacele erau deja în curte,

înşeuate, şi cei doi aşteptau doar să discute nota de plată, pe care o ceruseră. Tremurînd de frică, hangiul îi prezentă socoteala unuia dintre fioroşii cavaleri, care, de cum îşi aruncă ochii pe total, slobozi o serie de sudalme înfiorătoare şi întrebă dacă aşa erau trataţi acolo soldaţii regelui. Bietul birtaş protestă, plin de umilinţă, spunînd că are cel mai profund respect pentru Majestatea Sa şi pentru toate cele aparţinătoare coroanei, şi că, departe de a urmări vreun cîştig, nu dorea altceva decît să-şi acopere cheltuielile făcute cu găzduirea lor.

Smerenia lui nu avu, se pare, decît darul de a le încuraja aroganţa. Jurară că-l vor informa pe comandantul militar al oraşului cum fuseseră jefuiţi de parale şi că acesta, făcînd din el o pildă publică, îi va învăţa pe toţi ceilalţi hangii cum să se poarte cu oamenii cinstiţi; îşi rostiră ameninţările cu atîta indignare şi siguranţă, încît bietul proprietar, temîndu-se de urmările mîniei lor, cerşi iertare în modul cel mai abject, rugîndu-i insistent să-i facă onoarea de a-l lăsa să suporte el cheltuiala şederii lor la han. Obţinu favoarea cu multă greutate ; îl certară aspru pentru înşelătorie, îl povăţuiră să-şi trateze mai blînd propria-i conştiinţă, precum şi pe muşteriii ce vor trage la el de acum încolo ; sfătuindu-l, în special, să se poarte mai bine cu gentilomii din armată, încălecară şi plecară plini de ifose, lăsîndu-l pe hangiu mulţumit că reuşise să potolească mînia a doi ofiţeri ai regelui, care n-aveau nici cheful, nici posibilitatea de a-şi plăti şederea ; experienţa îl învăţase să se teamă de astfel de călători, care de obicei îl pun la plată pe proprietar, ca pedeapsă pentru pretenţiile lui nesăbuite, chiar şi după ce acesta s-a arătat gata să-i găzduiască şi să-i hrănească pe banii lui.

Peregrine discută despre comportarea ostaşilor, îl condamnă pe doctor, dar îl apără de preceptor. Ajung cu bine la Lisle, iau prînzul la un restaurant popular, vizitează citadela. Doctorul se ceartă cu un briton din nord, care e arestat

De cum plecară aceşti vajnici aventurieri, Peregrine, care asistase la toată tîrguiala, află toate amănuntele chiar din gura

hangiului. Acesta îi luă ca martori pe Dumnezeu şi pe toţi sfinţii că şi dacă muşteriii năbădăioşi şi-ar fi plătit şederea, tot ar fi ieşit în pierdere, fiindcă, temîn- du-se de protestele lor, ceruse pentru fiecare articol un preţ mult mai mic decît valoarea lui reală. Ofiţerii însă se bucurau în Franţa de atîta autoritate, încît nu îndrăznea să le contrazică nici cel mai mic capriciu, căci, dacă toată tărăşenia ar fi ajuns pe masa unui magistrat, ar fi avut de suferit serios din pricina principiilor după care se guvernează ţara şi care pedepsesc neapărat orice jignire adusă armatei; mai exista şi primejdia de a-şi face din ofiţeri viitori duşmani, ceea ce-ar fi fost suficient ca să-l ducă la sapă de lemn.

Exemplul acesta de nedreptate şi tiranie arbitrară făcu sîngele eroului nostru să clocotească de mînie ; întorcîn- du-se spre preceptor, îl întrebă dacă era şi asta o dovadă a fericirii naţiei franceze. Jolter îi răspunse că orice orîn- duire omenească trebuie să aibă şi unele neajunsuri, re- cunoscînd că în acel regat gentilomii o duceau mai bine decît vulgul, fiindcă se presupunea că simţul onoarei şi înzestrările lor superioare le. dădeau dreptul să stea mai presus de ceilalţi, ceea ce era şi o recunoaştere ulterioară a meritelor străbunilor, datorită cărora fuseseră înnobi- laţi de la bun început; afirmă însă că hangiul prezentase magistratura într-o lumină falsă, deoarece aceasta, în Franţa, pedepseşte fără greş abuzurile şi nedreptăţile flagrante, indiferent de rangul vinovatului.

Pictorul rosti cuvinte de apreciere faţă de înţelepciunea guvernului francez de a pune frîu obrăzniciei gloatei, de pe urma căreia, îi asigură el, avusese personal de suferit, fiind adeseori împroşcat cu noroi de birjari, îm- brîncit de hamali şi căruţaşi, suduit îngrozitor de luntraşii din Londra, unde-şi pierduse odată geamanta'hul şi o cantitate considerabilă de păr, tăiat de cine ştie ce ticălos cînd trecuse prin Ludgate, în timpul procesiunii Lordului Primar. Doctorul declară cu multă aprindere că celor doi ofiţeri li s-ar fi cuvenit pedeapsa cu moartea, sau cel puţin surghiunul, pentru că jefuiau lumea într-un chip atît de insolent şi deschis, încît oricine putea vedea cît erau de siguri că vor scăpa nepedepsiţi şi că nu pentru prima oară se făceau vinovaţi de asemenea fapte criminale. Zise că pînă şi bărbatul cel mai de vază al Atenei ar fi fost condamnat la surghiun pe viaţă şi şi-ar fi văzut averea confiscată în numele poporului, dacă ar fi îndrăznit să violeze cu atîta neobrăzare drepturile unui concetăţean; cît

CAPITOLUL LIV

despre micile supărări pe care te puteai aştepta să le suferi din partea mulţimii obraznice, el le considera glorioase semne de libertate ce nu trebuiau reprimate, şi s-ar fi bucurat orieînd să fie îmbrîncit într-un şanţ de un fiu al libertăţii, chiar cu riscul de a-şi rupe un mădular. Adăugă, ca exemplificare, că niciodată nu simţise pl&cere mai mare ca atunci cînd văzuse un gunoier răsturnînd cu bună ştiinţă careta unui gentilom şi rănindu-le grav — aproape mortal — pe cele două doamne dinăuntru. Pallet, şocat de extravaganţa declaraţiei:

— Dacă aşa stau lucrurile (spuse), îţi doresc să-ţi vezi toate oscioarele trupului rupte de primul camionagiu în- tîlnit pe străzile Londrei !

Incheiară discuţia şi plătiră nota, fără nici o reducere, deşi hangiul trecuse preţurile cu gîndul la pierderea suferită din pricina concetăţenilor săi, şi apoi plecară din Arras şi ajunseră cu bine la Lisle, cam pe la ora două după-amiaza.

De-aiba îşi luaseră în primire camerele dintr-un hotel mare din Grande-Place că patronul îi anunţă că are jos un restaurant-pensiune, frecventat de cîţiva gentilomi englezi aflaţi în oraş şi că masa tocmai fusese servită. Peregrine, care folosea orice prilej de a studia caracterul oa

menilor, își convinse tovarășii să prînzească în public și fură conduși numaidecît în sala de mese, unde găsiră un amestec de ofițeri scoțieni și olandezi, veniți din Țările de Jos, pentru a studia la academia militară, precum și niște ostași din armata franceză ce-și făceau serviciul de garnizoană în oraș. Printre ultimii se găsea un individ în vîrstă de vreo cincizeci de ani, cu înfățișarea foarte distinsă și maniere politicoase, purtînd cu mîndrie o cruce de Malta și tratat cu deosebită venerație de cei din preajma sa. Înțelegînd că Pickle și prietenii săi erau drumeți aflați în trecere, i se adresă tînărului în engleză, pe care o vorbea suficient de bine, și, fiindcă erau străini, se oferi să le arate el, după-amiaza, toate locurile demne de interes din Lisle. Eroul nostru îi mulțumi pentru deosebita-i politețe — caracteristică, zicea el, întregii nații franceze — și, impresionat de înfățișarea distinsă a gentilomului îi căută cu insistență conversația, aflînd astfel că acel cavaler era un om de bun simț și cu o experiență enormă, perfect cunoscător al majorității Europei, și că locuise chiar în Anglia cîțiva ani, nefiindu-i străine modul de guvernare și particularitățile spirituale ale poporului englez.

După ce prînzjră și ridicară paharele în sănătatea regilor Franței și Angliei, chemară două *fiacre ;* în prima se așezară cavalerul, cu unul din însoțitorii săi, pedagogul și Peregrine, cealaltă fiind ocupată de doctor, Pallet și doi ofițeri, scoțieni dornici să-i însoțească în turul lor. Vizitară mai întîi Citadela, se plimbară pe meterezele ei, conduși de cavaler, care le explică foarte exact destinația fiecărei fortificații aparținătoare inexpugnabilei fortărețe. După ce-și satisfăcură curiozitatea, se urcară din nou în trăsuri, pentru a vizita arsenalul, aflat în altă parte a orașului, dar, tocmai cînd traversa Promenada, Pickle își auzi numele strigat de pictor și, poruncind fiacrului să se oprească, văzu că Pallet, cu trupul pe jumătate scos afară pe fereastra celeilalte trăsuri, țipă, cu o înfățișare în- spăimîntată i

— Domnule Pickle, domnule Pickle, pentru numele lui Dumnezeu, oprește și împiedică măcelul, altfel va fi vărsare de sînge și tăiere de beregăți !

Luat prin surprindere de strigătele lui, Peregrine coborî imediat și, dind fuga la cealaltă trăsură, îl văzu pe unul dintre militari coborît jos, la spatele vehicolului, cu spada trasă și cu mînie pe chip, în vreme ce medicul, răvășit și cu buze tremurînde, încerca să scape din strîn- soarea celuilalt ofițer, care intervenise în cearta lor și-l țintuia la locul său.

Din întrebările puse, tînărul nostru gentilom aflǎ că păruiala era

rezultatul unei discuţii începute pe metereze, privitoare la tăria redutei. Doctorul, aşa cum îi era obiceiul, o subestimase, fiindcă fusese construită recent, zi- cînd că, sprijinit de cîteva maşinării de asalt ale antichităţii şi de cîteva mii de soldaţi, el s-ar prinde să o cucerească în mai puţin de zece zile de la începutul asediului. Britonul din nord, tot atît de pedant ca şi medicul nostru, studiase arta fortificaţiilor şi stăpînea bine *Comentariile* lui Cezar ca şi pe Polybius adnotat de Folard [1]; el afirma, aşadar, că toate metodele de asediere practicate de antici ar fi absolut neputincioase împotriva unei citadele ca aceea din Lisle şi începu să compare armele romane — *vineae, aggeres, arietes, scorpiones* şi *catapultae* [2] — cu tranşeele, minele, bateriile şi mortierele folosite astăzi în război. Republicanul, văzîndu-se atacat tocmai în flancul în care se considera cel mai puternic, se sforţa să-şi adune toate cunoştinţele şi, descriind celebrul asediu de la Plataea[3], avu ghinionul de a cita greşit un pasaj din Tucidide, fiind numaidecît corectat de celălalt, care ştia bine şi elina, fiindcă primise o educaţie ecleziastică. Supărat că fusese prins cu o asemenea greşeală, tocmai în prezenţa lui Pallet, care (ştia) îi va populariza ruşinea, doctorul îi spuse ofiţerului, cît se poate de arogant, că făcuse o obiecţie cam frivolă şi nu era cazul să discute în contradictoriu asemenea probleme tocmai cu unul ca el, care le cîntărise cu multă atenţie şi precizie. Adversarul, jignit de insinua-rea-i trufaşă, răspunse, înfierbîntat, că din cît reuşise să-şi dea

1Jean Charles Folard (1669—1762), autor de studii de istorie militară (n. edengl.).

2Acoperișuri pentru protejarea atacatorilor ; pereți mobili; șanțuri ; berbeci ; catapulte (n. ed. engl.).

3Bătălie purtată în anul 479 î.e.n. între persanii regelui Xerxes și greci. învingători fiind cei clin urmă (n.tr.).

seama, doctorul putea fi un apotecar expert, dar în arta războiului şi în greaca veche nu era decît un impostor neştiutor. Acuzaţia atrase după sine un răspuns violent, conţinînd şi o referire jignitoare la adresa patriei soldatului ; astfel că discuţia se transformă într-un schimb de ocări, pînă cînd fu înăbuşită de dojenile celorlalţi doi, care-i implorară să nu se facă de rîs într-un loc străin, ci să se poarte ca doi concetăţeni şi prieteni. Prin urmare, încetară să se mai înţepe, şi s-ar fi zis că afacerea e în-chisă, dar, de cum îşi reluară locurile în trăsură, pictorul din nefericire, se interesă de înţelesul vocabulei „ţestoasă" *, menţionată de ei printre mijloacele romane de război. Doctorul se repezi să răspundă, dar descrierea dată .de el respectivului procedeu îl satisfăcu atît de puţin pe ofiţer, încît îl contrazise fără milă, întrerupîndu-1 chiar în mijlocul explicaţiei, ceea ce-1 scoase din fire pe republican în aşa măsură, încît, cu îndrăzneala dată de mînie, rosti cuvintele „ticălos obraznic[1] ; nici nu terminase însă de pronunţat insulta, cînd caledonianul îi trînti un pumn în nas şi, sărind afară din trăsură, îl pofti să iasă în cîmp deschis. Doctorul făcu o încercare anemică de a coborî, dar fu ţinut pe loc, cu multă uşurinţă, de militarul celălalt, iar Pallet, îngrozit de urmările ce s-ar fi putut abate şi asupra lui, ţipă ca din gură de şarpe după ajutor.

Eroul nostru se trudi să liniştească spiritele, arătîn- du-i scoţianului că primise deja satisfacţie pentru insulta suferită, şi spunîndu-i doctorului că meritase din plin pedeapsa ce-i fusese aplicată. Dar ofiţerul (încurajat, probabil, de zăpăceala adversarului) insistă ca doctorul să-şi ceară iertare pentru cele spuse ; acesta din urmă, conside- rîndu-se apărat de prietenul său, Pickle, departe de a fi de acord cu scuzele, scotea pe nări numai ciudă şi dorinţă de răzbunare. Atunci cavalerul, pentru a preveni nenorocirea, îl puse pe soldat sub arest şi-l trimise acasă, sub supravegherea celuilalt gentilom francez, prietenul său — însoţiţi şi de domnul Jolter, care văzuse altădată toate atracţiile oraşului Lisle şi-i cedă bucuros doctorului locul său în trăsură.

Pickle angajează, cu un cavaler de Malta, o discuţie despre scena engleză, urmată de **o** dizertaţie despre teatrele anticilor ţinută de doctor

1folosită de pedestrașii romani (n. ed. engl).

Restul grupului îşi continuă drumul spre arsenal; după vizitarea acestuia, şi a cîtorva biserici interesante, se duseră, la întoarcere, la teatrul de comedie şi văzură Ci- *dul* lui Corneille, jucat acceptabil. Ca urmare a acestui divertisment, la cină discuţia se concentră asupra spectacolelor dramatice, fiind examinate şi discutate toate obiecţiile Monseniorului de Scudery la piesa văzută, ca şi decizia Academiei franceze [J]. Cavalerul era un om de gust, cunoscător în ale literelor şi cu osebire informat despre starea scenei engleze, aşa că atunci cînd pictorul se pronunţă ca îndrăzneală împotriva stilului francez de interpretare, pe temeiul că frecventase un club al criticilor din Covent Garden şi urmărise adesea spectacolele, cu o invitaţie gratuită, ce-i dădea drept la un loc la parter, partenerii începură să compare imediat nu autorii, ci actorii celor două naţiuni, cunoscuţi foarte bine atît cavalerului, cît şi lui Peregrine. Eroul nostru, ca orice bun englez, nu se codi să-i prefere pe comedianţii din ţara sa de baştină, zicînd că aceştia se supun impulsurilor fireşti ale naturii atunci cînd arată patimile sufletului omenesc şi intră cu atîta pasiune în spiritul rolurilor interpretate, încît îşi închipuie adeseori că sînt cu adevărat eroii pe care-i re- prezintă. In timp ce în jocul actorilor parizieni, chiar şi la personajele cele mai interesante, se remarcă în general o extravaganţă a vocilor şi gesticulaţiei cum nu poţi vedea nicăieri, decît pe scenă. Pentru a-şi ilustra afirmaţia, îşi folosi propriu-i talent dramatic, imitînd stilurile şi gla-
şurile celor mai importanţi interpreţi, bărbaţi şi femei, ai comediei franceze, spre marea admiraţie a cavalerului care; felkitîndu-1 pentru surprinzătoarele modulaţii ale vocii, îi ceru îngăduinţa să aibă o părere oarecum deosebită, în unele privinţe, de cele spuse de el.

— Ar fi nedrept şi absurd din parte-mi să neg (zise el) că în Anglia aveţi actori buni ; podoaba teatrului vostru e o femeie cu o voce atît de dulce şi de melodioasă cum n-am mai auzit nicăieri[1] pe alte scene ; pe lîngă asta, eleganţa firească a persoanei ei şi expresia nobilă a feţei o fac să fie minunat de potrivită pentru cele mai mişcătoare roluri din piesele voastre, şi va trebui să recunosc aici că, la Londra, am fost la fel de încîntat şi de adînc mişcat de o Monimia sau de o Belvidera, ca de Cornelia sau de Cleo- patra la Paris [2]. Mai mult, vă puteţi lăuda cu nişte actori comici ce

1 Probabil actriţa Susanna Maria Ciber (1714—1766)
2(n. ed. engl).

stăpînesc perfect bufoneria şi grimasele, deşi, ca să fiu sincer cu dumneata, cred că vă întrec în aceste însuşiri comedianţii din Amsterdam ; nu duceţi lipsă nici de aceia care, de şi-ar cultiva intens talentul, ar putea do- bîndi o oarecare strălucire în interpretarea personajelor tragice : dar nu voi înceta să mă mir vreodată că englezii, un popor fără îndoială simţitor şi cu bună judecată, pot să fie atît de orbiţi de iubire, încît să-i aplaude şi să-i poarte pe braţe, manifestîndu-şi aprobarea cea mai ciudată, să nu spun stima şi adoraţia, pentru doi-trei *gracio-* sos® care, îndrăznesc să spun, în orice alt teatru de sub soare abia şi-ar putea cîştiga pîinea cu cît talent au. L-am văzut pe unul dintre aceştia [1] în celebrul rol al lui Richard al III-lea (care, cred eu, nu-i un personaj ridicol), stîrnind rîsul publicului şi răsfăţîndu-se în el, mai tot timpul unei scene în care autorul îl prezenta pe prinţ ca pe un om dezgustător. Pe aceeaşi persoană am urmărit-o în rolul lui Hamlet, agitîndu-şi pumnii şi arătîndu-şi în fel şi chip mînia faţă, de iubita, sa, fără nici un motiv, şi purtîndu-se ca un ticălos cu propria-i mamă. Şocat de lipsa de demnitate şi de morgă la un prinţ ce părea a fi favoritul poporului, l-am condamnat mai întîi pe cel ce-1 zămislise, dar, văzînd a doua oară piesa, mi-am mutat nemulţumirea asupra actorului fiindcă, după părerea mea, a înţeles greşit, foarte greşit, ce dorea să spună poetul. Intr-un moment cheie, cînd ar trebui să i se cutremure sufletul de groază şi uimire şi toată atenţia să-i fie absorbită de înfricoşătorul lucru de sub ochii săi, vreau să spun de prietenul ucis de mîna sa, singurul simţămînt pe care îl arată e de indignare împotriva unui pocal, pe care-1 face imediat cioburi, trîntindu-1 de podea cu violenţă, de parcă ar fi văzut un păianjen în vin; ba mai mult, cu ochii pironiţi în podea, se sperie de imaginea unui pumnal ce — pretinde el — i-ar atîrna deasupra capului, ca şi cum podeaua ar fi o oglindă şi s-ar reflecta în ea ; odată l-am văzut străbătînd toată scena şi pocnindu-1 peste ureche pe un personaj secundar, după ce strigase, plin de mînie : „Ţine asta de la mine“, sau ceva asemănător, în celălalt capăt al podiumului. înfăţişează chinurile sufleteşti ale unui personaj prin lacrimi şi scîncete de şcolar ; perverteşte manierele distinse ale unui gentilom în bufoneria trîndavă a unui tutungiu mizerabil; toată arta lui nu-i altceva decît o serie de vociferări disperate, cum am auzit eu în celulele din Bedlam, o încetineală, ezitare şi greu- tate a vorbirii, ca şi cînd l-ar sîcîi astmul, tresăriri convulsive şi mobilitate a trăsăturilor potrivită pentru cele mai extravagante treceri de la un registru la altul. Intr-un cu- vînt, e blagoslovit cu o

1David Garrick (n. ed. engl.).

voce puternică şi cu foarte multă vioiciune, dar în ceea ce priveşte simţirea, judecata şi graţia este, după părerea mea, totalmente deficitar. Ca să nu mai pomenesc nepotrivirea costumaţiei, atît de absurdă, încît joacă rolul unui prinţ tînăr în hainele unui cioclu şi-l prezintă pe veselul, mondenul Lothario*j* sub înfăţişarea unui şarlatan. Vă cer scuze că-1 tratez atît de necere- monios pe favoritul acesta al publicului englez şi, pentru a vă convinge de sinceritatea mea, vă mărturisesc cu mîna pe inimă că, în ciuda a tot ce-am spus, e bine înzestrat
pentru a face figură bună în rolul personajelor cu umor frust, atît de dragi sălilor londoneze, dac-ar putea fi convins să renunţe la burlescul monstruos care-i o jignire adusă firii şi bunului simţ. Cît despre cel ce-şi dispută cu el»gloria[1] deşi la fel de talentat, îi este inferior în sprinteneală, însufleţire şi glas. Dicţia sa e o clopoţire continuă, ca atunci cînd se anunţă slujba de seară, iar gesticulaţia[1] aminteşte de azvîrlitul balastului în cala unei corăbii. în purtarea faţă de alţii, pare a confunda demnitatea cu mina insolentă ; îl joacă pe şmecherul Crookback, un perfid cu sînge rece, ca pe un Hector ţipător, superficial şi fanfaron ; în rolul blîndului patriot Brutus îşi pierde orice urmă de demnitate şi decenţă ; de fapt, atît de ridicol se comportă şi el şi Cassius cînd stau de vorbă, încît, stînd picior lîngă picior, rînjind unul la celălalt, ca doi cizmari înfuriaţi, îşi lovesc, repetat, şoldurile, ca mînerele săbiilor să se ciocnească, spre marea desfătare a publicului, ca şi cînd ar fi doi Andrew-cel-vesel, străduindu-se să stîrnească rîsetele prostimii la bîlciul sfîntului Bartolomeu[2]. Acest Esop englez reprezintă disperarea unui mare om care a câzut pradă uneltirilor unui trădător şiret, drept care îşi cară pumni în tîmple şi muge ca un taur ; în aproape toate scenele memorabile îşi scutură atît de ciudat capul şi gesticulează aşa de grotesc, încît mi-am imaginat, cînd l-am văzut prima oară jucînd, că bietul om e chinuit de paralizia cunoscută sub numele de dansul Sfîntului Vitus. Pe scurt, se pare că trăirile sufleteşti mai rafinate îi sînt străine şi de aceea are o exprimare vulgară şi adeseori nu se poate ridica la înălţimea ideii poetului, aşa că recurge la o agitaţie falsă şi violentă, care impresionează spectatorul nepriceput, dar îl face să apară în ochii

1 Rivalul lui Garrick, James Quin (n. ed. engl.).

2 Bartolomeu era unul dintre cei doisprezece apostoli, martir creştin sărbătorit la 24 august. Ben Jonson a scris o comedie, Biletul *Sfîntului Bartolomeu,* descriind această sărbătoare populară (n.-tr.).

omului de gust ca un simplu actor din categoria celor comparaţi, cu îndreptăţire, de Shakespear, cu salahorii naturii, care sfîşie o pasiune în bucăţi [1]. In ciuda tuturor absurdităţilor astea, omul este un Falstaff admirabil, joacă rolul lui
Henric al VIII-lea ca-n viaţă, e aplaudat pe drept în *Suflet sincer,* excelează în rolul lui Sir John Brute [2] şi s-ar potrivi în multe scene umoristice de comedie vulgară, pe care mîndria nu-i permite să le joace. N-aş fi fost chiar atît de sever cu aceşti doi rivali, de nu i-aş fi văzut ridicaţi în slăvi de partizanii lor ce-şi manifestau încîntarea în modul cel mai penibil şi mai dezgustător, tocmai în împrejurările cînd (după cum spuneam) se făceau de ruşine.

Pickle, îndeajuns de supărat să audă vorbindu-se cu atîta lipsă de respect şi nepăsare despre calităţile celor mai vestiţi actori ai Angliei, răspunse aspru că, din cîte vedea, cavalerul era un critic înnăscut, mai harnic în a afla lucrurile de ocară, decît în a recunoaşte părţile bune ale celor examinaţi. Nu se putea aştepta nimeni ca unul şi acelaşi actor să joace tot felul de roluri cu egală strălucire; deşi observaţiile cavalertîlui erau, desigur, foarte judicioase, Peregrine nu putea să nu se mire că el nu observase niciodată unele dintre trăsăturile pomenite de acesta, cu toate că frecventase teatrul cu regularitate.

— Cei doi actori despre care vorbim (spuse el), au, după părerea dumneavoastră, un merit destul de mare atunGi cînd joacă personaje comice; cît despre maniera marilor eroi de tragedie, şi interpretarea măreţelor patimi sufleteşti, înţeleg că acestea pot fi redate în mai multe feluri, în funcţie de caracterul şi educaţia diferiţilor oameni. Bunăoară, un spaniol, chinuit fiind de aceeaşi pasiune, o va exprima în alt chip decît un francez ; ceea ce consideră unul a fi vivacitate graţioasă şi îndetnînâre, pentru celălalt nu va fi decît impertinenţă şi îngîmfare; de fapt, atît de deosebit este felul dumneavoastră de a fi de al altor naţiuni, încît unul dintre contemporanii dumneavoastră, în memorialul său de călătorie, făcea observaţia că persanii, chiar şi în zilele noastre, cîrid văd un om gesticulînd prea mult, spun că-i fie nebun, fie francez. Fiind atît de greu să-ţi dai seama care e comportarea normală, înseamnă că un turc, un maur, un indian sau un locuitor

1 *Hamlet,* act. III, sc. 2, 31' (n. ed. ertgl).
2 Personaj din *Nevasta stîrnită* de Sir John Vanbrugh (1840— 1716) (n. ed. engl.).

al oricărei alte ţări, cu obiceiuri şi îmbfăcăminte foarte diferite de ale noastre, poate să fie inspirat, în simţămintele sale, de cele mai nobile patimi sufleteşti,

poate să aibă toată demnitatea omenească şi, cu toate acestea, să stîrnească risul spectatorului european, in loc să-i cîştige respectul.

Prima oară cînd am văzut-o pe faimoasa eroină a scenei dumneavoastră pariziene [1], într-unul din rolurile ei de frunte, mişcările ei mi-au părut atît de violente, dădea din mîini atît de impetuos, încît mi-a amintit de o moară de vînt învîrtită de o vijelie puternică, îii vreme ce vocea şi trăsăturile feţei ei semănau perfect cu ale unei zgripţuroaice engleze. Jocul actorului dumneavoastră preferat [2] era, după părerea mea, la fel de nenatural: intra în scenă cu înfăţişarea afectată a unui maestru de dans; în momentele cele mai patetice ale sorţii, îşi ridica mîi- nile deasupra capului, ca un saltimbanc gata să faeă tumbe şi vorbea de parcă i se oprise o perie de păr în gît- lej; totuşi, comparîndu-le apucăturile cu ale oamenilor în faţa cărora jucau şi ţinînd seama de exagerările petrecute pe orice scenă, m-am împăcat, puţin cîte puţin, cu stilul lor de interpretare, reuşind să întrezăresc nu puţine merite, dincolo de strania lor înfăţişare.

Văzînd că spusele sale îl cam iritaseră pe Peregrine, cavalerul îi ceru iertare pentru că-şi luase libertatea de a-i critica pe actorii Angliei, asigurîndu-1 de neţărmurita-i veneraţie pentru erudiţia britanică, pentru geniul şi bunul gust ale acelui popor, ilustrate atît de bine în lumea literelor. Mai spuse că în ciuda criticii lui severe, considera că existau mult mai mulţi actori buni de teatru la Londra decît la Paris. Tînărul nostru gentilom îi mulţumi pentru bunăvoinţă, ceea ce-1 făcu pe Pallet să exulte, spu- nînd :

— Şi eu gîndesc la fel, domnule.

Iar doctorul, plictisit de o discuţie în care nu juca nici un rol, observă, cu ţîfnS, că scena modernă era cu totul lipsită de interes pentru cel ce avea o idee despre măreţia şi superioritatea teatrului antic ; că piesele trebuiau montate pe cheltuiala statului, cum le jucaseră atenienii pe ale lui Sofocle şi că se cerea să fie numiţi cenzori com-

[1] „La Clairon" — Claire Josephe Hippolyte L6ris (1723—1803) (n. ed.engl.).

[1] Poate Charles Franţois Ntcolas Racot de Granval (1710— 1784) (n.ed.engl.).

petenţi, pentru a accepta sau' respinge spectacolele oferite publicului.

Pe urmă descrise teatrul roman, ce putea adăposti optzeci de mii de spectatori ; le ţinu o prelegere cultă despre noţiunea de *persona,* cum se numea masca purtată de actorii latini, o maşină, zicea el, ce

le acoperea tot capul, avînd pe dinăuntru o scobitură îmbrăcată în bronz care, amplificînd sunetul scos pe gură, dădea vocii destulă putere pentru a fi auzită de un public de asemenea proporţii. Le explică deosebirea dintre un *saltator* şi un *declamator*
— unul juca, celălalt declama rolul — şi, pornind de aici, se folosi de ocazie pentru a preamări perfecţiunea panto- mimelor romane ; mimii erau atît de neverosimil de pricepuţi la arta lor, încît un anume prinţ din Pontus, aflat la curtea lui Nero, văzînd un asemenea artist cum mimează o poveste, îi ceru împăratului să i-1-dăruiască, dorind să-l întrebuinţeze ca interpret pentru popoarele barbare, a căror limbă n-o înţelegea. Mai mult, diferiţi filosofi cinici care condamnaseră respectiva artă fără s-o cunoască, cînd avură norocul să vadă cu ochii lor admirabila dexteritate a artiştilor, îşi declarară regretul de a se fi privat, atîta vreme, de o distracţie atît de înţeleaptă.

Nu fu de acord însă cu părerea lui Peregrine care afirmase, ca dovadă a măiestriei actorilor englezi, că unii dintre aceştia se cred chiar oamenii pe care-i joacă şi povesti o istorioară din Lucian[1] despre un celebru mim care, jucîndu-1 pe Aiax cuprins de mînie, făcuse o_ adevărată criză de nebunie, sfîşiind în bucăţi hainele actorului ce păşea grav alături de el, izbind în scîndurile scenei cu ghete de fier, anume puse pentru 'a întări zgomotul şi, în cele din urmă, smulgînd un instrument din mîna unui muzicant şi spărgîndu-1 în capul actorului ce-1 juca pe Ulise ; mai apoi, fugind către banca consulară, îi confundase pe doi senatori cu oile ce trebuiau sacrificate. Publicul îl aplaudase frenetic dar, cînd îşi recăpătă uzul raţiunii, mimul fu atît de conştient de exagerările sale, încît se îmbolnăvi de ruşine, iar mai tîrziu, rugat fiind să rejoace piesa, refuză ferm să mai dea viaţă unui astfel de

1 *Lucian* din Samosata (n. cca. 120 e.n.), scriitor grec, autor al *Dialogurilor zeilor* şi *Dialogurilor morţilor,* în care mitologia, filosofia şi societatea timpului său sint satirizate cu mult umor (n. tr.).

personaj, spunînd că cele mai bune nebunii sînt cele scurte, şi că lui îi era de ajuns că fusese smintit o dată în viaţă.

Pipes trăieşte o aventură, cu urmarea că e concediat din serviciul lui Peregrine. întregul grup porneşte cu diligenţa spre Ghent. In caretă, eroul nostru este vrăjit de o doamnă şi îl face pe duhovnicul ei să se intereseze de el

Dumnezeu ştie cît de departe ar fi mers doctorul, fără să şovăie, cu discursul său, întrucît era cu totul absorbit de subiectul teatrului antic, dacă n-ar fi fost întrerupt de sosirea domnului Jolter. Extrem de tulburat, preceptorul îi anunţă că Pipes se luase la harţă cu un soldat în stradă, fusese înconjurat din toate părţile de camarazii acestuia şi va fi imediat ucis, dacă nu intervenea în favoarea lui o persoană cu autoritate.

De cum auzi că scutierul său devotat se află în pericol, Peregrine înhăţă spada şi coborî în fugă scările, urmat de *chevalier,* care-l rugă să lase totul pe seama lui. La nici zece iarzi de uşă îl văzură pe Tom, cu spatele la perete, apărîndu-se curajos, cu o coadă de mătură, de atacul a trei sau patru soldaţi care, văzînd crucea malteză, încetară lupta şi fură arestaţi, la ordinul cavalerului. Unul dintre atacatori, un irlandez, ceru cu toată insistenţa să fie ascultat, înainte de a fi dat pe mîna gărzilor, şi, la cererea lui Pickle, fu adus în hotel, împreună cu ortacii săi, care purtau cu toţii, pe cap şi pe obraji, semnele vizibile ale dibăciei şi vitejiei potrivnicului lor. Confruntat cu Pipes, cel ce vorbea în numele ostaşilor spuse că, întîlnindu-l din întîmplare pe domnul Pipes şi considerîndu-l un compatriot, deşi soarta dispusese de fiecare într-alt fel, îl poftise la un pahar de vin, ducîndu-l deci la un cabaret, un- de-l prezentase colegilor săi, dar, în timpul conversaţiei, care ajunsese la puterea şi slava regilor Franţei şi Angliei, domnul Pipes îşi îngăduise să arate o nepermisă lipsă de respect Preacreştinei Sale Majestăţi, iar cînd el (vorbitorul) îi atrăsese prieteneşte atenţia asupra impoliteţei să- vîrşite, spunînd că, fiind în armata franceză, se va simţi obligat să fie jignit de ocările lui, dacă nu le va pune capăt înainte să înţeleagă şi ceilalţi gentilomi în uniformă despre ce vorbeşte, Tom îi sfidase pe toţi trei, dezonorîn- du-l mai ales pe el cu denumirea de *trădător de rege şi patrie,* ba chiar ridicase (într-o franceză stricată) paharul pentru damnarea lui Lewis şi a tuturor partizanilor săi. Silit de abominabila lui comportare, el fiind persoana care-l recomandase celorlalţi, îi

ceruse delincventului satisfacţie, iar Pipes, zicînd că merge după spadă, se dusese pînă acasă, de unde se repezise deodată asupra lor cu o coadă de mătură, ciomăgindu-i cu ea pe toţi, fără deosebire, şi silindu-i să-şi tragă săbiile din teci, ca să se apere.

întrebat de stăpînul său dacă învinuirile erau îndreptăţite, Pipes recunoscu adevărul celor înfăţişate, adăugind că nu dădea nici o ceapă degerată pe ţepuşele lor bune de prăjit brînza, şi că, dacă n-ar fi sărit cei doi gent- lemani să-i despartă, i-ar fi cotonogit atît de zdravăn, în- cît un cot de pămînt ar fi fost prea mult pentru oscioarele lor. Peregrine îl certă aspru pentru comportarea-i necivilizată şi insistă să-şi ceară iertare de la soldaţii loviţi, şi asta numaidecît. Dar nici un argument nu fu îndeajuns de puternic pentru a-1 îndupleca la aşa ceva ; s-ar fi zis că e şi mut, şi surd, iar ameninţările repetate ale stăpînului n-avură mai mult efect decît dacă s-ar fi adresat unei statui de marmoră. In cele din urmă, eroul nostru, înfuriat de încăpăţînarea omului său, sări în picioare şi i-ar fi tras vreo cîteva peste urechi, de nu l-ar fi oprit cavalerul, care se pricepu să-i potolească indignarea în aşa măsură, încît Peregrine se mulţumi să-l dea afară din serviciul său pe vinovat şi, după ce obţinu eliberarea prizonierilor, le dărui un ludovic ca să bea ceva, ca recompensă pentru ruşinea şi ponoasele suferite.

Cavalerul, văzînd cît de tare îl indispusese incidentul pe tînărul nostru gentilom şi reflectînd asupra extraordinarei înfăţişări şi comportări a valetului, al cărui păr, între timp, căpătase o nuanţă cenuşie, îşi închipui că e vreun slujitor favorit, încărunţit în serviciul familiei stăpînului şi că acesta, prin urmare, suferea văzîndu-se nevoit să-l sacrifice. împins de aceste consideraţii, încercă să pună o vorbă bună pentru Pipes, dar nu putu obţine decît promi-

siunea lui Pickle că-1 va reprimi lîngă el în termenii deja l arătaţi, sau cel puţin cu condiţia să-şi ceară iertare de lai cavaler pentru lipsa lui de respect şi politeţe faţă de su-I veranul francez.

Ajungînd la înţelegerea asta, îl chemară sus pe vinovat şi-l puseră la curent cu modul cum îi îndulciseră pedeapsa; I dar Pipes declară că e gata să-şi dea şi măduva din oase ■ de dragul stăpînului, însă afurisit să fie de va cere vreo- j dată iertare de la vreun franţuz din toată creştinătatea. j Exasperat de tăioasa lui declaraţie, Pickle îi porunci să] piară numaidecît din ochii săi, şi să nu se mai întoarcă ! niciodată, în timp ce ofiţerul îşi folosi în van

influenţa și diplomaţia pentru a-i potoli mînia şi, cam la miezul nopţii, îşi luă rămas bun, destul de mîhnit de insuccesul său.

A doua zi, căzură de acord cu toţii să călătorească prin Flandra cu diligenţa, la sfatul lui Peregrine, care spera să' se amuze sau chiar să aibă o aventură în numitul vehicoL Jolter obţinu locuri pentru toţi, urmînd ca valetul şi omul: doctorului să călărească în preajma trăsurii, cît despre părăsitul Pipes, el fu lăsat să culeagă roadele încăpăţînării, în ciuda încercărilor concertate ale triumviratului de a-i obţine iertarea.

După ce terminară toate pregătirile, porniră din Lisle cam pe la ora șase dimineaţa şi avură parte de tovărăşia unei aventuriere, a unei tinere doamne foarte frumoase, a unui capucin şi a unui evreu din Rotterdam. Tînărul nostru gentilom, fiind primul din grup care se urcă în dili- genţă, îi examină cu un ochi atent pe străini şi se aşeză chiar în spatele frumoasei necunoscute, care-i atrăsese imediat atenţia. Pallet, văzînd încă o doamnă neînsoţită, îşi imită prietenul şi ocupă un loc aproape de ea ; doctorul se însoţi cu preotul, iar Jolter găsi loc lîngă evreu.

Diligenţa nu parcursese prea multe sute de iarzi, cînd Pickle, intrînd în vorbă cu frumoasa necunoscută, se felicită că avea fericirea de a fi tovarăşul de călătorie al unei doamne atît de încîntatoare. Fără pic de rezervă sau afectare, ea îi mulţumi pentru compliment, răspunzînd, cu multă vioiciune, că acum că se aflau îmbarcaţi în aceeaşi navă, va trebui să-şi unească strădaniile pentru a se face unul pe altul atît de fericiţi pe cît permitea situaţia. încu- rajat de francheţea declaraţiei şi subjugat de frumoşii ei

ochi negri şi de felul deschis de a fi, Peregrine se ataşă de ea din momentul acela şi în scurtă vreme conversaţia le deveni atît de intimă, încît capucinul socoti că venise momentul să intervină în discuţie, de aşa manieră încît tînărul nostru pricepu că se afla acolo anume pentru a supraveghea purtarea femeii. Descoperirea asta îl bucură îndoit, deoarece nădăjduia să fie încurajat în a-i face curte nu I doar de timiditatea tinerei doamne, care lucrează întot- i- deauna în favoarea bărbatului îndrăgostit, ci şi prin cofup- [tibilitatea îngerului ei păzitor, neîndoindu-se că-1 va putea I atrage de partea cauzei sale. însufleţit de nădejdile aces- | tea, se purtă deosebit de amabil cu părintele, fermecîndu-1 [■ cu afabilitatea sa ; încrezător în sufletul lui bun, slăbi vi- t gilenţa atît de tare, încît eroul nostru îşi putu continua | curtea fără să i se mai facă observaţii, în vreme ce pietonii | conversa, gesticulînd şi izbucnind mereu în rîs, cu Dulci- j neea sa, femeie extrem de pricepută la semnele acestea b simplt de satisfacţie, şi care găsise deja procedeele nimerite li-pentru a cuceri fără prea mare greutate inima lui Pallet.

Guvemorul şi doctorul nu stăteau nici ei degeaba, în K vreme ce prietenii lor îşi găsiseră o ocupaţie atît de agrea- I bilă. De cum înţelese că olandezul era evreu, Jolter deschise vorba despre limba ebraică, bine cunoscută lui, iar doctorul, în acelaşi moment, îl atacă pe mendicant, legîndu-se de legile ridicole ale ordinului şi de impostura generală a vieţii ecleziastice, de găsit (observa el) mai cu seamă la practicanţii religiei romano-catolice.

I

Aranjaţi aşa, pe perechi, fiecare grup îşi desfăşura conversaţia separat, fără pericol de a fi întreruptă, şi erau atît de absorbiţi, toţi, de feluritele subiecte, încît abia dacă-şi H îngăduiră un minut de răgaz ca să privească dezolarea de I la Menin, cînd trecură pe lîngă cetatea aceasta ruinată de lîngă frontieră. Cam la ora douăsprezece ajunseră la Cour- tray, unde se schimbă întotdeauna caii şi se face o oprire de o oră pentru o gustare. Aici, Peregrine o conduse pe adorabila tînără într-un apartament, unde veni şi cealaltă femeie şi, pretextînd că doreşte să viziteze bisericile oraşului, şi-l luă pe capucin drept călăuză, aflînd de la el că I. tînăra era soţia unui gentilom francez, cu care era căsătorită cam de un an, şi că acum călătorea ca să-şi viziteze | mama, la Bruxelles, fiindcă aceasta din urmă suferea de o boală lentă care, credea el, avea s-o ducă repede la groapă. Se lansă ap6i în laude aduse fiicei, pentru virtutea ei şi afecţiunea conjugală, spunîndu-i, în cele din urmă, că el era duhovnicul tinerei şi fusese ales s-o însoţească în Flandra de către însuşi soţul care, la fel ca şi tî- năra doamnă, avea încredere deplină în cinstea sa şi în

bunul său simţ.

Pickle pricepu numaidecît unde băteau insinuările monahului şi procedă în consecinţă. Gîdilă vanitatea călugărului cu exagerate elogii la adresa principiilor dezinteresate ale ordinuliii său monahal, atît de desprins de toate preocupările lumeşti şi devotat în întregime salvării spiri*. tuale a omenirii. Aplaudă răbdarea, umilinţa şi ştiinţa de carte a fraţilor capucini, revărsă un puhoi de laude asupra talentului lor de predicatori, spunînd că de multe ori fusese puternic influenţat de el şi că, de n-ar fi fost împiedicat de anumite consideraţii de care nu putuse să nu ţină cont, ar fi îmbrăţişat şi el dogmele lor şi ar fi cerut să fie primit în ordin ; dar nevoile vieţii nepermiţîndu-i pentru moment să facă acest pas salutar, îl rugă pe bunul părinte să accepte un mic semn de iubire şi respect, în numele mănăstirii căreia-i aparţinea. Zicînd asta, scoase o pungă cu zece guinee în ea, iar capucinul, văzînd-o, îşi întoarse capul în altă parte şi, ridicînd un braţ, descoperi un buzunar aflat sus, aproape de claviculă, în care ascunse numaidecît banii.

Această dovadă de iubire pentru ordin avu un efect brusc şi neaşteptat asupra fratelui călugăr. în entuziasmul său zelos era să rupă din încheietură mîna convertitului pe jumătate ; îl'copleşi cu o mie de binecuvîntări şi-l imploră, cu lacrimi curgîndu-i din ochi, să ducă la bun sfîrşit măreaţa misiune pe care atingerea Domnului o începuse în inima lui. Spre a-i da de înţeles cîtă grijă avea pentru salvarea preţiosului său suflet, preasfinţia sa promise că-1 va recomanda cu toată căldura atenţiei pioase a tinerei doamne de sub supravegherea sa, o adevărată sfîntă între muritori, înzestrată cu rarul talent de a înmuia inimile celor mai împietriţi păcătoşi.

— O, părinte (strigă ipocritul intrigant, înţelegînd acum că nu aruncase banii de pomană), dac-aş putea avea parte măcar de o jumătate de ceas de sfaturi date între patru ochi de această inspirată fiică a bisericii, sufletul îmi spune că aş fi ca oaia rătăcită întoarsă la turmă şi că porţile ferecate ale raiului mi s-ar deschide imediat. In înfăţişarea ei există ceva supranatural ; o privesc cu cea mai pioasă admiraţie şi tot sufletul mi-e răvăşit de înfruntarea dintre nădejde şi disperare !

După această cuvîntare, pronunţată cu o înflăcărare pe jumătate sinceră, pe jumătate prefăcută, preotul îi dădu toate asigurările că acelea erau lucrături ale spiritului şi că nu trebuiau reprimate şi îl alină cu speranţa că se va putea bucura de binecuvîntata întrevedere solicitată, afir- mînd că, dacă va izbuti să-şi folosească puterea de înrîu- rire, dorinţa îi va fi îndeplinită chiar în seara aceea. Galantul novice îi mulţumi pentru bunăvoinţă, jurîndu-i că nu şi-o risipise pentru o persoană nerecunoscătoare şi, cum restul grupului le întrerupse convorbirea, se întoarseră toţi în păr la han,

unde se aşezară la masă, iar doamnele consimţiră să fie invitatele eroului nostru.

Cum nu isprăviseră de discutat subiectele abordate înainte de masă, fiecare pereche îşi reluă conversaţia cînd îşi luară în primire locurile în diligenţă. Iubita pictorului îşi desăvîrşi cucerirea, folosindu-se cu pricepere de arta ocheadelor, însoţite de frecvente suspine înrobitoare şi de cîteva cîntecele franţuzeşti delicate, intonate cu o înfăţişare atît de patetică, încît lui Pallet i se topi inima şi deveni sclavul ei preasupus ; cît despre el, pentru a-i arăta ce victorie importantă reuşise, dădu o probă a propriilor sale talente, amuzînd-o cu celebrul cîntec englezesc ce începe cu Iar porcii zac cu *dosul la soare.*

Face unele progrese în a cîştiga graţiile doamnei; e întrerupt de o ceartă dintre Jolter şi evreu ; îmbunează mînia capucinului, care-i mijloceşte o întrevedere cu stăpîna inimii lui, **şi** este înşelat

In vremea aceasta, Peregrine se folosi de toată dibăcia şi puterea de persuasiune pentru a cuceri inima preafrumoasei discipole a călugărului capucin. De mult îi făcuse o declaraţie de iubire, nu în maniera superficială a curtezanilor francezi, ci cu toată aprinderea unui entuziast. O privise languros, o flatase, rostise jurăminte înfocate, îi sărutase mîna pe furiş şi nu avea nici un motiv să se plîngă de felul cum răspunsese ea la toate astea. Deşi unui om ceva mai cumpătat deosebita ei indulgenţă i-ar fi putut părea echivocă, nimic altceva, poate, decît rezultatul educaţiei franceze şi al unei voioşii naturale, Peregrine puse totul pe seama propriilor lui însuşiri şi, încurajat, îşi continuă cucerirea cu neslăbită vigoare, obligînd-o, în cele din urmă, pe tînăra femeie să accepte un inel, prezentat drept dovadă a stimei ce i-o purta. Totul mergea cum nu se poate mai bine, cînd fură conturbaţi de preceptor şi de israelit, care, încălzindu-se în discuţie, ridicară glasurile şi dădură drum liber unui asemenea torent de sunete guturale, încît eroilor noştri li se strepeziră dinţii. Deoarece vorbeau într-o limbă necunoscută tuturor celor aflaţi în trăsură — în afară de ei — şi îşi aruncau priviri scăpărînd de^ ranchiună şi duşmănie reciprocă, Peregrine dori să afle pricina vrajbei. Jolter, furios, izbucni :

— Levitul ăsta învăţat, la naiba, are obrazul să-mi spună că nu pricep ebraica, afirmînd că vocabula „benoni“ ar însemna „copil al

bucuriei[11], în timp ce eu pot dovedi, ba am spus deja destule pentru a convinge orice om de bună credinţă, că în *Septuaginta* cuvîntul e tradus, pe bună dreptate, prin „copil al tristeţei mele“.

De cum îi dădu lui Peregrine explicaţia de mai sus, se întoarse spre preot, pentru a-1 lua de arbitru, dar evreul îl trase nerăbdător de mînecă, zicînd :

— Pentru Dumnezeu, liniştiţi-vă, capucinul va afla cine sîntem !

Jolter, jignit de concluzia celuilalt, repetă „Cine sîn- tem !“ cu glas puternic şi, declamînd *nos poma natamus*[1], întrebă, ironic, căruia dintre triburi ii aparţinea el, după părerea evreului. Levitul, supărat că fusese comparat cu un bălegar de cal, răspunse cu un zîmbet semnificativ :

— Tribului Issachar.

Adversarul său, profitînd de faptul că evreul nu dorea să fie descoperit de fratele capucin şi dornic să se răzbune pe gura lui slobodă, îi spuse pe franţuzeşte că întreaga lui rasă se zbătea încă şi acum sub pedeapsa Domnului, ceea ce se vedea bine nu doar din faptul că evreii nu aveau ţară, ci şi din rîca adăpostită în inimi şi din firea lor vicioasă, care dovedea foarte limpede că erau urmaşii ade- văraţi ai celor ce-1 crucificaseră pe Mîntuitor.

Cu toate acestea, speranţele îi fură dezamăgite : preotul era prea cufundat, la rîndul său, în discuţie pentru a fi atent la polemicile altora. Cu mîndria şi neobrăzarea unui om ce se pretinde cult, doctorul se apucase să demonstreze absurditatea religiei creştine, după ce (credea el) îl învinsese pe capucin în discuţia privitoare la amănuntele de dogmă creştină prin care romano-catolicii se deosebesc de restul lumii. Nemulţumindu-se cu imagina- ra-i victorie, începu să izbească în chiar temeliile religiei, iar părintele, incredibil de îngăduitor, îi permise să vorbească liber despre doctrina Sfintei Treimi ; cînd însă încercă să ţintească cu săgeţile satirei imaculata concepţiune a Sfintei Fecioare, bunul părinte îşi pierdu răbdarea, ochii
i se aprinseră de indignare, tremurînd din toate încheieturile, urlă :

— Eşti un afurisit de... n-am să te numesc eretic, fiindcă eşti mai rău (dacă aşa ceva e posibil) decît un jidov ; meriţi să fii vîrît într-un cuptor încins de şapte ori şi sînt hotărît să depun o plîngere împotriva dumitale guvernatorului din Ghent, ca să fii arestat şi pedepsit ca un ticălos de blasfe- mator ce eşti.

Ameninţarea avu efectul unui duş rece asupra tuturor celor prezenţi. Doctorul rămase buimac, preceptorul consternat, levitului

1 „Înotăm ca merele" (Esop, preluat de Swift) (n. ed. engl.).

începură să-i clănţăne dinţii, pe doctor îl uimi tulburarea generală, nepricepînd-o şi însuşi Pickle, îngrijorat de-a binelea, se văzu obligat să-şi folosească toată influenţa şi puterea de convingere pentru a-l Îmbuna pe fiul bisericii care, în cele din urmă, din consideraţie pentru prietenia faţă de tînărul gentilom, consimţi să dea uitării cele întîmplate, dar refuză cu tărie să mai şadă în apropierea nemernicului păgîn, socotindu-l o odrasla a întunericului, trimisă de duşmanul omenirii pentru a otrăvi minţile oamenilor slabi ; aşa că, după ce-şi făcu o cruce mare şi bolborosi descîntece de exorcizare, insistă ca doctorul să schimbe locul cu evreul, care se aşeză lîngă clericul jignit, bîţîind tot de frică.

După compromisul acesta, conversaţia luă o turnură mai generală şi, fără să se mai ivească nici un alt incident, nici un măr al discordiei, pe la şapte seara diligenţa sosi în oraşul Ghent; se comandă cina pentru întregul grup, iar aventurierul nostru ieşi într-o primă recunoaştere în oraş, însoţit de prieteni, lăsîndu-şi noua iubită în grija confesorului, a cărui prietenie (precum s-a văzut) o cîştigase deja. Zelosul intermediar îl lăudă cu atît de multă căldură, trezindu-i în aşa măsură interesul pentru problemă, încît doamna nu putu refuza să dea o mînă de ajutor la convertirea lui Pickle, ci promise că-i va acorda întrevederea solicitată.

Plăcuta veste, comunicată de capucin lui Peregrine la întoarcerea acestuia la han, îl binedispuse atît de tare, încît la cină fu absolut strălucitor, arătîndu-şi spiritul prin mii de vorbe de duh şi de curtoazie, spre admiraţia şi încînta- reâ tuturor mesenilor, dar mai ales ale frumoasei sale flamande, care părea cucerită de persoana şi purtarea sa.

Orele serii se scurseră astfel, spre satisfacţia deplină a tuturor şi grupul se risipi, fiecare retrăgîndu-se în odaia lui, cînd îndrăgostitul nostru, spre marea-i disperare, află că, toate celelalte camere ale hanului fiind reţinute, doamnele erau obligate să se culce amîndouă în aceeaşi încăpere. Cînd îl puse la curent pe preot cu piedica ivită, caritabilul părinte, priceput în a se descurca în orice situaţie, îl asigură că un obstacol atît de neînsemnat nu-i va putea zădărnici năzuinţele spirituale şi se folosi imediat de prerogativele lui de duhovnic, intrînd în camera fiicei întru credinţă cînd aceasta era aproape dezbrăcată şi aducînd-o cu el într-a lui Peregrine, pe motiv că doreşte să-i administreze o mîntuitoare hrană sufletească. Unindu-le, astfel, pe cele două suflete pioase, se rugă pentru succesul îndeletnicirilor lor religioase şi-i lăsă să mediteze împreună, după ce-i conjură în chipul cel mai solemn cu putinţă să nu permită simţămintelor impure sau tentaţiilor cărnii să corupă sacrul ţel al întrevederii.

De cum plecă preacucernicul mijlocitor, şi uşa fu zăvorită pe

dinăuntru, pseudo-convertitul, nebun de iubire, se aruncă la picioarele Amandei sale şi, implorînd-o să renunţe la plicticoasele ceremonii prin care e curtată o femeie, — întrucît scurtimea întrevederii nu-i îngăduia să le respecte — începu să profite de ocazie cu toată impetuozitatea iubirii. Dar, fie că-i displăcea purtarea lui întreprinzătoare şi plină de sine, considerîndu-se demnă de mai multă curtoazie şi de mai mult respect, fie că puritatea şi cinstea o apărau mai bine decît socotise Peregrine şi mijlocitorul, destul că îşi exprimă neplăcerea şi surpriza faţă de îndrăzneala şi impertinenţa amantului şi îl mustră aspru fiindcă profitase de inima bună a părintelui. Tînărul gentilom fu la fel de uimit de refuzul ei, pe cît pretinsese femeia a fi la auzul declaraţiei lui de dragoste şi o rugă stăruitor să se gîndească ce preţios era fiecare minut şi să sacrifice şi ea o dată ceremonia inutilă, de dragul celui ce-o adora cu o iubire atît de aprinsă, încît avea să-i transforme în scrum măruntaiele de nu catadixea să-l binecuvînteze cu bunăvoinţa ei. In ciuda lacrimilor, juruinţelor şi implorărilor, a multelor sale calităţi şi a momentului favorabil, nu putu obţine altceva decît recunoaşterea faptului că lăsase o urmă în inima femeii, pe care ea spera că poruncile datoriei o vor ajuta s-o şteargă. El luă mărturisirea drept o delicată consimţire şi, ascultînd de impulsul dragostei, o strînse în braţe, cu gîndul să-i fure ceea ce ea refuza să-i dea, însă această Lucrezia franceză, neputînd să-şi apere altfel virtutea, scoase un ţipăt puternic şi capucinul, răstumînd uşa cu umărul, năvăli în cameră, prefăcîndu-se nespus de uimit de ceea ce vedea. Îşi ridică spre cer braţele şi ochii, preţinzînd că a rămas trăznit de descoperirea

făcută ; apoi, prin ţipete scurte, se arătă îngrozit de intenţiile criminale ale eroului nostru, care acoperise păcăto- su-i plan cu masca religiei. Pe scurt, îşi jucă atît de înde- mînatic rolul, încît doamna, socotindu-1 sincer, îl rugă să-l ierte pe străin şi să ţină seama de tinereţea lui şi de educaţia primită, stricată de greşelile ereziei ; avînd în vedere toţi aceşti factori, călugărul consimţi să primească scuzele eroului nostru. Acesta, departe de a renunţa la orice speranţă, în ciuda dezastruosului eşec, se încredea atît de mult în însuşirile sale şi în mărturisirea preafrumoasei doamne, încît hotărî să mai facă o încercare, spre care nu l-ar fi putut împinge nimic altceva decît patima violentă şi ne- îmblînzită.

Face un nou efort de a-şi împlini dorinţa, zădărnicit de un straniu accident

Peregrine îşi instrui valetul, un desăvârşit codoş, să aprindă în curte un foc de paie şi apoi să alerge pe lingă uşa femeii ţipînd cît putea de tare că luase foc hanul. Zbierătele lui le făcură pe amîndotiă doamenele să iasă numaidecît din odaie, iar Peregrine, profitînd de faptul că ele nu se opriră din fugă decît la poarta dinspre stradă, se furişă în cameră şi se ascunse sub o masă mare, aflată într-un colţ mai ferit. Nimfele, de cum înţeleseseră pricina prefăcutei groaze a valetului ce-1 făcuse pe Mercur, se întoarseră în odaie, îşi făcură rugăciunile, se dezbrăcară şi să vîrîră în pat. Peregrine fu martorul acestei scene, care nu avu darul de a-i domoli concupiscenţa ci, dimpotrivă, îi aţîţă simţurile în aşa măsură, încît abia reuşi să-şi ţină în frîu nerăbdarea pînă cînd putu ajunge la concluzia

— după sforăieli — că tovarăşa de cameră a iubitei sale Amande adormise. Abia-i ajunseră la urechi plăcutele zgomote, că se şi tîrî pînă la patul stăpînei inimii lui şi, în genunchi, îi luă delicat mîna albă şi-şi apăsă buzele pe ea. Doamna abia închisese ochii şi începuse să deguste toropeala dulce a somnului, eînd fu trezită de atingerea lui şi, speriată strigă cu vocea plină de teamă şi surprindere : „Dumnezeule Cine e ?“ îndrăgostitul o rugă, cu stăruitoare umilinţă, să-l asculte, jurînd că venise la ea în chipul acesta hoţesc nu cu intenţia de a viola legile bunei cuviinţe, sau de a preface în scrum

CAPITOLUL LVIII

eterna stimă pentru ea ce-i era întipărită în inimă, ci ca să-şi manifeste regretul şi pocăinţa fiindcă o supărase, să-şi reverse preaplinul sufletului şi s-o asigure că nici nu putea, nici nu dorea să mai trăiască, dacă era supărată pe el. Aceste declaraţii patetice — şi încă multe altele — însoţite de suspine, de lacrimi şi de o mulţime de semne diverse ale îndurerării neprefăcute, pe care eroul nostru se pricepea de minune să le folosească la ne, voie, nu întîrziară să înmoaie inima tandră a preafrumoasei flamande, deja predispusă să-i aprecieze însuşirile. Atît^ înţelegere arătă pentru suferinţa lui, încît plînse şi ea amar$_s$ nic, explicîndu-i de ce nu era posibil să-i răsplătească iu, birea ; dar el, folosindu-se de clipa prielnică, îşi repet| rugăminţile cu stăruinţă aşa de fierbinte, încît hotărire^ femeii cedă ; respiraţia îi deveni iute şi profundă, îşi exprimă teama că va fi auzită de cealaltă doamnă şi, cu micul ţipăt „O, Doamne, sînt pierdută !“ se lăsă învinsă, după $_0$ scurtă luptă, de admiratorul ei, care se instală pe cuvertur^ patului, sub contraeşcarpă, şi, după toate probabilităţile ar fi devenit stăpîn pe situaţie în cîteva clipe, cînd onoare^ doamnei fu din nou salvată de o bătaie misterioasă în larnbriurile de lemn din celălalt capăt al odăii, aproape de patul unde dormea aventuriera. Luată prin surprindere de acest incident ce întrerupse eforturile atacantului nostru, doamna îl imploră, în numele cerului, să bată în re, tragere şi să nu-i distrugă pentru totdeauna reputaţia ; da* cînd el o făcu să înţeleagă că primejdia de a-şi păta cinstea devenea mult mai mare dacă era prins plecînd de acolo ea îi îngădui, tremurînd de frică, să rămînă şi ascultară’ amîndoi tăcuţi, cum continuau zgomotele ce-i speriaseră'. Nu era vorba de nimic altceva dedt de încercarea pictoru, lui de a o deştepta pe Dulcineea sa, cu care-şi dăduse $_0$ întîlnire sau, cel puţin, schimbase semne ce, credea el, aveau aceeaşi importanţă ca un rendez-vous ferm stabilit. Nimfa, trezită din primul somn, pricepu imediat natur$_a$ Zgomotului ; credincioasă înţelegerii, se ridică şi, trăgui^ foarte încet zăvorul îi dădu drumul înăuntru, lăsînd uş^ deschisă, ca Pallet să se poată retrage mai simplu.

In vreme ce preafericitul cavaler se dezbrăca de hainele de pe el, capucinul, bănuind că Peregrine va încerca sâ*i atace din nou pupila, se strecură tăcut în odaie, în recunoaştere, ca aventura să nu se consume fără ştiinţa lui • fiindcă asta l-ar fi lipsit de profiturile pe care le pute^ culege de pe urma complicităţii sale şi a concursului dat Bănuiala i se confirmă cînd găsi uşa deschisă, şi nu se rq- şină să se strecoare în cameră în patru labe. Pictorul, dej»

brăcat acum la cămaşă, căutînd patul Bulcineei pe bîjbîite, puse din întîmplare mîna pe creştetul ras al părintelui ; cu o mişcare circulară, preotul îşi răsuci capul în strînsoarea mîinilor celuilalt, ca o bilă într-o gaură, spre marea consternare a bietului Pallet, care nefiind destul de pătrunzător pentru a înţelege ce se întîmplă, nici destul de dibaci pentru a-şi retrage imediat degetele de pe ciudatul obiect de sub ele, asuda în beznă şi scotea exclamaţii pline de devoţiune, pînă cînd fratele călugăr, obosit de atîta efort şi de poziţia incomodă în care se afla, începu să se ridice, încet, în picioare, trăgînd după el, în sus, şi mîna pictorului, a cărui groază şi uluială crescuseră într-atît, din pricina inexplicabilei înălţări, încît începu să-şi piardă minţile. In zăpăceala provocată de frică, palma-i alunecă pe fruntea preotului şi unul dintre degete, intrat din întîmplare în gura capucinului, fu apucat atît de strîns cu dinţii, încît părea prins în menghina unui fierar. Speriat peste poate de brusca muşcătură, care-1 tăiase pînă la os, pictorul, dînd uitării împrejurările, zbieră :

— Mă omoară ! Foc ! Capcană ! Capcană ! Săriţi, fraţi creştini, pentru Dumnezeu, săriţi!

îngrozit de răcnetele lui şi, ştiind că vor umple imediat odaia de martori, înfuriat de ruşinoasa înfrîngere suferită de el însuşi, eroul nostru fu obligat să renunţe la ospăţ fără a fi gustat măcar o îmbucătură ; apropiindu-se de pricina nefericirii sale, tocmai cînd călăul găsise de cuviinţă să dea drumul degetului, îi trase un pumn zdravăn între umeri, făcîndu-1 să se prăbuşească la podea, urlînd îngrozitor ; apoi, retrăgîndu-se neobservat, în propria-i odaie, se întoarse, printre primii, cu un lămpaş, zicînd că-1 deşteptaseră urletele. Capucinul îşi luase aceleaşi măsuri de prevedere şi intră şi el, pe urmele lui Peregrine, mormăind: Benedicite *, şi făcîndu-şi, plin de uimire, cruce după cruce; doctorul şi Jolter sosiră în aceeaşi clipă şi nefericitul pictor fu găsit întins gol puşcă pe podea, în culmea groazei şi disperării, suflindu-şi în mîna stîngă ce-i atîrna fără viaţă din umăr, ca un băieţandru ce şi-a fript degetele încercînd să fure castane prăjite din foc. împrejurările în care-1 găsiră în odaia cu pricina, ca şi înfăţişarea-i îndurerată şi extrem de ridicolă îl făcură pe doctor să zîmbească şi mai îndulciră puţin asprimea de pe chipul lui Jolter, iar Pickle, arătîndu-se surprins şi îngrijorat, îl ajută pe pictor să se ridice, întrebîndu-1 cum de

[1] **Blnecuvfritaţt ! (lat.) (n. tr.)**

ajunsese în starea aceea de plîns. Cînd îşi redobîndi graiul — după sforţări de memorie şi încercări neizbutite de a zice ceva —, Pallet le spuse că, fără îndoială, casa era bîntuită de duhuri rele, care-l tîrî- seră (nu-şi amintea cum) în apartamentul acela, supunîn- du-l tuturor chinurilor infernului ; unul dintre strigoi se lăsase perceput cu simţurile, luînd forma unei mingi rotunde de came ce .se răsucise sub mîna lui ca globul unui astronom, pentru a se înălţa apoi surprinzător de sus şi a se preschimba într-o maşinărie infernală ce-i înhăţase degetul şi-l ţintuise locului, supunîndu-l, timp de cîteva secunde, unei agonii de nedescris, pînă cînd, în sfîrşit, i se păruse că maşina se topeşte din jurul degetului şi fusese izbit brusc între umeri, parcă de pumnul unui uriaş şi aruncat, într-o clipită, la podea. Auzind ciudata-i poveste, preotul scoase din buzunar o bucăţică de feştilă sfinţită şi o aprinse imediat, murmiirînd descîntece tainice. Jolter, închipuindu-şi că Pallet era beat, clătină din cap, zicînd că, după a lui credinţă, duhurile nu existaseră decît în capul pictorului. Doctorul, de data asta, încercă să facă şi el pe hîtrul, remarcînd că, după părerea sa, Pallet se lăsase păcălit de came, nu de spirit. Frumoasa flamandă stătea în pat fără glas, tăcută şi înspăimîntată, iar tovarăşa-i de cameră, pentru a se ţine departe de orice bănuială, îl ocărî cu incredibilă elocinţă pe autorul tevaturii, care (nu se îndoia defel) se ascunsese în cameră cu gîndul de a pune la cale un lucru murdar împotriva preţioasei ei virtuţi, fiind împiedicat şi pedepsit de prompta intervenţie a proniei cereşti. La cererea ei, prin urmare — şi la dorinţa fierbinte a celeilalte doamne —, Pallet fu condus înapoi la patul său, iar femeile, de cum plecară bărbaţii din cameră, încuiară uşa, ferm hotărîte să nu mai dea drumul nimănui înăuntru
în noaptea aceea. Peregrine, înnebunit de furie că vede delicioasa bucăţică plecîndu-i — cum s-ar spune — chiar de sub nas, străbătu, toată noaptea, coridorul în sus şi-n jos, ca o stafie, sperînd să găsească prilejul de a pătrunde din nou la ea, pînă cînd, la ivirea zorilor, se văzu nevoit să renunţe, blestemînd comportarea idioată a pictorului, care-i dăduse plăcerea peste cap.

Plecarea din Ghent. Eroul nostru are d discuţie politică, supărîndu-şi iubita, dar o îmbună, arătîndu-i supunere. încearcă o

şmecherie pentru a întîrzia diligenţa lui Âlost şi îşi asigură din nou complicitatea părintelui

A doua zi, cam pe la ora nouă, după ce văzuseră toate lucrurile interesante din oraş şi asistaseră la execuţia a doi tineri, condamnaţi la spînzurătoare pentru a fi siluit o tîrfă, plecară din Ghent în aceeaşi trăsură cu pare veniseră ; conversaţia ajunse imediat la pedeapsa cu moartea pe care o văzuseră aplicată şi frumoasa flamandă dădu glas simpatiei şi compasiunii ei pentru nefericitele victime, căzute pradă (după cum fusese ea informată) răutăcioasei acuzatoare. Toţi cei de faţă îi împărtășiră sentimentele, afară de curtezana franceză, care, socotind că toată breasla îi este implicată în respectiva afacere, tună şi fulgeră amarnic împotriva desfrînării veacului, mai ales contra josnicelor şi ticăloaselor încercări ale bărbaţilor de a necinsti sexul slab ; mai spuse, adresîndu-i pictorului
o privire indignată, că, în ceea ce-o priveşte, nu va reuşi niciodată să-şi arate întreaga recunoştinţă faţă de Cel de Sus, pentru că o apărase, azi-noapte, de vicioasele atacuri ale poftei desfrînate. Remarca ei fu semnalul unui lung şir de glume la adresa lui Pallet, care-şi băgă nasul în pămînt şi-şi luă o înfățișare tăcută şi tristă, temîndu-se că, datorită răutăţii doctorului, aventura ar putea ajunge la urechile nevestei sale. Intr-adevăr — deşi noi ne-am dat toată străduinţa să-i explicăm cititorului întreaga da- raveră — ceea ce se întîmplase constituia, pentru fiecare persoană din diligenţă, un mister de nepătruns, rolul jucat de capucin nefiindu-i cunoscut decît acestuia, şi chiar el neavînd habar de amestecul lui Pickle în toată afacerea, aşa încît cea mai mare parte a chinurilor suferite de pictor erau socotite exagerări ale preafertilei sale imaginaţii.

In toiul discuţiei despre acest subiect extraordinar, vizitiul le spuse că se aflau acum chiar în locul unde un detașament al armatei aliate fusese interceptat şi împre~ surat de francezi; oprind trăsura, el le oferi o descriere topografică a bătăliei de la Melle [1]. Flamanda — devenită, prin căsătorie, o înfocată

1Bătălie din timpul războiului pentru succesiunea la tronul

partizană a francezilor — povesti de-a fir-a păr cum decursese lupta, aşa cum i-o relatase şi ei fratele soţului, care luase parte la ea. Povestea ei, prin care numărul francezilor fu coborît la şaisprezece, iar al aliaţilor ridicat la douăzeci de mii de oameni, era atît de potrivnică adevărului, ca şi lăudabilei imparţialităţi a lui Peregrine, încît el îndrăzni să-i contrazică spusele şi astfel se stîrni o ceartă aprinsă, referitoare nu numai la problema în cauză, ci la toate bătăliile desfăşurate împotriva lui Ludovic al XlV-lea, sub comanda ducelui de Marlborough [1]. în timpul discuţiei, doamna îl despuie pe general de toţi laurii gloriei, afirmînd că absolut toate victoriile cîştigate de el fuseseră anume pierdute de generalii francezi, pentru a discredita intrigile Madamei de Maintenon[2] ; ca exemplu grăitor, susţinu că, în timpul asedierii cetăţii Lisle, Ludovic spusese, în prezenţa Delfinului, că de vor fi obligaţi aliaţii să ridice asediul, îşi va anunţa imediat căsătoria cu numita doamnă, drept care fiul trimisese ordine secrete mareşalului Boufflers să predea citadela. Ciudata afirmaţie fu sprijinită de preot şi de curtezană, iar Jolter recunoscu adevărul

---

Spaniei, în care un detașament aliat a fost nimicit de francezi (n. tr.).

1John Churchill, duce de Malborough (1650—1722), comandant al armatelor aliate (engleze, olandeze și austriece) în războiul pentru succesiunea la tronul Spaniei, purtat între 1702—1712 împotriva Franței și Bavariei (n.tr.).

2Franțoise d’Aubign£, marchiză de Maintenon, văduva poetului Scarron, însărcinată cu educația copiilor lui Ludovic al XlV-lea

ei, pretin- zînd că-1 știa dintr-o sursă sigură, în timp ce doctorul rămase neutru, ca unul ce socotea că-i de toată rușinea să cunoști istoria unor vremuri atît de noi, iar israelitul, un adevărat patriot olandez, se postă sub flamura eroului nostru, care, în străduința sa de a demonstra improbabi- litatea şi absurditatea teoriei celorlalţi, stîmi împotrivă-i cumplită indignare şi nenumărate huiduieli ; pierzîndu-şi de tot cumpătul în focul disputei, își enervă Amanda în aşa măsură, încît ochii ei scăpărară de furie, dîndu-i lui Peregrine tot temeiul să creadă că, de nu va gâsi un mijloc de a-i potoli mînia, va sacrifica într-o clipită toată stima pe care i-o purta pe altarul gloriei naţiunii franceze. încolţit fiind de teama că s-ar putea întîmpla aşa ceva, îşi domoli cu încetul vehemenţa şi ieşi pe nesimţite din discuţie, lăsînd toată povara acesteia pe umerii evreului care, văzîndu-se abandonat, se lăsă învins de nevoie, astfel că partizanii franţujilor rămaseră stăpîni pe situaţie şi tînăra lor eroină îşi recăpătă buna dispoziţie. împrejurările în care a decurs această dispută ar trebui să aibă darul de a-1 preveni pe cititor să se ferească de certurile cu femeile-politicieni, dacă nu doreşte să-şi atragă duşmănia şi ura lor implacabilă ; căci, în chestiuni de stat, sînt toate, pînă la ultima, nişte entuziaste, şi-i socotesc nişte reprobaţi pe toţi cei ce nu le împărtăşesc părerea ; departe de a pune vreun preţ pe adevărul lucrurilor în care cred, ca şi credincioşii de alt soi, resping, dispreţuitoare, dovezile raţiunii şi se încred numai în revelaţiile propriei lor imaginaţii.

Supunîndu-se cu prudenţă inteligenţei superioare a frumoasei stăpîne a inimii lui, eroul nostru începu să se perpelească de teamă că, la sosirea la Bruxelles, o va pierde cu totul şi-şi puse imaginaţia la treabă, pentru a inventa căi de a se despăgubi, inainte de a ajunge în oraş, pentru strădaniile, cadourile şi dezamăgirile deja suferite. Sub cuvînt că vrea să

și ai doameni de Montespan. Se căsătorește, în secret, cu regele in 1684, după moartea reginei Maria Tereza, exercitînd asupra lui o influentă nu întotdeauna benefică (n. tr.).

respire aer proaspăt, se sui pe capră şi se folosi cu atîta pricepere de elocinţa şi generozitatea sa, încît surugiul se prinse să strice diligenţa, în aşa fel încît să nu poată înainta, în ziua aceea, mai departe de oraşul Alost. Ca să-şi ţină promisiunea, o răsturnă, cu mare grijă, cînd mai aveau de parcurs cam o milă pînă la popasul respectiv. Procedase atît de discret, încît accidentul nu avu alte urmări decît o sperietură bună pe care o trăseseră doamnele, şi micul inconvenient anunţat de vizitiu care, examinînd trăsura, le spuse că se rupsese osia şi-i sfătui să meargă pe jos pînă la han, în vreme ce el îi va urma, cu viteză foarte mică şi va face tot ce-i

stă în putinţă pentru a repara numaidecît stricăciunea. Peregrine se prefăcu extrem de supărat de cele întîmplate, îl sudui chiar pe surugiu pentru neîndemînare, exprimîn- du-şi nerăbdarea de a ajunge la Bruxelles şi speranţa că accidentul nu-i va face să-şi petreacă pe drum încă o noapte ; cînd însă vizitiul, supunîndu-se instrucţiunilor, veni mai tîrziu la han şi le dădu de ştire că dulgherul nu putea repara diligenţa în mai puţin de şase ceasuri, şiretul tînăr se prefăcu a-şi pierde cumpătul de tot; strigă la emisar, suduindu-l cu cele mai grele ocări şi ameninţă să-i tragă cîteva bastoane, ca pedeapsă pentru obrăznicie. Umil, individul se dezvinovăţi, spunînd că se răsturnaseră din pricină că se frînsese osia, iar nu fiindcă n-ar fi mînat el cu destulă grijă sau pricepere ; zise că, decît să le pricinuiască vreo neplăcere, preferă să se intereseze de un poştalion, ca să poată pleca numaidecît la Bruxelles. Pickle nu acceptă soluţia, decît cu condiţia ca întreg grupul să poată pleca odată cu el — fusese informat înainte de vizitiu că oraşul nu le putea pune la dispoziţie decît un singur vehicol. Preceptorul, cu totul străin de intrigile lui, îi arată că o singură noapte va trece repede şi-l îndemnă să suporte cu răbdare măruntul neajuns, mai ales că hanul părea să aibă de toate pentru a-i găzdui, iar călătorii păreau foarte dispuşi să petreacă o seară plăcută împreună. Capucinul, care obţinuse un profit zdravăn cultivînd prietenia tînărului străin, nu era supărat de accident, în- felegînd că-i putea oferi, prin prelungirea timpului cît se aflau împreună, o ocazie nouă de a mai profita de dărnicia lui Peregrine aşa că îşi uni sfaturile cu ale domnului Jolter, felicitîndu-se pentru perspectiva de a se delecta cu conversaţia lui Peregrine mai multă vreme decît se aşteptase ; tînărul gentilom primi, apoi, un compliment asemănător din partea evreului, care, peste zi, făcuse o curte asiduă cochetei franceze şi nutrea unele speranţe de a culege, roadele galanteriei sale, cu atît mai mult cu cît posibilul rival, pictorul, era cu totul ruşinat şi dezonorat de întîmplarea de azi-noapte. Cît despre doctor, prea mult îl absorbea contemplarea propriei sale importanţe pentru a-l interesa problema sau urmările ei ; se mărgini doar să observe că puterile europene ar trebui să organizeze jocuri publice, ca acelea ţinute pe vremuri în
Grecia, în care caz fiecare ţară ar avea surugii atît de tndemînatici, încît ar şti să mîne trăsurile în plină viteză, la un fir de păr de prăpastie, fără primejdia de a le răsturna. Peregrine nu putu să nu cedeze la protestele lor şi amabilitatea lor unanimă, pentru care le mulţumi, foarte politicos şi, dînd semne că-i mai trecuse supărarea, le propuse să se amuze făcînd o plimbare de-a lungul zidurilor de

apărare, cu gîndul că va izbuti să schimbe o vorbă cu adorata lui flamandă, care fusese, toată ziua, neobişnuit de rezervată. Propunerea fu bine primită şi el o conduse (ca întotdeauna) în stradă şi făcu tot posibilul pentru a-şi relua insistenţele amoroase, dar erau însoţiţi atît de îndeaproape de părintele confesor, încît Peregrine tnţelese că-i va fi imposibil să-şi atingă ţelul fără complicitatea ecleziastului, pe care fu nevoit s-o cumpere cu încă o pungă ; o oferi (şi fu primită) ca pe o pioasă compensaţie pentru comportarea-i criminală din timpul întrevederii mijlocite de părinte pentru a-i izbăvi sufletul. De-ndată ce încasă ofranda, smeritul călugăr se îndepărtă de ei încetul cu încetul, pînă se alătură restului grupului, dîndu-i generosului său platnic drum liber să-şi urmărească scopul. Să nu ne îndoim nici o clipă că eroul nostru s-a folosit din plin de ocazie. Risipi o mie de înflorituri retorice şi-şi epuiză toată elocinţa pentru a o îndupleca să aibă milă de nefericirea lui şi să-i mai acorde o întrevedere între patru ochi, zicînd că altfel o să-şi piardă minţile şi se va face vinovat de nenumărate acte nebuneşti care, dată fiind nobleţea şi omenia firii ei, îi vor stoarce,, negreşit, lacrimi. Dar, în loc să aplece urechea la rugăminţile lui, doamna îl certă sever pentru înfumurarea de care dădea dovadă, plictisind-o cu păcătoasa lui curte, şi-l asigură că, deşi avea, de data asta, o cameră numai a ei, fiindcă nu nutrea absolut nici o dorinţă de a o cunoaşte mau de aproape pe cealaltă femeie, ar face o greşeală de neiertat deranjînd-o cu o nouă vizită nocturnă, cu atît mai mult cu cît era hotărîtă să nu-l lase să intre. Îndrăgostitul găsi alinare în aluzia aceasta, interpretînd-o în sensul ei adevărat şi, iubirea devenindu-i şi mai aprinsă din cauza obstacolelor de care se loveau uneltirile lui, simţi cît de tare îi bate inima la gîndul de a o avea. Dulcea speranţă aduse după sine o nelinişte puternică, ce-l împiedică să ia parte la conversaţie cu înflăcărarea-i caracteristică. La cină, tresărea fără încetare sau visa cu ochii deschişi, iar capucinul, punind tulburarea lui pe seama unei noi respingeri din partea pupilei sale, se simţi cuprins de teamâ că va trebui să înapoieze banii, şi-i interzise, în şoaptă, eroului nostru să-şi piardă nădejdea.

CAPITOLUL LX

Cocheta franţuzoaică înrobeşte inima evreului, împotriva căruia Pallet urzeşte o intrigă; Peregrine rămîne iar cu buzele umflate **şi** desfrinarea iudeului e dată în vileag

Intre timp, sirena franceză, văzînd că nu-i reuşiseră planurile cu prostănacul de englez, care-şi pierduse una- două curajul şi băgase capul în pămînt, vădit deznădăjduit, nedornică să-şi asume riscul de a face o călătorie cu totul lipsită de profit, se hotărî să-şi exerseze farmecele asupra neguţătorului olandez ; deja pusese stăpînire pe inima lui în aşa măsură, încît el o trata cu deosebită politeţe, se uita la ea cu ochi libidinoşi şi-şi deforma obrazul cu un rînjet curat israelit. Pictorul văzu cît de bine se înţeleg şi se simţi jignit, considerînd că femeia, arătînd o preferinţă atît de săritoare în ochi pentru rivalul său, îl insulta în nefericirea lui; conştient de propria-i timiditate, dădu de duşcă un pahar plin ochi, ca să-şi stimuleze fantezia şi să găsească tăria de a născoci şi pune în practică un plan de răzbunare. Vinul totuşi nu avu efectul aşteptat şi, fără să-l inspire în a ţese o bună intrigă, nu făcu decît să-i sporească pofta de răzbunare ; aşadar, îşi comunică intenţiile prietenului său Peregrine, cerîndu-i să-l ajute cu inventivitatea sa ; dar tînărul nostru gentilom era prea ocupat cu propria-i încurcătură amoroasă ca să-şi ia pe cap grijile altora; el refuză să participe la planul pictorului şi Pallet recurse la talentele valetului lui Pickle ; acesta se dovedi numaidecît dispus şi inventă un plan ce fu pus întocmai în aplicare.

Era tîrziu noaptea şi călătorii se retrăseseră în odăile lor cînd Pickle se înfiinţă, cu toată nerăbdarea tinereţii şi a dorinţei, în faţa camerei iubite sale şi, găsind uşa nezăvorită, intră, purtat pe aripi de bucurie. Lumina lunii, strălucind prin fereastră, îl conduse spre patul ei, de care se apropie cu inima bătîndu-i năvalnic şi, văzînd că, din cît se părea, doarme, încercă să o trezească sărutînd-o uşor ; această metodă însă se dovedi ineficace, femeia fiind hotărîtă să-şi

cruţe ruşinea de a fi părtaşă la delict.
El o sărută din nou, îi murmură în ureche o pătimaşă vorbă de bun găsit, şi încercă, prin diferite alte metode, să-şi facă simţită prezenţa ; convingîndu-se în cele din urmă, că ea e hotărîtă să doarmă, în ciuda eforturilor lui, aţîţat de plăcuta presupunere, încuie uşa, ca să nu fie întrerupt şi, furişîndu-se sub cearceafuri, dădu cu tifla norocului, ţinînd-o strîns în braţe pe preafrumoasa fiinţă.

Dar, oridt de aproape părea de satisfacerea fericită a dorinţelor, speranţele-i fură din nou risipite de un zgomot îngrozitor, ce o deşteptă imediat pe Amanda lui, înspăimîntînd-o şi reţinîndu-i şi lui, pentru moment, toată atenţia. Valetul de *chambre,* cu care se aliase Pallet pentru a se răzbuna împotriva femeii de moravuri uşoare şi a evreului, împrumutase de la nişte ţigani, aflaţi întâmplător la han, un măgar împodobit cu clopoţei pe care, cînd toată lumea plecase să se culce şi se presupunea că evreul e în patul amantei sale, îl traseră pînă sus, în lungul coridor din care se deschideau, de ambele părţi, camere, iar pietonii, văzînd uşa doamnei întredeschisă, aşa cum se aşteptase, încălecase dobitocul, cu gîndul să intre călare în odaie şi să-i surprindă pe amorezi în mijlocul mîn- gîierilor ce le schimbau ; măgarul însă, credincios năravului speciei, pomenindu-se în spate cu un călăreţ necunoscut, în loc să înainteze, cum îi cerea acesta, se dădu înapoi pînă la capătul coridorului în ciuda tuturor eforturilor pictorului, care-1 lovea cu pumnii şi picioarele şi-i dădea pinteni în zadar. Zgomotul luptei dintre Pallet şi măgar invadase urechile lui Peregrine şi ale iubitei lui; nici unul nu izbuti să dea o explicaţie raţională cauzei unei tevaturi atît de ciudate, ce sporea pe măsură ce animalul se apropia de odaia lor. în cele din urmă, măgarul, în mişcarea lui de-a-ndărătelea, se izbi în uşa lor care sări din ţîţîni de la prima copită şi intră, cu atîta zarvă, încît doamna îşi ieşi aproape din minţi de frică, iar iubitul ei ajunse în culmea uluielii şi zăpăcelii. Pictorul, pomenin- du-se că pătrunsese cu forţa în dormitorul cine ştie cui şi temîndu-se de mînia ocupantului, care putea foarte bine să descarce un pistol în el, socotindu-1 un tîlhar ce venise să jefuiască, fu doborit de ruşine şi-şi dublă eforturile de a şterge putina cît mai repede, transpirînd de frică şi înălţînd rugi de milostivenie înspre ceruri; dar încăpăţînatul său aliat, în pofida

situaţiei, în loc să i se supună, se porni să se răsucească în jurul cozii, ca o piatră de moară, îndoitul zgomot al copitelor şi clopoţeilor produ- cînd un concert nemaipomenit. Nefericitul călăreţ, învîr- tit în acest chip, ar fi sărit din şa,' lăsînd dobitocul să se amuze' de unul singur, dar rotaţiile erau atît de rapide, încît groaza de a fi buşit pe jos îl împiedică să încerce a descăleca ; disperat, apucă o ureche şi o pişcă nemilos, silind creatura să-şi întindă gîtul şi să ragă din răsputeri. De cum auzi oribilul zbierăt, frumoasa flamandă, deja îngheţată de spaimă şi chinuită de superstiţii, creând că sosise diavolul ca s-o pedepsească pentru infidelitatea faţă de patul conjugal, scoase un ţipăt înspăimîntat şi începu să declame „Tatăl nostru" cu voce tare. Iubitul ei, în- ţelegînd că trebuie să plece, sări în picioare şi, pradă celor mai dureroase chinuri ale mîniei şi frustrării, alergă direct spre locul de unde părea să vină diabolicul zgomot şi, dînd peste măgar, prăvăli o ploaie de lovituri peste el şi peste călăreţ, făcîndu-1 pe dobitoc să plece în trap mărunt şi pe amîndoi să urle ca din gură de şarpe. După ce curăţă, astfel, camera de nedoriţii musafiri, Peregrine se întoarse la iubita lui şi, asigurînd-o că totul nu fusese decît o farsă pusă la cale de Pallet, îşi luă rămas bun, pro- miţînd să se întoarcă de-ndată ce se va fi restabilit liniştea la han.

Intre timp, zarva făcută de *bourrique,* zbieretele pictorului şi ţipătul cucoanei alarmaseră întregul han ; măgarul, în graba cu care fugea, văzînd în faţă oameni cu lumînări, se adăposti în încăperea unde ar fi trebuit să intre de la bun început, tocmai cînd levitul, deşteptat de hărmălaie, o părăsise pe Dulcineea şi încerca să ajungă înapoi în odaia sa, nevăzut de nimeni. Pomenindu-se faţă în faţă cu un animal straniu, încălecat de o figură înaltă şi slabă, cu obrajii scofălciţi, gol pe jumătate, iar pe cap cu o scufie albă de noapte ce sporea paloarea naturală a feţei, evreul aproape că-şi pierdu minţile şi, crezînd că i se arătase Balaam[1] călare pe măgarul său, zbură imediat înapoi şi se vîrî sub pat, rămînind ascuns acolo. Domnul Jolter

1 Profet biblic. Trimis de Balak, regele din Moab, să-i blesteme pe izraeliţi, s-a apropiat de

CAPITOLUL LXI

zonul şi capotul şi, repezindu-se la el, ca o nouă Hecuba, cu unghiile, îi jupui pielea de pe o parte întreagă a nasului, şi nu i-ar fi lăsat nici măcar un ochi în stare de funcţionare, dacă unul dintre cei prezenţi nu l-ar fi salvat din ghearele-i nemiloase. Provocat de comportarea ei insultătoare, ca şi de felul cum îl tratase în diligenţă, Pallet le explică tuturor ce intenţie avusese cînd intrase în camera ei într-o asemenea manieră şi, nevăzîndu-1 pe evreu printre spectatori, îi' asigură că trebuie să -fie ascuns undeva în odaie. în urma anunţului său, camera fu răscolită imediat şi ruşinatul levit fu tras afară de călcîie din ascunzătoarea sa; astfel că, în cele din urmă, Pallet avu norocul de a trece batjocura asupra rivalului său şi a curtezanei franceze, care deveniră ţinta glumelor sarcastice ale întregului colectiv.

---

aceștia călare pe o măgăriță, fiind însă oprit de un arhanghel ; măgărița, căpătind brusc darul vorbirii, i-a reproșat lui Balaam răutatea. Dumnezeu i-a deschis ochii profetului, iar acesta a binecuvîntat poporul pe care venise să-l blesteme (n. tr.).

Străduindu-se să desălcească misterul tratamentului la care a fost supus, Pallet cade din lac în puţ

Pe Pallet continua să-l uluiască şi să-l intristeze o problemă, şi anume faptul că fusese brutalizat fără milă în odaia ce aparţinea (aflase el, interesîndu-se) frumoasei şi tinerei doamne de sub îndrumarea capucinului. îşi aminti că uşa fusese bine încuiată cînd dobitocul său o făcuse să sară din ţîţîni, şi n-avea nici un motiv să creadă că intrase cineva în cameră pe urmele lui : pe de altă parte, nu-şi putea închipui că o fiinţă atît de blîndă ar încerca să înfăptuiască, sau ar avea puterea să execute un atac disperat de felul celui încasat de el cu trupul lui; iar purtarea doamnei era atît de rezervată şi modestă, încît nu îndrăzni să-i pună cîtuşi de puţin la îndoială virtutea.

Aceste meditaţii îl făcură să se piardă fără speranţă în labirintul gîndurilor ; îşi stoarse creierii în fel şi chip, încercînd să-şi explice întîmplarea, ias pînă la urmă trase concluzia că vinovaţi de toată afacerea erau fie Peregrine, fie diavolul, fie amîndoi la un loc şi se hotărî, pentru a-şi satisface curiozitatea, să urmărească atît de vigilent toate mişcările eroului nostru, în intervalul ce mai rămînea să se scurgă din noapte, încît, oricît de misterioasă i-ar fi fost comportarea, Peregrine să nu se poată ascunde de ascuţimea inteligenţei sale.

Cu gîndurile astea, se închise în odaia sa, după ce res- tituise măgarul proprietarilor de drept, iar monahul îşi vizitase pupila şi o liniştise — fiindcă tremura încă de frică — şi, de cum se înstăpîni liniştea, se furişă pe întuneric pînă la uşa doamnei şi se ghemui într-un colţişor ascuns, de unde putea observa intrarea sau ieşirea oricărei fiinţe omeneşti. La puţină vreme după ce-şi ocupase poziţia, obosit de aventura dinainte şi de cea din noaptea precedentă, începu să fie, încetul cu încetul, doborît de somn şi, adormind buştean, se porni pe sforăit, ca o întreagă întrunire de presbiterieni. Frumoasa flamandă, auzind pe coridor un zgomot ce-ţi zgîria urechile, se temu că iarăşi se va întîmpla ceva şi, prudentă, îşi zăvori uşa; prin urmare, cînd iubitul ei dori să-şi repete vizita, nu

CAPITOLUL LXI

numai că fu surprins şi mîniat de neplăcuta serenadă, al cărei autor îi rămînea necunoscut, dar cînd, împins de pasiune, ajunsă acum la culme, dădu să intre în odaia femeii, se pomeni, spre* marea-i consternare, în faţa unei uşi încuiate. Nu îndrăzni să bată, nici să-şi manifeste prezenţa în vreun alt chip, ştiind că reputaţia doamnei ar fi avut foarte mult de suferit, dac-ar fi deşteptat pe cineva cu stăruinţele sale. Dac-ar fi ştiut că pictorul fusese acela care-i pusese beţe în roate, ar fi găsit el o metodă eficace de a-1 înlătura, dar nu-şi putea imagina ce l-ar fi determinat pe Pallet să se culce în colţul acela, nici nu se putea folosi de o luminare să identifice persoana, fiindcă în toată casa nu ardea nici una ; mai apoi, sforăitorul ar fi putut deschide ochii chiar în momentul cînd îl recunoştea Peregrine, care i-ar fi atras, astfel, toate suspiciunile, apă- rînd, la ora aceea, într-o parte a “hanului aflată departe de dormitorul său.

Nu avem puterea să descriem mînia neputincioasă a eroului nostru, chinuit astfel, la un pas de fericire, după ce trebuise să-şi pună de două ori pofta în cui şi era înnebunit. îşi blestemă de mii de ori soarta, îşi înjură, fără excepţie, toţi tovarăşii de călătorie, jură să se răzbune pe pictor fiindcă-i zădărnicise, de două ori, planurile cele mai isteţe şi se simţi tentat să treacă imediat la represalii contra cauzei necunoscute a nefericirii lui de acum. Timp de două ore asudă astfel pe coridor, chinuit de nervi, nutrind încă o slabă speranţă de a scăpa de călăul său, care (îşi imagina), se va trezi şi va pleca de acolo, lăsîndu-i toată libertatea de acţiune. Cînd auzi însă cocoşul salu- tînd pentru a doua oară dimineaţa, ce se apropia tiptil pe urmele nopţii, nu-şi mai putu reţine indignarea ci, îna- poindu-se în camera sa, umplu un lighean cu apă rece,
şi, stînd la oarecare distanţă, îl deşertă tot pe faţa celui ce sforăia cu gura căscată. Acesta, dincolo de şocul provocat de duş, fu cît pe-aci să se înece cu apa ce-i intră în gură şi-i pătrunse pe trahee. în timp ce horcăia, ca unul pe jumătate înecat, neînţelegînd natura catastrofei şi ne- amintindu-şi unde îl apucase somnul, Peregrine bătu în retragere pînă în dreptul iaşii sale, unde află, spre uimirea lui, dintr-un urlet prelung ce-i sparse aproape urechile, că pacientul nu era altul decît Pallet,. care-i alunga norocul pentru a treia oară.

Mînios pe amestecul neîncetat al acestui băgăreţ nefericit, dădu buzna afară din cameră cu o cravaşa în mînă şi, întîlnindu-1 în drum pe Pallet, îl culcă la pămînt pe coridor şi mînui cu multă ardoare instrumentul furiei sale, sub pretextul că-1 lua pe pictor

drept o potaie impertinentă ce îndrăznise să conturbe liniştea hanului ; ba mai mult, cînd Pallet strigă, cerînd îndurare, cu un glas plîn- gător, şi călăul său nu mai putu să-l trateze ca pe un pretins patruped, indignarea tînărului gentilom continuă să fie atît de mare, încît nu se putu abţine sâ nu-şi arate satisfacţia, spunîndu-i pictorului că îşi meritase din plin pedeapsa, pentru nebunia, îndrăzneala şi impertinenţa cu care plăsmuise şi pusese în practică farsele lipsite de haz, menite doar să scoată peri albi vecinilor.

Foarte vehement, Pallet protestă, spunînd că-i nevinovat ca un copil nenăscut de orice intenţii de a supăra pe cineva, în afară de israelit şi de păpuşa sa care, după cum ştia, îl supăraseră foarte.

— Dar, aşa cum Dumnezeu mă va mîntui (zise), sînt convins că-s persecutat cu ajutorul vrăjitoriei şi încep să cred că afurisitul de preot e unealta diavolului ; nu se află printre noi decît de două nopţi, dar în nici una n-am putut închide ochii şi am fost perpelit de toţi dracii din iad.

Pickle îi răspunse, arţăgos, că imaginaţia lui bolnavă era singura vinovată de toate chinurile şi-l întrebă cum de se pornise pe urlat în colţişorul acela. Socotind că nu se cuvine să recunoască adevărul, pictorul afirmă că fusese transportat acolo prin mijloace supranaturale şi înmuiat cu apă de o mînă invizibilă. Tînărul, sperînd că va putea profita de lipsa lui, îl sfătui să se bage numaidecît 5n pat şi să încerce să-şi liniştească, dormind, minţile fră- mîntate zdravăn din lipsa de odihnă. Pallet se arătă şi el 4e aceeaşi părere şi, ascultînd sfatul sănătos, se duse să :e odihnească, murmurînd tot timpul rugăciuni, ca să-şi recapete puterea de judecată.

Pickle îl conduse pînă la dormitor şi, încuindu-1 înăuntru, puse cheia în buzunar, ca pictorul să nu-1 poată, în nici un chip, întrerupe din nou ; întorcîndu-se, dădu însă ţeste domnul Jolter şi peste doctor care, alarmaţi a doua *ară de strigătele lui Pallet, veniseră să afle ce mai pălise. Aproape turbat de seria nesfîrşită de ghinioane, îi blestemă în sinea lui pentru nepotrivita lor apariţie, iar tînd îi puseră întrebări despre Pallet, le povesti că-1 gă- lise absolut nebun de legat, urlînd într-un colţ şi ud pînă a piele, şi-l dusese în odaia sa, unde se afla acum în pat. \uzind aceasta, doctorul îşi preschimbă vanitatea în me- 'it şi, pretextînd îngrijorare pentru sănătatea pacientu- ui, ceru să i se ofere neîntîrziat posibilitatea de a exa- îiina simptomele bolii, afirmînd că multe afecţiuni ce îâdărniciseră toate străduinţele artei medicale ar fi putut fi stîrpite în prima lor fază. Aşadar, tînărul nostru genti- om îi predă cheia şi se retrase încă o dată in cameră, cu îîndul de a se folosi de prima

CAPITOLUL LXI

ocazie ce se va ivi pentru i-şi încerca iarăşi norocul la uşa Amandei sale. Doctorul, nergînd spre apartamentul lui Pallet, îi împărtăşi precep- :orul bănuiala că pacientul era chinuit de îngrozitorul limptom cunoscut sub numele de hidrofobie, care, observă îl, apare uneori şi la persoane nemuşcate de nici un cîine lurbat. îşi baza concluzia pe urletul scos de pictor cînd fusese murat cu apă şi-şi aduse, treptat, aminte de unele ciudăţenii din comportarea lui Pallet din ultimele zile, :are, vedea acum limpede, indicau tocmai o astfel de aoală. Pe urmă puse îmbolnăvirea pe seama sperieturilor straşnice de care suferise pictorul în ultima vreme, afir- mînd că întemniţarea la Bastilia îi zdruncinase minţile în işa măsură, încît felul de â gîndi şi de a vorbi i se schimbase cu desăvîrşire şi, folosindu-se de o teorie chiar de el inventată, explică efectele groazei asupra unui sistem ner- TOS labil, demonstrînd modul în care operează instinctele animalice asupra ideilor şi a puterii de imaginare.

Prelegerea aceasta, ţinută în dreptul uşii pictorului, ar fi putut dura pînă a doua zi dimineaţa, dacă Jolter nu i-ar fi adus aminte de propria-i maximă, *Venienti occurrite morbo* [1], după care se folosi imediat de cheie şi înaintară încet spre pat, unde pacientul stătea întins cît era de lung, în braţele somnului. Doctorul remarcă imediat că răsuflarea-i era grea şi gura deschisă, declarînd, după aceste semne, că *liquidum nervosum*[2] fusese serios afectat, iar saliva, oricît ar fi de puţină, era impregnată de particulele corozive ale virusului. Sentinţa îi fu apoi confirmată de starea pulsului; puternic dar rar, acesta indica o circulaţie proastă, datorată pierderii ^elasticităţii arterelor. Doctorul propuse ca pacietnul să fie supus numaidecît unei noi scăldări cu apă, care nu va contribui doar la vindecarea lui, dar le va da şi o indicaţie neîndoielnică privind starea bolii, fiindcă avea să se vadă foarte limpede, din felul cum va suporta tratamentul, dacă teama de apă mergea sau nu pînă la o hidrofobie confirmată. Dînd urmare propunerii, domnul Jolter începu să golească într-un lighean o sticlă de apă găsită în cameră, dar fu întrerupt de medicul curant şi sfătuit să folosească lichidul din oala de noapte care, bogat în săruri, ar fi fost mai eficace decît elementul pur. Ascultînd de indicaţii, Jolter ridică vasul, plin ochi cu medicament şi, cu o mişcare a încheieturii, vărsă torentul tămăduitor pe nenorocitul pacient. Acesta, deşeptîndu-se în ghearele unei groaze de nedescris, scoase un zbierăt ce-ţi îngheţa sîngele în vine, tocmai în clipa cînd Peregrine îşi înduplecase iubita să stea de vorbă cu el şi avea speranţa că va fi lăsat să intre în odaia ei.

Speriată de răcnet, femeia rupse numaidecît înţelegerea, rugîndu-1 pe Peregrine să plece de la uşa ei, ca să nu-i fie pătată onoarea, de va fi găsit, cumva, acolo. Lui îi mai rămăsese exact atîta minte cît să înţeleagă necesitatea de a-i asculta porunca. Aşadar, se îndepărtă, aproape scos din minţi de ciudă şi pe jumătate convins că piedicile, atît de multe şi de inexplicabile, se datorau cine ştie cărei pricini supranaturale, idiotul de Pallet nefiind decîtinstru- mentul involuntar al acesteia.

Doctorul, convingîndu-se între timp de maladia pacientului — ale cărui zbierăte, frecvent întrerupte de suspine şi oftaturi, le interpreta ca fiind lătrături de cîine —, ne- maiavînd la dispoziţe lichid cu săruri, se hotărî să repete * scalda cu materialele găsite prin preajmă, şi chiar puse mîna pe sticlă şi pe lighean. Pictorul însă îşi venise destul de bine în fire pentru a-i înţelege intenţia ; sărind în picioare, ca un nebun violent, se repezi direct la sabie, ju- ruindu-se, cu vorbe grele de ocară, că-i va spinteca pe amîndoi ifhediat, chiar

1 „Intîmpină nefericirea la jumătatea drumului" (Perslus, *Sa*

2 *tire,* 3, 64), (n. ed. engl.).

de-l vor spînzura înainte de ora prînzului. Nu aşteptară să vadă de va da curs ameninţării, ci-şi luară tălpăşiţa cu atîta grabă, încît doctorul aproape că-şi scrînti umărul, dînd cu el în canatul uşii, iar Jolter, trăgînd uşa după el şi răsucind cheia, o luă la picior, ţipînd în gura mare după ajutor. Partenerul său, văzînd uşa încuiată, făcu paradă de dîrzenie şi-i strigă să se întoarcă, declarînd că, în ceea ce-l priveşte, se teme mai mult de dinţii nebunului decît de arma lui, şi admones- tîndu-l pe preceptor să intre iar în odaie şi să-şi termine treaba începută.

—Intră pi zise), fără teamă sau codeală, şi de ţi se va întîmpla ceva, din pricina lunaticului sau a spadei lui, eu te voi sprijini cu sfaturi, pe care le pot da mai calm şi mai limpede din locul acesta, decît aş putea-o face dacă ideile mi-ar fi conturbate, sau atenţia mi-ar fi sustrasă de grija de a-mi apăra pielea.

Neputînd obiecta împotriva acestei concluzii îndreptăţite, Jolter recunoscu cinstit că nici prin gînd nu-i trece să se supună unei astfel de încercări, observînd că autoconservarea este cea mai importantă lege a firii, că nu-l cunoştea decît foarte superficial pe nefericitul nebun şj nu se putea aştepta nimeni de la el să înfrunte, de dragul acestuia, primejdii evitate de unul ce pornise la drum, împreună cu doctorul, încă din Anglia, ca bun amic. Insinuarea lui conduse la o discuţie despre natura bunăvoinţei şi a simţului moral, care (argumentă republicanul) există indiferent de consideraţiile particulare şi nu pot fi afectate de împrejurări contingente, cum ar fi timpul sau norocul; celălalt, respingîndu-i principiile, pledă, cu mult zel şi animaţie, pentru îndatoririle şi caracterul înălţător al adevăratei prietenii.

In culmea disputei, li se alătură fratele capucin care, uluit să-i vadă discutînd atît de vehement în prag şi să-l audă pe pictor mugind în cameră, îi conjură, în numele Domnului, să-i spună şi lui care era cauza tărăboiului ce ţinuse încontinuu treaz tot hanul, mai toată noaptea, pă- rînd a fi lucrătura directă a diavolului şi a aghiotanţilor săi. Cînd guvernantul îi dădu a înţelege că Pallet fusese luat în stăpânire de spiritul necurat, părintele înălţă o rugăciune către Sfîntul Antonio din Padova şi se prinse să-l vindece el pe suferind, cu condiţia să i se dea o mînă de ajutor ca să ardă, fără a-şi primejdui viaţa, sub nasul pictorului, o bucată dintr-o relicvă care — îi asigură el — avea aceeaşi putere miraculoasă ca şi inelul lui Eleazar *. Cu toţii arătară o dorinţă vie de a afla despre ce tezaur era vorba, iar preotul se lăsă înduplecat să le spună. în cea mai mare taină, că era o colecţie de aşchii tăiate din unghiile celor doi nebuni din care Iisus alungase legiunea de diavoli ce intrase mai apoi într-o turmă de porci. Zi- cînd asta, scoase din buzunar o cutiuţă, conţinînd cam o uncie de tăieturi dintr-o copită de cal ; văzînd-o, preceptorul

[1] Lichid nervos (lat.) (n. tr.).

nu-şi putu ascunde un zîmbet, atît de grosolană era contrafacerea, iar doctorul întrebă, cu un surîs trufaş, dacă maniacii vindecaţi de Iisus erau roibi sau bălani, întrucît. judecind după consistenţa unghiilor, putea dovedi că proprietarii lor fuseseră din ordinul patrupedelor, ba putea chiar percepe că purtaseră în picioare pantofi de fier.

Călugărul, nutrind o deosebită pică pentru fiul lui Esculap, încă de cînd îndrăznise să se lege de religia catolică, îi răspunse, plin de amărăciune, că e un afurisit cu care nici un creştin n-ar trebui să stea de vorbă, că cerurile se vor răzbuna, într-o bună zi, pe sacrilegiile sale şi că avea inima învelită într-un metal mult mai dur decît fierul, pe care se temea că nu-1 puteau topi decît focurile Gheenei.

Se făcuse ziuă de-a binelea, şi toate slugile de la han se sculaseră la treburi. Văzînd că nu mai poate găsi nici un fel de recompensă pentru timpul pierdut, și că e atît de răscolit, încît îi este cu neputinţă să se odihnească, mai ales că Pallet şi camarazii săi făceau o larmă de nesuportat; Peregrine se îmbrăcă la iuţeală şi, foarte prost dispus, se înfiinţă în locul unde triumvirii discutau despre cel mai bun mijloc de a-1 supune pe dezlănţuitul pictor, care-i dădea înainte cu ploaia de înjurături şf ocări şi, din cînd în cînd, făcea cîte o încercare de a sparge uşa. Deşi întristat, eroul nostru nu se putu abţine să nu rîdă, auzind ce tratament îi aplicaseră pacientului ; -indignarea i se preschimbă în milă şi-l strigă prin gaura cheii, întrebîn- du-1 din ce pricină se comportă atît de nebuneşte. De cum îi recunoscu vocea, Pallet şi-o reduse pe a sa pînă la o şoaptă plîngăcioasă.

— Dragul meu prieteri (spuse), i-am descoperit, în sfîrşit, pe ticăloşii ce-mi poartă sîmbetele. I-am surprins tocmai cînd încercau să mă înece cu apă rece şi-ţi jur pe cele sfinte că mă voi răzbuna, altfel să n-apuc să termin tabloul Cleopatrei ! Pentru numele Domnului ! Deschide numai uşa şi din păgînul ăla încrezut, din pretinsul om de gust, din falsul iubitor al anticilor care otrăveşte lumea cu *silikikăbiile* lui şi cu balega de diavol, jur că voi face monumentul mîniei mele, un exemplu pentru/ toţi trişorii şi impostorii ce se dau drept medici! Cît despre dascălul ăla obraznic şi cu ţeasta groasă, aliatul lui, care mi-a turnat ţucalul în cap în timp ce dormeam, i-ar fi mai moale de s-ar afla în iubitul lui Paris, urzind intrigi de dragul amicului său, pretendentul, decît să sufere furia răzbunării mele. Mii de draci ! N-am să las din el nici măcar o beregată pe care să pună laţul călăul, la sfîrşitul unei noi rebeliuni !

Pickle îi spuse că se comportase atît de excentric, încît toţi membrii grupului aveau dreptate să-l socotească rătăcit la minte şi că, pornind de la presupunerea aceasta, domnul Jolter şi doctorul se purtaseră ca nişte prieteni adevăraţi şi făcuseră ceea ce socoteau ei că-1 va vindeca grabnic ; grija lor merita mulţumiri, iară nu ameninţări violente ; în ceea ce-1 priveşte, va fi primul care să-l condamne, socotindu-l total lipsit de doage, şi să dea poruncă să fie vîrît

[1] Lichid nervos (lat.) (n. tr.).

într-o casă de nebuni, de nu va face imediat dovada că e în toate minţile, aruncînd departe spada,

[1] Lichid nervos (lat.) (n. tr.).

venindu-şi în fire şi mulţumindu-le prietenilor că se îngrijiseră de el.

Această perspectivă potoli pe loc furia pictorului : îl îngrozea posibilitatea de a fi tratat ca un pensionar al balamucului şi nu era nici el prea sigur că-i sînt minţile întregi ; pe de altă parte, simţea acum atîta groază şi antipatie faţă de călăii săi, încît, departe de a li se socoti obligat pentru ceea ce făcuseră, nici măcar nu se putu gîndi la ei fără să-l apuce furia şi scîrba. De aceea, cu glasul cel mai liniştit de care era în stare, îi asigură că niciodată nu beneficiase de o minte mai lucidă decît acum, deşi nu ştia sigur cîtă vreme îşi va putea păstra luciditatea, dacă vor continua să-l socotească un lunatic ; şi că, pentru a le dovedi că e într-adevăr *compos mentis* S era gata să uite de supărarea pe care, pe bună dreptate, o simţea faţă de cei ce-1 făcură să sufere cu răutatea lor ; dar că, socotea el, ar fi cel mai mare semn de nebunie din parte-i să le mulţumească pentru chinurile la care-1 supuseră ; dorea, aşadar, să fie cruţat de a face asemenea concesii şi jură că era pregătit să îndure orice, decît să se facă vinovat de o atît de josnică absurditate.

Auzindu-i răspunsul, Peregrine se consultă cu ceilalţi. Preceptorul şi doctorul protestară energic împotriva oricărui compromis cu un nebun, propunînd să caute o metodă de a-1 prinde, încătuşa şi duce într-o odaie întunecoasă, unde să poată fi tratat* după regulile artei. Dar capucinul, înţelegînd bine situaţia, îşi luă sarcina de a-1 vindeca, fără a recurge la măsuri atît de drastice, iar Pickle, fiind în situaţia de a judeca lucrurile mai bine decît toţi ceilalţi, descuie uşa fără să se mai codească, descoperindu-1 pe bietul pictor, în picioare, jalnic la înfăţişare, tremurînd în cămaşa udă, de parcă fusese tîrît prin rîul Dender, spectacol ce ofensă în aşa măsură preacuraţii ochi ai ibovnicei evreului, — venită şi ea, între timp, să vadă ce se petrece —, încît o făcu să întoarcă repede capul şi să intre în camera ei, bombănind ceva despre purtarea indecentă a bărbaţilor.

Pallet, văzîndu-1 că intră pe tînărul nostru gentilom, alergă în calea lui şi, strîngîndu-i mîna, îl numi prietenul său cel mai bun, adăugind că-1 salvase din ghearele celor ce-i doreau pierzania. Preotul încercă să scoată resturil» de unghii şi să i le pună sub nas, fiind însă împiedicat de Pickle. Acesta îl sfătui pe pacient să-şi schimbe Himaşn şi să se îmbrace ; cum ritualul fu îndeplinit cu'multă grijă şi ordine, domnul Jolter, care, împreună cu doctorul, păstrase o distanţă prudentă, aşteptîndu-se să fie martorul unor manifestări stranii ale nebuniei pictorului, începu s& creadă că se făcuse vinovat de o greşeală, acuzîndu-1 pe doctor că-1 indusese în eroare cu un diagnostic fals. Doctorul continuă să-şi menţină primul verdict, asigurîndu-1 că, deşi Pallet se bucură acum de un moment de luciditate, delirul va

În puterea minţii (lat.) (n. tr.).

reveni curînd şi ar fi mai bine să profite de calmul lui momentan pentru a da ordine să i se ia sînge, să i se pună ventuze şi să i se dea cît de repede un purgativ.

In ciuda avertismentelor lui, Jolter înaintă spre nefericitul pictor şi-şi ceru iertare pentru a fi contribuit la nenorocirea sa, declarînd cu mîna pe inimă că nu avusese altă intenţie decît a-i face bine şi că purtarea lui se daţo- rase indicaţiilor date de medic, care socotise cele făcute drept strict necesare pentru a-1 vindeca.

Pictorul, nu prea dispus să poarte cuiva pică, fu satisfăcut de scuzele preceptorului dar ura sa, pînă acum împărţită, se concentră toată, arzătoare, împotriva primului tovarăş de călătorie, considerîndu-1 răspunzător de toate nenorocirile îndurate şi alegîndu-1 drept ţintă a răzbunării. Dar porţile împăcării nu-i fură, de fapt, trîntite în nas doctorului ; acesta, cu destulă îndreptăţire, ar fi putut trece povara vinei de pe umerii săi pe ai lui Peregrine, care era. fără îndoială, adevărata pricină a nefericirii pictorului ; ca s-o facă însă, ar fi trebuit să recunoască greşeala comisă în calitate de medic, şi nu considera prietenia lui Pallet destul de importantă pentru an asemenea sacrificiu, aşa că luă hotărîrea să nu-1 mai bage deloc în seamă şi să uite, încetul cu încetul, că fusese cîndva prieten cu o persoană nedemnă de atenţia sa.

CAPITOLUL LXII

Peregrine, aproape scos din fire de neşansă, o imploră pe frumoasa flamandă să-l primească la Bruxelles. Ea încearcă să scape de insistenţele lui

Aranjîndu-se astfel lucrurile, după ce se îmbrăcară cu toţii coborîră la micul dejun cam pe la cinci dimineaţa şi la nici o oră după aceea se urcară în diligenţa, unde se instăpîni o linişte profundă. Peregrine, cînd va sufletul societăţii — era îngîndurat şi melancolic din pricina nereuşitei sale ; israelitul şi Dulcineea lui se făcuseră de ocară şi le pierise cheful; poetul era cufundat adînc în meditaţie, iar pictorul cocea planuri de răzbunare, în vreme ce Jolter, legănat de mişcarea trăsurii, recupera somnul pierdut, iar călugărul şi frumoasa lui pupilă erau îngrijoraţi de chipul înnegurat al tînărului nostru, amîndoi sim- ţindu-se vinovaţi, deşi nu din aceeaşi pricină, de deprimarea lui. Apatia aceasta generală şi imposibilitatea,de a face vreo mişcare îi predispuseră pe toţi să accepte jugul blînd al somnului şi, o jumătate de oră de la plecare, nu mai era nici unul treaz, în afară de eroul nostru şi de iubita lui ; se poate însă ca fratele călugăr să se fi prefăcut doar că doarme, pentru a-i da tînărului nostru gentilom prilejul de a vorbi, nestingherit de nimeni, cu nurlia lui

pupilă.

CAPITOLUL LXII

Peregrine nu pierdu ocazia; dimpotrivă, se folosi chiar şi de primul minut pentru a-şi deplînge, murmu- rînd, soarta tristă de a fi fost ocolit mereu de noroc. îi dădu toate asigurările (în modul cel mai sincer) că toate întîmplările neplăcute din viaţa lui nu aduseseră după ele atîta zbucium şi o suferinţă atît de aspră ca cea din noaptea trecută. Acum că era pe punctul de a se despărţi de ea, avea să-l copleşească disperarea cea mai neagră, dacă nu se va arăta atît de milostivă, încît să-i dea ocazia de a suspina la picioarele ei în Bruxelles, pe timpul celor cîteva zile pe care treburile îi vor îngădui să le petreacă în oraşul acela.

Cu tristeţe pe chip, frumoasa doamnă îşi mărturisi regretul de a fi fost pricina neştiutoare a tulburării lui; spera (spuse) că aventura din noaptea precedentă va constitui un salutar avertisrîient pentru sufletele amândurora, fiindcă ea se convinsese că însăşi pronia cerească intervenise ca să-i apere virtutea ; orice impresie ar fi făcut asupra lui această intervenţie, ei îi dăduse puterea să nu se abată de la datoria pe care pasiunea o Îndemna s-o ignoreze ; implorîndu-1 s-o uite, pentru propria-i linişte sufletească, îi dădu a înţelege că nici planul de conduită pe care şi-l propusese, nici exigenţele onoarei ei nu-i vor permite să-l primească în vizită, sau să mai întreţină vreo legătură cu el, cît timp era împiedicată de legămîn- tul făcut prin căsătorie.

Explicaţiile avură un efect atît de violent asupra adoratorului, încît, vreme de cîteva minute, acesta nu reuşi să scoată o vorbă ; de cum îşi recăpătă graiul, dădu glas celor mai înfocate declaraţii de iubire. O acuză de cruzime şi indiferenţă , îi spuse că-i răpise minţile şi tihna sufletească ; că avea s-o urmeze pînă la capătul pămîntului şi mai curînd va conteni să respire, decît să n-o mai iubească ; că-1 va sacrifica pe nevinovatul prostovan ce provocase atîta tulburare şi va ucide pe oricine va sta în calea dorinţelor lui. Pe scurt, patima sa, continuînd să fiarbă tot timpul pe ascuns, ca şi lipsa odihnei ce calmează şi linişteşte spiritul tulburat, îl agitau peste măsură, ducîndu-1 aproape de nebunia adevărată. In timp ce rostea delirantele declaraţii, îi şiroiau lacrimile pe obraji şi-l cuprinse o agitaţie atît de mare, încît inima bună a frumoasei flamande se strînse, văzîndu-1 cît suferă şi, cu obrajii uzi de lacrimi de înţelegere, îl imploră să-şi păstreze cumpătul, promiţînd, ca să-l liniştească, să fie ceva mai puţin aspră faţă de el. Consolat de gene- roasa-i declaraţie, Peregrine se reculese şi, scoţînd creionul, îi dădu adresa lui. iar ea îl asigură că va primi veşti de la ea în cel mult douăzeci şi patru de ore după ce se vor fi despărţit.

Liniştit, îşi recîştigă stăpînirea de sine şi, treptat, îşi recapătă şi buna dispoziţie. Nu acelaşi lucru'se întîmplă cu Amanda, care

CAPITOLUL LXII

văzîndu-i comportarea, se temu de impetuozitatea tinereţii lui şi, de aceea, se feri să încheie vreo înţelegere ce i-ar fi putut expune reputaţia şi pacea sufletească impulsurilor negîndite ale unei firi atît de violente. Deşi cucerită de persoana şi calităţile lui Peregrine, avea destulă minte să prevadă că, cu cit îi încuraja mai mult iubirea, cu atît mai iremediabil îşi va prinde inima în joc şi cu atît mai expusă necazurilor va fi liniştea vieţii ei. De aceea strînse putere din gîndurile astea şi, dintr-un simţ religios al onoarei, care-o ajuta să-şi învingă dorinţa de a ceda, hotărî să-şi hrănească admiratorul cu, nădejdi false, pînă cînd îi va sta în putere să curme conversaţia cu el, fără a risca să aibă de suferit de pe urma atacurilor nemiloase ale iubirii lui. Din această cauză, cînd diligenţa sosi la Bruxelles, îi ceru să nu insiste s-o conducă acasă la mama ei, iar Peregrine, amăgit de şiretlic, îşi luă rămas bun, laolaltă cu ceilalţi călători, tră- gînd la hanul spre care fuseseră îndrumaţi cu toţii şi aş- teptînd, nerăbdător, să-i sosească dulce chemare de la iubită, în intervalul de timp prestabilit.

Pînă atunci, ca să-şi hrănească pofta de cunoaştere, se duse să viziteze primăria, parcul şi arsenalul, aruncă o privire superficială în faimosul cabinet cte curiozităţi al anticarului şi seara şi-o petrecu la Opera Italiană, unde se dădea un spectacol pentru amuzamentul prinţului Charles al Lorenei[1] guvernator, pe atunci al Ţărilor de Jos. Pe scurt, intervalul stabilit se şi scursese, aproape, cînd Peregrine primi scrisoarea mult aşteptată :

„Domnule,

Dacă aţi şti cu cîtă durere în inimă vă declar că am hotărît să renunţ pentru totdeauna la atenţiile dumneavoastră, nu mă îndoiesc că aţi aproba sacrificiul pe care-1 fac în numele virtuţii şi v-aţi osteni să imitaţi exemplul acesta de abnegaţie. Da, domnule, cerul mi-a dat putere să lupt cu pasiunea mea vinovată şi, totodată, să mă feresc a mai da cu ochii de cel ce-a inspirat-o. Vâ conjur, aşadar, pe consideraţia ce trebuie s-o aveţi pentru binele veşnic al amîndurora, cît şi pe stima şi afecţiunea pe care le declaraţi, să luptaţi eu dorinţele nesupuse şi să renunţaţi la orice încerdare de a încălca lăudabila hotărîre luată de mine. încercaţi să nu tulburaţi pacea uneia care vâ iubeşte, să nu conturbaţi liniştea unei familii ce nu vă doreşte răul, înstrăinînd gîndurile unei femei slabe de înger de un

1 Charles Alexandre de Lorraine (1712—1780), guvernatorul general al Ţărilor de Jos (n. ed. engl.).

bărbat plin de calităţi care, prin cel mai sfînt jurămînt, a devenit stăpînul absolut al inimii ei“.

CAPITOLUL LXII

Biletul, fără dată sau semnătură, alungă din mintea eroului nostru orice" urmă de bunăcUviinţă; agitat la culme, el dădu imediat fuga la hangiu, cerînd să-l vadă pe mesagerul ce adusese scrisoarea, sub ameninţarea că-i va trece toată familia prin tăişul săbiei. îngrozit de înfăţişarea şi ameninţările muşteriului, hangiul căzu în genunchi, luînd cerul ca martor că e cu totul necunoscător-: şi nevinovat de orice lucru ce l-ar fi putut supăra şi că biletul fusese adus de un străin ce plecase imediat, spu- nînd că nu era* nevoie de răspuns. Atunci Peregrine dădu frîu liber furiei sale, proferînd mii de imprecaţii şi invective la adresa autoarei scrisorii, dezonorînd-o cu termenii de cochetă, făţarnică şi aventurieră care în cîrdă- şie cu un pezevenghi de preot; l-a uşurat de bani. îl ameninţă cu răzbunarea pe călugărul mendicant, jurînd că-1 va castra, de-i va mai ieşi vreodată în cale ; curii se nimeri ca pictorul să-şi facă apariţia tocmai cînd mînia îi ajunsese la paroxism, îl înhăţă de gît, spunînd că e distrus din pricina afurisitei lui de.tîmpenii şi, foarte probabil, l-ar fi strangulat pe bietul Pallet, dacă Jolter nu i-ar fi sărit în ajutor, rugîndu-şi discipolul să aibă milă de el şi dorind, foarte îngrijorat, să afle pricina violentului său atac. în loc de răspuns, fu răsplătit cu un şir de blesteme incoerente, iar cînd pictorul, rămas aproape fără grai de uimire, îl luă pe Dumnezeu de martor că nu făcuse ni-

'mic ca să-l supere, preceptorul' începu să se glndească şgerios — ş: întristat foarte — că vioiciunea lui Peregrine tse transformase pînă la urmă, într-o criză de nebunie cu- frată, presupunere care-1 afectă în primul rînd pe el ne- > spus de mult. Spre a >ti mai bine ce fel de remediu să *l* aplice, îşi concentră toată influenţa şi toate puterile elevi cinţei asupra tînărului, ca să afle cauza nemijlocită a de- ’lirului său. Recurse la rugăminţile cele mai patetice, ba chiar vărsă şi lacrimi- în timp ce-1 implora, aşa încît Pickle (după ce uraganul îşi pierdu puterea iniţială) se ru- şină de comportarea imprudentă şi se retrase în odaie, pentru a-şi aduna minţile risipite. Se închise acolo şi, recitind fatala epistolă, părerea ce şi-o formase despre caracterul şi intenţia autoarei începu să se clatine. Se mai | gîndea la ea, uneori, ca la una din nimfele acelea care, s sub masca inocenţei şi purităţii, fură inimile şi pungile tinerilor lipsiţi de prudenţă şi de experienţă : la concluzia asta îl împingea mînia, sporita de frustrare ; dar cînd refleeta asupra felului ei de a fi şi reconstituia, cu ajutorul imaginaţiei, toate farmecele femeii, severitatea judecăţii se mai înmuia şi inima îl îndemna să creadă în sinceritatea ei. Dar tocmai această consideraţie îi adîncea | sentimentul unei pierderi ireparabile şi era gata să alu- ; nece din nou în disperarea dinainte, cînd suferinţa îi fu alinată puţin de speranţa că va reuşi s-o revadă, fie din | întîmplare, fie în urma unei căutări amănunţite şi siste- I matice, de care hotărî să se apuce numaidecît. Avea mo- | tive să creadă că tînăra doamnă îi va îmbrăţişa cauza din " toată inima, în ciuda hotărîrii de a-şi apăra virtutea, şi ■ nu-1 speria o nouă întîlnire cu capucinul, deoarece ştia | că-i poate cîştiga bunăvoinţa plătindu-1. Meditaţiile acestea îi aduseră mîngîiere şi-i potoliră furtuna din suflet, I aşa că, după nici două ceasuri, se alătură, cu o mutră stă- | pînită, tovarăşilor săi, cerîndu-i iertare pictorului pentru r comportarea-i violentă, a cărei pricină avea să i-o ex- 6 ■ plice cît de curînd. Pallet fu bucuros să se'împace, în orice | condiţii, cu cel ce-1 sprijinea să se menţină la egalitate I în lupta cu antagonistul său, doctorul, iar domnul Jolter se ’oucură peste fire de însănătoşirea lui Pickle.

Peregrine o reîntâlneşte pe doamna Horn- beck **şi** *se consolează de pierderea celeilalte. Valetul se ia la harţă cu duenna ei, pe care, totuşi, găseşte mijloace s-o îmbuneze*

Aşadar lucrurile intrară din nou pe făgaşul firesc ; luară masa

împreună în linişte deplină, iar după prînz Peregrine, pretextînd că vrea să rămînă acasă şi să compună scrisori, în vreme ce prietenii săi se duceau la cafenea, porunci să i se cheme o trăsură şi, împreună cu valetul de ***chambre,*** unica persoană ce-i cunoştea adevăratele intenţii, porni înspre Promenadă, unde se plimbau, vara, toate doamnele mondene, sperînd s-o zărească printre ele pe fugara sa.

După ce parcursese toată promenada, scrutînd atent faţa fiecărei femei, zări, la o oarecare distanţă, livreaua lui Hornbeck pe un lacheu aflat la spatele unei trăsuri ; numaidecît porunci omului său să iscodească respectivul vehicol, în timp ce el ridică geamurile caretei spre a nu fi recunoscut înainte de a fi primit vreo veste în funcţie de care să acţioneze în neprevăzuta situaţie ce începea deja să-l abată de la scopul iniţial, deşi nu-i putea lua cu totul gîndurile de la prea frumoasa necunoscută.

Sluga-Mercur, încheindu-şi recunoaşterea, raportă că în trăsură nu se aflau decît doamna Hornbeck şi o femeie mai în vîrstă, ce arăta întru totul ca o ***duenna***[1]*,* şi că servitorul nu era aceeaşi persoană cu valetul pe care-1 avuseseră în Franţa. încurajat de veste, eroul nostru porunci să fie condus în dreptul geamului trăsurii unde şedea iubita lui de pe vremuri şi intră în vorbă cu obişnuitele complimente. Obrajii doamnei se îmbujorară, de cum îşi văzu cavalerul şi strigă :

— Frăţioare dragă, nespus de mult mă bucur să te văd! Urcă, rogu-te, în trăsura noastră.

El îi îndeplini numaidecît dorinţa şi, intrînd în caretă, îşi îmbrăţişa afectuos proaspăta surioară.

Văzînd cît de surprinsă şi alarmată de această întîlnire era însoţitoarea, spre a-i risipi bănuielile şi a-i indica iubitului ce are de făcut, doamna Hornbeck îi spuse lui Peregrine că fratele lui (bărbatul ei, adică) plecase, pe vreo cîteva săptămîni la băi, la sfatul medicilor, ca să-şi îngrijească sănătatea şubredă ; era bucuroasă să-l anunţe că aflase, din scrisoarea lui, cum că e pe cale de întremare. Tînărul gentilom se arătă satisfăcut de noutăţi, observînd, cu un aer de fraternă îngrijorare, că dacă frate-său n-ar fi fost atît de indiferent cu ■propria-i sănătate, prietenii lui din Anglia n-ar fi avut ocazia de a-i jelui absenţa şi boala ce-1 ţinea departe de ţară şi de cunoştinţe. Prefă- cîndu-se mirat, o întrebă apoi cum de nu-şi însoţise bărbatul, şi i se dădu a înţelege că pe acesta, din prea multă iubire, nu-1 lăsase inima s-o expună ostenelilor călătoriei, fiindcă drumul urca prin munţi aproape inaccesibili.

Acest început de conversaţie linişti temerile *duennei,* aşa că Peregrine schimbă subiectul, vorbind despre fru- - museţea oraşului ; printre altele, o întrebă dacă fusese deja la ,,VersaiIles.“ Aşa se

numea o tavernă aflată pe canal, cam la două mile depărtare de oraş, prevăzută cu grădini frumoase pentru plăcerea muşteriilor. Cînd ea spuse că nu, îi propuse s-o conducă numaidecît acolo ; guvernanta, însă, care tăcuse pînă atunci, ridică obiecţii, spunîndu-le într-o engleză stricată câ, întrucît sarcina ei era să aibă grijă de doamna, nu se putea justifica în faţa domnului Hornbeck dacă-i permitea să pună piciorul într-un loc atît de suspect.

— Cît despre asta, doamnă (răspunse încrezătorul craidon), puteţi fi absolut liniştită : răspund eu însumi de toate consecinţele şi voi avea grijă să nu suferiţi de pe urma mîniei fratelui meu.

Acestea fiind spuse, îi dădu vizitiului poruncă să plece spre tavernă, poruncind trăsurii sale să-i urmeze, cu valetul de c*hambre,* iar bătrîna doamnă, învinsă de aplombul. lui, se supuse, tăcută, autorităţii sale.

Ajungînd la restaurant, Peregrine ajută doamnele să coboare din trăsură şi abia atunci observă că *duenna* era şchioapă, împrejurare de care nu se sfii să profite. Abia se instalaseră şi sorbiseră un pahar de vin, cînd îi propuse surorii sale să facă o plimbare în grădină unde, deşi înso- ţitoarea se trudi să nu-i scape o clipă din ochi, reuşiră să se bucure de o conversaţie intimă, din care Peregrine află că adevărata pricină a rămlnerii ei la Bruxelles, în timp ce soţu-i plecase la băi, era teama acestuia faţă de oamenii şi năravurile de acolo, cărora, din gelozie, nu în-drăznise s-o expună. Mai află că petrecuse trei luni la o mănăstire din Lisle, de unde tot datorită dorinţei lui scăpase, fiindcă Hornbeck nu putea trăi fără ea ; in sfîrşit, Peregrine înţelese că guvernanta nu era decît un simplu cîine de pază şi-i fusese recomandată soţului de un neguţător spaniol, pe a cărui soţie o însoţise pînă în ziua morţii ; se îndoia însă foarte mult că cinstea ei putea rezista banilor şi băuturilor tari. Peregrine o asigură că o va pune la încercare, înainte de a pleca ; pe urmă se înţeleseră să petreacă noaptea la Versailles, dacă le vor izbuti planurile.

După ce se plimbară pînă cînd o sleiră de puteri pe guvernantă, ca să fie şi mai dispusă să se întremeze cu toţii cu o cană de vin, se întoarseră în apartamentul lor, unde propunerea de a bea un întăritor fu primită cu bucurie. Cum, însă, vinul nu produsese schimbarea vizibilă sperată de Peregrine, iar bătrîna observă că se făcuse tîrziu, şi că, în scurtă vreme, se vor închide porţile oraşului, el mai umplu un ultim pahar şi-i ceru să bea şi ea cot la cot cu el. Sîngele doicii era prea rece pentru a fi încălzit fie şi de porţia aceea neobişnuită, care acţionă, însă atît de puternic asupra creierului tînărului, încît, înveselit foarte, îl copleşi pe acest Argus feminin cu o purtare atît de curtenitoare, încît ea se îmbătă mai mult cu complimentele lui decît de vinul băut. Iar cînd Peregrine, în joacă, strecură o pungă cu bani în sînul ei, păru să uite că noaptea e înaintată şi fu de acord cu propunerea lui — îmbrăţişată şi de frumoasa doamnă ;— de a comanda ceva de mîncare.

Fu, aceasta, o importantă victorie cîştigată de aventurierul nostru ; totuşi el văzu imediat că guvernanta îi interpretase greşit intenţiile, socotindu-se pe ea însăşi inspiratoarea pasiunii declarate de Peregrine. întrucît nu exista nici un alt mijloc de a corija eroarea, decît acela de a o încuraja să tragă la măsea, pînă n-avea să mai poată deosebi un lucru de altul, el făcu să circule

repede sticla şi dama de companie îi ţinu isonul, fără nici un semn că s-ar îmbăta, atît de multă vreme, încît lui Pickle începură să i sf învîrtă ochii în orbite şi-şi dădu seama că, înainte de a-şî fi atins scopul, nu va mai fi cîţuși de puţin apt să facă ceea ce-i cerea dragostea. Recurse deci la al său valet *de chambre,* care pricepu numaidecît cum stăteau lucrurile şi se angajă bucuros să continue jocul început de stă- pîn. Afacerea fiind rezolvată spre satisfacţia sa, cînd noaptea începuse să se lupte cu ziua, șopti, de cum se ivi ocazia, un cuvînt dulce în urechea bătrînei Dulcinee, pro- miţîndu-i s-o viziteze de îndată ce soră-sa va fi plecat la culcare în odaia ei şi rugînd-o stăruitor să-şi lase uşa descuiată.

După ce transmise plăcutul mesaj, îi făcu o propunere de aceeaşi natură doamnei Hornbeck, conducînd-o spre camera ei. De-ndată ce casa se cufundă în linişte şi întuneric, porniră, el şi scutierul lui devotat, în misiunile lor deosebite, şi totul s-ar fi sfîrşit aşa cum îşi doriseră, dacă valetul de *chambre* na s-ar fi lăsat furat de somn alături de înamorata lui, şi, agitat de un coşmar negru, n-ar fi început să ţipe, cu ojyoce, atît de deosebită de a presupusului ei adorator, încît guvernanta îşi dădu numaidecît seama de deosebire ; deşteptîndu-1 cp o ciupitură şi un răcnet fioros, îl ameninţă cu darea în judecată pentru viol, bi- ciuindu-1 cu toate ocările inspirate de vîrsta ei şi de dezamăgirea suferită.

Francezul, văzîndu-se dat de gol, se purtă cu multă iscusinţă și stăpînire de sine : îi ceru să se potolească, de dragul propriei ei reputaţii, ce-i era nespus de scumpă ;
o asigură că avea, pentru persoana ei, o stimă profundă, şi că, dacă nu i-a dat încă suficiente dovezi de iubire, era dispus să facă. tot posibilul pentru a o satisface. Declaraţiile sale, însoţite de micuţe dovezi practice de tandreţe, îşi făcură efectul asupra doamnei; gîndindu-se bine, ea înţelese cum stăteau lucrurile şi socoti că-i spre binele ei să împace pe toată lumea. Primi deci scuzele parteneru-

lui de pat, cu condiţia ca el să șteargă, prin căsătorie, jignirea adusă ; în această privinţă, el o liniști prin repetate juruinţe, rostite cu surprinzătoare elocinţă, dar fără nici

o intenţie de a da vreodată curs promisiunilor.

Peregrine, speriat de ţipătul femeii, dăduse fuga la uşă, gata să intervină, în funcţie de gravitatea situaţiei, dar, auzindu-i că ajung la o înţelegere, ‘se

întoarse la amanta lui, care făcu un haz nespus pe seama celor în- tîmplate, prev^zînd că, pe viitor, nu va mai întîmpina gre- - utăţi sau restricţii din pricina severităţii paznicei.

\

Hornbeck e încunoştinţat de aventura avută

de soţia sa cu Peregrine, împotriva căruia născoceşte o stratagemă, zădărnicită de amestecul lui Pipes. Soţul e aruncat în apă din pricina intenţiei sale, iar eroul **nostru e** *ridicat de patrulă*

Mai exista însă o persoană necîştigată de partea îndrăgostiţilor, nu alta decît lacheul doamnei, a cărui tăcere eroul nostru încercă s-o cumpere, dimineaţa, cu un frumos cadou, primit cu multe cuvinte de recunoştinţă şi declaraţii de devoţiune ; dar supunerea lui nu era decît o mască folosită pentru a-i' ascunde intenţia de a-i da de ştire stăpînului despre tot ce se întîmplase. Lacheul acesta fusese, de fapt, angajat, nu doar ca să-şi spioneze stăpîna, ci şi ca s-o ţină sub observaţie pe guvernantă şi i se făgăduise o recompensă generoasă de va descoperi, în purtarea vreuneia dintre ele, ceva suspect sau necuviincios ; cît despre valetul adus din Anglia, pe acesta stăpînul îl păstrase lîngă el, să-l slujească, întrucît îşi pierduse încrederea în el, fiindcă îl sfătuise să-şi domesticească nevasta cu metode blînde, atunci cînd năzdrăvăniile ei îi stîrni- seră mînia.

Lacheul flamand, credincios angajamentului luat, îi scrise lui Hornbeck cu primul curier poştal, povestindu-i amănunţit întreaga aventură de la „Versailles“, descriin- du-1 atît de fidel pe presupusul frate, încît soţului îi fu cu neputinţă să creadă că ar fi putut fi altul decît cel ce-1 dezonorase deja, scoţîndu-1 într-atîta din fire, încît hotărî să-l prindă în capcană pe neruşinat şi odată pentru totdeauna să-l lipsească pe pasibilitatea de a pune la cale alte întîlniri cu nevastă-sa şi de a-i tulbura, astfel, liniştea.

între timp, amanţii se desfătau fără nici o oprelişte, iar planul lui Peregrine de a se interesa de draga lui necunoscută fu, deocamdată, amînat. Tovarăşii de drum fură derutaţi de misterioasa-i comportare, care-i umplu lui Jolter inima de nelinişte şi spaimă. Grijuliul îndrumător avea deja o experienţă atît de amară a năravurilor discipolului sau, încît tremura de frica unui accident neprevăzut, trăind în perpetuă alarmă, ca un om ce umblă pe sub zidurile unui turn gata să se năruie. Iar temerile nu i-au fost risipite cînd, anunţîndu-şi învăţăcelul că tot grupul doreşte să pornească mai departe, spre Antwerp, primi răspunsul că n-aveau decît să facă ce-i îndemna inima, dar că el era hotărît să mai petreacă două-

trei zile la Bruxelles. Declaraţia aceasta îi confirmă bănuielile că Peregrine ticluieşte ceva şi, în mînia-i amară, îşi luă libertatea de a da glas suspiciunilor şi de a-i aminti de situaţiile periculoase în care-1 vîrîseră pînă atunci nesăbuinţele lui.

Peregrine primi avertismentul cu voie bună şi promise să fie îndeajuns de circumspect pentru a se feri de orice viitoare consecinţe neplăcute; chiar în seara aceea însă se comportă de aşa manieră, încît se vedea limpede că prudenţa lui nu era decît o vorbă aruncată în. vînt. Se înţelesese să-şi petreacă noaptea, ca de obicei, cu doamna Hornbeck şi cam[1] pe la ora nouă plecă, grăbit, spre locuinţa ei, cînd, în stradă, fu acostat de vechiul lui prieten renegat, Thomas Pipes, care, fără menajamente,. îi spuse că, deşi îl abandonase în voia vîntului, nu-1 lăsa sufletul să-i permită să intre cu toate pînzele sus în portul duşmanului, fără a-1 preveni din vreme de pericol.

— Să-ţi spun ceva (zise), poate crezi că mă străduiesc să-ţi intru în voie, ca să mă iei din nou la remorcă ; dacă-i aşa, ţi-ai greşit socotelile. îs destul de bătrîn ca să mă retrag la odihnă, şi am cu ce să-mi apăr cheresteaua de vremea rea. Dar uite cum stă treaba : te cunosc de cînd nu erai mai mare decît un cîrlig de prins marlini şi nu mi-ar plăcea să te văd, la vîrsta ta, lipsit de greement. Am fost informat de omul lui Hornbeck, cu care, din întîmplare, m-am întîlnit acu' după masă, că stăpînă-su a aflat că te culci cu nevastă-sa şi a intrat pe ascuns aici în port, cu un echipaj numeros, urmărind, mă-nţelegi, să te prindă cînd te-i afla în cala ei şi să-ţi reteze unealta, fără milă sau teamă. Acuma, de vei dori cumva să-i serveşti la masă un ţipar de apă sărată, iată-mă-s, fără gîndul la plată sau răsplată, gata să stau alături de tine cît m-or mai ţine balamalele, iar daci doresc vreo recompensă, dea Domnul aă mănînc numai cîlţi tot restul vieţii şi să nu beau decît apă de santini.

Surprins de ştirile aflate, Peregrine îl descusu pentru a afla detalii referitoare la conversaţia lui cu lacheul; cînd înţelese că sursa de informaţii a lui Hornbeck fusese lacheul flamand, dădu crezare tuturor afirmaţiilor din raportul lui Tom, îi mulţumi că-1 prevenise şi, dojemn- du-1 din nou pentru comportarea necorespunzătoare de la Lisle, îl asigură că, de le va fi dat să se mai despartă vreodată, vina va fi doar a luL tn sinea lui, apoi, deliberă dacă să faci în aşa fel încît uneltirile să se întoarcă împotriva adversarului, dar, gîndindu-se că nu Hornbeck începuse şi închipuindu-se pe sine în pielea

nefericitului soţ, nu-i veni greu să aprobe dorinţa acestuia de răzbunare, chiar dacă, după părerea sa, trebuia căutată într-o manieră mai onorabilă; hotărî, prin urmare, să-i administreze o pedeapsă pentru laşitatea sa. Nimic mai nedrept şi mai obraznic, se înţelege, decît această decizie, ce-l îndemna să pedepsească o persoană pentru lipsa curajului de a repara o jignire adusă chiar de el liniştii şi reputaţiei persoanei- în chestiune, dar barbara-i hotărîre se înălţa pe opinii şi proceduri îmbrăţişate de toată omenirea.

Se întoarse la han, cu sufletul stăpînit de aceste sentimente, îşi puse o pereche de pistoale în buzunare şi le porunci lui Pipes şi valetului să-l urmeze îndeaproape, ca să-i audă chemarea în caz de nevoie, şi se postă la treizeci de iarzi de uşa Dulcineei. Nu petrecuse acolo mai mult de o jumătate de ceas, cînd văzu patru bărbaţi postlndu-se la pîndă pe cealaltă parte a străzii, cu intenţia — presupuse el — de a-l vedea cînd intră, ca să-l poată lua prin surprindere. Dar, după ce zăboviră destul de multă vreme în colţul acela, fără a culege roade pentru osteneala lor, şeful grupului, convins că, prin cine ştie ce intrare secretă, cavalerul intrase deja în casă, se apropie de uşă cu oamenii săi care, potrivit instrucţiunilor primite, de cum
o văzură deschisă, se năpustiră înăuntru, lăsîndu-şi în stradă patronul, unde credeau că nu-l ameninţă nici un pericol. Văzîndii-l singur, aventurierul nostru se duse repede la el şi, punîndu-i un pistol în piept, îi ceru să-l însoţească, fără. zgomot, sub ameninţarea cu moartea.

Inspăimîntat de brusca-i apariţie, Hornbeck se supuse fără a crîcni şi în cîteva minute ajunseră pe chei, unde Pickle se epri şi-i dădu a înţelege că nu-i sînt străine pla- nurile-i ticăloase, spunîndu-i că de se considera cumva -jignit de comportarea lui, o să-i ofere acum posibilitatea de a răzbuna răul, într-o manieră ce făcea cinste unui om de onoare.

— Purtaţi o spadă (zise el), sau, dacă nu doriţi să rezolvaţi afacerea pe această cale, iată o pereche de pistoale, alegeţi-l pe care-l vreţi.

Propunerea nu putea să nu-l descumpănească pe un om cu caracterul lui Hornbeck. După o îndelungată co- deală, el negă, cu vocea întretăiată de emoţie, că ar fi nutrit intenţia de a-l mutila pe domnul Pickle, afirmînd însă că se considera îndreptăţit să beneficieze de lege, cu ajutorul căreia ar obţine

divorţul, dacă ar putea aduce dovezi ale infidelităţii soţiei ; în acest scop angajase oameni, ca să profite de informaţiile primite. Refuză hotărît alternativa oferită de Pickle, neputînd înţelege ce satisfacţie ar obţine dacă i-ar trece un glonte prin cap sau dacă ar fi străpuns în plămîni de o persoană ce-i făcuse deja un rău de nereparat. în cele din urmă, teama îl împinse să propună ca afacerea lor să fie adusă spre judecată în faţa a doi oameni de încredere, neimplicaţi cu nimic în dispută.

Peregrine răspunse argumentelor lui'— în stilul unui tînăr înfierbîntat, conştient de comportarea-i de neiertat — arătînd că fiecare gentleman trebuie să fie, singur, judecătorul onoarei sale proprii ; prin urmare, n-avea intenţia de a se supune deciziei nici unui arbitru ; putea să-i ierte lui Hornbeck laşitatea, considerînd-o o infirmitate naturală, dar în nici un caz josnica-i înşelătorie ; adăugă că, întrucît informaţii demne de încredere îl convinseseră de ticălosul scop al ambuscadei puse la cale de Hornbeck, avea să-l trateze nu întrebuinţînd împotriva lui propria-i perfidie, ci cu o pedeapsă ruşinoasă, demnă de un escroc, cruţîndu-1 doar dacă va voi să facă efortul de a se ridica

la înălţimea rolului jucat în viaţă. Zicînd aceasta, din nou îi întinse pistoalele şi cînd, ca mai înainte, "Hornbeck le refuză, îşi chemă oamenii şi le dădu poruncă să-l azvîrle în canal.

Ordinul fu dat şi executat aproape dintr-o răsuflare, spre nespusa groază şi furie a bietului pacient, care, dîr- dîind după scufundarea în apă, o luă la fugă ca un şobolan murat, strigînd după ajutor şi răzbunare. O patrulă, tre- cînd pe acolo din întîmplare, îi auzi zbierătele şi-l luă sub protecţia ei ; în urma plîngerii lui Hornbeck şi a desluşirilor date de el, soldaţii se luară după aventurierul nostru şi ciracii săi, ajungîndu-i repede din urmă şi înconjurîn- du-i. Oricît ar fi fost de necugetat şi de semeţ tînărul nostru gentilom, nu încercă să ţină piept unui detaşament de muşchetari (deşi Pipes îşi scosese jungherul, văzindu-i că se apropie) ci se predă fără să protesteze, fiind dus la postul principal de gardă, unde comandantul, plăcut impresionat de înfăţişarea şi vorba lui, îl tratã cu tot respectul posibil şi, aflînd amănuntele păţaniei, îl asigură că prinţul va considera întreaga afacere un *tour de jeunesse* [1] şi va da poruncă să fie pus în libertate fără întârziere.

A doua zi dimineaţa, la raport, acest gentleman îl prezentă pe eroul nostru într-o lumină atît de favorabilă, în- „ cît fură gata să-l pună în libertate, cînd Hornbeck înainta
o plîngere, acuzîndu-1 de tentativă de ucidere şi cerînd să-i fie aplicată pedeapsa considerată de înălţimea Sa a fi pe măsura crimei săvîrşite. Prinţul, pus în încurcătură de o asemenea petiţie, din pricina căreia ştia că va trebui să-l obiduiască pe un supus britanic, trimise după pîrîtor, de care deja auzise, şi-l rugă chiar el să-şi retragă acuzaţia ce nu putea face decît să-i popularizeze şi mai mult ruşi- nea. Hornbeck însă era prea. furios pentru a asculta de asemenea sfaturi şi ceru, imperios, să fie aplicată legea împotriva prizonierului, încondeindu-1 pe Pickle ca pe un obscur vî'ntură-lume ce atentase de mai multe ori la onoarea şi la viaţa lui. Prinţul Charles îi spuse că sfaturile i le dăduse în calitate de prieten, dar, de vreme ce insistă să. acţioneze ca magistrat, pricina lui avea să fie examinată şi hotărîtă, aşa cum cereau justiţia şi adevărul.

După plecarea reclamantului, satisfăcut de promisiune, pîrîtul fu adus la rîndu-i, în faţa judecătorului, a cărui predispoziţie în favoarea lui fusese în mare măsură zdruncinată de cele spuse de adversarul său pentru a-i discredita obîrşia şi reputaţia.

Peregrine e eliberat. Jolter se miră de purtarea lui misterioasă. Intre poet şi pictor se încinge o dispută, potolită prin intervenţia tovarăşilor de călătorie

[1] **Năzbîtie tinerească (fr.) (n. tr.).**

CAPITOLUL LXV

Înţelegînd, din cîteva vorbe ce-i scăpaseră prinţului, că este considerat un escroc şi un asasin, eroul nostru se rugă sâ i se dea voie să ceară nişte certificate de bună purtare, care puteau să-i apere reputaţia de răuvoitoarele calomniile ale inamicului. Obţinînd permisiunea, scrise preceptorului, cerindu-i să-i aducă scrisorile de recomandare primite de la ambasadorul britanic din Paris, şi orice alte documente ce ar fi putut dovedi că are ©■"situaţie bună,

Scrisorica fu dată pe mîna unuia dintre subofiţerii de serviciu, care se duse la han şi ceru o întrevedere cu domnul Jolter. Pallet, aflat din întîmplare la uşă cînd sosi mesagerul, îl auzi că întreabă de tutore şi" dădu fuga de-a dreptul ;n apartamentul acestuia, spunîndu-i, înnebunit, că o namilă de soldat, cu o pereche de favoriţi monstni- oşi şi o căciulă de blană mare cît o baniţă, îl aşteaptă la uşă. Bietul guvernor, auzind una ca asta, se puse pe dîr- dîit, deşi nu ştia să fi săvîrşit vreo faptă'ce putea atrage atenţia ocîrmuirii, iar cînd ofiţerul se prezentă chiar în uşa odăii, deruta lui deveni atît de mare, încît parcă-1 părăsiseră cele circi simţuri, iar subofiţerul repetă de trei ori scopul misiunii sale, înainte să-i priceapă Jolter sensul vorbelor, sau să-i ia scrisoarea din mînă. In cele din urmă, totuşi, îşi adună puterile şi citi scrisoarea, după care teroarea i se preschimbă în nelinişte ; imaginaţia stîrnită de frică ii şopti că Peregrine era zăvorit într-o temniţa, pentru cine ştie ce faptă scandaloasă. Dădu fuga, extrem de agitat, la un cufăr şi, luînd de acolo un teanc de hîrtii, îl urmă pe subofiţer, însoţit şi de pictor, căruia-i împărtăşise temerile sale. Cînd trecură prin camera gărzilor, unde toţi ostaşii erau înarmaţi pînă în dinţi, inimile încetară să le mai bată, iar cînd ajunseră în faţa prinţului, pe chipul lui Jolter era întipărită o expresie de teroare atît de groaznică, încît prinţul, observîndu-i teama, binevoi să-l încurajeze, asigurîpdu-1 că nu are nici un motiv să-i fie frică. Potolit astfel, pedagogul îşi reveni îndeajuns de bine în fire, pentru a înţelege ce spune pupilul său, care-i ceru să arate scrisorile ambasadorului Unele scrisori fură deschise şi citite imediat de prinţ, care-1 cunoştea personal pe autor, ca şi pe cîţiva dintre nobilii cărora le erau adresate. Atît de călduroase erau recomandările şi îl puneau pe tînărul gentilom într-o lumină atît de favorabilă, încît prinţul, convins că reputaţia lui avusese de suferit de pe urma falselor acuzaţii ale lui Hornbeck, îi luă eroului nostru mîna, îi ceru iertare că-i pusese onoarea sub semnul întrebării, îl declară liber din momentul acela, porunci să-i fie puse şi slugile în libertate şi se oferi să-l patroneze şi ocrotească pe timpul cit mai avea să stea în Ţările de Jos austriece. In acelaşi timp, îl sfătui să se ferească de indiscreţie în aventurile galante, cerîn- du-i să-şi dea cuvîntul de onoare că va renunţa să-l persecute pe Hornbeck atîta timp cît va rămîne în oraş.

CAPITOLUL LXV

Delincventul, achitat în modul acesta onorabil, aduse respectuoase mulţumiri prinţului pentru generozitatea şi francheţea sa şi plecă, împreună cu cei doi prieteni, uimiţi şi cu gîndurile încîlcite de cele văzute şi auzite ; întreaga poveste scăpa cu totul înţelegerii lor, iar apariţia lui Pipes şi a cameristului, car.e li se alăturară la porţile castelului, nu avu darul de a arunca mai multă lumină asupra afacerii. Dacă Jolter ar fi beneficiat de o imaginaţie luxuriantă, creierul său ar fi avut, fără îndoială, de suferit de pe urma cercetării comportării misterioase a pupilului, pe care în van încerca s-o priceapă ; intelectul său, însă, era prea solid pentru a fi afectat de insuccesul imaginaţiei; şi, deoarece Peregrine nu socoti neapărat necesar să-i spună din ce cauză fusese arestat, se mulţumi cu presupunerea că de toată povestea era vinovată
o femeie.

Pictorul, a cărui minte se caracteriza prin mai multă superficialitate, îşi închipui o mie de situaţii fantastice, pe care i le comunică lui Pickle, prin străvezii aluzii, spe- rînd să poată descoperi adevărul din răspunsurile şi reacţia acestuia ; dar tînărul, ca să-l perpelească pe jăratic, evită să-i dea informaţiile căutate, cu atîta falsă solicitudine şi îndemînare, încît îi aţîţă curiozitatea, dezamă- gindu-i aşteptările şi aducîndu-1 într-un asemenea hal de nerăbdare, încît începură să i se încurce ideile în cap, iar Peregrine se văzu nevoit să-i redea echilibrul mintal, informîndu-1 că fusese arestat ca spion. Secretul acesta fu şi mai greu de suportat pentru pictor decît nesiguranţa de pînă atunci ; alergă dintr-o cameră în alta, ca o gîscă cuprinsă de agonia ouatului, cu gîndul de a scăpa de povara asta grea, dar Jolter era prea ocupat cu pupilul său, iar ceilalţi locatari nu pricepeau unica limbă în care se putea exprima, fiind, deci, silit, spre marea-i neplăcere, să se adreseze doctorului ce sta, la ora aceea, încuiat la el în cameră. Bătăile în uşă nu primiră nici un răspuns, aşa că Pallet se uită prin gaura cheii şi-l văzu pe medic aşezat la masă, cu un toc în mînă şi în faţă cu hîrtie, sprijinindu-şi capul în palma celeilalte mîini şi cu ochii pironiţi în tavan, de parcă s-ar fi aflat în transă. Tţăgînd concluzia că-1 apucaseră convulsiile, Pallet se strădui să deschidă uşa cu forţa, iar zgomotele făcute de eforturile lui îl aduseră pe doctor pe pămînt, spulberîndu-i visarea. Poeticul republican, conturbat într-o manieră atît de gro- solană. se ridică furios de la masă şi deschise uşa, dar, de cum văzu cine-1 întrerupsese, i-o trînti cu sete pictorului în nas, blestemîndu-1 pentru neobrăzatu-i deranj, prin care-i alungase cea mai minunată viziune din cîte i-a fost dat minţii omeneşti să plăsmuiască. Visase (îi

CAPITOLUL LXV

împărtăşi el, mai tîrziu, lui Peregrine) cum, în timp ce se delecta plimbîndu-se prin cîmpiâ înflorită din jurul Par- nasului. îi ieşise în cale un vfenerabil înţelept, pe care-1 recunoscuse imediat, după o anumită vioiciune divină ce i se vedea în ochi. ca fiind nemuritorul Pindar. Copleşit de adoraţie şi temător respect, se prosternase în faţa arătării care, luîndu-1 de mînă. îl ridicase de la pămînt cu blîndeţe şi, cu vorbe mai dulci decît mierea albinelor diD Hybla[1], îi comunicase că, dintre toţi modernii, numai el era, atins de harul divin ce-1 inspirase şi pe el, Pindar, în scrierea odelor celor mai aplaudate. Zicind acestea, îl făcuse să urce cu el muntele sacru, punîndu-1 să bea o înghiţitură zdravănă din apele Hippocrenei[2] şi prezentîndu-1, apoi, celor nouă armonioase muze, care-i împodobiseră tîmplele cu o cunună de lauri.

Nu e, deci, de mirare că-1 cuprinsese mînia, văzîndu-se despărţit de sublima companie. Il strivi pe intrus cu ocări rostite pe greceşte, dar pictorul era atît de cufundat într-ale Ivii, încît uitînd ce tratament înjositor suferise şi ignorînd toate manifestările de supărare ale doctorului, îşi lipi gura de uşă şi, cu glasul gîtuit de emoţie.

— Pun pariu pe ce vrei (spuse) că eu cunosc adevărata cauză a arestării domnului Pickle.

Provocarea rămase fără răspuns, aşa că o repetă, adăugind :

— Iţi imaginezi, cred, că a fost ridicat fiindcă s-a bătut în duel, sau a ofensat un nobil, sau s-a culcat cu nevasta altcuiva, ceva de soiul ăsta, dar — la naiba ! — în viaţa dumitale nu te-ai înşelat mai cumplit, şi pariez pe Cleopatra mea contra capului lui Homer al dumitale că nici măcar în douăzeci şi patru de ore n-ai să poţi descoperi adevăratul motiv.

Răsfăţatul muzelor, enervat de supărătoarea perseverenţă a pictorului, care — credea el — venise doar ca să-l necăjească şi să-l insulte.

— Aş sacrifica (spuse) un cocoş pe- altarul lui Esculâp, de-aş avea siguranţa că se angajează cineva să stîrpească de pe faţa pămîntului un Got atît de pisălog ca dumneata. Cît despre Cleopatra dumitale mult lăudată, desenată, spuneai, după propria-ţi nevastă, sînt încredinţat că şi

[1] Hybla se numeau în antichitate trei oraşe din Sicilia. Unul dintre ele, Mica Hybla, era vestit pentru plantele bogate în uleiuri aromate, ce tăceau ca mierea produsă acolo să aibă mare căutare (n. tr).

* Izvor mistic din Beoţia, ţîşnlt din stincă după lovitura de copită a calului Pegas 9i închinat muzelor (n. tr.).

CAPITOLUL LXV

copia are xaXiv[1] la fel de mult ca şi originalul. De mi-ar aparţine tabloul, l-aş atîrna în templul Cloacinei, ca portret al zeiţei — căci prezenţa lui ar face de ruşine orice altă încăpere.

”— Ascultă-mă, domnule (răspunse Pallet, enervat la rîndu-i că iubita-i capodoperă fusese luată în deridere), cu nevastă-mea îţi poţi lua cîte libertăţi pofteşti, dar, înţelege bine ce-ţi spun, tablourile sînt copiii fanteziei mele, plăzmuiţi în flăcările imaginaţiei şi făuriţi cu îndemînarea mîinilor mele ; şi să ştii că got eşti dumneata, dar şi turc şi tătar şi un marţafoi obraznic şi înfumurat, de îndrăzneşti să vorbeşti atît de nerespectuos despre o operă care, după părerea unanimă a cunoscătorilor epocii noastre, va fi, cînd o voi termina, o capodoperă în felul ei şi va face cinste geniului şi priceperii omeneşti. Am să spun deci, mereu şi mereu (fără să-mi pese că mă aude prietenul dumitale flaytor[1]) că n-ai mai mult gust decît gloaba unui căruţaş şi că ideile alea cretine ale anticilor ar trebui să-ţi fie scoase afară din cap cu o ciomăgeală bună, ca să te-nveţi să arăţi mai mult respect oamenilor blagosloviţi cu har. Poate că nu te vei găsi totdeauna în tovărăşia unuia care să ţipe după ajutor, cînd eşti pe cale să încasezi o bătaie pentru insolenţa dumitale, cum am făcut eu cînd ţi-ai atras asupră-ţi mînia scoţianului care, pe Dumnezeul meu, ţi-ar fi plătit cu vîrf şi îndesat, cum zice Falstaff [2] de nu l-ar fi arestat ofiţerul francez.

Răspunzînd tiradei (rostită prin gaura cheii), doctorul spuse că el (pictorul) era un individ atît de nevrednic de atenţie, încît pentru nici un alt fapt din viaţa sa nu-1 mustra mai mult conştiinţa, decît pentru greşeala de a-şi fi ales ca tovarăş de drum şi prieten o fiinţă atît de nedemnă. Ii cîntărise caracterul cu multă bunăvoinţă şi simpatie şi generozitatea H îndemnase să-i dea lui Pallet prilejul de a-şi însuşi unele idei noi, sub îndrumarea sa directă. Pictorul, însă, abuzase atît de făţiş de bunătatea şi

---

1‘^Frumuseţe, splendoare (n. ed. engl.).

5 Stîlcire a numelui Platon (n. tr.).

2 *Henric al IV-lea,* act V, scena 4, 115 (n. ed. engl.).

compasiunea lui, încît era hotărît acum să-l alunge din Preajma sa şi să nu-1 mai cunoască ; deocamdată îi cerea să se cărăbănească de acolo, dacă nu voia să primească Picioare în fund pentru obrăznicie.

Prea supărat pentru a se lăsa intimidat de o atare ameninţare, Pallet reacţionă foarte violent, cerindu-i să. se arate numaidecît pentru a vedea care din ei e mai priceput la lupta pedestră, şi se apucă imediat să lupte cu uşa atît de înverşunat, încît hărmălaia ajunse la urechile lui Pickle şi ale perceptorului ; ieşind pe coridor şi văzînd cu ce se îndeletniceşte, aceştia îl întrebară dacă uitase de oalele de noapte de la Alost, de vreme ce îndrăznea să se poarte în aşa manieră, încît să-şi cîştige dreptul la o nouă doză din acelaşi medicament.

Doctorul, înţelegînd că avea acum spectatori, deschise uşa cît ai clipi din ochi şi sări ca un tigru asupra inamicului ; ar fi urmat o păruială^ straşnică, spre nespusa delectare a eroului nostru, dacă Jolter, primejduindu-şi propria integritate corporală, nu ar fi intervenit şi n-ar fi pus capăt păruielii cînd abia începuse, în parte prin forţă Şi în parte prin admonestări. După ce le arătă cît de indecentă era o bătaie vulgară între doi compatrioţi într-o ţară străină, ceru să afle pricina vrajbei, oferindu-şi serviciile pentru a-i împăca. Văzînd că sfada se terminase, Peregrine îşi manifestă aceeaşi dorinţă. Pictorul, din motive lesne de înţeles, refuză să dea vreo explicaţie, iar duşmanul său îi povesti lui Peregrine ce întrerupere neplăcută trebuise să sufere, din pricina amestecului obraznic al lui Pallet şi-şi descrise pe larg viziunea, aşa cum am arătat-o şi noi. Arbitrul fu de părere că o asemenea provocare nu poate rămîne fără urmări şi decretă că vinovatul trebuia să-şi plătească, cumva, păcatul. La care pictorul observă,că ar fi fost, poate, dispus să-şi ceară scuze, dacă doctorul şi-ar fi manifestat neplăcerea ca un gentleman ; pricinaşul îşi pierduse, însă, orice drept la vreo concesie, din pricina felului vulgar în care îl insultase pe el şi producţiile sale ; observă că dacă el (pictorul) ar fi avut chef să-i întoarcă insinuările calomnioase, şi operele republicanului i-ar fi oferit destule ocazii de a le critica şi ridiculiza.

După multe alte discuţii şi ciorovăieli, se făcu, îţ sfîrşit pace, cu condiţia ca pe viitor doctorul să nu mji pomenească de Cleopatra, decît dacă voia să rostească m cuvînt de laudă, iar Pallet, fiindtfă începuse primul, sj deseneze o schiţă a viziunii

medicului, care să împodobească sub formă de gravură ediţia următoare a odelor acestuia.

Peregrine porneşte din nou în căutarea pierdutei sale Amanda, iar pe parcurs e implicat într-o aventură cu o călugăriţă, care are consecinţe ciudate

Deşi, la insistenţele lui Peregrine şi ale pedagogului, fusese încheiat armistiţiul, o prietenie durabila între cei doi tiu era posibilă,'întrucît fiecare nutrea cel mai'profund dispreţ pentru celălalt şi acest dispreţ nu putea sâ nu hrănească, zi cu zi, cît timp erau împreună, aversiunea şi duşmănia reciprocă.

Următoarea grijă a aventurierului nostru fu să-şi întrebuinţeze serios inteligenţa şi hărnicia pentru a o regăsi pe pierduta lui Amanda ; acum cînd terminase cu doamna Hornbeck, frumoasa călătoare redevenise stăpîna absolută a gîndurilor sale. Intrucît ea nu-i dăduse nici numele ei, nici al mamei, întrebările se bazau numai pe descrierea persoanei, ceea ce, într-un oraş atît de aglomerat ca Bruxelles-ul, nu prea putea da rezultate mulţumitoare. Ii porunci cameristului să-şi pună serios la contribuţie talentele pentru a descoperi unde locuieşte, iar acest slujitor dibaci angajă, cu acelaşi scop, o jumătate de duzină de cunoscuţi codoşi, dîndu-le instrucţiuni să caute o doamnă tînără şi foarte frumoasă, de statură mijlocie, cu ochii negri, minunaţi şi dinţii albi ca neaua, născută la Bruxelles dar căsătorită cu un gentilom francez şi, prin urmare, abia sosită de la soţul ei ca să-şi vadă mama, foarte grav bolnavă.

Cu aceste date, se puseră pe treabă ; îndrăgostitul, între timp, se duse la curte, la operă, vizită bisericile şi promenadele şi toate locurile unde-şi închipuia că ar exista vreo posibilitate de a o întîlni. Descrierea furnizată de al său Mercur acestor trepăduşi ai amorului se potrivea, în mare măsură, multor femei diji oraş, pe care Peregrine avu ocazia să le vadă, ca urmare a raporturilor primite. Nu-şi descoperi însă, iubita printre el*. La urmă, unul dintre terieri îi dădu de înţeles valetului *de chambre* că văzuse, dincolo de grilajul unei mănăstiri, o splendidă creatură tînără, semănind leit cu» descrierea primită ; iscodind, aflase că Încă nu-şi luase

vălul călugăresc, ci intrase doar la mănăstire ca pensionară, fiindcă fnama îi murise recent şi aştepta acolo să se regleze treburile de familie.

De cum i se comunică vestea, eroul nostru dădu fuga la mănăstire, arzînd de nerăbdare şi, neîngăduindu-şi nici măcar îndoiala că interna ar putea fi o altă persoană decît obiectul căutărilor sale, ceru portăresei să-i spună tinerei doamne proaspăt primite că o rudă de-a ei doreşte să-i vorbească la grilaj. După nici cinci minute, apăru nimfa, iar Peregrine, deşi dezamăgit în aşteptările sale, fu atît de adînc impresionat de farmecele noii lui cunoştinţe, încît inima se pomi să-i bată cu putere la apropierea ei. După ce-o rugă să-l ierte pentru libertatea pe care şi-o luase, explicîndu-i din ce pricină greşise, nu se putu abţine să nu-i spună că se considera deosebit de norocos, cu toate că primise informaţii greşite, deoarece avusese astfel, plăcerea de a cunoaşte o domnişoară atît de fermecătoare. Acestui compliment ea îi răspunse cu amabilitate şi mult umor, încurajîndu-l pe tînăr să continue conversaţia şi să se proclame admiratorul ei. Cînd, pentru a respecta buna cuviinţă, fu obligat să plece, o rugă din tot sufletul să-i permită să-şi reînnoiască vizita şi, obţinînd permisiunea şi aflîndu-i numele, se întoarse acasă pe deplin convins că afacerea asta va avea un sfîrşit fericit.

Tînărul nostru gentilom nu se înşela, de data asta, considerînd că avusese succes; din întîmplare^ domnişoara era o fire foarte iubăreaţă şi claustrarea în care trăia, în loc să-i potolească poftele, le aţîţa şi mai mult. Prin urmare fu cucerită de Peregrine, a cărui purtare insinuantă îi ajută şi mai mult să izbîndească. A doua zi, nu uită să se prezinte la gardul de fier şi o atacă pe copilă cu vorbe atît de meşteşugite, încît ea mărturisi că în suflet îi arde aceeaşi flacără, observînd, mai întîi, că împrejurările în care trăia nu-i permiteau să pecetluiască mărturisirea aşa cum se obişnuia. El îi primi declaraţia transportat de fericire, ca pe o efuziune a unui suflet ingenuu, ce se înalţă deasupra tuturor micuţelor tertipuri şi şiretlicuri ale sexului frumos, şi o conjură să-i spună unde şi cînd putea avea fericirea de a sta de vorbă cu ea, fără a fi despărţiţi de geloasele gratii.

Ea îi desluşi că prietenii ei o încredinţaseră supravegherii unei severe maici stareţe şi că nu putea ieşi de acolo fără ştirea

portăresei; lui îi va fi la fel de greu să intre în mănăstire, fără riscul de a fi descoperit şi pedepsit foarte aspru pentru îndrăzneala sa.

Cînd însă era vorba de o frumoasă domniţă, aventurierul nostru dispreţuia primejdia şi nu se uita la cheltuieli. Aflând cele de mai sus, studie firea bătrînei surori ce ţinea cheile şi distinse, în înfăţişarea şi conversaţia ei, ranchiuna unei femei ce-şi petrecuse tinereţea în chinurile unui nedorit celibat. Purta o aprigă pică tuturor călugăriţelor mai tinere, care mai aveau încă posibilitatea de a gusta plăcerile refuzate ei pe vecie şi-i cîntărea cu cea mai invidioasă neîncredere pe toţi tinerii ce apăreau la grilaj. Nici măcar puterea atotbiruitorului aur nu îm- blînzea gelozia, nici nu tocea aspra vigilenţă a formidabilei fecioare.

In zadar încercă eroul nostru s-o corupă ; ea-l ameninţă că o va informa pe stareţă de sacrilegiul comis, ca pe viitor să i se ia privilegiul de a vorbi cu surorile — era prima dată cînd arta corupţiei nu dădea rezultate. Văzîn- du-şi eforturile zădărnicite, se sfătui cu iubita sa în ce alt fel ar putea obţine o întrevedere fără martori; iar fata, avînd o imaginaţie fertilă, îi propuse să caute o femeie care, cunoscîndu-le pe călugăriţe, să-l poată stre-cura în mănăstire, îmbrăcat femeieşte, ca pe o străină dornică să afle amănunte despre organizarea vieţii monahale. Ideea îi căzu numaidecît cu tronc cavalerului, care recurse imediat la ajutorul valetului *de chambre.* A doua zi, acesta îl prezentă unei generoase doamne, care, în schimbul unei sume frumuşele, primi să-l ajute. Prin urmare i se dădu să îmbrace, din garderoba preabunei femei, o rochie potrivită, lungită din cauza staturii lui şi, după ce-şi anunţase iubita că vine, plecă spre mănăstire după-amiaza cu însoţitoarea lui, care avea tot interesul să-l bage înăuntru, sub cuvînt că Peregrine era o doamnă din Anglia, abia sosită de la ea de acasă şi curioasă să vadă gospodărirea şi organizarea unei mănăstiri. Deşi rochia modificată şi o pereche de sprîncene artificiale îl feriră de ochii iscoditori ai portăresei, exista ceva atît de deosebit şi de ciudat în constituţia sa, în figură, fizionomie şi ţinută, încît surorile se zgîiră la el ca la o minune ; trecînd, le auzea întrebîndu-se una pe alta, mirate, dacă toate englezoaicele arătau atît de straniu.

După ce vizitaseră chiliile şi capela, iubita lui Peregrine se oferi, îndatoritoare, să o ducă pe străină prin grădină şi, la capătul cîtorva tururi, îi invită să se odihnească într-un mic umbrar aflat într-un colţ, în mijlocul unui pîlc de pomi ce-l

ascundeau vederii. Bătrîna femeie, înţelegând aluzia, îi însoţi pe îndrăgostiţi pînă la intrarea în boschet şi-i lăsă singuri, spunînd că nu-şi dezmorţise îndeajuns picioarele. Încîntarea lor reciprocă începuse să se înalţe pînă la un nivel foarte interesant în timpul acestei întrevederi furate, cînd îi sperie foşnetul frunzelor din spate şi, întorcîndu-şi ochii într-acolo, văzură că fuseseră descoperiţi de o călugăriţă care, anume sau din întîmplare, stătuse ascunsă printre tufişuri pînă cînd, scandalizată de purtarea lor, socoti că venise vremea să-şi facă simţită prezenţa.

Nu încape îndoială că eroul nostru şi iubita lui fură grav afectaţi de întîmplarea aceasta. Femeia strigă că e pierdută şi leşină aproape de teamă, ceea ce era de înţeles, ţinînd seama că nu numai reputaţia îi era în joc, ci şi viaţa. Deşi ar fi putut scăpa uşor, sărind peste zidul grădinii, Peregrine era mult prea galant ca să-şi părăsească iubita şi prietena într-o situaţie atît de periculoasă ; de aceea, cu admirabilă prezenţă de spirit, înaintă spre autoarea surprizei şi, fără afectare sau linguşeală, găsi calea prin care s-o facă părtaşă în secretul lor, înainte să-şi poată veni călugăriţa în fire şi să-l pună la punct.

Măsura aceasta restabili calmul în boschet* Cele două domnişoare se îmbrăţişară, ca nişte surori, şi-şi jurară numaidecît prietenie eternă, iar tînărul nostru gentilom, declarînd că le va iubi pe amîndouă la fel de afectuos

şi că, peste cîteva zile, le va vizita, folosind aceeaşi metodă, îşi căută călăuza şi se întoarse acasă nevătămat, foarte puţin satisfăcut de întîmplarea din ziua aceea, prin care se pomenea obligat fie să întrerupă orice contact cu femeia iubită, fie să continue o idilă cu o persoană ce nu-i plăcea cîtuşi de puţin, fiindcă trăsăturile călugăriţei erau departe de a fi fermecătoare.

A doua zi se înfiinţă la grilaj, cu adevăratul său chip, şi-i împărtăşi iubitei gîndurile în această privinţă; fata îl asigură că, în ciuda felului cum se purtase cu sora ei ieri, cînd fusese luată prin surprindere, prefera s& se lipsească pe vecie de prezenţa lui, decît să se bucure de ea în condiţiile pe care-1 obligase necesitatea să le propună. Mai spuse că de pe urma meditaţiei asupra celor întîmplate în grădină se alesese cu o aversiune atît de profundă împotriva întâmplătoarei rivale, încît nu se putea gîndi la ea fără ură şi indignare. Regreta că nu înfruntase toate riscurile, mai bine decît să accepte o împărţire atît de ruşinoasă şi jură, cu multă căldură, că, indiferent de urmări, era hotărîtă să-i spună totul sta-reţei, dacă va mai pătrunde vreodată în mănăstire, folosind o metodă care să-l pună la cheremul rivalei.

Peregrine îi lăudă sentimentele delicate, juiind că se potriveau de minune cu ale sale, şi promise să renunţe la vizitele ce o supărau, încurajînd-o să spere că vor găsi, cît de curînd, un alt mijloc de a se vedea, în aşa fel încît fata să se bucure de atenţia lui neîmp&rţită. De fapt, era chiar preocupat, la ora aceea, de schiţarea unui plan şi un tînăr cu o imaginaţie bogată ca a sa, ajutat de sfaturile unui desăvîrşit politician de talia cameristului, ar fi dus totul la bun sfîrşit, dacă intenţiile nu i-ar fi fost dejucate de un accident neprevăzut, rezultat din felul cum îşi distribuise favoarea. Călugăriţa care datora complimentele lui numai şi numai întîmplării, era prea conştientă de înzestrarea ei inferioară ca să creadă că şi-ar putea disputa inima eroului nostru cu tînăra domniţă ce-i subjugase prima sufletul; ştia că partea ce-i revenea din atenţia lui Peregrine era cu totul întîmplătoare şi că, prin urmare, orice insistenţă din partea tînărului nu putea fi decît urmarea unui calcul şi a unei politeţi silite ; dar, chiar şi în lumina asta, cuvintele dulci ale cavalerului ţi
cădeau prea bine ca să renunţe la ele. Ea luă deci hotărî- rea să-şi apere privilegiul cu cea mai aprigă vigilenţă şi dirzenie. Consecinţa firească a acestor gînduri fu gelozia ; îşi dădea seama că întîlnirea din grădină fusese precedată de o discuţie şi, întrucît nu exista altă posibilitate de a vorbi cu un bărbat decît

prin gardul de fier, se duse la portăreasă ca să afle ceva de la ea. O descusu pe această frumoasă damă atît de îndemînatic, încît află că rivala ei avusese parte, chiar în dimineaţa aceea, de vizita unui tî- nâr gentilom, presupus a nu fi altul decît iubitul lor comun. Enervată de cele aflate, o acuză pe cealaltă fată că e făţarnică şi o certă atît de amarnic, încît cealaltă, dinainte scandalizată de pretenţiile ei, nu-şi mai putu reţine ciuda şi rosti observaţii dispreţuitoare la adresa calităţilor ei personale ; în semeţia ei mînioasă, o anunţă că nu trebuie să mai spere la o nouă întîlnire cu iubitul în boschet, deoarece el era prea sătul de farmecele ei ca să se mai întoarcă la un asemenea ospăţ şi renunţase la ea, spe- rînd să găsească undeva o masă mai bogată.

Nici o tigresă căreia i s-a furat puiul n-ar cădea pradă unei furii mai ucigătoare decît a călugăriţei noastre, cînd se ştiu părăsită de iubit şi insultată prin această strivitoare explicaţie. Se năpusti asupra duşmancei sale, ca uliul la o potîrniche, desfigurînd cu unghiile frumosul obrăjor ce-i sfărîmase speranţele cele mai dragi. Rivala nu suportă fără crîcneală violenta-i mînie ; dacă nu avea prea multă forţă, nu-i lipsea, în schimb, temeritatea şi, răsucindu-şi mîna în părul adversarei, o izbi tkre cu capul de pămînt. Zgomotul luptei, sporit de ţipetele combatantelor, fiindcă limbile lucrau mai cu spor decît braţele, făcu un mare număr de surori să sosească în fugă ; dar erau deja încleştate atît de aprig în luptă, încît nu-şi plecară urechea nici la rugăminţi, nici la ameninţări, nici nu Îs mai păsa că-şi strică reputaţia ci, dimpotrivă, ca şi cînd n-ar fi ştiut că sînt înconjurate de multă lume care Te soarbe fiecare vorbuliţă ieşită de pe buze, nu tăinuiră pricina încăierării ci, în precipitarea mîniei lor, o dezvă- luiră pînă la ultimul amănunt, spre mirarea martorelor.

In cele din urmă apăru maica stareţă şi ceea ce nu putu realiza autoritatea ei, săvîrşiră două surori laice ;

chemate anume, ele le despărţiră pe rivale, oricum stoarse deja de puteri de pe urma păruielii. Dacă acuzaţiile lor reciproce ar fi fost schimbate în orice companie de doamne, secretul n-ar fi avut cum

să rămînă printre cele cărora le fusese divulgat; cu atît mai puţin într-o mănăstire, unde erau de faţă atîtea fete bătrîne. Una dintre străvechile femei bisericoase dădu fuga să-i spună totul maicii superioare care, examinînd problema pe toate feţele şi găsind că informaţiile sînt adevărate, după grelele acuzaţii schimbate la judecata lor de cele două vinovate, consideră întîmplarea ca fiind ceva foarte grav, ce primejduia ordinea și reputaţia mănăstirii sale, aşa că strînse toate surorile şi le porunci să treacă sub tăcere ceea ce aflaseră, fiind vorba de o împrejurare ce arunca ruşinea asupra instituţiei lor. Portăresei îi dădu instrucţiuni stricte să-şi facă datoria cu mai multă băgare de seamă în viitor ; călugăriţei ce apucase pe calea pierzaniei îi dădu o aspră penitenţă, prescrisă de părintele ei sufletesc, şi chiar în ziua aceea o trimise pe pensionară înapoi la rudele sale, cu vorbă despre cele întîmplate şi sfaturi de a o închide într-un schit îndepărtat, vinde să fie ceva mai ferită de maşinaţiunile cavalerului ei.

Amorezul nostru, total neştiutor de nefericita gîlceavă şi de urmările ei, rămase surprins cînd paznica ofilită la faţă refuză să-l lase să se apropie de grilaj, spunîndu-i că necinstitele-i uneltiri fuseseră date în vileag ; că stricata fată de dragul căreia se făcuse vinovat de un păcat strigător la cer fusese alungată din mănăstire ; şi că, de va mai face fie şi o singură încercare de a tulbura liniştea refugiului lor monahal, o plîngere oficială împotriva lui avea (să fie înaintată magistraturii civile.

Lăsat fără glas de această primire, Peregrine nu socoti nimerit să spună ceva spre a se desvinovăţi, ci se retrase cu demnitate, dar în grabă, nu tocmai dezamăgit de felul cum se încheiase o aventură ce-ar fi putut deveni nu doar neplăcută, ci şi periculoasă în cel mai înalt grad. Îşi dădu seama imediat că planurile îi fuseseră date în vileag de gelozia reciprocă a celor două femei şi-şi spuse că, acum că iubita scăpase de restricţiile vieţii călugăreşti, va cădea mai uşor pradă eforturilor lui. Bazîndu-se pe această

presupunere, îşi trimise curierii în cercetare şi, întrucît ştia cum se numeşte, nu trecu multă vreme pînă să afle, prin dibace iscodiri, că imediat după ce fusese dată afară din mănăstire, o trimiseseră la alta, în Ghent, dînd urmare sfaturilor maicii superioare şi că, după toate probabilităţile, tutorii ei, deosebit de dornici să-i salveze sufletul, aveau s-o oblige să se călugărească.

Călătorii pleacă spre Antwerp, unde pictorul îşi dă jrîu liber entuziasmului

Aventurierul nostru, văzîndu-se privat de o foarte plăcută legătură şi lipsit de succes în încercarea de a-şi regăsi celălalt obiect al pasiunii, cedă în cele din urm^ insistenţelor preceptorului şi ale celorlalţi tovarăşi de drum care, din pură prietenie pentru el, depăşiseră cu cel puţin şase zile timpul cît intenţionaseră să stea la Bruxelles.

. închiriară două poştalioane cu cîte trei cai şi părăsiră oraşul dimineaţa, prînziră la Mechlin şi cam pe la ceasurile opt seara ajunseră în venerabilul oraş Antwerp. în timpul călătoriei, spiritul lui Pallet se înfierbîntă neobişnuit de tare, mulţumită perspectivei de a vedea locul de naştere al lui Rubens, pentru care nutrea o admiraţie entuziastă. Jură că nu simţea o plăcere mai mică decît aceea a unui musulman, aflat în ultima zi a pelerinajului său la Mecca şi că se considera deja un băştinaş din Antwerp, atît de intim îl cunoştea pe cetăţeanul de vază al burgului, pe drept proslăvit, din care, într-un fel oarecare, socotea că se trage şi el, fiindcă propriu-i cărbune adopta, cu uimitoare uşurinţă, linia destinului marelui om, iar chipu-i nu avea nevoie decît de o pereche de favoriţi şi de o barbă pentru a fi imaginea leită a feţei flamandului. Le spuse că era atît de mîndru de asemănarea aceasta încît, pentru a o face şi mai izbitoare, hotărîse, cîndva în viaţă, să nu-ş: lase obrazul atins de brici, şi ţinuse cu încăpăţînare la ideea sa, în ciuda continuei plîngeri a doamnei Pallet care. fiind, pe vremea aceea însărcinată, îi spunea că, din pricina înfăţişării lui fioroase, se teme că ar putea pierde în orice moment copilul. In cele din urmă, ea îl ameninţase pe şleau că va face o plîngere scrisă cancelarului, acu-
zîndu-1 că-şi pierduse minţile şi, cerînd să fia examinat de o comisie medicală.

Doctorul remarcă numaidecît că un bărbat ce nu rezistă dorinţelor unei femei nu se poate aştepta să devină cineva important

în viaţă ; că poeţilor şi pictorilor n-ar trebui să le ardă de alte neveste, decît de muze ; sau că, dacă sînt împovăraţi, din întîmplare sau din voinţa proniei, cu o familie, ar trebui să se ferească de slăbiciunea fatală, fals onorată cu denumirea de *afecţiune firească,* şi să nu ţină seama în nici un fel de obraznicele obiceiuri lumeşti.

— Chiar dacă, pentru scurtă vreme, ai fi fost socotit un lunatic (zise el), ai fi putut scăpa onorabil de această acuzaţie. printr-o lucrare ce te-ar fi înălţat deasupra oricărei judecăţi omeneşti. însuşi Sofocle, măreţul poet tragic, numit. datorită viersului său dulce [iIXitt* sau *albina,* a fost, la o vîrstă înaintată, învinuit de acelaşi lucru de propriii lui copii, care, văzînd că neglijează afacerile familiei, ca să se dedice în întregime poeziei, l-au tîrît în faţa magistratului, ca pe unul cu minţile rătăcite fău din pricina infirmităţilor vîrstei şi care nu mai era bun să conducă treburile casei. Venerabilul bard, în loc să se dezvinovăţească, le arătă tragedia OiS'wro'Jc; b. KoXwvco[1], lucrare abia atunci terminată ; după citirea ei, în loc să fie declarat neîntreg la minte, fu pus în libertate, cu aplauze şi urale. Aş vrea ca barba şi favoriţii dumitale să fi fost învestiţi cu aceeaşi autoritate, deşi mă tem că ai fi împărtăşit soarta acelor discipoli ai unui anumit filosof, care.sorbeau fierturi din seminţe de chimion, ca feţele lor să capete paloarea obrazului maestrului, sperind că dacă sînt traşi la faţă vor deveni la fel de înţelepţi ca dascălul lor.

înţepat de sarcasmul lui, doctorul răspunse :

—Sau ca acei virtuoşi care, bolborosind pe greceşte, mîncînd *silikikabi* şi pretinzînd că au viziuni, cred că se pot măsura cu anticii la bun gust şi înzestrare.

Doctorul replică imediat, Pallet contracară şi cearta nu se sfîrşi decît atunci cînd intrară pe porţile Antwerp- ului ; acolo, admiratorul lui Rubens slobozi o exclamaţie

[1] *Oedip* la *Colonos* (gr.) (n. ed. engl.).

extaziată, care puse capăt gîlcevei şi atrase atenţia localnicilor ; mulţi dintre aceştia, ridicînd din umeri şi impun- gîndu-şi ţeasta cu degetul, dădură de înţeles, cu viclenie, că-1 considerau un biet gentilom cu minţile zdruncinate.

De cum se instalară la han, pseudo-entuziastul propuse o vizită la marea catedrală unde — i se spusese — puteau fi admirate cîteva lucrări ale maestrului şi fu nes- spus de întristat cînd află că nu se poate duce acolo decît a doua zi. Dimineaţa se sculă o dată cu zorile şi făcu atîta tărăboi, deranjîndu-şi tovarăşii, încît Peregrine hotărî să-i aplice o nouă pedeapsă şi izbuti, în vreme ce se îmbrăcau, să născocească un plan prin care să pună la cale un duel între el şi doctor, promiţîndu-şi că, prin transpunerea lui în faptă, se va distra copios de comportarea amîndurora.

însoţiţi de unul dintre slujitorii aceia ce stau mereu prin preajmă, gata să-şi ofere serviciile noilor sosiţi, fură conduşi acasă la un gentleman ce poseda o excelentă colecţie de tablouri ; deşi cea mai mare parte fuseseră pictate de artistul său favorit, Pallet le condamnă, în bloc, pe toate, fiindcă Pickle îi şoptise dinainte că nu se găseşte printre ele nici măcar o singură operă de Rubens.

Următorul loc vizitat era o aşa-numită academie de pictură, împodobită cu nişte lucrări jalnice, în care pictorul nostru, beneficiind de aceleaşi explicaţii premergătoare, recunoscu stilul lui Peter Paul, cu multe exclamaţii admirative.

De la muzeul acesta se duseră la marea catedrală şi, condus fiind la mormîntul lui Rubens, sucitul pictor căzu în genunchi şi se rugă cu atîta devoţiune, încît însoţitorul, scandalizat de bigotismul lui, îl ridică în picioare, remar- cînd, plin de năduf, că persoana îngropată acolo nu fusese un sfînt, ci un păcătos ca şi el şi că, dacă era predispus la ale spiritului, la numai trei iarzi înspre dreapta era o capelă a Sfintei Fecioare, unde se putea închina. Pallet, însă, crezu de datoria sa să manifeste o inspiraţie extraordinară, cît timp se afla în locul naşterii lui Rubens ; de aceea se prefăcea a fi mereu în extaz, manifestîndu-şi admiraţia prin exclamaţii violente^ tresăriri convulsive şi gesturi bizare. Pe cînd se comporta atît de zănatec, văzu că un capucin bătrîn, cu barba colilie, se urcă în amvon şi predică enoriaşilor cu voce şi gesturi atît de puternice, în- cît îi captivară numaidecît imaginaţia şi, răcnind tare, „La naiba ! Iată un Pavel neîntrecut, propovăduind la Atena !“, scoasfe din buzunar un creion şi un carneţel şi începu, entuziasmat şi agitat, să schiţeze portretul oratorului, zi- cînd : „Pe legea mea ! Prietene Rafael, vom vedea care dintre noi se pricepe mai bine să deseneze un apostol !“ Dovada asta de mojicie îi jigni pe cei de faţă, şi se auziră murmure împotriva nelegiuitului eretic, cînd unul dintre

preoţii din cor, dorind să preîntîmpine urmările nefaste ale enervării dreptcredincioşilor, veni să-i spună lui Pallet, pe franţuzeşte, că religia lor nu permitea asemenea necuviinţe, şi-l sfătui să-şi pună uneltele de-o parte, ca să nu se supere poporul pe ceea ce făcea şi să se simtă provocat să-l pedepsească, ca pe un profanator vulgar al credinţei.

Văzînd că i se adresează un monah care, în timp ce vorbeşte se înclină foarte respectuos, pictorul îşi imagină că e un frate cerşetor, venit să-i implore milostivenia şi. cum toată atenţia îi era solicitată de desenul la care lucra, bătu cu palma creştetul chilug al preotului, spunînd : „Oter tems, oter tems“ *, şi-şi reluă extrem de nerăbdător, creionul Eccleziastul, văzînd că străinul nu-i înţelege intenţia, îl trase de mînecă şi-i dădu explicaţii pe limba latinească, la care Pallet, enervat de insistenţa lui, îl blestema cu voce tare, făcîndu-1 un cerşetor obraznic şi pui de tîrfă şi, scoţînd un şiling, îl azvârli pe duşumea, arătîndu-şi în fel şi chip indignarea.

Cîţiva dintre oamenii de rînd, nesuportînd să-şi vadă credinţa dispreţuită şi preotul insultat chiar la altar, se ridicară de pe locurile lor şi îl înconjurară pe uluitul pictor, iar unul dintre ei smulse carnetul din mînă şi-l rupse în mii de bucăţele. Deşi înspăimîntat, Pallet nu se putu abţine să nu strige. „Pe toate rugile iadului ! Iată-mi toate ideile dragi duse pe apa Sîmbetei" şi era cît pe-aci să primească o lecţie straşnică de la mulţime, dacă n-ar fi intervenit Peregrine să-i liniştească, spunîndu-le că e un biet gentleman nefericit ce se zbate în chinurile unei crize de nebunie. Aceia dintre ei care ştiau franceza comunicară şi celorlalţi informaţia, aşa că pictorul scăpă fără nici o

altă pedeapsă, decît obligaţia de a şterge numaidecît putina. întrucît nu puteau vedea faimoasa *Coborîre de pe cruce* decît după sfîrşitul liturghiei, servitorul îi îndrumă spre casa unui pictor, unde găsiră un cerşetor ce poza pentru tablou, în timp ce artistul era foarte ocupat desenînd un păduche uriaş ce i se tîra pe umăr. Pallet fu nespus de încîntat de idee, considerînd-o o viziune cu totul nouă şi un simbol excelent, de care se gîndea să se folosească şi el; examinînd lucrările flamandului, găsi apoi una în care două muşte se hrăneau din leşul,- pe jumătate devorat, al unui cîine şi, dînd fuga la colegul lui de penel, îi jură că merită să fie concetăţeanul nemuritorului Rubens. Pe urmă se plînse, exprimîndu-şi tristeţea şi supărarea în fel şi chip, că-şi pierduse caietul de schiţe, în care păstra sute de compoziţii asemănătoare,

[1] **„Altă** dată, altă dată“, într-o **engleză** stîlcită (n. tr.).

sugerate de obiectele ce se întâmplase să-i stimuleze simțurile și imaginația, și se folosi de ocazie pentru a-și anunța tovarășii de călătorie că egalase, dacă nu cumva chiar depășise, în execuție pe cei doi pictori ce rivalizaseră în redarea unei draperii și a unui ciorchine de struguri, fiindcă el alcătuise imaginea unui obiect, atît de asemănătoare cu natura, încît o întreagă cocină de porci se pusese pe grohăit la vederea lui.

Cînd sfîrșiră de examinat și lăudat toate operele acestui maestru al detaliilor, reveniră la catedrală și-și bucurară ochii cu faimoasa capodoperă rubensiană, în care artistul s-a pictat și pe sine și întreaga sa familie. De cum se deschiseră ușile ce ascund geniala operă, entuziastul nostru, renunțînd, în urma unei înțelegeri premergătoare cu prietenul său Pickle, să se folosească de vorbe, își înălță spre ceruri brațele și ochii și, adoptînd postura lui Hamlet cînd vede stafia părintelui său, admiră cu extaz tăcut și venerație celebra pictură. își făcu, chiar, un mic merit din necesitate, și cînd plecară de*acolo,' anunță că toate facultățile mintale îi erau copleșite de iubire și adorație. Se declară mai îndrăgostit dedt niciodată de școala flamandă, bătu cîmpii, aducînd laude deșănțate, și propuse ca întregul grup să-l omagieze pe divinul Rubens, mergînd numaidecît la casa unde locuise și prosternîndu-se pe dușumeaua atelierului.

Cum respectiva clădire, restaurată de mai multe ori de la moartea marelui artist, nu avea nimic deosebit în ea, Peregrine ceru îngăduința să nu dea curs propunerii, pre- făcîndu-se obosit de turul făcut pînă .atunci. Din același motiv se scuză și Jolter. Cînd îl întrebă pe doctor, acesta, arborînd o înfățișare disprețuitoare, refuză să-l însoțească. Pallet, jignit de aroganța lui, îl întrebă dscă s-ar duce să vadă locuința lui Pindoor, în caz că s-ar afla în orașul de baștină al poetului. Iar cînd medicul observă că între cei doi oameni diferența era nemăsurată,

— Recunosc (răspunse pictorul), căci să fiu eu al dracului dacă a trăit, în Grecia sau Troia, vreun poet vrednic să curețe pensulele iubitului nostru Rubens.

Doctorul nu reuși să rămînă calm sau îngăduitor la auzul unui astfel de ultragiu strigător la cer, și spuse că Pallet merita, ca răsplată pentru cele spuse, să-i scoată bufnițele ochii ; cearta lor ajunse, cum se întîmpla de obicei, pînă la asemenea obscenități lingvistice și gesturi indecente, încît trecătorii începură să observe' gîlceava și Peregrine fu silit să intervină, în apărarea propriei sale reputații.

Cu multă artă, Peregrine ațîță o ceartă între Pallet și

[1] **„Altă** dată, altă dată", într-o **engleză** stîlcită (n. tr.).

doctor, care se bat în duel **pe** *metereze*

Pictorul plecă de unul singur spre casa acestui Rafael al Flandrei, iar ceilalţi se întoarseră acasă, unde tînărul nostru gentilom, profitînd că e singur cu doctorul, îi enu- meră toate necazurile îndurate din pricina nevricosului pictor, exagerînd fiecare exemplu de umilire şi povăţuin- du-1, îţi calitate de prieten, să-şi apere onoarea, care nu se putea să nu aibă de suferit, în ochii lumii, dacă se lăsa insultat fără să protesteze de un individ atît de inferior lui însuşi din toate punctele de vedere.

Doctorul îi dădu toate asigurările că, pînă acum, Pallet scăpase nepedepsit fiindcă-1 socotise un obiect nedemn de mînia sa şi se gîndise cu destulă milă la familia nenorocitului, dar că injuriile repetate sfîrşeau prin a scoate din ţîţîni şi pe omul cel mai blînd din fire. Deşi nu putea găsi, la greci şi la romani, pe care-i considera modele de bună purtare, nici un exemplu de duel, Pallet n-avea să mai profite de veneraţia sa pentru antici, ci va da socoteală pentru prima jignire adusă.

Silindu-1 astfel pe doctor să ia o hotărîre de care nu se mai putea dezice, eroul nostru aprinsese focul şi sub fundul potrivnicului, atrăgîndu-i atenţia că doctorul vorbea despre el atît de dispreţuitor şi îl trata cu atîta insolenţă încît nici un gentilom n-ar rămîne, în situaţia lui, cu mîi- nile în sîn. In ceea ce-1 privea, în fiecare zi îl scotea din sărite duşmănia dintre ei, niciodată manifestată altfel decît prin expresii grosolane, mai potrivite pentru lustragii şi vînzătoare de stridii, decît pentru oameni de vază şi bună educaţie. Din această cauză se vedea silit, contrar voinţei sale, să pună capăt oricăror relaţii cu amîndoi. dacă
n-aveau să găsească vreun mijloc de a-şi recăpăta fiecare,
'demnitatea.

Argumentele lui n-ar fi avut cine ştie ce efect asupra fricosului pictor — care era şi el prea grec pentru a aproba lupta corp la corp altfel decît în box, sport la care se pricepea foarte bine — de n-ar fi fost însoţite de insinuarea că duşmanul lui e departe de a fi un Hector şi că-1 poate umili fără nici un risc, obţinînd orice concesie. însufleţit dt asigurările primite, Rubens al nostru duse la gură trîm- biţa sfidării, jură că nu dădea nici doi bani pe viaţă cînd îi era în primejdie onoarea şi-l rugă pe d6mnul

[1] „**Altă** dată, altă dată !, într-o **engleză** stricată (n. tr.).

Pickle să se facă mesagerul unei provocări, pe care o va aşterne nu~ maidecît în scris.

Vicleanul instigator lăudă fără jenă manifestarea de curaj ce-i dădea putinţa să-i cultive prietenia şi societatea, dar nu acceptă misiunea d& a duce biletul, de teamă câ grija pentru reputaţia lui Pallet ar putea fi greşit interpretată drept o dorinţă de a stîrni gîlceavă. îl recomandă, în schimb, pe Tom Pipes, nu numai ca un mesager potrivit cu ocazia, ci şi ca pe un secund de încredere pe timpul de luptă. Mărinimosul pictor îi ascultă sfatul şi, retras în camera sa, caligrafie o provocare în următorii termeni :

„Domnule,

i Cînd sînt provocat serios, nu mi-e frică nici de dracul, cu atît mai puţin de un... n-am să te numesc măscărici pompos, nici ins lipsit de bună-creştere, astea fiind hepitetele Vulgului ; reţine, deci, că, aşa cum eşti, nice nu te iubesc, nice nu mi-e teamă de dumneata, ci. dimpotrivă, cer satisfacţie pentru îndrăzneaţa dumitale purtare faţă de mine în diverse ocazii şi în seara asta, în amurg, vino la întîlnire pe metereze, cu sabie şi pistol şi Domnul aibe milă de sufletul unuia din noi, căci trupul dumitale nu va avea parte de nici un fel de cruţare din partea mîniosului dumitale duşman, pînă la moarte,

LAYMAN PALLET “

[1] **„Altă** dată, altă dată“, într-o **engleză** stîlcită (n. tr.).

îndrăzneaţa provocare fu mai întîi supusă examinării lui Peregrine şi onorată cu aprobarea lui, apoi i-o încre- dinţă lui Pipes care, acţionînd în conformitate cu ordinele primite, o înmînă după-amiaza şi veni cu răspunsul că doctorul îl va aştepta la locul şi la ceasul stabilite. Pictorul fu nespus de tulburat, aflînd neaşteptata veste că provo- carea-i fusese acceptată şi, pradă unei mari nelinişti, alergă de colo-colo prin casă, căutîndu-1 pe Peregrine, ca să-i ceară să-l ajute şi să-l sfătuiască pe mai departe. Aflînd însă că tînărul stă de vorbă, între patru ochi, cu vrăşmaşul său, începu să bănuiască o înşerătorie, şi se blestemă pentru tîmpenia şi pripeala lui. Se jucă pînă şi cu gîndul de a-şi retracta provocarea şi de a-şi recunoaşte duşmanul învingător ; dar, înainte de a se înjosi pînă la o concesie atît de ruşinoasă, hotărî să încerce o altă figură, prin care Şi-ar.fi putut salva atît viaţa, cît şi onoarea. Cu această speranţă în suflet, făcu o vizită domnului Jolter şi-l rugă, foarte ceremonios, să binevoiască a primi să-i fie secund într-un duel pe care-1 va avea cu doctorul chiar în seara aceea.

Pedagogul, în loc să se ridice la înălţimea speranţelor lui Pallet, să-şi arate îngrijorarea şi teama, izbucnind în exclamaţii de tipul : „Dumnezeule mare, domnilor, dar ce vă închipuiţi ? Cît timp stă în puterea mea să vă împiedic, n-o să vă ucideţi unul pe celălalt. Mă duc direct la guvernator, care-şi va folosi autoritatea", în loc de asta, spun, sau de alte ameninţări prieteneşti menite a-i opri de la nesăbuinţă, Jolter ascultă propunerea cu cel mai flegmatic calm şi apoi se scuză, zicînd că nu poate accepta onoarea ce i se oferea, din cauza firii şi a situaţiei sale, care nu-i permiteau să se amestece în acest fel de încăierări. De fapt, îngheţata primire i se datora lui Peregrine ; temîn- du -se că preceptorul ar putea interveni să-i dejoace farsa, acesta îi împărtăşise şi lui planul, asigurîndu-1 că povestea nu va avea nici un fel de urmări neplăcute.

Dezamăgit în speranţele sale, amărîtul provocator fu copleşit de groază şi descurajare ; îngrozit de ideea morţii sau a mutilării, se hotărî să îmbuneze mînia duşmanului şi să accepte orice umilinţă i-ar impune acesta, cînd, întîm- plător, se întîlni cu aventurierul nostru care, nespus de mulţumit, îl anunţă în taină că, citindu-i biletul, doctorul căzuse pradă consternării şi că acceptarea provocării nu fusese decît un efort disperat, anume calculat pentru a-1 pune în încurcătură pe vajnicul expeditor şi a-1 predispune să accepte condiţiile împăcării ; că doctorul, tremurînd de teamă, îi arătase scrisoarea, sub pretextul că şi-l dorea pe Peregrine secund, dar, în realitate, vrînd să se folosească de el pentru a obţine o împăcare.

— Văzînd însă în ce hal de nervi se află (continuă eroul nostru), m-am gîndit că trebuie, spre a vă întări onoarea, să-i spulberaţi

speranțele : de aceea, am acceptat numaidecît propunerea de a-l însoți pe terenul de luptă, deplin convins că, acolo, se va umili în fața domniei voastre, căzînd chiar în genunchi. Puteți merge deci — știindu-vă în siguranță — să vă pregătiți armele și să vorbiți cu Pipes să vă ajute, ca secund, iar eu am să mă țin departe, ca doctorul să nu bănuiască o înțelegere între noi.

După încurajarea aceasta, spiritul lui Pallet, cufundat în deznădejde, se ridică pînă la înălțimile trufașe ale victoriei ; își declară din nou disprețul față de pericol, și, după ce devotatul purtător de arme îi încărca pistoalele, punîndu-le cremene nouă, așteptă, fără să clipească, ceasul bătăliei.

Odată cu amurgul, ciocăni cineva la ușa lui și cînd Pipes, la cererea sa, o deschise, auzi vocea vrăjmașului, zicînd :

— Spune-i domnului Pallet că am plecat spre locul întîlnirii.

Pictorul fu destul de surprins de graba adversarului, deloc potrivită cu informațiile primite de la Pickle și, fiindcă i se redeștepta îngrijorarea, se îmbărbăta cu un pahar mare de brandy, care, totuși, nu izbuti să-i alunge gîndurile negre. Porni însă la drum, cu secundul, schim- bînd între ei următorul dialog, în drum spre metereze :

— Domnule Pipes (spuse pictorul, cu vocea cam tulburată), socotesc că doctorul s-a grăbit ca ciuma cu mesajul ăla al său.

— Ei, da (răspunse Tom), presupun că arde de nerăbdare să vă înfrunte.

— Cum ! (replică celălalt), crezi oare că vrea să-mi bea sîngele ?

— Bineînțeles că vrea (răspunse Pipes, cu multă deliberare, vîrîndu-și în gură o bucată zdravănă de tutun).

— Dacă așa stă cazul (strigă Pallet, începînd să tremure), nu-i cu nimic mai presus decît un canibal, și nici un creștin n-ar trebui să se lupte cu el de la egal la egal.

Simțindu-i emoția, Tom îl măsură cu o încruntătură dezaprobatoare, zicînd :

— Nu vi-i teamă, nu ?

— F-ferească Dumnezeu (răspunse duelistul, bîlbîin- du-se de frică). De ce mi-ar fi teamă ? Cel mai rău lucru ce mi se poate întîmpla este să-mi ia viața, iar atunci va trebui să dea socoteală pentru crimă în fața oamenilor și a lui Dumnezeu. Nu ești de aceeași părere ?

— Eu nu gîndesc deloc așa (răspunse secundul). Dacă vă găurește prova cu două gloanțe și vă omoară cinstit, nu-i mai mare crimă decît dac-aș împușca eu un cormoran de pe gabierul mare.

Deja dinții lui Pallet clănțăneau atît de violent, încît abia putu răspunde :

Domnule Thomas, pare-mi-se că pui prea puţin preţ pe o viaţă de om, dar am încredere că Atotputernicul nu mă va lăsa să pier aşa de uşor. Sînt sigur că mulţi s-au bătut în duel, fără să-şi piardă viaţa. Socoteşti că-s în primejdie de a fi doborit de mîna adversarului ?

—Poate că da, poate că nu (răspunse nepăsătorul Pipes), cum s-o întîmpla. Și apoi, ce ? Moartea-i o datorie pe care şi-o achită fiecare, cum zice cîntecul, iar dacă veţi sta faţă în faţă, cred că unul dintre dumneavoastră trebuie să cadă.

—Faţă în faţă ! (strigă înfricoşatul pictor). Ăsta-i curat măcel! Să mă-nghită iadul de mă voi lupta vreodată cu cineva într-un mod atît de barbar ? Cum ? Mă iei drept o fiară sălbatică ?

Făcu această declaraţie în vreme ce se urcau pe metereze, iar însoţitorul său, văzîndu-i pe doctor şi pe secundul acestuia la vreo sută de paşi depărtare, îl informă despre apariţia lor, sfătuindu-l să se pregătească şi să se poarte ca un adevărat bărbat. In zadar încercă Pallet să-şi ascundă panica ; ea se trăda prin dîrdîiala ce-i cuprinsese întregul corp şi prin mizerabila voce cu care răspunse îndemnului lui Pipes, zicînd :

— Eu mă port ca un bărbat, dar dumneata ai vrea să joc rolul unei brute. Vin înspre noi ?

Cînd Tom îi spuse că făcuseră stingă împrejur, cerîn- du-i să înainteze, nervii braţului refuzară să-şi facă datoria, nu reuşi să întindă pistolul şi, în loc să meargă înainte, păşi, pe nesimţite, înapoi, pînă cînd Pipes plantîn- du-se în spatele lui, îşi lipi spinarea de cea a pictorului- şi jură că nu-l va mai lăsa să dea înapoi nici măcar un inci.

în vreme ce valetul îi dădea pictorului lecţii de curaj, stăpînul lui savura teroarea doctorului, încă şi mai ridicolă decît a lui Pallet, fiindcă medicul făcea eforturi mai mari să şi-o ascundă. Din pricina declaraţiei făcute lui Pickle dimineaţa, nu putuse ridica nici o obiecţie cînd primise provocarea şi, văzînd că tînărul gentilom nu se oferă să mijlocească o împăcare, ba chiar îl felicită pentru mersul treburilor, cînd îl înştiinţă despre scrisoarea lui Pallet, se mulţumi să strecoare aluzii piezişe şi consideraţii generale despre absurditatea duelului, introdus pentru prima oară la naţiunile civilizate de hunii şi longobarzii barbari. Se strădui, de asemenea, să ridiculizeze folosirea armelor de foc, ce făceau inutile îndemînarea şi priceperea în luptă, ştergînd deosebirile, deposedîndu-l pe combatant de posibilitatea de a-şi dovedi vitejia.

Pickle fu de acord cu justeţea observaţiilor, dar îi arătă, în acelaşi timp, necesitatea de a se supune obiceiurilor lumeşti (ridicole cum

erau), fiindcă de ele depindeau onoarea şi reputaţia unui bărbat. Aşadar, văzînd că artificiul acesta nu-1 duce nicăieri, republicanul deveni din ce în ce mai agitat, pînă cînd propuse, direct, ca lupta să se dea în armură, cum se desfăşurau odinioară tumirurile ; de vreme ce adoptaseră năravurile vremurilor acelora aspre, era firesc să recurgă şi la stilul lor de luptă.

Nimic nu i-ar fi putut procura eroului nostru mai multă încîntare decît să-i vadă pe cei doi duelişti îmbrăcaţi în fier, şi-i părea rău că nu aţîţase cearta la Bruxelles, unde ar fi putut închiria pentni prietenii săi armura lui Carol Quintul şi pe a viteazului Duce de Parma [1]. Ne-existind nici o posibilitate să-i acopere cu zale din creştet

1 In 1545, Papa Paul al III-lea (Alessandre Fariese) şi-a investit fiul cu titlul de Duce de Parma şi Piacenza (n.tr.).

pînă-n tălpi, aici, la Antwerp, îl îndrumă pe doctor sâ se mulţumească a folosi spada, cum se obişnuieşte în timpurile moderne, şi să-l înfrunte pe pictor în condiţiile propuse de acesta din urmă. Bănuind că teama îl va îmboldi să inventeze şi alte scuze pentru a renunţa la luptă, îl îmbărbătă, făcînd nişte aluzii ocolite la adresa curajului adversarului care, după toate probabilităţile, avea să se evapore înainte să se întîmple ceva rău.

Cu toată încurajarea, doctorul nu-şi putu învinge de tot teama de a intra în luptă şi aruncă nenumărate priviri pline de speranţă peste umărul stîng, să vadă dacă adversarul venea, sau nu venea pe Urmele lui. Cînd, la sfatul secundului, se opri în locul arătat şi se răsuci pe călcîie, cu faţă la duşman, nu era destul de întuneric ca Peregrine să nu-i poată vedea paloarea neobişnuită a feţei şi picurii mari de sudoare ce-i îmbroboneau fruntea ; mai mult, vorbele îi ieşiră de pe buze cu destulă greutate, cînd îşi arătă regretul că nu are o *pila* şi o *parma* [x]*,* cu care ar fi putut face un tărăboi asurzitor, ca să-şi zăpăcească vrăjmaşul, năpustindu-se spre el şi intonînd un imn de bătălie, după modelul celor vechi.

între timp, văzînd şovăiala potrivnicului, care, departe de a înainta, părea că dă înapoi, ba chiar că se luptă cu secundul său, doctorul ghici cam ce simţea pictorul şi-şi strînse toată bărbăţia pe care o mai avea, pentru a se folosi de dezorientarea acestuia : lovind una de alţa cele două arme, înaintă într-un fel de trap, scoţînd un urlet asurzitor, prin care, în loc de cîntec de bătălie, recita o strofă din Pythia lui Pindar, începînd cu Esc Gecov yâp uayaval TOtaai JSpoTeaiţ âpeTalţp &c.[1]

Această maimuţăreală a elinilor avu efectul dorit asupra pictorului: văzînd că doctorul se repede asupra-i, ca o Furie, cu pistolul în mîna dreaptă, întins şpre el şi auzind îngrozitorul zbierăt şi nepămîntenele cuvinte ce-i ieşeau din gîtlej, fu apucat de o paralizie generală a mădularelor şi ar fi căzut lat, dacă nu l-ar fi proptit Pipes, încurajîndu-1 să ridice arma şi să se apere. Doctorul, văzînd că, în ciuda aşteptărilor, Pallet nu se clintise din loc, cu toate că distanţa dintre ei se micşorase de două ori, făcu un ultim efort, descărcîndu-şi pistolul. De cum ajunse zgomotul împuşcăturii la urechea înspăimîntatului pictor, acesta se rugă Domnului pentru sufletul său, urlînd din toţi rărunchii şi cerînd îndurare.

Auzindu-1, republicanul, nebun de bucurie, îi porunci să se dea învins şi să-şi arunce armele, că dacă nu îl va omorî imediat, iar

1 „De la zei vin toate mijloacele dătătoare de moarte“, Pindar, Ode *pythi*ce, I, 41, (n. ed. engl.).

Pallet azvîrli cît colo sabia şi pistolul, în ciuda îndemnurilor şi ameninţărilor secundului, care-1 lăsă în voia sorţii şi se duse la stăpînul său, ţinîndu-se de nas, în semn de dezgust şi dispreţ.

învingătorul, cîştigînd *spolia opima* [1], îi dărui, mărinimos, viaţa, cu condiţia să se roage de iertare în genunchi, să se recunoască inferior în toate calităţile şi virtuţile celui ce-1 biruise şi să se angajeze să-i cîştige, pe viitor, bunăvoinţa, arătîndu-i supunere şi respect. Nefericitul duelist acceptă pe loc insolentele condiţii, recunoscind sincer că nu era deloc făcut pentru îndeletniciri belicoase şi că de acum încolo nu va mai pune mîna pe nici o altă armă, decît cărbunele lui. Plin de umilinţă, se rugă dci domnul Pickle să nu-şi facă o părere proastă despre caracterul lui din pricina lipsei de curaj, aceasta fiind o infirmitate naturală, moştenită de la tatăl său, şi să nu-şi dea verdictul despre talentul lui, înainte de a avea prilejul să contemple farmecele Cleopatrei sale, pe care spera s-o isprăvească în mai puţin de trei luni.

Cu un prefăcut aer de neplăcere, eroul nostru observă că nimeni nu trebuie să fie condamnat pentru că se lasă impresionat de teamă, şi. prin urmare, laşitatea îi putea fi uşor iertată. Arogîndu-şi un merit la care ştia prea bine că nu poate avea nici cea mai mică pretenţie, procedase, însă, într-un mod atît de înfumurat, necinstit şi nesincer, încît nu-i putea ierta numaidecît reaua purtare, deşi va binevoi să i se adreseze, ca şi pînă acum, sperînd să-l vadă reformîndu-i manierele. Pallet protestă, spunînd că nu disimulase nimic, întrucît nici el nu ştiuse cît era de slab, pînă în momentul cînd îi fusese pusă la încercare bărbăţia, îşi dădu cuvîntul de onoare că-şi va răscumpăra păcatele, pe timpul ce le mai rămînea de petrecut împreună, cu modestia conştientă şi penitentă ce-i stăteau bine unui om aflat în situaţia lui ; deocamdată, ceru ajutorul domnului Pipes, pentru a scăpa de neplăcutele consecinţe ale fricii.

1 Troleu acordat. unui general roman care a ucis în luptă directă o căpetenie vrăşmaşă (lat.) (n. ed. engl.).

CAPITOLUL LXIX

Doctorul jubilează, încîntat de victorie. Pornesc spre Rotterdam, unde doi gentilomi olandezi îi invită pe un iaht, care se răstoarnă în Maas, punînd în primejdie viaţa pictorului. Petrec seara cu amfitrionii, iar a doua zi vizitează un cabinet de curiozităţi

Tom primi deci poruncă să se ocupe de nevoile pictorului, iar învingătorul, îmbătat de succes, pe care-1 atribuia, în mare măsură, stilului său de atac şi imnului răcnit cu acel prilej, îi spuse lui Peregrine că se convinsese de adevărul exprimat de Pindar în cuvintele “Oaca *Se* (r/j tk- (?[Xy]xs Zeiiţ, anl^ovrai Boâv FUepîSuv âtovra[1] căci de oura începuse să recite versurile melodioase ale divinului poet, pe nenorocitul său adversar îl cuprinsese spaima şi-l lăsaseră nervii.

Pe drumul de întoarcere la han, vorbi pe larg despre prudenţa şi calmul de care dăduse el dovadă şi puse consternarea lui Pallet pe seama vreunei crime ce-i apăsa greu conştiinţa. După părerea lui, un bărbat plin de virtute şi bun simţ nu putea să se teamă de moarte, aceasta nefiind doar portul paşnic ce-i oferă adăpost după ce s-a*,* sfărîmat pe mările violente ale vieţii, ci şi peoetea eternă a gloriei şi faimei sale, pe care nu-i mai stă in putere sâ le piardă sau să le evite. îşi plînse soarta, că era condamnat să trăiască într-o epocă degenerată, Cînd războiul a devenit o îndeletnicire a mercenarilor ; dorea cu toată ardoarea să sosească ziua ce-i va da prilejul să-şi arate curajul, punîndu-1 în slujba libertăţii, cum se întîmplase la Ma- rathon cînd o mînă de atenieni, luptînd pentru neatârnare, învinsese zdrobitoarea forţă a Imperiului Persan.

— Aş da orice (zise el) ca muza mea să aibă binecu- vîntatul prilej de a emula glorioasa mărturie de pe trofeul ridicat în Cipru de Cimon în cinstea celor două victorii asupra Persanilor cîştigate în aceeaşi zi, pe mare şi pe uscat, şi care se remarcă prin faptul că măreţia ocaziei a ridicat şi maniera de exprimare deasupra simplităţii şi modestiei obişnuite a tuturor

1 „Dar toate fiinţele neiubite de Zeus se îngrozesc la auzul vocii lui Pierides" (Pindar, Ode *phytice,* I, 13) (n. ed. engl.).

celorlalte inscripţii antice.

Declamă, apoi, inscripţia, cu toată pompa de care era în stare şi-şi exprimă speranţa că într-o bună zi francezii ne vor invada cu o armată asemănătoare cu a lui Xerxes cînd intrase în Grecia, ca să aibă ocazia de a se sacrific^, asemenea lui Leonida[1], pentru libertatea ţării sale.

Memorabilul duel fiind, deci, tranşat, după ce văzură tot ce era demn de atenţie la Antwerp, îşi trimiseră bagajele pe rîul Scheld, la Rotterdam, şi porniră tot într-a- colo într-o trăsură de poştă care, chiar în aceeaşi seară, îi depuse, nevătămaţi pe malul Maasului. Traseră la un han englez, al cărui proprietar se mîndrea cu preţurile modeste şi moderate, iar a doua zi dimineaţa doctorul plecă, în persoană, să ducă scrisori de recomandare, de la un prieten din Paris, pentru doi gentilomi olandezi. Nici unul dintre ei nu era acasă, aşa că le lăsă cîte un mesaj, indi- cîndu-şi, adresa, iar după amiaza, aceştia făcură o vizită grupului nostru şi, după un lung schimb de amabilităţi, unul dintre cei doi îi invită să-şi petreacă seara la el acasă.

între timp, procurară un iaht şi le propuseră să-i distreze cu o excursie pe rîul Maas. Aceasta fiind aproape unica distracţie existentă în acel oraş, tînărul nostru gentilom primi cu bucurie propunerea şi, în ciuda protestelor domnului Jolter, care refuză călătoria, pe motiv că vremea era aspră, se urcară fără şovăire pe vas şi găsiră în cabină
o gustare gata pregătită. în timp ce pluteau în zig-zag pe rîu, minaţi de o briză capricioasă, doctorul îşi dădu glas satisfacţiei, iar Pallet se arătă încîntat de amuzament. Vîntul însă se înăspri, spre nespusa bucurie a olandezilor ce aveau acum prilejul să-şi arate îndemînarea cu care
manevrau vasul; oaspeţii văzură curînd că nu mai era plăcut să rămînă pe punte, iar în cabină le fu imposibil să şadă, din pricina norilor de fuha de tutun ieşiţi din pipele amfitrionilor în cantităţi atît de mari, încît îi ameninţau chiar cu sufocarea. Fumăria, dimpreună cu mişcarea foarte violentă a iahtului, nu rămase fără efect asupra capului şi stomacului pictorului, care ceru stăruitor

1 Rege al Spartei între 490—480 î.e.n., Leonida a intrat în istorie ca eroul de la Thermopyle, unde, cu numai trei sute de soldaţi, i-a învins pe perşi, dar şi-a pierdut viaţa (n. tr.).

să fie depus pe ţărm. Geritilomii olandezi însă, neavînd idee cît suferă, deoarece niciodată nu le fusese dat să simtă chiar pe pielea lor aşa ceva, insistară, cu multă încăpăţînare, să stea pe loc pînă va vedea o probă a îndemînării marinarilor lor. Sco- ţîndu-1 pe punte, ordonară echipajului să facă o voltă scurtă, venind cu copastia de sub vînt prin apă. Matrozii executară numaidecît subtila manevră de navigaţie, spre admiraţia lui Pickle, neplăcerea doctorului şi teroarea lui Pallet, care-şi dori să fie izbăvit de politeţea unui olandez şi se rugă de îndurare cerurilor.

în vreme ce olandezii se bucurau, simultan, de frumoasa reuşită a manevrei şi de nefericirea pictorului, o rafală bruscă de vînt se năpusti peste ambarcaţiune, răs- turnînd-o cît ai clipi şi aruncînd pe toată lumea peste bord, în Maas, fără a le da timp să înţeleagă ce se petrece, cu atît mai puţin să ia măsuri contra accidentului. Peregrine, fiind un excelent înotător, ajunse fără probleme la mal. Doctorul, în disperarea lui, se prinse de pantalonii unuia dintre marinari, care-1 trase după el la malul celălalt ; amfitrionii se căţărară pe pietrele cheiului, necontenind să-şi fumeze calm, pipele, iar bietul pictor nu încape îndoială că s-ar fi dus la fund, dacă n-âr fi fost oprit de cablul unui alt vas, aflat la ancoră în apropierea locului unde se petrecuse catastrofa. Deşi îşi pierduse aproape simţurile, mîinile înhăţară, din instinct, providenţialul mijloc de salvare, ţinîndu-1 atît de strîns, încît atunci cînd sosi o barcă să-l aducă la ţărm nu-i putură desface degetele decît cu mare greutate. Fu dus pe braţe pînă la o casă, lipsit de darul vorbirii şi incapabil să simtă ceva ; când îl atîmară cu capul în jos, dădu drumul pe gură unui şuvoi nesfîrşit de apă. De cum o elimină, se pomi pe rostit ingrozitoare blesteme, cş-şi măriră intensitatea, devenind un urlet neîntrerupt, iar după ce-şi veni în fir.e, se apucă de delirat două ceasuri încheiate. Cît despre olandezi ei nu se oste

niră să ceară scuze lui Peregrine sau doctorului petit oru cele întîmplate, fiind vorba de un accident atît de «SOIUL n, încît de obicei trecea nebăgat în seamă ; fură însă nespus de Surprinşi să afle, cînd se interesară, că PaTst nu .ştia să înoate — orice olandez plutea pe apă cu uşttirjL-ţa unei seînduri.

Lăsîndu-i pe matrozi să se ocupe de yacht, se dusejră cu toţii acasă, să-şi schimbe hainele, iar seara drimeţii noştri fură conduşi la domiciliul noului lor prieten car-e, pentru a le face şi mai plăcută vizita, adunase la el vreo douăzeci sau treizeci de englezi, de toate rangurile şi meseriile, de la neguţător pînă la un ucenic de peruchier,

în mijlocul încăperii se afla un talger plin cu jar, pentru aprinsul pipelor, şi fiecărui individ i se dăduse o scuipătoare. Nici măcar o singură gură din tot apartamentul nu era lipsită de ţeava unei pipe, aşa că semănau cu o adunare de Himere ce scoteau pe nări fum şi pară, iar gentilomii noştri fură nevoiţi să le imite exemplul, ca sâ se apere. Nu trebuie să presupunem că discuţia era vioaie sau foarte politicoasă : întreaga distracţie se desfăşura în stil olandez, fiind, deci, dezlînată şi flegmatică. La întoarcerea acasă, aventurierul nostru, chinuit de o durere de cap şi dezgustat de modul în care fusese tratat, blestemă clipa cînd doctorul le adusese pe cap nişte prieteni atît de îngrozitori.

A doua zi dimineaţa, fix la ora opt, politicoşii olandezi le întorseră vizita şi, după micul dejun, îşi conduseră prietenii englezi spre reşedinţa unuia ce poseda un foarte interesant cabinet de curiozităţi ; obţinuseră din timp permisiunea să-l viziteze eroii noştri. Proprietarul colecţiei, neguţător de brînzeturi, îi primi cu scufia de noapte din lînă pe cap, legată sub bărbie cu două cureluşe. Cum nu înţelegea decît limba lui maternă, îi anunţă pe oaspeţi, prin mijlocirea unuia dintre ghizi, că nu obişnuia să arate curiozităţile oricui, dar, deoarece i se spusese că erau englezi şi fuseseră călduroşi recomandaţi amicilor lui, avea să le dea bucuros voie să le contemple. Zicînd asta, îi puse să urce pe o scară întunecoasă pînă într-o odăiţă împodobită cu jalnice figurine de ghips, două-trei peisaje mizerabile, pieile împănate ale unei foci, unei vidre şi unor peşti; iar într-un colţ stătea o casetă de sticlă, avînd înă-
untru tritoni, broaşte, şoplrle şi şerpi, conservaţi în spirt ; mai erau un foetus uman, un viţel cu două capete şi cam două duzini de fluturi prinşi cu ace pe o coală de hirtie.

Virtuosul, arătîndu-şi comorile, le aruncă străinilor o privire prin care le solicita laudele şi admiraţia şi, nepu- tînd distinge nici urmă de aşa ceva în gesturile sau pe chipurile-lor, trase o draperie şi descoperi un scrin lam- brisat în care , le dădu el a înţelege, se găsea ceva ce le va încînta imaginaţia. Călătorii noştri, bucuroşi de această veste, îşi închipuiră că se vor delecta văzînd nişte medalii curioase sau cine ştie

ce alte obiecte străvechi ; şi cît de dezamăgiţi au fost, nezărind altceva decît felurite scoici, alcătuind, în fiecare sertar, bizare modele ! li reţinu două ore încheiate cu un comentariu plicticos despre forma, mărimea şi culoarea fiecărui soi de scoică, după care, cu un zîmbet înfumurat, îşi exprimă dorinţa ca gentilomii englezi să declare, sincer şi deschis, care cabinet era mai valoros : al lui sau al domnului Sloane de la Londra Cînd dorinţa lui fu comunicată, pe englezeşte, grupului, pictorul strigă numaidecît :

— Pentru numele Domnului ! Nici nu putem vorbi despre ele în aceeaşi zi! De fapt, n-aş da nici măcar un colţişor al cafenelei lui Saltero de la Chelsea[1] pe tot gunoiul ăsta expus aici.

Peregrine, nedorind să-l jignească pe unul ce se străduise să-i fie pe plac, observă că toate cele văzute erau foarte interesante şi deosebite, dar că nici o colecţie particulară din Europa nu se putea compara cu a lui Sir Hans Sloane, fiindcă obiectele din ea în afara celor primite cadou — costaseră o sută de mii de lire. Cele două călăuze se minunară de afirmaţia lui, iar cînd i-o comunicară brînzarului, acesta clătină din cap, cu un rînjet semnificativ ; deşi preferă să nu-şi exprime în cuvinte neîncrederea, îi dădu de înţeles eroului nostru că nu pune mare preţ pe adevărul spuselor lui.

De la locuinţa naturalistului olandez, fură tîrîţi prin tot oraşul de politeţea stînjenitoare a însoţitorilor lor, care nu-i părăsiră decît seara tîrziu, iar atunci numai după ce ■ promiseseră solemn că se vor întoarce a doua zi, înainte de zece, pentru a-i duce să vadă un conac de ţară, aflat într-un sat plăcut, pe celălalt mal al rîului. Pickle era, deja, atît de obosit de ospitalitatea olandeză, încît pentru prima oară în viaţă, se simţi deprimat. Hotărî să scape cu orice preţ de persecuţia de a doua zi şi, în acest scop, le ordonă servitorilor să pună nişte haine şi lenjerie într-o valiză şi dimineaţa, împreună cu pedagogul, se urcă în *trecks*-fcttyt-ul[2] de Haga, pretextînd că are o treabă urgentă acolo • şi rugînduşi tovarăşii de drum să-l scuze în faţa prietenilor comuni, după ce-i asigurase că nu va porni spre Amsterdam fără ei. Ajunse la Haga înainte de prînz, şi mîncă la un tractir frecventat de ofiţeri şi lume mondenă. Informat fiind, acolo, că prinţesa avea oră de primire chiar în seara aceea, îmbrăcă un costum bogat, de croială pariziană şi se duse la curte, fără a fi prezentat de nimeni. Nu se putea ca o persoană cu înfăţişarea lui să nu facă impresie într-un cerc atît de restrîns. Însuşi prinţul, aflînd că e un străin din Anglia, veni la el, neceremo- nios, îi

1 Cafeneaua — muzeu a lui Saltero din Londra (Chelsea) a fost satirizată de Steele în „The Tattler". Smollett a fost unul dintre muşteriii constanţi (n. ed. engl.).

2 Vas de transport, tras, pe canal, de cai (n. ed. engl.).

ură bun venit la palat şi stătu de vorbă cu el cîteva minute, pe teme de conversaţie obişnuite.

%

Ajung cu toţii la Haga, de unde se îndreaptă spre Amsterdam. Aici văd o tragedie olandeză şi vizitează o sală de muzică, unde Peregrine se ceartă cu comandantul unui vas de război. Trec prin Haarlem, în drum spre Leyden. Se reîntorc la Rotter- dam, unde grupul se destramă; eroul nostru cu însoţitorii soseşte cu bine la Harwick

Dimineaţa, cînd tovarăşii de călătorie îl ajunseră din urmă, vizitară toate locurile interesante din celebrul sat, văzînd Turnătoria, Primăria, Spinkhuys-ul \ Vauxhall-ul şi grădinile contelui Bentinck, iar seara s-

au dus la comedia franceză, al cărei director era un cunoscut arlechin. Acesta găsise mijloace atît de eficiente de a flata gustul Ducelui, încît fusese proclamat cel mai mare actor ce trăise vreodată în întreaga provincie a Olandei. Celebra lui companie nu reprezenta piese de teatru propriu-zise, ci doar un fel de improvizaţii, în care remarcabilului actor îi revenea întotdeauna rolul cel mai important. Dintre nenumăratele snoave pline de duh pe care le spuse, una se potrivea atît de bine cu dispoziţia şi năravurile publicului încît ar fi păcat să o trecem sub tăcere. Pe scenă se vede o moară de vînt ; arlechinul, după ce-a privit-o cu admiraţie ^i curiozitate, îl întreabă pe un morar la ce e bună o astfel de maşină, iar cînd i se spune că e o moară de vînt observă, cam îngrijorat, că, nesuflînd nici o boare, nu va avea plăcerea s-o vadă învîrtindu-se. Asta-1 face să cadă pe gînduri şi adoptă atitudinea unui om adîn- cit în meditaţie ; după ce rămîne cîteva minute în postura aceasta, aleargă la morar, vesel şi nerăbdător, spunîndu-i că a găsit un procedeu pentru a face moara să funcţioneze. Fără ruşine îşi dezbumbă pantalonii şi, îndreptîn-du-şi posteriorul spre aripile maşinăriei, face să se audă anumite explozii, la care braţele morii încep numaidecît să se învîrtă, spre nemăsurata satisfacţie a publicului, care arată, prin tunete de aplauze, cît de bine le-a căzut bancul.

Călătorii noştri petrecuseră cîteva zile la Haga ; în timpul acesta tînărul gentilom se duse în vizită la ambasadorul britanic, căruia-i era recomandat de Excelenţa Sa din Paris, şi pierdu cam treizeci de guinee jucînd biliard cu un aventurier francez, care-1 atrase în cursă mărind mereu miza. Plecară apoi cu poştalionul la Amsterdam, avînd scrisori de recomandare pentru un negustor englez, locuitor al acelui oraş ; cu ajutorul lui, văzură tot ce merita să fie vizitat şi, printre alte distracţii, se duseră să admire şi o tragedie olandeză, spectacol ce avu un efect dintre cele mai ciudate asupra organismului eroului nostru. Atît de groteşti erau costumele personajelor principale, atît de stîngaci-absurdă interpretarea iar limbajul atît de ridicol şi nepotrivit pentru a exprima sentimente ca iubirea sau onoarea, încît complicata absurditate a piesei afectă diuretic nervii lui Peregrine, obligîndu-1 să iasă de douăzeci de ori afară înainte de deznodămîntul tragediei.

Subiectul spectacolului era celebra istorie a cumpătării şi virtuţii lui Scipio, care şi-a înapoiat captiva iubitului ei. Tînărul erou modern era jucat de un batavian cu faţa lată ; înfăşurat în mantaua unui burgrav şi cu o căciulă de blană, el şedea, fumîndu-şi pipa, la o masă pe care se găseau o cană cu bere. un pahar şi o farfurioară cu tutun ; doamna era exact persoana pe care nu te mirai defel că Scipio e gata s-o înapoieze, fiindcă nu trebuia să-şi pună generozitatea la o încercare prea grea, iar prinţul celtiberic părea să fie de aceeaşi părere,

căci, preluînd-o din mîna învingătorului, nu arătă nici unul din semnele recunoştinţei şi bucuriei descrise de Tit Liviu cînd povesteşte scena [1]. Scipio-ul olandez, totuşi, era destul de amabil, în felul său, căci îi ceru doamnei să stea la dreapta sa, numind-o *Ya frow* [2] şi, umplînd cu propriile-i degete o pipă curată, i-o dărui lui *Mynheer*[2] Allucio, iubitul. Restul piesei mergea după acelaşi calapod ; publicului îi plăcea atît de mult, încît s-ar fi zis că se scuturaseră de apatia naturală, pentru a aplauda spectacolul.

De la teatru, grupul se mută acasă la prietenul olandez, unde îşi petrecură cu toţii seara : cînd începură să discute despre poezie, un olandez, prezent acolo, cunoscător al limbii engleze şi care ascultase cu multă atenţie tot ce se spusese, ridică în ambele mîini o roată aproape întreagă de brînză de Cheshire aflată pe masă, zicînd :

— Eu jdiu ge este boezia. Vrate al meu vi mare boet, ji zgris un karte uite aja gross.

Pickle, amuzat de metoda de a aprecia un autor după cantitatea operelor scrise, întrebă ce subiecte tratase bardul, dar despre aşa ceva fratele poetului nu-i putu da nici

o lămurire, spunînd numai că poezia nu-i o marfă prea căutată şi că-i atîrna greu pe umeri, făcîndu-1 să regrete că nu se dedicase unei alte meserii.

Singurul lucru deosebit din Amsterdam pe care prietenii noştri nu-1 văzuseră erau sălile de muzică, sau de *Spuyl,* înfiinţate prin îngăduinţa autorităţilor, pentru a-i distra pe cei ce ar putea atenta la onoarea femeilor respectabile, dacă nu le-ar sta la îndemînă astfel de înlesniri. Sub conducerea comerciantului englez, călătorii se duseră la unul dintre cluburile astea de noapte, şi apoi fură conduşi la un alt loc, tot atît de faimos ca şi cafeneaua *Moli King* cu deosebire că, aici, clienţii nu erau chiar aşa de zurbagii ca spilcuiţii din Covent Garden, ci stăteau prinşi intr-un cerc, în interiorul căruia unii dintre ei dansau pe muzica unei orgi obişnuite şi a altor cîteva instrumente ce intonau melodii în ton cu dispoziţia ascultătorilor, întreaga încăpere fiind plină de nori de fum, de nepătruns cu ochii. Cînd intră eroul nostru, ringul de dans era ocupat de două femeiuşti şi de cavalerii lor care, executîndu-şi dansul, îşi ridicau picioarele aidoma boilor înjugaţi la plug ; cum se întîmpla ca pipa unuia dintre ţopăitori să se

1 Casă de corecţie pentru femei de moravuri uşoare (n. ed. engl.).

2 Domn, în olandeză (n. tr.).

stingă in mijlocul sarabandei, acesta îşi scoase, foarte calm, tabacherea, şi-o umplu şi o aprinse din nou, fără a întrerupe dansul. Peregrine, nefiind ţinut în frîu de guvernant, prea grijuliu faţă de reputaţia sa pentru a-i însoţi în astfel de expediţii, se duse la o tînără franţuzoaică vioaie ce părea să aştepte un client şi, convingînd-o să-l ia de partener, o conduse în mijlocul cercului, unde, la rîndul lui, dansă un menuet, spre admiraţia celor prezenţi. Intenţiona tocmai să mai dea încă o dovadă de pricepere la arta dansului, cînd intră căpitanul unei fregate de război olandeze, şi, văzînd că un străin dănţuieşte cu fata cu care, se pare, se vorbise să-i fie tovarăşă de pat, înaintă, fără nici un fason şi, apucînd-o de braţ, o trase în partea cealaltă a sălii. Aventurierul nostru, nefiind omul care să înghită un afront atit de brutal, se luă după răpitor cu mînie în ochi, şi îmbrîncindu-1, puse nuna pe fata de dragul căruia se înfruntau, eonducînd-o înapoi la locul de unde fusese tîrîtă. înfuriat de obrăznicia tînărului, olandezul ascultă de primele impulsuri ale mîniei şi-şi pocni zdravăn rivalul în ureche, lovitură ce i se restitui imediat, cu dobîndă, după care eroul nostru îşi luă seama şi puse mîna pe sabie, făcîndu-i adversarului semn să-l urmeze afară.

Nedînd nici o atenţie dezordinii şi zăpăcelii produse în sală de această întîmplare, nici străduinţelor celor din grupul lui Pickle de a împiedica vărsarea de sînge, vrăjmaşii ieşiră în stradă. Peregrine trase spada din teacă, dar încremeni de surpriză văzînd că marinarul vine spre el cu un cuţit lung, preferîndu-1 pe acesta săbiei ce-i atârna la şold. Mirat de o comportare atît de neregulamentară, tânărul i se adresă pe franţuzeşte, cerîndu-i să renunţe la arma plebee şi să se bată ca un gentilom ; olandezul însă —. care nu-i înţelese dorinţa şi nici nu i-ar fi dat curs dacă ar fi priceput sensul ei — se năpusti ca un desperado, ne- dîndu-i vreme adversarului să intre în gardă ; dacă tînărul nostru gentilom n-ar fi fost dăruit cu o agilitate surprinzătoare, nasul i-ar fi căzut pradă furiei atacantului. Vă- zîndu-se în iminentă primejdie, sări într-o parte şi olandezul, purtat de elan, vîjîi pe lîngă el ; Peregrine, cu un vîrf de gheată bine ţintit, îi încurcă atît de bine căldiele, încît căpitanul zbură ca fulgerul drept în canal şi fu cît pe-aci să piară, fiindcă se prăbuşise peste unul din stîlpii ce întăreau malurile.

După această performanţă, Peregrine nu mai aşteptă să se suie din nou căpitanul pe mal, ci, urmînd sfaturile ghidului său, se retrase in mare grabă şi a doua zi se îmbarcă în *Skuyt-u* de Haarlem, cu tovarăşii săi. Prînziră acolo, iar seara ajunseră în vechiul oraş

Leyden, unde cunoscură nişte studenţi din Anglia, fiind trataţi de ei cu multă ospitalitate. Armonioasa lor conversaţie fu, însă, întreruptă de o ceartă ce se înfiripă între unul dintre tinerii învăţăcei şi doctor, privind metodele de tratare cu rece şi cald a gutei şi reumatismului. Se ajunse la un schimb de insulte atît de grele, încît Pickle, ruşinat şi mî- niat de necuviinţa tovarăşului său, imbrăţişă cauza celuilalt, dojenindu-1 în auzul tuturor pentru arţagul lui grobian, ce-1 făcea (spunea el) nepotrivit pentru societate şi nevrednic de ea: Neaşteptata declaraţie îl ruşină şi derută pe doctor ; îi pieri glasul instantaneu şi tot restul serii şezu tăcut, fierbînd de supărare. Se prea poate că delibera în sinea lui dacă era sau nu cazul să protesteze împotriva libertăţii asumate de tînărul nostru gentilom, de a-i discuta caracterul de faţă cu persoane străine, dar, ştiind că nu cu un Pallet are de-a face, renunţă, prudent la idee, şi continuă să-şi rumege ciuda în tăcere.

După vizitarea grădinii botanice, a universităţii, a sălii de anatomie şi a tuturor celorlalte locuri recomandate, revenără la Rotterdam şi ţinură sfat despre modalităţile de întoarcere în Anglia. Doctorul, a cărui pică împotriva lui Peregrine era aţîţată, iar nicidecum potolită de indiferenţa şi nepăsarea eroului nostru, începuse să profite de prostia pictorului, nespus de mîndru de eforturile pe care le făcea în vederea unei reconcilieri perfecte, şi se folosi acum de prilej pentru a se despărţi de aventurierul nostru, zicînd că el şi prietenul său, domnul Pallet, se hotărîseră să facă drumul de întoarcere într-un slup de mărfuri, după ce-1 auzise pe Peregrine protestînd împotriva acestei metode plicticoase, neplăcute şi nesigure de călătorie. Pickle pricepu numaidecît unde bate şi, fără a se folosi de vreun argument ca să-i facă sâ se răzgîndească, fără a se arăta cît de cît îngrijorat de despărţire, le dori, foarte rece, drum bun şi porunci ca bagajele lui să fie trimise la Helvoets- luys, unde şi el, cu toţi oamenii din suită, se îmbarcă, a doua zi pe un vas de poştă şi, ajutat de vîntul prielnic, sosi la Harwick după optsprezece ore.

Peregrine îşi prezintă scrisorile de recomandare la Londra şi se întoarce la garnizoană, spre bucuria de nedescris a comandorului **şi** a întregii jamilii

Cînd se văzu pe pămînt englezesc, pieptul eroului nostru se umflă

de mîndrie, aniintindu-şi în ce măsură se şlefuise de cînd plecase din ţarâ. începu să-şi rememoreze, cu plăcere, interesantele întîmplări din copilărie, anticipă bucuria de a-şi revedea prietenii din garnizoană după optsprezece luni de absenţă, iar chipul încîntătoarei Emilia, pe care alte impresii, mai puţin demne de laudă, îl ţinuseră în umbră, redeveni stăpîn absolut al sufletului său. îşi dădu seama, ruşinat, că neglijase corespondenţa cu fratele fetei, de el însuşi dorită, după ce primise, la Paris, o scrisoare de la acel tînăr gentilom. In ciuda acestor mustrări de conştiinţă, era prea încrezut ca să se teamă că nu va fi iertat pentru datoriile neîndeplinite ; începu să creadă chiar, că pasiunea i-ar putea dăuna demnităţii, dacă nu va reuşi să şi-o satisfacă într-un chip la care, pînă atunci, nici măcar nu îndrăznise să se gîndească.

Foarte mult regret că sarcina pe care mi-am asumat-o mă obligă să dezvălui în ce mod au degenerat sentimentele vanitosului nostru flăcău, aflat acum în floarea tinereţii, ameţit de conştiinţa propriilor sale însuşiri, mîndru de norocul lui şi plutind pe aripile unor speranţe imaginare. Deşi îndrăgostit lulea de domnişoara Gauntlet, era departe de a face din cucerirea inimii fetei ţelul ultim al curtoaziei sale : cu aceasta (nu se îndoia) avea să le îm- blînzească şi pe cele mai ilustre doamne din regat, satis- făcîndu-şi astfel poftele şi ambiţia.

Intre timp, din dorinţa de a face o surpriză plăcută din apariţia sa la garnizoană, îl rugă pe domnul Jolter să nu-i scrie comandorului deşi acesta nu mai primise un rînd de la ei de la plecarea din Paris, şi închirie o trăsură de poştă şi cai pentru Londra. Ieşind ca să dea ordine privitoare la trăsură, preceptorul uită un caiet deschis pe masă, iar discipolul său, aruncîndu-şi ochii pe pagină, avu ocazia să citească următoarele cuvinte : „15 sept. Am sosit cu bine, prin mila lui Dumnezeu, în nefericitul regat al Angliei. Aici se termină deci jurnalul ultimei mele peregrinări[11]. Curiozitatea lui Peregrine fu stîrnită de extraordinara încheiere, aşa că o luă de la început şi citi cîteva pagini dintr-un jurnal din cele ţinute adesea de pătura de oameni cunoscuţi sub denumirea de preceptori însoţitori, pentru propria satisfacţie sau aceea a părinţilor sau ocrotitorilor elevilor, cît şi pentru edificarea şi amuzamentul prietenilor.

Ca să-şi facă şi cititorul o idee despre opera domnului Jolter, vom transcrie evenimentele uneia dintre zile, aşa cum au fost însemnate de el; fragmentul va fi o mostră suficient de grăitoare a modului cum era plănuită şi executată lucrarea :

„3 Mai. Plecat la ora opt din Boulogne cu poştalionul. Dimineaţă rece şi ceţoasă. întărit stomacul cu un lichior. Recomandat idem

dlui P. ca antidot împotriva ceţii. Mem. A refuzat. Calul de lîngă trăsură murdar de unsoare pe chişiţa piciorului din spate. Sosim la Samers. Mem. Ultima etapă a fost de o poştă şi jumătate, adică trei leghe sau nouă mile englezeşti. Ziua se face frumoasă. Ţinut frumos de cîmpie, bine cultivat cu grîu. Surugiul îşi spune rugăciunile cînd trece pe lîngă o troiţă de lemn de pe drum. Mem. Caii împotmoliţi într-un pîrîiaş ce curge printr-o albie între două dealuri. Sosim la Cor- mont. Staţie obişnuită. Discuţie cu domnul P., care e încăpăţînat şi suferă de o nefericită prejudecată. Plecăm spre Montreuil, unde prînzim cu porumbei graşi. Plata foarte moderată. Camera fără oală de noapte, din pricina neglijenţei servitoarei. Aceasta-i o staţie de poştă banală. Pornim iarăşi, spre Nampont. Sînt necăjit de gaze şi indigestie. Domnul P e posomorit — mi se pare că a luat un rigîit drept vînturi făcute la spate. De la Nampont
pornim spre Bernay, unde sosim seara şi ne propunem să rămînem peste noapte. N.B. Ultimele două au fost la distanţă de două poşte, iar dobitoacele noastre sînt inimoase, dar nu puternice. Supeul cu un ostropel bun şi potîrnichi excelente, în tovărăşia d-lui H. şi a soţiei sale. Mem. Numitul H. m-a călcat din greşeală pe bătătură. Plătesc nota, nu tocmai rezonabilă. Discuţie cu dl. P., privitor la banii cuveniţi ospătăresei : el insistă să-i dau o monedă de douăzeci şi patru de sou[1], ceea ce-i de trei ori prea mult, orice s-ar spune. N.B. Fata era o individă obraznică şi nu merita nici un *liar“.*

Pe eroul nostru îl supărară atît de rău unele aspecte ale acestui jurnal amuzant şi instructiv, încît, ca sâ-1 pedepsească pe autor, introduse, între două paragrafe, următoarele cuvinte, cu un scris ce-1 imita perfect pe al dascălului : „Mem. Am avut plăcerea de a bea pînă m-am îmbătat plăcut, toastînd pentru regele nostru legiuit şi familia sa regală[2], împreună cu nişte vrednici călugări ai Societăţii lui Iisus[3]“.

După' această mică răzbunare, porni spre Londra şi se <luse la nobilii pentru care avea scrisori de recomandare I de la Paris, fiind nu doar bine primit, ci de-a dreptul co- [pleşit de complimente şi oferte de a i se îndeplini orice I dorinţă, întrucît aceştia înţelegeau că e un tînăr gentilom
I înstărit care, departe de a avea nevoie de sprijinul şi ajutorul lor, avea să sporească, cu încă un membru folositor şi demn de încredere, rindurile partizanilor lor. Peregrine avu onoarea de a sta cu

ei la masă — ca urmare a insistentelor invitaţii ale acestora — şi de a petrece cîteva seri în compania doamnelor, cărora le făcu o impresie deosebit de bună, datorită înfăţişării sale, manierelor şi faptului că pierdu vîrtos la cărţi, fără a se sinchisi.

După ce a fost deci introdus în beau *monde,* consideră B că venise timpul să-şi prezinte omagiile generosului său

[1] Monedă măruntă, leu, para (fr.) (n. tr J.

[1] Este vorba de James Francis Edward, fiul lui Iacob al Il-lea,

I considerat de emigranţii iacobiţi regele de dret>t al Angliei, sub I numele de Iacob III. Fraza introdusă de Peregrine in jurnalul lui I Jolter indică speranţa acestuia din urmă în restaurarea Stuarţilor .

I (n. tr.).

3 Ordinul iezuiţilor (n. tr.).

binefăcător, comandorul ; deşi, într-o dimineaţă, plecă înspre garnizoană cu toată suita şi ajunse cu bine în aceeaşi seară. Cînd intră pe poartă — deschisă de un servitor nou, necunoscut lui — văzu pe vechiu-i prieten Hatchway plimbîndu-se prin curte, cu o tichie de noapte pe fi cap şi o pipă în gură ; înaintînd, îi prinse mîna, înainte să-şi fi dat seama locotenentul că se apropie cineva, *k* Văzîndu-se salutat de un străin, marinarul se uită lung la el, cu tăcută mirare, pînă cînd îşi aminti de trăsăturile feţei lui; de cum îl recunoscu, aruncîndu-şi pipa jos pe pavaj, zbieră : „Trăzni-mi-ar crucetele ! Bine-ai sosit în port !" şi-l strînse cu multă afecţiune la piept. Apoi, cu o cordială strîngere de mînă, îşi exprimă satisfacţia de a-1 revedea pe vechiul său camarad Tom, care-şi duse [1] fluierul la gură şi făcu întreg castelul să răsune de trilurile lui.

Auzind binecunoscutul semnal, servitorii dădură fuga afară, plini de veselie şi, văzînd că se îhtorsese tînărul sţăpin, îl ovaţionară atît de puternic, încît stîrniră mirarea comandorului şi a doamnei sale, emoţionînd-o atît de tare pe Julia, încît inimoara-i se porni să bată violent, dînd , fuga în curte, cu toată graba şi neliniştea speranţei ; fu aîît de bucuroasă să-şi vadă fratele, încît leşină cu adevă- ‘ rat în

braţele lui. Se deşteptă însă repede din leşin, iar Peregrine îi dădu toate dovezile de afecţiune şi de plăcere de a o revedea ; apoi se duse sus, să se prezinte în faţa naşului şi a mătuşii. Doamna Trunnion se ridică și-l primi cu o graţioasă îmbrățișare, mulţumind Domnului că se întorsese nevătămat din ţara nelegiuirii şi a viciului, unde spera că moravurile nu-i fuseseră corupte şi nici convingerile religioase nu-i fuseseră modificate sau diminuate. Bătrînul gentilom, care nu se mai putea ridica din scaun, rămase fără grai la apariţia tînărului; după ce făCu o serie de eforturi de a se scula, pînă la Urmă îm- ţroşcă o salvă de sudalme la adresa propriilor sale mădulare şi-i întinse finului său mîna, sărutată de acesta cu mult respect.

După ce sfîrşi de apostrofat guta — obiectul zilnic,, chiar de fiecare ceas, al înjurăturilor sale :

— Ei bine, băiete (zise), nu-mi pasă cît de repede o să. mă duc la fund, acuma că te văd iarăși nevătămat în port;.
şi totuşi, ce-ţi spun i-o minciună sfruntată : aş vrea să mă mai ţin pe linia de plutire pînă să pot vedea un băieţaş zdravăn, urmaşul tău. Blestemată fie-mi cheresteaua!
Te iubesc atît de mult, încît îmi vine să cred că eşti un puiet din trunchiul meu, deşi nu pot da nicicum socoteală de modul în care ai fi fost conceput.

Apoi, întorcîndu-şi privirea spre Pipes care, între timp, intrase şi el în odaie, salutîndu-1 cu strigătul „Sănătate!*[1]

— Ahoi (strigă), tu ești, fiu de focă cu faţă de hering !
Ce lunecoasă păcăleală i-ai tras vechiului tău comandant! Dar apropie-te, cîine, şi ia-mi laba : te iert, de dragul iubirii ce o ai pentru finul meu. Du-te şi strînge-ţi velele şi rostogoleşte în curte un butoi de bere tare, scoate-i cepul şi pune-n el un furtun, să se înfrupte din el toţi servitorii şi vecinii! şi, auzi-mă, să tragă toate *paterero*- urile, iar garnizoana să fie luminată ca ziua, în semn de bucurie pentru sosirea stăpînului tău, viu şi nevătămat.
Pe Dumnezeu ! Dacă m-aş putea folosi de afurisitele astea de proptele rablăgite, m-aş întrece cu cei mai buni dintre voi la un dans marinăresc !

Apoi își concentră atenţia asupra domnului Jolter, cinstindu-1 cu semne deosebite de preţuire şi cu promisiunea repetată că-1 va recompensa pentru toată viaţa, ca mulţumire pentru felul în care îndrumase educaţia şi buna purtare a eroului nostru. Generozitatea patronului îl mişcă atît de mult pe preceptor, încît îi curgeau lacrimi mari pe obraz în timp ce-şi rostea mulţumirile, pomenind şi de infinita satisfacţie obţinută prin contemplarea succeselor discipolului său.

Intre timp, Pipes nu-şi neglija ordinele primite ; fu adus butoiul

cu bere, porţile fură date în lături ca să poată intra oricine dorea, casa era luminată de sus pînă jos şi paterero-urile traseră salvă după salvă. Un asemenea fenomen nu putea trece neobservat de vecini. Cei din clubul de la Tunley rămaseră cu gura căscată auzind bubuitul artileriei, căruia membrii preaînţeleptei societăţi îi găsiră felurite explicaţii. Hangiul observă că, după toate probabilităţile, comandorul primise vizita unor strigoi şi dăduse ordin să se tragă cu tunul pentru a da alarma, cum procedase şi acum douăzeci de ani, cînd fusese sîcîit de acelaşi necaz. Cu un mîrîit amuzat, perceptorul taxelor
dc accizi se arătă îngrijorat de posibilitatea ca Trunnion să fi murit şi, prin urmare, *paterer*o-urile să tragă dintr-o intenţie ambiguă : ca semnal al tristeţii doamnei sale sau, dimpotrivă, al bucuriei ei. Avocatul dădu glas bănuielii că Hatchway se căsătorise cu domnişoara Pickle şi că bubuiturile şi iluminaţia erau în cinstea nunţii lor; la care Gămăliei descopri în adîncul fiinţei sale nişte vagi urme ds emoţie şi, scoţîndu-şi pipa din gură, îşi arătă părerea că sora sa era condusă la pat.

în vreme ce se încurcau din ce în ce mai tare în plasa propriei lor imaginaţii, un grup de săteni care beau în bucătărie, cu picioarele mult mai zdravene decît închipuirea, ieşiră să afle ce sens are tot tărăboiul şi, înţele- gînd că în curtea comandorului se găseşte, desfundat, un butoi cu bere tare, din care slugile îi îndemnară să guste, îşi cruţară osteneala şi cheltuiala de a se mai întoarce să-şi petreacă seara la han şi se înrolară sub stindardul lui Tom Pipes, care conducea festivităţile, ca maestru de ceremonii.

Cînd vestea despre întoarcerea lui Peregrine ajunse la parohie, preotul şi trei sau patru gentilomi din vecini, ce-1 a.veau în ochi buni pe eroul nostru, se înfiinţară numai- decît la garnizoană ca, să-şi exprime bucuria provocată de fericitul eveniment. Fură reţinuţi la cină şi se pregăti un ospăţ elegant, supravegheat de domnişoara Julia, gospodină desăvîrşită ;' comandorul prinsese noi puteri, de bucurie, şi ai fi zis că întinerise din nou.

Printre cei ce cinstiseră cu prezenţa lor evenimentul, se. afla domnul Clover, tînărul gentilom ce-i făcea curte surorii lui Peregrine. Inima acestuia erâ atît de plină de iubire, încît, pe cînd ceilalţi meseni erau- preocupaţi de băutură, găsi un moment cînd eroul nostru nu era prins în discuţii şi, cu nerăbdarea dragostei, îl conjură să nu se opună fericirii lui, promiţînd că se va învoi cu orice termeni pe care un tînăr cu averea lui îi putea respecta, de dragul unei fete ce domnea în inima sa fără să întîmpine vreo concurenţă.

Tînărul nostru îi mulţumi, foarte politicos, pentru sentimentele frumoase şi intenţiile onorabile faţă de sora lui, spunîndu-i că nu întrezărea nici un motiv ca să se opună dorinţei lui, că se va strădui să afle care sînt sen

timentele Juliei şi va discuta apoi cu el metodele de a-i satisface dorinţa ; deocamdată, însă, îl ruga să nu-1 silească să discute lucruri atît de importante pentru ei amîndoi şi. amintindu-i de prilejul fericit cu care se reîntîlniseră, făcu apel la sticlă tot mai des, aşa că veselia le deveni zgomotoasă şi neastîmpărată — izbucneau în hohote repetate de rîs, fără nici un alt motiv decît claretul. Izbucnirile acestea erau urmate de cîntece bahice, la care încercă să-şi alăture vocea însuşi bătrînul gentilom ; potolitul guvernant pocnea din degete in ritm, iar preotul parohiei îşi aducea obolul la cor cu un chip lipsit de orice expresie, ceea ce spunea multe. înainte de miezul nopţii erau deja, toţi, lipiţi fără putere de scaunele lor, de parcă fuseseră legaţi de ele prin vrăjitorie şi, ceea ce făcea situaţia să fie încă şi mai nefericită, toţi slujitorii casei se găseau în aceeaşi stare, aşa că fură siliţi să se odihnească ş'ezînd şi dînd din cap unul către altul, ca o adunătură de ana- baptişti.

A doua zi, Peregrine discută cu sora sa subiectul căsătoriei cu domnul Clover, care (spuse ea) se oferise să pună pe numele ei patru sute de lire şi s-o ia de soţie, fără să pretindă zestre. Julia îi mai aduse la cunoştinţă că, în absenţa hii, primise mai multe răvaşe prin care mama lor o îndemna să se întoarcă la casa părintească ; ea, însă, refuzase să-i asculte porunca, la sfatul şi rugăminţile mă- tuşii şi ale comandorului, ce se potriveau cu propriile ei dorinţe, fiindcă avea toate motivele să creadă că tot ce urmărea mamă-sa era să se poată purta rău şi răzbunător cu ea ; resentimentul doamnei cu pricina devenise atît de mare şi de indecent încît, văzindu-şi, într-o zi, fiica la biserică, se ridicase în picioare înainte de intrarea pastorului şi o ocărise cu multă patimă, de faţă cu toţi enoriaşii.

Asistă la căsătoria fericită a surorii sale. O vizitează pe Emilia, care-l primeşte aşa cum merită

Considerînd că cererea domnului Clover nu trebuie neglijată, cu atît mai mult cu cît inima Juliei batea pentru el, fratele ei comunică întreaga problemă unchiului, iar acesta, avînd şi aprobarea doamnei Trunnion, se declară mulţumit de conduita pretendentului şi dori să se facă în cea mai mare grabă cununia, fără ştiinţa sau ajutorul părinţilor fetei, cărora (din cauza nefireştii lor cruzimi) nu le datora nici cel mai mic respect. Cu toate că aventurierul nostru vedea lucrurile în aceeaşi lumină, iar logodnicul, temîndu-se că ar putea interveni ceva, îşi rugă fierbinte iubita să se învoiască fără întîrziere, Julia nu putu fi convinsă să facă un pas atît de important fără să ceară, mai întîi, binecuvîntarea tatălui, hotărînd, totuşi, să-şi asculte chemarea inimii, dacă acesta va ridica obiecţii nedrepte sau lipsite de fond.

împins de atitudinea hotărîtă a fetei, admiratorul ei îl căută, așadar, pe domnul Gămăliei lâ birt şi, arătîndu-i tot respectul şi deferența, îl informă despre dragostea pe care i-o purta fiicei lui spunîndu-i şi ce avere are şi ce vrea să ofere pentru încheierea căsătoriei, iar, la sfîrşit, adăugă că e gata s-o ia de soţie fără zestre. Această din urmă ofertă păru să aibă un oarecare efect asupra tatălui; el o primi foarte politicos, promiţînd ca într-o zi sau două să-i facă favoarea unui răspuns definitiv. Chiar în seara aceea se consultă cu nevastă-sa care, ieșindu-și din pepeni la ideea că fiica ei îşi va cuceri independența, se împotrivi cununiei, cu proteste dintre cele mai virulente, numind-o un complot neobrăzat, anume ticluit de Julia ca să-şi insulte părinţii, faţă de care se făcuse, deja, vinovată de o răutăcioasă neascultare. Pe scurt, se folosi de argumente atît de puternice, încît nu numai că-1 făcu pe nevolnicul soţ să-şi schimbe părerea despre propunerea lui Clover, agreată de el pînă atunci, dar îl şi instigă să meargă şi să ceară mandat ca să-şi aducă fiica acasă, sub cuvînt că era gata să se căsătorească fără ştirea şi încuviinţarea lui.

Judecătorul de pace la care apelă nu-i putu refuza cererea ; cu toate acestea, nefiindu-i străină răutatea mamei, cunoscută ca un cal breaz în tot ţinutul, ca şi prostia lui Gămăliei, trimise ştire la garnizoană despre cele în- timplate. Pe dată fură plasate două sentinele la poartă, şi la cererea stăruitoare a logodnicului şi din dorinţa comandorului, a fratelui şi mătuşii, Julia fu cununată fără alte amînări, ceremonia fiind oficiată de domnul Jolter, deoarece preotul paroh refuză, timid, să jignească pe cineva cu ceva, iar vicarul era prea vîndut duşmanului ca să le poată fi lor de folos.

După ce eroul nostru văzu această mică trebuşoară de familie rezolvată aşa cum îşi dorise, îşi escortă, a doua zi, sora la reşedinţa soţului, care îi scrisese numaidecît o scrisoare socrului, arătînd din

ce pricină trecuse peste autoritatea ei. Supărarea doamnei Pickle nu poate fi redată în cuvinte.

Tînărul gentilom şi prietenul său Hatchway, cu alţi cîţiva oameni de-ai lor, se mutară în casa domnului Clover pe vreo cîteva săptămîni, ca să-i apere de orice insultă pe tinerii insurăţei. în acest timp, ei doi îşi vizitară, cum cerea obiceiul, cunoştinţele din împrejurimi, iar cînd socoti că familia Juliei e îndeajuns de ferm constituită şi de liniştită, iar contractul de căsătorie fu încheiat, in prezenţa comandorului şi a doamnei lui, care-i dărui nepoatei cinci sute de lire pentru a-şi cupăra podoabe și rochii, domnul Peregrine nu-şi mai putu înfrîna nerăbdarea de a o vedea pe frumoasa Emilia. îi spuse unchiului că a doua zi intenţiona să străbată ţinutul călare, pentru a-şi vizita prietenul, Gauntlet, de la care nu avea, de multă vreme, nici o ştire.

Bătrînul domn, privindu-1 ţintă în ochi:

— Ah, că şiret mai eşti (îi zise). Deci ancora ţine bine. Crezusem că te-ai îndepărtat de mal şi ai schimbat dana, dar văd acum că dacă un flăcău e cucerit de o fată faină,

poate să tragă cît o vrea la cabestan şi la gruie, că mai curînd va scoate afară stînca din Tenerife, decît să vireze ancora ! Mii de draci ! De-aş fi ştiut că tînăra e fiica lui Ned Gauntlet, n-aş fi dat semnalul de întrerupere a urmăririi!

Nu mică fu surpriza eroului nostru, auzind ce cuvinte îi adresează comandorul; el trase imediat concluzia că prietenul său, Gauntlet, îl informase despre întreaga afacere. în loc să asculte această binecuvîntare a iubirii sale cu marea bucurie pe care ar fi simţit-o dacă şi-ar fi păstrat sentimentele neschimbate, fu mîhnit de declaraţia lui Trunnion şi supărat de cutezanţa tînărului militar de a da în vileag secretul ce i-1 încredinţase. Roşind la faţă, din pricina acestor gînduri, îi dădu comandorului toate asigurările că niciodată nu se gîndise serios la însurătoare şi dacă-i spusese cineva că făcuse vreun legămînt de felul acesta, atunci profitase de credulitatea lui, fiindcă el, Peregrine, n-avea să încheie niciodată o astfel de înţelegere fără ştiinţa şi permisiunea lui expresă.

Trunnion îi lăudă prudenţa, zicînd că, deşi nu-i spusese nimeni ce fel de promisiuni făcuse Peregrine iubitei, era foarte limpede că el o curtase şi, prin urmare, era de presupus că avea intenţii onorabile ; el nu credea că, în adîncul sufletului, Peregrine era atît de ticălos încît să corupă fiica unui brav ofiţer ce-şi servise ţara cu cinste şi curaj. Neţinînd seama de dojana lui, pe care o atribui ignoranţei comandorului în cele lumeşti, Pickle porni spre locuinţa doamnei Gauntlet cu sentimentele urîte ale unui desfrînat care sacrifică totul poftei ce-1 stăpîneşte. Deoarece Winchester îi cădea în drum, se hotărî să-şi viziteze nişte prieteni din acea localitate. în casa unuia dintre aceştia, află că Emilia se găsea chiar atunci în oraş, cu mama ei, aşa că îşi ceru scuze că nu poate rămîne la ceai şi porni numaidecît, aşa cum fusese îndrumat, spre locul unde trăseseră cele două femei.

Ajuns în faţa uşii, în loc să simtă emoţia la care e firesc să te aştepţi din partea oricărui îndrăgostit aflat în situaţia sa, Peregrine nu simţi decît vanitate şi orgoliu, sentimente pe care avea ocazia acum să şi le măgulească şi intră în odăile Emiliei cu aerul unui infumurat petit *maître,* iar nu cu acela al unui admirator respectuos ce-şi vizitează aleasa inimii după o absenţă de şaptesprezece luni.

Tînăra domniţă, supărată foc pentru felul jignitor în care neglijase Peregrine să răspundă scrisorii fratelui ei, îşi chemă în ajutor toată mîndria şi determinarea de care dispunea şi, mulţumită firii ei bune, reuşi să ascundă atît de bine tristeţea provocată de

indiferenţa lui, încît de faţă cu Peregrine avu o comportare calmă şi cît se poate de firească. Fu chiar încîntată văzînd că, din întîmplare, iubitul său hotărîse s-o viziteze chiar în momentul cînd era înconjurată de alţi doi-trei tineri ce-i făceau curte. De cum fu anunţat cavalerul nostru, ea se folosi de toate şiretlicurile cochetăriei, arboră înfăţişarea cea mai veselă şi se strădui să chicotească tocmai cînd apăru el în prag. După schimbul de saluturi şi complimente, ea îi ură, nepă- sătoare, bun venit in Anglia, întrebă ce mai era nou pe la Paris şi, pînă să poată răspunde eroul nostru, îi ceru unui alt gentilom să-şi continue istorioara amuzantă din povestirea căreia fusese întrerupt.

Peregrine zîmbi în sinea lui, văzîndu-i comportarea prin care (nu se îndoia el defel) dorea să-l pedepsească pentru cruda-i tăcere din timpul cînd fusese în străinătate, convins fiind că inima fetei îi aparţinea cu totul. Pornind de la această presupunere, se folosi de rafinamentele artei conversaţiei învăţate la Paris, rostind mii de drăgălăşenii ca s-o complimenteze şi învîrtindu-şi atît de repede limba în gură, încît rivalii săi rămaseră muţi de uimire, iar Emilia îşi pierdu cu totul răbdarea, văzîndu-se privată de prerogativele propriului ei sex. Cu toate acestea, el continuă să fie deosebit de vorbăreţ, pînă cînd ceilalţi găsiră potrivit să se retragă ; atunci îşi concentră spusele asupra problemei iubirii, dîndu-i o înfăţişare cu totul diferită de cea cu care o obişnuise pe vremuri. în locul veneraţiei respectuoase pe care i-o inspira, odinioară, prezenţa ei, în locul simţămîntului pur şi al cuvintelor delicate, el o privea acum cu ochii unui craidon, fierbea de nerăbdarea de a-şi satisface poftele, vorbea într-o manieră ce se păstra cu greu între limitele decenţei şi încerca să obţină micile favoruri pe care ea, în tandreţea iubirii lor reciproce, se arătase cîndva gata să i le dăruiască.

Deşi foarte mlhnită şi jignită de palpabila schimbare din conduita lui Peregrine, Emilia nu se înjosi să-i amintească de comportarea de altă dată ci, cu veselie prefăcută, îl tachină, spunîndu-i că făcuse progrese în curtoazie şi maniere ; departe însă de a încuraja libertăţile pe care dorea el să le ia, nu se lăsă deloc atinsă 'de el, neper- miţîndu-i nici măcar să depună un sărut pe frumoasa-i mînă, astfel că, tot timpul intrevederii de o oră, Peregrine nu avu altceva de cîştigat de pe urma eforturilor sale decît conştiinţa că-şi supraestimase importanţa şi că inima Emiliei nu era o garnizoană lesne de cucerit.

In cele din urmă, străduinţele îi fură întrerupte de sosirea mamei, care fusese plecată de una singură în vizită ; conversaţia deveni mai generală şi Peregrine află că Godfrey se afla la Londra, unde

solicita o locotenenţă vacantă, chiar în regimentul său, iar domnioşara Sophy se afla acasă la tatăl ei.

Deşi aventurierul nostru nu se bucurase de succesul scontat, în această primă vizită, nu-şi pierdu speranţa de a cuceri fortăreaţa, încredinţat fiind că, pînă la urmă, va izbucni o răzmeriţă în favoarea sa. Aşadar, îşi continuă, asediul cîteva zile, fără să-i slujească la ceva perseverenţa. In cele din urmă, după ce le condusese pe doamne pînă la reşedinţa lor de la ţară, începu să socotească aventura respectivă vreme pierdută şi se hotărî să renunţe, deocamdată, la atac, doar-doar se va ivi o ocazip mai. favorabilă, îl mina ambiţia să-şi arate, într-o sferă mai înaltă, însuşirile care — ii spunea orgoliul său nemăsurat — erau, acum, irosite.

îşi îngrijeşte unchiul cu multă afecţiune, cînd e bolnav. Pleacă din nou la Londra şi-l întîlneşte pe amicul său Godfrey, convingîndu-l să-l însoţească la Bath ; pe drum se întîlnesc, întîmplător, cu o persoană care-i distrează cu o poveste curioasă despre un anumit grup de aventurieri

Cu hotărîrea aceasta în minte, îşi luă rămas bun de U Emilia şi de la mama ei, sub cuvînt că trebuie să plece la Londra, cu o treabă urgentă, şi se întoarse la garnizoană, lăsînd-o pe bătrîna doamnă, foarte îngrijorată şi pe fiică supărată foc de comportarea lui, cu atît mai neaştep. tală, cu cît Godfrey le spusese că Trunnion binecuvîntase dragostea nepotului său.

Aventurierul nostru îşi găsi unchiul bolnav de guta, care-i luase în stăpînire, pentru prima oară, şi stomacul, încît viaţa îi era ameninţată şi toată familia căzuse pradi disperării ; luă, deci, în mîinile lui frîiele gospodăriei, trimise chemare tuturor doctorilor din apropiere şi-l îngriji chiar el, cu cea mai drăgăstoasă atenţie, pe tot timpul cri. zei, care dură două săptămîni încheiate şi apoi dădu îndărăt, înfrîntă de constituţia robustă a comandorului.

Cînd îşi recăpătă sănătatea, bătrînul gentilom fu mişcat în aşa măsură de devotamentul lui Peregrine, încît ar fi fost gata să-şi treacă toată averea pe numele lui şi să depindă de el pentru cele trebuincioase traiului, dacă tînă- rul nostru nu s-ar fi folosit de întreaga înrîurire pe care o avea ca să se opună, hotărît, legiferării donaţiei, convir.- gîndu-1, chiar, să întocmească un testament în care eraj trecuţi cu generozitate vechiul lui prieten Hatchway şi toţi

ceilalţi tovarăşi de viaţă, iar mătuşii i se asigura o viaţă îmbelşugată, aşa cum şi-o dorea. Rezolvînd şi această problemă materială, porni, cu învoirea unchiului, spre Londra, după ce se îngrijise ca treburile familiei să fie administrate şi rezolvate de domnul Jolter şi de locotenent,

întrucît doamna Trunnion îşi devota acum tot timpul preocupărilor spirituale.

De cum ajunse la Londra, trimise o carte de vizită Fe adresa lui Gauntlet, aflată de la mama acestuia, iar tînărul gentilom veni să-l vadă dimineaţa, dar fără $ă arate bucuria nerăbdătoare şi căldura prietenească la care tî-ai fi putut aştepta judecind după strînsa amiciţie exis- tantă între ei pe vremuri. Nici Peregrine nu dădu dovada aceleiaşi nelimitate afecţiuni pentru soldat pe care o avusese altă dată. Pe lîngă jignirea adusă de Pickle cînd, din neglijenţă, nu-i răspunsese la scrisoare, Gauntlet fu- ssse informat de maică-sa, printr-o misivă, de comportare frivolă a junelui nostru faţă de Emilia cu prilejul recentei vizite la Winchester ; cît despre eroul nostru, el era (cum am văzut) dezgustat de presupunerea că, în absenţa lui, soldatul îi trădase comandorului secretul. în timpul întrevederii, fiecare fu conştient de supărarea celuilalt, aşa că S5 tratară reciproc într-o manieră politicoasă, dar riaeer- vată, cum se întîmplă de obicei între două persoane a căror prietenie este pe ducă.

Gauntlet intui numaidecît pricina supărării celuilalt şi. pentru a-şi apăra reputaţia, după întîiul schimb de complimente, se folosi de prilejul de a se fi interesat de sănătatea comandorului pentru a-i spune lui Peregrine oă o- cată, cînd fusese găzduit la garnizoană, la întoarcerea de la Dover, conversaţia ajunsese la pasiunea amoroasă a eroului nostru, iar bătrînul gentilom se arătase foarte îngrijorat de întreaga afacere, remarcînd, printre altele, că fiinţa căreia-i dăruia Peregrine iubirea era, după bănuiala hi, o tîrfă jalnică, întîlnită pe vremea cînd mai era şcolar. Ia care domnul Hatchway îi dăduse toate asigurările că era vorba de o tînără dintr-o familie la fel de bună ca oricare alta din ţară şi, după ce-1 predispusese în favoarea ei, se aventurase (din zelul inspirat de prietenie) să-i dezvăluie identitatea fetei; prin urmare, asta, şi nu alta, era pricina descoperirii secretului: spera că domnul Pickle va recunoaşte că el, Gauntlet, nu avea nici o vină în cele în- timplate.

Aflarea adevărului îl încîntă nespus pe Peregrine ; chipul i se lumină pe loc, atitudinea băţoasă, dispăru ficînd loc obişnuitei lui comportări prieteneşti; ceru iertare pentru nepoliteţea de a nu fi

răspuns scrisorii lui Godfrey, lucru ce nu se datorase — îl asigură el — vreunei desconsiderări, sau răciri a prieteniei, ci grabei impuse de un mare număr de preocupări tinerești, din pricina cărora își amînase răspunsul de pe o zi pe alta, pînă sosise vremea să se întoarcă acasă.

Tînărul soldat se arătă mulţumit de scuzele cerute ; deşi intenţiile lui Pickle faţă de sora lui erau încă neclare şi nedeclarate, socoti că nu se cuvine, deocamdată, să se arate supărat din acest motiv, ci avu destulă înţelepciune pentru a prevedea că reînnoirea prieteniei cu tînărul nostru gentilom ar fi putut fi mijlocul căutat pentru a reaprinde flacăra iubirii, stinsă de mulţimea preocupărilor noi. Cu acest gînd, renunţă lă orice rezervă și prietenia dintre ei reintră pe vechiul făgaş. Peregrine îl puse la curent cu toate aventurile trăite de cînd se despărţiseră, iar el, la fel de deschis la suflet, îi povesti ce remarcabile surprize îi rezervase soarta, dîndu-i să înţeleagă, printre altele, că, de îndată ce obţinuse postul de ofiţer, tatăl scumpei sale Sophy, fără să se intereseze măcar o dată despre motivul promovării, nu numai că-1 tratase cu mult mai multă bunăvoinţă decît înainte, dar îi dăduse chiar o mînă de ajutor, promiţîndu-i şi sprijin bănesc, ca să primească o locotenenţă pe care, în acel moment, făcea totul ca s-o obţină ; dacă însă n-ar fi reuşit, printr-un noroc cu totul şi cu totul întîmplător, să intre în cercurile înalte ale efiţerimii, avea toate motivele să creadă că respectivul gentilom, împreună cu toate rudele lui bogate, l-ar fi lăsat să tînjească în umbră şi nefericire ; şi, preschim- bîndu-şi nenorocul în reproş, rosti o pledoarie împotriva lipsei de generozitate şi de amiciţie a acestora.

înţelegînd situaţia amicului său, Peregrine ar fi dorit să-i ofere pe loc suma necesară pentru a grăbi, în toate, cancelariile, aprobarea mandatului de ofiţer, dar, cuno- scîwlu-i mult prea bine firea mîndră pentru a-şi manifesta în felul acesta bunăvoinţa, găsi modalitatea de a fi primit în audienţă de un gentilom din ministerul de război, care se arătă într-atît de convins de argumentele folosite spre binele prietenului său, încît problema lui Godfrey se se- zolvă în doar cîteva zile, deşi el însuşi nu avea habar că se depuneau eforturi în interesul lui.

Intre timp, se deschisese sezonul la Bath, iar eroul nostru, arzînd de dorinţa de a străluci în această staţiune, frecventată de lumea bună, îi comunică prietenului Godfrey dorinţa de a pleca, îndemnîndu-1 să-l însoţească. Obţinură — cu ajutorul influenţei noilor prieteni sus-puşi ai lui Peregrine — permisul de la regiment

şi cei doi tovarăşi părăsiră Londra într-o trăsură de poştă, însoţiţi, ca întotdeauna, de valetul *de chambre* şi de Pipes, deveniţi aproape la fel de necesari aventurierului nostru ca două importante organe ale trupului.

La hanul unde poposiseră pentru a prînzi, Godfrey zări un om ce se plimba de unul singur prin curte, cu un aer foarte gînditor, şi, privind mai îndeaproape, îl recunoscu pe un cartofor profesionist, cu care făcuse cîndva cunoştinţă la Tunbridge. Pe acest temei îl acostă pe drumeţ, fiind recunoscut imediat; omul, clocotind de supărare şi neputinţă, îi spuse că venea de la Bath, unde fusese despuiat de o haită de trişori, mînioşi pe el fiindcă îndrăznise să lucreze pe cont propriu.

Peregrine, punînd întrebări pline de curiozitate, deoarece se gîndea că ar putea afla de la acest artist nişte anecdote amuzante şi folositoare, îl invită la masă şi fu imediat informat pe larg de felul cum era organizată viaţa la Bath. înţelese că la Londra fiinţa o mare companie de aventurieri ce folosea agenţi, în diferitele ramuri ale şar- lataniei, în tot regatul britanic, lăsîndu-le acestor reprezentanţi un anumit procent al cîştigurilor rezultate din propria lor trudă şi îndemînare, dar rezervînd cea mai mare parte pentru fondul comun, din care se plăteau cheltuielile necesare echipării oamenilor pentru diversele lor misiuni, precum şi pierderile suferite în cursul feluritelor aventuri. Unii dintre aceştia, pe care compania îi socotea apţi pentru o asemenea sarcină, îşi exercitau talentele făcînd curte femeilor bogate, primind, în scopul acesta, bani şi haine, după ce au semnat, în beneficiul unuia sau altuia dintre directori, chitanţele, plătibile în ziua căsătoriei, pentru anumite sume proporţionale cu zestrea pe care ar urma s-o capete. Alţii, versaţi în ştiinţa riscului şi în unele procedee secrete, frecventau toate localurile unde sînt permise jocurile de noroc, şi, maeştri ai artei biliardului, tenisului şi jocului cu bile, stăteau necontenit

la pîndă în locurile unde se întîmplă asemenea distracţii pentru a-i jupui pe ignoranţi şi imprudenţi. Cei din al patrulea grup mergeau la cursele de cai, fiind versaţi în misterioasele şmecherii prin care sînt păcăliţi cunoscătorii. Nu lipseau din organizaţie nici acei ce se culcau cu neveste rele de muscă, sau cu văduve bătrîne şi bogate, contra unei taxe, sau storceau bani prostituîndu-se cu cei de propriul lor sex și amenințîndu-şi mai apoi admiratorii cu darea în judecată. Profiturile cele mai substanţiale însă le aducea trupa de agenţi ce-şi puneau în valoare priceperea prin nenumărate stratageme la masa de joc, unde nici un trişor nu era socotit prea infam pentru a fi primit, ba chiar adulat de persoane de rang înalt şi foarte distinse. Printre alte informaţii interesante, tînărul nostru gentilom află că agenţii respectivi, care-l ruinaseră şi pe musafirul său, dîndu-l afară din Bath, formaseră o alianţă împotriva tuturor jucătorilor şi monopolizaseră avantajul la absolut toate jocurile. Pe urmă îi spuse lui Gauntlet că, dacă ar consimţi să se lase îndrumaţi de el, s-ar întoarce, în tovărășia lor, pentru a le pune o capcană atît de zdravănă, încît ar ruina, fără îndoială, societatea respectivă la jocul de biliard, întrucît ştia că Godfrey îi întrece pe toţi la acest sport.

Soldatul se scuză, zicînd că nu se poate angaja în nici un fel de partidă de acest fel şi, după prînz, călătorii se despărţiră, dar cînd discuţia dintre cei doi prieteni se concentră asupra informaţiilor primite, Peregrine concepu un plan pentru a-i pedepsi pe vrăjmașii ticăloşi ai societăţii care-şi jefuiau semenii, iar planul fu pus în aplicare de Gauntlet după cum urmează :

Godfrey execută la Bath un plan prin care e ruinată o întreagă companie de trişori

In seara ce urmă sosirii la Bath, Godfrey, care îşi făcuse curaj în scopul acesta toată ziua, se duse, bine îmbrăcat, la masa de biliard, unde jucau doi gentilomi şi **se** porni să parieze cu atît de puţină judecată, încît unul dintre aventurierii aflaţi acolo fu cuprins de dorinţa de **a** profita de pe urma lipsei lui de experienţă şi, cînd se elibera masa, îl invită să facă un joc de plăcere. Soldatul, luîndu-şi aerul unui prostovan încrezut, răspunse că n-are nici un chef să-şi piardă

vremea degeaba, dar, da- că-i convine, va juca la o coroană partida. Declaraţia lui fu pe placul celuilalt, care dorea să **i** se mai confirme o dată părerea despre străin, înainte de a risca o miză mai serioasă. Partida fiind acceptată, Gauntlet **îşi** scoase **haina** şi, începînd jocul cu fnare poftă, cîştigă prima rundă, deoarece adversarul se lăsă bătut, ca să-l încurajeze să rişte o sumă mai mare. Soldatul muşcă nada cu bună ştiinţă, miza fu dublată şi din nou ieşi victorios, cu îngăduinţa adversarului. Numaidecît se porni pe căscat **şi** afirmă că n-avea rost să-şi mai piardă vremea cu un joc atît de copilăresc; celălalt, prefăcîndu-se jignit, jură că se va înfrunta cu el la miza de douăzeci de guinee. Propunerea fu acceptată şi escrocul cîştigă banii (cu îngă- duinţa lui Godfrey), întrebuinţîndu-şi toată priceperea, de teamă că potrivnicul său ar putea refuza să joace mai departe.

bleze suma. Trişorul mimă şovăiala, dînd însă în cele din urmă curs dorinţei lui şi, cîştigînd primele două bile, se oferi să plătească o sută de guinee contra cincizeci. Se [1] făcură pariurile, iar Godfrey, lăsîndu-se din nou bătut, începu să spumege la gură de furie, rupse tacul în bucăţi, azvîrli bilele pe fereasjtră şi, în culmea indignării, îşi provocă adversarul să joace cu el a doua zi, după ce se va fi odihnit de osteneala călătoriei. Invitaţie cum nu se poate mai binevenită pentru cartofor, care, imaginîndu-şi că militarul se va dovedi o pradă bogată, îl asigură că se va prezenta negreşit în acelaşi loc, mîine dimineaţă, pentru a-i oferi revanşa dorită.

Gauntlet se întoarse acasă, încredinţat pe deplin că e mai -bun la joc şi, împreună cu Peregrine, luă toate măsurile necesare desfăşurării în continuare a planului ticluit, în timp ce adversarul său îşi raportă succesul fră- ţînilor din bandă, care hotărîră să fie de faţăvla partida decisivă şi să profite de firea supărăcioasă a străinului.

După ce totul fu pus la cale, de ambele părţi, jucătorii se întîlniră, aşa cum stabiliseră, iar odaia se umplu cît ai zice peşte de chibiţi, veniţi fie din curiozitate, fie din întîmplare, fie cu intenţii precise. Se înţeleseră să joace la o sută de lire partida, protagoniştii îşi aleseră instrumentele şi-şi dezbrăcară vestoanele, iar unul dintre cavalerii ordintitui se oferi să mâi parieze încă o sută 4e lire pe capul asociatului lui. Godfrey acceptă numaidecît pariul. Un altul, demn de a fi încadrat în aceeaşi clasă, văzîndu-1 atît de înfocat, îi ceru să tripleze suma şi propunerea lui se bucură de aceeaşi bună primire, spre uimirea spectatorilor, a căror curiozitate era acum aţîţată la culme. începu jocul şi cînd soldatul pierdu primul punct, conjuraţii, se oferiră, zgomotos, să încheie pariuri contra militarului, dar nimeni nu se arătă gata să rişte, mizînd pe o persoană total necunoscută. Escrocul cîştigă şi al doilea punct şi zgomotul crescu, devenind o larmă asurzitoare, făcută nu doar de cei din bandă, ci de aproape toţi ceilalţi spectatori, dornici să parieze la raportul de doi contra unu împotriva fratelui Emiliei.

Peregrine, aflat şi el acolo, socotind că lăcomia asociaţiei secrete fusefee în destulă măsură stîrnită, deschise brusc gura şi acceptă toate pariurile, o mie două sute de

lire în total, plătite imediat, de ambele părţi, în monede şi bancnote,

astfel că aceasta a fost (poate) cea mai importantă partidă de biliard jucată vreodată. Văzînd pariurile încheiate, Gauntlet lovi bila adversarului şi o introduse în pungă, cît ai clipi, deşi se afla într-o poziţie în care oricărui jucător i-ar fi venit foarte greu să facă una ca asta. Performanţa îi descumpăni puţin pe pariori, dar se consolară repede, punînd succesul pe seama în- tîmplării; cînd însă, la următoarea tură, trimise bila de-a curmezişul feţei, chipurile li se strîmbară numaidecît şi aşteptară, în cel mai înfiorat suspens, lovitura următoare; aceasta fiind de asemenea cîştigată, cu infinită uşurinţă,- de soldat, sîngele le fugi din obraji şi interjecţia *Drace!* pronunţată cu un ton disperat şi o înfăţişare consternată, ţîşni din toate gurile în exact aceeaşi clipă. Fură năpădiţi de uimire şi ciudă, văzînd trei puncte cîştigate din tot atîtea lovituri, împotriva unui jucător îndemînatic. cum era prietenul lor şi numaidecît intrară la bănuieli că totul era o conspiraţie pusă la cale anume pentru a-â distruge. Pornind de la asta, schimbară tonul şi încercară să-şi recupereze pierderile, propunînd să parieze în favoarea lui Gauntlet. Succesul tînărului gentilom operase, însă, o schimbare drastică de opinie în rîndul spectatorilor şi nici unul nu riscă să îmbrăţişeze cauza adversarului, care, îmbunătăţindu-şi, întîmplător, situaţia cu o lovitură norocoasă, făcu să mai scadă îngrijorarea şi reînvie speranţele partizanilor săi. Raza norocului nu-i străluci însă prea multă vreme ; Godfrey îşi chemă în ajutor toată priceperea şi îndemînarea şi, ridicînd scorul la zece, îşi permise să arunce o privire peste toată adunarea. Culoarea obrajilor acestor maeştri se schimbase ori de cîte ori realizase un punct; de la cea naturală, trecuse la o nuanţă gălbuie, de aici la palid, de la palid la alb şi acesta degenerase în culoarea mahonului ; iar acum, văzînd că o mie şapte sute de livre din fondurile lor atîrnă de o singură lovitură, stăteau ca tot atîţia mauri oacheşi, îngălbeniţi de teamă şi îngrijorare. Focul ce arsese firesc în obrajii şi nasul jucătorului părea stins acum de tot şi tăciunii lui dezvăluiau un chip livid, de parcă i-ar fi fost năpădită faţa de cangrenă ; mîinile începură să-i tremure şi tot trupul îi fu scuturat de trepidaţii, încît se văzu nevoit să dea de duşcă un pahar de brandy, pentru a-şi potoli nervii. Tratamentul nu avu, totuşi, 'efectul dorit ; fu atît de emoţionat cînd ţinti bordura cu bila, încît aceasta ricoşă dintr-un loc greşit şi reveni într-un unghi care o aruncă direct în buzunarul mijlociu. Acest fatal accident smulse tuturor un geamăt, ca şi cum întregul univers s-ar fi dus de rîpă. îrî ciuda calmului prin care se remarcă aventurierii, pierderea făcu o asemenea impresie asupra tuturor, încît fiecare în felul său îşi arătă suferinţa prin cele mai violente emoţii. Unul îşi

dădu ochii peste cap, muşcîndu-şi buza de jos, altul se porni să păşească prin încăpere, rozîndu-şi degetele ; al treilea îi insultă pe toţi cu cele mai oribile ocări, iar cel ce jucase partida se strecură afară pe furiş, scrîşnind din dinţi, cil- o înfăţişare ce desfide orice încercare de a o descrie, excla- mînd, la trecerea pragului. „Diavolească potlogărie, fire-aş al naibii !“

învingătorii, după ce-i insultară şi mai tare, întrebîn- du-i dacă. sînt dispuşi să-şi ia^revanşa, plecară cu cîştigul în buzunar, dînd impresia unui neţărmurit calm, deşi inimile le erau inundate de bucurie, nu atît datorită pradei dobîndite, cît mai ales la gîndul că distruseseră total un cuib de secături periculoase.

Socotind că, în sfîrşit, sosise prilejul de a-şi servi prietenul fără a-i jigni delicatul simţ al onoarei, Peregrine îi spusei, de cum ajunseră la han, că norocul îl ajutase să devină oarecum independent, sau cel puţin să-şi uşureze situaţia, cumpărînd comanda unei companii cu banii cîşti- gaţi. Zicînd asta, îi puse în mînă partea lui de cîştig, ca pe o sumă ce-i aparţinea de drept, promiţîndu-i că va scrie, în numele lui, unui nobil ce avea tot interesul să încurajeze avansarea lui rapidă în rîndurile ofiţerilor.

Godfrey îi mulţumi pentru generoasa intenţie, dar refuză categoric, cu multă demnitate în glas, să folosească în interes personal vreun bănuţ din suma cîştigată de Pickle, părînd jignit că celălalt poate avea simţăminte atît de nedemne de caracterul său. Nici măcar nu se învoi să primească, sub formă de împrumut, suma cu care să-şi completeze cîştigul, spre a obţine preţul unei companii de infanterişti ; îşi exprimă, însă, neţărmurita încredere în viitoarele realizări ale talentului său, care fusese binecuvîntat cu un început atît de prosper. Eroul nostru, văzîn<j cu cîtă încăpăţînare face ufechea toacă la vocea propriu, lui său interes, luă hotărîrea să ţină seama, în viitoarele încercări prieteneşti de a-1 ajuta, de experienţa avută cu scrupulozitatea irascibilă a lui Godfrey. între timp, din primele roade ale norocului la joc, făcu o donaţie frumoasă spitalului şi puse deoparte două sute de lire pentru o pereche de cercei cu diamant, pe care intenţiona să-i dăruiască domnişoarei Emilia.

Cei doi prieteni **îşi** eclipsează toţi **concurenţii** prin succesele amoroase şi ţes un plăcut plan de răzbunare împotriva vracilor localnici.

Vestea victoriei lor împotriva pungaşilor se răspîndi imediat prin toate cercurile din Bath, aşa că, lă orice apariţie publică, eroii noştri erau arătaţi cu o sută de degete întinse, fiind consideraţi desăvîrşiţi maeştri ai variatelor arte şmechereşti, pe care aveau, desigur, să le practice cu prima ocazie. Cu toate acestea, părerea încetăţenită despre caracterul lor nu constitui un obstacol pentru primirea lor la petrecerile mondene din Bath, devenind, dimpotrivă, o bună recomandare care (după cum observasem) funcţionează întotdeauna fără greş, spre avantajul celui în cauză.

Prin urmare, aventura le fu de folos, introducîndu-i în lumea bună din Bath care, destul de surprinsă, îşi văzu aşteptările înşelate de conduita celor doi tovarăşi. Departe de a se cufunda cu patimă în jocuri de noroc, evitară, de fapt, toate ocaziile de a angaja vreo partidă, concentrîn- du-şi atenţia asupra curtării doamnelor, îndeletnicire în care eroul nostru strălucea fără rival. însuşirile lui fizice, ele singure, erau suficient de atrăgătoare pentru a le captiva pe reprezentantele obişnuite ale sexului frumos ; aceleaşi însuşiri, dublate de o conversaţie spirituală şi un stil foarte insinuant, deveneau irezistibile chiar şi faţă de doamnele baricadate în spatele trufiei, precauţiei sau indiferenţei. Totuşi, printre toate nimfele acşlui loc petrecăreţ, nu aflâ nici măcar una care să-şi poată disputa inima lui cu Emilia ; prin urmare îşi împărţi mai multora atenţia, după cum îl îndemna mîndria sau capriciul, în aşa fel încît, înainte să trecă o săptămînă de cînd sosise la Bath, le învrăjbi între ele pe toate femeile şi dădu din belşug de
lucru celor o sută de limbi ce furnizau bîrfă şi scandal. Splendoarea înfăţişării sale îndemna la iscodeli de invidie, care, în loc să descopere lucruri ce i-ar fi putut păta reputaţia, aveau nefericirea să afle că e un tînăr gentilom de stirpe foarte bună, moştenitor al unei imense averi.

Protecţia unora dintre prietenii lui sus-puşi, veniţi la Bath, confirmă aceste informaţii ; ca urmare, era căutat şi cultivat foarte asiduu şi cîteva reprezentante ale sexului frumos îi făcură avansuri atît de numeroase, încît avu noroc deplin în aventurile lui amoroase. Nici prietenul Godfrey nu ducea lipsa unor favoruri asemănătoare ; însuşirile acestuia erau calculate exact pentru gustul feminin mijlociii ; pentru unele membre ale sexului opus, statura lui muşchiuloasă şi încheieturile robuste constituiau' o atracţie chiar mai puternică decît constituţia delicată a prietenului său. Domnea deci fără rival peste femeile îndrăgostite trecute de treizeci de ani, fără a trebui să le

*câştige printr-o curte lungă şi plictisitoare şi se crede că îşi adusese contribuţia, odată cu apele minerale, la vindecarea sterilităţii unor doamne ce-au avut mult de suferit de pe urma reproşurilor şi dezgustului soţilor. Peregrine, în schimb, îşi instală tronul printre cele ce se zbăteau în ghearele cumplitei boli numite celibat, de la dezgheţata domnişoară de cincisprezece ani, care, cu inima palpitîndă, îşi scutură buclele, scoate pieptul şi chicoteşte involuntar cînd întîlneşte un flăcău cu vino-ncoace, pînă la cumpătata fată mare de douăzeci şi opt, care, luîndu-şi o înfăţişare pudică, ţine lungi predici despre deşertăciunea frumuseţii, nebunia tinereţii sau prostia femeiască şi brodează îndelung, în stilul unui filosof platonic, pe tema prieteniei, bunei-cuviinţr şi bunului simţ.

Firile fiind atît de diverse, cuceririle lui erau însoţite de toate învrăjbirile, animozităţile şi agitaţia geloziei şi invidiei. Cele mai tinere se foloseau de orice prilej pentru a-şi >uşina în public rivalele mai vîrstnice, tratîndu-le cu tot dispreţul revărsat (în ciuda privilegiului vîrstei), prin consensul şi acceptarea tacită a întregii omeniri, asupra celor ce cunosc nenorocirea de a ajunge să li se spună fete bătrîne. Acestea din urmă le contracarau atacurile prin maşinaţiunile ascunse ale calomniei, bazată pe experienţă
şi imaginaţie subtilă. Nu trecea nici măcar o zi în care să nu circule-, vreo poveste nouă, dăunînd uneia sau alteia dintre cele două tabere.

Dacă se întîmpla, în sala mare, ca eroul nostru să plece de lîngă una dintre moraliste, cu care stătuse de vorbă, atunci era acostat imediat de o reprezentantă a facţiunii opuse, care, cu zîmbete ironice, îi reproşa comportarea crudă faţă de biata doamnă ce abia plecase, îl ruga să aibă milă de suferinţele ei şi, întorcîndu-şi privirea spre persoana pentru care punea vorbe bune, izbucnea într-un hohot răsunător de rîs. Pe de altă parte, dacă Peregrine dănţuise toată noaptea cu una dintre minore şi-i făcea o vizită în dimineaţa următoare, platonicienele înhăţau de îndată prilejul, îşi puneau imaginaţia la treabă, făceau asociaţii de idei şi reproduceau, cu înţelepte insinuări, mii de amănunte ale întrevederii, care nu aveau nici un temei adevărat. Spurieau că dacă fetele sînt hotărîte să se poarte atît de sfruntat, trebuit' să se aştepte s: atragă asupra lor oprobriul lumii ; că domnişoara în chestiune era des[1] ul de mare ca să fie mai precautã , şi se întrebau dacă mama i-ar fi permis vreunui tînăr să se apropie de uşa odăii, cit timp fiica ei era

întinsă, goală. în pat. Cît despre privirile aruncate de slugi pe gaura cheii, desigur, asta era o treabă neplăcută, dar asemenea curiozităţi trebuiesc prevenite, iar slugilor să nu li se dea prilejul de a-şi folosi mintea. Aceste reflecţii, şi altele asemănătoare, erau schimbate adeseori, în şoaptă, ca nişte taine, între cele ştiute ca firi comunicative, în aşa fel încît, după cîteva ore, deveneau subiectul conversaţiei generale. întrucît totul fusese divulgat sub semnul tainei, era aproape imposibil sâ mergi pe firul bîrfei pînă la izvor, deoarece fiecare persoană amestecată s-ar fi trădat că-şi călcase cuvîntul, dacă ar fi numit-o pe cea ce-i împărtăşise vestea.

în loc să domolească spiritele, Peregrine făcu totul pentru a aţîţa şi mai mult competiţia, împărţindu-şi cu viclenie atenţia diverselor participante, ştiind el prea bine că dacă interesul i s-ar concentra asupra unui singur punct, i-ar fi răpită pe loc plăcerea de a contempla lupta acerbă a celor două partide. Ambele tabere s-ar fi aliat atunci împotriva duşmancei comune şi favorita lui ar fi fost per-
secutată de întreaga coaliţie. Descoperi că, dintre agenţii ascunşi ai scandalului, nici unul nu era mai activ decît doctorii, un soi de lighioane ce locuiau în staţiunea aceea, asemănătoare corbilor ce dau tîrcoale unui hoit, gata să se încaiere între ei pentru a-şi oferi serviciile, ca vî'slaşii de la debarcaderul Hungerford. Cea mai mare parte a acestora au agenţi în Londra, a căror treabă .este să culeagă date despre caracterul, biografia şi bolile tuturor celor ce pleacă la Bath, pentru a beneficia de apele medicinale. Dacă nu pot stîrni interesul pacienţilor în suficientă măsură pentru a le recomanda serviciile prietenilor lor medici, înainte de a pleca spre băi, cel puţin îi înştiinţează din vreme pe doctori de toate cele aflate, ca aceştia să poată folosi datele pentru propriul lor avantaj. Prin astfel de mijloace şi cu sprijinul linguşelii şi asigurărilor, adeseori se vîră sub pielea necunoscuţilor şi, dibuindu-le părţile slabe, devin necesari şi indispensabili pentru îndeplinirea poftelor acestora. Prin relaţiile din rîndul farmaciştilor şi surorilor de caritate, sînt informaţi despre tot ce se în- tîmplă într-o anumită familie, fiind, deci, capabili să dea satisfacţie răutăţii şi ranchiunei, să găsească căi de amuzament pentru cei plictisiţi şi arţăgoşi şi să menţină trează flacăra curiozităţii indecente.

In cursul preocupărilor mai sus descrise, care au pus frecvent în pericol reputaţia celor doi aventurieri, eroul nostru începu să

antipatizeze întregul corp medical şi, după ce se sfătui de cîteva ori cu prietenul său, concepu o farsă pe'care le-o jucă doctorilor aşa cum se va vedea. Printre cei ce frecventau pavilionul cu ape minerale-se găsea un ofiţer bătrîn, al cărui temperament, arţăgos din naştere, fusese preschimbat de atacurile repetate de gută, ce-i răpeau aproape posibilitatea de a-şi folosi mădularele, într-o remarcabilă combinaţie de violenţă şi perversitate ; ofiţerul punea înrăutăţirea bolii pe seama nepriceperii unui doctor ce-l îngrijise în timp ce se chinuia din pricina urmărilor unei iubiri nefericite. Această presupunere îi. inspirase o antipatie profunda faţă de toţi practicanţii artei medicale, constant sporită de veştile primite de la un amic londonez, care-l anunţa că medicii din Bath obişnuiau să-şi îndemne pacienţii să nu bea apă tămăduitoare, pentru a prelungi cura şi, deci, îngrijirile date de ei.

Cu asemenea idei venise la Bath şi, conformîndu-se unor instrucţiuni generale primite, folosea apele fără vreo altă indicaţie, nescăpînd nici un prilej de a-şi face cunoscute ura şi dezgustul faţă de fiii lui Esculap, atît prin cuvinte cît şi prin gesturi, ba chiar ţinînd un-regim exact pe dos de cel pe care-l ştia prescris altor pacienţi aflaţi, după toate aparenţele, în situaţia lui. Metoda asta, însă, oricît de mult succes ar fi avut în alte cazuri, nu se dovedi folositoare în al său. ■Lamentările lui, în loc să dispară, deveniră tot mai furioase pe măsură ce treceau zilele şi în cele din urmă nu se mai putu ridica din pat, unde zăcea, blestemînd, de dimineaţa pînă seara şi de seara pînă dimineaţa, mai hotărît, însă,, decît pînă atunci să nu se abată de la principiile sale.

In vreme ce se chinuia el aşa, devenind batjocura întregului oraş, datorită doctorilor ce se îngrijeau să-i facă povestea cunoscută, triumfînd pe seama nenorocirii sale, Peregrine, cu ajutorul domnului Pipes, îl puse pe un flăcău de la ţară, venit la piaţă, să dea fuga în graba, mare, dis- de-dimineaţă, pe la casele tuturor doctorilor din oraş, şi să-i roage să vină la căpătîiul colonelului în cea mai mare grabă. Dînd urmare chemării, întreaga breaslă se puse în mişcare ; trei dintre cei mai de vază sosiră la colonel în exact acelaşi moment şi, departe de a se întrece în polite- ţuri la uşă, încercă fiecare să intre pe puterile lui şi se înţepeniră în cadrul uşii toţi trei. In timp ce stăteau acolo, înghesuiţi unul în altul, văzură doi fîrtaţi de-ai lor aler- gînd spre acelaşi potou, cu toată iuţeala dăruită de Dumnezeu picioarelor lor, drept care căzură de acord să formeze o alianţă. Ajungînd la această

învoială, se descîlciră din uşă şi, interesîndu-se de pacient, aflară de la servitorul acestuia că tocmai adormise.

De-ndată ce aflară vestea, luară în stăpînire anticamera şi închiseră uşa ; ceilalţi breslaşi, cînd sosiră, se postară afară, aşa încît toată casa era plină de ei, din capul scărilor pînă la uşa de la stradă, iar oamenii casei, inclusiv ordonanţa colonelului, rămaseră fără glas de uimire. Cei trei conducători ai bandei de învăţaţi, de cum îşi consolidaseră poziţia, ţinură un consult despre maladia pacientului, preţinzînd, fiecare, că se preocupa- de ea cu multâ seriozitate şi asiduitate. Primul care vorbi spuse că afecţiunea era o încăpăţînată artrită, al doilea afirmă că nu era nimic altceva decît sifilis confirmat, iar al treilea zise că era un caz rebel de scorbut. Diversele păreri fură argumentate cu o bogăţie de citate din autori medicali, antici * şi moderni, dar aceştia nu aveau destulă autoritate sau, cel puţin, nu erau destul de expliciţi, pentru a putea tranşa disputa ; căci şi în medicină, ca şi în religie, există schisme multe şi fiecare'sectă îşi poate invoca părinţii spirituali în sprijinul ideilor profesate. Pe scurt, gîlceava lor deveni o larma atît de mare, încît nu numai că-i alarmă pe fîrtaţii
•de pe scări, dar îl trezi şi pe pacient din prima moţăială de care reuşise să se bucure timp de zece zile. De-ar fi fost vorba de o simplă deşteptare, le-ar fi mulţumit pentru tevatuţa cu care-ı treziseră, căci, în acest caz, ar fi scăpat de chinurile focurilor iadului, cărora le fusese dat pradă în coşmarul său ; înspăimîntătoarea viziune însă fusese declanşată de impulsurile trimise creierului de insuportabila durere din încheieturi, astfel că, deşteptîndu-se, suferinţa, în loc să-i fie alinată, fu mai degrabă sporită de limpezimea mai mare a senzaţiilor. Cum vociferările confuze din odaia alăturată îi ajunseră la urechi în aceeaşi clipă, începu să creadă că visul e realitate şi, în culmea disperării, înhăţă clopoţelul atîrnat la capătul patului, su- nind din el îndelungat şi tare.

Clinchetele alarmate ale clopoţelului puseră numaidecît capăt altercaţiei celor trei doctori care, dîndu-şi seama că li se trezise pacientul, dădură buzna în cameră, fără prea mulţe fasoane ; doi îl apucară de braţe, iar al treilea îi puse mina pe tîmplă. Pînă să-şi revină colonelul din uimirea provocată de neaşteptata năvală, camera se umplu cu restul breslaşilor, veniţi pe urmele servitorului, care intrase ca să dea ascultare chemării stăpînului, iar patul f& înconjurat, într-o clipită, de sfrijiţii slujitori ai morţii. Văzîn- du-se asediat de o asemenea colecţie de chipuri şi figuri solemne, pentru care nutrise dintotdeauna cea mai desă- vîrşită groază şi scîrbă,

colonelul se înfurie, clocotind de indignare, şi mînia îl înviguoră în aşa măsură, încît, deşi limba refuza să funcţioneze, celelalte mădulare îşi îndepliniră cu uşurinţă misiunea. Se smulse din mîinile triumvirilor ce-i luaseră trupul în' stăpînire, sări din pat, incredibil de sprinten şi, înhăţînd o cîrje, o abătu cu atîta putere pe spatele unuia dintre cei trei, ce se aplecase să examineze urina pacientului, încît peruca «acestuia căzu în oala de noapte, iar. doctorul se prăbuşi pe podea şi ramase acolo nemişcat.

Explicaţia aceasta, extrem de eficace, îi deconcertă pe toţi membrii fraternităţii ; fiecare se întoarse, instinctiv, spre uşă, dar cum retragerea întregii comunităţi era blocată de eforturile făcute de fiecare individ în parte, singurul rezultat fu debandada şi o larmă asurzitoare ; fiindcă, departe de a se mulţumi cu prima performanţă, colonelul mînuia arma cu o dexteritate uluitoare şi cu multă vigoare, fără a cruţa pe nimeni,/aşa că puţini, sau poate nici unul dintre doctori nu scăpă neînsemnat de furia lui, pînă cînd puterile îi pieira şi se lăsă din nou să cadă, epuizat, pe pat. Profitînd de răgaz, breasla zdrobită îşi strînse pălăriile şi perucile pierdute în încăierare şi, văzînd că agresorul e prea stors de vlagă pentru a-şi reînnoi atacul, îşi puseră toţi gîtlejurile la contribuţie, ameninţîndu-l cu voce tare că-l vor face să plătească scump revoltătorul asalt.

între timp, interveni şi proprietarul casei şi, interesîn- du-se de pricina zarvei, fu informat despre cele întîmplate de către reclamanţi, care-i comunicară, de asemenea, că fuseseră chemaţi cu toţii, în dimineaţa aceea, să dea îngrijiri colonelului. Proprietarul îi asigură că fuseseră traşi pe sfoară de vreun şmecher, întrucît chiriaşul său nici măcar nu visase vreodată să consulte vreun membru al tagmei lor.

înmărmuriţi la auzul acestor cuvinte, ei încetară toţi odată sâ mai vocifereze şi, înţelegînd fiecare în parte ce fel de farsă li se jucase, se strecurară afară, fără o vorbă, în ciuda pierderii suferite, ruşinaţi şi umiliţi* peste măsură, în vreme ce Peregrine şi prietenul său, care se îngrijiseră să treacă pe acolo, întâmplător, se opriră, văzînd un puhoi atît de mare de doctori şi se distrară pe seama înfăţişării şi stării fiecăruia, pe măsură ce apăreau. Mai mult, se apro- piară, chiar, de cei ce păreau mai afectaţi de întîmplare, torturîndu-i răutăcioşi, cu întrebări despre neobişnuita

adunare; apoi, culegînd informaţii de la gazdă şi de la valetul colonelului, îi făcură pe doctori de ruşine în tot oraşul. Cum autorilor farsei le-ar fi fost imposibil să rămînă necunoscuţi, din pricina neostenitelor întrebări ale medicilor, nu făcură nici un secret din faptul că ei regizaseră totul, deşi avură grijă să recunoască într-un mod atît de ambiguu, încît să nu dea ocazia de a fi urmăriţi prin lege.

Le chinuie pe gospodinele din Bath cu o altă glumă răutăcioasă. Peregrine umileşte un cunoscut Hector şi intilneşte, în casa unei anumite doamne, o persoană ciudată

Aventura aceasta fu urmată de un alt mic amuzament, care-i implică pe aproape toţi locuitorii din Bath într-o întîmplare cu aspecte neplăcute și grotești. Printre altele, eroul nostru remarcase că în oraşul acela nu existau dispozitive pentru a învîrti frigarea şi că treaba asta o făceau cîinii, care apăreau fără greş, la ora potrivită, cu surprinzătoare punctualitate şi consecvenţă, astfel încît fiecare familie se lăsa, cu toată încrederea, pe seama scrupulozităţii lor bine cunoscute, fără a-şi mai da osteneala să-i aducă din vreme.

Camarazii noştri, aşadar, ajutaţi de aghiotanţii lor, care recurseră, în acest scop, la cîţiva hingheri, capturară toate animalele folositoare sîmbătă seara, şi le încuiară într-o magazie, cu scopul de a-i lăsa cu buzele umflate pe oame- nii.ce abia aşteptau prînzul duminical. Speranţele nu le-au fost dezamăgite. Muşchiuleţul de vacă fu pus pe frigare la ceasul obişnuit şi fetele de la bucătărie apărură în poartă aproape în acelaşi moment şi, după ce priviră îngrijorate în susul şi-n josul uliţei, începură să alerge pe stradă şi să fluiere din toate puterile, strecurînd, printre fluierături, sudalme la adresa inocentelor potăi, care erau împiedicate să asculte glasul datoriei. Deşi întîmplarea aceasta ar putea părea un fleac, acolo era considerată o problemă de familie destul de importantă fiindcă, după ce fetele îşi înştiinţară stăpînele, cît ai clipi din ochi, în fiecare casă, gospodarul, în tichie de noapte, papuci şi halat, fu pus să găsească un remediu pentru îngrozitoarea calamitate, şi un al doilea concert de fluierături avu loc, fără nici un rezultat. Formară chiar comitete, în mijlocul străzii, pentru a

CAPITOLUL LXXVI

discuta nemaiauzita dezertare a cîinilor şi, după ce-şi fră- mintară degeaba creierii, se întoarseră pe la casele lor, înfricoşaţi foarte că vor ii privaţi de felul de mîncare pre' ferat.

Pe lîngă supărarea lor, pe care tînărul nostru gentilom o gustă din plin, întristarea din fiecare gospodărie fu *po- rită — aveau să înţeleagă mai tîrziu — de insuccesul subterfugiilor la care trebuiseră să recurgă. Un cap de familie fu obligat de perversitatea slugilor să facă oficiul de în- vîrtitor de frigare in *propria persona* [i], distrugîndu-şi pofta de mîncare şi periclitîndu-şi sănătatea. Un altul, nevoit fiind să taie muşchiuleţul în fleici, se îmbolnăvi de ruşine şi fu cît pe-aci să-şi piardă minţile. Al treilea avu ideea de a suspenda muşchiul de vacă deasupra focului, ca să fie învîrtit de un slujitor dar, spre sfîrşitul operaţiei, sfoara se arse şi carnea, căzînd, împroşcă pe piciorul lui conţinutul tigăii în care picurase untura, arzîndu-1 zdravăn. Ceea ce puse capac supărării fu că pe la ora unu, cînd dezamăgirea tuturor era în toi, Peregrine ordonă eliberarea pri-zonierilor şi toate bucătăriile primiră vizita unui patruped, venit parcă anume să-i insulte pe oameni în nefericirea pe care le-o provocaseră. Aceste şotii şi multe altele, făcute pe seama celor vrednici de a fi ridiculizaţi, urîţi şi dispreţuiţi, confirmară şi sporiră reputaţia aventurierilor noştri care, între timp, deveniseră spaima a tot soiul de delincvenţi de ambele sexe, de la trişorul neobrăzat şi femeia uşoară, pînă la uscata fată bătrînă. ce se ocupă cu scandalul şi băuturile tari şi la plăpîndul codoş ce pare a fi renunţat la toate atributele bărbăteşti. Printre cei ce-şi aveau, nezmintit, reşedinţa la Bath în sezon, se afla un individ care, de la mizeria cea mai cruntă făcuse, datorită hărniciei şi abilităţii cu care mînuia cărţile, o avere de cincisprezece mii de lire ; acest tip, deşi-i mersese buhul, ştia să intre atît de insidios în graţiile celor din aşa-zisa lume bună, încît se ţineau foarte puţine petreceri particulare la care el să nu se afle în centrul atenţiei. Avea o statură gigantică, un chip pe care se citea-neînfricarea şi firea lui, dintotdeauna autoritară, devenise, după atîtea aventuri încununate de succes, intolerabil de vanitoasă şi insolentă.

Datorită trăsăturilor sale feroce şi purtării îndrăzneţe, do- bîndise şi faima unui curaj neînfricat, confirmat de feluritele aventuri prin care îi umilise pe eroii cei mai cutezători ai propriei lui profesiuni, încît acum domnea pretutindeni ca un Hector neînfrînt, fără să-i conteste cineva autoritatea.

Cu acest răsfăţat al norocului încinse Peregrine, într-o seară o partidă de cărţi şi avu atîta succes, încît nu se putu abţine să nu-şi informeze prietenul de izbînda sa. Ascul- tînd portretul

CAPITOLUL LXXVI

pierzătorului, Godfrey își dădu imediat seama despre cine era vorba, fiindcă-ı întîlnise pe individ la Tunbridge. Asigurîndu-1 pe Pickle că era un escroc de prima clasă, îl sfătui să nu mai aibă, pe viitor, nimic de-a face cu un tovarăș atît de periculos, care (afirmă el) îl lă-' sase să cîștige o sumă mică de bani, spre a-ı încuraja astfel să piardă, cu altă ocazie, una mult mai mare.

Tînărul nostru gentilom îi prețui sfatul și, deși nu se* feri să-i dea cartoforului prilejul de a-și recupera banii pierduți, cînd acesta d8ri să-și ia revanșa, a doua zi, refuză net să mai continue jocul, după ce adversarul își făcuse suma. Celălalt, luîndu-1 drept un tinerel greu de cap și exaltat, încercă să-i zgîndărească mîndria, ca să joace mai departe, disprețuindu-i pe față stilul de joc și sfătuin-du-ı, printre alte expresii sarcastice, să se ducă înapoi la grădiniță, înainte de a mai îndrăzni să se pună cu maeștrii respectivei arte. Enervat de aroganța lui, eroul nostru răspunse, înfierbîntat, că se considera îndeajuns de bine pregătit pentru a se înfrunta cu oameni de onoare, care joacă cinstit, și spera că nu va înceta, cît va trăi, să socotească
o infamie atît învățarea, cît și folosirea vicleșugurilor unui jucător profesionist-

—.Sînge și tunete ! Vă referiți cumva la mine, domnule ? (strigă artistul ridicînd glasul și încrețindu-și fruntea într-o amenințătoare încruntătură). Mii de diavoli ! Am să tai beregata oricărui nemernic ce îndrăznește să creadă că nu joc la fel de cinstit ca orice nobil din regat ; și vreau neapărat o explicație de la dumneavoastră, domnule, sau — pe toată pucioasa din iad ! — voi cere satisfacție în alt chip !

Peregrine — cu sîngele începînd deja să-i clocotească — răspunse fără șovăire :

— Departe de a vă socoti dorința nerezonabilă, o să mă explic numaidecît, fără să ascund nimic, spunîndu-vă că știu, dintr-o sursă superioară oricărei bănuieli, că sîn- teți un escroc neobrăzat și un trișor ordinar.

Atît de uluit și descumpănit fu al nostru Hector de îndrăzneața acuzație, pe care nu crezuse niciodată că ar putea cuteza cineva s-o rostească de față cu el, încît nu-și putu reveni cîteva minute bune. în cele din urmă însă, șopti în urechea lui Peregrine o provocare, numaidecît acceptată. A doua zi dimineața, cînd ajunseră pe cimp, jucătorul, înarmîndu-se cu cel mai înspăimîntător chip, înaintă cu o sabie monstruos de lungă și, luînd poziție, urlă cu o voce îngrozitoare :

— în gardă, înghiți-te-ar Gheena, în gardă, că numaidecît te

trimit la strămoşi!

CAPITOLUL LXXVI

Tînărul nu întîrzie să-i îndeplinească dorinţa ; într-o clipită scoase sabia din teacă şi porni la atac, cu atîta curaj şi îndemînare, că adversarul, reuşind cu multă greutate să pareze prima lovitură, se dădu înapoi cîţiva paşi şi so- licită un schimb de cuvinte. El se strădui să-l convingă pe eroul nostru că a-1 obliga pe un om cu reputaţia lui să-i pedepsească obrăznicia era pasul cel mai nesăbuit şi periculos pe care-1 putea face ; fiindu-i însă milă de tinereţea lui Peregrine, era gata să-l cruţe, dacâ-i va preda imediat spada şi va promite să-şi ceară scuze, in public, pentru insulta adusă. Atît de tare se enervă Pickle la auzul nemai- întîlnitei insolenţe, încît, necatadixind să răspundă, îşi aruncă pălăria în faţa adversarului şi şarjă din nou cu atîta cutezanţă sprintenă, încît jucătorul, văzîndu-se în pericol de a-şi pierde viaţa, îşi luă picioarele la spinare şi zbură cu viteză incredibilă spre casă, urmat îndeaproape de Peregrine, care-şi vîrîse sabia în teacă şi, cum fugea, arunca în el cu pietre, silindu-1 să se surghiunească singur, chiar în ziua aceea, din Bath, unde domnise ca un suveran atîta vreme.

Mulţumită victoriei dobîndite, devenită obiect de uimire pentru cei ce-1 consideraseră pe fugar o persoană înzestrată cu un curaj eroic, faima eroului nostru crescu formidabil din toate punctele de vedere, deşi prin actul său supărase mulţi oameni influenţi, cărora exilatul le devenise prieten intim şi pe care-i indigna ruşinea păţită de acesta, ea şi cînd ar fi fost nenorocirea unui om de treabă. Preageneroşii protectori erau, cu toate acestea, mult mai puţini decît aceia pe care duelul îi umpluse de mulţumire, deoarece; pe timpul şederii la Bath, fie că fuseseră insultaţi, fie că se pomeniseră escrocaţi de cel învins. Nici doam-, nelor nu le fu greu să aprecieze dovada de curaj dată de eroul nbstru, şi puţine dintre ele găsiră puterea de a se împotrivi cu succes forţei de seducţie exercitate de o asemenea realizare. De fapt, nici Peregrine, nici prietenul lui, Godfrey n-ar fi întîmpinat prea multă greutate în a-şi alege, în momentul acela, o drăgălaşă tovarăşă de viaţă, dar inima lui.Gauntlet fusese deja dăruită lui Sophy, iar Pickle, pe lîngă iubirea pentru Emily, — mult mai puternică decît şi-ar fi închipuit chiar el — era într-atît de ambiţios, încît nici o cucerire galantă făcută la Bath nu l-ar fi putut satisface. .

Din această pricină, vizitele lui nu aveau nici un alt motiv — afară de acela de a-i oferi prilej de distracţii şi, chiar dacă avansurile frumoaselor cucerite îi măguleau orgoliul, nici măcar o

CAPITOLUL LXXVI

singură dată nu-i trecu prin minte gîndul de a depăşi limitele curtoaziei obişnuite şi se feri cu grijă de orice convorbire între patru ochi. Ceea ce-l amuză însă mai mult decît oricare alte distracţii, fu istoria secretă a unor personaje din partea locului, aflată de la o persoană extraordinară, cu care făcuse cunoştinţă aşa cum voni vedea mai jos :

Aflîndu-se acasă la o doamnă oarecare, într-o zi de vizită, fu uimit să vadă apărînd un bătrîn ; de cum intră acesta în salon, stăpîna casei îl rugă politicos pe unul dintre oamenii de duh aflaţi acolo să-şi bată puţin joc de bătrînul dobitoc. Mîndru de misiunea primită, acest *petit maitre* se îndreptă spre bărbatul vîrstnic, în a cărui înfăţişare se citea ceva extrem de neobişnuit şi semnificativ şi, salutîndu-l cu felurite reverenţe mondene, îl abordă cu următoarele cuvinte :

— Sluga dumneavoastră, bătrîne ticălos. Sper să am onoarea de a vă vedea în ştreang ! Pe Dumnezeul meu ! Arătaţi de speriat, cu ochii dumneavoastră urduroşi, obrajii scofîlciţi şi fălcile fără dinţi. Cum ! Te uiţi pe furiş la doamne, destrăbălat bătrîn ? Păi, da, îţi înţelegem pofta, dar şă te mulţumeşti cu o slujnicuţă de la bucătărie,

auzi-mă ? Văd că doreşti să şezi. îţi tremură ciolanele veştejite sub povara trupului, dar mai ai răbdare, hîrcă bă- trînă, trebuie să ai. Doresc să te mai chinuiesc puţin, al naibii să fiu dacă ţiu !

Pe cei de faţă îi amuza atît de mult cuvîntarea lui, însoţită de felurite gesturi şi strîmbături, încît izbucniră, pînă la urmă, într-un hohot de rîs homeric, prefăcîndu-se că se amuză pe socoteala unei maimuţe aflate în odaie, în lanţuri ; cînd rîsetele se potoliră> glumeţul atacă din nou, cu următoarele cuvinte :

— Presupun că eşti suficient de idiot ca să crezi că veselia a fost provocată de Pug ; dă, iată-1, ar trebui să-l priveşti cu atenţie, fiindcă face parte din familia dumitale, fire-aş al dracului; dar rîsetele ţi-au fost adresate dumitale şi ai face bine să mulţumeşti Cerurilor că te-au zămislit atît de ridicol !

în timp ce îşi rostea ingenioasele complimente, bătrînul domn nu mai contenea cu plecăciunile, adresate, pe rînd, vorbitorului şi maimuţoiului, care rînjea şi sporovăia, imi- tîndu-1 pe cavaler şi, cu înfăţişare foarte solemnă, zise:

— Domnilor, întrucît nu am onoarea să vă înţeleg complimentele, socotesc că ar fi mult mai potrivit să vi le adresaţi unul altuia.

Spunînd asta, se aşeză, cu satisfacţia de a vedea cum rîsetele se întorc împotriva agresorului, care rămase încurcat şi ruşinat şi părăsi încăperea după cîteva minute, bolborosind în timp ce pleca : „bătrînul devine mojic, fire-aş al naibii !"

în vreme ce Peregrine se minuna pe tăcute de scena asta extraordinară, stăpîna casei, văzîndu-i uimirea, îl lămuri că bătrînul musafir era cu totul şi cu totul lipsit de simţul auzului, că se numea Cadwallader Crabtree, era un mizantrop înrăit, primit în societate fiindcă înveselea .lumea cu observaţiile lui sarcastice şi, din pricina infirmităţii sale, dădea ocazie unor gafe dintre cele mai distractive. N-a trebuit să se scurgă prea mult timp pînă să vadă eroul nostru un exemplu al comportării lui excentrice. Fiecare propoziţie pe care o scotea pe gură era plină de venin, iar satira lui nu consta în aprecieri generale, ci dintr-o serie de observaţii filtrate printr-o inteligenţă capricioasă şi sclipitoare.

Printre membrii onorabilei adunări se afla şi un tînăr ofiţer care, fiindcă obţinuse, cumpărîndu-1 cu bani, un loc în camera inferioară a Parlamentului, se simţea dator ai discute probleme de stat şi regala grupul cu o istorisire despre o expediţie secretă pregătită de zor de franţuji. Le dădu toate asigurările că o aflase chiar din gura ministrului, căruia-i fusese transmisă de unul din spionii din strai- „ nătate. Perorînd despre felul cum erau înarmaţi, spuse că aveau douăzeci de

nave de linie, gata aprovizionate şi cu echipajul la bord, la Brest, de unde urmau să plece la Toulon, pentru a se uni cu încă o dată pe atîtea şi a porni de acolo într-o misiune al cărei secret nu-1 putea, deocamdată, divulga.

După ce toţi cei de faţă — în afara domnului Crabtree, ce suferea de surzenie — aflară vestea, cinicul fu acostat-îh scurtă vreme de una dintre doamne, care, cu ajutorul unui alfabet special, format prin felurite poziţii şi mişcări ale degetelor, îl întrebă dacă auzise, în ultima vreme, ceva ieşit din comun. Cu obişnuita-i politeţe, Cadwallader îi răspunse că-1 ia, probabil, drept curier sau spion, de vreme ce-1 necăjeşte frtereu cu întrebarea asta. Se lansă apoi într-o tiradă despre curiozitatea prostească a «menirii, care, zicea, nu putea avea altă cauză decît trîndăvia sau lipsa cronică de idei şi repetă aproape cuvînt de cuvînt informaţiile date de ofiţer, spunînd că e vorba de un raport vag şi ridicol, inventat de cine ştie ce bufon ignorant, dornic să-şi dea aere, şi crezut numai de cei ce n-aveau habar de politica şi forţa militară a naţiunii franceze.

Pentru a-şi confirma spusele, se strădui să demonstreze cît de imposibil îi era respectivului popor să echipeze fie şi o treime dintr-o astfel de flotă, la scurt timp după ce su- îerise mari pierderi în timpul războiului şi-şi întări demonstraţia, spunînd că ştie sigur că porturile Brest şi Tou- lon nu sînt, deocamdată, în stare să formeze nici măcar escadre de cîte opt vase de linie.

Membrul Parlamentului nu aflase nimic despre mizantrop. Auzind cu cît dispreţ îi sînt tratate afirmaţiile, se aprinse de ruşine şi ciudă şi, ridicînd vocea, începu să apere adevărul celor spuse de el, cu multă patimă şi înflăcărare, amestecînd printre argumente nenumărate invective usturătoare la adresa neobrăzării şi lipsei de maniere ale presupusului său adversar, care tăcu, cu chipul rece şi impenetrabil, pînă cînd ofiţerul îşi slei toate puterile : în clipa aceea, spre evidenta lui exasperare, fu informat că antagonistul său e atît de surd, încît nici măcar trîmbiţele Judecăţii de Apoi nu i-ar face nici o impresie dacă nu i s-ar vindeca, mai întîi, organele auzului.

Cultivă prietenia mizantropului, care-l 4 onorează cu o scurtă schiţă'U vieţii sale

Lui Peregrine îi făcu o deosebită plăcere această neaşteptată punere la punct, atît de oportună, încît nu-i venea a crede că fusese întîmplătoare. îl socotea pe Cadwallader cel mai straniu om din cîţi întîlnise şi cultivă prietenia bătrînului, purtîndu-se el foarte abil şi cîştigîndu-i, după nici două săptămîni, încrederea. Odată, cînd se plimbau împreună pe cîmp* mizantropul îşi destăinui sufletul cu următoarele cuvinte :

— Deşi nu-i multă vreme de cînd ne cunoaştem, ai observat, desigur, că am pentru dumneata un neobişnuit respect, datorat, te asigur, nu însuşirilor dumitale personale, nici străduinţelor dumitale de a-mi fi pe plac — pentru că pe cele dinţii le trec cu vederea, iar pe cele din urmă le-am dibuit uşor — ci faptului că există, în firea dumitale, ceva ce arată un adînc dispreţ pentru lume şi înţeleg că ai făcut eforturi încununate de succes ca să expui jumătate din omenire batjocurei celeilalte jumătăţi. Fiindcă mă încred în dumneata, îţi ofer sfatul şi ajutorul pentru a pune la cale alte farse de aceeaşi natură şi, ca să te conving că alianţa nu-i tocmai de lepădat, am să-ţi fac o scurtă schiţă a istoriei vieţii mele, istorie ce va fi publicată după moartea mea, în patruzeci şi şapte de volume scrise chiar cu mina mea.

M-am născut cam la patruzeci de mile depărtare de aici, din nişte părinţi care, nevoiţi să asigure perpetuarea unui străvechi nume de familie, i-au lăsat toată averea fratelui meu mai mare, aşa că*de la tata n-am moştenit decît o doză bună de temperament coleric, căruia-i sînt îndatorat pentru multe aventuri, nu întotdeauna sfîrşite aşa cum mi-aş fi dorit. La optsprezece ani m-au trimis la oraş, cu o scrisoare de recomandare pentru un anumit pair, care a găsit diverse metode de a mă amăgi, timp de şapte ani buni, cu promisiunea unui patent de ofiţer ; aveam şansa de a face o bună carieră, datorită perseverenţei mele, dacă n-aş fi fost arestat şi azvîrlit în beciurile de la Marshalsea[1] la cererea gazdei mele, pe creditul căreia vieţuisem

1 Temniţa datornicilor din Londra (n. tr.).

trei ani, după ce tata se lepădase de mine, pe motiv că eram un neisprăvit de vagabond. Am petrecut în închisoare şase luni printre deţinuţi lipsiţi de orice alt sprijin decît întîmplă- toarele donaţii caritabile, şi am legat o prietenie foarte valoroasă, ce mi-a fost de mare folos în situaţiile grele de mai tîrziu.

De cum mi s-a dat drumul, ca urmare a unui act al Parlamentului cs-i punea în libertate pe datornicii insolvabili, m-am dus acasă la creditorul meu şi l-am ciomăgit fără milă ; apoi, ca să nu las neisprăvit nici unul dintre .lucrurile ce trebuiau făcute, următorul meu drum a fost la Westminster Hali[1], unde mi-am aşteptat protectorul la ieşire şi l-am salutat cu o lovitură ce l-a lăsat lat pe tro- tuar ; retragerea mea de acolo, însă, n-a fost chiar atît de izbutită pe cît mi-aş fi dorit ; lacheii ce aşteptau şi hamalii m-au împresurat şi dezarmat cît ai clipi şi am fost vîrît la Newgate[2] şi împovărat cu lanţuri, iar un gentleman foarte sagace, spînzurat ceva mai tîrziu, judedndu-mi cazul, m-a declarat vinovat de o crimă capitală, prevăzînd că voi fi condamnat la Old Baily [3]. Prezicerea a fost totuşi falsă ; cum la următoarea înfăţişare n-a apărut nici un acuzator, am fost pus în libertate, prin ordinul tribunalului. Mi-ar fi imposibil să-ţi povestesc, în limitale unei conversaţii de o zi, despre toate aventurile la care am luat şi eu parte ; ajunge să spun că, în diferite momente ale vie- ţiij am fost deţinut în toate închisorile, osîndit de toate păcatele omeneşti. Am fugit din toate carcerele de dincoace de Temple Bar *. în zilele cînd eram tînăr şi disperat, nici un aprod nu îndrăznea să execute un mandat împotriva mea fără o duzină de ajutoare ; chiar şi judecătorii tremurau cînd eram condus în faţa lor.

Odată am fost cotonogit de un căruţaş, cu care m-am certat fiindcă-şi bătuse joc de unealta mea bărbătească în ziua Sfîntului David ; cu o ocazie asemănătoare, un măcelar mi-a crăpat ţeasta cu satirul. Trupul mi-a fost străpuns de cinci ori cu spada şi un glonte de pistol mi-a zburat vîrful urechii stingi. După o înfruntare din astk, lăsîn- du-mi vrăjmaşul mort pe cîropul de luptă, am avut destulă minte să fug în Franţa şi, la cîteva zile după ce am ajuns la

---

1 Clădire din secolul XI, recpnstruitâ în 1397 şi folosită ca palat regal pînă în secolul XVI. In marea ei sală gotică se ţineau felurite festivităţi. în timpul lui Smollett, funcţionau acolo diferite instanţe judecătoreşti, fiind, ca şi acum, un fel de vestibul al Parlamentului, ceea ce explică vorbele lui Cadwallader (n. tr.).

2 Una din marile închisori londoneze (n. tr.).

3 Tribunalul penal din Londra (n. tr.).

Paris, intrînd în vorbă cu niște ofițeri, pe subiecte po- litce, s-a iscat o ceartă, în timpul căreia m-am pierdut cu firea şi am vorbit atît de ireverent despre Le *grand Mo~ narque* [1], încît a doua zi am fost trimis la Bastilia, printr-o *lettre de* cochet[2]. Am rămas cîteva luni acolo, lipsit de posibilitatea de a comunica cu fiinţe raţionale, împrejurare pe care n-am regretat-o, întrucît îmi dădea răgazul să ticluiesc planuri de răzbunare împotriva tiranului care mă azvîrlise în temniţă şi a nenorocitului care mâ pîrîse pentru cele spuse în particular ; pînă la urmă, însă, obosit de izvodirea atîtor scheme ce nu dădeau rezultate, am fost nevoit să-mi mai înmoi atitudinea severă şi să fac conversaţie cu niște harnici păianjeni ce-şi atîrnaserâ ingenioasa pînză prin colţurile temniţei.

Le-am examinat munca foarte atent şi am devenit cu- rînd un bun cunoscător al misterului ţesutului, înarmîn- du-mă cu atîtea observaţii folositoare şi reflecţii despre arta respectivă, încît voi putea compune un tratat foarte interesant, pe care doresc să-l donez Societăţii Regale, ca industria noastră a lînii să poată trage foloase de pe urma lui; şi aceasta cu scopul de a-mi face cunoscut numele şi, nu de a-mi îmbuna ţara, căci, har domnului, sînt înţărcat de orice astfel de legături şi mă consider un tip puţin îndatorat oricărei societăţi. Deşi domneam, cu discreţie absolută, peste insectele cu picioare lungi şi împărţeam răsplăţi şi pedepse, fiecăreia după merit, nu mai puteam să-mi îndur situaţia şi într-o zi, cînd predispoziţia mea firească izbucni, ca un foc ce mocnise prea multă vreme, mi-am revărsat mînia şi fndignarea asupra nevinovaţilor mei supuşi, distrugînd întreaga rasă cît ai bate din palme. Pe cînd eram ocupat cu masacrul acesta general, temnicerul, venind cu mîncarea, deschise uşa şi, văzîndu-mi criza de furie ridică din umeri şi, lăsînd merindele, ieşi mormăind: „Le p*auvre diable! La tete lui tcurne*[ai]. De cum mi-a trecut furia, am hotărît să profit de părerea gardianului şi diri ziua aceea m-am prefăcut cu atîta succes că sînt un lunatic, încît după nici trei luni m-au scos din Bastilia şi trimis la galere, socotind ei că acolo; vigoarea trupească ar putea fi întrebuinţată mai cu folos, chiar dacă facultăţile mele mintale erau distruse. înainte de a fi înlănţuit de vîslă, mi-au tras, în semn de bun venit, trei sute de bice, ca să fiu mai ascultător, deşi am făcut tot ce-mi stătea în puteri pentru a-i convinge că *sînt nebun numai cînd bate vintul de la nord-nord-vest, iar cînd*

---

1 Marele monarh (fr.) (n. tt.).

2 Poruncă regală pentru arestarea unui om acuzat de Ies majestate (fr.) (n. tr.).

vîntul suflă din sud, pot deosebi un şoim de un fierăstrău [1].

în a doua călătorie, am avut norocul de a fi surprinşi de o furtună, în timpul căreia sclavilor li s-au desfăcut legăturile, ca să facă şi ei ce puteau pentru a salva galera de la pieire şi să poată scăpa cu viaţă, în caz de naufragiu. De cum ne-au dat libertate de mişcare, am pus stăpînire pe vas, i-am jefuit pe ofiţeri şi am eşuat nava pe stîncile de pe coasta portugheză, de unde eu m-am îndreptat în mare grabă spre Lisabona, cu gîndul de a mă îmbarca pe vreo corabie ce pleca spre Anglia, unde speram că, după* atîta vreme, păcatele îmi fuseseră uitate.

înainte, însă, de a-mi putea realiza planul, geniul răului m-a împins să-mi* caut ortaci şi, îmbătîndu-mă, am început să-mi expUn părerile cu privire la religie, care îi scandalizară şi mîniară pe cîţiva dintre tovarăşii mei. A doua zi am fost tras afară din pat de ofiţerii inchiziţiei şi zăvorit într-o celulă, în închisoarea tribunalului.

La primul interogatoriu, furia îmi era destul de puternică încă pentru a-mi da putere să îndur tortura fără să clipesc ; dar determinarea mi-a scăzut, iar zelul mi s-a temperat imediat, cînd am înţeles de la un alt prizonier, care gemea de cealaltă parte a zidului, că se pregătea un *autodafe* şi că voi fi, după toate aparenţele, încredinţat flăcărilor, dacă nu voi abjura convingerile eretice şi nu .voi primi cu supunere penitenţa pe care va crede de cuviinţă biserica să mi-o dea. Nenorocitul acela era pedepsit pentru iudaism, pe care-1 practicase, cu acordul tacit al autorităţilor, mulţi ani, pînă cînd strînsese o avere suficient de mare ca să atragă atenţia bisericii. Devenise, deci, un sacrificat, şi se pregătea să fie ars pe rug ; dar eu, neavînd ambiţia să cuceresc coroana de spini a martirajului, am hotărit să cîştig timp. Aşadar, cînd m-am dus la interogatoriu a doua oară, m-am dezis solemn de părerile msle şi, neavînd avere lumească ce mi-ar fi putut împiedica mîntuirea, am fost primit la sînul bisericii şi îndemnat sâ fac penitenţă^ străbătînd pe jos drumul pînă la Roma, în haine de pelerin.-

Traversînd Spania, am fost reţinut ca spion, pînă cînd inchiziţia de la Lisabona mi-a confirmat identitatea. Purtarea mea fusese atît da hotărîtă şi rezervată, încît, după elibei’are, m-au considerat potrivit pentru a fi folosit drept culegător secret de informaţii, la o anumită curte. Am acceptat slujba fără şovăire şi, primind bani şi scrisori de

1 *Hamlet,* act. II, sc. 2,396—98 (n. ed. engl.).

credit, am trecut Pirineii, cu intenţia de a mă răzbuna pe ' spanioli pentru tratamentul sever ce-mi fussse aplicat cît timp mă ţinuseră captiv.

Deghizîndu-mă deci cu multă iscusinţă, cu haine noi şi un petec negru pe un ochi, am închiriat un echipaj şi mi-am făcut intrarea în Bologna ca medic itinerant, în care calitate am avut destul succes, pînă cînd slujitorii mei- spălară putina, într-o noapte, cu toate bagajele, lăsîndu-mă gol puşcă, precum Adam. Pe scurt, am călătorit aproapa pretutindeni în Europa, în calitate de cerşetor, pelerin, soldat, cartofor, vraci şi am cunoscut extremele sărăciei şi opulenţei, ca şi inclemenţa climei în toate manifestările ei. Am învăţat că pretutindeni dai peste aceleaşi tipuri de oameni, că bunul simţ şi onestitatea sînt mult mai reduse, proporţional, faţă de tîmpenie şi viciu şi că viaţa, în cei mai bun caz, e o treabă jalnică.

După ce-am îndurat nenumărate greutăţi, pericole şi umilinţe, m-am întors la Londra şi, cîţiva ani, am locuit într-o mansardă, cîştigîndu-mi traiul, modest cum era vînzînd pe stradă purgative, de pe spinarea unui cal băltat, poziţie din care mă certam cu gloata, într-o engleză stricată, fiindcă-pretindeam că-s un doctor din Germania de Sus.

în cele din urmă mi-a murit un unchi, lăsîndu-mi moştenire un venit de trei sute de lire *per annum.* deşi cît timp trăise nu s-ar fi despărţit nici de şase pance ca să-mi salveze sufletul şi trupul de la pierzanie.

Acum îmi fac apariţia în lume nu ca membru al unei anumite comunităţi, adică ceea ce se numeşte o creatură socială, ci pur şi simplu ca un spectator ce se amuza scâ- lîmbăindu-se ca o paiaţă şi-şi hrăneşte spleenul privind cum se gîlcevesc duşmanii. Ca să mă pot bucura pa deplin de această situaţie, fără să risc vreo întrerupere, vreo primejdie sau vreo implicare, mă prefac surd, procedeu prin care nu numai că mă feresc de certuri şi de urmările lor, dar şi devin posesorul a sute de mici secrete, şoptite zilnic în prezenţa mea, fără să bănuiască cineva că ar putea fj auzite. Ai văzut, zilele trecute, cum l-am tratat pe politicianul ăla superficial, la Lady Plausible. Aceeaşi metodă o folosesc împotriva tory-ului bătut în cap, a whig-ului bigot, a pedantului acrit şi înfumurat, a criticului arţăgos, a laşului fanfaron, a slugii linguşitoare, a codoşului obraznic, a trişorului viclean şi a tuturor celorlalte specii de escroci şi idioţi ce mişună din abundenţă prin regatul ăsta,.

Datorită rangului şi firii mele, sînt oricînd primit de doamne, în

rîndul cărora mi-am cîştigat porecla de Cronica Scandaloasă; fiindcă mă consideră (cîtă vyeme tac) drept nimic altceva decît taburetul de sub picior sau scaunul cu braţe, discută în prezenţa mea fără nici o reţinere, % blagoslovindu-mi auzul cu lucruri ciudate, care (dacă m-aş

lăsa convins să dau lumii această satisfacţie) ar compune o lucrare interesantă de istorie secretă şi ar da la iveală o concepţie despre oameni cu totul deosebită de cea susţinută în mod curent.

Acum cred că-ţi dai seama, tinere domn, că-mi stă în putere sâ-ţi fiu un aliat valoros, şi' că-i în interesul dumitale să te arăţi demn de încrederea mea.

CUPRINS

își face o Idee clară despre guvernarea